

ENGAGING WITH THE PAST IN TURKEY: AN ACTION RESEARCH

A THESIS SUBMITTED TO
THE GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
OF
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

BY

SENEM SARIOĞLU

IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
IN
THE DEPARTMENT OF SETTLEMENT ARCHEOLOGY

MARCH 2022

Approval of the thesis:

ENGAGING WITH THE PAST IN TURKEY: AN ACTION RESEARCH

submitted by **SENEM SARIOĞLU** in partial fulfillment of the requirements for the degree of **Master of Science in Settlement Archeology, the Graduate School of Social Sciences of Middle East Technical University** by,

Prof. Dr. Yaşar KONDAKÇI
Dean
Graduate School of Social Sciences

Prof. Dr. Deniz Burcu ERCİYAS
Head of Department
Department of Settlement Archaeology

Assoc. Prof. Dr. Çiğdem ATAKUMAN
Supervisor
Department of Settlement Archaeology

Examining Committee Members:

Assoc. Prof. Dr. Yiğit Hayati ERBİL
Hacettepe University
Department of Archaeology

Assoc. Prof. Dr. Çiğdem ATAKUMAN
Middle East Technical University
Department of Settlement Archaeology

Assist. Prof. Dr. Dries DAEMS
Middle East Technical University
Department of Settlement Archaeology

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Name, Last Name: Senem SARIOĞLU

Signature:

ABSTRACT

ENGAGING WITH THE PAST IN TURKEY: AN ACTION RESEARCH

SARIOĞLU, Senem

M.S., The Department of Settlement Archeology

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Çiğdem ATAKUMAN

March 2022, 445 pages

How we engage with the past is deeply related to our understanding of the self and the world. Thus, people's engagement with archaeological narratives is needed to be understood better. This study aims to explore how we can create more engaging archaeological narratives and how different archaeological narratives influence people's perceptions of time and identity.

This study used action research as the methodology because of the need for experimenting with different archaeological narratives. The site chosen for the construction of archaeological narratives was an Early Bronze Age settlement in Anatolia. The action research was comprised of two cycles. In the first cycle, two narratives were constructed focusing on material culture and everyday life. In the second cycle, another narrative focused on the agency of the past people was constructed based on feedback conducted in the first cycle. Data were collected from twenty-four participants through questionnaires and oral interviews with open-ended questions. Inductive thematic analysis was employed to analyze the data collected.

The findings of the study have shown that the use of visuals and language, and textual information in the narratives were critical in people's engagement with the past.

However, the most influential element was the substance of the information given in the narratives. Although different archaeological narratives influenced people's perceptions of time and identity in different ways, findings related to the issues were limited. This study is significant for providing implications about encouraging engagement with the past in diverse contexts and understanding the relationship between archaeology and the public.

Keywords: archaeological narrative, engagement with the past, action research

ÖZ

TÜRKİYEDE GEÇMİŞLE ETKİLEŞİM: EYLEM ARAŞTIRMASI

SARIOĞLU, Senem

Yüksek Lisans, Yerleşim Arkeolojisi Bölümü

Tez Yöneticisi: Assoc. Prof. Dr. Çiğdem ATAKUMAN

Mart 2022, 445 sayfa

İnsanların geçmişle etkileşimi kendilerini ve içinde buldukları dünyayı algılama biçimleri ile derinden ilişkilidir. Bu sebeple, insanların arkeolojik anlatılarla olan etkileşimlerinin iyi anlaşılması gerekir. Bu çalışmanın amacı, arkeolojik anlatılarla etkileşimi artırmak amacıyla ne yapılabileceğini ve farklı anlatıların insanların zaman ve kimlik algısını nasıl etkilediğini araştırmaktır.

Bu çalışmada, farklı anlatılarla deney yaparak insanların geçmişle etkileşiminde bu anlatıların etkisini gözlemleyebilmek amacıyla eylem araştırması metodolojisi kullanılmıştır. Bu eylem araştırması iki aşamadan oluşmakta olup, çalışma kapsamında bir Erken Tunç Çağı yerleşkesi olan ve yaklaşık olarak 4500 yıl öncesine tarihlendirilen Koçumbeli yerleşkesi ile ilgili toplamda üç farklı anlatı tasarlanmıştır. İlk aşamada materyal kültür ve günlük yaşama dair iki anlatı ve ikinci aşamada ise geçmişteki olaylarda o dönemin insanların etkinliğine yönelik bir anlatı tasarlanmıştır. Toplam yirmi dört katılımcıdan açık uçlu sorular içeren anket ve sözlü mülakat yöntemleri ile veri toplanmıştır. Katılımcılardan toplanan veriler tümevarımsal tematik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Bu alışma, insanların geçmişle etkileşiminin temel olarak anlatılarda kullanılan görseller, dil ve verilen bilginin niteliğinden etkilendiğini göstermiştir. Ancak arkeolojik anlatılarla etkileşimde en etkili unsurun anlatılardaki bilginin niteliği olduğu grlmştir. Farklı anlatıların insanların kimlik ve zaman algısına dair farklı etkileri olduğu görülmüş ancak detaylı bulgulara erişilememiştir. Bu alışma farklı ortamlarda geçmişle etkileşimi artırma ve insanların arkeoloji ile olan ilişkisinin anlaşılmasına yönelik çalışmalara öneriler sunması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: arkeolojik anlatı, geçmişle etkileşim, eylem araştırması

*To the people
who believe in the possibility of a different world...*

ACKNOWLEDGMENTS

This thesis is a product of not only sleepless nights but also days with a lot of struggles related to financial and health issues. This study has shown me how resilient and powerful I am for countless times.

I would like to thank the following people, without whom I would not be able to complete the study.

First and foremost, I am deeply grateful to my supervisor iğdem Atakuman not only for her support during my thesis study but also for being an inspiration to conduct such a study. The thesis study was inspired by her courses that made me realize the power of archaeology.

I also would like to express my sincere gratitude to members of my thesis committee, Dries Daems, Yiğit Erbil, and Mge Durusu-Tanrıover for their valuable feedback which helped me to better understand how to position the study relative to the existing studies and works.

I also would like to thank Krşat ağiltay for his time and valuable insights, especially about the methodology used in the study.

I would like to acknowledge that most of the illustrations in the narratives constructed for the study are my own work. I am grateful to Annada N. Menon, an illustrator, who gave feedback for the drawings I made without hesitation and for being an inspiration.

I am grateful to my parents Kibar Eratım, Ercan Eratım and my sister Pınar Akdoğan for their patience, encouragement, and keen interest in my academic achievements. I also wish to show my appreciation to my friends for being there whenever I need them.

I owe my greatest thanks to my partner, Mehmet Sarioğlu who has stood by me through all my ups and downs. I am grateful for him always believing in me and encouraging me to realize myself.

Finally, I would like to thank the participants of the study for their time and interest in the study. Their interest in the study provided me motivation throughout this journey.

TABLE OF CONTENTS

PLAGIARISM	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖZ	vi
ACKNOWLEDGMENTS.....	ix
TABLE OF CONTENTS.....	xi
LIST OF TABLES	xiv
LIST OF FIGURES.....	xx
LIST OF ABBREVIATIONS	xxiv
CHAPTERS	
1. INTRODUCTION.....	1
1.1 Problem Statement and Research Questions.....	3
1.2 The Purpose and Significance of the study	4
1.3 Limitations of the study	5
1.4 Definition of terms	6
2. LITERATURE REVIEW.....	7
2.1 Knowledge Production in Archaeology	7
2.2 Communicating Archaeology to the People	12
2.3 People’s Engagement with the Past	23
2.4 The Case in Turkey	29
2.5 Towards a Methodology	34
3. METHODOLOGY	36
3.1 Action Research	36
3.2 Research Design.....	38

3.3	Research Questions	39
3.4	The Case of EBA Anatolia.....	40
3.5	Narrative Design	43
3.5.1	Narrative Design in Cycle-1	43
3.5.2	Narrative Design in Cycle-2.....	46
3.6	Participants	47
3.7	Data Collection.....	47
3.8	Data Analysis	49
4.	DATA COLLECTION AND ANALYSIS	52
4.1	Data Collection and Analysis in Cycle-1	52
4.1.1	Analysis in Cycle-1 Stage 1	58
4.1.2	Analysis in Cycle-1 Stage 2	62
4.1.3	Analysis in Cycle-1 Stage 3	81
4.1.4	Summary of Cycle-1	84
4.2	Data Collection and Analysis in Cycle-2	87
4.2.1	Analysis in Cycle-2 Stage 1	92
4.2.2	Analysis in Cycle-2 Stage 2	99
4.2.3	Summary of Cycle-2	146
5.	CONCLUSION	150
5.1	Findings of The Study	151
5.2	Implications for the Practice	154
5.3	Recommendations for Future Research	155
APPENDICES		
REFERENCES.....		
		157
A.	APPROVAL OF THE METU HUMAN SUBJECTS ETHICS COMMITTEE	166
B.	AUTHENTIC NARRATIVE DESIGNED IN CYCLE-1	167

C.	TRADITIONAL NARRATIVE DESIGNED IN CYCLE-1	178
D.	FINAL NARRATIVE IN CYCLE-2	187
E.	PARTICIPANTS.....	203
F.	DATA COLLECTION IN CYCLE-1 AND CYCLE-2.....	205
G.	CODE SYSTEM RELATED TO PARTICIPANTS' REACTIONS.....	213
H.	ANSWERS OF PARTICIPANTS TO QUESTIONS IN CYCLE-1	318
I.	ANSWERS OF PARTICIPANTS TO QUESTIONS IN CYCLE-2	342
J.	TURKISH SUMMARY / TÜRKÇE ÖZET	431
K.	THESIS PERMISSION FORM / TEZ İZİN FORMU	445

LIST OF TABLES

Table 1 Data collection process and emergent subthemes revealed from the analysis of participants reactions to the questions under the analysis themes in each stage of Cycle-1	54
Table 2 Coding of participants' responses	56
Table 3 Categorization of codes	57
Table 4 Codes related to the answers to the question "What comes to mind when you think of the past?" and their frequency for each participant	59
Table 5 Codes related to the answers to the question "What do you feel when you learn something new about the past?" and their frequency for each participant.....	60
Table 6 Codes and code categories related to answers about motivation to know about the past and their frequency for each participant	61
Table 7 Code categories emerged from the answers to the questions about initial perception of 4500 BP and their frequency for each participant.....	62
Table 8 Codes related to initial perception of 4500 BP in terms of time and their frequency for each participant.....	63
Table 9 Subcategories of initial perception of 4500 BP in terms of cultural development and their frequency for each participant	64
Table 10 The codes and categories related to initial perception of 4500 BP in terms of cultural development grouped as negative and their frequency for each participant.	65
Table 11 The codes related to initial perception of 4500 BP in terms of cultural development grouped as neutral and their frequency for each participant.....	66
Table 12 The codes related to initial perception of 4500 BP in terms of gender and their frequency for each participant	67
Table 13 The narratives shared with the participants in Cycle-1 Stage 2	68
Table 14 Code categories emerged from the answers to the questions about the case of EBA Anatolia and their frequency for each participant.....	68
Table 15 Codes related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of time and their frequency for each participant.	69

Table 16 Subcategories related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of cultural development and their frequency for each participant.....	70
Table 17 The codes and code categories related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of cultural development grouped as negative and their frequency for each participant	71
Table 18 The codes and code categories related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of cultural development grouped as neutral and their frequency for each participant	72
Table 19 The codes and code categories related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of cultural development grouped as positive and their frequency for each participant	73
Table 20 The codes related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of social structure grouped as positive and neutral and their frequency for each participant...	74
Table 21 Codes related to participants reactions about the case of EBA Anatolia in terms of gender and their frequency for each participant	75
Table 22 The codes and code categories related to participants' questions about the case of EBA Anatolia and their frequency for each participant.....	77
Table 23 Codes and code categories related to the message of the narrative and their frequency for each participant.....	78
Table 24 Codes and code categories related to participants' reactions about attractive elements of the narratives and their frequency based on sex and narrative	80
Table 25 Codes related to participants' feelings about the narratives and their frequency based on sex and narrative	81
Table 26 The preferred narratives and the codes related to participants' reasons for preferring the narratives based on sex.....	82
Table 27 Frequency of codes related to participants' comments on design aspects of the authentic and the traditional narrative.....	83
Table 28 Data collection process and emergent subthemes revealed from the analysis of participants reactions to the questions under the analysis themes in each stage of Cycle-2.....	89
Table 29 Codes related to the participants' answers to the question "What comes to mind when you think of the past?" and their frequency by sex.....	93

Table 30 Codes related to the participants’ answers to the question “What do you feel when you learn something new about the past?” and their frequency by sex.....	96
Table 31 Codes and categories related to participants’ motivation to know about the past and their frequency by sex	98
Table 32 Frequency of codes related to categories emerged from participants’ answers to the question “Can you specify past event related to the past that comes to mind in chronological order?” by sex.....	100
Table 33 Codes about participants’ answers to the beginning of settled life and their frequency by sex.....	103
Table 34 Codes related to the beginning of settled life for each participant attended in Cycle-1	104
Table 35 Frequency of codes related to categories emerged from participants’ answers to the question “What do you think about life in 4500 BP?” by sex.....	105
Table 36 The most frequently used words in answers to cycle2-q06, their frequency and the number of participants used the words	107
Table 37 The most frequently used words in response to the question cycle2-q07, their frequency and the number of participants using the words.....	109
Table 38 Frequency of codes related to categories emerged from answers to the questions about 4500 BP by sex.....	110
Table 39 Frequency of codes related to participants’ perception of 4500 BP in terms of time depth by sex	111
Table 40 Old participants’ perception of 4500 BP in terms of time depth	112
Table 41 Frequency of codes related to gender in 4500 BP by sex	113
Table 42 Frequency of codes related to participants’ answers about language in 4500 BP by sex.....	114
Table 43 Frequency of codes related to participants answers about belief in 4500 BP by sex.....	115
Table 44 Frequency of codes related to participants’ answers about role of elderly people in 4500 BP by sex	116
Table 45 Frequency of codes related to participants’ answers about education in 4500 BP by sex.....	117
Table 46 Frequency of codes related to categories about perception of cultural development in 4500 BP by sex.....	119

Table 47 Distribution of negative and neutral codes under categories related to cultural development	120
Table 48 Codes related to participants' answers about initial perception of cultural development in 4500 BP and their categorization as negative, neutral and positive	121
Table 49 Frequency of codes related to participants answers about politics in 4500 BP by sex	122
Table 50 Frequency of codes related to categories emerged from answers to the questions about the case of EBA Anatolia by sex.....	123
Table 51 Frequency of codes related to participants' perception of the case of EBA Anatolia in terms of time depth by sex	125
Table 52 The most frequently used words in response to the question cycle2-q09, their frequency and the number of participants used the words.....	126
Table 53 Frequency of codes related to participants' answers about gender in the case of EBA Anatolia by sex	127
Table 54 Frequency of codes related to participants' answers about role of elderly people in the case of EBA Anatolia by sex.....	128
Table 55 Frequency of codes related general thoughts about the case of EBA Anatolia.....	129
Table 56 Frequency of codes related to cultural development in the case of EBA Anatolia by sex.....	130
Table 57 Distribution of negative, neutral and positive codes under categories related to cultural development in the case of EBA Anatolia.....	132
Table 58 Codes related to participants' answers about initial perception of cultural development in the case of EBA Anatolia and their categorization as negative, neutral and positive.	133
Table 59 Frequency of codes related to participants answers about politics in the case of EBA Anatolia by sex	134
Table 60 Themes related to participants answers to the question "If you had a chance to send a message from the future to the people living in Koçumbeli, what would you like to say?" and their frequency by sex	135
Table 61 Frequency of codes related to participants' answers about language in the case of EBA Anatolia by sex	136

Table 62 Frequency of codes related to participants answers about belief in the case of EBA Anatolia by sex.....	137
Table 63 Frequency of codes related to participants' answers about education in the case of EBA Anatolia by sex.....	138
Table 64: Frequency of codes related to participants' questions about the case of EBA Anatolia by sex.....	140
Table 65 Frequency of codes related to participants' answers about the message of the narrative by sex	142
Table 66 Frequency of codes related to participants' answers about attractive elements of the narrative by sex	143
Table 67 Frequency of codes related to participants' feelings about the narrative by sex.....	144
Table 68 Frequency of codes related to participants' narrative preferences by sex.	146
Table 69 Demographics of participants attended Cycle-1	203
Table 70 Demographics of participants attended Cycle-2	204
Table 71 Code System in Cycle-1	213
Table 72 Code System in Cycle-2.....	235
Table 73 Codification of the answers from P-01 in Cycle-1.....	320
Table 74 Codification of the answers from P-02 in Cycle-1.....	324
Table 75 Codification of the answers from P-03 in Cycle-1.....	327
Table 76 Codification of the answers from P-04 in Cycle-1.....	330
Table 77 Codification of the answers from P-05 in Cycle-1.....	333
Table 78 Codification of the answers from P-06 in Cycle-1.....	336
Table 79 Codification of the answers from P-07 in Cycle-1.....	340
Table 80 Codification of the answers from P-01 in Cycle-2.....	344
Table 81 Codification of the answers from P-03 in Cycle-2.....	348
Table 82 Codification of the answers from P-04 in Cycle-2.....	352
Table 83 Codification of the answers from P-05 in Cycle-2.....	355
Table 84 Codification of the answers from P-07 in Cycle-2.....	359
Table 85 Codification of the answers from P-08 in Cycle-2.....	363
Table 86 Codification of the answers from P-09 in Cycle-2.....	367
Table 87 Codification of the answers from P-10 in Cycle-2.....	371
Table 88 Codification of the answers from P-11 in Cycle-2.....	374

Table 89 Codification of the answers from P-12 in Cycle-2	379
Table 90 Codification of the answers from P-13 in Cycle-2	383
Table 91 Codification of the answers from P-14 in Cycle-2	387
Table 92 Codification of the answers from P-15 in Cycle-2	390
Table 93 Codification of the answers from P-16 in Cycle-2	394
Table 94 Codification of the answers from P-17 in Cycle-2	397
Table 95 Codification of the answers from P-18 in Cycle-2	401
Table 96 Codification of the answers from P-19 in Cycle-2	405
Table 97 Codification of the answers from P-20 in Cycle-2	409
Table 98 Codification of the answers from P-21 in Cycle-2	414
Table 99 Codification of the answers from P-22 in Cycle-2	419
Table 100 Codification of the answers from P-23 in Cycle-2	424
Table 101 Codification of the answers from P-24 in Cycle-2	429

LIST OF FIGURES

Figure 1 Word cloud showing frequency (represented by size) of terms mentioned in response to the survey question “Why should anyone care about archaeology?” (Alcock et al., 2015).....	28
Figure 2 The action research spiral (Kemmis & McTaggart, 2007, p. 278)	37
Figure 3 Actions taken in each step in Cycle-1	38
Figure 4 Actions taken in each step in Cycle-2.....	39
Figure 5 The museum environment designed for the prototype	44
Figure 6 Graph showing the number of participants viewing the traditional and the authentic narrative in Cycle-1	53
Figure 7 Frequency of codes related to initial perception of 4500 BP in terms of	66
Figure 8 Frequency of codes related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of cultural development grouped as negative, neutral, and positive for each participant.....	73
Figure 9 Word cloud showing frequency (represented by size) of terms in participants’ answers to the questions asked in Cycle-1	85
Figure 10 Distribution of participants in each cycle	88
Figure 11 Frequency of codes related to the participants’ answers to the question “What comes to mind when you think of the past?” for each participant.....	94
Figure 12 Word cloud showing frequency (represented by size) of terms in participants’ answers to the question “What do you feel when you learn something new about the past”	95
Figure 13 Frequency of codes related to the feelings about the past for each participant.....	96
Figure 14 Frequency of codes related to motivation to know about the past for each participant.....	98
Figure 15 Frequency of codes related to categories emerged from answers to the question “Can you specify past event related to the past that comes to mind in chronological order?” for each participant.....	100

Figure 16 Word cloud showing frequency (represented by size) of words in participants' answers to the question "Can you specify past event related to the past that comes to mind in chronological order?"	101
Figure 17 Word cloud showing frequency (represented by size) of words in participants' answers to the question "Can you specify past event related to the past that comes to mind in chronological order?"	102
Figure 18 Frequency of codes related to the beginning of settled life for each participant.....	103
Figure 19 Frequency of codes related to categories emerged from answers to the question "What do you think about life in 4500 BP?" for each participant.....	105
Figure 20 Word cloud showing frequency (represented by size) of words in participants' answers to the question "What do you think about life in 4500 BP?..	106
Figure 21 Word cloud showing frequency (represented by size) of words in participants' answers to the question "Could you please write your thoughts on the following questions about life in Ankara in 4500 BP?"	108
Figure 22 Frequency of codes related to categories emerged from answers to the questions about 4500 BP for each participant.....	110
Figure 23 Frequency of codes related to perception of 4500 BP in terms of time depth for each participant.....	112
Figure 24 Frequency of codes related to perception of gender in 4500 BP for each participant.....	114
Figure 25 Codes related to language in 4500 BP for each participant.....	115
Figure 26 Frequency of codes related to belief in 4500 BP for each participant.....	116
Figure 27 Frequency of codes related to role of elderly people in 4500 BP for each participant.....	117
Figure 28 Frequency of codes related to methods in education in 4500 BP for each participant.....	118
Figure 29 Frequency of codes related to scope of education in 4500 BP for each participant.....	118
Figure 30 Frequency of codes related to cultural development in 4500 BP for each participant.....	119

Figure 31 Frequency of codes related to cultural development in 4500 BP grouped as negative, neutral, and positive for each participant (Note: no positive remark was made).....	120
Figure 32 Frequency of codes related to politics in 4500 BP for each participant ..	122
Figure 33 Frequency of codes related to categories emerged from participants’ answers to the questions about the case of EBA Anatolia for each participant.....	124
Figure 34 Word cloud showing frequency (represented by size) of words in participants’ answers to the question “Could you please write your thoughts again on the following questions about life in Koçumbeli?”.....	125
Figure 35 Frequency of codes related to participants’ answers about gender in the case of EBA Anatolia for each participant.....	127
Figure 36 Frequency of codes related to role of elderly people in the case of EBA Anatolia for each participant.....	128
Figure 37 Frequency of codes related to cultural development in the case of EBA Anatolia for each participant.....	131
Figure 38 Frequency of codes related to cultural development in the case of EBA Anatolia grouped as negative, neutral, and positive for each participant	131
Figure 39 Frequency of negative, neutral, and positive remarks related to cultural development in answers related to participants’ initial perception of the period and the case of EBA Anatolia.....	134
Figure 40 Frequency of codes related to politics in the case of EBA Anatolia for each participant.....	135
Figure 41 Frequency of codes related to language in the case of EBA Anatolia for each participant.....	136
Figure 42 Frequency of codes related to belief in the case of EBA Anatolia for each participant.....	137
Figure 43 Frequency of codes related to methods in education in the case of EBA Anatolia for each participant.....	138
Figure 44 Frequency of codes related to scope of education in the case of EBA Anatolia for each participant.....	139
Figure 45 Frequency of codes related to participants’ questions about the case of EBA Anatolia for each participant.....	141

Figure 46 Frequency of codes related to the message of the narrative for each participant..... 142

Figure 47 Frequency of codes related to attractive element of the narrative for each participant..... 144

Figure 48 Frequency of codes related to feelings about the narrative for each participant..... 145

LIST OF ABBREVIATIONS

AHD	Authorized Heritage Discourse
EBA	Early Bronze Age
CRM	Cultural Resource Management
METU	Middle East Technical University

CHAPTER 1

INTRODUCTION

What we tell about ourselves, the selective process of remembering and forgetting our memories construct our personal narratives (Bruner, 1987). In a similar way, what is told about the past provides us with new insights into who we are and play an important role in the construction of our identities (Johnson, 2010). As we live through what we tell about ourselves (Bruner 1987), what is told about the past takes control of how we live today. However, the pace of change enforced by the “global warfare, technological innovation, rapid obsolescence, radical modernization, massive migration” leaves us alienated even from our recent past (Lowenthal, 2015, p. 28). Thus, the people need the knowledge of the past more than ever to “address social problems of identity and sense of place in the world” (Smith, 2021).

Engagement with the past dates back to depths of time since the knowledge of the past provides people with a long-term perspective to the present world (Cooney, Gonzales-Ruibal, Hamilakis, Holtorf, Johnson, Lujan, & Renfrew, 2015). The study focuses on how archaeologists and the public engage with the past. The first part of the focus of the study is about archaeologists’ engagement with the past, how archaeological knowledge is produced. Archaeological knowledge is produced through the interpretation of material remains and representation of what is interpreted. Thus, knowledge production in archaeology involves translation work (Lucas, 2019, p. 10) which is deeply affected by the thought process of archaeologists. There are diverse approaches to the production of archaeological knowledge as culture-historical, processual, and post-processual. The diverse approaches to the archaeological data are the results of the questions asked to the data and the way the questions are answered by archaeologists (Clarke, 1993; Renfrew & Bahn, 2012; Trigger, 2009). Each approach involves diverse thoughts around core values and ideas (Johnson, 2010). Thus, it can be concluded that narratives of archaeology are products of thought

processes of their producers who focused on diverse issues or problems from different perspectives.

Another focus of the study is people's engagement with the past and how people make use of the archaeological narratives. People's engagement with the past is based on their prior knowledge and experiences since they engage in what they already know, feel, and believe in heritage sites (Smith, 2021). People create personal meaning from the narratives, and they produce their own understanding of the past (Merriman, 2004). Therefore, people's understanding of the past reflects their perception of the world and the self. The active role of the people in engagement with the past was recognized through changing understanding of the public. Merriman (2004) states that "it is only their characteristic of not being professional archaeologists that unites 'the public' in our context".

Understanding the active role of the public in engagement with the past have led archaeologists to work closely with their audiences. To show the changing modes of communicating the past to the people, Merriman (2004) identifies two models of how public is served by archaeologists: the Deficit Model and the Multiple Perspective Model. In the deficit model, the public is attributed as people need education. The aim is to gain public support through providing them with correct knowledge and protecting cultural heritage on behalf of the public. The second model Merriman (2004) mentions is the Multiple Perspective Model that challenges the view of public as a passive learner and recognizes the active role of the people in meaning making process. In this model, the purpose of engaging the public in archaeology is "to encourage self-realization, to enrich people's lives and stimulate reflection and creativity". A similar definition of the ways archaeology communicated to the public is also made by Holtorf (2007). He specifies three models of engagement with the past. These are the Education Model with an aim to teach public the academic knowledge about the past in a patronizing way, the Public Relations Model with an aim to gain support for maintenance of the discipline and to keep archaeologists' jobs safe and lastly, the Democratic Model with an aim to benefit communities in the present through creating awareness about the human condition in the past. While the Education Model and the Public Relations Model resembles the Deficit Model in terms of the way public is served the Multiple Perspective Model resembles the Democratic Model.

1.1 Problem Statement and Research Questions

In Turkey, the practice of archaeology is still mostly based on the deficit models with an approach to the public as a passive receiver of archaeological knowledge. In the literature, it is seen that the most recent projects in Turkey still focus on protection of cultural heritage on behalf of the public and understanding the relationship between archaeology and the public within the scope of dominant heritage discourse (Atakuman, 2021; Gürsu, 2013; SARAT, 2018). Moreover, archaeological narratives in schools and museums emphasize the achievement of civilizations and the place of Anatolia in these achievements (Gür, 2007; Güler-Bıyıklı, 2013). Thus, the practice of archaeology in heritage sites and schools seems far from the current agenda in the world. Atakuman (2021) argues that the practice of archaeology mostly based on the deficit models of communicating the past to the people cause two main problems:

“Erasing the variety of ways that people can relate to the past”: She argues that people can relate with the past in various ways since understanding of the past is deeply related to understanding of the self. Thus, research conducted within the limits of dominant heritage discourse, privileging a very specific understanding of the past. result in limited understanding of the diverse engagement people have with the past.

“Normalizing ethnic and religious conflicts as well as globally deepening inequalities of class, race, and gender”: The study of the remains of the past in line with the interests of nation-state's, she argues, excludes the needs and concerns of minorities since the emphasis on creating a shared identity, or "a common destiny" within a landscape (Atakuman, 2010). She adds that the heritage management projects conducted by powerful institutions fails to involve diverse audiences because of the uncritical approach to the heritage practices.

When the current circumstance in Turkey is considered, it is seen that it is far from the current approaches of communicating archaeology to the public. To bring insights on how to address the problem, the study aims to answer following research questions:

- How can we create more engaging archaeological narratives?
- How do different archaeological narratives influence people’s perceptions of time and identity?

To answer the overarching questions, these questions were broken down into four specific sub-questions:

1. What is the initial engagement with the past?
2. How do different narratives influence participants' perception of a specific period, i.e., 4500 BP?
3. How do different narratives influence participants' engagement with the past?
4. What is needed to be done to encourage engagement with the past?

In this study, people's perceptions of time will be analyzed from the events mentioned in relation to time. For example, if a participant refers to the lack of something in 4500 BP, it will be concluded that the participant perceives time as a progressive thing. On the other hand, people's perceptions of identity will be analyzed through any issue brought out about gender relations, ethnicity, religion, politics, language etc. For example, if a participant says that the language in 4500 BP was Turkish, then it will be concluded that the participant draws direct links between the past and present people.

1.2 The Purpose and Significance of the study

As previously stated, archaeological narratives are products of thought processes of their producers who approach diverse issues or problems from different perspectives. There is an ongoing discourse about whose needs and concerns are excluded and included in archaeological narratives (Atakuman, 2016; Atakuman, 2021; Hamilakis, 2011; Harvey, 2001; Holtorf, 2005; Holtorf, 2007; Merriman, 2004; Smith, 2006; Symond, 2004; Watson & Waterton, 2010). To create narratives that reflect diverse perspectives, archaeologists recommend working with diverse communities such as homeless people (Kiddey & Schofield, 2011), working-class people (Shackel et. Al, 2011), and local people (Beranek, 2011). On the other hand, there are also studies focused on understanding how people benefit from archaeological narratives (Lowenthal, 2015; Merriman, 2004; Smith, 2021). However, existing research has mainly focused on exploring what people encounter in heritages sites and how people engage with the past through analyzing their responses to existing narratives. Thus, current research offers a limited understanding of the issue since it explores engagement with the past through existing narratives.

This study aims to contribute to the literature in two ways by conducting in-depth qualitative research to understand how people engage with the past and by providing insights on how to construct narratives that will encourage engagement with the past. For this reason, it was decided to experiment with different narratives of the same period, i.e., 4500 BP, to understand how the changes in the narratives influence people's engagement with the past and how to create more engaging narratives. Action research was conducted due to the dual aims of "action"; constructing more engaging narratives and "research"; understanding how people engage with the narratives (Dick, 2007). The study is significant since it offers an experimental approach to the issue of engagement with the past. With the aim of experimenting with different narratives, three narratives related to an Early Bronze Age settlement in Ankara were constructed and qualitative research was conducted to understand how the narratives influenced people's perceptions of time and identity. Conducting action research was crucial in terms of making improvements in the construction of archaeological narratives by reflecting on the results of the changes made in the narratives.

1.3 Limitations of the study

The study was limited by the selection of the site, which is an Early Bronze Age (EBA) Settlement in Ankara. Initially, the research was planned to be conducted with diverse groups of people such as people with low and high incomes. The narratives were also planned to be installed to the Middle East Technical University (METU) Museum of Archaeology. However, because of the Covid-19 pandemic, changes related to the research design was made. As a result, the study had to be conducted online with the people over the age of eighteen because of the limitations related to the access of people and places.

Since the study was action research that must be completed in a limited time given for completing master studies, the time allocated for the planning, design, and analysis was not sufficient to make detailed analysis. Despite the limitations, the process used to get a better understanding of participants' engagement with the past and insights about construction of more engaging narratives likely to be applicable in other studies.

1.4 Definition of terms

Authorized Heritage Discourse (AHD): It is defined as the “hegemonic discourse about heritage, which acts to constitute the way we think, talk and write about heritage” influenced by the Western European understanding of heritage (Smith, 2006).

Identity: Identity is basically “the everyday word for people's sense of who they are” (Djité, 2006). The study focuses on how the narratives of the past affect what people tell about themselves with the premise that “identity is not some sort of independently existing reality outside the individual, but that it is actively constructed by this individual” (Versluys, 2007).

Community: Community is a crucial term in this research since it is a concept of great importance in social science and action research. Crooke (2010) defines community as “a multi-layered and politically charged concept that, with a change in context, alters in meaning and consequence”. In action research community refers to a group of people with a shared interest or problem (Stoecker & Miller, 2013, p. 22).

Narrative: Although there are numerous discussions about what narrative is in the literature, scholars agree on the definition of narrative as a “representation of an event or series of events” (Herman, 2009; Rudrum, 2005; Abbott, 2002/2008). In Cambridge Introduction to Narratives, Abbott (2002/2008) defines two components of narrative which are story, event or sequence of events, and narrative discourse, the representation of those events. Narrative is also considered as a basic human strategy for organizing events, experiences, or memories (Bruner 1991; Herman, 2009).

CHAPTER 2

LITERATURE REVIEW

In this chapter, I unpack the various literature pertinent to how the narratives of the past are constructed and how public engagement with the past is studied. I begin with how knowledge production in archaeology has changed over more than 150 years. Then the review continues with the literature on changing modes of communicating archaeology, the obstacles for communicating archaeology to the public, and the ways people engage with the past are given. Finally, the case in Turkey is explained to illustrate the need for the study.

2.1 Knowledge Production in Archaeology

How archaeologists deal with material culture has been profoundly affected by the time it is studied (Trigger, 1984, 2009). This phenomenon is explained as “episteme” by Foucault (2002) in *Archaeology of Knowledge* as the changing mode of thought in a given period surrounding all sciences and creating connections between them. The understanding of the past was limited to textual information until the “recognition of an ancient European material culture” (Lucas, 2004, pp. 109-10). Even the material culture was interpreted within the framework of traditional sources of knowledge about the past such as “the written records of early Greek, Near East and Egypt historians and Bible” (Renfrew & Bahn, 2012). After the 19th century, the developments in archaeology with the use of techniques such as analogy and stratigraphy pave the way for realization of the antiquity of humankind, a new understanding of the past, and the idea of prehistory (Lucas 2004, p. 110; Renfrew & Bahn, 2012;).

Trigger (2009) with an aim of explaining the history of archaeological thought investigates varying ideas on the changing modes of studying archaeology. He

emphasizes how for over 150 years, the direction of archaeological interpretations changed through recognition of different problems in the study of the past as in the case of Christian Thomsen, Oscar Montelius, Gordon Childe, and Lewis Binford, seeking to understand varying issues about the past. However, he maintains that it is not possible to talk about paradigm shifts because in each stage of archaeology, similar issues were handled by archaeologists, and an idea was not replaced by another or totally abandoned.

The three main strands of archaeological thought are culture-historical, processual, and post-processual approaches. In every stage, new ideas flourished as a reaction to older thoughts, as Trigger (2009) emphasized, without abandoning the old ones at all. The new ideas with common grounds invoke new approaches. In the same way, each approach involves diverse thoughts around core values and ideas (Johnson, 2010). In the first half of the 20th century, with a need to put order to the massive archaeological records, archaeologists studying material culture categorized artifacts in terms of norms and ideas they represent (Webster, 2008). Although this approach to archaeological records has provided bases for a systematic study of artifacts, it has led to complexities, as (Meskell, 2002) states to “manipulation and misuse” of archaeological data caused by the aforementioned categorization of artifacts as the direct representation of the “modern human”. Johnson (2010) points out the two main problems of the culture-historical approach as it has “a tendency to particularize what archaeologists say about the past rather than generalize” and handles culture as an unchanging property which changes only came from outside. In the 1960s, the critics of descriptive studies of archaeological records as “mere data collection” and lacking explanation, which paved the way for a more developed way of doing archaeology which is known as processual archaeology (Johnson, 2010; Renfrew, 1994) that can be considered as the starting point to search for meaning, to understand the object and human relationship. Renfrew and Bahn (2012) state that with the realization that archaeology has a greater potential than simply describing the past, the studies were directed to the search of explanations, especially to understand “the process of cultural change”. They maintain that although the focus of the studies in the beginning was functional aspects (subsistence, technology, etc.) of cultural change, the scope of explanations is widened to cover cognitive aspects of cultural change. These shifts in archaeology were not only affected by archaeological thoughts per se, as mentioned

earlier, changing ideas in a given period were also affected by each other. In *Loss of Innocence* (1973), David Clarke delineates the environment of the transition in archaeology as a period after World War II with significant developments in science and technology in a short span of “a working lifetime, from the 1950s to the 1970s”. For him, processual archaeology, the New Archaeology, is “a set of questions rather than a set of answers; when the questions are answered it too will be Old Archaeology”.

“New currents of thought” that emerged in the 1980s and 1990s gave rise to new questions and new approaches to archaeological studies rejecting explanations based on generalizations (Renfrew & Bahn, 2012). In the same way, the aim of the processual archaeologists for objective, universal explanations to the questions were found problematic by Clarke (1973). The disagreement about answers/explanations is mentioned in Trigger’s work (2009) as the basis for debates between relativists and objectivists. He adds that there are even entirely adverse claims on the archaeological interpretation of hyper-positivists, defending that it is only about “the quality of archaeological data and analytical techniques” and on the other hand, hyper-relativists arguing that it is only about “the social and cultural loyalties of researchers”. This view of relativism paved the way for “anything goes caricatures of relativism” which has caused political and ethical concerns through rejecting objectivity (Lampeter Archaeological Workshop 1997).

In contrast to the caricature view of relativism, relativism is considered to be critical to all interpretations through admitting the existence of alternative interpretations (Lampeter Archaeological Workshop 1997). This approach is about being critical to all interpretations rather than simply accepting them. Holtorf, one of the members of the Lampeter Archaeological Workshop (1997), explains the necessity to be critical by commenting that even the most objective interpretation based solely on evidence is influenced by other factors involving social, political, ethical, empirical, and aesthetic factors. However, “archaeologists often seem to build more readily on what their predecessors concluded about the past than on the actual evidence on which those conclusions were based” (Trigger, 2009). The embrace of prior interpretations without criticizing in which circumstances and for what reasons they are constructed in that specific way, as Trigger claims, let specific views survive long after their emergence.

Shanks and Hodder (1995) claim the archaeological interpretations believed as uncontroversial and used without a thought as “black-boxed”. To them, the point is not avoiding such generalizations but using them as a starting point to make judgments about archaeological remains while making interpretations.

Rather than pointing out the polarized approaches of relativism and objectivism, Shanks and Hodder (1995) explain the concepts through a deliberate investigation of the act of interpretation and how the concepts are related. The practice of interpretation as they maintain involves an interpreter as things don’t talk for themselves, construction of the past in the present, making meaning of the past remains loaded with uncertainties and multiple understandings of same things paving the way for an infinite number of interpretations. Thus, they claim, all archaeology is interpretive as archaeologists face many obscurities even at the onset of archaeological practices and there is always more than an abstract sense of objectivity which is believed as about truth and fact. They argue that objectivism is rather about the strength of interpretation, connections made between things than an abstract quality. On the other side, relativism is about the evaluation of the interpretations to understand the level of strength, why certain things are tied together in a certain way and not in other ways. It can be said that relativism is an approach that creates awareness about the plurality of archaeological interpretations and warns us to be critical about them as they are indubitably shaped by the interests, purposes, and needs of different stakeholders. That brings us back to Trigger’s (2009) point about how archaeology is affected by the time it is studied, by “the political contexts in which archaeological research is conducted” (Kohl, 1998).

A deliberate explanation about the political use of archaeology for nation-building purposes of states in the 19th and 20th centuries is provided by Kohl (1998). He points out that the states with an aim to construct their identity employed archaeology as a tool for discovering or inventing their roots “into the mists of prehistoric past” as well as a prestige tool. He mentions the scramble for ancient artifacts between France and Britain to fill their museums, excavations mainly made by the German beyond their lands with imperialist aspirations, and utilization of Classical Antiquities by Greece and Italy for international reputation. The practice of archaeology for nation-building purposes, he maintains, is not limited to Europe and it has to be investigated state by

state as each country has its own special relationship with archaeology and there are many variables like composing people with diverse origins, the existence of indigenous people, and independence from colonial powers. He notes that even a state can have a changing relationship with archaeology over time just as individuals' sense of self changes over time through remembering and therefore forgetting certain events and experiences.

Trigger (1984) states that these nationalist, colonialist, and imperialist studies of archaeology in different countries led him to understand the close relationship between archaeology and the social context it is studied which Meskell (2002) regards as "recognition of the politics of location". First, Trigger (1984) mentions the local study of archaeology starting with the emergence of nation-states which gave rise to the nationalist study of archaeology after the 1880s to create "a spirit of unity and cooperation" in times of class conflicts. The other type of archaeology he investigates is colonialist archaeology which he defines as the study of archaeology in a country by its colonizers, European colonists, which emphasizes "primitiveness and lack of accomplishments" of native societies. Lastly, he describes imperialist archaeology, the study of archaeology to prove the superiority of states around the world through an emphasis on their high capabilities of creativity and rejection of psychic unity. Meskell (2002) criticizes these imperialist, colonialist, nationalist studies of archaeology because they provide "ancient fuel to the fire of land claims, ethnic superiority, or historical lineages" with an emphasis on shared identity that neglects the other while having a great potential to represent wider communities.

The realization of the political use of archaeology happened after the 1980s with the post-processual turn, with the realization of how the practice of archaeology is about the present (Hamilakis, 2011). From the 1980s onward with the study of "Marxist, feminist, indigenous, queer, disenfranchised, and politicized archaeologies", archaeology has begun to transcend the political constraints and become a more inclusive discipline involving identity issues like gender, ethnicity, and sexuality after long focus on the study of wealth and status (Meskell, 2002). The shift in archaeology has not been only about identity issues but also how they are handled by archaeologists. Meskell (2002) points out to superficial analysis of these issues in culture-historical, processual, and contextual archaeologies as they consider identity

issues from a narrow perspective like examining “exchange, bureaucracy, and power” to understand the relationship between elite and non-elite. The last point she makes is about the fluidity of identity issues and the need for constant interrogation of these as they differ in different communities and change through time as our subjects are contemporary people rather than dead subjects as problematically believed for a long time. Even in the study of remote past as Hamilakis (2011) states:

...our contemporary archaeological practice, more often than not, involves living people, as well as materials: the fellow researchers and other specialists; the people who live near and in some cases within or on the top of what we designate an “archaeological” site; and the people who stake claims on and express allegiances with the material past...

2.2 Communicating Archaeology to the People

Today, archaeology is done by researchers working as government employees (Renfrew & Bahn, 2012) which aligns archaeological studies to the concerns of governments. The authority of governments over heritage-related issues is even powered by international laws which put governmental offices as the sole decision-makers (Atakuman, 2021). A broad study was conducted by Sheila Watson (2012) in national museums with archaeological and historical narratives in England, Scotland, Germany, Norway, Sweden, and Turkey with an aim to understand the ways narratives of origin are constructed. For this purpose, besides the analysis of objects and texts in the museum, design aspects of exhibitions like layout, lighting, and location were analyzed by the author as design aspects that also affect the narrative experience (pp. 545-47). Watson (2012) declares that the roots of nations are linked to prehistoric times with an implicit link. She points out that although there is no connection between the narratives related to the different periods, this is not questioned as it is the case in most museums and visitors get used to the narratives without connection (p. 562). Another point is made about the narratives is that discrimination between elites and ordinary people is seen with a focus on material culture representing the elite which shows elite control on heritage-related issues (p. 563). Lastly, Watson (2012) points out that the nation-state narratives in the museums do not represent the nation in the past or in the present but the way the nation aspired to be seen (p. 563).

Hamilakis (2004, pp. 292-4) argues the problem is that narratives of the past based on the records are constructed in heritage sites by heritage professionals because archaeologists are seen as only providers of archaeological records. He points out that there is a disconnection between the interpretation and representation process of the past caused by the problematic understanding of the role of archaeologists by the professional discourse. For this reason, he claims that additional interpretation of the past is produced by the professionals responsible for the representation of archaeological remains in heritage sites based on the archaeological records. Thus, what people encounter becomes a product of dominant discourse.

Fahlander (2012) claims that the shifting focus of archaeology to the study of different concepts like heritage management rather than interpretation of the past is an attempt to make it something else and a way of escaping the questions and problems related to postmodern epistemology through shifting epistemological concerns towards ethical and moral concerns (p. 122). Lucas (2004) believes that the debates on the scope of the discipline are caused by the misunderstanding of the term prehistory. Although the interpretation of the past through material culture or doing prehistory was accepted by the modernist approach as a new, alternative way of understanding the past, controversies between the definition and its application still exist (Lucas, 2004, pp. 110-11). He explains that “prehistory was, above all history studied through material culture, not through text.” and finds the conventional understanding of prehistory as “history before text” problematic (p. 110-11). When the definition of prehistory as the study of history through material culture is considered, he claims that even the study of material culture in the present is prehistorical and therefore the difference between history and prehistory is an ontological one rather than chronological (p. 115). Thus, the fear of getting closer to the present is caused by the misunderstanding of the term and the discipline itself, and therefore, without hesitation, the scope of archaeology can be extended to helping “a community or even a whole nation come to terms with and understand key social problems...” (Lucas, 2004, pp. 115-9).

The controversies about the scope of discipline can be explained through the status quo of archaeological education in the age of “academic capitalism” which Hamilakis (2004) describes university education as “a private, profit and career-enhancing choice” where knowledge is attributed as a “commodity to be sold and exchanged”

and controlled by the business world (p. 289). He points out that university education in archaeology is also shaped by the “Cultural Resource Management” sector which attributes archaeologists as the providers of archaeological records and “undermines and overshadows the role of archaeologists as producers of ideas and as critics” (pp. 292-4). The discipline is shifting towards a more technical one as students are choosing to study digital methods classes to specialize in new technologies used in archaeology for a better career rather than learning about the production of archaeological knowledge or ideas (Morgan, 2012, p. 28). Hamilakis (2004) claims that the practice and teaching of archaeology within the framework of the CRM sector, which is controlled by the dominant discourse, contradicts debates in archaeological research and thus does not attract the attention of archaeologists. He mentions that the main goal of archaeological education, “could be to show that things could have been different” and to show how the dominant discourse naturalizes itself (p. 296). By providing people with alternative ways of understanding the world, archaeology can help them to reflect on their experiences and thus the “transformative and emancipatory potential” of archaeology can be revealed (Hamilakis, 2004, pp. 296, 304).

Another problem related to communicating archaeology is mentioned by Laurajane Smith (2006) as the “hegemonic discourse about heritage, which acts to constitute the way we think, talk and write about heritage” influenced by the Western European understanding of heritage. The dominant heritage discourse that flourished in Europe during the Enlightenment aims to connect the past and the present to create an understanding of homogeneity, a shared identity, or “a common destiny” within a landscape (Atakuman, 2010). The process of constructing homogeneity is a selective process of choosing what is to remember which also means what is to forget. Thus, as Smith (2006) claims, the definition of heritage with a focus on aesthetically pleasing tangible heritage lacks its essential meaning as physical remains are only valuable with the meanings and values given by the present-day communities (p. 3). Harvey (2001) mentions that heritage is “...filtered with reference to the present, whenever that ‘present’ actually is”. The dominant discourse including social, cultural, and historical experiences of people in control of power excluding the powerless people deplete with narratives controlled by power ignoring the rest of the society (Shackel et al., 2011). Smith (2006) declares that “the real sense of heritage, the real moment of heritage

when our emotions and sense of self are truly engaged” and it is not something that can be achieved through a tangible understanding of heritage but through “passing on and receiving memories and knowledge” (p. 2). Atakuman (2021) claims that heritage with legislative schemes and expert discourse “serves to erase the diversity of relations to the past while highlighting a very specific understanding of history” (pp. 261, 263). She suggests that archaeology is important in providing heritage with alternative forms of understanding the past to bring peace and prosperity to the society or, in more general terms, benefiting the society in the present and the future (261).

The authorized discourse has always been there and “the struggle to develop a more inclusive heritage is ongoing” (Shackel et al., 2011). There are many debates among scholars and heritage professionals about the need to construct “dialogues of difference, dissonance, and diversity in place of imposed homogeneity” (Symond, 2004). As one of the scholars believing that changing narratives of archaeology has the potential to create a better future, Atakuman (2010) declares:

...There is the hope that through this recognition, heritage will become a transitional space of multicultural understanding, a process through which alternative narratives of the past are empowered for a multi-faceted dialogue that fosters recognition, understanding, and justice-building between communities of different ethnic, religious, and racial backgrounds.

To achieve the aim of constructing narratives of the past involving the neglected communities, scholars and heritage professionals need to be knowledgeable about their audiences. However, there is a lack of understanding for what community means (Watson & Waterton 2010). Community is defined by Crooke (2010) as “a multi-layered and politically charged concept that, with a change in context, alters in meaning and consequence”. The understanding of community based on certain codes such as age, sexuality, location, religion, and language is very limited. The limited understanding of community which, runs counter to the dynamic nature of the concept, results in a set of assumptions about communities that is accepted without a thought (Watson & Waterton 2010). The uncritical approach to heritage-related issues results in failure to achieve its promises and even makes it worse through erasing possible narratives of varying communities (Atakuman, 2021).

Holtorf (2005) emphasizes the significance of engagement with material remains of the past in the present and argues that alternative approaches brought by non-professionals “ought to be appreciated for what they are” rather than making personal judgments about “what they are not”. His main concern and what he argues that needs to be concerned by other archaeologists is “providing the present with larger historical perspectives and narratives” and “making a positive contribution to society”. In that sense, collaborative studies involving the public are critical to address the concerns (Hamilakis, 2011).

Holtorf (2007) to provide a healthy discussion platform on whom and in what ways archaeology serves, identifies existent models of communication with the public. The models of communication, which are the Education Model, the Public Relations Model, and the Democratic Model, can be summarized as follows:

The Education Model: In this model, the main goal is to educate the public requiring true knowledge about the past that could only be provided by archaeologists. It is a patronizing way of communicating archaeology to the public who are viewed as passive learners of archaeological knowledge produced by professionals. In this model, the knowledge about the past is given through professional discourse which, according to Smith (2006), “privileges expert values and knowledge about the past”. Because the knowledge about the past is produced without consideration of the needs and questions of the people, this model contradicts Enlightenment thinking which prioritizes individuals' motivation for learning.

The Public Relations Model: In this communication model, archaeological products in which the knowledge about the past, archaeological remains, and services like management of these archaeological resources become a part of the marketing aims of archaeologists seeking support to continue their studies or basically to keep their jobs secure. In this model, the focus is on attracting the attention of "possible customers and influencing possible investors". The main problem is that to secure their survival, archaeologists need to compete with others that produce non-academic knowledge about the past that may result in ethical problems.

The Democratic Model: This model aims to address the needs, concerns, and desires of the people archaeologists need to serve. The public is believed to have varying

interests in archaeology in contrast to dominant professional discourse, seeing the public as a homogeneous unit. To answer the diverse questions and needs of each group of people with different interests, archaeologists need to involve them in the process and equally serve each group by providing them with what they would like to know about their own past and how they would like to tell their own narratives. This model is not without a problem. There should be a balance between serving the public interests and making decisions as a professional when needed.

In the following paragraphs, some works will be investigated in terms of the models applied and how they approach the public.

The first project that is going to be investigated in terms of the employed communication model with the public is about local people living in domestic places incorporating themselves into the war narratives provided by Beranek (2011). As an archaeologist directed excavations at Barrett Farm, a historic house, in Concord, Massachusetts, she expresses the difficulty of interpreting the domestic places' role in battles which is considered as distinct, private and public realms back in the period of the American Revolutionary War. She examines shared narratives of two houses constructed by women residents of the houses that turn the houses into historic places and explains how they are constructed as tales of individual experiences rather than a narrative of a military event. These stories reveal the details about the experience of domestic people and the active role of women in making history. These narratives constructed through the perspective of ordinary individuals, especially women, as mentioned by Beranek (2011) provide scholars with a new way for the interpretation of historic houses from the perspective of the public. The main points that she provides about the narratives can be summarized as:

- The narratives demonstrate how narratives about archaeological or historical remains can be constructed from individuals' perspectives.
- The narratives were constructed by women from the perspective of women and show how women become part of a war narrative.
- The narratives of the two houses are an example of domestic places incorporated into public spaces.

- Lastly, these narratives can be inspirational for archaeologists' trying to "add additional layers to the stories of these sites".

Thus, the work of 19th-century women residents of the house is inspirational for archaeologists to build a Democratic Model of communication between archaeology and society. The study of these narratives reveals how individuals “actively shape and select aspects of their own memories and family histories”, how authorized narratives like war narratives can be constructed in a way that resonates with present communities.

The second project is a pilot project on the archaeology of homelessness. During her doctoral study, Rachel Kiddey and her supervisor John Schofield (2011) made a pilot project with an aim to challenge the dominant discourse and benefit its participants, homeless people living in the streets of Bristol. To understand what homelessness really means and how it is experienced by their colleagues, they collected information about them by recording videos, audios, creating maps, and taking notes, and documented this information connected to homeless lives in the streets excavated.

This project provides us with a fascinating example of the Democratic Communication Model as it involves a neglected community, homeless people living in Bristol during the process. Kiddey & Schofield (2011) mention that this project helped them to gain new perspectives on how to interpret archaeological remains (p. 6). For example, the homeless people associated the drugs they used with places they are looking for as one of the homeless people contributing to the projects mentions heroin as “a nice warm, fluffy place to go where nothing matters” (p. 8). They emphasize that this project also benefited homeless people in many ways like creating their own history, reflecting on self-experiences, contributing to a project, and being understood, etc. and their life has changed for the better. After this pilot phase, Rachel Kiddey carried out a larger project in Bristol and York (Kiddey & Schofield, 2011).

Holtorf (2020) mentions that by investigating the experience of being homeless, “the project contributed to representing all human ways of life and historic environments in the narratives we tell about what it means to be human, past and present” (p. 568). This project actually achieves the aim of providing a new way of understanding the world, understanding the other, and utilizing the past to better the future. This project

is significant as it offers an example of how minority groups, homeless people, in this case, can be involved in archaeological studies. It provided a new understanding of life in Bristol and York from the perspective of homeless people and a place for them to tell stories to be understood by others.

Lastly, Shackel, Smith, and Campbell (2011) mention that working-class people, another community that has been neglected by dominant discourse and practices, provide exemplary work on representing working-class people. Their research reveals that labor heritage studies not only lack the individuals and families of working-class people. They mention The Museum of Work and Culture in Woonsocket, Rhode Island for its exemplary way of representing the textile industry in the late 19th century and early 20th century. In the museum work conditions, a day of a member living in that community, and “the impact of industrialization on work, domestic life and health conditions” are incorporated into the museum narrative. This exemplary work of The Museum of Work and Culture again can be associated with the Democratic Communication Model as it benefits society through revealing the effects of celebrated developments on them. The oral histories the museum narrative provides to the visitors are inclusive.

When the exemplary works are investigated in terms of Holtorf’s (2007) communication models it is seen that consideration of diverse, present-day communities is the key element to transform dominant narratives of the past to construct inclusive narratives benefitting present-day communities.

Another concern related to communicating archaeology to various audiences raised by the members of the Joukowsky Institute (Cherry & Rojas, 2015) is about making archaeological writings accessible to a non-specialized audience. It is argued that archaeological books and articles which are considered influential could not reach a broader audience. Although there are other kinds of archaeological articles that appeared in magazines achieve to address a broader audience, they were found to be problematic for a number of reasons: “a) relative brevity; (b) a heavy emphasis on illustration, with pictures sometimes occupying almost as much space as text; and (c) a tendency to converge on certain tropes and themes” (Cherry & Rojas, 2015). It is

suggested that archaeologists need to search for ways of communicating with the people.

Today, archaeologists can communicate with the public in various ways, especially, through new media, which can serve as “a mechanism for emancipatory archaeology”. It has the potential to give archaeologists “an activist, emancipatory role to highlight inequity, bring the voices of stakeholders into relief, de-center interpretations, and to make things and share them” (Morgan, 2012, pp. 1 & 33-4) and can move archaeology beyond the heritage sites and schools controlled by the dominant discourse. Morgan (2012) gives examples of platforms like YouTube, Facebook, Instagram, and Flickr which archaeologists already use to share their “digital archaeological artifacts” like videos, photographs, 3D models. She points out that archaeologists can actively reach the public through social media and gives examples of archaeologists such as, Rosemary Joyce informing the public about the mistake of considering Neanderthal remains as evidence of “gay caveman” and Johan Normark informing the public to correct the false belief about the end of the world in 2012 (p. 35). Although these examples are related to the instructive role of archaeologists, “digital media can vastly contribute to a reflexive, politically engaged, activist archaeology” (Morgan, 2012, p. 23).

There is an increasing interest in writing alternative forms of archaeological narratives that enable archaeologists to go beyond the limitations of traditional writings (Van Dyke & Bernbeck, 2015) that is an obstacle for the representation of the past. Traditional writings with a “scientific-sounding voice” laden with inconceivable jargon is used to not to be blamed by the results and establishing credibility (Thomas, 2015). Although scientific writings explain how pottery was produced or used it fails to express how it feels to cook food with that pottery for the harvest feast that brings all members of a community together. Herman (2009) explains the difference by giving the example of snow that is described as an atmospheric process and as an experience of walking along a park trail in fresh-fallen snow. The idea is also supported by Abbott (2002/2008) as he claims that even when we look at things completely static such as pictures, we tend to construct a narrative. “We want to know not just what is there...” as in the scientific explanations of archaeological records

“...but also what happened.” (Abbott, 2002/2008) which paves the way for varying interpretations within the readers of the narratives.

As people think in narrative mode (Bruner, 1991), narrative is an inherent way of getting knowledge (Brockmeier & Harré, 2001). Thus, providing people with alternative narratives helps archaeologists to reach each member of their audience. People live with the same concerns even if circumstances are changing, and it is plausible to utilize the archaeological data for civic engagement through informing people about past mistakes and successes (Praetzellis & Praetzellis, 2015).

Constructing alternative narratives not only provides archaeologists means for representing the past but also enables them to think differently (Van Dyke, 2015). The narratives “to think with” pave the way to ask the archaeological data the unasked questions (Van Dyke & Bernbeck, 2015). It resembles ethnoarchaeology that generates a series of questions, that might not otherwise have not been asked about the past (Fewster, 1999). This time, we don’t have narratives of present people but narratives that we construct as archaeologists. Thus, narratives can be a tool for making interpretation through suggesting new questions for further testing (Terrel, 1990; Lucas, 2019).

Narratives as an art form involving imagination and invention bring methodological, epistemological, and ethical challenges along with all the contributions mentioned above. Archaeologists are knowledgeable about how people lived in the past but making them subjects of narratives is extremely difficult (Bernbeck, 2015). Methodological challenges are mainly the lack of talent to create them as archaeologists are not creative writers and the nature of archaeological records may not fully illustrate the past (Gilead, 2015). Constructing creative narratives involving past people through using archaeological records that do not tell their story, or do not unveil direct facts about the past people is perhaps the most challenging part (Nelson, 2015).

Bernbeck (2015) highlights the complexity in creating narratives about the past by asking “What if the “real past”, as opposed to the narrated past, was a chaotic jumble, a rhizomatic entity of contingent events?”. Without narratives what we have is chaos and the question should be whether there is “reality” which is “a pre-narrative

experience, an original experience that is the unplotted material of memory” (Brockmeier & Carbaugh, 2001). How we achieve reality is a psychological concern that is not only related to the past but also the present, as reality is not “there to be observed” (Bruner, 1991). As Bruner suggested what we tell about our life changes through how we interpret it (Bruner 1991). Then what we tell about the past cannot be purely based on “the real past”, there will always be interpretation.

Archaeologists are also responsible for the epistemological validity of the alternative narratives. The truth about the difficulty of writing narratives through archaeological records entails the loss of authenticity or lack thereof (Praetzelis & Praetzelis, 2015). Van Dyke (2015) suppose that overtly constructed narratives are more transparent than the ostensibly subject-less narratives. The problem is “blurring the boundaries between the facts and fiction”, not being clear about “what are data”, “what is derived directly from data”, and “what is an author’s imagination”. (Pollock, 2015; Van Dyke & Bernbeck, 2015). This issue runs the risk of credibility by causing people to think of archaeologists as “making things up” (Van Dyke & Bernbeck, 2015). The ethical responsibility of archaeologists is demarcating facts from fiction or “fabrication” and providing readers, especially non-specialists, with the information on how to read the narratives and ensure that everyone is clear about what is true or imagined (Pollock, 2015; Van Dyke & Bernbeck, 2015).

Archaeologists employ varying methodologies to construct alternative narratives of the past. Mary and Adrien Praetzelis (2015) ensure that their story has a modern message and includes a sense of humor. They make research to write stories based on archaeological, archival, and interpretative data. As mentioned earlier, writing narratives based on archaeological data is a difficult process as the data doesn’t tell its story. While writing stories they consider the three concepts “clarity, power, and use”. Clarity is about choosing the right representative data for the event/phenomenon that is going to be included in the story. Power is about the ability of the story to evoke emotions and create a connection between the audience and the past. The last concept of “use” is about how people can utilize the story for themselves. As people are concerned with the same problems in different shapes throughout time, they are willing to make the story relevant to the concerns of modern society.

Gibb (2015) starts writing plays by defining the main elements of the story: time, place, and the subject. Then he makes a list of characters and writes their biographies based on archival, archaeological sources, or period literature. He sometimes includes himself or compositions of different archaeologists to the characters. After writing the biographies, he says, the dialogues emanate from the characters and characters take the story. The dialogues by the way are not made up by him, he picks the words of the historical characters. To minimize presentism, i.e., approaching history with present-day ideas, he benefits from the sources that provide cultural context. The main concern that he highlights is documentation of each process so that others can understand and evaluate the play.

Tringham (1994) perceives archaeological records as “moments of archaeological depositions” related to “moments of social action” in the past. In this sense, she constructs fragments of narratives including “several different moments of engendered prehistory” representing the actions of past people and their relationships. Tringham (2015) combines and connects this fragmented narrative and all kinds of media related to these (image, video, photograph, text, map, drawing, etc.) in an online database platform that leads to database narratives. These database narratives highlight the “complexity of history”, entanglement of things with a more realistic approach.

2.3 People’s Engagement with the Past

One concern of the study was communicating the past with the public. In the previous pages, we discussed problems with communicating the past and current practices and aimed to address the given problems. Another concern of the study is understanding how people engage with the past. Lowenthal (2015) specifies the benefits and burdens of the past in his book “The past is a foreign country”. It is among a few works that examine reasons for why and how we engage with the past by providing dozens of examples from an impressive range of sources.

Lowenthal (2015) mentions nostalgia as the most common way to relate to the past, in which things are granted in an “instant bygone status” through obsolescence. He maintains that we encounter nostalgia in restaurants with an old look, period films, revival of old shows, songs, and films, electronic goods with retro looks, and clothing. Today, trends and circumstances change so fast that we even feel nostalgic for a few

years ago. It is clearly seen in social media where people comment on the days when 1 Euro was only equal to 3 Turkish Liras in 2015. In addition to engaging with the past to celebrate the old good days, “exotic antiquity”, Lowenthal (2015) mentions that there is always the hopeful belief for time-travel apparent in scientific studies and science fiction. The reasons for revisiting the past in science fiction are given as follows: explaining the past (to know how and why things happened), self-aggrandizement (visiting the past with modern knowledge will make them powerful), changing the past (to intervene the past to avoid past mistakes, to improve the present and the future (p. 65-72).

Lowenthal (2015) explores the benefits of the past (why the past is admired, what makes the past necessary), burdens of the past (what the past saddles), and attributes of the past (which characteristics of the past entail its benefits and burdens) to fathom the depths of how people engage with the past. The benefits of the past are given as follows (Lowenthal, 2015, p. 80-110):

- Familiarity: Familiarity is about the need for the past for survival reasons, to ensure safety. We depend on our memories and habits in our daily life to make sense of what is happening in the present. The knowledge about the past benefits us through extending our perception of the world and ourselves.
- Guidance: Guidance is related to familiarity. Familiarity is about the past providing us with the necessary background for survival reasons; guidance is about using them in a critical way. We can make predictions based on the past and act upon them in the present. Although the past does not tell us what to do, it guides us by informing us about what to avoid and what to favor.
- Communion: Communion is about immortalizing the people in the past and claiming contact with them especially expressed in sacred ceremonies. Although today there is still a lure for communion with past people, only a few claim that they had actual contact with them.
- Affirmation: Affirmation is about to look back to see the progress, to legitimize current practices by the past examples. The past endorses our views about the present, provides a "a route to self-realization" and still can be inspirational.
- Identity: "The past is integral to our self of sense" and personal integrity as we construct self-narratives through the extend of what we know about the past as well

as our first-hand experiences and memories. Sometimes old photos are kept as "an anchor for previous memories", and sometimes "the past treasured less in things than in words" as in the case of China with sites of heritage based on "a past of words, not of stones". "Many states nationalize their tangible past" with a yearn for ancient connections.

- Possession: Past is greatly benefited by its ownership like other things that we own, which indicates who we are. Although the past is believed to be owned by individuals or groups of peoples, past is constructed in a collective way. How we construct our narratives is affected by others' as we understand our own past in the light of others' past, "in a comparative context". Thus, the past is everyone's past.
- Enhancement: The past enriches our life by "linking us with scenes, events, and people former to ourselves" and thus stretches our feelings, memories far back from the present.
- Escape: The past is believed as a known, safe place to escape from daily stress, challenges and responsibilities present in the modern world. The lure for the past which is mostly grandparental that "barely antedates ourselves" serves as a source of pleasure.

Lowenthal (2015) lists the attributes that make the past beneficial as follows: "under antiquity (being old), continuity (seeming unbroken), accretion (the past as cumulation), sequence (being ordered over time), and termination (being over)" (p. 110). He maintains that traits of the past are not without disadvantages. The past "appalls by its crimes", "cripples by its grandeur" and "threatens by its lasting potency". He mentions the burdens of the past as follows:

- The grievous past: The past is full of countless "crimes and calamities" that can be devastating for the people especially "constrained to recall their dreadfulness".
- The stifling past: It is about seeing the past superior to the present. It is argued that the type of admiration of the past "discourages creativity and makes the present mediocre."
- The menacing past: It is about the "lasting potency" of the past that threatens the present, which is doomed to be forgotten for "sheer survival".

A survey was conducted by Merriman in 1992 that could be considered as a milestone on public understanding and attitudes to archaeology. The survey has revealed, “a strong relationship between people’s beliefs about the past in general and their current circumstances” (Merriman, 2004). He mentions another research “commissioned by English Heritage on attitudes to the historic environment” which acknowledges that “heritage was essentially personal in its meaning”. He continues that “archaeologists must work harder at understanding the diversity of their audiences, and the kinds of meanings that people derive from archaeological materials” in accordance with their previous experience and knowledge which is explained through constructivism in education which learners create meaning through their own experiences, knowledge, and views.

Smith (2020) points out that people visit heritage sites for different reasons and the common understanding of heritage sites as places to “learn” or “recreate” is limited (pp. 1, 2). She conducted interviews with 4502 visitors in 45 different history and culture museums and heritage sites in the United States, Australia, and England with an aim to understand “what sort of memory and identity work people undertook”, to be more specific, the ways that people interpret what is presented and create meaning from the experience and the degree of the engagement, with a premise of visitors are active agents in the meaning-making process (pp. 2, 3). This study reveals that although people mention their visit as a learning experience, they emotionally engage in what they already know, feel, and believe in these sites (p. 3).

Smith asserts that emotional engagement is the key issue in visitor experience which affects visitors’ entrance narratives through reinforcing, informing, or challenging them (p. 4). She claims that people mainly engage in four types of performances of “reinforcement, intergenerational communication, recognition, and misrecognition” and less frequently engage in learning (p. 5). Reinforcement is about affirmation or validation what is already known; intergenerational communication is about passing on “memory, knowledge and value” and lastly recognition/misrecognition is about challenging or reinforcing previous knowledge or beliefs about the self. She thinks that what people experience in heritage sites is much more complex than a learning activity (pp. 11-2). People “use the past to make sense of the present” and visit the places “to help them address social problems of identity and sense of the place in and

for the present” and thus they respond to the heritage narratives in a social and political manner. (pp. 12-5).

Another study was conducted by Alcock, Dufton, and Durusu-Tanrıöver (2015), authors of Archaeology’s Dirty Little Secrets (ADLS), a class offered on the Coursera platform, a Massive Open Online Course (MOOC) platform in 2013 and 2014 by Brown University. The class covering “what archaeology is and what archaeologists do” reached a broad audience of over 63,000 people (more women than men, between the age of 10 and 80, educated) in more than 150 countries (Alcock et al., 2015). A survey with a total of 19 questions (6 open-ended questions, 13 multiple choice questions) was shared with 13000 people through the Coursera platform and the Facebook page of the class. The survey was filled by 2675 individuals. The results were summarized by the authors in terms of patterns in the population, media engagement, active engagement, and the perceptions of the archaeological future. As most of the respondents were people enrolled in the classes, the results were biased. The respondents were asked how often they read in archaeology and what they were reading to learn about the issue of engagement. The results have shown that 80% of the respondents read online content while 60% of the respondents read magazines. Although the majority of the respondents use social media to follow archaeological news, there was no particular archaeologist that they follow on social media. The favorite books and articles read by the respondents was “publications about King Tut, Elizabeth Peters’s Amelia Peabody mysteries, the memoir of Joseph Lindon Smith, Tombs, Temples, and Ancient Art (1956), C. W. Ceram’s Gods, Graves and Scholars (1949/1951), James Michener’s The Source (1965), James Deetz’s, In Small Things Forgotten (1977). For the question related to the frequency of visiting archaeological sites or museums, the majority (65%) of the responses were less than once a month. It was also reported that 73% of the respondents were not involved in field or museum volunteering mainly because of “not knowing about available opportunities”.

People were also asked questions related to their perception of the archaeological future. The responses to the question about “why anyone should care about archaeology” are represented in Figure 1. The same question was asked to archaeologists (Cooney et al., 2015). When the answers of two groups of people were compared, similar answers between archaeologists and the respondents were

2.4 The Case in Turkey

In Turkey, Atakuman (2010) states that the attitudes towards the heritage issues have always been considered as a response to Europe along with a means for nationalist purposes. She mentions that from the beginning of heritage practices in the second half of the 19th century, in the Ottoman Empire, the struggle was choosing between accepting “Oriental values” and modernization, which was believed as contradictory to the values. One of the first laws about heritage practice was the 1884 law aiming to prevent “the transport of antiquities outside the borders of the Ottoman Empire” which is an action to own the property of the artifacts in its territories (Atakuman, 2010) with an approach to heritage in a materialistic manner. The approach to archaeology has always changed in accordance with the strategy followed to create a “spirit of unity and cooperation” (Trigger, 1984). With the decline of the Ottoman Empire, as Atakuman (2016) mentions, in the name of searching for a shared identity, diverse ideas emerged around the central focus of religion, “Islamic identity” as an only way to connect diverse communities living in the lands. She maintains that after the foundation of the Republic of Turkey by Mustafa Kemal, a new, secular understanding of national identity was built especially with the “proof of the existence of Turks in Anatolia since prehistoric times” that lead to archaeological studies in a scientific manner. To connect the roots of Turks to the Hittites, the Kemalist historians constructed narratives known as the Turkish History Thesis (Gür, 2007, p. 47). However, after World War II, the scientific approach was put behind “religious state discourses” (Atakuman, 2010). From the beginning of the archaeological practices, the conflict between secular and religious ideologies has always been seen in Ottoman Empire and then its precedent Turkey (Atakuman, 2016).

In Turkey, within the context of an archaeological practice laden with political and economic concerns, archaeologists have to conduct their studies within a limited framework of positivistic archaeology (Atakuman,2016; Atakuman, 2021).

Today, as Atakuman (2010) declares, heritage is still seen as a means for resisting the West and it is handled as a contest of ideologies and within the context, current debates of constructing alternative narratives involving neglected communities seem far from the current agenda of Turkey. She maintains that the discussions in Turkey are still

around the commodification of heritage, and it consciously stays away from the “production” of universal knowledge with the same reason for resisting western cultural values. In this manner, heritage in Turkey is seen as a dangerous topic following the tradition of presenting places and artifacts, not related to the present communities, with an emphasis on homogeneity. This practice has been done with great attention to its management to not cause any conflicts with authorized nationalistic discourses involving the idea of a nation “under the umbrella of Turkishness and Islam” (Atakuman, 2010). Thus, multiple meanings of the historical sites, monuments, and objects and also possible relationships between the past and the contemporary people with non-Turkic and non-Muslim cultural backgrounds are drowned out by the dominant discourse and practice (Atakuman, 2021).

In addition to the political concerns, the practice of cultural heritage management has also been highly affected by the economic concerns of the state. Since the beginning of the 2000s, due to economic reasons the state has been seeking new strategies for the management of cultural heritage (Gürsu, 2013, p. 1-2). The search for new strategies resulted in state-private sector partnerships in the cultural heritage which is in line with the “new public management style” that favors the private management style (Gürsu, 2013, p. 74). Collaboration with the private sector resulted in applications focused on generating money in which the public is seen as customers. Such applications are entrance to the museums with museum cards, limitations related to using of museum cards, increase in the pricings of museum cards, and even preservation of cultural heritage based on their tourism potential (Gürsu, 2013, p. 4-5). To attract the attention of more private companies, the government has focused on economic potential of cultural heritage rather than production of archaeological knowledge (Gürsu, 2013).

In Turkish schools, according to research done by Güler-Bıyıklı and Aslan (2013) on Turkish Social Studies textbooks for fourth to seventh graders from 1962 to 2011, cultural-heritage education has been taught with “an emphasis on the progress and achievements of civilization through time” and the Seljuk and Ottoman monuments and artworks are given to highlight the role of Turks in these accomplishments (p. 260-62). They mention that the textbooks influenced by the Turkish History Thesis, which asserts that Turks are a glorious and ancient race, and that they brought civilization to other parts of the world, similar to Europeans (Atakuman, 2008, p. 208) and the reason

to protect cultural heritage is given in the textbooks as protecting it from other nations (p. 263). After 1998, the reason for the protection of cultural heritage as a national duty shifted to cultural heritage as a universal value although less visible messages on prior are continued to be seen in the textbooks (Güler-Bıyıklı & Aslan, 2013, p. 263). Another reason given in the textbooks to protect heritage is “for the sake of tourism and reputation of the country” (p. 265). Thus, cultural heritage education in Turkish schools, which is in line with the political agenda of the country, is far from benefiting present-day communities or invoking varying understandings about the past, the self, and the world.

The narratives in museums are no different from cultural heritage education in schools according to the study conducted by Aslı Gür (2007) on the narratives of Anatolian Civilizations Museum, which is “one of the earliest cultural projects in the republic’s history” serving as an example for other museum projects (p. 41). In Turkey, archaeological museums have been established in almost every city, and most of them have been funded by the state since the 1940s as a significant part of nation-building building projects of the time (p. 42). The Anatolian Civilizations Museum, the previous Ankara Archaeological Museum at the beginning, was constructed during the first excavations conducted to prove the connection between Hittites and Turks within the scope of the Turkish History Thesis (Gür, 2017, p. 47). The narratives were then replaced by the “Anatolian Civilizations Discourse” which Gür (2007) used to define the discourse “constructs the national identity around the peoples of Anatolia” shifting the focus from racial continuity to the shared territory (p. 49). She maintains that although the new discourse is communicated through varying activities around the country, The Anatolian Civilization Museums is where the public encounters the discourse immediately through the exhibitions emphasizing the place of Anatolia in the emergence of civilizations and human progress (pp. 49-50). The visitors are exposed to a linear, chronological narrative of people who lived in Anatolia from Paleolithic onward and put them as heroes witnessing the achievements of Anatolians with whom the visitors define themselves in the same way (Gür, 2007, p. 50).

Gür (2007) conducted a study to examine politics in the formation process of the Anatolian Civilizations Museum and the impacts of the politics on the exhibition narratives and visitors' experience through an analysis of the exhibition design and

visitor interviews (p. 41). Especially the visitors' narratives are focused to understand how people respond to the dominant narratives (p. 43) as the narratives are not received by the visitors directly but through an active process of interpretation which changes the meaning of the narratives in a way or another.

In the interviews conducted to understand how people interpret the museum narratives, three different visitor narratives were distinguished by Gür (2007) which are territorial kinship narratives, nostalgic narratives, and dissident narratives. The territorial kinship narratives belong to people who believed that the past people who lived in Anatolia were their ancestors with whom they draw direct relations. Thus, the territorial kinship narratives can be considered as a positive response to the dominant museum narrative constructed to create an imaginary ancestral link between people who lived in the same landscapes (p. 53). She gives examples of people likening the mother goddess figurines to present-day Turkish women, construction at Çatalhöyük to the mud-brick houses in Anatolian villages, and the kitchenware used thousands of years ago to the tools they use (pp. 55-7). In these narratives, besides the evolutionary walking experience that make people feel as the descendants of the past people, these analogies created by the visitors which highlights a continuum between the life in the past and today contributed to connecting the past and present (Gür, 2007, p. 57). In the second kind of narrative, nostalgic narrative, people again believe themselves as descendent of the civilizations, but they express their disappointment instead of appreciation of the developments they encountered in the museum. They criticize contemporary practices that fail to achieve to protect the cultural heritage and think that there is no progress but a decline (pp. 57-9). Lastly, in contrast to the dominant museum discourse aiming to create a homogenous identity, people interpreted the museum narrative as distinctive. She gives an example of a university student claiming that the museum artifacts belong to the peasants and not like the well-crafted Greek and Roman statues. Thus, the visitors "produce stories of heterogeneity, hierarchy, and social distance out of a narrative of unity" (pp. 60-2). In the light of the interviews, Gür (2007) suggests that the museum narratives need to be constructed from a critical perspective as the narratives can be attributed different meanings by different visitors with varying backgrounds (p. 63). She gives an example of two soldiers visiting the museum in only fifteen minutes to illustrate the situation as they only perceive the museum visits as part of city life which does not mean anything special for them (p. 64).

In 2018, a three-year project, the SARAT Project (Safeguarding Archaeological Assets of Turkey) was conducted in Turkey through the support of a Cultural Protection Fund (CPF) established “in an effort to assess and reverse the disastrous effects of war as well as ethnic and religious conflict on heritage in 12 target countries in the Middle East and North Africa” (Atakuman, 2021, p. 246). This project was carried out by The British Institute at Ankara (BIAA), ICOM-UK, the Koc University Research Center for Anatolian Civilizations (ANAMED), and a civil society organization Anadolu Kültür (Anatolian Culture) and funded by the Cultural Protection Fund established by the British Department for Digital, Culture, Media, and Sport (DCMA) and the British Council (Atakuman, 2021, p. 246). Under the project following actions with an aim to contribute to the universal agenda of heritage discourse were taken (SARAT, 2018):

- An online certificate program on safeguarding and rescuing archaeological assets offered for people with a heritage-related university education.
- A workshop series for journalists and journalist candidates to provide them with academic knowledge about the past with an aim to raise awareness within the public through media.
- Another workshop series on how to provide cultural and social benefits from heritage assets to the locals held by government and NGO representatives of selected cities.
- A survey of 3601 respondents in 29 provinces was conducted to understand “how people in Turkey perceive archaeological assets and what their attitudes towards them are”.

Atakuman (2021) discusses the discrepancy between the premises and outcomes of dominant heritage discourse in Turkey through analyzing the SARAT Project, in terms of its goals, practices, and results of its practices with a meticulous approach. She highlights the following issues related to the survey aiming to understand the multiple relations between archaeology and the public:

- People were asked mostly predetermined questions and expected to define themselves within a limited framework
- It is unclear how participants understood options they need to select between

- It is open to debate “whether they would have chosen to identify themselves with any of these terms had they been given other options”

Thus, she argues that the survey results failed to demonstrate the relationship people have with the past but “measure knowledge of archaeological sites, cultural periods and whether the population understands what is legal and illegal in terms of legislation and schemes for the universal production of heritage knowledge”.

2.5 Towards a Methodology

In the literature, it is seen that the relevance of archaeology to the present has come to be understood with the realization of the political use of archaeology (Hamilakis, 2011). After a long period of imperialist, colonialist, nationalist studies of archaeology with an emphasis on shared identity that neglects the other, a shift towards a more inclusive study of archaeology has begun since the 1980s and onwards (Meskell, 2002).

The debates among the archaeologists and heritage professionals committed to a more inclusive study of the past have shown the ongoing struggle about constructing narratives of the past that address the needs and concerns of diverse audiences. Two main concerns were identified related to the issue: understanding how diverse audiences relate with the past and how to encourage engagement with the past.

There are exemplary studies that have shown how the narratives of the past benefit present communities when constructed by involving diverse perspectives (Kiddey & Schofield, 2011; Beranek, 2011; Watson & Waterton, 2010). The benefits of the past are manifold: familiarity, guidance, communion, affirmation, identity, possession, enhancement, and escape (Lowenthal, 2015). The narratives of the past benefit people by reinforcing, informing, or challenging their own beliefs (Smith, 2021). Even the dominant narratives with an aim to dictate certain knowledge about the past to achieve certain narratives such as human progress, nationhood is perceived by the public in different ways, sometimes contrasting the goals of narrative (Gür, 2007). Thus, there is a strong relationship between the current circumstances of individuals and their beliefs about the past (Merriman, 2004).

On the other hand, the study of archaeology in Turkey laden with political and economic concerns of the state (Atakuman,2016; Atakuman, 2021) seems far from the current debates around the issue of addressing the needs and concerns of diverse audiences. Especially in the last 20 years, the practices related to heritage have been focused on economic gain especially the tourism potential of cultural heritage (Gürsu, 2013).

Within the context of the current debates around the study of archaeology and the current circumstances in Turkey, the author decided to conduct this study to gain deeper insights into how people engage with the past and how the narratives of the past can be constructed, consequently contributing to their engagement with the past.

CHAPTER 3

METHODOLOGY

The study aims to investigate how we can create more engaging archaeological narratives and how different archaeological narratives influence people's perceptions of time and identity. Action research was chosen because of the need for experimenting with new approaches for the construction of archaeological narratives as well as to gain a deeper understanding of the public's engagement with the past.

In this section, details related to the methodology used in the study, research design, the site chosen for development of narratives and narrative design, participants, data collection, and analysis are given.

3.1 Action Research

Action research is a methodology generally applied in social sciences to gain better insights or to produce change related to an issue faced by the people (Stoecker & Miller, 2013). Kurt Lewin, a social psychologist, is generally referred as “the father of action research” (Mertler, 2017; O'Brien, 2001; Stoecker & Miller, 2013). In his work, “Action Research and Minority Groups”, he defines action research as “comparative research on the conditions and effects of various forms of social action, research leading to social action” (Lewin, 1946, p. 35). It bridges the gap between research and application. The focus is not only on identifying the problem but to make a positive change through “a cyclic process which alternates between action and critical reflection”, which results in gaining better insights related to the issue in each cycle (Kaur, Kaur, & Kaur, 2021). Action research is carried out “to identify areas of concern, develop and test alternatives, and experiment with new approaches.” (Kumar, 2011)

Action research differs from applied research which can be conducted without involving the people “who will use the results or be impacted by them” (Stoecker & Miller, 2013, p. 21). It involves “a circle of planning, action, and fact-finding about the result of the action” (Lewin, 1946, p. 38). The cyclical process is applied for “the development of understanding” and “change in practice” (Winter, 1996, p. 10) in an iterative way. The process is simply summarized by Kemmis & McTaggart (2007, p. 277) as “the spiral of self-containing cycles of planning, acting and observing, and reflecting”.

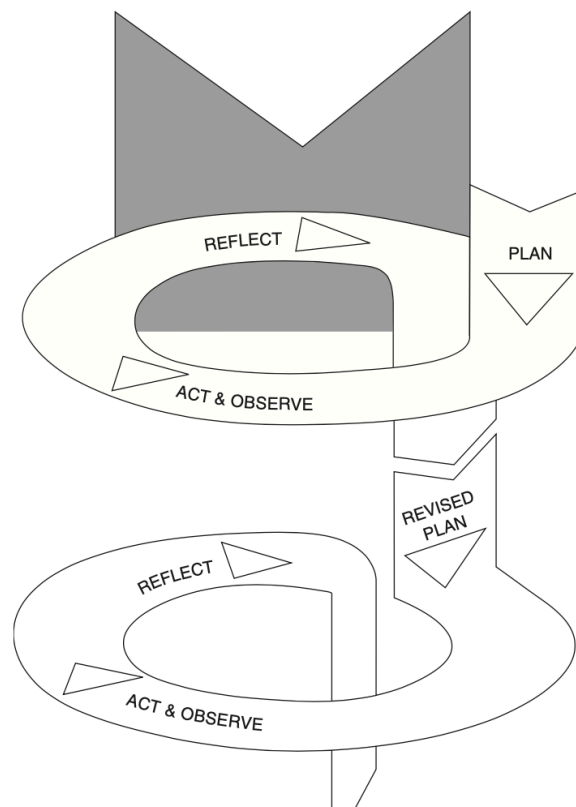

Figure 2 The action research spiral (Kemmis & McTaggart, 2007, p. 278)

Kemmis & McTaggart (2007, p. 277) emphasize that the process is not a straightforward process in application since two steps may overlap or initial plans might need to be changed earlier than expected. There are various forms of action research based on the level of collaboration with the community, the focus, and the methods of action research (Stoecker & Miller, 2013, p. 23).

3.2 Research Design

“Since it (action research) is cyclical and collaborative, it is in a position to build bridges between theory and practice, and this is where it has the potential to make the greatest impact” (Norton, 2009, p. 66). Thus, action research was conducted in two cycles which are summarized in Figure 3 and Figure 4. Each cycle consists of planning, acting and observing, and reflecting steps of action research.

To summarize, in Cycle-1, in the planning step, the site for development of narratives were decided. Then, a prototype narrative was designed about the site. Informal meetings with eleven people and the thesis supervisor were conducted to get feedback about the prototype narrative. Lastly, decisions related to data collection and analysis methods were made. In the second step, act & observe, two narratives (a traditional and an authentic narrative) were constructed based on the feedback collected through the informal meetings. The study was announced on social media and people willing to contribute to the study were asked to fill a questionnaire. After that, online meetings with seven participants among the people who filled the questionnaire were set. In the meetings, people were shared one of the narratives, and open-ended questions before and after viewing the narratives were shared with them. At the end of Cycle-1, the data collected through questionnaire and oral interviews were analyzed and presented.

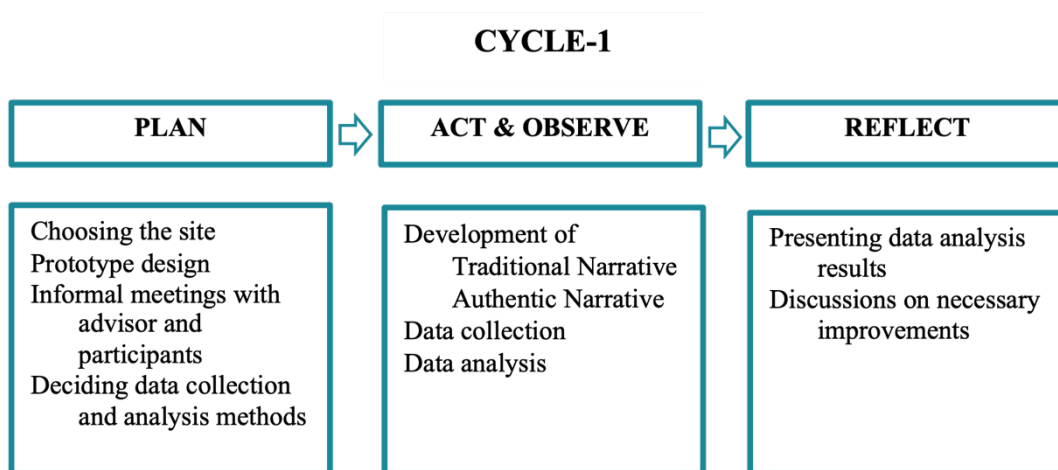

Figure 3 Actions taken in each step in Cycle-1

In Cycle-2, improvements related to narrative design and data collection methods were planned. Then, a new narrative (final narrative) was designed, and updates were made in relation to questions previously asked to the participants. The final narrative and the questionnaires to be filled before and after viewing the narrative were shared with 22 participants (17 new participants, 5 participants attended in Cycle-1) through email. At the end of Cycle-2, the responses to the questionnaires were analyzed and reflection reports related to the study were built.

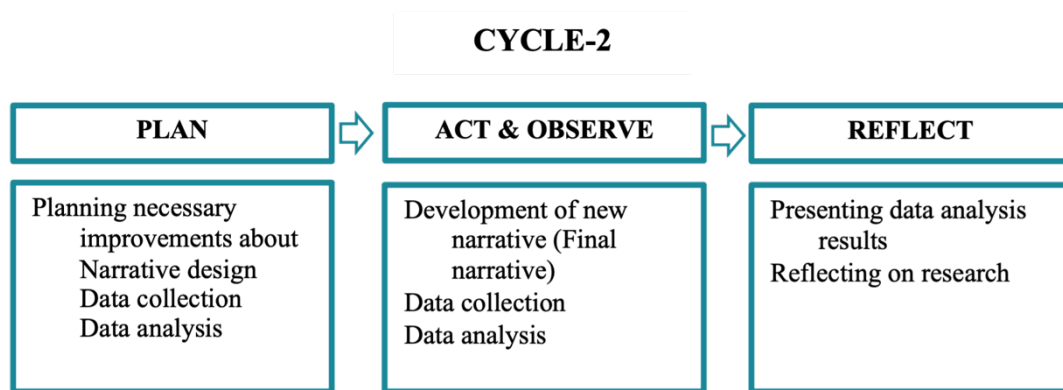

Figure 4 Actions taken in each step in Cycle-2

3.3 Research Questions

The overarching questions are:

- How can we create more engaging archaeological narratives?
- How do different archaeological narratives influence people's perceptions of time and identity?

To answer the overarching questions, these questions were broken down into four specific sub-questions:

1. What is the initial engagement with the past?
2. How do different narratives influence participants' perception of a specific period?
3. How do different narratives influence participants' engagement with the past?
4. What is needed to be done to encourage engagement with the past?

3.4 The Case of EBA Anatolia

An Early Bronze Age settlement within the borders of the Middle East Technical University (METU) Campus was selected as the research site. Koçumbeli was excavated between 1964 and 1966 under the directorship of Burhan Tezcan (Tuna, Buluç & Tezcan, 2012). Koçumbeli is a quite small settlement located in a 45 by 40 m area (Bertram & İlgezdi Bertram, 2012) and dates around 2500-2400 BC (İlgezdi Bertram and Bertram, 2017). The site was surrounded by an enclosure wall up to 1.8 meters in height (Bertram, 2008). The site is considered as a satellite settlement of the site of Ahlatlıbel situated at a close distance, approximately 600 meters (Atakuman, 2017). The finds of Koçumbeli consist of pottery, figurines, spindle whorls, clay seals, and stone, bone, and bronze tools (Tuna, Buluç & Tezcan, 2012). The findings are exhibited in The METU Museum of Archaeology.

The period, Early Bronze Age in Asia Minor is considered as a transitional period which extends from the late 4th millennium BC to early 2nd millennium BC. This period witnessed the rise of elites which lead to a stratified society, developments in metallurgy and extensive long-distance trade networks lead to new social landscapes of interaction and, increase in settlement size and population (Düring, 2011; Massa, 2016; Çevik & Sağır, 2016, Atakuman, 2017). However, there is still a patchy picture of these developments that lead to the emergence of socially complex, stratified societies (Düring, 2011). Although some claim that these developments were an urbanization process due to the emergence of complex societies consisting of specialists and settlements with central places (Düring, 2011), others believe it as a centralization process especially caused by the rise of elites and long-distance interactions (Çevik & Sağır, 2016; Atakuman, 2017).

Although the preceding Chalcolithic remains are poorly known because of the scarcity of excavated sites (Massa, 2016), it is known that developments in EBA have their origins in the preceding period. EBA-I has been considered by Yakar as “proto-urban” consisting of villages of various sizes (some with enclosure walls), primarily based on the agricultural economy with some indications of craft specialization and long-distance trade (Yakar, 1985; Düring, 2011). In subsequent mid-EBA (around 2600-2300), shared cultural horizons shown across Asia Minor indicate the increased

interaction between the communities. In this phase, the rise of elites was also attested by the exotic materials and goods found and settlements with varying populations from hundreds to thousands of inhabitants. In late EBA (around 2300-2000) a decrease in settlement numbers and rise of settlements with urban features probably leading to 2nd millennium BC regional polities is detectable by the archaeological records that show continuity in material culture (Massa, 2016; Düring, 2011). Especially, the emergence of frequent violence in the last period of EBA seems to be caused by the rise of social complexity (Massa, 2016; Düring, 2011).

In the early EBA period, settlements consisted of small sized villages with houses oriented towards a central area (Düring, 2011). During the mid-EBA, an increase in population and settlement size up to 20-30 hectares is detected (Massa, 2016). Along with the increase in size and population, settlement plans with houses oriented towards a central court was replaced with houses separated with streets, alleys, and small squares (Düring, 2011). Although appearing in earlier times (Garstang, 1953), the number of settlements with enclosure walls increased in the mid-EBA period (Çevik & Sağır, 2016). Some of these fortified settlements with public areas and domestic quarters in some cases included thousands of people (Düring, 2011; Massa, 2016). Albeit Düring (2011) believes that the walls were built to protect the settlement from flood or to protect property (Garstang, 1953), Massa (2016) argues them as defensive walls due to their massive measurements.

Settlements with upper towns or citadels and lower towns with thousands of people appeared during this period (Düring, 2011) suggests a complex society. In contrast to the political unity in Mesopotamia, disparities in material culture and social systems across Anatolia were seen (Şahoğlu, 2019). Anatolia, because of the aforementioned reasons, went under different transformations towards centralization, urbanization, or a combination of these two (Çevik, 2007).

Due to the dearth of integration and institutionalization, the rise of regional polities in Anatolia is considered as a centralization process which is a vertical transformation process in which a certain part of the community has a privileged position (Çevik, 2007; Çevik & Sağır, 2016). These regional polities could not grow because of the Anatolian terrain limiting their interactions and regular destructions seen in the late

EBA (Çevik, 2007; Düring, 2011; Massa, 2016) might have been caused by the climatic instability, 4.2 ka BP event (Massa & Şahoğlu, 2015).

Besides the exchange of ideas and technologies, the elite identity seen in monumental architecture in Mesopotamia manifests itself in an “Anatolianized” way in the EBA (Şahoğlu, 2019). During this period, first houses differ from others with their size, location and construction arose which is considered as elite buildings (Çevik & Sağır, 2016). These buildings might have belonged to local authorities and chiefs, who organized internal tasks, and external relations with other communities (Çevik & Sağır, 2016; Massa, 2016) as there is an extensive long-distance interaction in this period. Other than the local authorities, there were specialists including craft specialists, religious personnel, and the military. These specialists were the only people who make a living without doing agricultural activities and their food was supplied by others (Düring, 2011) Especially the need for the management of extensive agricultural production leading to surplus is a result in complex societies, consisting of elites that hold the control over the surpluses and agricultural activities (Massa, 2016).

Although elites gain their power from the control mechanism, they consumed items of value to emphasize their power and to create social distinctions between themselves and the rest of the society (Düring, 2011). Besides creating social distinctions with others, the consumption of prestige items is interpreted as a desire to be closer to the people with power and high status (Atakuman, 2017). These people were also controlling the circulation of the items of value, exotic materials, and goods through deliberate deposition of the items to keep them rare evident in the grave goods (Düring, 2011; Zimmerman, 2016). Although some believe that the deposition of the prestige items as concealing in anticipation of an attack, Bachhuber argues that if it was done due to the attacks, we could see more deposits across Anatolia, where extensive destruction was witnessed in the Early Bronze Age, and weapons were not buried in case of an attack. Although he also does not believe that the creation of scarcity is the primary reason behind the deposition of valuable items, he claims it to be one of the reasons (Bachhuber, 2009). It is believed that a competition between the elites could have arisen to gain control over the trade routes and raw-material resources like copper, gold, and bronze (Massa, 2016; Atakuman, 2017).

The rest of the community are the commoners who produce a surplus for the various kinds of specialists and elites. “The question is...” says Düring (2011) “what induced people to give up a life of relative autonomy in favor of a way of life in which only a few people would have been able to join the elite class and the rest would have had to settle for the status of a commoner.” She suggests that people might accept it as their living standards also impacted in a positive manner with the developments and hoping to be a part of the elites. These people who were not part of the elite sphere were using bronze for its color resembles the silver/gold items used by the elites (Düring, 2011) and imitate the elite lifestyle through using similar items representing elite behaviors (Şahoğlu, 2019).

3.5 Narrative Design

For this study, three narratives were designed focusing on material culture, everyday life, and agency in Koçumbeli, respectively. In the planning phase of Cycle-1, a prototype was built, and informal data were collected from individuals over the age of 18 to have an idea about what people expect from archaeological narratives. Then, based on the informal data and literature review, an authentic narrative focused on everyday life was constructed. In addition to the authentic narrative, another narrative which employs traditional methods of archaeological narratives, a traditional narrative focused on material culture was constructed. The aim of building two narratives in the first cycle was to experiment between two distinct types of narratives. At the end of Cycle-1, a new narrative, the final narrative, was designed based on participants' feedback for the two narratives shared in Cycle-1.

3.5.1 Narrative Design in Cycle-1

In Cycle-1, a prototype was built based on the literature on the construction of archaeological narratives to have a better understanding of individuals' narrative preferences. After the construction of the prototype, professional feedback and advice was received from the thesis supervisor and the director of the museum at the time.

Then, informal interviews with 11 participants were made based on the prototype to collect data about their understanding of the narrative and their recommendations about the narrative design.

Following methodological and ethical issues related to archaeological narratives employed by archaeologists were considered during the design of the prototype.

- Define the main elements of the story: time, place and the subject (Gibb, 2015).
- Include fragments of the past, "several different moments of engendered prehistory "representing actions of past people and their relationships (Tringham, 1994).
- Ensure that the narrative has a modern message and includes sense of humor (Praetzelis & Praetzelis, 2015).
- Consider the three concepts "clarity, power, and use" (Praetzelis & Praetzelis 2015).
- Ensure that everyone is clear about what is true or imagined (Pollock, 2015; Van Dyke & Bernbeck, 2015).

Thus, fragmented stories related to past events were decided to be designed. To share the fragmented stories in a meaningful concept, these stories were decided to be shared as social media posts of the past people living in Koçumbeli, the selected site.

Since the narrative was planned to be installed in the METU Museum of Archaeology the prototype was built in a way to create the visit experience (see Figure 5). Participants were shown a social media post of a character as well as a biography of the character. Then they were asked what they think about the narrative and if they have any recommendations for the improvement of the narrative.

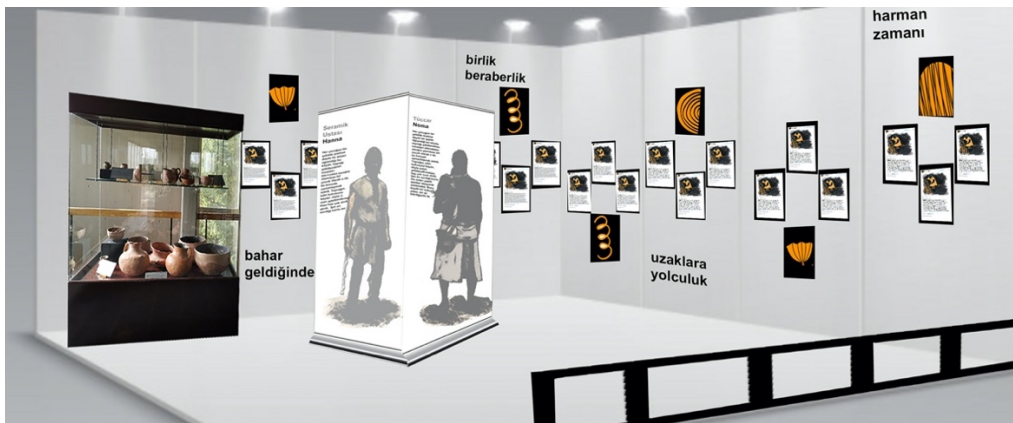

Figure 5 The museum environment designed for the prototype

Following feedback was conducted during the informal meetings with participants and the advisor:

- The language needed to be simpler. For example, there were participants who did not know about what the word "Mesopotamia" means. For this reason, explanations related to such terms needed to be added.
- Adding textual and visual information related to the actual usage of the artefacts.
- Adding maps
- Adding more scientific information
- Having characters in the narratives help them to reflect on their life
- Showing interaction with other settlements

The authentic narrative is the narrative constructed based on the informal feedback for the prototype. Because information related to the use of artifacts was emphasized during the informal meetings, the narrative was focused on the everyday life in Koçumbeli. Another issue raised during the informal meetings was adding more scientific information. To understand the period and the life in the settlement, more than 35 resources were examined to find out about the use of findings, interaction with other settlements, and major events that took place during the period. Illustrations were made to show life in the settlement based on the events and characters. Then, Instagram posts were created as the characters were sharing moments in their life.

Although the narrative was initially planned to be installed in the museum environment, it had to be shared with participants online because of the Covid-19 pandemic. For this reason, the social media posts of the characters were shared in an Instagram account created for the study.

The narrative text and visuals shared on the Instagram page of the narrative are given in Appendix B.

Normally, it was planned to design only an authentic narrative. However, to gain better understanding of engagement with existent narratives, a traditional narrative was also designed. Another reason for designing a traditional narrative was to make a comparison between the narratives in terms of people's engagement with the past. The

traditional narrative was prepared based on the information given in the book of The METU Museum of Archaeology (Tuna, Buluç & Tezcan, 2012). The textual and visual information related to the artifacts belonging to the site was also shared in another Instagram account created for the study. The information given in the narrative resembles the Education Model of communication identified by Holtorf (2007) which the public is attributed as passive learners of archaeological knowledge produced by professionals.

The narrative text and visuals shared on the Instagram page of the narrative are given in Appendix C.

3.5.2 Narrative Design in Cycle-2

In Cycle-2, a new narrative was designed based on the analysis results related to the narrative preferences of participants in Cycle-1. The details related to the narrative preference of participants in each cycle are given in the next chapter. The feedback from participants was mainly related to:

- Use of illustrations and images of findings in combination
- Adding more scientific information
- Adding visuals to help them picture the past
- Use of narration over didactic language
- Use of more quality visuals

Because some participants in Cycle-1 were not familiar with Instagram, they skipped some of the visual, textual content and had difficulty with understanding the structure of the narratives. Thus, rather than using Instagram as a medium to share the narratives, the traditional PDF format was decided to be used to create a healthy research environment that would not be affected by the participants' abilities to use a platform.

The narrative was focused on the role of individuals in past societies. Thus, textual information was added focused on the agency of individuals in social and political events. The text was written as a third-person narrative which resembles the language of stories. The use of jargon and long text was eliminated to make it more understandable. Quality photographs of the findings in the museum were taken.

Existing illustrations in the authentic narrative, artifact images in the traditional narratives, and new photographs were used in combination with textual information. Additional visuals like maps of the distribution of artifacts, trade networks as well as visuals from contemporary settlements were added to help people visualize the EBA environment.

The narrative shared with participants in PDF format is given in Appendix D.

3.6 Participants

Normally, it was planned to work with people with diverse groups of people such as people with low and high income. However, because of the Covid-19 pandemic, attendance to the study was only limited to being over the age of eighteen. All participants lived in Ankara, which is the city where the settlement is located, for at least four years for educational purposes. Participants' age ranged between 18 to 44. Particular attention was given to have equal or closer number female and male participants so that sex-based differences can be analyzed.

In Cycle-1, there were three female, and four male participants. While four participants had a bachelor's degree, two participants had a master's degree and only one participant had a high school diploma. There were two participants who stated that they are unemployed, and one participant stated that his income is not enough to cover his expenses. In Cycle-2, there were twelve female and ten male participants. There were ten participants with a bachelor's degree, nine participants with a master's degree and three participants with a high school diploma.

Details related to age, sex, education, employment status, and economic condition of the participants can be found in Appendix E.

3.7 Data Collection

The methods for data collection in action research are diverse and include "keeping a research journal, document collection and analysis, participant observation recordings, questionnaire surveys, structured and unstructured interviews, and case studies." (O'Brien, 2001). In this study, questionnaires and interviews were employed to collect

data. The questions asked in Cycle-1 and Cycle-2 were grouped under the following analysis themes.

C-0: Demographic information: Participants were asked to provide a nickname, age interval, sex, employment status, and economic status. The demographic information was used in the analysis to compare if there is a correlation with certain themes and demographic information of the participants. The demographic information was also used while adding quotes from participants to the analysis report.

C-1: General perception of the past: Questions related to the meaning of the past were asked to learn their initial approach to the past, what the events and feelings recalled by them when they think about the past. The aim was to gain deeper understanding of their perception of time-depth and what they think about their engagement with the past. For example, some participants gave answers related to their own past as they understood the question from an individual perspective while some think about the collective past.

C-2: Motivation to know about the past: A question related to what they would like to learn about the past was asked under the category to learn what they were interested in about the past.

C-3: Initial perception of a specific time period, 4500 BP: To learn about participants' perception of a certain period, questions related to 4500 BP were asked.

C-4: Perception of a specific period, the case of EBA Anatolia (4500 BP): To learn about participants' perception of the case of EBA Anatolia, questions related to the case were asked after sharing a narrative (authentic, traditional, or final narrative) with them. The remaining questions related to other analysis themes were also evaluated for the aim of the theme.

C-5: Participants' perception of the narrative: To have a general idea about how different narratives influence participants' engagement with the past in terms of motivation and feelings about the past, participants were asked what they think about the narratives, the message of the narrative, attractive aspects of the narratives and their feelings about the narrative.

C-6: Narrative preferences: To have a general idea about how to design narratives encourage engagement with the past, questions related to the design aspects of the narratives were asked to the participants.

3.8 Data Analysis

Since qualitative data were collected through open-ended questions, a qualitative analysis method, thematic analysis was employed during the data analysis. Thematic analysis is defined as “a method for identifying, analyzing, and reporting patterns (themes) within data.” (Braun & Clarke, 2006). Thematic analysis is a flexible method that can be used to build “a descriptive account of a phenomenon” or to conduct “a critical, constructionist analysis which can identify the concepts and ideas that underpin the explicit data content, or the assumptions and meanings in the data. (Braun & Clarke, 2013, p. 178). It can also be a ‘contextualist’ method, sitting between the two poles of essentialism and constructionism... which acknowledge the ways individuals make meaning of their experience, and, in turn, the ways the broader social context impinges on those meanings, while retaining focus on the material and other limits of ‘reality’” (Braun & Clarke, 2006).

In this study inductive thematic analysis was conducted with a constructionist approach to answer the research questions through making an analysis “across” data. The data was collected through questionnaires and oral interviews before and after participants viewed the presented narratives. Although thematic analysis is a process where the researcher “move back and forth” throughout the process, the main steps for thematic analysis is given as follows (Braun & Clarke, 2006):

- Step 1: familiarizing yourself with your data

Analysis begins with reading and reading of the data collected actively. In this phase data collected through a pre-study questionnaire and oral interviews were read by the researcher repeatedly “in an active way - searching for meanings, and patterns”. Interviews were also transcribed by the researcher by paying careful attention to use the same words used by the participants and to not lose data. For this reason, recordings were listened to repeatedly during the transcription process. Thus, in this phase initial idea related to collected data were gained.

- Step 2: generating initial codes

After familiarizing with data, initial codes related to the data were produced. Codes in qualitative researcher are defined by Saldana (2015, 4) as “most often a word or short phrase that symbolically assigns a summative, salient, essence-capturing, and/ or evocative attribute for a portion of language-based or visual data”. All the responses from participants collected through questionnaires and interviews were coded inclusively. At the beginning, tools such as Microsoft Office Word/Excel were used for coding purposes. However, because of the impressive amount of data needed to be coded and the complexity of the analysis, an analysis software was decided to be used. At first, NVIVO was used for analysis purposes. However, because of the financial constraints, the researcher decided to use MAXQDA, an analysis software available for free to the students at METU. For the analysis of the data, participants' answers were coded.

The process of transforming data from one environment to another and coding the data again and again in each transformation made the researcher read the answers countless times. In each time, the codes were created and revised in a way to make the analysis better. The use of multiple tools also helped the researcher to make the coding process more productive.

- Step 3: searching for themes

After the coding of the data, different codes were sorted into potential themes which “captures something important about the data in relation to the research question and represents some level of patterned response or meaning within the data set.” (Braun & Clarke, 2006). Thus, the themes were created with an inductive approach under the analysis themes in accordance with the research questions. During the initial coding, the codes were grouped under the questions that the responses related to codes were given. At this phase codes are sorted based on their similarities and differences and themes related to the codes were created. During the sorting of the codes, some codes were revised, and new codes were added. There were also codes that does not belong to a theme. In that case, a theme named “other” were created to house the codes. When necessary, subthemes were created to house related codes under main themes. Thus,

all the codes were connected to “different levels of themes (e.g., main overarching themes and sub-themes within them)” (Braun & Clarke, 2006).

- Step 4: reviewing themes

In this phase, themes and subthemes are reviewed whether they have internal coherency and external heterogeneity (Braun & Clarke, 2006). Themes under categories were reviewed to determine whether the themes under the categories are heterogenous and themes have internal coherency. Throughout the analysis, themes under the categories were added, removed, or revised to create external heterogeneity and internal consistency.

- Step 5: defining and naming themes

This phase is about “identifying the ‘essence’ of what each theme is about (as well as the themes overall) and determining what aspect of the data each theme captures” (Braun & Clarke, 2006). The theme structure was finalized, and definitions related to the themes were written by the researcher.

- Step 6: producing the report

The phase involves the final analysis and the write up of a report which “provides a concise, coherent, logical, non- repetitive, and interesting account of the story the data tell – within and across themes”. In the next chapter, details related to the analysis in Cycle-1 and Cycle-2 is given with examples as well as final analysis of the data collected in each cycle.

CHAPTER 4

DATA COLLECTION AND ANALYSIS

In the previous chapter, the methodology applied in this research was explained. In this chapter, details related to the data collection and analysis process in Cycle-1 and Cycle-2 are given. Then, findings in each cycle are discussed respectively. The sub-questions of the study are answered in the light of the findings in each cycle.

4.1 Data Collection and Analysis in Cycle-1

In Cycle-1, data were collected through a questionnaire and an oral interview (see Appendix F). Cycle-1 was carried out in three stages.

The first stage aimed to have a general idea about participants' perception of the past and their motivations to know about the past. In the first stage, participants were subjected to a questionnaire with 3 open-ended questions and questions about demographics information. A total of 49 participants responded to the questionnaire.

The purpose of the second stage was to have a general idea about how different narratives influence participants' perception of a specific period and their engagement with the past in terms of motivation and feelings about the past. In this stage, oral interviews with 7 of the 49 participants were conducted. During the interviews, the participants were asked questions related to a specific period, 4500 BP. Then, brief information related to the selected site, an EBA settlement in Anatolia, dated around 4500 BP was given. After that, an Instagram link for the traditional narrative was shared with P-01, P-03, P-05, P-07, and an Instagram link for the authentic narrative was shared with P-02, P-04, P-06 (see Figure 6). After the participants viewed the narratives, they were asked questions related to the case of EBA Anatolia.

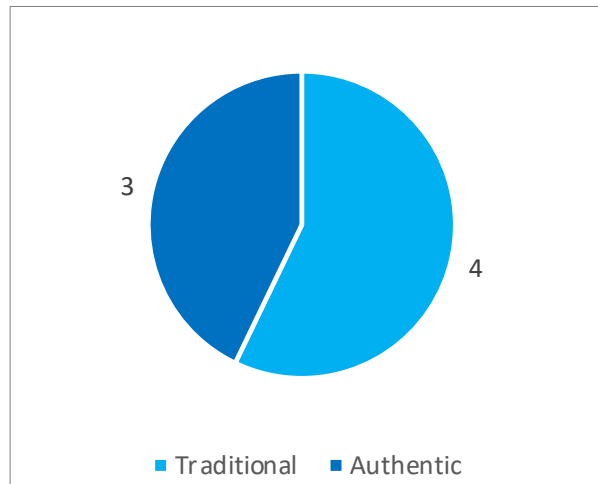

Figure 6 Graph showing the number of participants viewing the traditional and the authentic narrative in Cycle-1

The third stage aimed to have a general idea about how to encourage new engagements with the past. Thus, participants who were shown a traditional narrative were shown the authentic one, and vice versa. As a result, all the participants had the chance to see both narratives. Then they were asked a question related to their narrative preferences to get their reactions about design aspects of the narratives.

Below, an overview of the data collection and analysis process in each stage and emergent subthemes in each stage is given. As mentioned in previous, to answer the sub questions of the study, questions related to following analysis themes were asked: “C-1: general perception of the past”, “C-2: motivation to know about the past”, “C-3: Initial perception of a specific time period, 4500 BP”, “C-4: Perception of a specific period, the case of EBA Anatolia (4500 BP)” and “C-5: Participants' perception of the narrative”. As shown in Table 1, participants’ answers were coded and categorized under the analysis themes to reach the subthemes given in the last columns of the table. The details related to coding of the participants’ reactions and specific details on how the subthemes were obtained are given in the following section.

Table 1 Data collection process and emergent subthemes revealed from the analysis of participants reactions to the questions under the analysis themes in each stage of Cycle-1

Cycle-1 Stages and Data Collection Process	Analysis Themes	Top level codes in the code system related to participants' reactions as indicated in Appendix G.	Emergent subthemes from code analysis
<p>Cycle-1 Stage 1 Questionnaire with 3 questions</p> <p>Aim 1: to have a general idea about the perceptions of the past Aim 2: to have a general idea about participants' motivations to know about the past</p> <p>Number of participants: 49 (7 participants involved in the analysis)</p>	<p>C-1: General perception of the past cycle1-q01: What comes to mind when you think of the past? cycle1-q02: What do you feel when you learn something new about the past?</p> <p>C-2: Motivation to know about the past cycle1-q03: Is there anything you want to know about the past? What would you most like to know, if any?</p>	<p>1.1 C-1: General perception of the past 1.1.1 general 1.1.2 feelings</p> <p>1.2 C-2: Motivation to know about the past 1.2.1 cultural development 1.2.2 nothing 1.2.3 other</p>	<p>Subtheme 1: The past from collective, individual and objective perspective Subtheme 3: The past as a mysterious place</p> <p>Subtheme 1: The past as a source of knowledge about different ways of life and roots of the present world</p>
<p>Cycle-1 Stage 2 Oral interview with 12 questions</p> <p>Aim 1: to have a general idea about how different narratives influence participants' perception of a specific period. Aim 2: to have a general idea about how different narratives influence participants' engagement with the past in terms of motivation and feelings about the past.</p> <p>Number of participants: 7 (P-01, P-02, P-03, P-04, P-05, P-06, P-07)</p> <p>All participants were asked questions cycle1-q04, cycle1-q05. Then, four participants were presented the traditional narrative and three participants were presented the authentic narrative.</p>	<p>C-3: Initial perception of a specific time period, 4500 BP cycle1-q04: What comes to your mind about life in 4500 BP? cycle1-q05: Would you like to have lived in 4500 BP? Why?</p>	<p>1.3 C-3: Initial perception of a specific time period, 4500 BP 1.3.1 time 1.3.2 cultural development 1.3.3 belief 1.3.4 gender</p>	<p>Subtheme 1: 4500 BP is a distant place Subtheme 2: We are ahead of the people Subtheme 3: 4500 BP with gender stereotypes</p>

Table 1 (continued)

<p>Cycle-1 Stage 2 (continued)</p> <p>Then all participants were subjected to questions cycle1-q06, cycle1-q07, cycle1-q08, cycle1-q09, cycle1-q10, cycle1-q11, cycle1-q12, cycle1-q13, cycle1-q14, cycle1-q15.</p>	<p>C-4: Perception of the case of EBA Anatolia (4500 BP) cycle1-q06: What did the narrative make you think about the past? cycle1-q07: Could you describe the life in Koçumbeli? (Houses, daily life, tools used by people, production, workload, etc.) cycle1-q08: Would you like to live with people who have lived in Koçumbeli? Why? cycle1-q09: If you had the chance to meet people living there, what would you say them? cycle1-q10: If you had the chance to meet people living there, what would you like to ask them?</p>	<p>1.4 C-4: Perception of a specific period, the case of EBA Anatolia 1.4.1 time 1.4.2 cultural development 1.4.3 belief 1.4.4 gender 1.4.5 questions related to EBA Anatolia</p>	<p>Subtheme 1: 4500 BP is not that distant Subtheme 2: We are still ahead of the people in the past Subtheme 3: 4500 BP was better in terms of social structure Subtheme 4: Women were in a better position in 4500 BP Subtheme 5: The past people as passive actors and the present is inevitable</p>
<p>Cycle-1 Stage 3</p> <p>Oral interview with 1 question</p> <p>Aim: to have a general idea about how to encourage new engagements with the past</p> <p>Number of participants: 7</p> <p>The traditional narrative was shared with participants who viewed authentic narrative and vice versa. Then, they were administered the question cycle1-q16.</p>	<p>C-6: Narrative Preferences cycle1-q16: Which narrative would you prefer? Why?</p>	<p>1.6 C-6: Narrative Preferences 1.6.1 preferred narrative 1.6.2 design aspects</p>	<p>Subtheme 1: The distinction in narrative preference based on sex Subtheme 2: The need for illustrations in combination with the artifacts Subtheme 3: The need for a narrator Subtheme 4: The need for more information</p>

Data collected through the questionnaire in Cycle-1 Stage 1 was combined with data collected through interviews in Cycle-1 Stage 2 and Stage 3. Thus, a single document with all of the participants' answers in all stages were prepared for each participant. The documents are given in Appendix H. As mentioned above, participants viewed different narratives in Cycle-1 Stage 2, the narratives viewed by the participants were stated in the documents. The nicknames provided by participants were removed because of privacy reasons and a Participant ID (e.g., P-01) was given for each participant.

After preparing the documents related to data collected in each stage of Cycle-1, the documents were uploaded to the analysis software, MAXQDA for coding and analysis. Participants' demographic information was coded as categorical variables. Questions asked in each stage were collated under analysis themes as shown in Table 1. Answers to each question were coded with question codes such as cycle1-q01 (Cycle-1, question 1). Thus, the researcher was able to view all the answers to a specific question at the same time by selecting the question code. It was especially useful to focus on the varieties between the answers and to remember in which context the answers were given (see Table 2). In the example below it is shown that the participant's answers to the question were coded as "primitive" and "cycle1-q04" which indicated that the code emerged from the answer to the question cycle1-q04.

Table 2 Coding of participants' responses

Codes related to the answer	primitive, cycle1-q04
Response (P-01: Participant 01)	I don't have much to say. I think is very old, much more primitive. The first people are very simple and have life is associated with basic instincts
Question (Cycle-1, Question 04)	cycle1-q04: What comes to your mind about life in 4500 BP?
Analysis theme	C-3: Initial perception of a specific time period, 4500 BP

At the end of the analysis, 206 codes (excluding the question codes) were created related to the answers under six analysis themes. The code system related to participants' reactions are given in Appendix G.

After the initial coding of the answers to the questions under each analysis theme, the answers were also evaluated on whether they are related to other analysis themes. After the overall analysis of the answers and coding of each answer, categories related to the codes were created. In the example below, the category of cultural development was created to house the code “primitive”. Details related to the categorization of the codes are given in the following paragraphs.

Table 3 Categorization of codes

Category	cultural development
Code	primitive
Response (P-01: Participant 01)	I don't have much to say. I think is very old, much more primitive. The first humans are very simple and have a life associated with basic instincts.
Question (Cycle1, Question 04)	cycle1-q04: What comes to your mind about life in 4500 BP?
Analysis theme	C-3: Initial perception of a specific time period, 4500 BP

After the categorization of codes, the categories were reviewed to make sure that there is consistency between the categories in the whole data set. The aim was to create categories to be able to make comparisons between the analysis themes. For example, it was important for the study to compare the responses given before and after viewing the narrative. Although there could be differences between the categories, they needed to be matched at some level to identify the changing understanding of the participants. There were recurring categories including “time”, “feelings”, “cultural development”, “belief”, and “gender”.

The category of time was related to participants’ perception of time-depth. Participants’ understanding of time-depth was analyzed based on the events the participants mentioned and the periods they think that the events belong to. For example, there were participants who think that 4500 BP is a period where people live in caves. Their perception of the time period was coded as “very early” by comparing the actual life in 4500 BP. Another finding was about participants' feelings related to the past and their feelings about the narrative they were presented. It is emphasized that people emotionally engage in what they already know, feel, and believe while visiting heritage sites (Smith, 2021, p. 3) and what they feel about the past is affected

by the way of representing the past (Cherry & Rojas, 2015). Participants' answers such as feeling "curious" when they learn new things about the past was categorized under "feelings". There were also participants who focus on different aspects of the specific period and the case of EBA Anatolia such as lifestyle, social structure, economics while answering the questions related to their perception of the period or the past in general. These answers were categorized under cultural development. There were also participants who mentioned "belief", specifically, religious belief and "gender" mainly about labor division based on sex, marriage, or gender equality.

After the categorization of the codes, the final analysis was made by comparing the codes in different categories under the analysis themes. Thus, emergent subthemes for each analysis theme were revealed. In the following section, the details related to analysis in each stage of Cycle-1 are given.

4.1.1 Analysis in Cycle-1 Stage 1

Cycle-1 Stage 1 was aimed to have a general idea about participants' perception of the past and their motivations to know about the past. In this stage answers from forty-nine participants were collected through a questionnaire. However, only answers of the seven participants who attended Stage 2 and Stage 3 were involved in the analysis in Cycle-1.

C-1: General perception of the past in Cycle-1

The analysis theme was aimed to have an idea about what participants think about the past in general and how they define their engagement with the past. Thus, participants were asked the following questions:

- cycle1-q01: What comes to mind when you think of the past?
- cycle1-q02: What do you feel when you learn something new about the past?

Through the analysis of participants answers to the question cycle1-q01 following subthemes were obtained.

Subtheme 1: The past from collective, individual, and objective perspective

Participants' answers to the question were coded/labeled based on the focus of the answers. One example was "When I think of the past, two images come to my mind. First is Ancient Egypt and pyramids. The other is a society in Ancient Greece" (P-01, female, cycle1-q01). Since there is an emphasis on ancient periods, the response was labeled as "ancient period". While answering the question participants tended to respond to the question in two ways; by considering their own past and the collective past. The idea of collective past was apparent in answers of three participants who referred to the "ancient period", "wars", "distant past". There were three participants who thought about the past in terms of its bygone status which reflect the objective perception of the term. One example was, "The time we cannot go back and observe" (P-03). The answer was labeled as "time out of sight". Other participants were directly pointed to the bygone status of the past by directly mentioning it as "bygone" or "time that cannot be interfered". There was only one participant who answered the question as "missing, longing, memories, hurts, joys, sorrows..." (P-04, male, cycle1-q01). The answer indicates that he thought about his own past.

Thus, participants' answers to the question, cycle-q01, have shown the diverse perspectives to the past in general. The participants mentioned the past from individual, collective and objective perspectives.

Table 4 Codes related to the answers to the question "What comes to mind when you think of the past?" and their frequency for each participant

	P-01 (F)	P-02 (F)	P-03 (M)	P-04 (M)	P-05 (M)	P-06 (M)	P-07 (F)
C-1: General perception of the past							
General							
memories	0	0	0	1	0	0	0
wars	0	1	0	0	0	0	0
time that cannot be interfered	0	0	0	0	0	1	0
bygone	0	0	0	0	1	0	0
distant past with an effect on my life	0	0	0	0	0	0	1
time out of sight	0	0	1	0	0	0	0
ancient period	1	0	0	0	0	0	0

Subtheme 2: The past as a mysterious place

The theme emerged from the answers to the question cycle1-q02, “What do you feel when you learn something new about the past?”. The answers to the question were categorized under “feelings”. Three participants’ answers were related to feeling “curios”, “surprised” and “excited”. One example for the response coded as “surprised” was “I am often surprised when I learn about things that happened in the past” (P-06, male, cycle1-q01). The answers indicated that the participants' motivation to learn about the past was to learn interesting facts about the past. There were also two participants who felt “thoughtful”. One of the participants answered the question about his feelings as “where humanity is heading” (P-03, male, cycle1-q02). The answer was difficult to code for the researcher since it is also about “curiosity”. Since the participant was curious about the future, the answer was labeled as “thoughtful”. Otherwise, it could be confused with the curiosity related to the past. Still, the answers related to feeling surprised, curious, excited were clear and illustrated the idea of “the past as a mysterious place”.

Table 5 Codes related to the answers to the question “What do you feel when you learn something new about the past?” and their frequency for each participant

	P-01 (F)	P-02 (F)	P-03 (M)	P-04 (M)	P-05 (M)	P-06 (M)	P-07 (F)
C-1: General perception of the past							
feelings							
nostalgia	0	1	0	0	0	0	0
curiosity	0	0	0	0	0	0	1
surprised	0	0	0	0	0	1	0
happy	0	0	0	0	1	0	0
thoughtful	0	0	1	1	0	0	0
excited	1	0	0	0	0	0	0

C-2: Motivation to know about the past in Cycle-1

Another aim of Stage 1 in Cycle-1 was to understand what motivates people to know about the past. There was only one question, cycle1-q03, related to the analysis theme. Since one of the participants’, P-03, answered the question cycle1-q02 by mentioning his motivation to know about the past, his answer was also involved in the analysis of the motivation to know about the past.

- cycle1-q03: Is there anything you want to know about the past? What would you most like to know, if any?

Subtheme 1: The past as a source of knowledge about different ways of life and roots of the present world

After the coding of participants’ answers related to their motivation to know about the past, it was seen that there were similar answers. Thus, categories such as “cultural development”, “science and technology” and “nothing” were created to house the similar codes. Four participants’ answers were categorized under “cultural development” since they mentioned that they were interested in knowing about the “lifestyle”, i.e., how people live in the past. One example was that “The arrival of first homo sapiens, defined by religion as human, on Earth and their life” (P-05, male, cycle1-q03). There were two more answers related to lifestyle which were labeled as “life in ancient times” and “emergence of daily practices”. Two participants stated that there is nothing that they would like to learn about the past. One of the two participants were the participant who talked about the past in an individual manner. Overall, their motivation was related to different ways of life “in ancient times”, “in the beginning of the world” as well roots of presents life such as “emergence of present daily practices”, “formation of universe”.

Table 6 Codes and code categories related to answers about motivation to know about the past and their frequency for each participant

	P-01 (F)	P-02 (F)	P-03 (M)	P-04 (M)	P-05 (M)	P-06 (M)	P-07 (F)
cultural development							
lifestyle							
emergence of present daily practices	0	0	0	0	0	0	1
life in ancient times	1	0	0	0	0	0	0
life of first human	0	0	0	0	1	0	0
science and technology							
formation of universe	0	0	1	0	0	0	0
nothing							
nothing	0	1	0	1	0	0	0
other							
to learn forgotten information	0	0	0	0	0	1	0
to learn about the future	0	0	1	0	0	0	0

4.1.2 Analysis in Cycle-1 Stage 2

The aim in the second stage of Cycle-1 was to have a general idea about how different narratives influence participants' perception of a specific period and their engagement with the past in terms of motivation and feelings about the past. Thus, participants were asked questions related to a specific period, i.e., 4500 BP. Then, four participants were shared the traditional narrative and three participants were shared the authentic narrative. After that, questions related to their perception of the case in EBA Anatolia given in the narratives were asked.

C-3: Initial perception of 4500 BP in Cycle-1

The specific aim of the analysis theme was to have an idea about the existing image of the 4500 BP in participants' mind. Thus, following questions were asked to collect data related to the analysis theme.

- cycle1-q04: What comes to your mind about life in 4500 BP?
- cycle1-q05: Would you like to have lived in 4500 BP? Why?

When the answers to the questions were analyzed, following categories emerged from the coding of participants' reactions. The category "time" is about participants' perception of the period in terms of its distance to the present. The category of "cultural development" is about participants' perception of "lifestyle", "social structure", "science and technology", "mindset" in the period. There were also a few reactions related to the "belief" and "gender" issues in 4500 BP. The frequency of the codes in each category revealed that the most mentioned aspect of 4500 BP was "cultural development" in the time period.

Table 7 Code categories emerged from the answers to the questions about initial perception of 4500 BP and their frequency for each participant

	P-01 (F)	P-02 (F)	P-03 (M)	P-04 (M)	P-05 (M)	P-06 (M)	P-07 (F)	Total
C-3: Initial perception of 4500 BP								
time	1	1	0	1	1	1	1	6
cultural development	3	3	2	6	2	3	3	22
belief	0	0	1	1	0	0	0	2
gender	0	2	0	0	0	0	0	2

Subtheme 1: 4500 BP as a distant place

It was important to gain insights related to their perception of time. The time perception of participants was evaluated based on the events and the aspects of the period they mentioned such as lifestyle, gender, belief. Before viewing a narrative, only one participant, a history student, guessed the events in this time appropriately. Participant's answers were coded based on the following criteria:

- as it is: Think about 4500 BP in a proper manner, talk about events relevant to this period
- earlier than it is: Think 4500 BP as an older period than it is, but have an image of the period
- very early: Talks about very early periods like caves, primitive people
- old period: Does not care about the period thinks the period is an old period

Table 8 Codes related to initial perception of 4500 BP in terms of time and their frequency for each participant.

	P-01	P-02	P-03	P-04	P-05	P-06	P-07	Total
C-3: Initial perception of 4500 BP								
time								
as it is	0	0	1	0	0	0	0	1
earlier than it is	0	0	0	0	0	1	0	1
very early	1	1	0	0	0	0	1	3
old period	0	0	0	1	1	0	0	2

Table 8 illustrates that the period was considered mostly “as an earlier period than it is” or as a “very early” period. This shows that the participants mostly mentioned the events that belong to earlier periods. There was only one participant who described 4500 BP as it is. There were three participants who mentioned “cave life” and “first human” while talking about 4500 BP. All the participants mentioned 4500 BP as a very early period was female. Two participants thought 4500 BP as just an “old period”. One of the two participants stated his understanding of the period by saying “4500 BP seems to be the same as 10000, 5000, 4500, 2000 years or 1000 years ago. I think it was a period when people lived in small tribes and some of them were nomads who still did not switch to agriculture” (P-05, male).

Subtheme 2: We are ahead of the people

The subtheme emerged from the codes under the category of “cultural development” in 4500 BP. The focus was on the non-existence of aspects of cultural development we have today such as “human rights”, “science”, “trade”. The reaction of participants about cultural development was divided into the following subcategories.

- Social structure: social relations within a community
- Lifestyle: lifestyle in the past such as settled life, a happy life.
- Mindset: ideas, attitudes towards the world and the self in 4500 BP
- Economics: economical activities and systems
- Science and technology: Scientific and technological developments

Table 9 indicates that participants tended to focus on social structure and lifestyle in 4500 BP when they think about the period.

Table 9 Subcategories of initial perception of 4500 BP in terms of cultural development and their frequency for each participant

	P-01 (F)	P-02 (F)	P-03 (M)	P-04 (M)	P-05 (M)	P-06 (M)	P-07 (F)	Total
C-3: Initial perception of 4500 BP								
cultural development								
social structure	2	0	1	3	0	1	0	7
lifestyle	0	2	0	1	2	0	2	7
mindset	1	0	0	0	0	1	1	3
economics	0	1	1	0	0	1	0	3
science and technology	0	0	0	2	0	0	0	2

The answers of the participants related to cultural development were grouped for being negative, neutral, and positive to make it clear at what level they consider the period was behind the present. Participants’ reactions were grouped under negative if they consider 4500 BP as a place where the life is tough, people are primitive etc. especially when they compare with the present. An exemplary response was “... I don't think it was a conscious era. I think that human perception is more developed now...” (P-06, male). When the participants considered 4500 BP as it is or they did not mention it in a negative or positive manner, their reaction was grouped as neutral. One example was “The agricultural revolution has taken place, there are religions, they live together

more” (P-03, male). If they mentioned 4500 BP was better than the present their answers were grouped as positive. Since there were no responses considered as positive exemplary responses cannot be given.

The codes related to participants’ perception of 4500 BP in terms of cultural development grouped as negative and their frequency in each subcategory for each participant is given below.

Table 10 The codes and categories related to initial perception of 4500 BP in terms of cultural development grouped as negative and their frequency for each participant

	P-01 (F)	P-02 (F)	P-03 (M)	P-04 (M)	P-05 (M)	P-06 (M)	P-07 (F)
C-3: Initial perception of 4500 BP							
cultural development							
social structure							
tribes	0	0	0	0	1	0	0
no human rights	0	0	0	1	0	0	0
no complex relations	1	0	0	0	0	0	0
primitive society	0	0	0	1	0	0	0
not civilized like today	0	0	0	0	0	1	0
undeveloped legal system	0	0	0	1	0	0	0
no social order	1	0	0	0	0	0	0
lifestyle							
end of cave life	0	0	0	0	0	0	1
limited facilities	0	1	0	0	0	0	0
harsh conditions	0	0	0	0	0	0	1
before cave life	0	1	0	0	0	0	0
wars	0	0	0	1	0	0	0
mindset							
unconscious	0	0	0	0	0	1	0
primitive	1	0	0	1	0	0	1
economics							
no trade	0	0	0	0	0	1	0
hunter gatherer	0	1	0	0	0	0	0
science and technology							
undeveloped technology	0	0	0	1	0	0	0
no science	0	0	0	1	0	0	0

The codes grouped as neutral and their frequency in each theme related to cultural development in 4500 BP is given for each participant in the Table 11. There were only two participants who mentioned 4500 BP, specifically social structure and lifestyle as it is. Thus, the codes were grouped under neutral responses.

Table 11 The codes related to initial perception of 4500 BP in terms of cultural development grouped as neutral and their frequency for each participant

	P-01 (F)	P-02 (F)	P-03 (M)	P-04 (M)	P-05 (M)	P-06 (M)	P-07 (F)
C-3: Initial perception of 4500 BP							
cultural development							
social structure							
developing feeling of togetherness	0	0	1	0	0	0	0
lifestyle							
nomadic life	0	0	0	0	1	0	0
economics							
agricultural activities	0	0	1	0	0	0	0
total	0	0	2	0	1	0	0

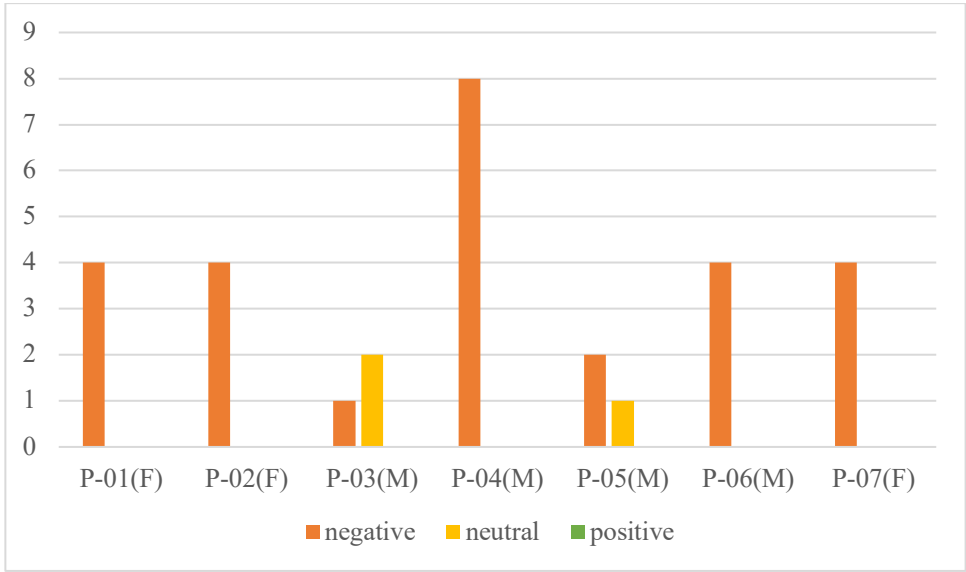

Figure 7 Frequency of codes related to initial perception of 4500 BP in terms of cultural development grouped as negative, neutral, and positive for each participant

As shown in Figure 7, participants thought that there was nothing better than the present in 4500 BP. They tended to think about the period through the lack of things

that exists today. There were only two participants, P-03 and P-04 who mentioned 4500 BP in terms of cultural development in a neutral way. One of the participants, P-03, was a history student.

Subtheme 3: 4500 BP with gender stereotypes

Only one participant mentioned gender roles while answering the questions about 4500 BP. The response was "...Women are cooking, men are hunting deer or something. The kids are also around doing small chores" (P-02, female). The answer illustrates the stereotypes related to gender in 4500 BP by referring women as housekeepers and men as hunters. Although the answer was not sufficient to conclude that participants think about 4500 BP with gender stereotypes, it was important to mention the answer because it was the only answer that reflected perception of gender in 4500 BP.

Table 12 The codes related to initial perception of 4500 BP in terms of gender and their frequency for each participant

	P-01 (F)	P-02 (F)	P-03 (M)	P-04 (M)	P-05 (M)	P-06 (F)	P-07 (F)
C-3: Initial perception of 4500 BP							
gender							
men as hunters	0	1	0	0	0	0	0
women as housekeepers	0	1	0	0	0	0	0

C-4: Perception of a specific period, the case of EBA Anatolia (4500 BP) in Cycle-1

The aim of the analysis theme was to understand how different narratives influenced participants' understanding of 4500 BP. For this reason, after submitting participants questions related to their initial perception of 4500 BP, two narratives related to selected site dated around 4500 BP, which is an EBA settlement in Anatolia were shared. The narratives shared with the participants at this stage are given in Table 13.

Table 13 The narratives shared with the participants in Cycle-1 Stage 2

	P-01	P-02	P-03	P-04	P-05	P-06	P-07	Total
Traditional	1	0	1	0	1	0	1	4
Authentic	0	1	0	1	0	1	0	3

Although participants were asked specific questions (cycle1-q07/08/09/10) to learn about their thoughts about the case of EBA Anatolia, participants' responses to the remaining questions (cycle1-q10/11/12/13/14/15/16) were evaluated in this category and some participants' responses to cycle1-q13 and cycle1-q14 were also considered for the analysis theme.

- cycle1-q06: What did the narrative make you think about the past?
- cycle1-q07: Could you describe the life in Koçumbeli? (Houses, daily life, tools used by people, production, workload, etc.)
- cycle1-q08: Would you like to live with people who have lived in Koçumbeli? Why?
- cycle1-q09: If you had the chance to meet people living there, what would you say them?
- cycle1-q10: If you had the chance to meet people living there, what would you like to ask them?

Participants' responses related to their perception of the case of EBA Anatolia were grouped under the following categories. The categories were the same with the categories about their initial perception of 4500 BP. There would be new categories, but the answers did not reveal a new category.

Table 14 Code categories emerged from the answers to the questions about the case of EBA Anatolia and their frequency for each participant

	P-01 (F)(T)	P-02 (F)(A)	P-03 (M)(T)	P-04 (M)(A)	P-05 (M)(T)	P-06 (M)(A)	P-07 (F)(T)	Total
C-4: Perception of the case								
time	1	1	0	1	1	1	1	6
cultural development	7	6	6	8	6	13	5	51
belief	1	0	0	0	1	0	0	2
gender	3	0	0	0	0	0	1	4

Subtheme 1: 4500 BP is not that distant

Participants’ perception of the case of Anatolia were investigated through analyzing their answers if they reflect the case of EBA Anatolia or not. Two participants, P-04 and P-05, talked about 4500 BP as an “old period” felt the same after viewing the narrative either traditional or authentic. One example of this was “I am not interested in pottery. The only thing that attracts me is that the site is in a place I know, in our campus. We see the same things in museums everywhere” (P-05, male). The answer indicates that the participant thought that all the archaeological remains are the same. Thus, it is interpreted that he continued to consider archaeological periods as the same old periods. The participants, P-01, P02, P-06, and P-07 describing life in 4500 BP as an early period or very early period described the case of EBA Anatolia more accurately. Thus, it is concluded that they started to think about the period “as it is”. One of the participants said:

I realized how ignorant I was. I was surprised that they gave gifts to each other. Friendship and their relations surprised me. When I go to museums, I couldn't picture things. I was going to museums to see what people are going through, to feel that emotion (P-02, female).

Table 15 Codes related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of time and their frequency for each participant.

	P-01 (F)(T)	P-02 (F)(A)	P-03 (M)(T)	P-04 (M)(A)	P-05 (M)(T)	P-06 (M)(A)	P-07 (F)(T)	Total
C-4: Perception of the case								
time								
as it is	1	1	1	0	0	1	1	5
old period	0	0	0	1	1	0	0	2

Subtheme 2: We are still ahead of the past people

The participants tended to think that the present is ahead of the past in terms of cultural development while talking about their perception of 4500 BP. The same analysis related to their perception of cultural development was made based on their answers after sharing a narrative related to the case of EBA Anatolia. Participants’ answers related to cultural development were categorized under the subcategories shown in

Table 16. There were two new categories that emerged after viewing the narratives, which are “art” and “accommodation”.

- Social structure: social relations within a community
- Lifestyle: lifestyle in the past such as settled life, a happy life.
- Mindset: ideas, attitudes towards the world and the self in 4500 BP
- Economics: economical activities and systems
- Art: Artistic activities
- Accommodation: Living environment

Table 16 Subcategories related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of cultural development and their frequency for each participant

	P-01 (F)(T)	P-02 (F)(A)	P-03 (M)(T)	P-04 (M)(A)	P-05 (M)(T)	P-06 (M)(A)	P-07 (F)(T)	Total
C-4: Perception of the case								
cultural development								
social structure	5	1	0	0	2	0	2	10
lifestyle	1	3	2	4	3	6	2	21
mindset	0	2	3	2	0	2	1	10
economics	1	0	0	2	0	4	0	7
art	0	0	1	0	1	0	0	2
accommodation	0	0	0	0	0	1	0	1

To understand at what level their perception of cultural development in 4500 BP affected by the narratives, the same categorization of the answers for being neutral, negative, and positive was made for the participants’ answers related to cultural development in the case of EBA Anatolia. Table 17 summarizes negative perceptions related to the case. Answers indicates the idea of think the past was worse than the present or undeveloped were categorized under negative perceptions.

Table 17 The codes and code categories related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of cultural development grouped as negative and their frequency for each participant

	P-01 (F)(T)	P-02 (F)(A)	P-03 (M)(T)	P-04 (M)(A)	P-05 (M)(T)	P-06 (M)(A)	P-07 (F)(T)
C-4: Perception of the case							
cultural development							
lifestyle							
life based on survival	0	0	0	0	0	1	0
life is more though	0	0	0	0	1	0	0
boring life	0	1	0	0	0	1	0
low life standards	0	0	0	1	0	0	0
tough living conditions	0	0	0	1	0	1	1
lack of many things	0	0	0	1	0	0	0
mindset							
selfishness	0	0	1	0	0	0	0
no sense of self-actualization like today	0	0	0	0	0	1	0
do not care about the future	0	0	0	1	0	0	0
no conscious like today	0	0	0	0	0	0	1
have a lot of to learn	0	1	0	1	0	0	0
economics							
too much workload	0	0	0	1	0	0	0
total	1	2	1	6	1	4	2

If there was no comparison between the past and the present at all, participants' answers grouped as being neutral. The codes grouped as neutral and their frequency in each subcategory of cultural development in the case of EBA Anatolia is given for each participant below.

Table 18 The codes and code categories related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of cultural development grouped as neutral and their frequency for each participant

	P-01 (F)(T)	P-02 (F)(A)	P-03 (M)(T)	P-04 (M)(A)	P-05 (M)(T)	P-06 (M)(A)	P-07 (F)(T)
C-4: Perception of the case							
cultural development							
social structure							
existence of social order	1	0	0	0	1	0	0
developed human relations	0	1	0	0	0	0	0
not a primitive society	1	0	0	0	0	0	0
lifestyle							
very different than the present	1	0	0	1	0	1	0
an ordinary life	0	0	0	0	0	0	1
less abundance	0	1	0	0	0	0	0
village life	0	1	1	0	1	0	0
mindset							
developed sense of empathy	0	0	1	0	0	0	0
sense of entertainment	0	0	0	0	0	1	0
closer to me	0	1	0	0	0	0	0
ever existing survival instinct	0	0	1	0	0	0	0
economics							
private property	1	0	0	0	0	0	0
production	0	0	0	1	0	0	0
agriculture	0	0	0	0	0	1	0
trade	0	0	0	0	0	1	0
animal husbandry	0	0	0	0	0	1	0
textile	0	0	0	0	0	1	0
art							
existence of art	0	0	1	0	1	0	0
accommodation							
single storey stone houses	0	0	0	0	0	1	0
total	3	4	4	2	3	7	1

There were also remarks indicate that the case of EBA Anatolia were better than the present in terms of social structure and some aspects of lifestyle. The answers were grouped as being positive. The codes grouped as positive and their frequency in each theme related to cultural development in the case of EBA Anatolia is given for each participant in Table 19.

Table 19 The codes and code categories related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of cultural development grouped as positive and their frequency for each participant

	P-01 (F)(T)	P-02 (F)(A)	P-03 (M)(T)	P-04 (M)(A)	P-05 (M)(T)	P-06 (M)(A)	P-07 (F)(T)
C-4: Perception of the case							
cultural development							
social structure							
less/no class difference than today	1	0	0	0	0	0	1
more free environment than today	1	0	0	0	0	0	0
ownership is not so decisive as today	0	0	0	0	0	0	1
lifestyle							
much more simple life	0	0	0	0	0	1	0
happy life	0	0	1	0	0	1	0
more comfy than present	0	0	0	0	1	0	0
total	2	0	1	0	1	2	2

The frequency of negative, neutral, and positive codes related to cultural development in the case of EBA Anatolia is given for each participant in Figure 8.

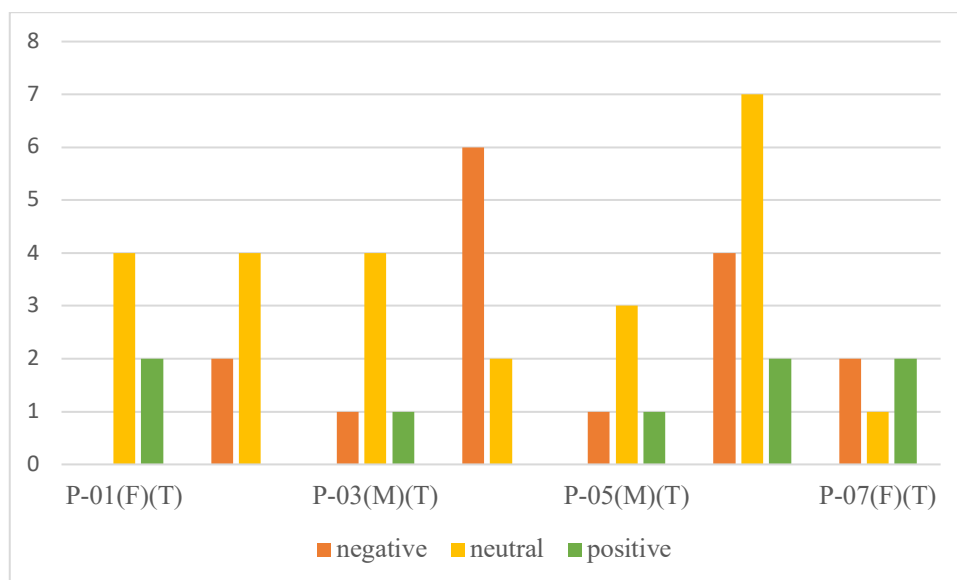

Figure 8 Frequency of codes related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of cultural development grouped as negative, neutral, and positive for each participant

Figure 8 illustrates the distribution of negative, neutral, and positive remarks related to the case of EBA Anatolia in terms of cultural development. It was seen that although there are positive remarks about the case of EBA Anatolia, there were more negative remarks than the positive remarks. Thus, this figure shows the continuity of the idea of being ahead of the past people. The idea of being ahead of the past people was also supported by the answers given to the question “Would you like to live with people who have lived in Koçumbeli? Why?”. Three participants (P-01, P-03, P-04) responded that it would be a nice experience for them. Four participants (P-02, P-05, P-06, P-07) stated that they would not like to live with them.

Subtheme 3: The past is better in terms of social structure

When the distribution of negative, neutral, and positive remarks was examined in terms of the categories under cultural development, it is revealed that there were only positive and neutral remarks related to “social structure”. This shows that individuals tended to think that the case of EBA Anatolia was better in terms of social structure. When the participant, P-07 was asked the question “Could you describe the life in Koçumbeli? (Houses, daily life, tools used by people, production, workload, etc.)”, the participant said, “I thought that there is a society that is more egalitarian, where the free property is not so decisive, where class distinctions do not arise, where men and women are more equal, but since you say that there is trade, I think there is no equality where there is trade.” (P-07, female, cycle1-q07).

Table 20 The codes related to perception of the case of EBA Anatolia in terms of social structure grouped as positive and neutral and their frequency for each participant

	P-01 (F)(T)	P-02 (F)(A)	P-03 (M)(T)	P-04 (M)(A)	P-05 (M)(T)	P-06 (M)(A)	P-07 (F)(T)
C-4: Perception of the case							
social structure - neutral							
existence of social order	1	0	0	0	1	0	0
developed human relations	0	1	0	0	0	0	0
not a primitive society	1	0	0	0	0	0	0
social structure - positive							
less/no class difference than today	1	0	0	0	0	0	1
more free environment than today	1	0	0	0	0	0	0
ownership is not so decisive as today	0	0	0	0	0	0	1

Subtheme 4: Women were in a better position in 4500 BP

The same participants, P-01, and P-07, who consider that the social structure was better than the present, mentioned gender in the case of EBA Anatolia. They made a comparison between the past and the present in terms of gender roles and the relationship between men and women. It was represented in their answers as they used the word “more” and “were” while describing their perception of the case of EBA Anatolia. They thought that “women and men were equal” or “women were in a more positive position”. While answering the question about the most impressive aspect of the narrative, one participant mentioned “The shaping of idols that represents the female body and the symbolization of animals as crippled. Women and animals are marginalized today, and it seemed like there was no such marginalization at that time. I was intrigued as I associated it with it...” (P-01, cycle1-q13).

Table 21 Codes related to participants reactions about the case of EBA Anatolia in terms of gender and their frequency for each participant

	P-01 (F)(T)	P-02 (F)(A)	P-03 (M)(T)	P-04 (M)(A)	P-05 (M)(T)	P-06 (M)(A)	P-07 (F)(T)
C-4: Perception of the case							
gender							
women in a more positive position	1	0	0	0	0	0	0
women and men were equal	0	0	0	0	0	0	1
unformed gender roles	1	0	0	0	0	0	0
no marginalization like today	1	0	0	0	0	0	0

Subtheme 5: The past people as passive actors and the present is inevitable

Participants were asked a specific question, cycle1-q09, to learn more about engagement with the past. The intuition for asking the question was to understand if there is something they would like to say about the present to prevent something to happen or changing the way they live. However, the answers of the participants revealed that they did not think that things would be different. One response was “I would like to say the little things that can make their life better and give tips that will prolong their lives. One example was “Do not pierce your scalp” (P-07, female, cycle1-q09). When the participant was asked if she wants to talk about something

related to the present she replied “If I said something about today, someone would make the fence again. Coming to the present was inevitable”. It was one of the rare cases when the researcher asked a further question to understand the case better.

- cycle1-q09: If you had the chance to meet people living there, what would you say them?

There were two participants, P-03 and P-05 who aimed to send a message did not focus on the comfort of the past people. One of the participants answered the question by saying “Love each other, empathize, don't be selfish. The selfishness in the past is found its reflections in the present” (P-03, male, cycle1-q09). Another participant said “Do not change your current position too much, do not deal with the iron or anything. In fact, everything invented for comfort disturbs our comfort” (P-05). However, the messages were too general and not aimed to change a specific thing in the past.

C-5: Participants' perception of the narratives in Cycle-1

The last analysis theme of Cycle-1 Stage 2 was aimed to have a general idea about how different narratives influence participants' engagement with the past in terms of motivation and feelings about the past. Participants were subjected to the following questions:

- cycle1-q11: What else would you like to see about the life in Koçumbeli?
- cycle1-q12: Do you think the narrative has a message? If so, what do you think the message is?
- cycle1-q13: Which post impressed you the most? Why?
- cycle1-q14: What did you feel about your visit to the narrative?
- cycle1-q15: What do you think about the display format of the artifacts?

Subtheme 1: The questions about the past limited by what they consider possible to answer

Participants' answers changed in an interesting way when they were asked what they would like to know about the past and what they would like to ask the people in the past. When participants were asked what they would like to ask to the past people they gave answers related to “social structure”, “lifestyle” and “mindset”. Most of the participants (five of seven participants) were interested in “mindset” in the past and

wanted to know about past people’s concerns, satisfaction, happiness, thoughts about their life and the future. However, when they were asked what they would like to see more about the case of EBA Anatolia, they gave answers related to more concrete issues such as dressing, food, science and technology, art. The difference between answers reflects what they consider possible to learn by archaeological records and what they actually would like to know about the past. Table 22 illustrates the changing reactions of the participants to the two questions.

Table 22 The codes and code categories related to participants’ questions about the case of EBA Anatolia and their frequency for each participant

	P-01 (F)(T)	P-02 (F)(A)	P-03 (M)(T)	P-04 (M)(A)	P-05 (M)(T)	P-06 (M)(A)	P-07 (F)(T)
C-5: Perception of the narratives							
cultural development							
dressing	0	0	0	0	1	0	0
education	0	0	0	1	0	0	0
food	0	1	0	0	0	0	0
architecture	0	0	1	0	0	0	0
science and technology	0	0	1	0	0	1	1
social structure	0	0	0	0	0	1	2
lifestyle	1	0	0	1	0	1	1
mindset	1	2	1	1	2	0	0
art	0	0	0	1	0	1	0
belief	0	0	1	0	0	0	0
gender	0	0	0	0	0	0	1
other	0	1	0	0	0	0	0
	Codes related to cycle1-q10						
	Codes related to cycle1-q11						

Although there was a difference based on questions about the past there was no significant difference based on narrative.

Subtheme 2: Narratives with the message of change and continuity

When they were asked cycle1-q12 to learn about the message of the narrative participants either gave answers related to “change” or “continuity” by comparing life in the past and the present.

- cycle1-q12: Do you think the narrative has a message? If so, what do you think the message is?

Table 23 Codes and code categories related to the message of the narrative and their frequency for each participant

	P-01 (F)(T)	P-02 (F)(A)	P-03 (M)(T)	P-04 (M)(A)	P-05 (M)(T)	P-06 (M)(A)	P-07 (F)(T)
C-5: Perception of the narratives							
change							
no need to show everything as in the present	0	0	0	0	0	1	0
continuity							
the future is built on the past	0	0	1	0	0	0	0
one of the oldest settlements is located in Ankara	0	0	0	0	1	0	0
lot of things are still the same	0	1	0	0	0	0	0
ever existing need for assert oneself	0	0	0	1	0	0	0
no message							
no idea but there is	1	0	0	0	0	0	0
no idea	0	0	0	0	0	0	1

An interesting point is that two participants, both of whom are female and who viewed the traditional narrative, mentioned that the narrative has “no message”. This may be caused by the fact that they could not picture life in the past as they viewed the traditional narrative. One of the two participants said

It didn't attract me much. I didn't pay much attention to the text; I didn't come across anything that intrigued me other than the visuals. The ruins are not very appealing to me, I have problems with thinking in three dimensions. I can't imagine the old life... (P-07, female, cycle1-q12)

It is important to note that two participants, P-04 and P-05, who gave answers related to “continuity” and “change” initially thought that the narrative has “no message” or they have “no idea” about the message. One participant answered “I did not get a message. One of the oldest settlements is in Ankara” (P-05, male, cycle1-q12).

However, the answer reflects his general thoughts rather than the message he got from the narrative.

It was seen that participants mainly focused on change and continuity or, to put in another way, differences, and similarities between the past and present. Their answers revealed the way they think about the past in general rather than the specific messages of the narratives. An example that reflects the idea was “If we do not know our past, we cannot build our future on it” (P-03, male, cycle1-q12).

Subtheme 3: Interested in the things that they could connect

Participants were asked “Which post impressed you the most? Why?” to investigate the most attractive things about the narratives for them. There were also participants who gave answers related to the question while answering other questions. Thus, their answers were also involved in the analysis of most attractive elements of the narratives. Two of the three participants who viewed the authentic narrative mentioned “people gathered around the fire” and “the character like me that would like to go far away”. One of the participants who viewed the authentic narrative stated that there is “nothing specific” that interested him. Although there were also pictures of the remains of the settlement, they only mentioned the characters and the events such as the “burial ceremony” in the narrative. Three female participants’ answers indicate that they were interested in the things they could relate to. One response was “I was impressed by the girl who wanted to go far. She is like me” (P-02, female, cycle1-q13). Another response was:

Little things, figures attract my attention. It's those little things that make me feel close to them. I am also interested in the fact that precious metals have remained precious since then and the things used in daily life. As I begin to predict their daily lives, I feel close to them (P-07, female, cycle1-q13).

Another female participant said:

The shaping of idols that represents the female body and the symbolization of animals as crippled. Women and animals are marginalized today, and it seemed like there was no such marginalization at that time. I was intrigued as I associated it with it... (P-01, female, cycle1-q13).

Their answers reveal that they are interested in the things help them make connections between themselves. It is important to note that only female participants (p-01, p-02

and p-07) mentioned issues related to “gender” and “mindset” while mentioning the attractive elements in the narrative.

- cycle1-q13: Which post impressed you the most? Why?
- cycle1-q14: What did you feel about your visit to the narrative?

Table 24 Codes and code categories related to participants’ reactions about attractive elements of the narratives and their frequency based on sex and narrative

	female	male	authentic	traditional
C-5: Perception of the narratives				
cultural development				
economics				
precious metals like today	1	0	0	1
architecture	0	0	0	0
house remains	0	1	0	1
lifestyle				
people gathered around fire	0	1	1	0
embroidered little objects	1	1	0	2
mindset				
the character like me that would like to go far away	1	0	1	0
mutilated animal figurines	1	0	0	1
little figures that made me feel close to them	1	0	0	1
belief				
burial ceremony	0	1	1	0
gender				
idols shaped as female body	1	0	0	1
nothing specific	0	1	1	0

Subtheme 4: Being “not interested in the artifacts”

Participants tended to evaluate their feelings about the narrative if it was “interesting” or “surprising”. Their answers were similar with their initial feelings about the past. One point highlighted by the participants who viewed the traditional narrative was that they are “not interested in the artifacts”. It was the only issue which is raised about not being interested in something.

- cycle1-q14: What did you feel about your visit to the narrative?

Table 25 Codes related to participants’ feelings about the narratives and their frequency based on sex and narrative

	female	male	authentic	traditional
C-5: Perception of the narratives				
feelings				
surprised by human relations	1	0	1	0
strange	0	1	1	0
fun	0	1	1	0
not surprised as the culture is similar	0	1	0	1
surprised by the sense of art	0	1	0	1
not interested in the artifacts	1	1	0	2
felt good by imagining the development	1	0	0	1

4.1.3 Analysis in Cycle-1 Stage 3

The stage aimed to have a general idea about how to encourage new engagements with the past. At the end of their visit to the narratives participants were asked the question “What do you think about the display format of the artifacts?”. In this stage, participants who viewed traditional narrative were asked to examine authentic narrative and vice versa. After participants saw both narratives, they were asked the question “Which narrative would you prefer? Why?” to learn which narrative they prefer and why.

- cycle1-q15: What do you think about the display format of the artifacts?
- cycle1-q16: Which narrative would you prefer? Why?

C-6: Narrative preferences in Cycle-1

The themes emerged from participants’ answers to the above questions are given in the following paragraphs.

Subtheme 1: The distinction in narrative preference based on sex

As shown in Table 26, all the female participants preferred authentic narrative over traditional narrative. The reason was female participants wanted to see a narrative that will help them visualize the life in the past. Three male participants preferred traditional narrative since they wanted to know about the facts and the traditional narrative was more informative for them. Only one male participant preferred the

authentic narrative because he thought that he can find the information given in traditional narrative elsewhere.

Table 26 The preferred narratives and the codes related to participants’ reasons for preferring the narratives based on sex

	female	male
C-6: Narrative Preferences		
preferred narrative		
authentic	3	1
cannot be found elsewhere	1	0
helps to picture the past	2	0
plain language and expression	0	1
traditional	0	3
informative	0	3

It seems that male participants tended to evaluate the narratives about the past for being informative while female participants preferred narratives helping them picture the past. It is important to note that there are also female participants would like to have more information however when it comes to choosing between the two narratives, they chose the authentic narrative. One response from a male participant preferring traditional narrative was:

I prefer the first one (means traditional narrative) because history is a scientific matter. It should not be told as a joke. The second narrative (means authentic narrative) could not give as much information as the first one. It sounded very casual (P-05, male, cycle1-q16).

At the end of Cycle-1 Stage 3, answers related to the narrative preferences of the participants are collected to construct a new narrative based on their feedback.

Table 27 Frequency of codes related to participants' comments on design aspects of the authentic and the traditional narrative

total	
C-6: Narrative preferences	
design aspects	
instagram is not a suitable media	1
authentic	
prefer firsthand narration	1
an intriguing narrative	1
prefer a narrator	1
narrative language is good	1
more information is needed	2
illustrations make the narrative clear	2
it is good to have characters	1
prefer more realistic visuals	1
it is good to see the original artifacts	1
traditional	
needs illustrations	2
needs numbering	1
needs more quality visuals	1
prefer shorter text	1
it is good to have artifact measures	1
didactic language is boring	1
it is good to have mere information	2

Subtheme 2: The need for illustrations in combination with the artifacts

Participants mentioned that the visuals especially the illustrations with characters helped them to picture the past. They made an emphasis on their museum visits which they could not imagine the life in the past. One participant said:

...I never thought they were like this. I think the narrative (means the authentic narrative) guides me more correctly. After all, I didn't think they had the clothes. It's a bit like a comic book. I find this expression language and style closer to myself (P-07, cycle1-q16).

It was also highlighted by some of the participants, P-01, and P-06, they need to the real pictures of the artifact and illustrations together to understand the case better.

Subtheme 3: The need for narration

The language was a common concern among the participants. The didactic language was found to be boring (P-05), and the text was too long (P-03) in traditional narrative. The participants who viewed the authentic narrative mentioned the language in the form of narration, which includes storytelling elements such as characters and a narrator, was the reason to prefer the narrative.

Subtheme 4: The need for more information

The authentic narrative was found to be lack of information. It was thought to be too romantic. There were also participants who do not agree with the text in the authentic narrative. One response was "...I do not think that they had an aim traveling far..." (P-01, female, cycle1-q16). Participants mostly preferred to have more information. The participants P-01, P-03, P-04, P-05 mentioned that they wanted to have more information that reflects the scientific knowledge. However, when they read the text in the traditional narrative, they had difficulty understanding it. There were also participants who mentioned that the text in the traditional narrative could be found elsewhere. Thus, they prefer a narrative with a different perspective with an emphasis on scientific knowledge.

4.1.4 Summary of Cycle-1

In this section analysis results are discussed to answer the four sub-questions of the study.

When the words used by the participants while answering all the questions in Cycle-1 were analyzed in terms of frequency, the following figure was obtained (see Figure 9). It is important to note that the words "woman" and "imagination" were only used by female participants. In Cycle-1 it was only female participants who mentioned gender issues.

Figure 9 Word cloud showing frequency (represented by size) of terms in participants’ answers to the questions asked in Cycle-1

1. What is the initial engagement with the past?

The aim of subjecting participants to the questions in Cycle 1 Stage 1 was to have a general idea about their perception of the past and their motivations to know about the past. Analysis of participants' reactions revealed three issues. Participants perceived the past from a collective, individual, and objective perspective; approached it as a mysterious place; and benefited from the past as a source of knowledge about different ways of life and roots of the present world.

2. How did different narratives influence participants’ perception of a specific period?

The question was related to Cycle-1 Stage 2 with an aim of having a general idea about how different narratives influence participants' perceptions of a specific period. Participants’ reactions to the answers revealed that they think about the period as a distant place and consider themselves ahead of the people. There was only one female

participant who mentioned 4500 BP with gender stereotypes. After participants answered the questions related to their initial perception of the period, they were subjected to the authentic and traditional narrative about the case of EBA Anatolia. Then, they were asked several questions related to the case. Participants' reactions to the case revealed a positive change towards the perception of the period. They thought that 4500 BP was not that distant, but they continued to consider themselves ahead of the past people in terms of lifestyle, mindset, and economics. There were also participants who mentioned that the past was better in terms of social structure. The same participants thought that women were in a better position in that period.

3. How did different narratives influence participants' engagement with the past?

A positive change was seen towards the period after viewing either traditional or authentic narratives. It was the participants who viewed traditional narrative that indicated that the past was better in terms of social structure and the way women were seen. However, when their reactions to the narratives were examined, it was concluded that the change was caused by the participants themselves rather than the narrative they viewed. There was also no significant difference between the message of the narratives, their feelings about the narratives, or the attractive elements of the narratives. There was a significant difference between the female and male participants.

It is important to note that all the female participants thought about caves while talking about their perception of the period. Their perceptions changed after viewing either traditional or authentic narratives. It was only the female participants who mentioned gender in their answers in Cycle-1 both talking about their initial perception of the period and their perception of the case. In addition to that, the female participant thought that the past was better in terms of social structure and women were in a better position in that period.

4. What is needed to be done to encourage new engagements with the past?

In Cycle-1 Stage 3, the authentic narrative was shared with participants who viewed the traditional narrative and vice versa. Then, participants were administered questions related to their narrative preferences. Participants' narrative preferences revealed the

need to use illustrations in combination with pictures of the artifacts, the need for a narrator, and giving more information. Again, there was a significant difference in terms of narrative preferences based on sex. It was only the female participants who mentioned the need for picturing the past. Male participants' narrative preference was related to the amount of information given in the narratives rather than picturing the past. Note that there was also a female participant who mentioned the need for more information.

The need for another cycle

The purpose of the study was to gain a better understanding of how people engage with the past and provide insights on how to construct narratives that would encourage engagement with the past.

Although the first cycle was helpful to gain insights related to the ways people engage with the past, there was a need for another cycle to gain a deeper understanding of the issue and better insights on constructing archaeological narratives that will encourage new engagements with the past.

The analysis results in Cycle-1 revealed no significant difference between the ways people talked about the past after viewing the traditional and the authentic narrative. Thus, a new narrative was decided to be designed based on the participants' feedback.

Second, the questions were needed to be updated since there were confusing questions that were explained by the researcher during the interviews and there was a need for more specific questions to gain a deeper understanding of specific issues.

As a result, another cycle with a new narrative and updated questions was found to be necessary. The details related to updates about the questions and design of the new narrative are given in the previous chapter.

4.2 Data Collection and Analysis in Cycle-2

In Cycle-2 data were collected through questionnaires (see Appendix F). Seventeen new participants from the forty-nine participants who filled the questionnaire in Cycle-1 Stage 1 attended Cycle-2. Five of the previous participants (P-01, P-03, P-04, P-05,

P-07) who attended in Cycle-1 also contributed to Cycle-2. Thus, Cycle-2 was carried out with twenty-two participants including seventeen new participants and five previous participants (see Figure 10).

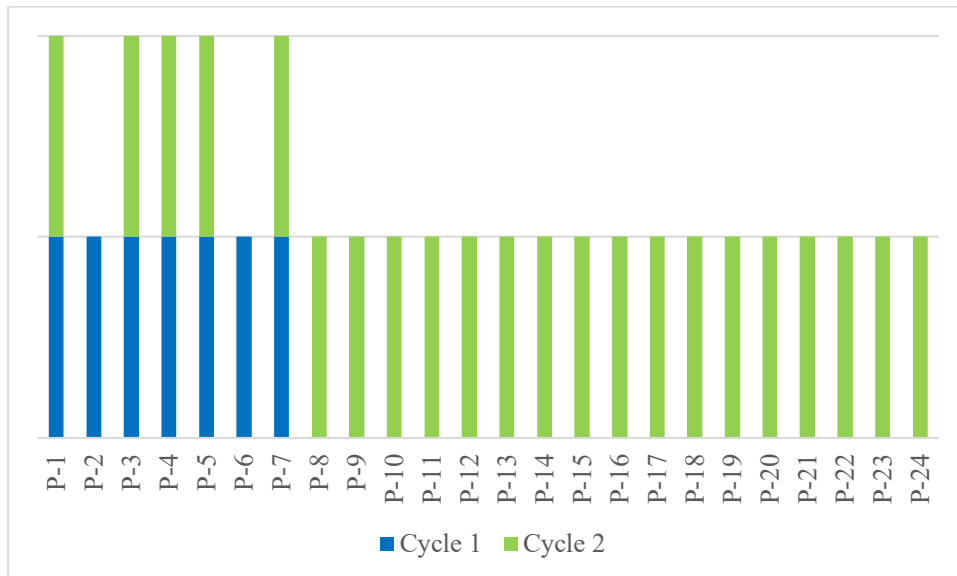

Figure 10 Distribution of participants in each cycle

In the first stage of Cycle-2, participants' perception of the past and their motivations to know about the past were analyzed through data collected in Cycle-1 Stage-1.

In the second stage, a new narrative about the case of EBA Anatolia in PDF format (see Appendix D) and questionnaires (see Appendix F) to be filled before and after viewing the narrative were shared with participants. In this stage, participants were asked two more questions related to their general perception of the past. New questions related to the analysis themes were also added and some of the existing questions were updated. The new and updated questions are shown in the table below. Table 28 offers an overview of the stages in Cycle-2.

Table 28 Data collection process and emergent subthemes revealed from the analysis of participants reactions to the questions under the analysis themes in each stage of Cycle-2

Cycle-2 Stages and Data Collection Process	Analysis Themes	Top level codes in the code system related to participants' reactions as indicated in Appendix G.	Emergent subthemes from code analysis
<p>Cycle-2 Stage 1</p> <p>Questionnaire with 3 questions (The questionnaire in Cycle-1 Stage 1)</p> <p>Aim1: to have a general idea about the perceptions of the past</p> <p>Aim 2: to have a general idea about participants' motivations to know about the past</p> <p>Number of participants: 49</p> <p>Answers from 7 old participants and 15 new participants involved in the analysis. Note that the questionnaire was filled by the participants in Cycle-1 and the same answers of old participants reinterpreted in combination with the new participants' answers.</p>	<p>C-1: General perception of the past cycle2-q01: What comes to mind when you think of the past? cycle2-q02: What do you feel when you learn something new about the past?</p>	<p>2.1 C-1: General perception of the past 2.1.1 general 2.1.2 feelings about the past</p>	<p>Subtheme 1: The past from collective, individual, and objective perspective Subtheme 2: The past as a mysterious place</p>
	<p>C-2: Motivation to know about the past cycle2-q03: Is there anything you want to know about the past? What would you most like to know, if any?</p>	<p>2.2.1 cultural development 2.2.2 belief 2.2.3 politics 2.2.4 nothing 2.2.5 other</p>	<p>Subtheme 1: The past as a source of knowledge about different ways of life</p>
<p>Cycle-2 Stage 2</p> <p>Questionnaire with 14 questions</p> <p>Aim 1: to have more idea about the perceptions of the past</p>	<p>C-1: General perception of the past - continued cycle2-q04: (new question) Can you specify past events that comes to mind in chronological order? cycle2-q05: (new question) When did settled life begin?</p>	<p>2.1.3 past events in chronological order 2.1.4 beginning of settled life</p>	<p>Subtheme 3: Understanding the past with a focus on progress Subtheme 4: Female participants with weaker perception of time-depth</p>

Table 28 (continued)

<p>Cycle-2 Stage 2 (continued)</p> <p>Aim 2: to have a general idea about how the narrative influence participants' perception of a specific period.</p> <p>Aim 3: to have a general idea about how the narrative influence participants' engagement with the past in terms of motivation and feelings about the past.</p> <p>Aim 4: to have a general idea about how to encourage new engagements with the past</p> <p>Number of participant: 22 All participants were sent a narrative in PDF format and asked to fill two forms with questions to answer before and after viewing the narrative. They were expected to answer the questions cycle2-q04, cycle2-q05, cycle2-q06, cycle2-q07 before viewing the narrative and cycle2-q08, cycle2-q09, cycle2-q10, cycle2-q11, cycle2-q12, cycle2-q13, cycle2-q14, cycle2-q15, cycle2-q16, and cycle2-q17 after viewing the narrative.</p>	<p>C-3: Initial perception of a specific time period, 4500 BP cycle2-q06: (updated) What do you think about life in 4500 BP? cycle2-q07: (new question) Could you please write your thoughts on the following questions about life in Ankara in 4500 BP?</p> <ul style="list-style-type: none"> • What language did the people speak? • How was the male-female relationship? • What was their belief? • What was the position of the elderly? • How were the children educated? • Where did they sleep? • How was their working condition? 	<p>2.3 C-3: Initial perception of a specific time period, 4500 BP</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.3.1 general 2.3.2 time 2.3.3 language 2.3.4 gender 2.3.5 belief 2.3.6 elderly people 2.3.7 cultural development 2.3.8 education 2.3.9 politics 	<p>Subtheme 1: A mixed perception of the period in terms of time-depth Subtheme 2: 4500 BP with gender stereotypes and male dominance Subtheme 3: Thinking about 4500 BP through Hittites education Subtheme 4: We are ahead of the people in 4500 BP</p>
	<p>C-4: Perception of a specific period, the case of EBA Anatolia (4500 BP) cycle2-q08: What did the narrative make you think about the past? cycle2-q09: (new question) Could you please write your thoughts again on the following questions about life in Koçumbeli?</p> <ul style="list-style-type: none"> • What language did the people speak? • How was the male-female relationship? • What was their belief? • What was the position of the elderly? • How were the children educated? • Where did they sleep? • How was their working condition? <p>cycle2-q10: (updated) If you had the chance to go back to 4500 years ago and live with the people living in Koçumbeli for a year, would you live with them? Why? cycle2-q11: (updated) If you had a chance to send a message from the future to the people living in Koçumbeli, what would you like to say? cycle2-q12: (updated) If you had a chance to ask a question to the people living in Koçumbeli, what would you like to ask?</p>	<p>2.4 C-4: Perception of a specific period, the case of EBA A</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.4.1 general 2.4.2 time 2.4.3 language 2.4.4 gender 2.4.5 belief 2.4.6 elderly people 2.4.7 cultural development 2.4.8 education 2.4.9 politics 2.4.10 questions 	<p>Subtheme 1: 4500 BP as it is Subtheme 2: 4500 BP was a period where individuals are equal Subtheme 3: 4500 BP was better than the present in terms of “working condition”, “mindset”, and “social structure” Subtheme 4: 4500 BP with a focus on power relations Subtheme 5: The past people as the agents of change</p>

Table 28 (continued)

Cycle-2 Stage 2 (continued)	C-5: Participants' perception of the narrative cycle2-q13: (updated) What else would you like to see about Koçumbeli? cycle2-q14: Do you think the narrative has a message? If so, what do you think the message is? cycle2-q15: What were you most impressed with? Why? cycle2-q16: What did you feel about your visit to the narrative?	2.5 C-5: Participants' perception of the narratives 2.5.1 message of the narrative 2.5.2 attractive elements of the narrative 2.5.3 feelings about the narrative	Subtheme 1: The questions about the past limited by what they consider possible to answer Subtheme 2: The narrative is objective and informing about the present life Subtheme 3: An interest in a past phenomenon: figurine breakage Subtheme 4: Feeling connected to the past people
	C-6: Narrative Preferences cycle2-q17: What do you think about the display format of the artifacts?	2.6 C-6: Narrative Preferences 2.6.1 museum perspective 2.6.2 improvement feedbacks 2.6.3 positive feedbacks	Subtheme 1: Clear and precise narrative with illustrations

Answers of the twenty-two participants (seventeen new and five previous participants) to the questionnaire in Cycle-1 Stage 1 and questionnaires in Cycle 2 were combined. Thus, single documents with participants' answers were prepared (see Appendix I). After that, the documents were uploaded to the analysis software, MAXQDA for coding. The same analysis method used in Cycle-1 was applied in Cycle-2 to obtain emergent subthemes related to the analysis themes of the research.

At the end of the analysis, 1002 codes were created related to the answers of the participants. The code system related to participants' reactions are given in Appendix G.

The codes related to answers of participants were categorized as in Cycle-1. There were new categories emerged from the questions and answers of the participants (see Table 28). The categories of “time”, “feelings”, “cultural development”, “belief”, and “gender” were common categories in Cycle-1 and Cycle-2. In Cycle-2 new categories

related to “language”, “elderly people”, and “education” were obtained from the answers to the questions asked specifically about the issues. There was one category that emerged from the answers of the participants related to “politics”. Participants’ responses related to power relations between individuals and groups of people were categorized under “politics”.

The final analysis was made by comparing the codes in different categories under analysis themes. In this step, emergent subthemes for each analysis theme were revealed. In the following section, the details related to each subtheme of the analysis themes in each stage are given.

4.2.1 Analysis in Cycle-2 Stage 1

In Cycle-2, analysis related to participants’ perceptions of the past and their motivations to know about the past was made with an aim to have a general idea about participants' engagement with the past. Answers of twenty participants (seventeen new participants and five old participants) to questions in Cycle-1 Stage 1 were analyzed in this stage.

C-1: General perception of the past in Cycle 2

The analysis theme was aimed to have an idea about what they think about the past and their engagement with the past. Thus, participants were asked the following questions to collect data in Cycle-1 Stage 1.

- cycle2-q01: What comes to mind when you think of the past?
- cycle2-q02: What do you feel when you learn something new about the past?

Subtheme 1: The past from collective, individual, and objective perspective

The subtheme was inspired by the subtheme of “the past from individual, collective, and objective perspective” in Cycle-1. The reactions of the participants were categorized in terms of being related to the individuals’ own past or distant past which is not directly related to the individuals. When they describe what comes to mind about the past, five participants gave answers related individual past, twelve participants mentioned distant events. There were five participants gave answers related to the definition of the term. Their answers were grouped as being objective. It is important

to note that when participants were asked to write down events in the past in chronological order, only one participant (P-04) responded to the question by mentioning his own memories in chronological order.

Table 29 Codes related to the participants’ answers to the question “What comes to mind when you think of the past?” and their frequency by sex

	female	male	total
C-1: General perception of the past			
collective			
determinant of the future	1	0	1
distant past with an effect on my life	1	0	1
unrecorded history	0	1	1
time out of sight	0	1	1
bygone	0	1	1
struggle for survival	0	2	2
harder but happier life with less technology	1	0	1
wars	1	0	1
prior societies	1	0	1
ancient period	1	1	2
individual			
memories	1	1	2
my own past	2	1	3
other			
accumulation of knowledge and experience	1	0	1
past time	1	1	2
happiness	0	1	1
simplicity	1	0	1

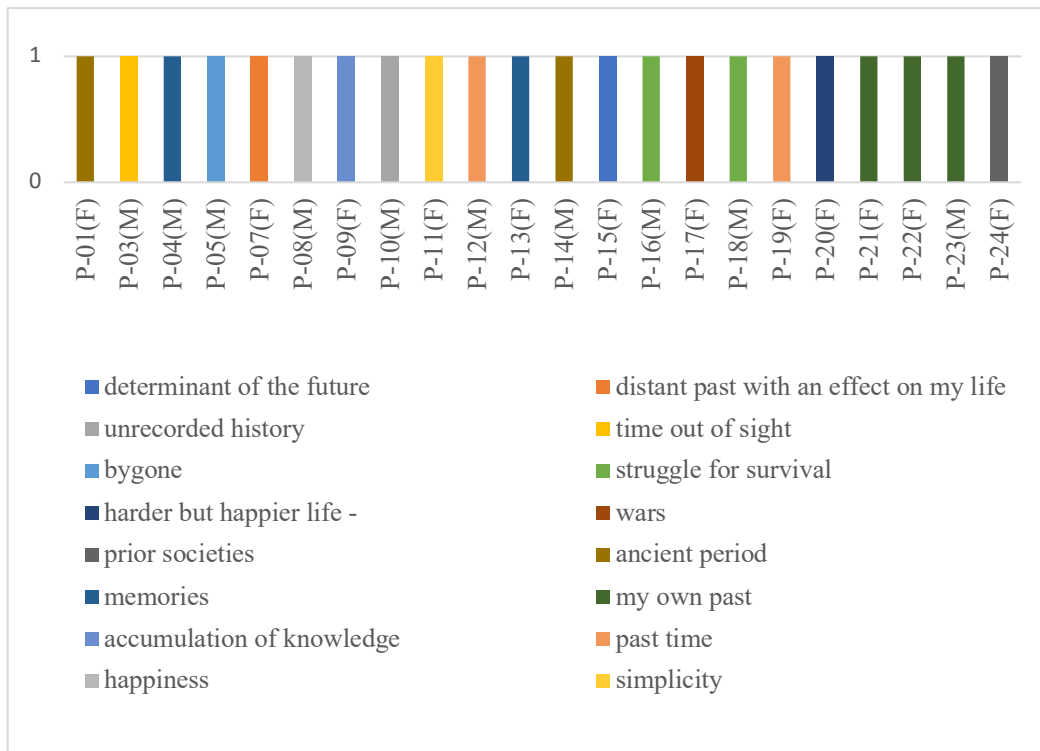

Figure 11 Frequency of codes related to the participants’ answers to the question “What comes to mind when you think of the past?” for each participant

Subtheme 2: The past as a mysterious place

Participants’ answers to the question “What do you feel when you learn something new about the past?” were analyzed in terms of the frequency of words used by the participants. It is revealed that they used the word “learning” most while they express their feelings about the past. One example was “The new things I have learned attracts me for a moment, but they are usually not permanent. Especially information belongs to older periods” (P-24, female). The question might be influential in these responses as the question asked what they feel when they “learn” something new about the past. There were also two other words used by the participants frequently which are “information” and “surprised”. The word “information” is related to the focus on learning. The most frequent words used to express feelings about the past indicated the idea that “the past is a mysterious place”. The subtheme was also supported by the code analysis of the answers to the question.

Figure 12 Word cloud showing frequency (represented by size) of terms in participants’ answers to the question “What do you feel when you learn something new about the past”

Although the question might be influential for the answers, the focus on learning was still prominent in codes related to the answers which are about feeling “enlightened” or “have a lot to learn”. One example was “I feel that we will not be able to have a complete knowledge of the past, perhaps throughout life” (P-15, female, cycle2-q02). Participants mentioned that they feel “surprised”, or their feelings change “up to the past event”.

There were also participants who feel interested or excited which is related to being surprised. There were new answers such as “think about the future” or “question the present”. Although the participants who gave the answers did not actually mention their feelings, their responses give insights related to their understanding of their engagement with the past. One female participant remarked that learning about the past feels her “strong”.

Table 30 Codes related to the participants’ answers to the question “What do you feel when you learn something new about the past?” and their frequency by sex

	female	male	total
C-1: General perception of the past			
feelings about the past			
- enlightened	1	0	1
- sad	2	1	3
- have a lot to learn	2	1	3
- up to the past event	2	3	5
- surprised	4	1	5
- happy	0	2	2
- thoughtful	0	2	2
- interested in for a moment	1	0	1
- think about the future	1	0	1
- question the present	0	1	1
- strong	1	0	1
- excited	1	0	1

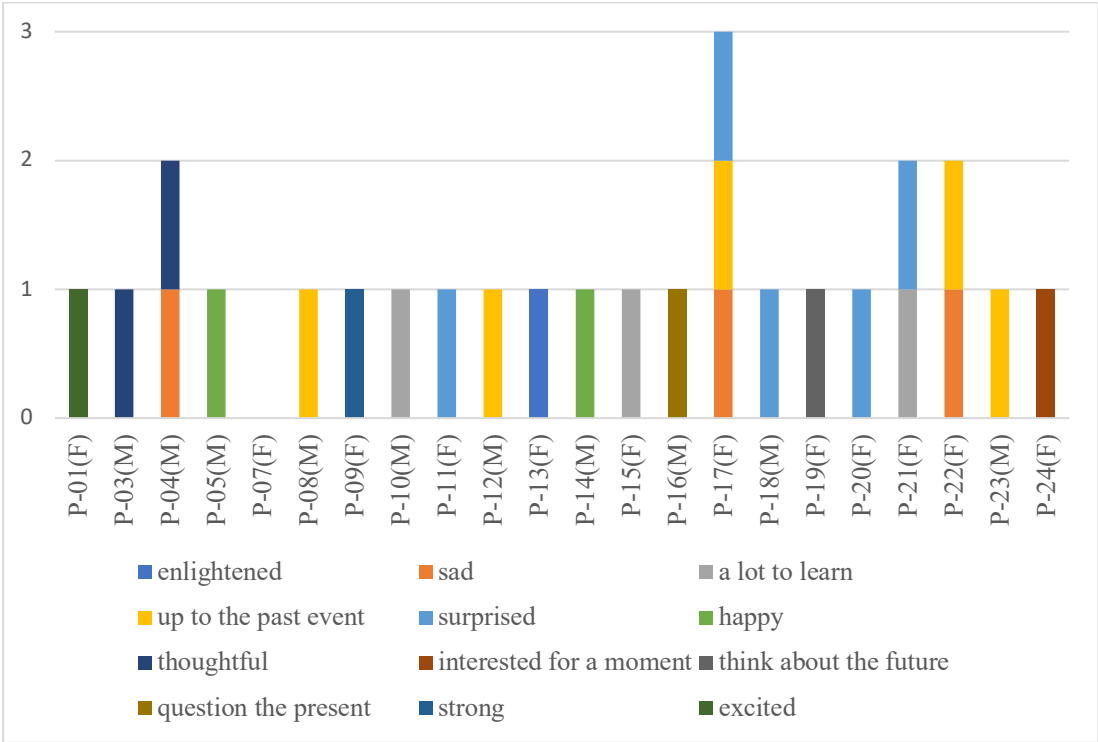

Figure 13 Frequency of codes related to the feelings about the past for each participant

C-2: Motivation to know about the past in Cycle 2

The analysis theme was aimed to have a general idea about participants' motivations to know about the past. Following question was asked to collect data related to the analysis theme.

- cycle2-q03: Is there anything you want to know about the past? What would you most like to know, if any?

Subtheme 1: The past as a source of knowledge about different ways of life

When they were asked about their motivation to know about the past, most of the participants gave answers related to cultural development. There was a female participant who gave answer related to belief and a male participant with an answer related to politics. Politics were a new category in this cycle. The response related to politics was "Roots of races" (P-14, male, cycle2-q03). There were three participants who stated that they have nothing special to know about the past. Only one participant mentioned that he would like to know "the level of knowledge about the past". When the code frequency was examined, it was seen that there was an apparent focus on "lifestyle" in participants' responses to the question related to what they would like to learn about the past. Overall, an emphasis on different ways of life in the past was seen such as the life of important people, first humans, and life in ancient periods. One response was directly reflecting the theme, "There is nothing special I want to know; but I am interested in the ways of life people had in different periods." (P-21, female, cycle2-q05). It is important to note that six of the eight responses related to lifestyle were belong to female participants.

Table 31 Codes and categories related to participants’ motivation to know about the past and their frequency by sex

	female	male	total
C-2: Motivation to know about the past			
belief			
- emergence of religion, belief, and mythology	1	0	1
politics			
- roots of races	0	1	1
cultural development			
language	1	0	1
mindset	2	0	2
science and technology	0	3	3
lifestyle	6	2	8
social structure	1	1	2
nothing			
	1	2	3
other			
- the level of our knowledge about the past	0	1	1

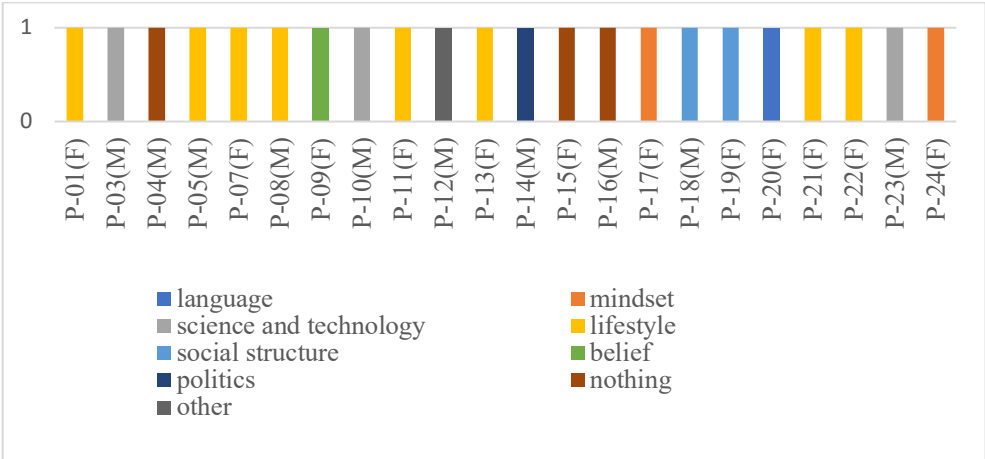

Figure 14 Frequency of codes related to motivation to know about the past for each participant

The results related to motivation to learn about the past correlates with the results obtained from the responses to the question “Can you specify past event related to the past that comes to mind in chronological order?”. The results revealed that “lifestyle” was the category with the third-highest frequency in events listed in chronological order. The focus on lifestyle was also apparent in the most frequent words used while answering the question “What do you think about life in 4500 BP?”. The question was

asked to learn what comes to participants' minds when they are given any clue. The most frequent words used while answering the question were "life", "different" and "agriculture". The details related to the analysis of the questions is given under the analysis themes that the questions belong to.

4.2.2 Analysis in Cycle-2 Stage 2

In this stage, the aim was to have an idea about participants' initial perception of the period and to see if the narrative will influence their perception of the period. For this reason, participants were shared the final narrative about the case of EBA Anatolia and questionnaires to be filled before and after viewing the narrative to make a comparison between their initial perception of the period and the case of EBA Anatolia.

C-1: General Perception of the past in Cycle 2 (Additional Insights)

Because there was a need to learn more about participants' general perception of the past, new questions were asked related to the analysis theme in Cycle-2.

- cycle2-q04: (new question) Can you specify past events that comes to mind in chronological order?
- cycle2-q05: (new question) When did settled life begin?

Subtheme 1: Understanding the past with a focus on progress

The answers to the question "Can you specify past events that comes to mind in chronological order?" were coded and categorized as shown in Table 32. Sixteen participants (eight female and eight male) responded to the question while six participants (P-03, P-13, P-14, P-15, P-17, P-22) did not answer the question or answered the question only by mentioning they could write down the events in chronological order (see Figure 15).

Only one participant mentioned his own individual past while remaining participants mentioned collective events in the past. The codes for answers from the remaining participants (fifteen participants) were categorized under "cultural development", "belief" and "politics". Thirteen of the fifteen participants mentioned "science and technology" which is also the theme with the highest frequency. While male

participants described the past mostly in terms of “science and technology”, female participants gave more answers related to “lifestyle” and “economics” than males.

Table 32 Frequency of codes related to categories emerged from participants’ answers to the question “Can you specify past event related to the past that comes to mind in chronological order?” by sex

	female	male	total
C-1: General perception of the past			
no answer	4	2	6
individual memories	0	1	1
politics	15	16	31
belief	3	0	3
cultural development			
lifestyle	12	7	19
economics	11	3	14
science and technology	15	28	43
social structure	3	0	3

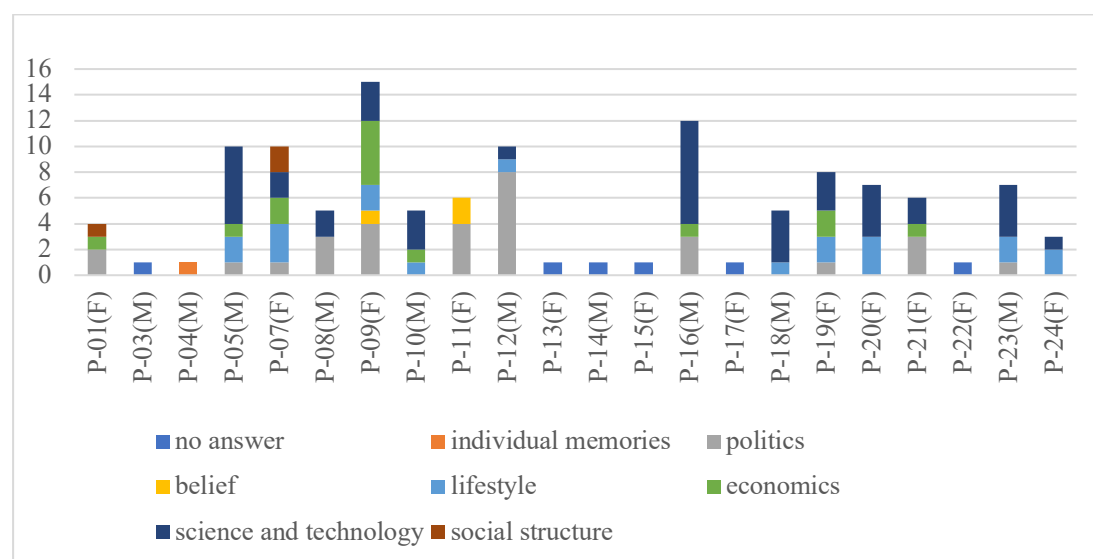

Figure 15 Frequency of codes related to categories emerged from answers to the question “Can you specify past event related to the past that comes to mind in chronological order?” for each participant

When the answers to the question “Can you specify past events that comes to mind in chronological order?” were analyzed in terms of the most frequent words used, the following picture is obtained (see Figure 16). As it is shown below “invention” was

the most frequent word used by the participants while listing past events in chronological order. Although the word was used twelve times by six participants there were seven participants who used the word, “revolution” eleven times. Thus, it is important to take the number of different participants account used the word since some words may be used constantly by certain participants which can cause misjudgments.

Figure 16 Word cloud showing frequency (represented by size) of words in participants’ answers to the question “Can you specify past event related to the past that comes to mind in chronological order?”

The most frequent word phrase used in the answers were “industrial revolution” followed by “invention of fire” and “invention of wheel” (see Figure 17).

Figure 17 Word cloud showing frequency (represented by size) of words in participants' answers to the question "Can you specify past event related to the past that comes to mind in chronological order?"

When the codes with higher frequency emerged from the question cycle2-q04 and word frequency in answers to the questions were considered, it was seen that participants tended to think about the past from a developmental perspective where "inventions" especially in "science and technology" made.

Subtheme 2: Female participants with weaker perception of time-depth

It was seen in the first cycle that all the female participants (P-01, P-02, P-07) considered 4500 BP as a very early period where people live in caves or even did not start to live in caves. Thus, a new question was added related to the general perception of the past. Participants were asked the question cycle2-q05, "when did you think that the settled life begin", to learn more about their understanding of time-depth. The question was answered in two ways by giving reference to another event or by giving a certain date. While twelve participants gave a date as an answer and seven participants referred to another event, response from three participants was not obtained either they did not answer the question, or they stated that they have "no idea"

about the date. Only four of twelve female participants answered the question by giving a date while eight of ten male participants gave a date as an answer.

Table 33 Codes about participants' answers to the beginning of settled life and their frequency by sex

	female	male
C-1: General perception of the past		
no answer/no idea	3	0
reference to another event		
- BC	0	1
- agriculture	3	0
- agriculture and belief	1	0
- neolithic with animal breeding	0	1
- after stone ages	1	0
- concurrent with göbeklitepe	0	0
date		
- 10000 BC	0	1
- 10000 BP	2	4
- at most 10000 BP	0	1
- at most 10-14000 BP	0	1
- 5000 BP	1	0
- 7000-5000 BC	1	0
- 6000-4000 BC	0	1

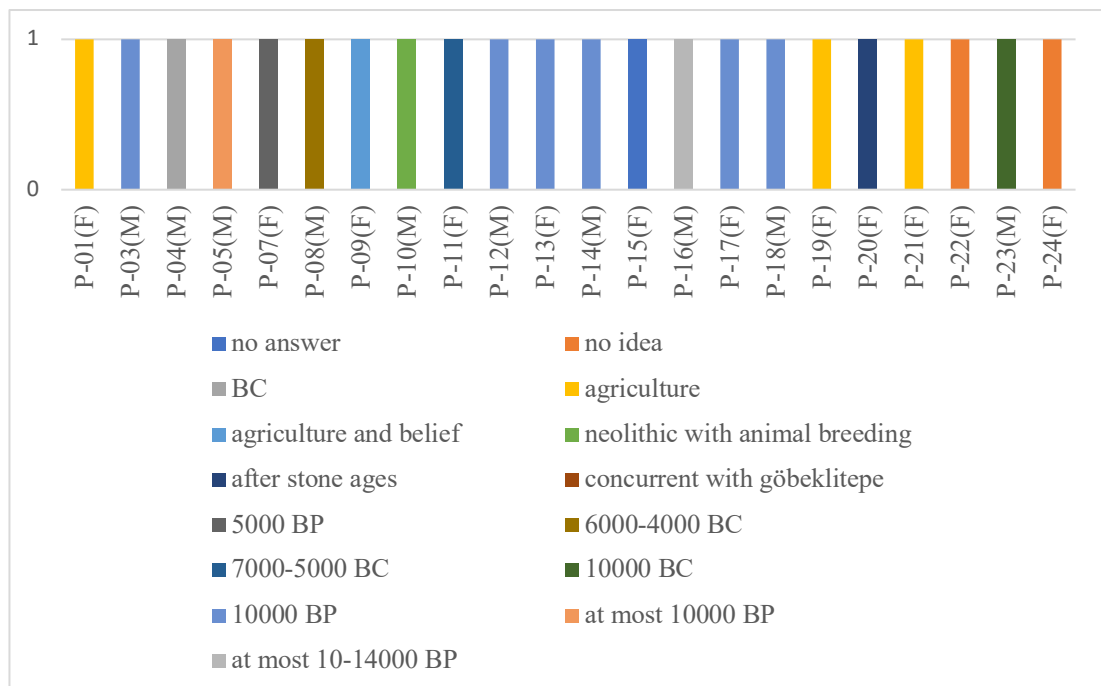

Figure 18 Frequency of codes related to the beginning of settled life for each participant

Table 34 Codes related to the beginning of settled life for each participant attended in Cycle-1

	P-01	P-03	P-04	P-05	P-07
C-1: General perception of the past					
cycle2-q05: beginning of settled life					
- BC	0	0	1	0	0
- agriculture	1	0	0	0	0
- 10000 BP	0	1	0	0	0
- at most 10000 BP	0	0	0	1	0
- at most 10-14000 BP	0	0	0	0	0
- 5000 BP	0	0	0	0	1

C-3: Initial perception of 4500 BP in Cycle-2

The aim of the analysis theme was to have an idea about participants' initial perception of the period. For this reason, participants were subjected to the following question to learn about their thoughts of a specific period, i.e., 4500 BP. The question “What do you think about life in 4500 BP?” was asked instead of asking “What comes to your mind about life in 4500 BP?” as in Cycle since the latter was confusing for the participants and needed to be written in a clearer format. The question cycle2-q07 was a new question asked to have more idea about participants’ perception of different aspects of the period, specifically in Ankara.

- cycle2-q06: (updated) What do you think about life in 4500 BP?
- cycle2-q07: (new question) Could you please write your thoughts on the following questions about life in Ankara in 4500 BP?
 - What language did the people speak?
 - How was the male-female relationship?
 - What was their belief?
 - What was the position of the elderly?
 - How were the children educated?
 - Where did they sleep?
 - How was their working condition?

When the codes related to answers to the question “What do you think about life in 4500 BP?” were sorted following categories emerged (see Table 35). Categories with

the most frequent codes were “lifestyle”, “economics” and “social structure”. In Cycle-2, a female participant who attended the first cycle mentioned “gender” and a male participant mentioned “belief”. The case for “gender” was the same in Cycle-1 since there was only one female participant who mentioned “gender in the answers of the participants about their initial perception of the period. “Belief” was also mentioned by two male participants in Cycle-1. The similarity between the two cases, consideration of gender by female and belief by male participants evokes the idea that there may be a difference based on sex in terms of highlighted aspects of the past. However, the cases are limited to a few participants.

Table 35 Frequency of codes related to categories emerged from participants’ answers to the question “What do you think about life in 4500 BP?” by sex

	female	male	Total
cycle2-q06: General understanding of 4500 BP			
cultural development			
accommodation	2	1	3
mindset	0	1	1
economics	4	5	9
social structure	5	2	7
lifestyle	6	5	11
science and technology	0	2	2
belief	0	1	1
gender	1	0	1
politics	1	4	5

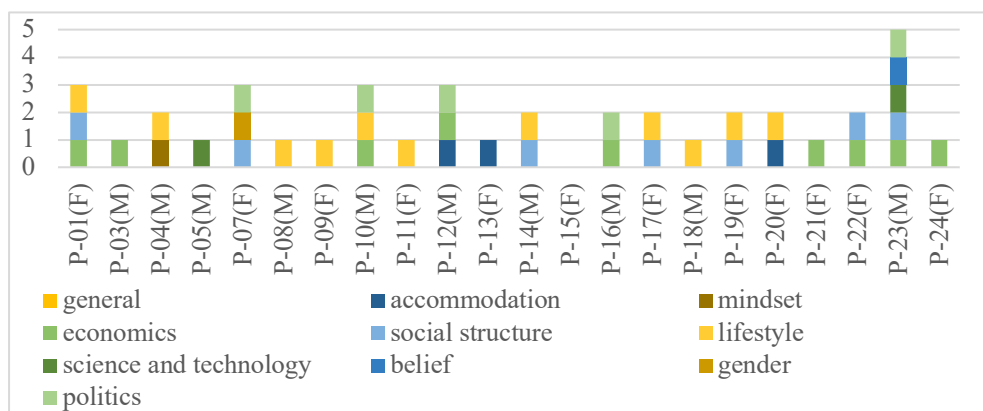

Figure 19 Frequency of codes related to categories emerged from answers to the question “What do you think about life in 4500 BP?” for each participant

When the answers to the question were analyzed based on the word frequency it was revealed that the most frequent word used by the participants was “life” followed by “different” and “agriculture” (see Figure 20). The emphasis on lifestyle was again seen in the most frequent words used while describing their perception of the period. The results were in line with the code analysis of the participants’ answers related to their motivation to know about the past and their perception of the period.

Figure 20 Word cloud showing frequency (represented by size) of words in participants’ answers to the question “What do you think about life in 4500 BP?”

Table 36 The most frequently used words in answers to cycle2-q06, their frequency and the number of participants used the words

Word	Frequency	Participants
life	13	10
different	8	6
agriculture	7	7
settled	5	5
hunter gatherer	4	4
relationship	4	3
human	4	4
community	4	3
developed	3	3
husbandry	3	3

The question cycle2-q07 sought to gauge participants' perceptions about certain aspects of life in 4500 BP in Ankara.

- cycle2-q07: Could you please write your thoughts on the following questions about life in Ankara in 4500 BP?
 - What language did the people speak?
 - How was the male-female relationship?
 - What was their belief?
 - What was the position of the elderly?
 - How were the children educated?
 - Where did they sleep?
 - How was their working condition?

When the word frequency in answers to the question was analyzed, it was revealed that the most frequent words used while answering the questions cycle2-q07 are “men”, “women” and “god” (see Figure 21). The change in most frequently used words while describing the perception of the period was caused by the question. Since they were asked certain aspects of the period such as male-female relationship, religion, role of elderly people participants tended to use the words related to the specific questions frequently. Although the figure does not directly reflect individuals

own perception of the period, it gives an idea about their approach to the question. For example, the word “wise” was a frequent reaction related to role of the elderly people in 4500 BP.

Figure 21 Word cloud showing frequency (represented by size) of words in participants’ answers to the question “Could you please write your thoughts on the following questions about life in Ankara in 4500 BP?”

The most frequently used words and the number of participants using the words are given in Table 37. Although the word “men” was the most frequently used word, “women” and “god” was the words used by higher number of participants.

Table 37 The most frequently used words in response to the question cycle2-q07, their frequency and the number of participants using the words

Word	Frequency	Participants
men	12	7
women	9	8
god	9	8
wise	7	7
house	7	6
respect	7	7
education	6	6
time	6	4
children	5	4
nature	5	4
agriculture	5	4
stone	5	5
community	5	2
society	5	5

The detailed analysis of the answers to the specific questions is given in the following paragraphs. Categories related to “language”, “gender”, “belief”, “elderly people”, “education”, “accommodation” and “working conditions” was pre-determined categories and direct questions related to the categories were asked. The subcategories of cultural development which are “economics”, “mindset”, “social structure”, “lifestyle”, “art” and “science and technology” and the category of “politics” were obtained from participants’ answers.

Table 38 Frequency of codes related to categories emerged from answers to the questions about 4500 BP by sex

	female	male	total
C-3: Initial perception of 4500 BP			
time	12	10	14
language	11	10	21
gender	13	11	24
belief	13	10	23
elderly people	15	14	29
education	14	12	26
cultural development			
accommodation	15	12	27
working condition	11	12	23
economics	12	13	25
mindset	0	1	1
social structure	9	7	16
lifestyle	9	8	17
art	0	1	1
science and technology	0	1	1
politics	1	3	4

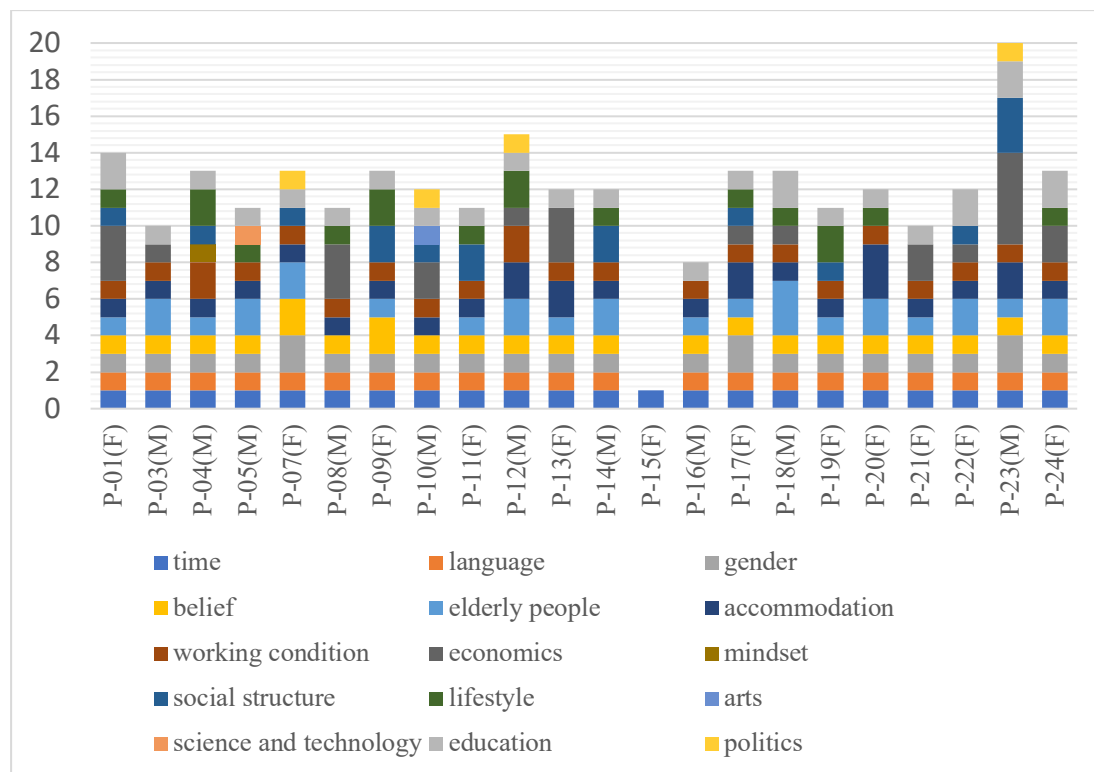

Figure 22 Frequency of codes related to categories emerged from answers to the questions about 4500 BP for each participant

Subtheme 1: A mixed perception of the period in terms of time-depth

Participants understanding of the period in terms of time-depth was analyzed by their answers to the question cycle2-q06 related to life in 4500 BP in general and their answers to the question cycle2-q07 related to “language”, “gender”, “belief”, “role of elderly people”, “education”, “accommodation” and “working conditions” in 4500 BP specifically.

Six participants mentioned the events related to the period in an accurate manner. Thus, the participants were considered that they thought about the period “as it is”. Four of the six participants were old participants attended Cycle-1. An example was “I think that they lived in stone houses and there were activities related to trade” (P-13, female, cycle2-q06). Five participants claimed the period “closer” than it is because they gave answers related to language or religion by mentioning “Hittite”, “Frigian” “Roman or Greek” which belongs to closer periods. Two participants thought the period as an “earlier” period than it is by mentioning the events slightly earlier than the period. An example was “I am not sure about the date, but I think that people lived in certain regions by hunting and had settled life in other regions which they were dealing with agriculture” (P-13, female, cycle2-q06). Six participants whom their answers coded as “very early” gave answers related to accommodation as “caves”, “stone holes”, “wooden structures”, “under the ground”, while two of them claimed that the people in 4500 BP “working just for living” and one of the participants was “not sure if there were farming”.

Table 39 Frequency of codes related to participants’ perception of 4500 BP in terms of time depth by sex

	female	male	Total
C-3: Initial perception of 4500 BP			
time			
- as it is	3	3	6
- earlier	2	0	2
- very early	3	3	6
- closer	1	4	5
- no idea	2	0	2
- no answer	1	0	1

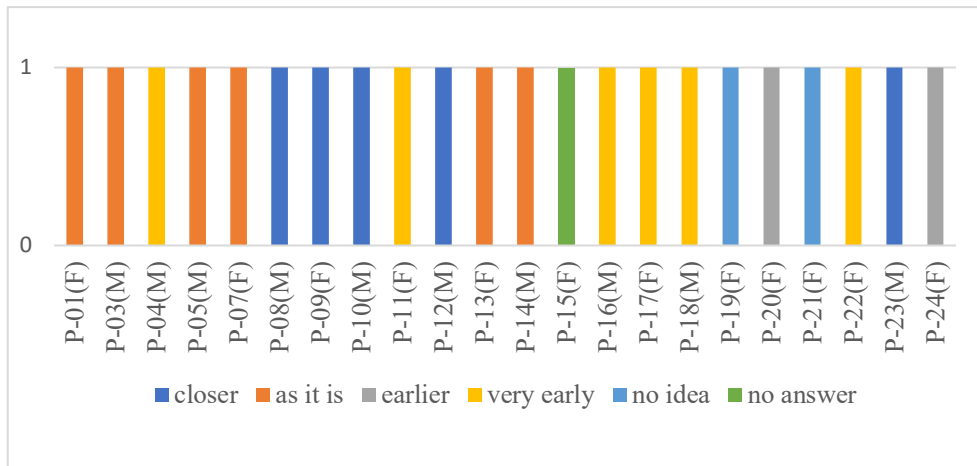

Figure 23 Frequency of codes related to perception of 4500 BP in terms of time depth for each participant

When the answers from old participants analyzed only one participant who viewed an authentic narrative in Cycle-1 claimed that 4500 BP is “very early” since the participant answered the question related to “accommodation” as “caves”. It might be caused by the insufficient information given in authentic narrative in Cycle-1. As there were no other participants who viewed an authentic narrative and attended Cycle-2, it is not possible to conclude if this is caused by the narrative or not. This may also be about the participant’s level of interest in the past. The participant was the only person who thought about his own past when he was asked to write down the past events in chronological order.

Table 40 Old participants’ perception of 4500 BP in terms of time depth

	P-01	P-03	P-04	P-05	P-07	Total
C-3: Initial perception of 4500 BP						
time						
- as it is	1	1	0	1	1	4
- very early	0	0	1	0	0	1

Subtheme 2: 4500 BP with gender stereotypes and male dominance

Participants' answers related to female-male relationship in 4500 BP were diverse and mainly related to labor division, marriage relationship and equality. The answers categorized under labor division indicated the stereotypes related to labor division in the past. One response was "Men were hunters, women were housekeepers" (P-17, female) and another was "Women were inside the house taking care of the children, men were outside" (P-24, female). There were also answers related to relationship between female and male focused on "reproduction", "monogamy" and "polygamy" and the words were directly used by the participants in their answers to the question about female-male relations in the past. Finally, some participants gave answers related to equality by mentioning male or female-dominant relationship or an equal relationship. There was also a participant who had multiple opinions in terms of equality. The answer was "There are different power relations in different areas; in some places it is male dominated, in others it is more egalitarian..." (P-01, female).

Table 41 Frequency of codes related to gender in 4500 BP by sex

	female	male	total
C-3: Initial perception of 4500 BP			
time			
labor			
- works differ based on sex	3	2	5
relationship			
- polygamy	0	2	2
- monogamy	1	1	2
- based on reproduction	1	1	2
equality			
- female-dominant	2	0	2
- male-dominant	2	2	4
- equal than the present	1	0	1
- equal	1	2	3
no idea	2	1	3

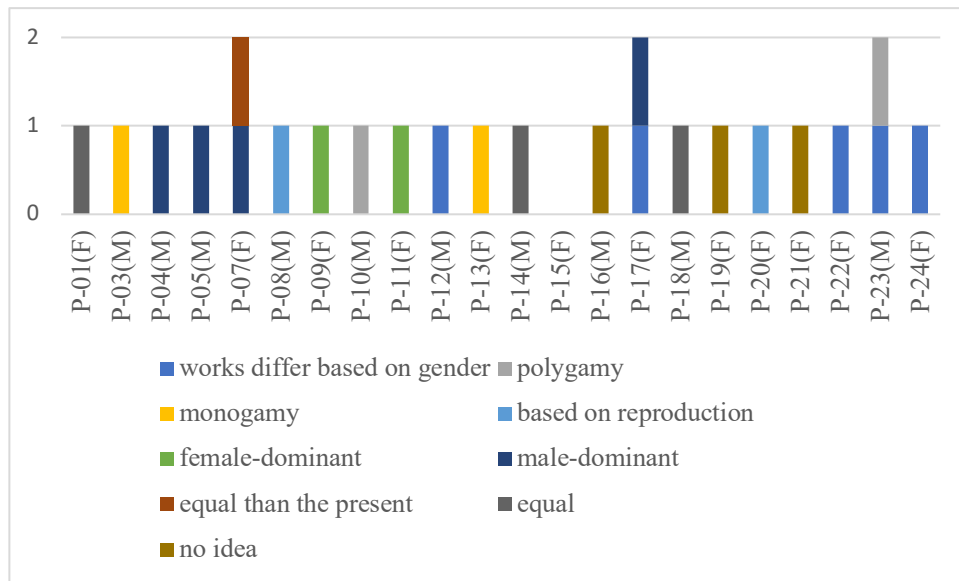

Figure 24 Frequency of codes related to perception of gender in 4500 BP for each participant

Subtheme 3: Thinking about 4500 BP through Hittites

When the answers related to language and religion were analyzed it was seen that there were three participants who referred Hittites. Language was the most unknown aspect of the period among the participants since there were seventeen participants who stated that they have “no idea”. Two participants, P-10 and P-12 guessed the language in 4500 BP as “hittite” and one participant, P-08, as “phrygian”.

Table 42 Frequency of codes related to participants’ answers about language in 4500 BP by sex

	female	male	total
C-3: Initial perception of 4500 BP			
time			
- european-asian	0	1	1
- hittite	0	2	2
- no idea	11	6	17
- phrygian	0	1	1

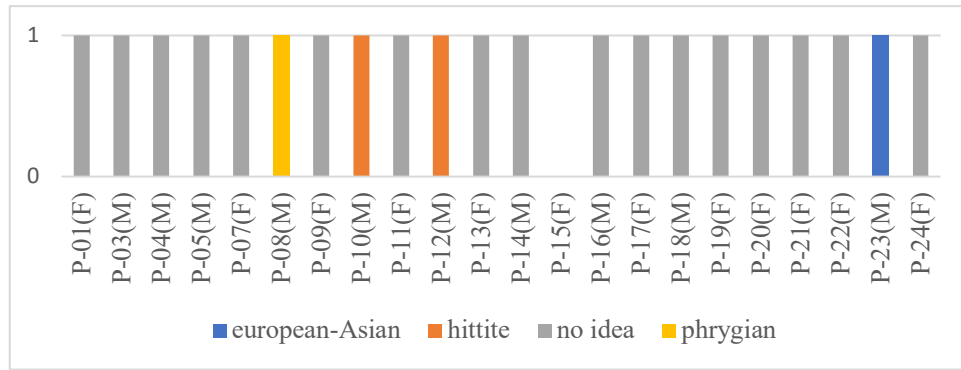

Figure 25 Codes related to language in 4500 BP for each participant

Another question was about belief in 4500 BP. There were common answers related to belief such as “god related to nature” and “polytheistic”. The answers related to religion was mainly short answers which is directly coded as it is. Although participants were not asked about religious belief directly, majority of answers were about religious belief. As in the case of language, there were also references to closer periods such as Hittite period by the participants P-12, P-09. One answer coded as “god related to nature” was “when we consider the Hittite sun, they may have believed in sun” (P-12, male).

Table 43 Frequency of codes related to participants answers about belief in 4500 BP by sex

	female	male	total
C-3: Initial perception of 4500 BP			
time			
- tengri	1	0	1
- god related to nature	4	2	6
- life after death	1	0	1
- polytheistic	1	3	4
- monotheistic	0	1	1
- phaganism	0	1	1
- shamanism	0	1	1
- superior powers	1	0	1
- hitite/mesopotomian religions	1	0	1
no idea	4	2	6

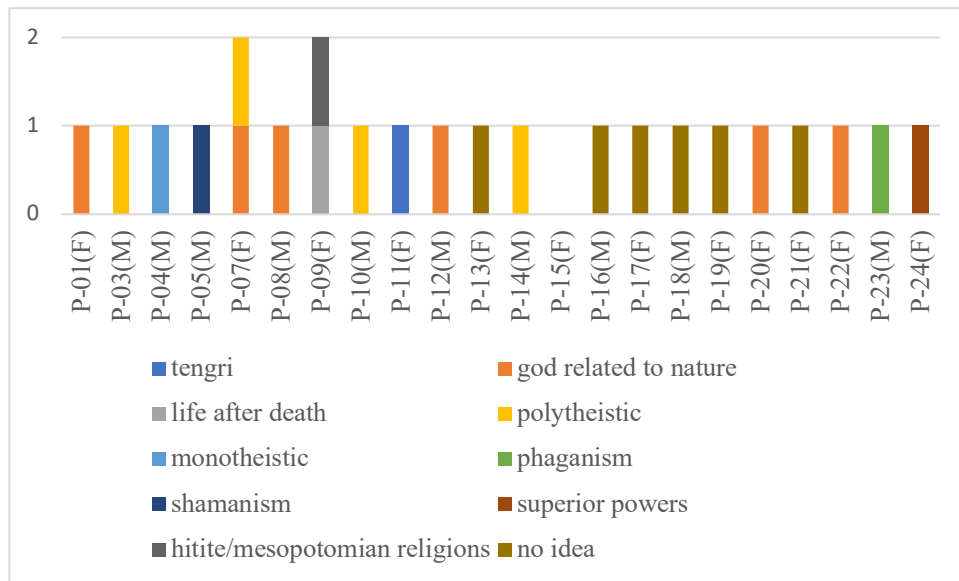

Figure 26 Frequency of codes related to belief in 4500 BP for each participant

Participants were also asked a question about the role of elderly people in 4500 BP. Most participants claimed elderly people as “wise”, “respected”, “leader”, or “guide”. These claims towards the role of elderly people in the past indicates that they had a positive perception of the role of elderly people in 4500 BP.

Table 44 Frequency of codes related to participants’ answers about role of elderly people in 4500 BP by sex

	female	male	total
C-3: Initial perception of 4500 BP			
time			
wise	4	2	6
respected	5	3	8
leader	1	4	5
guide	1	4	5
not working	1	0	1
no idea	3	1	4

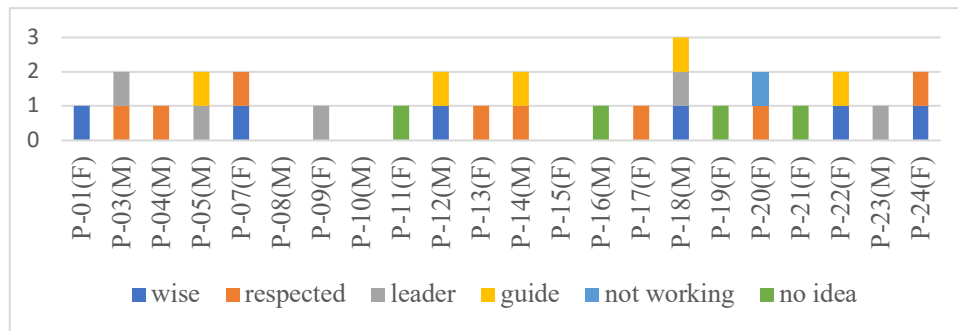

Figure 27 Frequency of codes related to role of elderly people in 4500 BP for each participant

Another question was about education in 4500 BP. The answers related to education categorized under being related to “scope” and “method” of education. The methods that the participants mentioned was “viewing by elders”, “apprenticeship”, and “hands-on” education. One male and one female participant mentioned education “by the community leader” and education “in a collective manner”. The “scope” of education was considered as “traditions and roles within the family” and “economic activities” which children were taught about agriculture, husbandry, ceramic production etc. There were one female and one male participant, mentioned that the “scope” of education may be “based on the hierarchical classification” where children learn based on the status of their family.

Table 45 Frequency of codes related to participants’ answers about education in 4500 BP by sex

	female	male	total
C-3: Initial perception of 4500 BP			
time			
method			
- seeing by elders	3	0	3
- apprenticeship	0	1	1
- hands-on	0	3	3
- within family	4	0	4
- by the community leader	0	1	1
- in a collective manner	1	0	1
scope			
- economic activities	1	3	4
- traditions and roles within the community	0	1	1
- based on the hierarchical classification	1	1	2
no idea	4	2	6

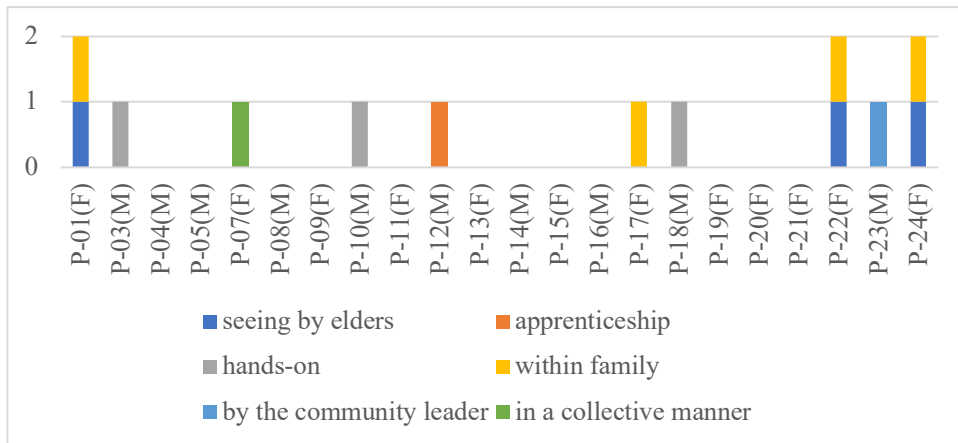

Figure 28 Frequency of codes related to methods in education in 4500 BP for each participant

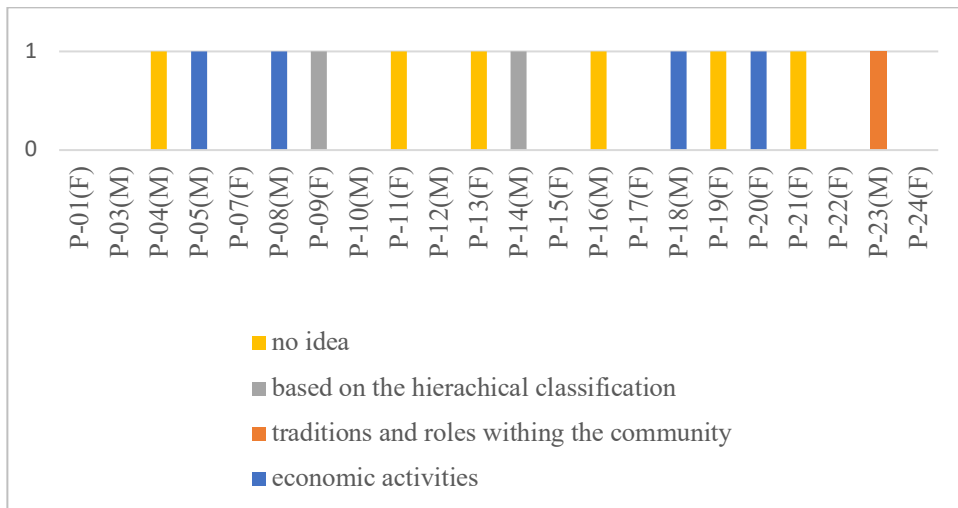

Figure 29 Frequency of codes related to scope of education in 4500 BP for each participant

Participants were also asked questions about “accommodation” and “working condition” in Ankara in 4500 BP. The answers to the questions were categorized under cultural development. Participants also gave answers related to “economics”, “mindset”, “social structure”, “lifestyle”, “art”, and “science and technology” to the specific questions about life in Ankara in 4500 BP. The subcategories of cultural development and code frequency in each subcategory by sex is given in Table 46.

Table 46 Frequency of codes related to categories about perception of cultural development in 4500 BP by sex

	female	male	total
C-3: Initial perception of 4500 BP			
cultural development			
- accommodation	15	12	27
- working condition	11	12	23
- economics	12	13	25
- mindset	0	1	1
- social structure	9	7	16
- lifestyle	9	8	17
- art	0	1	1
- science and technology	0	1	1

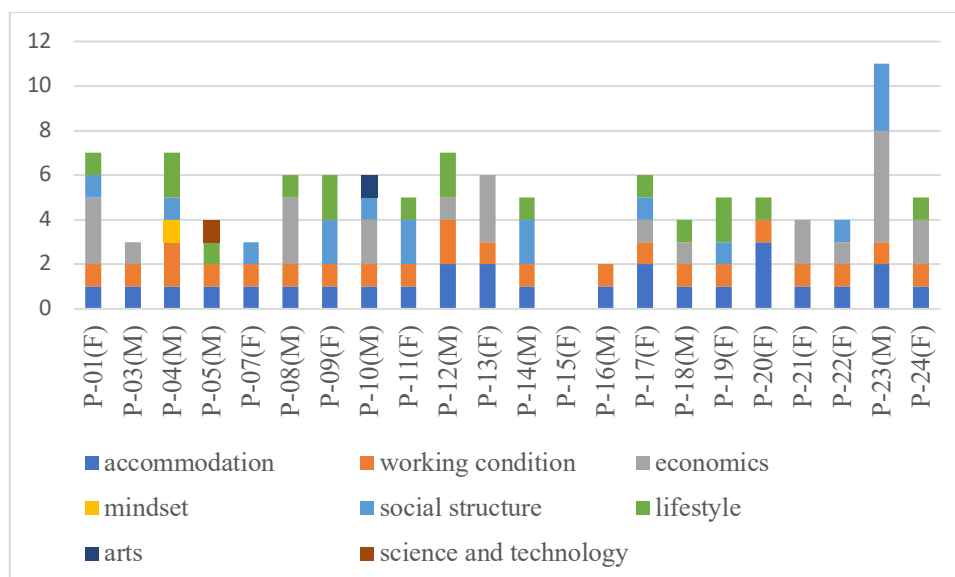

Figure 30 Frequency of codes related to cultural development in 4500 BP for each participant

Subtheme 4: We are ahead of the people in 4500 BP

When the participants' understanding of the past in terms of cultural development analyzed in a similar way in Cycle-1 by categorizing their answers as neutral, negative, and positive, Figure 31 was obtained. The categorization was based on participants' perception of the past when they compared it to the present. The figure shows that there were no positive remarks related to cultural development in 4500 BP.

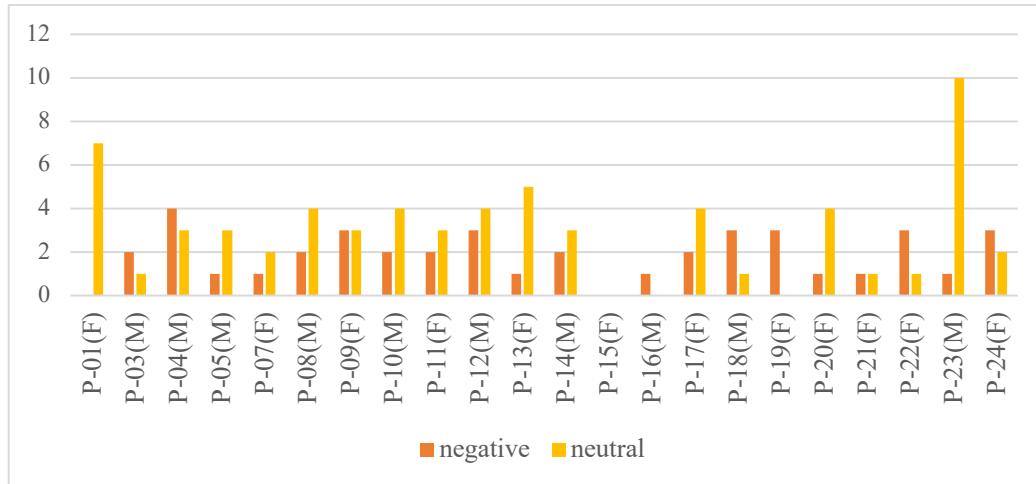

Figure 31 Frequency of codes related to cultural development in 4500 BP grouped as negative, neutral, and positive for each participant (Note: no positive remark was made)

The distribution of codes grouped as negative and neutral for each category under cultural development is given in Table 47. According to the table, majority of the negative answers of the participants related to cultural development were related to accommodation and working condition in 4500 BP.

Table 47 Distribution of negative and neutral codes under categories related to cultural development

	negative	neutral
C-3: Initial perception of 4500 BP		
time		
accommodation	13	12
working condition	10	10
economics	6	19
mindset	1	0
social structure	4	12
lifestyle	6	11
art	0	1
science and technology	1	0

The detailed list of codes related to answers of participants about their initial perception of cultural development in 4500 BP and the categorization of the codes as negative, neutral, and positive are given in Table 48.

Table 48 Codes related to participants' answers about initial perception of cultural development in 4500 BP and their categorization as negative, neutral and positive

	Total		Total
C-3: Initial perception of 4500 BP		C-3: Initial perception of 4500 BP	
cultural development		cultural development	
accommodation		mindset	
negative		negative	
settlements under the ground	1	have a lot of to learn	1
simple wooden structures	1	social structure	
stone holes	2	negative	
caves	2	more primitive in some places	1
a safe place	2	no sense of community	1
on animal wool	1	chaos	1
on hay bed	2	weak social relations	1
on animal fur	2	neutral	
neutral		existence of social order	1
products made by animal fur	1	organisation	1
handmade bed	1	concept of family	1
large places for sleeping together	1	certain social rules	1
tent houses	1	first communities	2
houses	1	existence of caste system	1
stone houses	4	social relations based on religion	1
mud-brick houses	2	patriarchal	1
no idea	2	matriarchal	2
working condition		commune	1
negative		lifestyle	
tough	2	negative	
physically tiring	4	boring life	1
more workload	1	primitive	1
long work hours	3	shorter lifetime	1
neutral		tough life	1
work close to their houses	1	struggle for survival	1
no labor division	1	limited acces to sources	1
work for individual consumption	4	neutral	
sexual division of labour	1	transportation by horses	1
collaborative work	1	settled life	6
provide food for employee	1	same as the present	1
no different than today	1	simple life in anatolia	1
no idea	3	simple life	1
economics		calm life	1
negative		arts	
hunting	5	neutral	
no money	1	artistic activities	1
neutral		science and technology	
no private property	1	negative	
trick work	1	no electricity	1
agriculture	9		
trade	3		
animal husbandry	3		

Politics was a new category emerged in Cycle-2 from the participants answers and were only mentioned by three male participants referring to “bureaucracy”, “wars” and “military service”.

Table 49 Frequency of codes related to participants answers about politics in 4500 BP by sex

	female	male	Total
C-3: Initial perception of 4500 BP			
politics			
- power relations	1	0	1
- beginning of bureaucracy	0	1	1
- wars	0	1	1
- military service	0	1	1

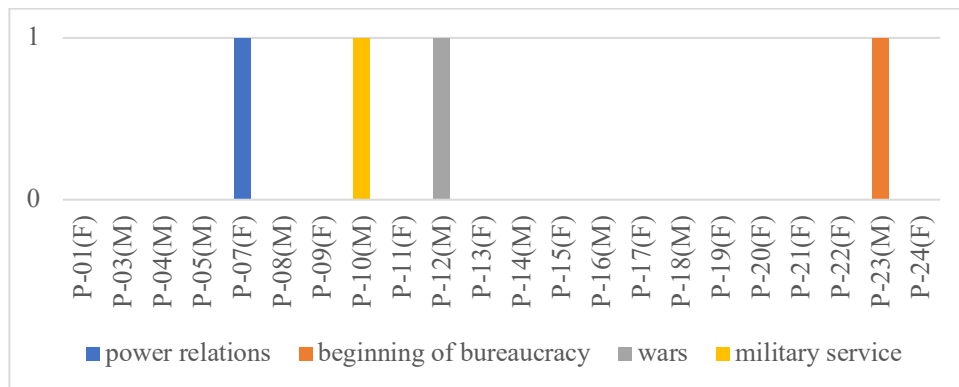

Figure 32 Frequency of codes related to politics in 4500 BP for each participant

C-4: Perception of a specific period, the case of EBA Anatolia (4500 BP) in Cycle-2

The aim of the analysis theme was to investigate how the final narrative influenced participants’ perception of the period. After answering the questions in the first part of the questionnaire related to their initial perceptions of 4500 BP participants were expected to view the final narrative about the case of EBA Anatolia and to answer the questions in second part of the questionnaire. In the second part of the questionnaire, there were questions sought to gauge participants’ perceptions of the case of EBA Anatolia.

- cycle2-q08: What did the narrative make you think about the past?
- cycle2-q09: Could you please write your thoughts again on the following questions about life in Koçumbeli?
 - What language did the people speak?
 - How was the male-female relationship?
 - What was their belief?
 - What was the position of the elderly?
 - How were the children educated?
 - Where did they sleep?
 - How was their working condition?
- cycle2-q10: (updated) If you had the chance to go back to 4500 years ago and live with the people living in Koçumbeli for a year, would you live with them? Why?
- cycle2-q11: (updated) If you had a chance to send a message from the future to the people living in Koçumbeli, what would you like to say?
- cycle2-q12: (updated) If you had a chance to ask a question to the people living in Koçumbeli, what would you like to ask?

Table 50 Frequency of codes related to categories emerged from answers to the questions about the case of EBA Anatolia by sex

	female	male	total
C-4: Perception of the case			
time	12	10	
language	12	10	22
gender	13	13	26
belief	14	10	24
elderly people	12	16	28
education	13	13	26
cultural development			
accommodation	12	10	22
working conditions	15	10	25
economics	24	20	44
mindset	6	1	7
social structure	6	2	8
lifestyle	10	9	19
arts	0	2	2
politics	3	1	4

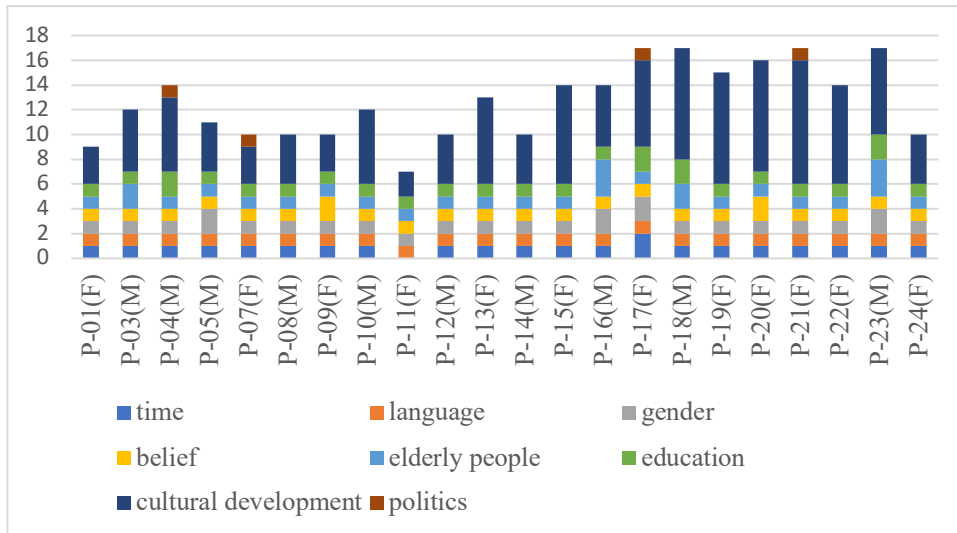

Figure 33 Frequency of codes related to categories emerged from participants' answers to the questions about the case of EBA Anatolia for each participant

Subtheme 1: 4500 BP as it is

The responses to the question “What did the narrative make you think about the past?” suggested that the participants' perception of the period was changed, and they had a better picture of the period. A female participant, P-021, answered the question as follows:

While looking at the questions that I needed to answer before viewing the narrative, I realized that I had no idea about life in 4500 years ago. Although I have seen ancient artifacts in archaeological museums, I did not associate them with the life in that period. The information given about the artifacts was not meaningful to me. The visuals and the information given in the narrative was helpful in terms of informing about the way of life people had around Ankara in 2500 BC (P-21, female).

Other participants also mentioned the period in a more accurate manner in terms of cultural development which is given in detail in following sections. Thus, it was deduced that they thought about the case of EBA Anatolia “as it is”.

Table 51 Frequency of codes related to participants’ perception of the case of EBA Anatolia in terms of time depth by sex

	female	male	Total
C-4: Perception of the case			
time			
- as it is	12	10	22

Subtheme 2: 4500 BP was a period where individuals are equal

The most frequent words used in answers to the question sought to gauge participants’ initial perceptions of certain aspects of 4500 BP such as “language”, “gender”, “belief”, “elderly people”, “education”, “accommodation” and “working conditions” were “men”, “women” and “god”. The same question was asked to learn about their perception of the case of EBA Anatolia. The most frequent words used while answering the question were “equal”, “individual” and “trade”. There was also an apparent emphasis on equality in answers related to gender relations, social structure, and the role of elderly people which is given in detail in following paragraphs.

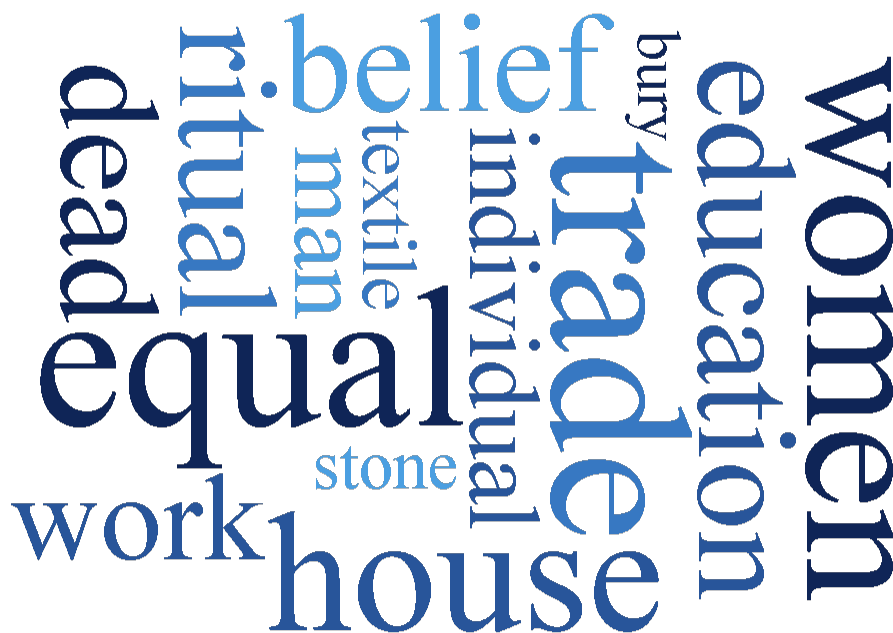

Figure 34 Word cloud showing frequency (represented by size) of words in participants’ answers to the question “Could you please write your thoughts again on the following questions about life in Koçumbeli?”

The words “equal” and “trade” were used by the same number of participants. However, the word “equal” was used with higher frequency. The words “individual”, “men”, “women” and “house” were used by the same number of participants with varying frequencies given in Table 52.

Table 52 The most frequently used words in response to the question cycle2-q09, their frequency and the number of participants used the words

Word	Frequency	Participants
equal	18	13
individual	15	9
trade	15	13
men	14	9
women	12	9
house	11	9
textile	10	8
education	9	8
belief	9	9
dead	9	8
ritual	9	4
stone	9	8
work	8	6
bury	8	6

The code analysis of the participants’ answers related to gender in the case of EBA Anatolia illustrated the focus on “equality”, specifically on the “equal” relationship between men and women. Half of the participants wrote that there was an “equal” relationship. One example was “I think that women and men were equal in society because they have the idea that every individual should have equal opportunities.” (P-13, female, cycle2-q09). The answers related to equal relationship was caused by the following part in the narrative:

In order to become a stronger community where each individual had equal opportunities and could realize themselves rituals were held for the developments in their life such as birth, puberty and marriage, and ceremonies were held for the dead (An extract from the final narrative).

Table 53 Frequency of codes related to participants' answers about gender in the case of EBA Anatolia by sex

	female	male	total
C-4: Perception of the case			
gender			
labor			
- work differs based on gender	1	2	3
- equal workload	1	0	1
relationship			
- based on trust/blood relationship	0	1	1
- civilized	1	1	2
- socializing with each other	0	1	1
equality			
- female-dominant	1	0	1
- male-dominant	2	1	3
- close to equal	1	0	1
- equal	4	7	11
no information given	2	0	2

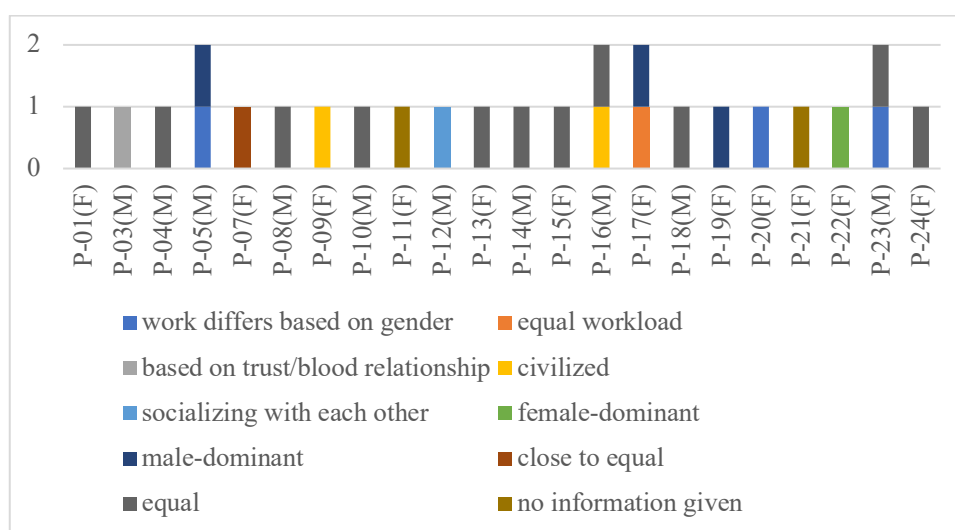

Figure 35 Frequency of codes related to participants' answers about gender in the case of EBA Anatolia for each participant

The positive approach towards the role of elderly people in the past were permanent and the focus on equality was also seen in participants' answers related to their perception of the role of elderly people in the case of EBA Anatolia. There were four

male participants stated that elderly people were “equal with others” and eight participants stated that “no information given” related to the role of elderly people. The idea of equality of the elderly people with others was again related to the aforementioned section of the narrative since the participants answered the question by mentioning that individuals were equal.

Table 54 Frequency of codes related to participants’ answers about role of elderly people in the case of EBA Anatolia by sex

	female	male	total
C-4: Perception of the case			
elderly people			
- wise	1	4	5
- respected	3	2	5
- leader	1	2	3
- guide	0	3	3
- equal with others	0	4	4
no idea	4	0	4
no information given	3	1	4

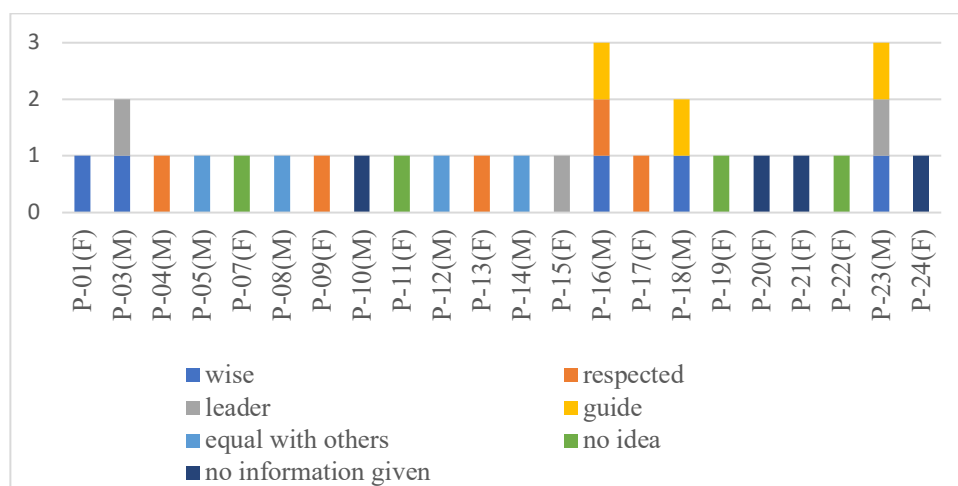

Figure 36 Frequency of codes related to role of elderly people in the case of EBA Anatolia for each participant

Subtheme 3: 4500 BP was better than the present in terms of “working condition”, “mindset”, and “social structure”

Analysis related to participants’ perception of the period was made based on the code analysis of their answers and the number of negative, neutral, and positive remarks related to the case of EBA Anatolia. The first part of the theme, “4500 BP was better” was captured when the questions cycle2-q08, cycle2-q10, and cycle2-q11 were analyzed together. Nine participants mentioned that “the past was beautiful” and eleven participants emphasized “continuity” and five participants gave answers related to “progress” made.

- cycle2-q08: What did the narrative make you think about the past?
- cycle2-q10: (updated) If you had the chance to go back to 4500 years ago and live with the people living in Koçumbeli for a year, would you live with them? Why?
- cycle2-q11: (updated) If you had a chance to send a message from the future to the people living in Koçumbeli, what would you like to say?

Table 55 Frequency of codes related general thoughts about the case of EBA Anatolia

	female	male	Total
C-4: Perception of the case			
general thoughts about 4500 BP			
- the past was beautiful	6	3	9
- continuity	6	3	9
- progress	2	4	6
- possibility of a different life	0	1	1
- an unknown past	3	4	7

The subtheme of “the past was beautiful” emerged from the answers coded as “today is ruined”, “people give harm to the nature”, “the past people had a beautiful life”, “they were lucky”, “I long for the past”, “they had the advantage of living as a community”. One example was:

I wish we were in your shoes, dear Koçumbeli resident. I don't know how it would make you feel to be dated by a civilization thousands of years later while you didn't even know you were from Koçumbeli. Maybe this thesis will give us more reasons to understand you. But we know that we will not be able to leave good things as far as you left us. Greetings from an advanced civilization

that has lost its innocence, with our longing for all the sincerity of the life in the past (P-23, cycle2-q11, male).

The idea of continuity emerged from the remarks related to the relationship between the past and the present. One example was “I thought there were things the same in the past. To give an example, it is still common for communities to compete for metals such as gold and silver today” (P-04, cycle2-q08, male).

There were participants who expressed that they are grateful to the past people for having the life thanks to them with a focus on “progress” made. An example was “I would thank them. I would like to say we have the way of life thanks to the progress they made despite the difficulties they faced” (P-22, cycle2-q11).

There was a specific question which aims to have direct answers related to their perception of the case such as “If you had the chance to go back to 4500 years ago and live with the people living in Koçumbeli for a year, would you live with them? Why?”. There were twelve participants who gave a positive response to the question and ten participants who responded that one year might be too long for them or they did not want to live with them.

Positive attitudes towards the case of Anatolia were also supported by participants’ changing perceptions of cultural development in the period. Participants answers related to “accommodation” and “working conditions” were categorized under cultural development. There were also answers related to “mindset”, “social structure”, “lifestyle” and “arts”. The categories were emerged from participants’ answers to the questions about the case of EBA Anatolia in general.

Table 56 Frequency of codes related to cultural development in the case of EBA Anatolia by sex

C-4: Perception of the case			
cultural development			
- accommodation	12	10	22
- working conditions	15	10	25
- economics	24	20	44
- mindset	6	1	7
- social structure	6	2	8
- lifestyle	10	9	19
- arts	0	2	2

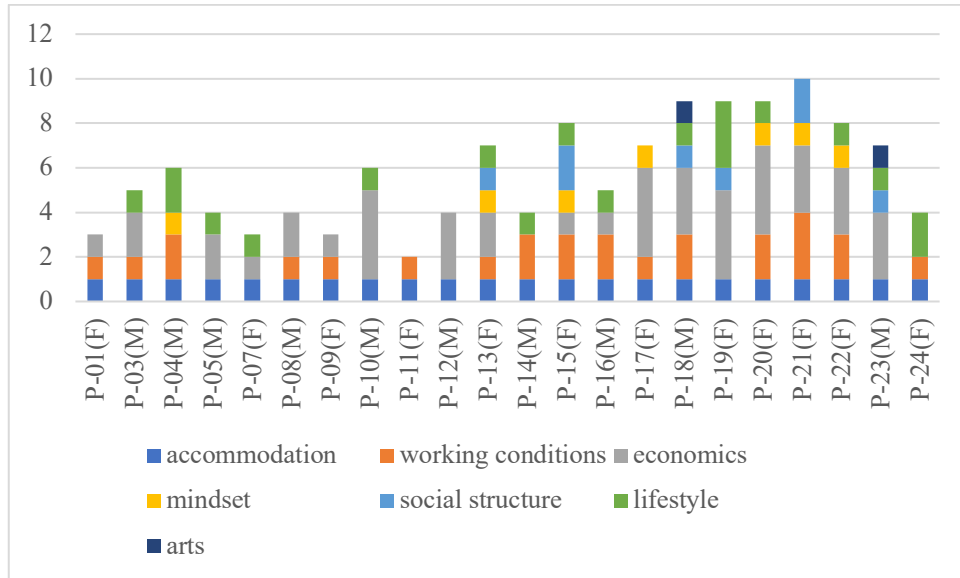

Figure 37 Frequency of codes related to cultural development in the case of EBA Anatolia for each participant

Participants' answers related to cultural development were again categorized if they are negative, neutral, or positive. The distribution of negative, neutral and positive remarks for each participant is given below.

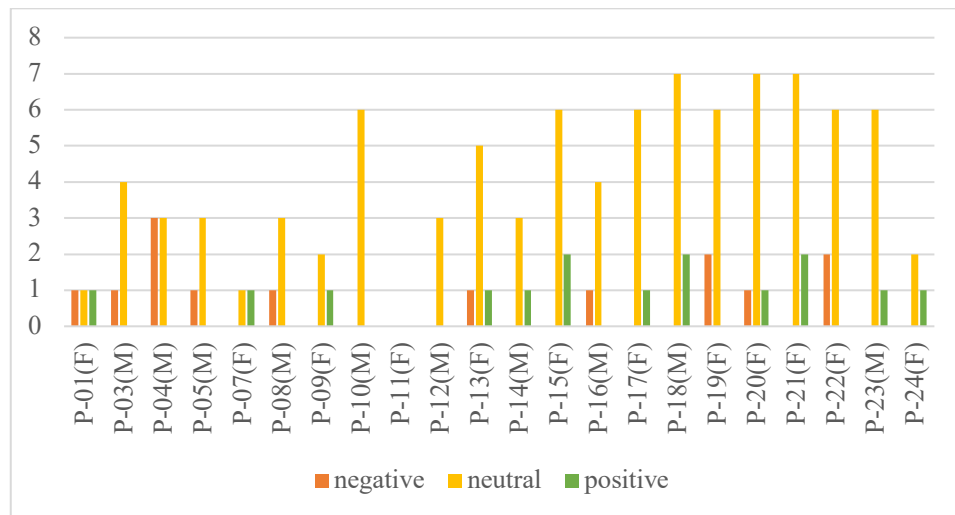

Figure 38 Frequency of codes related to cultural development in the case of EBA Anatolia grouped as negative, neutral, and positive for each participant

Table 57 illustrates that the frequency of positive codes indicated that participants started to think that the past was better than the present in terms of “working condition”, “mindset”, and “social structure” since there were more positive answers related to the issues than negative answers. However, they continued to favor the lifestyle in the present since there were more negative comments related to lifestyle in the past than positive comments.

Table 57 Distribution of negative, neutral and positive codes under categories related to cultural development in the case of EBA Anatolia

	negative	neutral	positive
C-4: Perception of the case			
cultural development			
accommodation	0	16	0
working condition	3	17	4
economics	1	43	0
mindset	1	3	3
social structure	0	4	4
lifestyle	9	6	4
art	0	2	0

The detailed list of codes related to answers of participants about their perception of the case of EBA Anatolia in terms of cultural development and the categorization of the codes as negative, neutral, and positive are given in Table 58.

Table 58 Codes related to participants' answers about initial perception of cultural development in the case of EBA Anatolia and their categorization as negative, neutral and positive.

	Total		Total
C-4: Perception of the case		C-4: Perception of the case	
cultural development		cultural development	
accommodation		mindset	
neutral		negative	
a safe place	1	have lots of things to learn	1
closed house or rooms	3	neutral	
stone houses	7	the same need for interaction as today	1
stone structures	1	similar aims with today	2
enclosed area	3	positive	
vowen bed	1	peaceful community	1
no idea	3	colloboration culture	2
no information given	3	social structure	
working conditions		neutral	
negative		concept of family	1
tough working conditions	3	similar needs and relations with today	1
neutral		patriarchal	1
collaboration	2	no hiarchy	1
work based on physical strength	1	positive	
work for their own consumption	4	individuals feel special within the community	2
collective work	2	individuals with equal opportunities	2
existence of certain organization	2	lifestyle	
works requiring specialization	4	negative	
competitive environment	1	tough life	2
based on production	1	boring life	1
positive		lacks many things	1
individuals with equal opportunities	2	far behind today	1
free working environment	1	no comfort as today	3
balance between individual and social benefits	1	struggle against climate conditions	1
no information given	1	neutral	
economics		not though as i think	1
negative		more civilized than i think	1
private property	1	noncomplex life	1
neutral		village life	1
mining	1	same basic needs as today	2
pottery production	4	positive	
animal husbandry	5	beautiful life	1
production of metals	1	better life than today	3
textile production	8	arts	
agriculture	5	neutral	
trade	16	artistic activities	1
		craft	1

Figure 39 illustrates the change in frequency of codes grouped negative, neutral and positive in each category related to the initial perception of 4500 BP and the perception of case of EBA Anatolia in terms of cultural development.

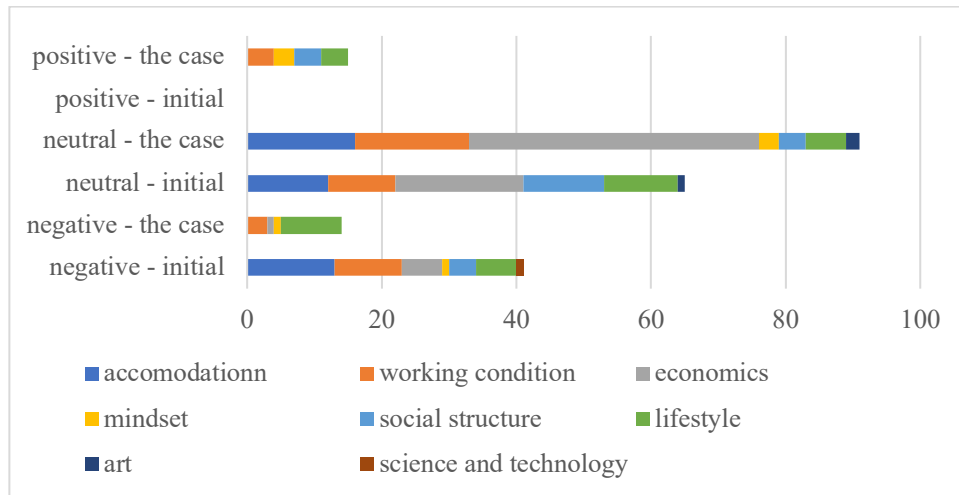

Figure 39 Frequency of negative, neutral, and positive remarks related to cultural development in answers related to participants' initial perception of the period and the case of EBA Anatolia

Subtheme 4: 4500 BP with a focus on power relations

There were four participants (P-07, P-10, P-12, P23) mentioned politics in 4500 BP before viewing the narrative. Three of the four participants mentioned “wars”, “bureaucracy”, “military service”. After viewing the final narrative, three female participant (P-07, P-17, P21) and one male participant (P-04) pointed out “power relations” by mentioning authoritarian powers and intercommunal competition. One response was “I thought that they had a better life compared to today, but that the social structure began to deteriorate due to trade and power relations” (P-07, female).

Table 59 Frequency of codes related to participants answers about politics in the case of EBA Anatolia by sex

	female	male	Total
C-4: Perception of the case			
politics			
- power relations	3	1	4

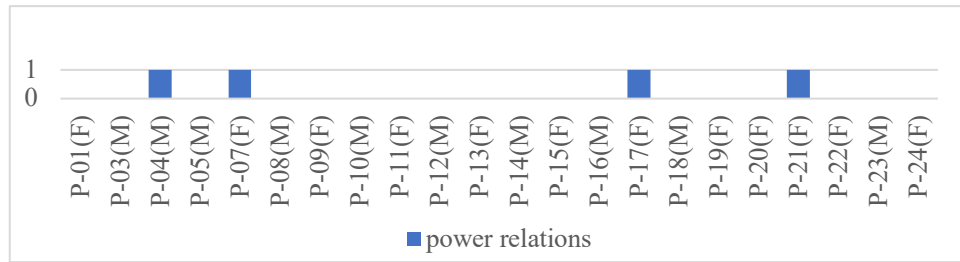

Figure 40 Frequency of codes related to politics in the case of EBA Anatolia for each participant

Subtheme 5: The past people as the agents of change

While answering the question “If you had a chance to send a message from the future to the people living in Koçumbeli, what would you like to say?”, ten participants mentioned their thoughts about the past and thirteen participants wanted to give advice for the future and the past.

Table 60 Themes related to participants answers to the question “If you had a chance to send a message from the future to the people living in Koçumbeli, what would you like to say?” and their frequency by sex

	female	male	Total
C-4: Perception of the case			
advice			
- gender equality	1	0	1
- power relations	3	2	5
- mindset	0	1	1
- economics	1	2	3
- lifestyle	2	1	3

The advice to the past people was related to issues of “gender equality”, “power relations”, “mindset”, “economics” and “lifestyle”. This advice indicates participants’ concerns about their life. Advice related to “lifestyle” and “economics” was directly aimed to increase the quality of life in the past except the following answer related to economics “This may vary according to various situations.... However, based on my current location and status, I would tell them to prevent the formation and development of private property” (P-01, female, Cycle2-q11). An example related to power relations was “I guess you were a very peaceful and humane community before you

accept the power of authority. So, I would like you to protect this community and do not suffer under the power of authority.” (P-21, female, Cycle2-q11).

Participants’ perception related to the other aspects of the case of EBA Anatolia

Since there was no information related to “language” in the narrative, eighteen participants stated that either “no information given” in the narrative or they have “no idea” related to language. The answers related to the language in the case of EBA Anatolia were not sufficient to make an inference. However, there was one participant who thought that the language may be a “local Anatolian language” as it is far from Mesopotamia and seaside civilizations. Another participant guessed the language as “Turkish”. The three participants who answered the question as “Hittite” or “Phrygian” before viewing the narrative stated that there was “no information given” in the text or they had “no idea”.

Table 61 Frequency of codes related to participants’ answers about language in the case of EBA Anatolia by sex

	female	male	total
C-4: Perception of the case			
language			
- hittite/akkadian/assyrian	1	0	1
- local anatolian languages	0	1	1
- sumerian	1	0	1
- turkish	1	0	1
no information given	3	4	7
no idea	6	5	11

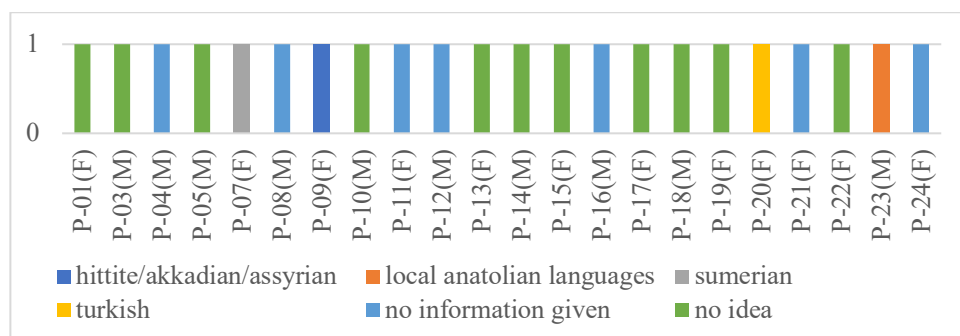

Figure 41 Frequency of codes related to language in the case of EBA Anatolia for each participant

Participants' most frequent answer related to religion in 4500 BP was “god related to nature”. Most participants gave answers related to “life after death” about the belief in the case of EBA Anatolia since they had information related to burial customs in the final narrative.

Table 62 Frequency of codes related to participants answers about belief in the case of EBA Anatolia by sex

	female	male	total
C-4: Perception of the case			
belief			
- tengri	1	0	1
- god related to nature	2	0	2
- life after death	5	4	9
- polytheistic	2	0	2
- religion related to customs	1	1	2
- similar to the present	0	1	1
- belief in god	0	1	1
- prehistoric religion	0	1	1
- reincarnation	0	1	1
no idea	1	1	2
no information given	2	0	2

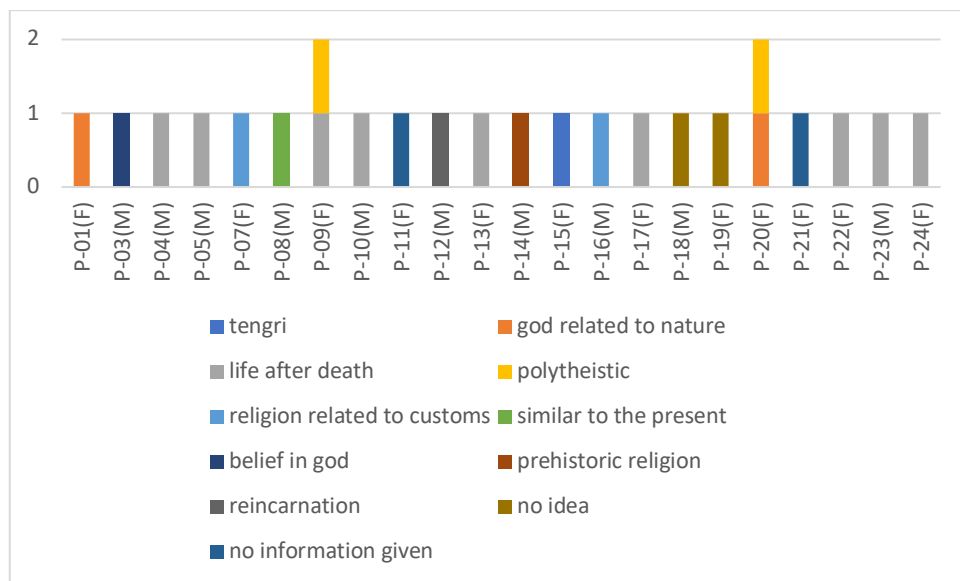

Figure 42 Frequency of codes related to belief in the case of EBA Anatolia for each participant

Participants were also their thoughts about education in the case of EBA Anatolia. Their answers were categorized as being related to “method” and “scope” of education. The same methods of education such as “viewing by elders”, “apprenticeship”, and “hands-on education” were mentioned in the answers about education in 4500 BP and the case of EBA Anatolia. There was one participant who thought education might have been given “through rituals” in the case of EBA Anatolia. The “scope” of education was mentioned in the same manner it was mentioned in 4500 BP in general and in the case of EBA Anatolia. There were also participants with “no idea” or stating that “no information given” about “education”.

Table 63 Frequency of codes related to participants’ answers about education in the case of EBA Anatolia by sex

	female	male	total
C-4: Perception of the case			
education			
method			
- seeing by elders	2	2	4
- apprenticeship	2	1	3
- hands-on	0	3	3
- through rituals	0	1	1
scope			
- economic activities	2	3	5
- traditions and roles withing the community	0	1	1
no idea	5	1	6
no information given	2	1	3

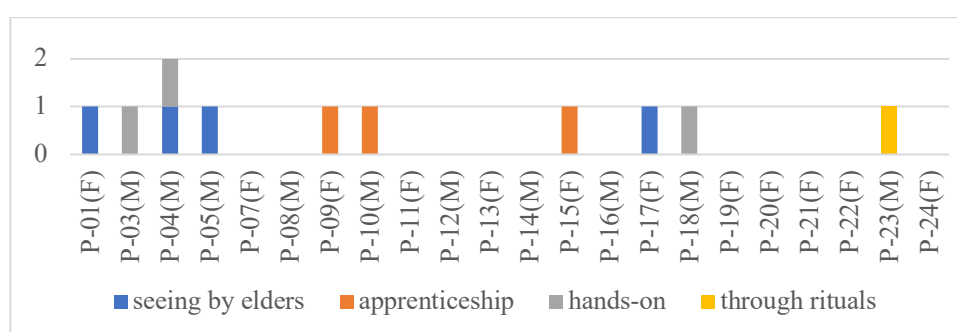

Figure 43 Frequency of codes related to methods in education in the case of EBA Anatolia for each participant

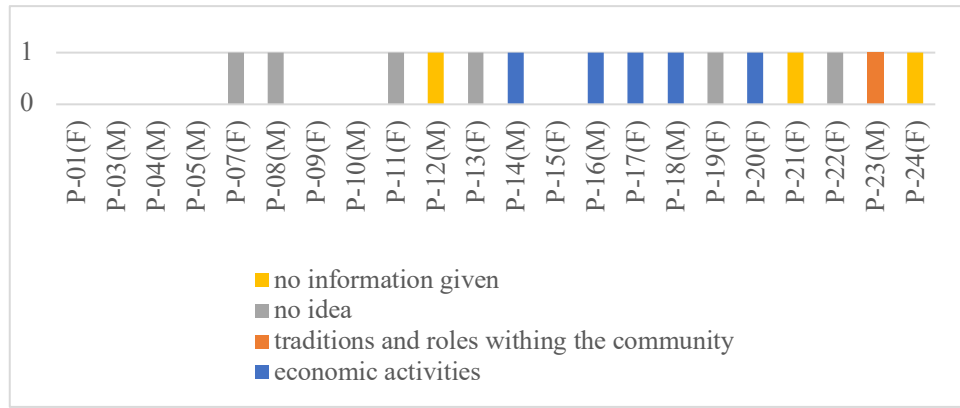

Figure 44 Frequency of codes related to scope of education in the case of EBA Anatolia for each participant

C-5: Participants’ perceptions of the narrative in Cycle-2

The analysis theme aimed to have a general idea about how the narrative influenced participants' engagement with the past in terms of motivation and feelings about the past. Although following questions were sought to gauge participants’ perceptions of the narrative, answers to the questions related to other analysis themes were also involved in the analysis of participants’ perceptions of the narrative.

- cycle2-q13: (updated) What else would you like to see about Koçumbeli?
- cycle2-q14: Do you think the narrative has a message? If so, what do you think the message is?
- cycle2-q15: What were you most impressed with? Why?
- cycle2-q16: What did you feel about your visit to the narrative?

Subtheme 1: The questions about the past limited by what they consider possible to answer

The participants gave answers related to their questions about the past to the following questions:

- cycle2-q10: (updated) If you had the chance to go back to 4500 years ago and live with the people living in Koçumbeli for a year, would you live with them? Why?
- cycle2-q12: (updated) If you had a chance to ask a question to the people living in Koçumbeli, what would you like to ask?

- cycle2-q13: (updated) What else would you like to see about Koçumbeli?
- cycle2-q15: What were you most impressed with? Why?

What participants wanted to learn more about the case of EBA Anatolia was asked to investigate if there is a change between their initial motivation to know about the past or not. Participants' questions about the past were categorized under themes of "cultural development", "belief" and "actual settlement". While participants' questions related to family relations and interpersonal relations were sorted under the subtheme of "social structure", participants' questions related to aims, feelings, and thoughts of past people about themselves and the future were categorized under the subtheme of "mindset", Almost all the answers to the question "If you had a chance to ask a question to the people living in Koçumbeli, what would you like to ask?" were related to the belief and mindset of the people who lived in 4500 BP . Their engagement with the narrative was so powerful that they wanted to ask the reason for the things they saw in the narrative such as the breakage of the figurines.

Table 64: Frequency of codes related to participants' questions about the case of EBA Anatolia by sex

	female	male	Total
C-5: Perception of the narrative			
cultural development			
- mindset	8	6	14
- architecture	2	5	7
- social structure	4	4	8
- arts	1	0	1
- food	2	1	3
- economics	1	1	2
- lifestyle	5	5	10
beliefs	5	2	7
actual settlement	2	4	6
no question	1	0	1

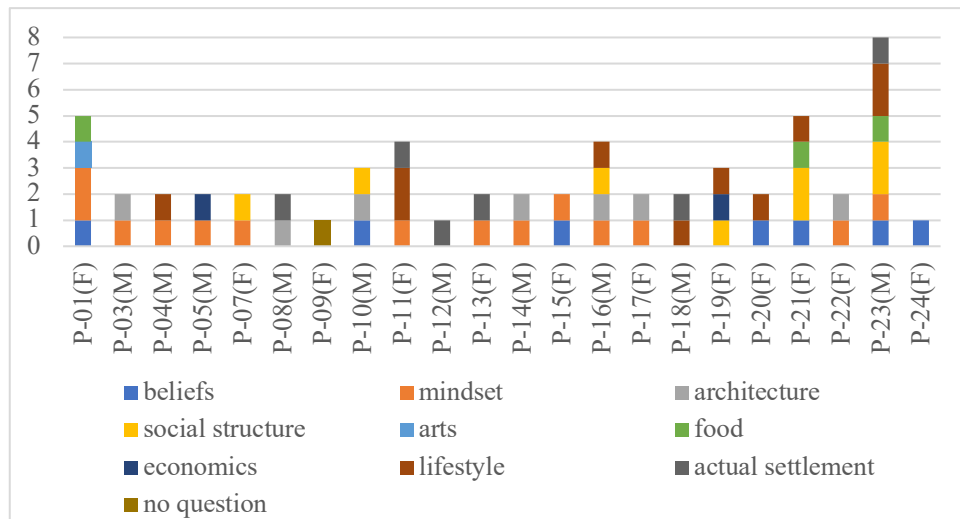

Figure 45 Frequency of codes related to participants' questions about the case of EBA Anatolia for each participant

Subtheme 2: The narrative is objective and informing about the present life

When they were asked about the message of the narrative participants either gave answers related to “the past” or “present”.

While half of the participants found the narrative either “informing about the past” or “informing about the present”, the remaining participants claimed that the narrative has “no message”. However, it is open to discussion if informing counts as a message. For example, there were five participants who found the narrative informing but stated that “it has no message”. An exemplary answer was “The narrative consists of objective information, so I don't think it carries a message” (P-01, female, cycle2-14) There was also a participant who thought that “it has no message” because the narrative does not aim to give a message.

Table 65 Frequency of codes related to participants' answers about the message of the narrative by sex

	female	male	total
C-5: Perception of the narrative			
Informing about the past			
- creating awareness about the past in the neighborhood	2	1	3
- informing about the past	1	3	4
Informing about the present			
- emergence of competition between communities	1	0	1
- emergence of trade and authority	0	1	1
- creation of social structure	0	1	1
- connection between the past and the present	1	0	1
it has no message			
- no message	7	3	10
- no idea	0	1	1

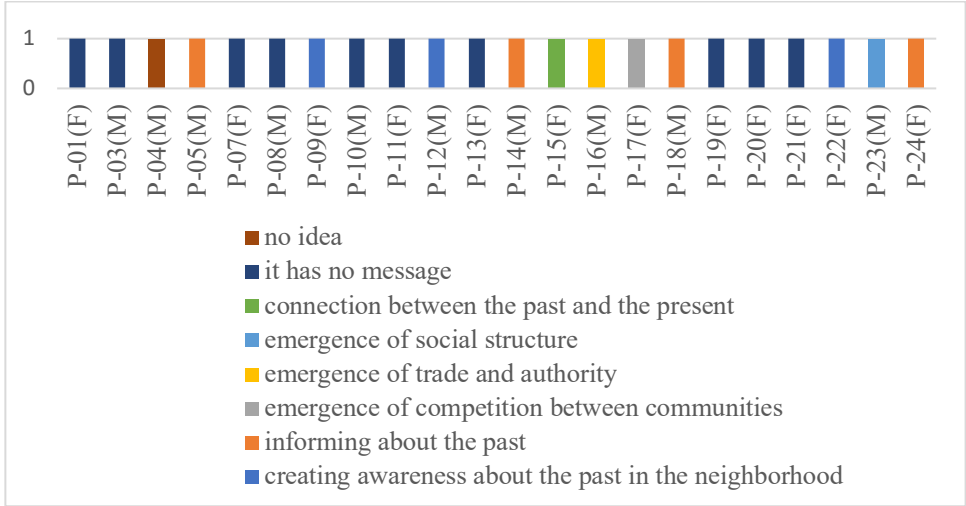

Figure 46 Frequency of codes related to the message of the narrative for each participant

Subtheme 3: An interest in a past phenomenon: figurine breakage

In general, the most attractive things were related to “cultural development” with the highest code frequency. When the code frequency for each category under cultural development was examined, it was seen that the codes with the highest frequency were “trade-related text and stamps” under economics and “figurine breakage”, “burial customs” under “belief”. “Trade-related text and stamps” were only mentioned by male participants while “burial customs” were only mentioned by female participants.

It is important to note that there was only one female participant who mentioned “gender” while answering the question.

Figurine breakage was categorized under politics since the narrative mentioned the phenomena as a political act that was related to the desire to be closer to the authority. Thus, the other code under politics, “choosing to submit to authority”, was also related to “figurine breakage”.

Table 66 Frequency of codes related to participants’ answers about attractive elements of the narrative by sex

	female	male	total
C-5: Perception of the narrative			
politics			
- figurine breakage	2	1	3
- choosing to submit to authority	1	0	1
gender			
- male-dominance	0	1	1
cultural development			
mindset			
- sense of community	2	0	2
social structure			
- relations between settlements	0	1	1
- equality between individuals	1	0	1
architecture			
- existence of building complexes as today	1	0	1
- grave remain in Koçumbeli	1	0	1
- connected houses	0	1	1
- architecture remains	1	0	1
arts			
- stamps for aesthetic purposes	0	1	1
economics			
- textile production process	1	0	1
- trade related text and stamps	0	3	3
science and technology			
- handmade pottery	0	1	1
belief			
- animal figurines	0	1	1
- golden ear plugs	0	2	2
- rituals	1	0	1
- burial customs	3	0	3

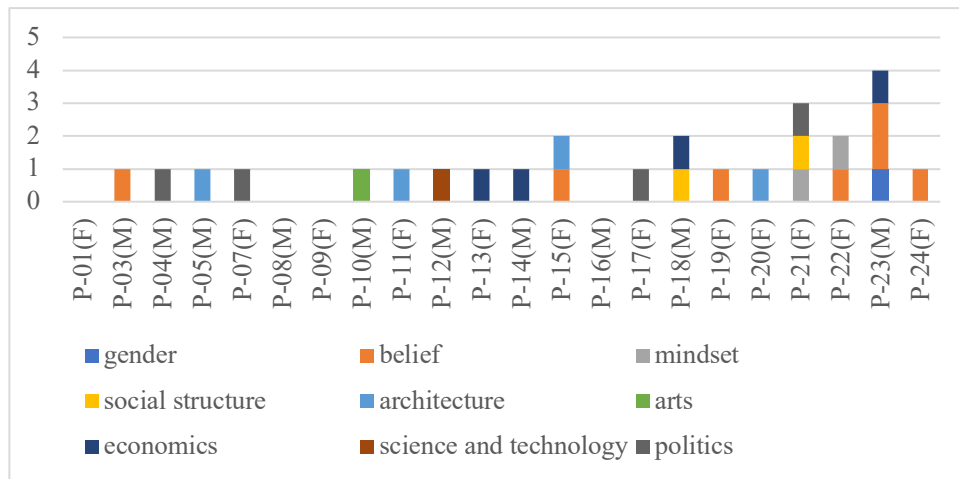

Figure 47 Frequency of codes related to attractive element of the narrative for each participant

Subtheme 4: Feeling connected to the past people

Participants' answers to the question “What did you feel about your visit to the narrative?” were varying. However, there were two dominant remarks related to participants’ feelings which are being “connected” and “informed”. The answers related to “surprised”, “excited”, “enjoyed”, “good”, and “informed” were expected since these were related to their initial perception of the past. The feeling related to being “connected” was new. It was related to sharing the same lands with the people in the past. There were six participants who gave answers related to feeling “connected” with the people lived in the past in his/her neighborhood. They mentioned the past people as the creators of Anatolian culture they belong to, happy to live in the same lands with such an old community.

Table 67 Frequency of codes related to participants’ feelings about the narrative by sex

	female	male	total
C-5: Perception of the narrative			
suprised	0	1	1
excited	1	1	2
attracted	1	1	2
enjoyed	2	2	4
good	0	2	2
connected	6	1	7
informed	4	3	7

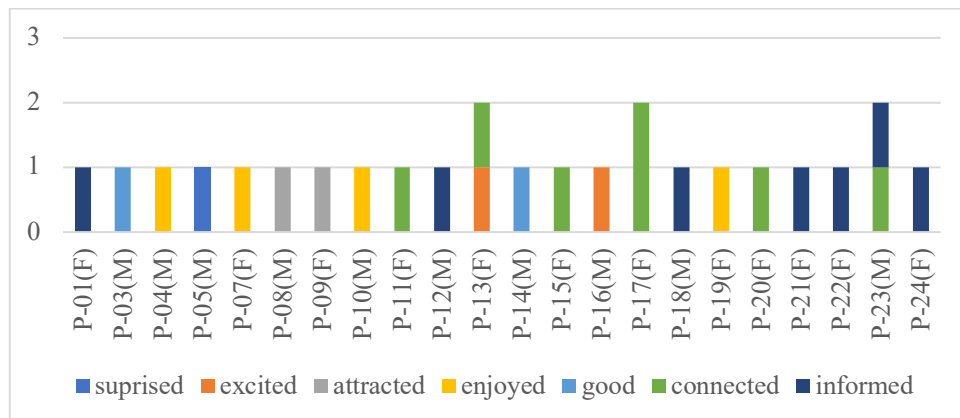

Figure 48 Frequency of codes related to feelings about the narrative for each participant

C-6: Narrative preferences in Cycle-2

The analysis theme aimed to have a general idea about how to encourage engagement with the past. Thus, participants were asked the question “What do you think about the display format of the artifacts?” to learn about what can be improved or what is good to keep about the narrative.

Subtheme 1: Clear and precise narrative with illustrations

The question was asked in a confusing manner by saying “the display format of the artifacts”, four participants gave answers related to general aspects of the exhibition of Koçumbeli collections rather than the design aspects of the narrative. Codes related to the answers in which participants mentioned the demonstration and condition of artifacts as well as the accessibility of the exhibition to the public were categorized under “museum perspective”. Furthermore, there were “improvement feedbacks” and “positive feedbacks” related to design aspects of the narrative. The recommendations related to design aspects of the narrative were on the amount of information, alignment of text, and the way the visuals were used. Eight participants stated that the narrative was “clear and precise”.

Table 68 Frequency of codes related to participants' narrative preferences by sex

	female	male	total
C-6: Narrative Preferences			
museum perspective			
- ordinary	1	0	1
- as it is needed to be	0	1	1
- needed to be accessible by the public	0	1	1
- artefacts are in good condition	0	1	1
improvement feedbacks			
- text alignment could be better	0	1	1
- more information could be given	1	0	1
- showing the relation between text and visuals	1	0	1
- showing how the artefacts were used	1	1	2
positive feedbacks			
- having maps and dates were good	1	0	1
- helped to picture the past	2	1	3
- illustrations were good	3	2	5
- clear and precise	4	4	8
- nice	1	1	2
- attractive	1	1	2

4.2.3 Summary of Cycle-2

In this section analysis results are discussed to answer the four sub questions of the study.

1. What is the initial engagement with the past?

Participants who were subjected to questions in **Cycle-1 Stage 1** aimed to obtain a general idea about their general perceptions of the past and motivations to know about the past. The questionnaire was filled by forty-nine participants. However, only the answers of the participants who attended **Cycle-2** were analyzed. There were seventeen new participants and five old participants who attended Cycle-2. Analysis of the twenty-two participants' answers revealed similar subthemes with Cycle-1. One of the common subthemes was perception of the past from an individual, collective, and objective perceptive. The subtheme of seeing the past as a mysterious place was also consistent in this cycle too. Another common subtheme was seeing the past as a source of knowledge about different ways of life. In this cycle, participants were

subjected to two more questions. One of them was about writing down the events that comes to mind in chronological order. The answers to the question revealed that the participants' understanding of the past had a focus on progress since the events in their responses were mostly about science and technology, and the most frequently used word was "invention". Another new question asked in this cycle was about the beginning of settled life, and its aim was to capture their understanding of time-depth. The answers to the question related to the beginning of settled life revealed that female participants had a weaker perception of time-depth than male participants.

2. How did the narrative influence participants' perception of a specific period?

The analysis themes of "C-3: Initial perception of 4500 BP" and "C-4: Perception of the case of EBA Anatolia" were sought to gauge how the narrative influenced participants' perception of the period. Analysis of participants' initial perceptions of the period revealed that they had a mixed perception of the period in terms of time-depth. There were participants who mentioned caves, Hittites, and Phrygians while describing the period, i.e., 4500 BP. Another theme was related to the perception of the period as a period with gender stereotypes and male dominance. The last theme emerged from the analysis of answers related to cultural development in 4500 BP, which was about being ahead of the past people. The theme was related to the perception of the past with a focus on progress.

When the old participants' answers to the questions about their initial perception of 4500 BP was analyzed, it was seen that one male participant, P-04 thought about the period as a very early time period where people sleep in caves. During the analysis in Cycle-1, it was claimed that the participant thought about the period as just a distant period. However, it was not claimed that he thought about the period as early as he mentioned in Cycle-2. The participant's perception of the period was better analyzed through the specific question asked about where people was sleeping in 4500 BP. The participant thought that they slept in caves. Thus, asking the specific question gave a better idea of participant's perception of the period. Two male participants, P-04 and P-05, who attended Cycle-1 mentioned that there was a male-dominant community. Since it was only female participants who mentioned gender in 4500 BP, other participants' thoughts about the female-male relationship were not obtained in Cycle-

1. The specific questions about accommodation, female-male relationship, the role of elderly people, education, and working condition was helpful in terms of having better idea about participants' thoughts about various aspects of the period.

Analysis related to participants' perception of the case of EBA Anatolia revealed that all the participants had a better understanding of the period since they gave answers which correlate with the events in the period. There were participants who thought that the period was better than the present in terms of “working conditions”, “mindset”, and “social structure”. The influence of the narrative on participants' answers was clear since they referred to the narrative while answering questions related to certain aspects of the period. A prevailing theme was that 4500 BP was a period where individuals were equal. The words “equal” and “individual” were among the most frequent words used by the participants. There was an emphasis on politics which was apparent in participants' answers about power relations. The last theme was about the perception of the past people as the agents of change. The theme emerged from the participants' answers to the question related to sending a message to the past. There were participants who wanted to give messages about preventing problems about the present. However, in Cycle-1, participants tended to think that their message would not make any change for the present. Thus, they wanted to give advice related to the things that would make life in the past better. In Cycle-2 their attitudes towards the past people changed. They started to think about past people as they make decisions related to their life. Thus, they tended to send messages indicating that the decisions made by the past people affect the present.

3. How did the narrative influence participants' engagement with the past?

The effect of the narrative on participants' answers was apparent since they referred to the narrative while responding to some questions. For example, participants wanted to ask questions related to the events they encounter in the narrative. They also thought that the narrative informed them about the present. There were also participants who felt connected to the people of the past.

4. What is needed to be done to encourage new engagements with the past?

The narrative was influential in participants' engagement with the past since there were new themes related to the understanding of the past. Although there was not sufficient information related to participants' narrative preferences because of the misunderstanding related to the question about their narrative preferences, it is certain that the narrative helped them picture the past. The narrative was also found to be clear and precise. It was emphasized that the illustrations were helpful. There was also feedback on ways to improve how the artifacts were used, the relation between the text and visuals, and providing more information.

CHAPTER 5

CONCLUSION

The study aims to understand how we can create more engaging archaeological narratives and how different archaeological narratives influence people's perceptions of time and identity. For this reason, action research with two cycles was carried out.

In the first cycle, a pilot study with two distinctive types of archaeological narratives about the case of EBA Anatolia was made to gain insights related to participants' narrative preference and influence of the narratives in participants' engagement with the past. The cycle consisted of three stages. In the first stage of Cycle-1, participants were subjected to a questionnaire with questions about their general perception of the past, which aimed to understand their initial engagement with the past. In the second stage, oral interviews with seven participants were conducted. In the beginning of the interview, participants were asked questions related to their initial perception of 4500 BP. Then an authentic narrative was shared with three participants and traditional narrative was shared with four participants. After that, questions sought to gauge their perception of the case in the narratives were administered to the participants. In the last stage of Cycle-1, participants who viewed authentic narrative was shared traditional narrative and vice versa to learn about their narrative preferences. After the analysis of data collected in Cycle-1, a new narrative (final narrative) was designed, and updates related to questions asked to collect data were made. Then, the second cycle with twenty-two participants including five participants who attended Cycle-1 was carried out. Participants were shared the narrative and questionnaires needed to be filled before and after viewing the narrative. Data collected in both cycles are analyzed to answer the overarching questions of the study.

5.1 Findings of The Study

In this section, answers to the overarching questions of the study are given in the light of the data collected.

How can we create more engaging archaeological narratives?

People engage with the past through their own experiences and construct their understanding of the past (Atakuman, 2021; Smith, 2020; Merriman, 2004). The findings of the study have shown that more engaging narratives can be created by helping people to picture the past and creating a dialog between the people and narratives.

The participants' initial engagement with the past was analyzed to understand how the narratives change the way of engagement with the past. Participants' initial engagement with the past was analyzed based on their answers to the questions about their feelings when they learn new things about the past, motivation to know about the past, and meaning attributed to the past. Participants' feelings about learning new things about the past have shown that they think about the past as a mysterious place. The way of feeling about the past might be considered as a consequence of the representation of archaeological finds as “new, dramatic, or otherwise arresting” findings about the past (Cherry & Rojas, 2015). On the other hand, the word “learning” was the most frequent word used by the participants while describing their feelings about the past. Smith (2021) claims that although people describe their engagement with the past as a learning experience, their experience is about emotional engagement. When participants' motivation to learn about the past was analyzed it is revealed that there was a focus on learning about different ways of life.

When answers of participants who viewed authentic and traditional narratives were compared, it was seen that there was no significant difference between what the narratives make them feel, think, or ask about the past. On the other hand, the effect of the final narrative was apparent in participant engagement with the past, since their questions were about the events in the narratives, and they started to feel connected to the people of the past. The influence of the narrative on participants' perception of the period was clear since they referred to the narrative while answering questions related to certain aspects of the period.

In the final narrative, engagement with the past was encouraged through the use of illustrations, the language used in the narrative, and textual information given in the narrative. Illustrations of past events were created to help people to get a clearer picture of the past. The language of the narrative was also influential in people's engagement. Rather than using a didactic language that people consider boring and difficult to understand, the narrative was written in a format akin to stories. It was easy to comprehend since it was free from jargon. However, when it is considered that the authentic narrative and the final narrative were similar in terms of language and illustrations used in the narratives, it can be concluded it was the textual information given in the narrative that made a difference. The final narrative had an emphasis on the agency of the past people, and possible reasons how and why they lived the way they were. Thus, participants were encouraged to question the narrative. Although archaeologists may not be able to tell what exactly happened in the past, it is possible to share what they think about what happened in the past and why based on archaeological records.

As a result, it was seen that the most influential aspect in people's engagement with the past is the substance of the narrative. How the substance of the narrative influence engagement with the past can be explained through the concepts of "clarity, power, and use" (Praetzellis & Praetzellis, 2015). Clarity is about choosing the right representative data for the event/phenomenon that is going to be included about the period. In the final narrative, it was achieved through including events such as figurine breakage and long-distance trade in Early Bronze Age Anatolia. Power is about the ability of the story to evoke emotions. In the final narrative, it was achieved through mentioning the human aspect of the past events. The last concept of "use" is about how people can utilize the story for themselves. In the final narrative, possible reasons the way the people lived in certain ways were mentioned. It helped people to ask questions about their life and to reflect on their circumstances.

To conclude, to create more engaging narratives, it is needed to present people with information that they can engage rather than factual information that they are expected to learn. The study has shown that it is possible to create engaging narratives by choosing events related to message of the narrative, including the human aspect of the past events and the possible reasons the way things were in the past.

How do different archaeological narratives influence people's perceptions of time and identity?

There is a cyclical relationship between how people engage in narratives and how the narratives influence people's understanding of the world. It is caused by the cyclical relation between people's understanding of the past and their understanding of the self and the world (Atakuman, 2021; Smith, 2020; Merriman, 2004).

In the study, findings related to participants' initial engagement with the past have shown that participants think about time as a progressive thing since there was a focus on development. It was apparent in the events mentioned in chronological order which was mainly about inventions. In addition to that, there was a tendency to compare the past and present to see the change and continuities between the past and present. It seems to be related to benefitting from the past to look back to the past to see the progress (Lowenthal, 2015). From the participants' answers related to the events in 4500 BP, it was also seen that they tended to think that the period was a very early in which people lived in caves. It has shown the limited understanding of time-depth within especially female participants. Findings of participants' initial perception of 4500 BP and their perceptions of the case of EBA Anatolia in the authentic, traditional and final narrative were compared to understand how their perception of time was influenced by the narratives. While the participants who viewed the traditional and authentic narrative continued to think that the present was more developed than the past, there was a change in the answers of the participants who viewed the final narrative. It was seen that the participants started to think that the present was not always better than the past since there were more positive thoughts than negative thoughts about the past. The finding has shown that their view of time as a progressive thing was changed by the final narrative.

On the other hand, people's perceptions of identity were analyzed on any issue brought forward about gender relations, ethnicity, religion, politics, language, etc. However, there was a limited answer related to the initial perception of identity issues. There were only a few participants who mentioned gender, religion and politics when they are not directly asked about specific questions aimed to learn about specific issues of identity. It is important to note that gender was only mentioned by female participants when a specific question about the issue was not asked. Two female participants

mentioned that women were in a better position in the past after viewing the authentic and traditional narrative. Participants who viewed the final narrative focused on being an individual in the past and the equality between the people. There was also a focus on being connected to the people who lived in the past after viewing the final narrative. It was caused by living in the same lands with the past people. The way of feeling connected to the past people was also mentioned by Gür (2007) as territorial kinship which is about the creation of an imagined ancestral link between people who lived in the same landscapes.

Although the study aimed to understand how people's perception of time and identity is influenced by different narratives, the findings of the study about identity perception were limited. It was mainly caused by limited answers related to the issues. For this reason, implications related to how to gain better insights about perceptions of identity is shared under the implications for further research.

5.2 Implications for the Practice

This study offers a new approach to the study of the relationship between archaeology and the public. In this study, how people engage with the archaeological narratives was analyzed through experimenting with three narratives to gain a better understanding of how to construct more engaging narratives. The findings of the study have also shown that narratives constructed with a different focus impact what people think about the past and themselves in different ways.

The impact of narratives with different focuses needed to be considered seriously in practice. The study has shown how narratives of the same settlement can be constructed in a way to encourage people to question their current circumstances and their thoughts about the past and present. Thus, constructing archaeological narratives with different focuses needed to be given more importance in order to benefit the people in the present.

It was seen that conducting action research was an effective method to identify parameters of people's engagement with the past and to make improvements in the construction of archaeological narratives. Thus, it can be thought of as an example for practitioners who aim to detect and address problems related to engagement with the

past in their contexts such as schools and museums. The study has also implications related to future projects encouraging engagement with the past in diverse contexts. In the light of the findings of the study, it can be recommended to focus on specific issues about the past, especially those that people can relate with such as emergence of daily practices or different ways of life in different periods. In this study, it was seen that illustrations were helpful for participants of the study to have a more accurate picture of what is told in the narratives. Thus, it is suggested to use diverse media such as images, sound, video, and text. Although the use of different media is useful in terms of picturing the past, the substance of the information given in the narratives was the most influential aspect of the narratives in engagement with the past. Thus, to create more engaging experience, it is recommended to create different narratives by consulting archaeologist rather than depending on existing narratives.

5.3 Recommendations for Future Research

The study has some implications for further research with regards to creating more engaging narratives and understanding the influence of different narratives on people's perception of time and identity.

The first implication is about gaining a better understanding of the influence of narratives on people's perceptions of identity. Although the study aimed to understand how people's perceptions of time and identity were influenced by the narratives, findings related to specific issues about identity were limited. To make a detailed analysis of the specific aspects of identity, separate research with a focus on these issues is needed. It is recommended to construct narratives with a focus on the issues aimed to be analyzed and to limit the research questions to the specific issues.

The second implication is about understanding the influence of narratives in different groups of people. The study was planned to be conducted with diverse groups such as people with low and high income. However, because of the Covid-19 pandemic, it could not be done as planned. It is recommended to conduct studies with diverse groups of people to see if there is a difference between how they respond to the same narrative.

Finally, involving people in the definition of the problem is recommended to gain a better understanding of what is needed to be done to construct more engaging archaeological narratives. In this study, participants' narrative preferences were investigated by asking them to visit two distinctive types of narratives and analyzing their responses to the narratives. However, people could be directly asked what they think the problem is with the current archaeological narratives.

To conclude, it is expected that the implications and recommendations of the study will pave the way for a better understanding of the parameters of people's engagements with the past and the influence of archaeological narratives on people's perceptions of specific issues.

REFERENCES

- Abbott, H. P. (2002/2008). *The Cambridge Introduction to Narrative*. Second edition. Cambridge: Cambridge University Press.
- Alcock, S.E., Dufton, J.A., & Durusu-Tanrıöver, M. (2015). Who are the people? In J.F. Cherry and F. Rojas (eds.), *Archaeology for the People: A Joukowsky Institute Perspective (Joukowsky Institute Publication 7)*, 129-143. Oxford: Oxbow Books.
- Atakuman, Ç. (2008). Cradle or crucible: Anatolia and archaeology in the early years of the Turkish Republic (1923—1938). *Journal of Social Archaeology*, 8(2), 214–235. <https://doi.org/10.1177/1469605308089965>
- Atakuman, Ç. (2010). Value of Heritage in Turkey: History and Politics of Turkey's World Heritage Nominations. *Journal of Mediterranean Archaeology*, 23.
- Atakuman, Ç. (2016). Shifting Discourses of Heritage and Identity in Turkey: Anatolianist Ideologies and Beyond. In *Search of Pre-Classical Antiquity: Rediscovering Ancient Peoples in Mediterranean Europe (19th and 20th c.)*. Brill-Leiden, p. 166-181.
- Atakuman, Ç. (2021). A Haunted Landscape and Its Lost Souls: The Last Rush to Heritage in Turkey. *Journal of Mediterranean Archaeology*, 33(2), 242-67.
- Bailey, D., & Simpkin, M. (2015). Eleven Minutes and Forty Seconds in the Neolithic: Underneath Archaeological Time. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 189–215. DOI: 10.5876/9781607323815.c009
- Barthes, R. (1966/1977). "Introduction to the Structural Analysis of Narratives", trans. S. Heath. In *Image Music Text* (pp. 79–124). New York: Hill & Wang.
- Beranek, M. C. (2011). Founding Narratives: Revolutionary stories at historic houses. *International Journal of Heritage Studies*, 17. DOI: 10.1080/13527258.2011.541064

- Bernbeck, R. (2015). From Imaginations of a Peopled Past to a Recognition of Past People. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 257–276. DOI: 110.5876/9781607323815.c012
- Bertram, G. İ., & Bertram, J.K. (2012). Ankara Bölgesinde İlk Tunç Çağı Yerleşimleri. İstanbul: Türkiye’de Arkeometrinin Ulu Çınarları, Prof.Dr.Ay Melek ÖZER ve Prof. Dr. Şahinde DEMİRCİ’ye Armağan. Homer Kitapevi, 117- 124.
- Bertram, G. İ., & Bertram, J.K. (2017). Çağlar Boyunca ODTÜ, Yerleşkedeki Arkeolojik Alanlar. Eymir Araştırma, Proje ve Planlama Çalışmaları.
- Bertram, J. K. (2008). Ahlatlıbel, Etiyokuşu, Koçumbeli – Zur Neubewertung der Ankara-Gruppe / Ahlatlıbel, Etiyokuşu, Koçumbeli – A Reassessment of the Ankara-Group, *Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi* (11) 73-84.
- Brockmeier, J., & Carbaugh, D. (2001). Introduction. In J. Brockmeier and D. Carbaugh (Eds), *Narrative and identity: Studies in autobiography, self and culture*, pp. 1-22. Philadelphia: Benjamin.
- Bruner, J. (1987/2004). Life as Narrative. *Social Research* Vol 71: No 3: Fall 2004, 691-710.
- Bruner, J. (1991). The Narrative Construction of Reality. *Critical Inquiry* 18 (1):1-21.
- Cherry, J.F., & Rojas, F. (2015). Introduction: what is archaeology for the people?.In J.F. Cherry and F. Rojas (eds.), *Archaeology for the People: A Joukowsky Institute Perspective* (Joukowsky Institute Publication 7), 1-14. Oxford: Oxbow Books.
- Clarke, D.L. (1973). Archaeology: the loss of innocence, *Antiquity* 47: 6–18.
- Cooney, K., Fagan, B. González, A., Hamilakis, Y., Holtorf, C., Johnson, M., López Luján, L., & Renfrew, C. (2015). Responses to the Archaeology for the People Questionnaire. In J.F. Cherry and F. Rojas (eds.), *Archaeology for the People: A Joukowsky Institute Perspective* (Joukowsky Institute Publication 7), 145-161. Oxford, Oxbow Books.
- Crooke, E. (2010). The Politics of Community Heritage: motivations, authority and control, *International Journal of Heritage Studies*, 16. DOI: 10.1080/13527250903441705

- Dick, B. (2007). Action research as an enhancement of natural problem solving. *International Journal of Action Research*, 3(1+2), 149-167. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-371793>
- Djité, P. G. (2006). Shifts in linguistic identities in a global world. *Language Problems & Language Planning* 30(1).1-20.
- Dyke, R. M. V. (2015). The Chacoan Past: Creative Representations and Sensory Engagements. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 83–99. DOI: 10.5876/9781607323815.c004
- Dyke, R. M. V., & Bernbeck, R. (2015). Alternative Narratives and the Ethics of Representation: An Introduction. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 1–26. DOI: 10.5876/9781607323815.c001
- Fahlande, F. (2012). Are we there yet?: Archaeology and the postmodern in the new millennium. *Current Swedish Archaeology*. 20. 109-129.
- Fewster, K. J. (1999). The uses of ethnoarchaeology in settlement studies: the case of the Bamangwato and Basarwa of Serowe, Botswana. In Brück, J. and Goodman, M. (eds.), *Making places in the prehistoric world: themes in settlement archaeology*, 178-197. London: Routledge.
- Foucault, M. (2002). *The archaeology of knowledge*. London: Routledge.
- Gibb, J. G. (2015). Constructive Imagination and the Elusive Past: Playwriting as Method. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 145–167. DOI: 10.5876/9781607323815.c007
- Gilead, I. (2015). Limits of Archaeological Emplotments from the Perspective of Excavating Nazi Extermination Centers. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 235–256. DOI: 10.5876/9781607323815.c011
- Greenwood J. D. & Levin, M. (2007). *Introduction to action research: social research for social change*. USA: Sage Publications.
- Güler-Bıyıklı, S., & Aslan, C. C. (2013). A Review of Cultural Heritage Education in Turkish Schools (1962–2011). *Public Archaeology*, 12(4), 255-270.
- Gür, A. (2007). "Stories in Three Dimensions: Narratives of Nation and the Anatolian Civilizations Museum." pp. 40-69 in *The Politics of Public Memory in*

Turkey, edited by Esra Ozyurek. Syracuse, New York: Syracuse University Press.

Gürsu, I. (2013). The role of "public" in public-private partnerships: reading the cultural heritage management practices of Turkey [Doctoral dissertation, IMT Institute for Advanced Studies].

Hamilakis, Y. (2004). Archaeology and the politics of pedagogy. *World Archaeology*, 36: 2, 287 — 309.

Hamilakis, Y. (2011). Archaeological Ethnography: A Multitemporal Meeting Ground for Archaeology and Anthropology. *Annual Review of Anthropology*. 40. 10.1146/annurev-anthro-081309-145732.Archaeological Ethnography.

Harvey, D. (2001). Heritage Pasts and Heritage Presents: temporality, meaning and the scope of heritage studies. *International Journal of Heritage Studies*, 7. 10.1080/13581650120105534.

Herman, D. (2009). *Basic elements of narrative*. Chichester, U.K: Wiley-Blackwell.

Hodder, I. (1993). The Narrative and Rhetoric of Material Culture Sequences. *World Archaeology*, 25(2), 268-282.

Hodder, I. (2012). Introduction. In: Hodder, I. (Ed.).

Hodder, I., & Lucas, G. (2017). The symmetries and asymmetries of human–thing relations. A dialogue. *Archaeological Dialogues*, 24(2), 119-137. DOI:10.1017/S1380203817000137

Holtorf, C. (2005). Beyond Crusades: How (not) to Engage with Alternative Archaeologies. *World Archaeology* 37:4. pp. 544–551.

Holtorf, C. (2007). Can you hear me at the back? Archaeology, communication, and society. *European Journal of Archaeology* 10:149-65.

Holtorf, C. (2020). "Archaeology and Present-day Society: Memories and Prospects." In *From Past to Present: Studies in Memory of Manfred O. Korfmann*, edited by S.W.E. Blum, T. Efe, T.L. Kienlin, and Pernicka, E. (eds.), 565-568. Bonn: Verlag Dr. Rudolf Habelt GMBH.

- Hyvärinen, M. (2006). "Towards a Conceptual History of Narrative. In M. Hyvärinen, A. Korhonen, and J. Mykkänen (eds.), *The Travelling Concept of Narrative* (pp. 20–41). Helsinki: Helsinki Collegium for Advanced Studies.
- Johnson, M. (2010). *Archaeological theory: An Introduction*. Second edition.
- Kaur, L., Kaur, K. & Kaur S. (2021). Action Research in Social Science. *Indian Research Journal of Extension Education*, 21, 128-134. 10.15740/HAS/ARJSS/11.2/73-79.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (2007) *Participatory Action Research: Communicative Action and the Public Sphere*. In: Denzin, N. and Lincoln, Y., Eds., *Strategies of Qualitative Inquiry*, Sage, Thousand Oaks, 271-330.
- Kiddey, R., & Schofield, J. (2011) *Embrace the Margins: Adventures in Archaeology and Homelessness*, *Public Archaeology*, 10:1, 4-22, DOI: 10.1179/175355311X12991501673140
- Knappett, C. (2007). *Materials with Materiality*. *Archaeological Dialogues*, 14, 20 - 23. 10.1017/S1380203807002140.
- Kohl, P. (1998). *Nationalism and Archaeology: On the Constructions of Nations and the Reconstructions of the Remote past*. *Annual Review of Anthropology*, 27, 223-246. Retrieved February 24, 2021, from <http://www.jstor.org/stable/223370>
- Kumar, R. (2011). *Research methodology: A step-by-step guide for beginners*. Los Angeles: SAGE.
- Lampeter Archaeological Workshop. (1997). *Relativism, objectivity, and the politics of the past*. *Archaeological Dialogues*, 4(2), 164–198.
- Lombardo, V., & Damiano, R. (2012) *Storytelling on mobile devices for cultural heritage*, *New Review of Hypermedia and Multimedia*, 18:1-2, 11-35, DOI: 10.1080/13614568.2012.617846
- Lucas, G. (2004). *Modern Disturbances: On the Ambiguities of Archaeology*. *Modernism/modernity*, 11, 109 - 120.
- Lucas, G. (2019). *Writing the Past*. London: Routledge, <https://doi.org/10.4324/9780429444487>

- Merriman, N. (2004). *Public Archaeology*. Routledge.
- Mertler, C. (2017). *Action research*. Fifth Edition Ed. SAGE Publications, Inc
<https://www.doi.org/10.4135/9781483396484>
- Meskill, L. (2002). The Intersections of Identity and Politics in Archaeology. *Annual Review of Anthropology*, 31, 279-301.
- Morgan, C. (2012). *Emancipatory Digital Archaeology*. PhD Thesis. Berkeler, CA: University of California.
- Nelson, S. M. (2015). The Talking Potsherds: Archaeologists as Novelists. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 217–234. DOI: 10.5876/9781607323815.c010
- Norton, L. (2009). *Action Research in Teaching & Learning*. Routledge Publishing.
- O'Brien, R. (2001). An Overview of the Methodological Approach of Action Research. In Roberto Richardson (Ed.), *Teoria e Prática da Pesquisa Ação [Theory and Practice of Action Research]*. João Pessoa, Brazil: Universidade Federal da Paraíba. (English version) Available: <http://www.web.ca/~robrien/papers/arfinal.html>
- Olafson, R. (2014). Wonderful stories on digital devices-How museums have the power to ignite feelings of resonance and wonder. In Gottlieb, H. & Szélag, M. (eds.), *Engaging Spaces Interpretation, Design and Digital Strategies: Proceedings of the NODEM 2014 Conference*, Warsaw, Poland (pp. 158-64).
- Pearce, S. (1994). *Objects as meaning; or narrating the past*. In *Interpreting objects and collections*. London: Routledge.
- Pluciennik, M. (2015). Authoritative and Ethical Voices: From Diktat to the Demotic. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 55–81. DOI: 10.5876/9781607323815.c003
- Pollock, S. (2015). Wrestling with Truth: Possibilities and Peril in Alternative Narrative Forms. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 277–286. DOI: 10.5876/9781607323815.c013

- Praetzellis, M., & Praetzellis, A. (2015). Archaeologists as Storytellers: The Docudrama. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 123–143. DOI: 10.5876/9781607323815.c006
- Preucel, R. (2016). Pragmatic Archaeology and Semiotic Mediation. *Semiotic Review*, (4).
- Pujol, L., Roussou, M., Poulou, S., Balet, O., Vayanou, M., & Ioannidis, Y. (2012). Personalizing interactive digital storytelling in archaeological museums: the CHES project. Paper presented at the 40th Annual Conference of Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology. Amsterdam University Press
- Renfrew, C. (1994). Towards a cognitive archaeology. In C. Renfrew & E. Zubrow (Eds.), *The Ancient Mind: Elements of Cognitive Archaeology* (New Directions in Archaeology, pp. 3-12). Cambridge: Cambridge University Press. DOI:10.1017/CBO9780511598388.002
- Renfrew, C., & Bahn, P. (2012). *Archaeology. Theories, Methods and Practice*. 10.2307/2803423.
- Ricoeur, P. (1985). *Time and Narrative, Volume 2* (McLaughlin, K., Pellauer, D., Trans.) The University of Chicago Press.
- Rudrum, D. (2005). From Narrative Representation to Narrative Use: Towards the Limits of Definition. *Narrative*, 13.
- SARAT (2018). Türkiye’de Arkeoloji ve Toplum İlişkisi Kamuoyu Araştırması Sonuç Raporu. <https://www.saratprojesi.com>
- Shackel, P. A., Smith, L., & Campbell, G. (2011). Labour’s Heritage. *International Journal of Heritage Studies*, 17. DOI: 10.1080/13527258.2011.577962.
- Shanks, M. (1998). The Life of an Artifact in An Interpretive Archaeology. *Fennoscandia Archaeologica XV*. pp. 15–30.
- Shanks, M., & Hodder, I. (1995). Processual, Postprocessual and Interpretive Archaeologies. In Hodder, I. (ed), *Interpreting Archaeology: Finding Meaning in The Past*. New York: Routledge.
- Smith, L. (2006). *The Uses of Heritage*. London: Routledge.

- Smith, L. (2020). *Emotional Heritage: Visitor Engagement at Museums and Heritage Sites*. New York; NY: Routledge.
- Symonds, J. (2004). Historical Archaeology and the Recent Urban Past. *International Journal of Heritage Studies*, 10. DOI: 10.1080/1352725032000194231.
- Terrell, J. (1990). Storytelling and prehistory. *Archaeological Method and Theory* 2: 1–29.
- Thomas, J. T. (2015). The Archaeologist as Writer. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 169–187. DOI: 10.5876/9781607323815.c008
- Tilley, C. (2007). Materiality in materials. *Archaeological Dialogues*.14. 16-20. 10.1017/S1380203807002139.
- Trigger, B. G. (1984). Alternative archaeologies: nationalist, colonialist, imperialist. *Man* 19:355-70.
- Trigger, B. G. (2009). *A History of archaeological thought: Second edition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tringham, R. (1994). Engendered places in prehistory, *Gender, Place & Culture*, 1:2, 169-203, DOI: 10.1080/09663699408721209
- Tringham, R. (2015). Creating Narratives of the Past as Recombinant Histories. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 27–54. DOI: 10.5876/9781607323815.c002
- Tuna, N., Buluç, S., & Tezcan, B. (2012). *The METU Museum of Archaeology*. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi. Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM).
- Tuwaletstiwa, P., & Tuwaletstiwa, J. (2015). Landscape: The Reservoir of the Unconscious. *Subjects and Narratives in Archaeology*, 101–121. DOI: 10.5876/9781607323815.c005
- Versluys, E. (2007). The notion of identity in discourse analysis: some 'discourse analytical' remarks.
- Watson, S., & Waterton, E. (2010). Heritage and Community Engagement. *International Journal of Heritage Studies*, 16. 10.1080/13527250903441655.

Webster, G. S. (2008). Culture History: A Culture-Historical Approach. In Bentley, R.A. and Maschner, H.D.G. (Eds.), Handbook of Archaeological Theories. AltaMira Press, Lanham, US.

Winter, R. (1996). Some principles and procedures for the conduct of action research. In Ortrun Zuber-Skerritt, editor, New Directions in Action Research. Routledge.

APPENDICES

A. APPROVAL OF THE METU HUMAN SUBJECTS ETHICS COMMITTEE

UYGULAMALI ETİK ARAŞTIRMA MERKEZİ
APPLIED ETHICS RESEARCH CENTER

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

DUMLUPINAR BULVARI 06800
ÇANKAYA ANKARA/TURKEY
T: +90 312 210 22 91
F: +90 312 210 79 59
jeam@metu.edu.tr
Sav: 28620816/178

16 HAZİRAN 2020

Konu: Değerlendirme Sonucu

Gönderen: ODTÜ İnsan Araştırmaları Etik Kurulu (IAEK)

İlgi: İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Başvurusu

Sayın Çiğdem ATAKUMAN

Danışmanlığını yaptığınız Senem ERÇATIM'ın "Etkileşimli Müze Anlatılarıyla Ziyaretçi Bağlılığının Artırılması: ODTÜ Arkeoloji Müzesi'nde Bir Artırılmış Gerçeklik Çalışması Örneği" başlıklı araştırması İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından uygun görülmüş ve 178 ODTU 2020 protokol numarası ile onaylanmıştır.

Saygılarımızla bilgilerinize sunarız.

Prof. Dr. Mine MISIRLISOY

Başkan

Prof. Dr. Tolga CAN
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Ali Emre TURGUT
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Müge GÜNDÜZ
Üye

Doç. Dr. Pınar KAYGAN
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Şerife SEVİNÇ
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Süreyya Özcan KABASAKAL
Üye

B. AUTHENTIC NARRATIVE DESIGNED IN CYCLE-1

Note that the narrative was shared on Instagram.

Instagram link: https://www.instagram.com/kocumbeli_sakinleri/

KOÇUMBELİ SAKİNLERİ

Ben Senem. Arkeoloji öğrencisiyim. Bundan 4500 yıl öncesine tarihlendirilen Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanların Instagram hesabı olsa ne paylaşırlardı düşüncesinden yola çıkarak bu sayfayı oluşturdum.

Koçumbeli Yerleşkesine ait eserler bugün ODTÜ Arkeoloji Müzesinde sergilenmektedir.

Bu avluda daha birçok ateş yakacak, yemekler yapacağız, eğlenceler düzenleyeceğiz.
Çocuklarımızı büyütecek, düğünler yapacağız.

hammani, parnuli, kuhil ve 33 diğer kişi beğendi.

waluwa Bugün bu ateşin etrafında toplanan herkesin birbirine karşı sorumlulukları var. Sorumluluklarını yerine getirmeyen biri diğerleri için külfet olacaktır. Ancak herkes sorumluluklarını yerine getirdiğinde bu topraklarda huzur içinde yaşayabiliriz.

En güzel ürünleri, hediyelikleri hazırlama zamanı.

waluwa, hammanni, kuhil ve 128 diğer kişi beğendi.

teniraiu Yine Anadolu topraklarındayız!
Bir sonraki istikamet #Koçumbeli. Bu uzun yolcuğumuzun her durağında bizi ağırlayan dostlarımıza misafirperverlikleri için teşekkür ederiz. Ayrıca rotamıza eklenen yeni hanlarımız hayırlı olsun #hancıkardaşlar.

sumi, arisa ve 21 diğer kişi beğendi.

parnuli Başlangıçlar her zaman en zordur. İplerin uzunluğunu, inceliğini belirlemek, ağırşakları bağlayarak iplerin gerginliğini ayarlamak... Tezgâhı kurmamda yardımınız için teşekkürler @teniraiu @hammanni. Şimdi el becerimizi gösterme zamanı!

kuhil ve 16 diğer kişi beğendi.

mezzili #20yearschallenge Akıma ben de kapıldım. Eskiden sürüyü gütmekle kalmaz bir de avlanırdım. Şimdi en fazla oturduğum yerde kemik işleyebiliyorum.

Hayatlarının yeni bir aşamasına girecek gençlerimizin düğün hazırlıkları devam ediyor. Merasime komşu yerleşimlerden davetlilerimizi de bekliyoruz.

hammanni ve 29 diğer kişi beğendi.

arisa Düğüne üç gün kala...

parnuli, mezzili ve 27 diğer kişi beğendi.

Hammanni Payımıza dufen buğdayın bir kısmını bulgurluk olarak ayırdık bir kısmını d yavaş yavaş oğutuyorum ki ekmek için unumuz olsun.

hammani, kuhil ve 20 diğerk işi beğendi.

sumi Harman zamanı geliyor. Şölen için yaptığım çömlerde farklı desenler deniyorum.

mezzili Çıtayı çok yükselttin. Civardaki tüm kızların gözü sende!

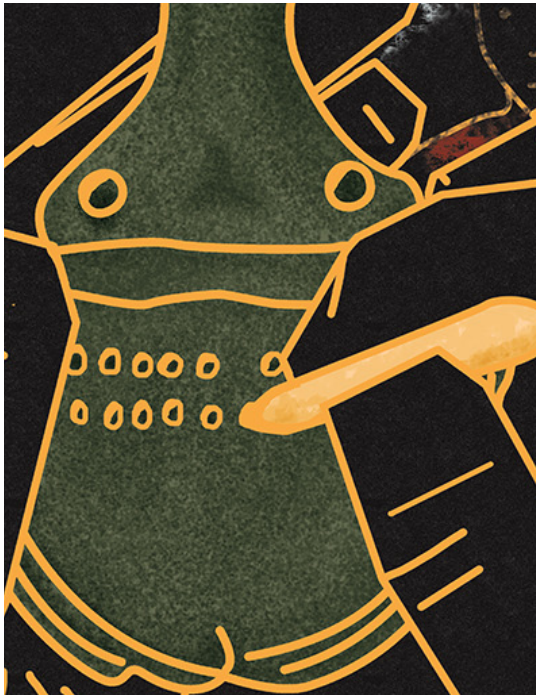
parnuli ve 17 diğerk işi beğendi.

kuhil Rüzgarın, fırtınanın, yağmurun ve diğerk tüm kutsal varlıkların yardımıyla hasatımızı yaptık. Şimdi bu bereketli hasatı kutlama zamanı! Hasat kutlamaları için hazırlanan yemeklerin kokusunu şimdiden alıyorum.

sumi, mezzili , teiraiu ve 47 diğerk işi beğendi.

waluwa Ahlatlıbel sakinlerinde Tapikka için düzenlenen merasime katıldık.

sumi, waluwa ve 27 diğer kişi beğendi.

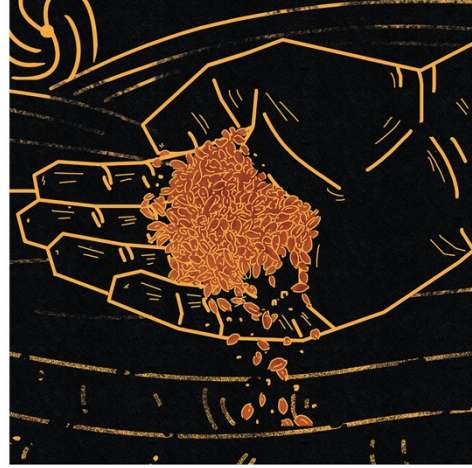
parnuli Çocuklarımız büyüyor. Bugün onlarla gençliğin neler getirdiğini, toplumumuzda genç birinden nelerin beklendiğini paylaştım. Hepsinin gözleri ışıltılı. Dış dünyada yer edinebilmek için şimdiden kendilerini geliştirmeye başlamışlar bile.

Hayaller... Yaşamlarımızın uzak diyarlardaki gibi olması için uğraşyoruz. Mezopotamya ile ticaret bağları kurmaya çalışıyoruz.

kuhil ve 12 diğer kişi beğendi.

arisa Her sabah güneşin doğuşuyla işe koyuluyorum. Aklımda hep aynı soru... Acaba benim de bir gün o anlatılan uzak diyarlardaki gibi bir yaşamım olur mu?

parnuli, kuhil ve 14 diğer kişi beğendi.

hammanni Yaşamak için tek ihtiyacımız olan bu tohumlar. Gel gör ki herkes güzel bir yaşam için altına, gümüşe sahip olmaya, onlara sahip olanlara yakın olmaya çalışıyor.

Buğday, arpa, mercimek, nohut stoklarımız sayesinde kışı geçiriyoruz...

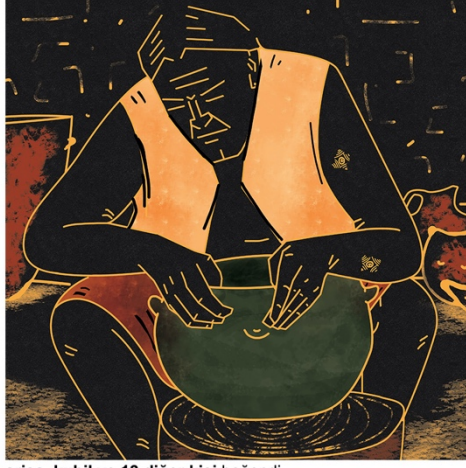

arisa ve 13 diğer kişi beğendi.

mezzili Bugün tam 10 kilometre yürümüşüm.

Uzak diyarlarda çanak çömlek yapımında çark dedikleri bir teknoloji kullanılıyormuş. Bizimkiler el emeği göz nuru 🤝

arisa, kuhil ve 13 diğer kişi beğendi.

sumi İkinci suyun oradan aldığımlerle yeni çömleklerimizi yapmak için işe koyuldum. Öğleden sonra yeni çömlekleri pişirmek için büyük bir ateş yakacağız. Çocuklarımız ateşi izlemek için geliyorlar, onları ateşten uzak tutalım.

waluwa, hammanni ve 24 kişi beğendi.

kuhil Tüm gün güneşin altında çalışmaktan belimiz bükülse de yarın ne yiyeceğimizi düşünmeden yaşamak, çocuklarımızın karnını doyurmak için bunu yapmamız gerek.

Her geçen gün teknoloji geliyor. İleride çok daha güzel, rahat edeceğimiz günler de gelecektir.

waluwa, kuhil ve 26 diğer kişi beğendi.

hammanni Nasıl dokuduğum kadar ne giydiğimin de önemli olduğu bu günlerde insanlara ip yetiştiremiyorum. Kimisi hediyelik, kimisi özel günler için herkes bir şeyler dokumakla meşgul.

Bugün dokumalarımız en değerli hediyelikler arasında. E haliyle daha çok yüne ve ipe ihtiyacımız oluyor. Yapılacak çok iş var 😊 Bu yaptığımız işler bizi ortaklaşa yaşama bağlıyor.

[@hammanni](#) kim bilir senin kıyafetlerini dünyanın öteki ucunda birisi diker bir gün, yemeklerini senin için başkaları hazırlar? Ne dersin olur mu böyle şeyler?

C. TRADITIONAL NARRATIVE DESIGNED IN CYCLE-1

Note that the narrative was shared on Instagram.

Instagram link: https://www.instagram.com/kocumbeli_yerleskesi/

KOÇUMBELİ YERLEŞKESİ

Koçumbeli (M.Ö. 2500), Ankara'da ODTÜ Kampüsünde yer alan bir yerleşkedir. Bu sayfadaki bilgiler ODTÜ Arkeoloji Müzesi kitabından alınmıştır.

maps.app.goo.gl/6AjvytLq4iaSBqgB6

Koçumbeli, bundan yaklaşık olarak 4500 yıl öncesine tarihlendirilen ve Ankara'da ODTÜ Kampüsünde yer alan bir yerleşkedir.

Koçumbeli'ne ait buluntular ODTÜ Arkeoloji müzesinde sergilenmektedir.

Koçumbeli Yerleşkesinin Kalıntıları

Koçumbeli Batı Yapısı

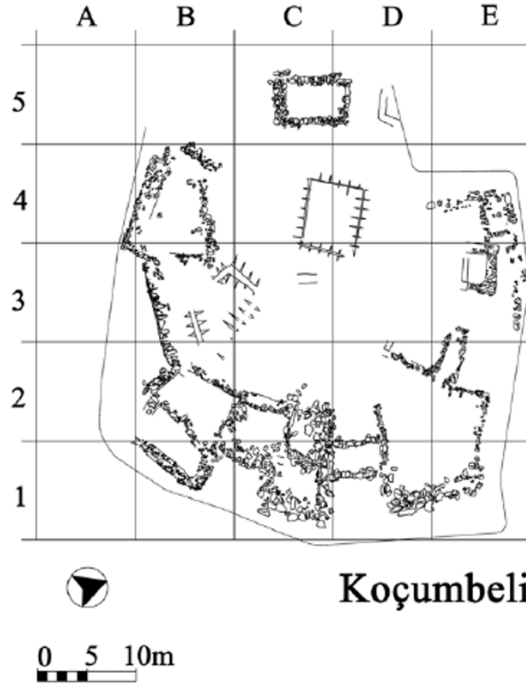
Bertram İlgezdi, G. & Bertram, J.K. (2012). Ankara'da Yeni İlk Tunç Çağ Araştırmaları / Beue Arbeiten zur Frühbronzezeit in Ankara. 29. *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 2, 51-66.

Koçumbeli Güney Yapısı

Bertram İlgezdi, G. & Bertram, J.K. (2012). Ankara'da Yeni İlk Tunç Çağ Araştırmaları / Beue Arbeiten zur Frühbronzezeit in Ankara. 29. *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 2, 51-66.

Evlerde genellikle dikdörtgen veya yamuk planlı mekâna bitişik oval planlı odadan oluşan iki oda bulunmaktadır. Evlerin duvarları kaba taş temeller üzerine kerpiçle inşa edilmiştir. Yerleşim alanı iyi korunmuş bir duvarla çevrilidir.

Koçumbeli Yerleşim Planı
(Bertram İlgezdi & Bertram, 2012)

Koçumbeli’nde ele geçen arkeolojik eserler arasında İlk Tunç Çağ’ın günlük kullanımına ait kaplar, kültüsel işlevi olan idoller ve figürinler, dokumacılıkta kullanılan ağırşak ve tezgah ağırlıkları, mülkiyet ilişkilerini yansıttığı düşünülebilecek pişmiş toprak mühürler ve çeşitli işlerde kullanılmış taş, kemik ve bronz aletler tipik İlk Tunç Çağ yerleşiminin sosyo-ekonomik düzeyini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Bu buluntular ve yerleşimin gerek mimarisi gerekse bulunduğu konum dikkate alındığında, Koçumbeli’nin temel ekonomik faaliyetlerinin tarım, hayvancılık ve dokumacılık olan pastoral bir köy yerleşimi olduğu söylenebilir. Çok sayıda ele geçen ve benzerleri başta Orta Anadolu olmak üzere tüm Anadolu kültür coğrafyasında bulunabilecek pişmiş topraktan keman gövdeli kadın idoller de beş bin yıl öncesinin dini inançlarını anlamamıza bir kapı açmaktadır.

ÇANAK ÇÖMLEKLER

Koçumbeli’nde ele geçen çanak-çömleğin hemen hepsi çok iyi astarlı ve perdahlıdır. Tümü el yapımıdır. Kulplu ve kulpsuz küçük kasecikler(fincanlar) en çok rastlanan kap formu denilebilir. Diğer yaygın formlar arasında yuvarlak gövdeli, emzikli gaga ağızlı kaplar, kapaklar ve kabara bezemeli maşrapalar sayılabilir. Bunun yanında emzikli maşrapalar ve sürahiler de oldukça yaygındır. Kaplardaki baskın renk kırmızı ve kahverenginin tonlarıdır. Bununla birlikte siyah da sık görülür. Ayrı bir grup olarak değerlendirilebilecek siyah açkılı ve yivli çaydanlıklar benzeri metal kapların taklitleri olabilir.

Koçumbeli çanak-çömleğinde dikkat çeken bir özellik çoğunluğu şematik hayvan başıyla sona eren kulp çıkıntılarıdır. Bu tür kulp içeren tam kap bulunmadığından tam olarak repertuarları verilememekle birlikte etütlük eserler arasında büyük bir yer işgal ettikleri ve olgun bir sanatı temsil ettikleri söylenebilir.

Bütünüyle ele alındığında Koçumbeli seramik eserleri ilk etapta Ankara yakın çevresinden bilinen çağdaşı Ahlatlıbel, Etiyokuşu ve Karaoğlan yerleşim yerleriyle büyük benzerlik ötesinde aynı kültürü paylaşmaktadır. Bu yerleşimlerle görülen farklılıklar mimari ve ölü gömme gelenekleriyle ortaya çıkmaktadır. Bahsi geçen yerleşim yerlerinde yerleşim içi bir ölü gömme geleneği görülürken Koçumbeli’nde sadece bir tek mezar ele geçmiştir. Bu da tamamen olmasa bile büyük oranda mezar alanı olarak yerleşim dışının tercih edildiğini düşündürmektedir.

Oyuncak Testicik,
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 7.5 cm
Genişlik: 5.3 cm

Tutamaklı Kasecik,
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 4.7 cm
Genişlik: 7.6 cm

Kaideli Kasecik,
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 4.9 cm
Genişlik: 6.8 cm

Testicik,
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 8.1 cm
Genişlik: 8 cm

Soğutma Kabı?
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 1.42 cm Genişlik: 25 cm

Gaga Ağızlı Testi,
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 20.1 cm
Genişlik: 17 cm

Testi,
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 14.5 cm
Genişlik: 13.5 cm

Gaga Ağızlı Maşrapa,
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 17.4 cm
Ağız Genişliği: 22.4
cm

Gaga Ağızlı Maşrapa,
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 12.6 cm
Ağız Genişliği: 12.4
cm

Pithos,
Kil / Pişmiş Toprak

Yükseklik: 110 cm Ağız Çapı: 93 cm

FIGÜRİNLER

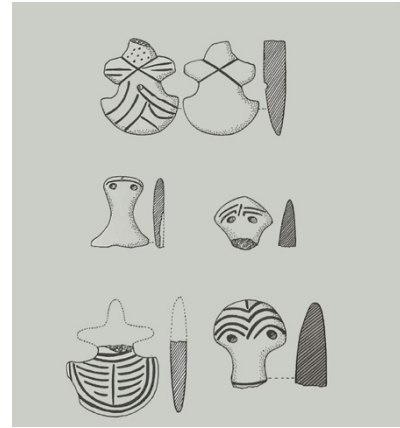
Koçumbeli figürinleri Orta Anadolu İlk Tunç Çağ döneminin en zengin ve ilginç repertuarlarından birini teşkil etmektedir. Hemen hemen tümünün dişi özellik taşıdığı, bazılarında cinsel organın abartılı bir şekilde belirtilmesinden anlaşılmaktadır. Bazı örnekler form ve bezeme açısından belli bir sanatsal çizgiye ulaşmıştır. Bununla beraber aralarında kaba olarak nitelendirilebilecek örnekler de bulunmaktadır. Keman gövdeli örnekler baskındır. Gövde çoğunlukla kazı bezemelidir. Bezeme ve formlarda belli bir simetri gözetilmiştir. Gözler ve cinsel organ ön plana çıkarılmaya çalışılan unsurlardır. Prehistoryada işlevi hususunda uzun bir süredir tartışılmakta olan idollerin daha çok din ve büyü ilişkili olduğu düşünülmektedir. Hemen hemen tüm örnekler onlarca prehistorik yerleşimde bulunan örnekler gibi kötürüm edilmiştir ki, bu da idoller üzerinden uygulanan bir tür ritüelle ilişkili olmalıdır.

Figürin,
Pişmiş Toprak,

Uzunluk: 3.8 cm Genişlik: 3.1
cm Kalınlık 1 cm

Figürin,
Pişmiş Toprak

Uzunluk: 6.9 cm Genişlik:1,2-
0.8 -3-1.7-3.2 cm

Figürin,
Pişmiş Toprak

Uzunluk: 6.2 cm Genişlik: 1.6-
0.9-2.5-3.9-2.1 cm

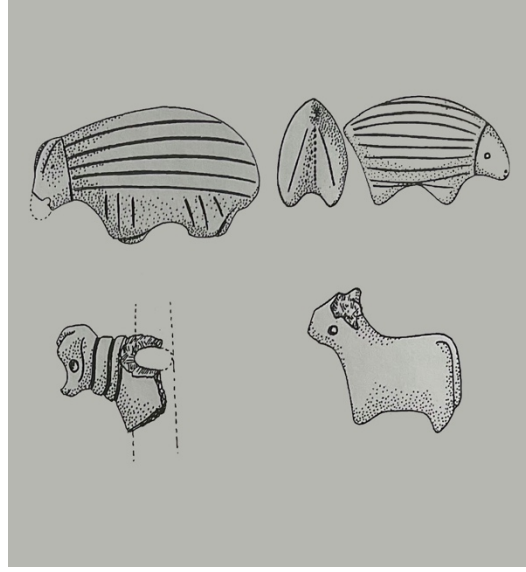
Hayvan figürinleri, Koçumbeli’nde bol rastlanan bir buluntu grubudur. Antropomofik figürinler gibi bu grubun da işlevi tartışmalıdır. Hepsi pişmiş topraktan yapılmış olup çoğunluğunun baş ve ayakları kötürüm edilmiştir. Repertuarda koyun, inek gibi evcil hayvanlar baskındır. Bununla beraber av hayvanları olarak düşünülebilecek domuz ve tam belirlenemeyen yırtıcılar da gözlemlenmektedir. Bazıları oyuk bezemelidir.

Hayvan Figürini,
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 3.2 cm Genişlik: 1.3-1.2-1.1 cm
Uzunluk: 4.9 cm

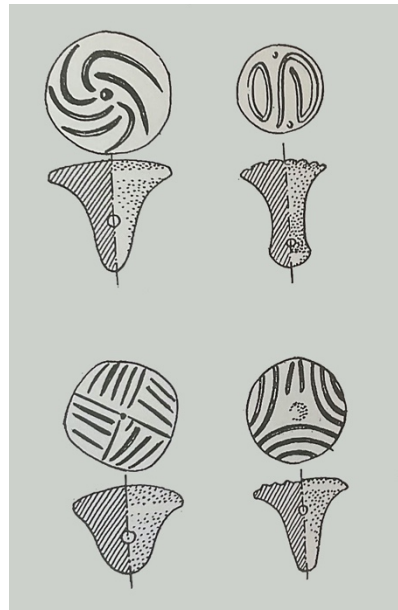

Hayvan Figürini,
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 3.8 cm Genişlik: 1.3 - 2.1 -2.2 cm
Uzunluk: 6.4 cm

MÜHÜRLER

Koçumbeli mühürleri, yerleşim yerinin konumu, büyüklüğü, dönemi ve kazıların sınırlılığı düşünüldüğünde oldukça çok sayıdadır. Bezeme kazıma tekniğinde olup hemen hemen geometrik süslemelerle sınırlıdır. Örneklerine Anadolu'daki çağdaş tüm yerleşim yerlerinde rastlanan repertuar belli bir dönemi temsil ettiği kronolojik karşılaştırmalar için önemlidir.

Aslında bu dönem mühürlerinin de işlevi tartışmalıdır. Nitekim çok sayıda müdür bulunmasına rağmen gerek bulla gerekse kap veya başka kil nesnelere üzerinde mühür baskısı yok denecek kadar azdır. Fakat, kumaş gibi dayanıksız malzeme üzerinde kullanılmış olabilecekleri veya bu tür mühür baskılarının işlevi bittikten sonra bilinçli olarak yok edildikleri olasılık olarak düşünülebilir.

Mühür,
Siyah Taş

Yükseklik: 2.8 cm
Gövde Çapı:
2.6 cm
Delik Çapı:
0.3 cm

Mühür,
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 2 cm
Gövde Çapı:
2.2 cm

Mühür,
Pişmiş Toprak

Yükseklik:
2.7 cm
Gövde Çapı:
3.1 cm
Delik Çapı:
0.3 cm

Mühür,
Pişmiş Toprak

Yükseklik:
2.6 cm
Gövde Çapı:
2.8 cm
Delik Çapı:
0.4 cm

Mühür,
Pişmiş Toprak

Yükseklik: 2 cm
Gövde Çapı:
1.8 cm

AĞIRŞAKLAR

Koçumbeli'nde çok sayıda ağırşak ele geçmiştir. Çoğunluğu kilden yapılmış olup aralarında diğer İlk Tunç Çağ merkezlerinde de görülebilecek kazıma bezemeli olanlar da vardır. Bazı kazı bezemelerinde kireç dolgular görülebilmektedir. Taştan olanlar azınlıktadır. Ağırşaklar bilindiği gibi dokumacılıkta, ip üretiminde kullanılmaktadır. Sınırlı alanda yapılmış kazıya rağmen bu kadar bollukta bulunmaları Koçumbeli'ndeki dokumacılığın oldukça yoğun bir üretim faaliyeti olduğunu düşündürmektedir.

Ağırşak,
Pişmiş Toprak

Uzunluk: 1.2 cm
Genişlik: 2.1 cm

Ağırşak,
Pişmiş Toprak

Uzunluk: 1.2 cm
Genişlik: 1.7 cm

Ağırşak,
Pişmiş Toprak

Uzunluk: 2.5 cm
Genişlik: 2.9 cm

Ağırşak,
Pişmiş Toprak

Uzunluk: 2.2 cm
Genişlik: 3.1 cm

METAL ESERLER

Metal eser olarak Bey Mezarı'nda bulunan bronz mızrak ucu ve üzerinde ip izleri görölen iğne başta gelmektedir. Yine aynı mezarda ele geöen altın kulak tıkaöları olduöa önemli metal buluntularıdır.

Kulak Tıkaöları,
Altın

Mızrak Ucu,
Bronz

Uzunluk: 14 cm Genişlik: 13.3 cm

D. FINAL NARRATIVE IN CYCLE-2

KOÇUMBELİ SAKINLERİ

Koçumbeli, bundan 4500 yıl öncesinde Ankara ODTÜ Kampüsü sınırları içinde yer alan bir yerleşkedir.

Bundan yaklaşık olarak 5000 yıl önce Anadolu topraklarına altın, gümüş ve bakır gibi maden kaynaklarına erişim ve kontrol uğruna rekabet eden küçük gruplar yerleşmeye başlamıştı.

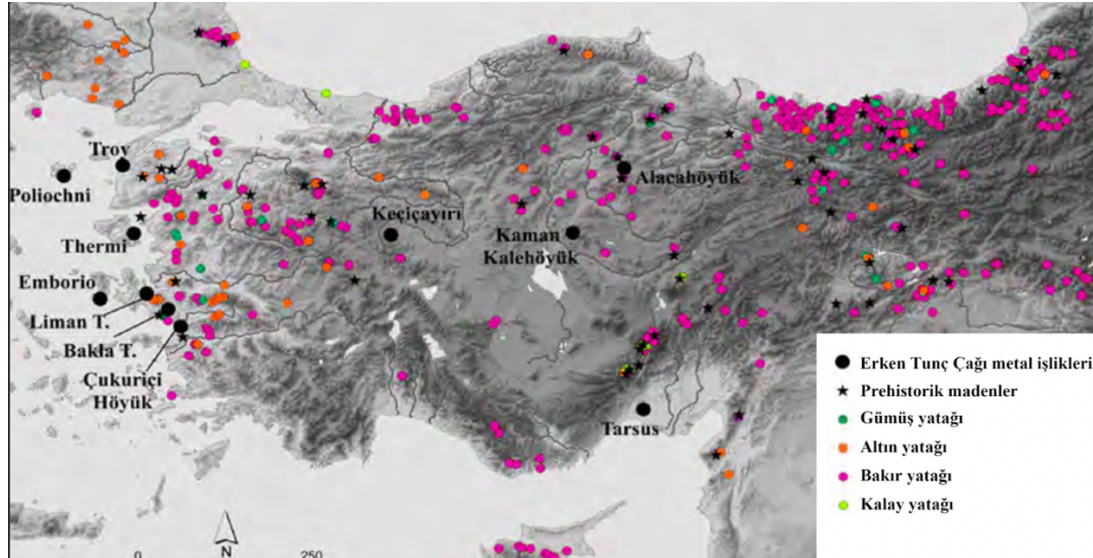
Büyük ticaret ağlarının kurulmakta olduğu, belli merkezlerin oluşmaya başladığı, yeni bir sosyal ortamın doğuşuna şahitlik eden bu dönem için insanların kim olduklarını, nereden geldiklerini, nereye gittiklerini, diğerleriyle ilişkilerinin nasıl olması gerektiğini sorguladıkları, sosyal ve ideolojik etkileşimlerin gerçekleştiği bir arena diyebiliriz.

Erken Tunç Çağı Yerleşkeleri ve Yolları¹

¹Bu anlatıdaki haritalar şu kaynaktan yararlanılarak oluşturulmuştur: Massa, M. 2016. Networks before Empires: cultural transfers in west and central Anatolia during the Early Bronze Age. Doctoral Thesis. University College London.

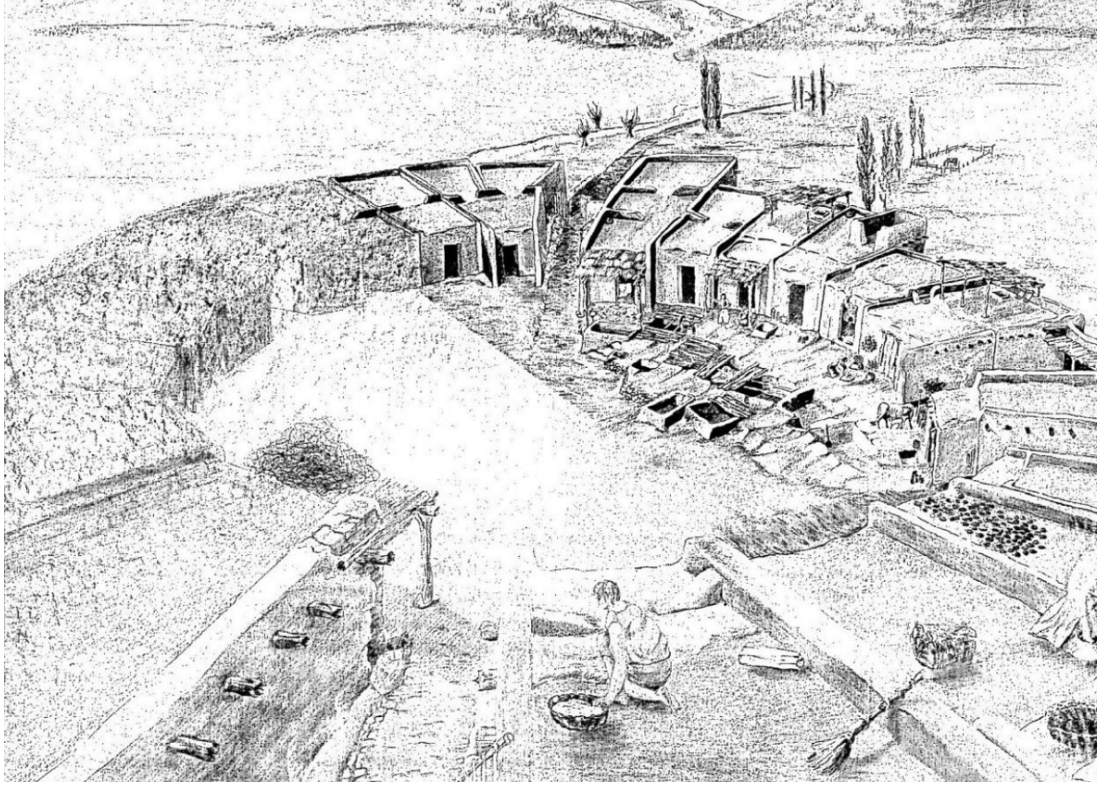
Özellikle dokuma teknolojileri ve metal üretiminde gelişmelere ev sahipliği yapmasıyla öne çıkan bu dönemde altın gibi metaller bir prestij göstergesi haline gelmişti. Metallerin çıkarılması veya işlenmesi belli bir bilgi birikimi ve uzmanlık gerektirdiğinden metallere sahip olmak bunları yapacak bağlantılara ve güce sahip olmak demektir. Alacahöyük, Troya, Arslantepe, Kültepe bu dönemin başlıca yerleşkeleridir.

Koçumbeli ise böyle bir ortamda kendine yer edinmek isteyen, 45 X 40 metre boyutlarında, tahmini 40-50 kişilik nüfusu ile tipik bir köy görünümünde olan bir yerleşkeydi. Dönemin çoğu yerleşkesinde olduğu gibi, yapılar dairesel bir biçimde ve etrafı duvarlarla çevriliydi.

Koçumbeli Batı ve Güney Yapıları
(Bertram & Bertram, 2012, pp. 51-66)

Koçumbeli ile Aynı Dönemli Bugün Eskişehir Sınırlarında Yer Alan Demircihöyük Yerleşkesinin Çizimi
(Korfmann, 1983, Fig. 345)

Yakınlardaki Ahlatlıbel, Karacaoğlan, Çayyolu gibi diğer yerleşkelerle de akrabalık ilişkileri vardı. Bunun yanında bugün Eskişehir sınırları içinde yer alan Demircihöyük yerleşkesi ve Kral mezarları ile tanınan ve dönemin merkezleri arasında yer alan Alacahöyük ile de etkileşim içindeydiler.

Alacahöyük Erken Tunç Çağı Kral Mezarları Buluntularından Örnekler
(Anadolu Arkeolojisi Araştırma Dergileri Volume:1, 2018)

Her hane kendi kullanımı için gerekli olan çanak çömlek, tekstil gibi ihtiyaçlarını üretirdi. Diğer tüm işler ise avlu gibi ortak alanlarda ortaklaşa bir şekilde tamamlanırdı.

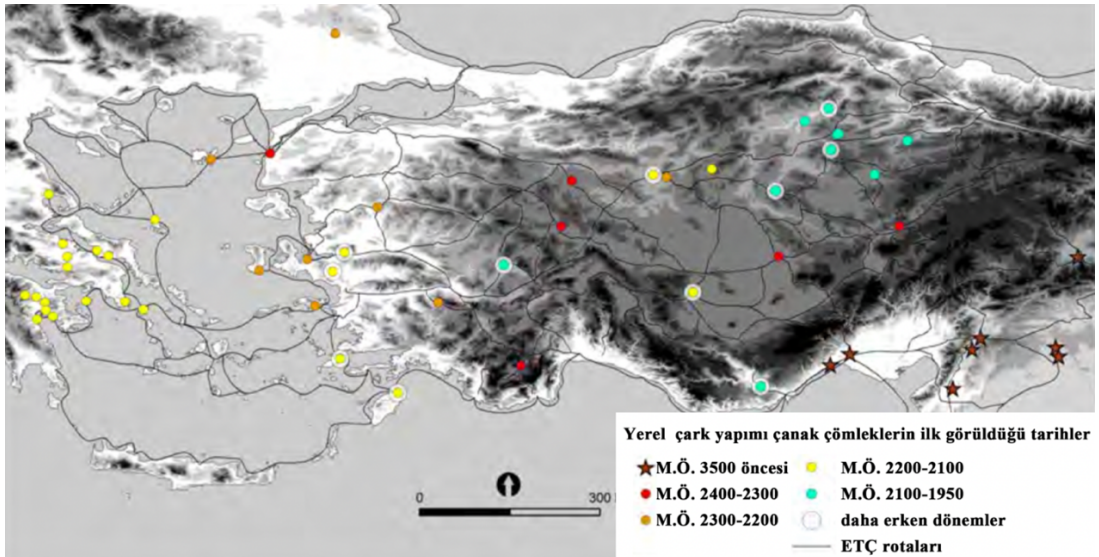
Her bir bireyin eşit fırsatlara sahip olduğu, bireylerin kendilerini gerçekleştirebilecekleri, daha güçlü bir topluluk olabilmek amacıyla bireylerin yaşamlarındaki doğum, erginlik, evlilik gibi gelişmeler için ritüeller yapılır, ölümler için seremoniler düzenlenirdi.

Yerleşke içinde ve dışında düzenlenen ritüeller sayesinde ilişkiler kontrol altına alınır, bireylere sorumlulukları hatırlatılır ve onlara bu etkinlikler sayesinde kendi sosyal çevrelerini kurmaları için fırsat tanınır. Bu etkinlikler için özel olarak çanak-çömlek tasarlanır, en güzel kıyafetler giyilir, herkes için yemekler yapılırdı.

Mezopotamya topraklarında çanak çömlek yapımında çark teknolojisi yaklaşık 1000 yıldır kullanılmaya devam ederken Anadolu topraklarına henüz yeni yeni gelmeye başlamıştı. Koçumbeli sakinleri de civardaki tüm yerleşkelerde olduğu gibi tüm çanak çömleklerini elle yapıyorlardı.

ODTÜ Arkeoloji Müzesinde Segilenen Koçumbeli Yerleşkesine Ait Çanak Çömleklerden Bazıları

KOÇUMBELİ - ÇEŞİTLİ FORMLARDA KAPLAR, PERDAHVE
PIŞMIŞ TOPRAK İL. YAPRUCI O.Ş. BİNYÜZ EKİNCİ
YARISI
KOÇUMBELİ - BURNISHED POTTERY OF VARIOUS TYPES,
HAND MADE, c.2200 B.C.

Gaga Ağızlı Maşrapa
Pişmiş Toprak
Yükseklik: 14.5 cm
Genişlik: 13.5 cm

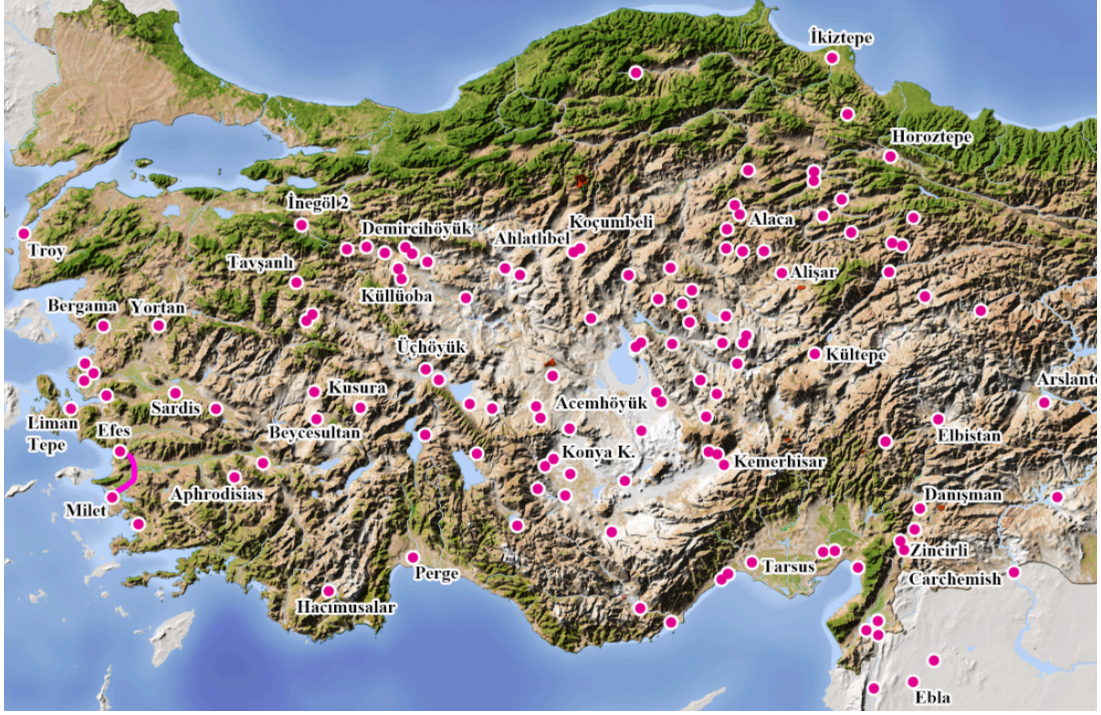
Tutamaklı Kasecik
Pişmiş Toprak
Yükseklik: 4.7 cm
Genişlik: 7.6 cm

Gaga Ağızlı Testi
Pişmiş Toprak
Yükseklik: 20.1 cm
Genişlik: 17 cm

Koçumbeli sakinleri bireysel olarak kendilerini göstermenin yanı sıra grup olarak da kurulmakta olan bu ticaret ve prestij ağının, gelişmekte olan yeni düzenin bir parçası olabilmeyi hedefliyorlardı.

Konum itibariyle de Güney/Güney Doğu Anadolu ve Kuzey Anadolu arasındaki ticaret yolları için diğerleri ile rekabet halindeydiler.

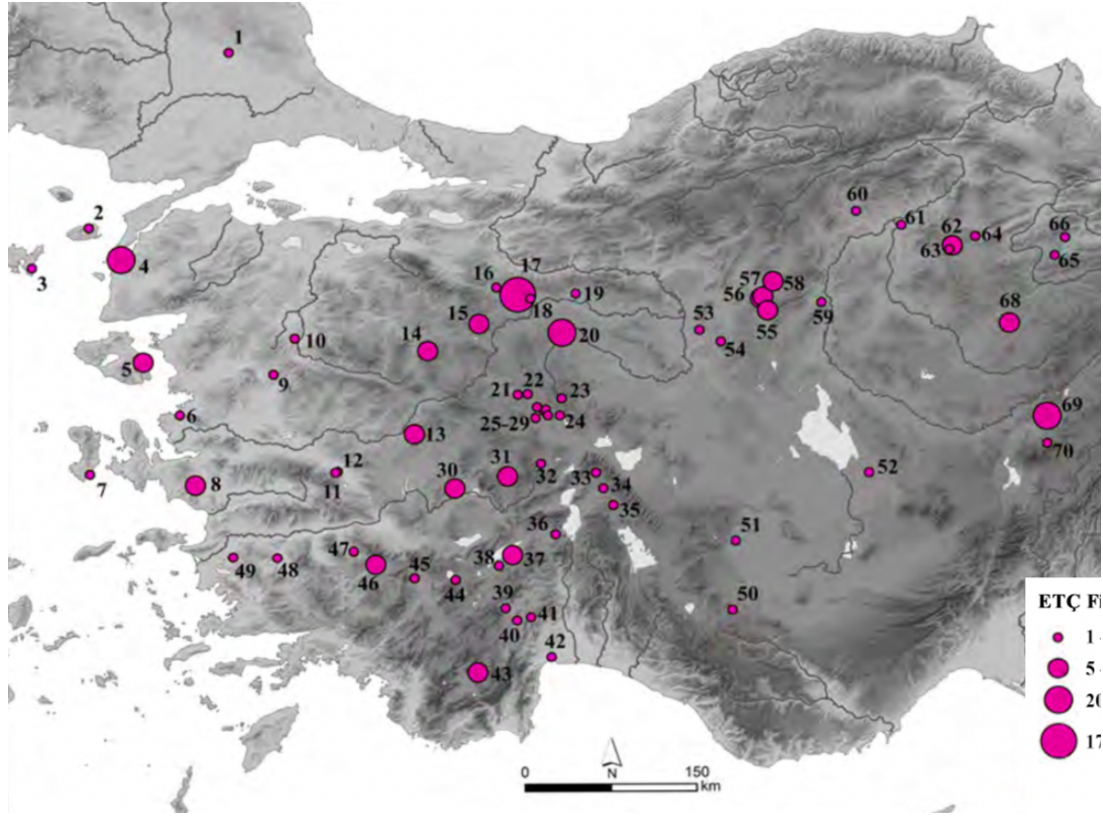

Bu yeni düzenin içinde var olma çabaları kimlik kaygılarını da beraberinde getirdi. Böylelikle birey, toplum ve otoriteye dair kavramlar insanlar arasında yayılmaya başladı.

İlk başlarda otorite merkezlerine tepki olarak topluluklar kendi kimliklerini öne çıkarmaya çalışmışlardır. Merkezileşmenin eşliğindeki Anadolu topluluklarının her biri bağımsız bir kimlik

yaratma kaygısı içine girmişti. Bunun için yoğun bir şekilde kendi kimliklerini yansıtan çeşitli dekorasyonlara sahip sembolik nesnelere, figürinler yapmaya başladılar.

Tıpkı çanak çömlekler de olduğu gibi tüm figürinler de el ile yapılıyordu. Yapılan figürinler 600-800 derecelik ısılarda, açık bir ateş yakılarak pişiriliyordu. Tören ve ritüeller gibi toplumsal etkinliklerin bir parçası olan bu figürinler Demircihöyük ve Alacahöyük gibi merkezi konumdaki yerleşkelerle benzer özelliklere sahip olacak şekilde yapılıyordu.

ODTÜ Müzesinde Serginlenen Koçumbeli Figürinlerinden Bir Görünüm

Koçumbeli Yerleşkesine Ait Antropoformik Figürinlerden Bazıları

Uzunluk: 6.2 cm Genişlik: 1.6-0.9-2.5-3.9-2.1
cm

Uzunluk: 6.9 cm Genişlik: 1.2-0.8-3-1.7-3.2 cm

Ancak otoriteye yakın olmak hayat kalitesinin artması, iyi bir eş adayına yakın olmak gibi anlamlara geldiğinden zamanla güç sahibi birey ve topluluklara yakın olmayı arzulamaya başladılar. Bu sebeple de figürinler ortadan kalkmaya başladı. Figürinler tıpkı dekorasyonlarında olduğu gibi yok edilirken de birbirine benzer şekilde baş kısımları kırılarak yok ediliyordu.

Uzunluk: 3.8 cm Genişlik: 3.1 cm

Uzunluk: 5.1 cm Genişlik: 4.9-3.16-5 cm

Koçumbeli Yerleşkesine Ait Hayvan Figürinlerinden Bazıları

Uzunluk: 4.9 cm Genişlik: 1.3-1.2-1.1 cm

Uzunluk: 6.4 cm Genişlik: 1.3-2.1-2.2 cm

Ekonominin değiş tokuşa yönelik olmaya başladığı bu dönemde Koçumbeli de yakın ve uzak mesafe ticaretin bir parçası halindeydi. Kısa mesafede et, sebze, meyve, yumurta, süt ürünleri gibi taze gıdaların ticareti yapılabiliyorken uzak mesafede tahıldan yağa daha dayanıklı gıdaların ticareti yapılıyordu.

Koçumbeli yerleşkesinde dokumalar, metal gibi üretimi yapılmayan malzemelerin karşılığında tüccarlara veriliyor, partner alışverişinde çeyiz ya da hediyelik olarak değerlendiriliyordu. Bu dağıtım mekanizması ise bölgedeki belli başlı varlıklı kişiler tarafından yönetiliyordu.

Güney Mezopotamya'ya yani bugünün Irak sınırları içinde yaşayan ve hali hazırda yazıyı kullanmakta olan Sümerlere bakıldığında tekstil vergi olarak toplanıyor, uzak mesafe ticarete kullanılıyor, depolanıyor ve diğer insanlardan ayrı bir yapı içinde yaşayan üst sınıftaki kişilere dağıtılıyordu.

Dönemin şartları düşünüldüğünde dokumacılık da oldukça belli bir bilgi birikimi ve beceri gerektiren karmaşık bir iş olarak değerlendirilebilir. Tekstil üretimi için hayvanların yetiştirilmesi, yünlerinin toplanması, ağırsaklar kullanılarak eğrilmesi, dokuma tezgahlarının kurulması ve bu tezgahlarda dokumaların yapılması gerekliydi.

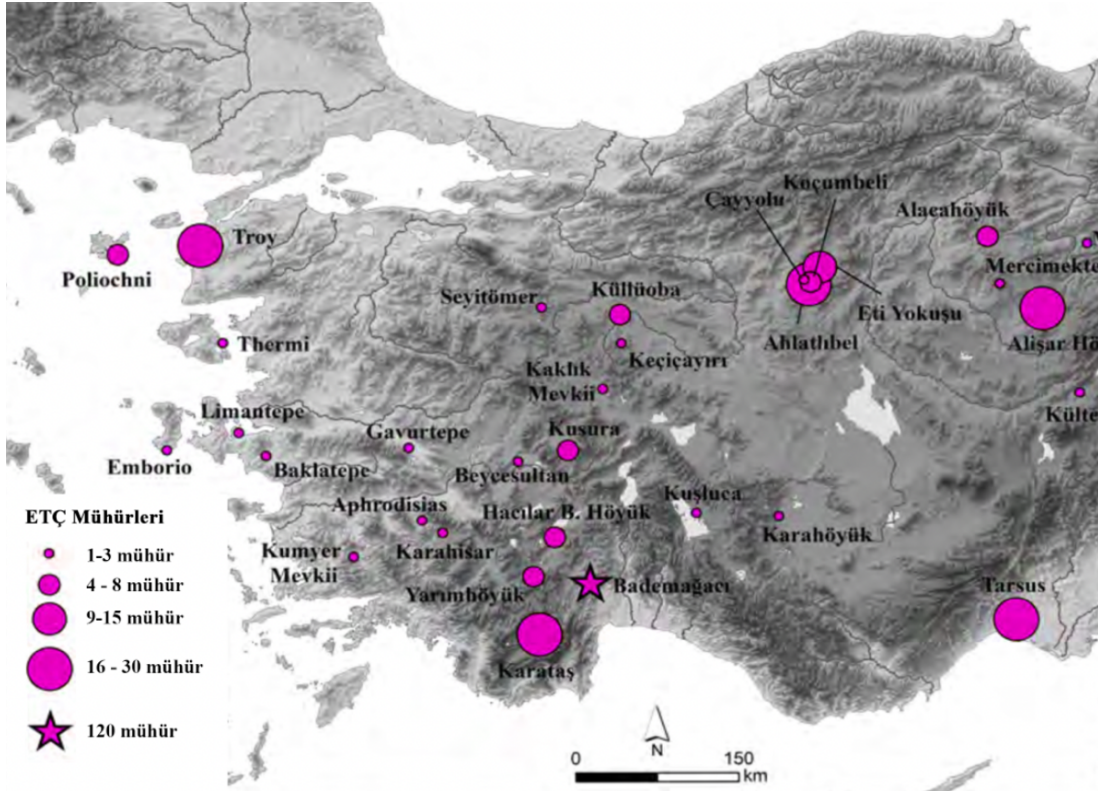

Koçumbeli Yerleşkesine Ait Bazı Ağırşak Buluntuları

Uzunluk: 2.2 cm Genişlik: 3.1 cm Uzunluk: 2.5 cm Genişlik: 2.9 cm Uzunluk: 1.2 cm Genişlik: 1.7 cm

Kimilerine göre ürünlerin bozulmadan doğru kişilere teslim edilmesi, ürünün kime ait olduğu ve nereden geldiğinin tescillenmesi gibi ticari amaçlarla mühürler kullanıyorlardı.

Ancak dönemin koşulları gereği ürünlerin dağıtımı ve depolanması ile ilgili olarak spesifik olarak tasarlanmış bir mührü ihtiyacı olmayacağı da düşünülüyor. Bu sebeple mühürleri sadece dekorasyon amaçlı olarak bedenlerini, kıyafetlerini veya yiyeceklerini süslemek için kullanmış olabilirler.

Koçumbeli Yerleşkesine Ait Bazı Mühür Buluntuları

Siyah Taş
Yükseklik: 2.8 cm
Gövde Çapı: 2.6 cm

Pişmiş Toprak
Yükseklik: 2.6 cm
Gövde Çapı: 2.8 cm

Pişmiş Toprak
Yükseklik: 2 cm
Gövde Çapı: 1.8 cm

O dönemde Anadolu toplulukları ölüleri taş sanduka mezarlar, toprak mezarlar ve yaygın olarak da pithos(küp) mezarlara gömüyorlardı. Ölü gömme törenlerinin nasıl olduğuna dair net bir bilgi olmasa da tören öncesi ve sonrasında bir ziyafetle ölü'nün gömüldüğü düşünülüyor. Ölüler yaş ve toplumsal konumlarına bağlı olarak kendilerini karakterize eden belli eşyalar, mücevherler, silahlar ile gömülüyordu.

Koçumbeli Pithos Buluntusu
Yükseklik: 110 cm Ağız Çapı: 93 cm

Pithos mezar illüstrasyonu
(Selover, 2021, Çizim: Lilly Woodard)

Koçumbeli yerleşkesinde bir mezar alanı bulunmasa da bir pithos ve bir iskelet gömüsü bulundu. Bu iskeletin başına yakın bölgede ise altın kulak tıkaçları ve metal bir hançer bulundu. Bu mezar büyük ihtimalle Koçumbeli halkı için önemli bir yeri olan bir erkeğe aitti.

Koçumbeli Mezar Buluntuları

Kulak Tıkaçları, Altın

Mızrak, Bronz
Uzunluk: 14 cm Genişlik: 13.3 cm

Sources used for the final narrative

Atakuman, Ç. (2015). Domuztepe de Bulunan Halaf Dönemi Mühürlerinin Tipolojik Özellikleri ve Sosyal İşlevleri. *Edebiyat Fakültesi Dergisi (EFD)*, vol.32, 59-92.

Atakuman, Ç. (2017). Figurines of the Anatolian Early Bronze Age: The assemblage from Koçumbeli-Ankara. *Anatolian Studies*. 67. 85-108. 10.1017/S0066154617000023.

Ayten, E. G. (2019). Animal Figurines During the Early Bronze Age Of Anatolia: The Case Of Koçumbeli (Master's thesis, Middle East Technical University, Ankara, Turkey).

Bachhuber, C. (2011). "Negotiating metal and metal form in the royal tombs of Alacahöyük" in north-central Anatolia' in T.C. Wilkinson, S. Sherratt, J. Bennet (eds), *Interweaving Worlds: Systemic Interactions in Eurasia, 7th to 1st Millennium BC*. Oxford, Oxbow Books: 158–74.

Bachhuber, C. (2015). *Citadel and Cemetery in Early Bronze Age Anatolia*. Sheffield/Bristol, Equinox.

Bertram, J.K. (2008). Ahlatlıbel, Etiyokuşu, Koçumbeli zur Neubewertung der Ankara Gruppe. *TÜBA-AR* 11: 73–84. <http://dx.doi.org/10.22520/tubaar.2008.0004>

Bertram, J.K, İlgezdi, G. (2008). ODTÜ survey 2006–2007' *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 26.3: 239–48.

Bertram, G. İ., Bertram, J.K. (2012). Ankara Bölgesinde İlk Tunç Çağı Yerleşimleri. İstanbul: Türkiye'de Arkeometrinin Ulu Çınarları, Prof.Dr. Ay Melek ÖZER ve Prof. Dr. Şahinde DEMİRCİ'ye Armağan. Homer Kitapevi, 117- 124.

Breniquet, C. & Michel, C. (2014). Wool Economy in the Ancient Near East and the Aegean. *Wool Economy in the Ancient Near East and the Aegean: from the Beginnings of Sheep Husbandry to Institutional Textile Industry*, 17, Oxbow Books, pp. 1-11. Ancient Textiles Series, 9781782976318.

Dietler, M., Hayden, B. (2010). *Feasts: Archaeological and Ethnographic Perspectives on Food, Politics, and Power*. Tuscaloosa, University of Alabama Press.

Efe, T. (2007). The theories of the "Great Caravan Route" between Cilicia and Troy: the Early Bronze Age III period in inland western Anatolia. *Anatolian Studies* 57: 47–64. <https://doi.org/10.1017/S0066154600008498>

Lehner, J.W., Yener, K.A. (2014). "Organization and specialization of early mining and metal technologies in Anatolia" in B.W. Roberts, C.P. Thornton (eds), *Archaeometallurgy in Global Perspective*. New York, Springer: 529–57. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-9017-3_20

Massa, M. (2014). Early Bronze Age burial customs on the central Anatolian plateau: a view from Demircihöyük-Sarıket. *Anatolian Studies*, 64, pp 73-93 DOI:10.1017/S0066154614000064

Massa, M. (2016). Networks before Empires: cultural transfers in west and central Anatolia during the Early Bronze Age. Doctoral Thesis. University College London.

Massa, M., Tuna, Y. (2019). Reassessing western and central Anatolian Early Bronze Age sealing practices: a case from Boz Höyük (Afyon). *Anatolian Studies*. 69. 59-75. 10.1017/S0066154619000048.

Selover, S., Durgun, P. (2019). Reexamining Burials and Cemeteries in Early Bronze Age Anatolia. S. R. Steadman & G. MacMahon (eds.), *The Archaeology of Anatolia Volume III: Recent Discoveries (2017-2018)* (pp. 271-282). Cambridge Scholars Publishing.

Selover, S. (2021). Of Winged Women and Stone Tombs: Identity and Agency through Iron Age Lycian Mortuary Architecture. *Religions*, 12(8), 643. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/rel12080643>

Schoop, U.D. (2011). Some thoughts on social and economic development in Anatolia during the fourth and third millennia BC. in N. Bilgen, R. von den Hoff, S. Sandalçı, S. Dilek (eds), *Archaeological Research in Western Central Anatolia*. Kütahya, Dumlupınar University: 29–45.

Schoop, U. D. (2014). Weaving Society in Late Chalcolithic Anatolia: Textile Production and Social Strategies in the 4th Millennium BC. Western Anatolia before Troy. Proto-Urbanisation in the 4th Millennium BC?

Şahoğlu, V. (2005). The Anatolian Trade Network and the Izmir region during the Early Bronze Age. *Oxford Journal of Archaeology* 24: 339–61. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0092.2005.00240.x>

Şahoğlu, V. (2019). The Early Bronze Age Anatolian Trade Network and Its Role on The Transformation of The Anatolian and Aegean Communities. In V. Sahoglu - M. Sevketoglu & Y.H. Erbil (Eds.), *Connecting Cultures*. Ankara University Press.

Tuna, N., Buluç, S., & Tezcan, B. (Eds.). (2012). ODTÜ Arkeoloji Müzesi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM).

Wawruschka, C. (2014). Prehistoric Economics of Anatolia: Subsistence Practices and Exchange - Introduction. *Internationale Archäologie* 18.

Yakar, J. 1985: *The Later Prehistory of Anatolia: The Late Chalcolithic and Early Bronze Age*. Oxford, British Archaeological Reports

E. PARTICIPANTS

Table 69 Demographics of participants attended Cycle-1

ID	Age	Sex	Level of Education	Employment Status	Economic Condition
P-01	25-34	female	Bachelor's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-02	25-34	female	Bachelor's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-03	25-34	male	Bachelor's Degree	unemployed	income is enough to cover expenses
P-04	18-24	male	High School Diploma	unemployed	income is not enough to cover expenses
P-05	25-34	male	Bachelor's Degree	permanent employee	income is more than expenses
P-06	25-34	male	Master's Degree	permanent employee	income is more than expenses
P-07	35-44	female	Master's Degree	work on call	income is more than expenses

Table 70 Demographics of participants attended Cycle-2

ID	Age	Sex	Level of Education	Employment Status	Economic Condition
P-01	25-34	female	Bachelor's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-03	25-34	male	Bachelor's Degree	unemployed	income is enough to cover expenses
P-04	18-24	male	High School Diploma	unemployed	income is not enough to cover expenses
P-05	25-34	male	Bachelor's Degree	permanent employee	income is more than expenses
P-07	35-44	female	Master's Degree	work on call	income is more than expenses
P-08	25-34	male	Bachelor's Degree	self-employed	income is enough to cover expenses
P-09	35-44	female	Bachelor's Degree	other	income is enough to cover expenses
P-10	18-24	male	High School Diploma	other	income is enough to cover expenses
P-11	25-34	female	Bachelor's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-12	25-34	male	Bachelor's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-13	25-34	female	Master's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-14	35-44	male	Master's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-15	25-34	female	Bachelor's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-16	25-34	male	Bachelor's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-17	18-24	female	Bachelor's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-18	25-34	male	Bachelor's Degree	permanent employee	income is more than expenses
P-19	25-34	female	Master's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-20	25-34	female	Master's Degree	permanent employee	income is more than expenses
P-21	25-34	female	Master's Degree	unemployed	income is enough to cover expenses
P-22	25-34	female	Master's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-23	25-34	male	Master's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses
P-24	25-34	female	Master's Degree	permanent employee	income is enough to cover expenses

F. DATA COLLECTION IN CYCLE-1 AND CYCLE-2

CYCLE-1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE

ARAŞTIRMAYA GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu araştırma, ODTÜ Yerleşim Arkeolojisi öğrencisi Senem ERÇATIM tarafından ODTÜ öğretim üyelerinden Doç. Dr. Çiğdem ATAKUMAN danışmanlığındaki yüksek lisans tezi kapsamında yürütülmektedir. Bu form sizi araştırma koşulları hakkında bilgilendirmek için hazırlanmıştır.

Çalışmanın Amacı Nedir?

Geçmişe yönelik farklı anlatıların bireylerin geçmiş hakkındaki düşünceleri üzerindeki etkilerine dair bilgi toplamak için yapılan bu araştırma, geçmişe yönelik anlatıların toplumun geçmişle olan ilişkisindeki rolünü anlamayı amaçlamaktadır.

Bize Nasıl Yardımcı Olmanızı İsteyeceğiz?

Araştırmaya katılmayı kabul etmeniz halinde sizden öncelikle bazı anket sorularını yanıtlamanız beklenmektedir. Anket sorularının ardında ODTÜ Kampüsünde yer alan ve yaklaşık 4500 yıl öncesine tarihlendirilen Koçumbeli yerleşkesine dair bir anlatı gelmektedir. Sizden bu anlatıyı inceleyerek anlatının sonunda paylaşılan soruları yanıtlamanız beklenmektedir.

Sizden Topladığımız Bilgileri Nasıl Kullanacağız?

Araştırmaya katılımınız tamamen gönüllülük temelinde olmalıdır. Cevaplarınız tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Katılımcılardan elde edilecek bilgiler toplu halde değerlendirilecek ve bilimsel yayımlarda kullanılacaktır.

Katılımla ilgili bilmeniz gerekenler:

Çalışma, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden ötürü kendinizi rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta serbestsiniz. Böyle bir durumda çalışmayı uygulayan kişiye, çalışmadan çıkmak istediğinizi söylemek yeterli olacaktır.

Araştırmayla ilgili daha fazla bilgi almak isterseniz:

Bu çalışmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz. Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için Senem ERÇATIM (e-posta: s.ercatim@gmail.com) ile iletişim kurabilirsiniz.

Yukarıdaki bilgileri okudum ve bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum.

Çalışmanın ilk aşamasına katılım sağlamadıysanız aşağıdaki formu doldurmanızı rica ederim:

Ad Soyad ya da Rumuz:

Yaş:

Bir cevap seçin.

Cinsiyet:

Bir cevap seçin.

Çalışma Durumunuz:

Bir cevap seçin.

Ekonomik Durumunuz:

Bir cevap seçin.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Çalışmanın ilk aşamasına katıldığınız için teşekkür ederiz. Çalışmanın ikinci aşamasına katılmak istemeniz halinde sizinle iletişime geçerek çevrimiçi bir görüşme planlayacağız. Bu görüşme sırasında sizden Koçumbeli'ne dair bir anlatının yapıldığı sayfayı ziyaret etmenizi ve anlatıya dair sorulacak soruları yanıtlamanız beklenmektedir. Çalışmanın ikinci aşamasına katılmak ister misiniz?

Evet

Sizinle iletişime geçebileceğimiz telefon veya eposta bilginizi paylaşmanızı rica ederiz.

CYCLE-1 STAGE 2 ORAL INTERVIEW PROTOCOL

Preamble: Hello, thank you for supporting my master thesis. At this stage, I will share a narrative about a settlement, Koçumbeli, dated to approximately years ago and located in the METU Campus in Ankara. But first, I'm going to ask you a few questions about 4500 BP.

- *What comes to your mind about life in 4500 BP?*
- *Would you like to have lived in 4500 BP? Why?*

Researcher: I will share the link to the narrative shortly, but first, I would like to share a few information about Koçumbeli.

Koçumbeli is a settlement belongs to Early Bronze Age, a period in which centralization, the formation of large trade networks, and the transition from stone tools to metal were observed. In Ankara, other sites belonging to the same period as this site are Ahlatlıbel, Karaoğlan, Etiyokuşu and Çayyolu. However, it is thought to be in interaction with the Alacahöyük settlement in Çorum, which is famous for its King Tombs. Today, the finds belonging to Koçumbeli are exhibited on the second floor of the METU Archeology Museum. Among these finds are handmade pottery, spindle whorls and loom weights used in weaving, metal artifacts such as ear plugs and spears, idols, animal figurines, seals, and bone and stone tools.

For the participants that the traditional narrative will be shared: *By clicking the link I will share with you, you can view the Instagram page of Koçumbeli settlement. After clicking the link, I will ask you to share your screen and say out loud what you think while visiting the page. You do not have to view all the images or read the texts during your visit to the page, it is important that you act as you feel like.*

I am sharing the link with you in the chat.

The link: https://www.instagram.com/kocumbeli_yerleskesi/

For the participants that the authentic narrative will be shared: *The narrative that I am going to share with you is designed based on the idea what the past people lived in Koçumbeli would share if they had an Instagram account. I will share with you the*

link to the narrative shortly. After clicking the link, I will ask you to share your screen and say out loud what you think while visiting the page. You do not have to view all the images or read the texts during your visit to the page, it is important that you act as you feel like.

I am sharing the link with you in the chat.

The link: https://www.instagram.com/kocumbeli_sakinleri/

- *What did the narrative make you think about the past?*
- *Could you describe the life in Koçumbeli? (Houses, daily life, tools used by people, production, workload, etc.)*
- *Would you like to live with people who have lived in Koçumbeli? Why?*
- *If you had the chance to meet people living there, what would you say them?*
- *If you had the chance to meet people living there, what would you like to ask them?*
- *What else would you like to see about the life in Koçumbeli?*
- *Do you think the narrative has a message? If so, what do you think the message is?*
- *Which post impressed you the most? Why?*
- *What did you feel about your visit to the narrative?*
- *What do you think about the display format of the artifacts?*

1. CYCLE-1 STAGE 3 ORAL INTERVIEW PROTOCOL

Researcher: Would you like to see an alternative narrative?

-Which narrative would you prefer? Why?

Researcher: Thank you very much for your time.

CYCLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE

ARAŞTIRMAYA GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu araştırma, ODTÜ Yerleşim Arkeolojisi öğrencisi Senem ERÇATIM tarafından ODTÜ öğretim üyelerinden Doç. Dr. Çiğdem ATAKUMAN danışmanlığındaki yüksek lisans tezi kapsamında yürütülmektedir. Bu form sizi araştırma koşulları hakkında bilgilendirmek için hazırlanmıştır.

Çalışmanın Amacı Nedir?

Geçmişe yönelik farklı anlatıların bireylerin geçmiş hakkındaki düşünceleri üzerindeki etkilerine dair bilgi toplamak için yapılan bu araştırma, geçmişe yönelik anlatıların toplumun geçmişle olan ilişkisindeki rolünü anlamayı amaçlamaktadır.

Bize Nasıl Yardımcı Olmanızı İsteyeceğiz?

Araştırmaya katılmayı kabul etmeniz halinde sizden öncelikle bazı anket sorularını yanıtlamanız beklenmektedir. Anket sorularının ardında ODTÜ Kampüsünde yer alan ve yaklaşık 4500 yıl öncesine tarihlendirilen Koçumbeli yerleşkesine dair bir anlatı gelmektedir. Sizden bu anlatıyı inceleyerek anlatının sonunda paylaşılan soruları yanıtlamanız beklenmektedir.

Sizden Topladığımız Bilgileri Nasıl Kullanacağız?

Araştırmaya katılımınız tamamen gönüllülük temelinde olmalıdır. Cevaplarınız tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Katılımcılardan elde edilecek bilgiler toplu halde değerlendirilecek ve bilimsel yayımlarda kullanılacaktır.

Katılımla ilgili bilmeniz gerekenler:

Çalışma, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden ötürü kendinizi rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta serbestsiniz. Böyle bir durumda çalışmayı uygulayan kişiye, çalışmadan çıkmak istediğinizi söylemek yeterli olacaktır.

Araştırmayla ilgili daha fazla bilgi almak isterseniz:

Bu çalışmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz. Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için Senem ERÇATIM (e-posta: s.ercatim@gmail.com) ile iletişim kurabilirsiniz.

Yukarıdaki bilgileri okudum ve bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum.

Anlatıyı incelemeden önce aşağıdaki soruları yanıtalamanızı rica ederim:

Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünöyorsunuz?

4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünöyorsunuz?

4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşöncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

İnançları neydi?

Yaşlıların konumu neydi?

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Çalışma koşulları nasıldı?

İncelediğiniz anlatıyla ilgili aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica ederim.

Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj olduğunu düşünüyorsunuz?

Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

İnançları neydi?

Yaşlıların konumu neydi?

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Çalışma koşulları nasıldı?

Eserlerin/bulutuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

En çok hangi paylaşımından (metin/görsel vs.) etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Koçumbeli ile ilgili başka neleri görmek isterdiniz?

4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

G. CODE SYSTEM RELATED TO PARTICIPANTS' REACTIONS

Table 71 Code System in Cycle-1

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1. Cycle-1	
1.1 C-1: General perception of the past	
1.1.1 general	
1.1.1.1 memories	Özlem, hasret, anılar, kırgınlıklar, sevinçler, hüznler... cycle1-q01\Participant-04
1.1.1.2 past events	Savaşlar, mücadeleler cycle1-q01\Participant-02
1.1.1.3 time that cannot be interfered	Müdahale edemediğimiz zaman dilimi cycle1-q01\Participant-06
1.1.1.4 bygone	Geçmişte kaldı cycle1-q01\Participant-05
1.1.1.5 distant past with an effect on my life	Etkilerini bugün gördüğüm, yaşamadığım dönemler. cycle1-q01\Participant-07
1.1.1.6 time out of sight	Geriye dönüp gözlemleyemediğimiz zaman. cycle1-q01\Participant-03
1.1.1.7 ancient period	Geçmiş denildiğinde aklıma gelen 2 görüntü var. İlki Antik Mısır ve piramit görseli. Diğeri ise Antik Yunan'da bir toplum cycle1-q01\Participant-01
1.1.2 feelings	
1.1.2.1 nostalgia	Nostalji cycle1-q02\Participant-02
1.1.2.2 curiosity	Yeni bilginin mevcut olan anlatıları değiştirip değiştirmeyeceğini merak ediyorum. cycle1-q02\Participant-07
1.1.2.3 surprised	Geçmişte yaşanan şeyler hakkında bilgi sahibi olduğumda genellikle şaşıyorum. cycle1-q02\Participant-06
1.1.2.4 happy	Mutlu cycle1-q02\Participant-05
1.1.2.5 thoughtful	İnsanın odak noktasının nereye evirildiğini. cycle1-q02\Participant-03
	Duruma göre değişir. Eğer önemli bir şeyse neden geç öğrendiğimi sorgular ve üzülürüm. Önemsiz ise umursamam. cycle1-q02\Participant-04

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1.1.2.6 excited	Genelde geçmişle ilgili bir şeyler öğrenmek beni heyecanlandırır. cycle1-q02\Participant-01
1.2 C-2: Motivation to know about the past	
1.2.1 cultural development	
1.2.1.1 lifestyle	
1.2.1.1.1 emergence of present daily practices	Gündelik hayata dair pratiklerin nasıl oluştuğunu öğrenmek isterdim, mesela zeytin yağı kullanmak nasıl akıl edildi? cycle-1-q1\Participant-07
1.2.1.1.2 life in ancient times	Antik Yunan'da yaşam nasıl çok merak ediyorum. Mümkünse o zamanda yaşayarak o dönemi tecrübe etmek isterdim cycle1-q03\Participant-01
1.2.1.1.3 life of first human	Dinin insan olarak tanımladığı ilk homosapiens'in Dünya'ya gelişi ve yaşamı. cycle1-q03\Participant-05
1.2.1.2 science and technology	
1.2.1.2.1 formation of universe	Büyük patlama cycle1-q03\Participant-03
1.2.2 nothing	
1.2.2.1 nothing	Spesifik olarak aklıma bir şey gelmiyor cycle1-q03\Participant-02
	Sanırım hiçbir şey yok. cycle1-q03\Participant-04
1.2.3 other	
1.2.3.1 to learn forgotten information	Yazının icadından önce bilinen ve yazıya geçirilemeyen unutulmuş bilgileri öğrenmek isterdim. cycle1-q03\Participant-06
1.2.3.2 to learn about the future	İnsanın odak noktasının nereye evirildiğini. cycle1-q02\Participant-03
1.3 C-3: Initial perception of a specific time period, 4500 BP	
1.3.1 time	
1.3.1.1 as it is	Tarım devrimi gerçekleşmiş, dinler var, daha fazla birlikte yaşadıklarını. cycle1-q04\Participant-03
1.3.1.2 earlier than it is	4500 yıl öncesinin Ankara versiyonu çok daha küçük ve kurak gibi düşünüyorum. Ama okuduklarıma göre Anadolu toprakları çok yeşilmiş. Ankara'nın konumuna göre insanlar belki ticaretle uğraşıyorlardı, ticaret olması için çok erken bir dönem sanırım. Çok boş bir yerdir Ankara. cycle1-q04\Participant-06

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1.3.1.3 very early	<p>Pek bir şey düşünmüyorum. Çok eski, çok daha ilkel olduğunu düşündüğüm bir durum. İlk insanlar, çok basit ve güdüleriyle yaşayan insanlar. cycle1-q04\Participant-01</p> <p>İnsanlar muhtemel mağaralarda yaşamaya geçmemişlerdir. Avcı toplayıcı şekilde yaşıyorlardır. Ama Koçumbeli 4500 yıl öncesine aitse bir yerleşke vardır. Kadınlar bir köşede yemek yapıyor, erkekler geyik falan avlıyorlar. Çocuklar da etrafta küçük işlerle uğraşıyorlar. cycle1-q04\Participant-02</p> <p>Bilgim yok. Henüz yeni yeni mağaradan çıkan, iki ayağının üstünde duran ufak tefek bir sosyal çevresi olan, bildiğimiz modern insandan çok uzakta kılık kıyafeti olmayan ama hafif örtünme güdüsü olan bir canlı geliyor aklıma. Biliyor olmam gerektiğini ama bilmediğimin farkındayım. cycle1-q04\Participant-07</p>
1.3.1.4 old period	<p>İlkel toplumlar, savaşlar, kabileler, peygamberler, bilimin olmadığı bir toplum. cycle1-q04\Participant-04</p> <p>10000, 5000, 4500, 2000 yıl ya da 1000 yıl öncesi aynı gibi geliyor bana. İnsanların küçük kabileler halinde yaşadığı bi kısmının hala tarıma geçmediği göçebe olduğu bi dönem diye düşünüyorum. cycle1-q04\Participant-05</p>
1.3.2 cultural development	
1.3.2.1 social structure	
1.3.2.1.1 negative	
1.3.2.1.1.1 tribes	<p>10000, 5000, 4500, 2000 yıl ya da 1000 yıl öncesi aynı gibi geliyor bana. İnsanların küçük kabileler halinde yaşadığı bi kısmının hala tarıma geçmediği göçebe olduğu bi dönem diye düşünüyorum. cycle1-q04\Participant-05</p>
1.3.2.1.1.2 no human rights	<p>İstemezdim. Teknoloji bir yana insan hakları, hukukun bu kadar geliştiği şartların olduğu bir ortamda büyüdük. Filmlerde, kitaplarda üç yüz yıl öncesinde bile işkenceler var. cycle1-q05\Participant-04</p>
1.3.2.1.1.3 no complex relations	<p>Herhangi bir ilişkiler bütünü, düzen olmadığı için istemezdim. Şaşıracak, sorgulayacak bir şey olmadığı için istemezdim. cycle1-q05\Participant-01</p>
1.3.2.1.1.4 primitive society	<p>İlkel toplumlar, savaşlar, kabileler, peygamberler, bilimin olmadığı bir toplum. cycle1-q04\Participant-04</p>
1.3.2.1.1.5 not civilized like today	<p>Hayır. Bilinçli bir devir olduğunu düşünmüyorum. Şu an insan algısının daha gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Daha medenice/modern yaşamayı tercih ettiğim için istemezdim. cycle1-q05\Participant-06</p>
1.3.2.1.1.6 undeveloped legal system	<p>İstemezdim. Teknoloji bir yana insan hakları, hukukun bu kadar geliştiği şartların olduğu bir ortamda büyüdük. Filmlerde, kitaplarda üç yüz yıl öncesinde bile işkenceler var. cycle1-q05\Participant-04</p>

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1.3.2.1.1.7 no social order	Herhangi bir ilişkiler bütünü, düzen olmadığı için istemezdim. Şaşırarak, sorgulayacak bir şey olmadığı için istemezdim. cycle1-q05\Participant-01
1.3.2.1.2 neutral	
1.3.2.1.2.1 developing feeling of togetherness	Tarım devrimi gerçekleşmiş, dinler var, daha fazla birlikte yaşadıklarını. cycle1-q04\Participant-03
1.3.2.2 lifestyle	
1.3.2.2.1 negative	
1.3.2.2.1.1 end of cave life	Bilgim yok. Henüz yeni yeni mağaradan çıkan, iki ayağının üstünde duran ufak tefek bir sosyal çevresi olan, bildiğimiz modern insandan çok uzakta kılık kıyafeti olmayan ama hafif örtünme güdüsü olan bir canlı geliyor aklıma. Biliyor olman gerektiğini ama bilmediğimin farkındayım. cycle1-q04\Participant-07
1.3.2.2.1.2 limited facilities	Yaşamak istemezdim. Uzaktan izlemek isterdim. Çünkü şimdiyi biliyorum, şimdinin imkanlarını biliyorum. Orada daha az insan var seyahat etme, dünyayı görme şansım olmazdı. cycle1-q05\Participant-02
1.3.2.2.1.3 harsh conditions	İstemezdim. Çok zorlu koşullar olurdu ben konforuma düşkün bir insanım. cycle1-q05\Participant-07
1.3.2.2.1.4 before cave life	İnsanlar muhtemel mağaralarda yaşamaya geçmemişlerdir. Avcı toplayıcı şekilde yaşıyorlardır. Ama Koçumbeli 4500 yıl öncesine aitse bir yerleşke vardır. Kadınlar bir köşede yemek yapıyor, erkekler geyik falan avlıyorlar. Çocuklar da etrafta küçük işlerle uğraşıyorlar. cycle1-q04\Participant-02
1.3.2.2.1.5 wars	İlkel toplumlar, savaşlar, kabileler, peygamberler, bilimin olmadığı bir toplum. cycle1-q04\Participant-04
1.3.2.2.2 neutral	
1.3.2.2.2.1 nomadic life	10000, 5000, 4500, 2000 yıl ya da 1000 yıl öncesi aynı gibi geliyor bana. İnsanların küçük kabileler halinde yaşadığı bi kısmının hala tarıma geçmediği göçebe olduğu bi dönem diye düşünüyorum. cycle1-q04\Participant-05
1.3.2.3 mindset	
1.3.2.3.1 negative	
1.3.2.3.1.1 unconscious	Hayır. Bilinçli bir devir olduğunu düşünmüyorum. Şu an insan algısının daha gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Daha medenice/modern yaşamayı tercih ettiğim için istemezdim. cycle1-q05\Participant-06
1.3.2.3.1.2 primitive	Pek bir şey düşünmüyorum. Çok eski, çok daha ilkel olduğunu düşündüğüm bir durum. İlk insanlar, çok basit ve güdülerıyla yaşayan insanlar. cycle1-q04\Participant-01
	İlkel toplumlar, savaşlar, kabileler, peygamberler, bilimin olmadığı bir toplum. cycle1-q04\Participant-04

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
	Bilgim yok. Henüz yeni yeni mağaradan çıkan, iki ayağının üstünde duran ufak tefek bir sosyal çevresi olan, bildiğimiz modern insandan çok uzakta kılık kıyafeti olmayan ama hafif örtünme güdüsü olan bir canlı geliyor aklıma. Biliyor olmam gerektiğini ama bilmediğimin farkındayım. cycle1-q04\Participant-07
1.3.2.4 economics	
1.3.2.4.1 neutral	
1.3.2.4.1.1 agricultural activities	Tarım devrimi gerçekleşmiş, dinler var, daha fazla birlikte yaşadıklarını. cycle1-q04\Participant-03
1.3.2.4.2 negative	
1.3.2.4.2.1 no trade	4500 yıl öncesinin Ankara versiyonu çok daha küçük ve kurak gibi düşünüyorum. Ama okuduklarıma göre Anadolu toprakları çok yeşilmiş. Ankara'nın konumuna göre insanlar belki ticaretle uğraşıyorlardı, ticaret olması için çok erken bir dönem sanırım. Çok boş bir yerdir Ankara. cycle1-q04\Participant-06
1.3.2.4.2.2 hunter gatherer	İnsanlar muhtemel mağaralarda yaşamaya geçmemişlerdir. Avcı toplayıcı şekilde yaşıyorlardır. Ama Koçumbeli 4500 yıl öncesine aitse bir yerleşke vardır. Kadınlar bir köşede yemek yapıyor, erkekler geyik falan avlıyorlar. Çocuklar da etrafta küçük işlerle uğraşıyorlar. cycle1-q04\Participant-02
1.3.2.5 science and technology	
1.3.2.5.1 negative	
1.3.2.5.1.1 undeveloped technology	İstemezdim. Teknoloji bir yana insan hakları, hukukun bu kadar geliştiği şartların olduğu bir ortamda büyüdük. Filmlerde, kitaplarda üç yüz yıl öncesinde bile işkenceler var. cycle1-q05\Participant-04
1.3.2.5.1.2 no science	İlkel toplumlar, savaşlar, kabileler, peygamberler, bilimin olmadığı bir toplum. cycle1-q04\Participant-04
1.3.3 belief	
1.3.3.1 prophets	İlkel toplumlar, savaşlar, kabileler, peygamberler, bilimin olmadığı bir toplum. cycle1-q04\Participant-04
1.3.3.2 existence of religious beliefs	Tarım devrimi gerçekleşmiş, dinler var, daha fazla birlikte yaşadıklarını. cycle1-q04\Participant-03
1.3.4 gender	
1.3.4.1 men as hunters	İnsanlar muhtemel mağaralarda yaşamaya geçmemişlerdir. Avcı toplayıcı şekilde yaşıyorlardır. Ama Koçumbeli 4500 yıl öncesine aitse bir yerleşke vardır. Kadınlar bir köşede yemek yapıyor, erkekler geyik falan avlıyorlar. Çocuklar da etrafta küçük işlerle uğraşıyorlar. cycle1-q04\Participant-02
1.3.4.2 women as housekeepers	İnsanlar muhtemel mağaralarda yaşamaya geçmemişlerdir. Avcı toplayıcı şekilde yaşıyorlardır. Ama Koçumbeli 4500 yıl öncesine aitse bir yerleşke vardır. Kadınlar bir köşede yemek yapıyor, erkekler geyik falan avlıyorlar.

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
	Çocuklar da etrafta küçük işlerle uğraşıyorlar. cycle1-q04\Participant-02
1.4 C-4: Perception of a specific period, the case of EBA A	
1.4.1 time	
1.4.1.1 as it is	Çok farklı şeyler düşündürmedi. Bu tarz şeylerle ilgili çocukken okudum. Sadece beni şaşırttığı nokta, Ankara'da böyle bir yerin olması ve 4500 yıl öncesinin o kadar da ilk olmadığını düşündürdü. cycle1-q06\Participant-01
	Daha yakın hissettim kendimi onlara. Düşündüğümde çok daha gelişmişler. Orada birini alıp buraya koysak her şeyden ne kadar çok olduğunu gördüğüne şaşırdı. cycle1-q06\Participant-02
	Antalya'nın köyelerine çok benziyor. Yapılar, hayvancılık vs. Hem bir kaygın var hem de kaygısızlık. Hayatı güzel mutlu bir şekilde yaşadıklarını düşünüyorum. cycle1-q07\Participant-03
	Geçmişteki insanların hayatları biraz sıkıcı gibi. Onlar da eğleniyorlar, şölen var ama günümüzdeki şartları düşününce sıkıcı gibi geldi. cycle1-q06\Participant-06
	Çok ilgimi çekmedi. Altyazılarına çok dikkat etmedim, görsellerden çok merakımı cezbeden bir şeyle karşılaşmadım. Kalıntılar beni çok cezbetmiyor, üç boyutlu düşünmekle ilgili problem yaşıyorum. Eski hayatı tahayyül edemiyorum. Küçük şeyler, figürler çok dikkatimi çekiyor. Beni onlara yakın hissettiren bu tarz küçük şeyler. Değerli madenler de o günden bugüne kıymetli kalmaları ve gündelik hayatta kullanılan şeyler de ilgimi çekiyor. Gündelik hayatlarını tahmin etmeye başladıkça bir yakınlık kuruyorum. Aslında 4500 yıl öncesinin çok uzun olmadığına dair fikrim oldu. cycle1-q14\Participant-07
1.4.1.2 old period	O dönemlere gitmek istemezdim. O dönemin insanı olmadığını bir kez daha gördüm. Bana göre değilmiş. Çok eksik var, bir şeyi yapan ilk insan olmak istemezdim. cycle1-q06\Participant-04
	Çanak çömlek ilgimi çekmiyor. İlgimi çeken tek şey bildiğim bir yerde, kampüsümüzde olması. Müzelerde her yerde hep aynısını görüyoruz. cycle1-q14\Participant-05
1.4.2 cultural development	
1.4.2.1 social structure	
1.4.2.1.1 positive	
1.4.2.1.1.1 less/no class difference than today	Bir toplumsal düzenin olduğunu fark ettim, insanlar arası kurallar, normlar var. Gelişen bir toplumsal düzen var. Özel mülkiyetin olduğu, yönetimin, devlet kavramının olduğu bir toplumsal düzenleri var. Ev düzeni ilginç geldi. Dini figürlerin kadın bedenleri üzerinden yansıtılması toplumsal cinsiyet gibi bir ayrımın olmadığını düşündüm. Öyle bir ayrım varsa da kadının daha pozitif durumda olduğunu düşündüm. İlkel düşünce tamamen kafamdan çıktı,

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
	<p>Türkiye'de herhangi bir köyde sadece teknolojiden çok çok geri olduğu, toplumsal cinsiyet rollerinin çok şekillenmediği bir hali geldi. Üretimi pamuktan vs. yaptıkları için çok fazla dokuma işleri de olduğu için kadın ve erkeğin üretimde eşitlik içinde olduğu bir sistem düşündüm. Özel mülkiyet var ama çok sınıfsal fark olduğunu düşünmüyorum. cycle1-q07\Participant-01</p> <p>Daha eşitlikçi özgür mülkiyetin bu kadar belirleyici olmadığı sınıfsal ayrımların ortaya çıkmadığı kadın ve erkeklerin daha eşit olduğu bir toplum olduğunu düşündüm ama sizin ticaret olduğunu söylemenizden dolayı ticaretin olduğu yerde eşitlik olmaz diye düşünüyorum. cycle1-q07\Participant-07</p>
1.4.2.1.1.2 more free environment than today	Şanslı olduklarını söylemek isterdim. Daha özgür bir ortamda keşfedecek çok daha fazla şey olduğu için böyle düşünüyorum. cycle1-q09\Participant-01
1.4.2.1.1.3 ownership is not so decisive as today	Daha eşitlikçi özgür mülkiyetin bu kadar belirleyici olmadığı sınıfsal ayrımların ortaya çıkmadığı kadın ve erkeklerin daha eşit olduğu bir toplum olduğunu düşündüm ama sizin ticaret olduğunu söylemenizden dolayı ticaretin olduğu yerde eşitlik olmaz diye düşünüyorum. cycle1-q07\Participant-07
1.4.2.1.2 neutral	
1.4.2.1.2.1 existence of social order	<p>Bir toplumsal düzenin olduğunu fark ettim, insanlar arası kurallar, normlar var. Gelişen bir toplumsal düzen var. Özel mülkiyetin olduğu, yönetimin, devlet kavramının olduğu bir toplumsal düzenleri var. Ev düzeni ilginç geldi. Dini figürlerin kadın bedenleri üzerinden yansıtılması toplumsal cinsiyet gibi bir ayrımın olmadığını düşündüm. Öyle bir ayrım varsa da kadının daha pozitif durumda olduğunu düşündüm. İlkel düşünce tamamen kafamdan çıktı, Türkiye'de herhangi bir köyde sadece teknolojiden çok çok geri olduğu, toplumsal cinsiyet rollerinin çok şekillenmediği bir hali geldi. Üretimi pamuktan vs. yaptıkları için çok fazla dokuma işleri de olduğu için kadın ve erkeğin üretimde eşitlik içinde olduğu bir sistem düşündüm. Özel mülkiyet var ama çok sınıfsal fark olduğunu düşünmüyorum. cycle1-q07\Participant-01</p> <p>Bir köyden biraz daha büyük bir yapı var gibi, mühürler, süslemeler falan bir yönetimin altında yaşayan insanların organize olmuş bir toplum var gibi. Aksi halde bu kadar detaylı sanat eseri çıkmazdı diye düşünüyorum. cycle1-q07\Participant-05</p>
1.4.2.1.2.2 developed human relations	Ne kadar cahil olduğumu daha iyi anladım. Birbirlerine hediye vermelerine şaşırdım. Arkadaşlık, komşuluk ilişkileri şaşırttı. Normalde müzelere gittiğimde kafamda canlandıramıyor muydum? İnsanların orada neler yaşadığını görmek için, o duyguyu hissetmek için gidiyorum daha çok. cycle1-q14\Participant-02
1.4.2.1.2.3 not a primitive society	Bir toplumsal düzenin olduğunu fark ettim, insanlar arası kurallar, normlar var. Gelişen bir toplumsal düzen var. Özel mülkiyetin olduğu, yönetimin, devlet kavramının olduğu bir toplumsal düzenleri var. Ev düzeni ilginç geldi. Dini figürlerin kadın bedenleri üzerinden yansıtılması toplumsal cinsiyet gibi bir ayrımın olmadığını düşündüm. Öyle bir ayrım varsa da kadının daha pozitif durumda olduğunu düşündüm. İlkel düşünce tamamen kafamdan çıktı, Türkiye'de herhangi bir köyde sadece teknolojiden çok çok geri olduğu, toplumsal cinsiyet rollerinin çok şekillenmediği bir hali geldi. Üretimi pamuktan vs. yaptıkları için çok fazla dokuma işleri de olduğu için kadın ve erkeğin üretimde eşitlik içinde olduğu bir sistem düşündüm. Özel mülkiyet

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
	var ama çok sınıfsal fark olduğunu düşünmüyorum. cycle1-q07\Participant-01
1.4.2.2 lifestyle	
1.4.2.2.1 positive	
1.4.2.2.1.1 much more simple life	21. yüzyıl çok zor. Yaptıkları her şey çok kıymetli ve çok daha sade bir yaşamak buradan bakıldığında çok daha keyifli ama zor görünüyor. cycle1-q09\Participant-06
1.4.2.2.1.2 happy life	Antalya'nın köylerine çok benziyor. Yapılar, hayvancılık vs. Hem bir kaygın var hem de kaygısızlık. Hayatı güzel mutlu bir şekilde yaşadıklarını düşünüyorum. cycle1-q07\Participant-03
	21. yüzyıl çok zor. Yaptıkları her şey çok kıymetli ve çok daha sade bir yaşamak buradan bakıldığında çok daha keyifli ama zor görünüyor. cycle1-q09\Participant-06
1.4.2.2.1.3 more comfy than present	Şu anki konumunuzu çok bozmayın, demirle falan uğraşmayın. Rahat etmek için icat edilen herşey rahatımızı bozuyor aslında. cycle1-q09\Participant-05
1.4.2.2.2 neutral	
1.4.2.2.2.1 very different than the present	Eğer şu anki bilgi ve görgüm ile yaşama şansım varsa yaşamak isterdim. Çünkü bana Koçumbeli'yi cazip kılan şey daha önce deneyimlemediğim ve günlük pratiklerimden çok farklı yaşam, insan ilişkileri, çeşitli aletlerin kullanımı ve buna bakış açıları ve düşünme şekillerini görme fırsatı. Ancak eğer oradaki her birey gibi Koçumbeli'de doğsam- büyüsem- yaşasam bu şu an yaşadığım hayattan farksız olurdu çünkü bir başka olan bilmeden, kendi rutinlerimde yaşadım. Dolayısıyla istemezdim. cycle1-q08\Participant-01
	İsterdim. Orada da yaşayabilirdik, burada da. Absürt olacağı için hoş olurdu. Buraya gelseler ben onlara bir şeyler öğretsem, ben oraya gitsem Arog'daki gibi güzel bir macera oldu. Ben çok büyük bir kültürel şok yaşamamam da onlar çok büyük bir kültürel şok yaşarlardı. cycle1-q08\Participant-04
	Farklı bir deneyim olabilirdi ama kültürel olarak çok şey değiştiği için ben onların hayatına ayak uyduramazdım. Belki onlar benim hayatıma daha kolay ayak uydurur. Ateş yakmak, avlanmak, dokuma yapmayı biliyorlar ama ben yapamam bunları. Doğada başarılı olamam. Daha temel olduğu için onların hayatının daha zor olduğunu düşünüyorum. cycle1-q08\Participant-06
1.4.2.2.2.2 an ordinary life	Sıra dışı olmayan pek çok küçük yerleşim biriminde karşılaşılabileceğim varoluşun kalıntıları. Ben de bunlardan bırakıyorum diye düşünüyorum. cycle1-q06\Participant-07
1.4.2.2.2.3 less abundance	Daha yakın hissettim kendimi onlara. Düşündüğümde çok daha gelişmişler. Orada birini alıp buraya koysak her şeyden ne kadar çok olduğunu gördüğüne şaşırırdı. cycle1-q06\Participant-02
1.4.2.2.2.4 village life	Köy hayatına benziyor. Gününe ekin ekip koyun güderek geçiyor. cycle1-q07\Participant-02

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
	Antalya'nın köylerine çok benziyor. Yapılar, hayvancılık vs. Hem bir kaygın var hem de kaygısızlık. Hayatı güzel mutlu bir şekilde yaşadıklarını düşünüyorum. cycle1-q07\Participant-03
	Farklı farklı dinsel ritüelleri varmış gibi. Köy yaşamını canlandırdı gözümde. cycle1-q06\Participant-05
1.4.2.2.3 negative	
1.4.2.2.3.1 life based on survival	Evlerin tek katlı, taştan evler olduğunu düşünüyorum. Günlük hayatta tarım, hayvanlar, ticaret, dokumacılık var. Çok temel ihtiyaçlara yönelik bir düzen var ve o düzeni sağlamak zorundalar. Daha çok hayatta kalmak üzerine kurulu bir düzenleri var. 21. yüzyılda hayatta kalmaktan ziyade kendini gerçekleştirme gibi bir algısı var. cycle1-q07\Participant-06
1.4.2.2.3.2 life is more though	İstemezdim. Şu anki insanlarla yaşamak da zor ama onlarla yaşamak daha zor olurdu. cycle1-q08\Participant-05
1.4.2.2.3.3 boring life	Onlar burada yaşayacaksa olabilir ama ben gitmezdim. Onlar anlatırlardı kendi yaşamlarını. Ama ben oraya gitsem köy hayatından çok sıkılırdım. cycle1-q08\Participant-02
	Geçmişteki insanların hayatları biraz sıkıcı gibi. Onlar da eğleniyorlar, şölen var ama günümüzdeki şartları düşününce sıkıcı gibi geldi. cycle1-q06\Participant-06
1.4.2.2.3.4 low life standards	Üretimin çok olduğunu gördüm, ama çok da eksikleri var. Hayat standartları düşük, iş yükü fazla. Zorlu şartlar. cycle1-q07\Participant-04
1.4.2.2.3.5 tough living conditions	Üretimin çok olduğunu gördüm, ama çok da eksikleri var. Hayat standartları düşük, iş yükü fazla. Zorlu şartlar. cycle1-q07\Participant-04
	Farklı bir deneyim olabilirdi ama kültürel olarak çok şey değiştiği için ben onların hayatına ayak uyduramazdım. Belki onlar benim hayatıma daha kolay ayak uydurur. Ateş yakmak, avlanmak, dokuma yapmayı biliyorlar ama ben yapamam bunları. Doğada başarılı olamam. Daha temel olduğu için onların hayatının daha zor olduğunu düşünüyorum. cycle1-q08\Participant-06
	Fantastik film gibi bir süre onlardan buraya gelen olmasını isterdim ama onları günümüz koşullarında korumak kollamak zor olurdu. Karşıdan karşıya geçirmek mesela. Ben oraya gidince de birkaç fotoğraf karesi zihnime koyup fazla oyalanmadan gitmek isterdim. Yaşadığım zaman dilimini tercih ederdim. Orada yaşamadık zor olurdu. Terlik yok mesela. cycle1-q08\Participant-07
1.4.2.2.3.6 lack of many things	Üretimin çok olduğunu gördüm, ama çok da eksikleri var. Hayat standartları düşük, iş yükü fazla. Zorlu şartlar. cycle1-q07\Participant-04
1.4.2.3 mindset	
1.4.2.3.1 negative	

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1.4.2.3.1.1 selfishness	Birbirinizi sevin, empati kurun, bencil olmayın. Geçmişte olan bencillikler sonra bize yansıyor. cycle1-q09\Participant-03
1.4.2.3.1.2 no sense of self-actualization like today	Evlerin tek katlı, taştan evler olduğunu düşünüyorum. Günlük hayatta tarım, hayvanlar, ticaret, dokumacılık var. Çok temel ihtiyaçlara yönelik bir düzen var ve o düzeni sağlamak zorundalar. Daha çok hayatta kalmak üzerine kurulu bir düzenleri var. 21. yüzyılda hayatta kalmaktan ziyade kendini gerçekleştirme gibi bir algısı var. cycle1-q07\Participant-06
1.4.2.3.1.3 do not care about the future	Gelecekte mesaj göndersem onların ne kadar umurunda olur. Çay severim. Herkese benden çay derdim. cycle1-q09\Participant-04
1.4.2.3.1.4 no consciousness like today	Sakin gelmeyin.... Hayatlarını uzatabilecek minik şeyleri söylemek ve ömürlerini uzatacak tüyolar vermek isterdim. Sakin ha kafa derinizi delmeyin. Bugüne dair bir şey söylesem yine biri çiti yapacaktı. Bugüne gelmek kaçınılmazdı. cycle1-q09\Participant-07
1.4.2.3.1.5 have a lot of to learn	Güzel soru. Yeni şeyler öğrenmek için okumalarını, hayatın o kadar da sınırlı olmadığını araştırmaya ve öğrenmeye devam etmelerini söyledim. cycle1-q09\Participant-02 İsterdim. Orada da yaşayabilirdik, burada da. Absürt olacağı için hoş olurdu. Buraya gelseler ben onlara bir şeyler öğresem, ben oraya gitsem Arog'daki gibi güzel bir macera oldu. Ben çok büyük bir kültürel şok yaşamamam da onlar çok büyük bir kültürel şok yaşarlardı. cycle1-q08\Participant-04
1.4.2.3.2 neutral	
1.4.2.3.2.1 developed sense of empathy	Tarihi gözünden baktığım için hem şaşırdım hem şaşırmadım. Aynı coğrafya olduğu için aşağı yukarı aynı kültür. İnsanların sanat kaygısı olması şaşırttı. Estetik kaygıları var, yaşamak için yaşamıyorlar. Sanatla uğraştıklarından empati duygularının da gelişmiş olduğunu düşündüm. cycle1-q14\Participant-03
1.4.2.3.2.2 sense of entertainment	Geçmişteki insanların hayatları biraz sıkıcı gibi. Onlar da eğleniyorlar, şölen var ama günümüzdeki şartları düşününce sıkıcı gibi geldi. cycle1-q06\Participant-06
1.4.2.3.2.3 closer to me	Daha yakın hissettim kendimi onlara. Düşündüğümde çok daha gelişmişler. Orada birini alıp buraya koysak her şeyden ne kadar çok olduğunu gördüğüne şaşırdı. cycle1-q06\Participant-02
1.4.2.3.2.4 ever existing survival instinct	İnsanlar her şekilde hayata kalması güdüsüyle bir şekilde uyum sağlayıp ellerindeki imkanlarla yapabileceklerini en üst limitini yapmışlar. cycle1-q06\Participant-03
1.4.2.4 economics	
1.4.2.4.1 neutral	
1.4.2.4.1.1 private property	Bir toplumsal düzenin olduğunu fark ettim, insanlar arası kurallar, normlar var. Gelişen bir toplumsal düzen var. Özel mülkiyetin olduğu, yönetimin, devlet kavramının olduğu bir toplumsal düzenleri var. Ev düzeni ilginç geldi. Dini figürlerin kadın bedenleri üzerinden yansıtılması toplumsal cinsiyet gibi bir ayrımın olmadığını düşündüm. Öyle bir ayrım varsa da kadının daha

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
	pozitif durumda olduğunu düşündüm. İlkel düşünce tamamen kafamdan çıktı, Türkiye'de herhangi bir köyde sadece teknolojiden çok çok geri olduğu, toplumsal cinsiyet rollerinin çok şekillenmediği bir hali geldi. Üretimi pamuktan vs. yaptıkları için çok fazla dokuma işleri de olduğu için kadın ve erkeğin üretimde eşitlik içinde olduğu bir sistem düşündüm. Özel mülkiyet var ama çok sınıfsal fark olduğunu düşünmüyorum. cycle1-q07\Participant-01
1.4.2.4.1.2 production	Üretimin çok olduğunu gördüm, ama çok da eksikleri var. Hayat standartları düşük, iş yükü fazla. Zorlu şartlar. cycle1-q07\Participant-04
1.4.2.4.1.3 agriculture	Evlerin tek katlı, taştan evler olduğunu düşünüyorum. Günlük hayatta tarım, hayvanlar, ticaret, dokumacılık var. Çok temel ihtiyaçlara yönelik bir düzen var ve o düzeni sağlamak zorundalar. Daha çok hayatta kalmak üzerine kurulu bir düzenleri var. 21. yüzyılda hayatta kalmaktan ziyade kendini gerçekleştirme gibi bir algısı var. cycle1-q07\Participant-06
1.4.2.4.1.4 trade	Evlerin tek katlı, taştan evler olduğunu düşünüyorum. Günlük hayatta tarım, hayvanlar, ticaret, dokumacılık var. Çok temel ihtiyaçlara yönelik bir düzen var ve o düzeni sağlamak zorundalar. Daha çok hayatta kalmak üzerine kurulu bir düzenleri var. 21. yüzyılda hayatta kalmaktan ziyade kendini gerçekleştirme gibi bir algısı var. cycle1-q07\Participant-06
1.4.2.4.1.5 animal husbandry	Evlerin tek katlı, taştan evler olduğunu düşünüyorum. Günlük hayatta tarım, hayvanlar, ticaret, dokumacılık var. Çok temel ihtiyaçlara yönelik bir düzen var ve o düzeni sağlamak zorundalar. Daha çok hayatta kalmak üzerine kurulu bir düzenleri var. 21. yüzyılda hayatta kalmaktan ziyade kendini gerçekleştirme gibi bir algısı var. cycle1-q07\Participant-06
1.4.2.4.1.6 textile	Evlerin tek katlı, taştan evler olduğunu düşünüyorum. Günlük hayatta tarım, hayvanlar, ticaret, dokumacılık var. Çok temel ihtiyaçlara yönelik bir düzen var ve o düzeni sağlamak zorundalar. Daha çok hayatta kalmak üzerine kurulu bir düzenleri var. 21. yüzyılda hayatta kalmaktan ziyade kendini gerçekleştirme gibi bir algısı var. cycle1-q07\Participant-06
1.4.2.4.2 negative	
1.4.2.4.2.1 too much workload	Üretimin çok olduğunu gördüm, ama çok da eksikleri var. Hayat standartları düşük, iş yükü fazla. Zorlu şartlar. cycle1-q07\Participant-04
1.4.2.5 art	
1.4.2.5.1 neutral	
1.4.2.5.1.1 existence of art	Tarihçi gözünden baktığım için hem şaşırdım hem şaşırmadım. Aynı coğrafya olduğu için aşağı yukarı aynı kültür. İnsanların sanat kaygısı olması şaşırttı. Estetik kaygıları var, yaşamak için yaşamıyorlar. Sanatla uğraştıklarından empati duygularının da gelişmiş olduğunu düşündüm. cycle1-q14\Participant-03
	Bir köyden biraz daha büyük bir yapı var gibi, mühürler, süslemeler falan bir yönetimin altında yaşayan insanların organize olmuş bir toplum var gibi. Aksi halde bu kadar detaylı sanat eseri çıkmazdı diye düşünüyorum. cycle1-q07\Participant-05

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1.4.2.6 accommodation	
1.4.2.6.1 neutral	
1.4.2.6.1.1 single storey stone houses	Evlerin tek katlı, taştan evler olduğunu düşünüyorum. Günlük hayatta tarım, hayvanlar, ticaret, dokumacılık var. Çok temel ihtiyaçlara yönelik bir düzen var ve o düzeni sağlamak zorundalar. Daha çok hayatta kalmak üzerine kurulu bir düzenleri var. 21. yüzyılda hayatta kalmaktan ziyade kendini gerçekleştirme gibi bir algısı var. cycle1-q07\Participant-06
1.4.3 belief	
1.4.3.1 figurines as religious idols	Bir toplumsal düzenin olduğunu fark ettim, insanlar arası kurallar, normlar var. Gelişen bir toplumsal düzen var. Özel mülkiyetin olduğu, yönetimin, devlet kavramının olduğu bir toplumsal düzenleri var. Ev düzeni ilginç geldi. Dini figürlerin kadın bedenleri üzerinden yansıtılması toplumsal cinsiyet gibi bir ayrımın olmadığını düşündüm. Öyle bir ayrım varsa da kadının daha pozitif durumda olduğunu düşündüm. İlkel düşünce tamamen kafamdan çıktı, Türkiye'de herhangi bir köyde sadece teknolojiden çok çok geri olduğu, toplumsal cinsiyet rollerinin çok şekillenmediği bir hali geldi. Üretimi pamuktan vs. yaptıkları için çok fazla dokuma işleri de olduğu için kadın ve erkeğin üretimde eşitlik içinde olduğu bir sistem düşündüm. Özel mülkiyet var ama çok sınıfsal fark olduğunu düşünmüyorum. cycle1-q07\Participant-01
1.4.3.2 existence of religious rituals	Farklı farklı dinsel ritüelleri varmış gibi. Köy yaşamını canlandırdı gözümde. cycle1-q06\Participant-05
1.4.4 gender	
1.4.4.1 women in a more positive position	Bir toplumsal düzenin olduğunu fark ettim, insanlar arası kurallar, normlar var. Gelişen bir toplumsal düzen var. Özel mülkiyetin olduğu, yönetimin, devlet kavramının olduğu bir toplumsal düzenleri var. Ev düzeni ilginç geldi. Dini figürlerin kadın bedenleri üzerinden yansıtılması toplumsal cinsiyet gibi bir ayrımın olmadığını düşündüm. Öyle bir ayrım varsa da kadının daha pozitif durumda olduğunu düşündüm. İlkel düşünce tamamen kafamdan çıktı, Türkiye'de herhangi bir köyde sadece teknolojiden çok çok geri olduğu, toplumsal cinsiyet rollerinin çok şekillenmediği bir hali geldi. Üretimi pamuktan vs. yaptıkları için çok fazla dokuma işleri de olduğu için kadın ve erkeğin üretimde eşitlik içinde olduğu bir sistem düşündüm. Özel mülkiyet var ama çok sınıfsal fark olduğunu düşünmüyorum. cycle1-q07\Participant-01
1.4.4.2 women and men are equal	Daha eşitlikçi özgür mülkiyetin bu kadar belirleyici olmadığı sınıfsal ayrımların ortaya çıkmadığı kadın ve erkeklerin daha eşit olduğu bir toplum olduğunu düşündüm ama sizin ticaret olduğunu söylemenizden dolayı ticaretin olduğu yerde eşitlik olmaz diye düşünüyorum. cycle1-q07\Participant-07
1.4.4.3 unformed gender roles	Bir toplumsal düzenin olduğunu fark ettim, insanlar arası kurallar, normlar var. Gelişen bir toplumsal düzen var. Özel mülkiyetin olduğu, yönetimin, devlet kavramının olduğu bir toplumsal düzenleri var. Ev düzeni ilginç geldi. Dini figürlerin kadın bedenleri üzerinden yansıtılması toplumsal cinsiyet gibi bir ayrımın olmadığını düşündüm. Öyle bir ayrım varsa da kadının daha pozitif durumda olduğunu düşündüm. İlkel düşünce tamamen kafamdan çıktı, Türkiye'de herhangi bir köyde sadece teknolojiden çok çok geri olduğu, toplumsal cinsiyet rollerinin çok şekillenmediği bir hali geldi. Üretimi pamuktan vs. yaptıkları için çok fazla dokuma işleri de olduğu için kadın ve

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
	erkeğin üretimde eşitlik içinde olduğu bir sistem düşündüm. Özel mülkiyet var ama çok sınıfsal fark olduğunu düşünmüyorum. cycle1-q07\Participant-01
1.4.4.4 no marginalization like today	İdollerin kadın bedeni üzerinden şekillendirilmesi ve hayvanların kötürüm olarak sembolize edilmesi. Kadın ve hayvanlar günümüzde ötekileştiriliyor, o dönem böyle bir ötekileştirme yokmuş gibi geldi. Bununla ilişkilendirdiğim için ilgimi çekti. cycle1-q13\Participant-01
1.4.5 questions related to EBA Anatolia	
1.4.5.1 cultural development	
1.4.5.1.1 dressing	
1.4.5.1.1.1 why they wear	Kıyafetler yoktu. Ne giiyorlardı o ilgimi çekebilir. cycle1-q11\Participant-05
1.4.5.1.2 education	
1.4.5.1.2.1 how they educate	Eğitim, müzik, toplu etkinlikler görmek isterdim. cycle1-q11\Participant-04
1.4.5.1.3 food	
1.4.5.1.3.1 what they eat	Coğrafi yapısı, yemekleri ile ilgili şeyler görmek isterdim. cycle1-q11\Participant-02
1.4.5.1.4 architecture	
1.4.5.1.4.1 where animals were kept	Dini ritüeller nerede gerçekleşiyor, hayvanlar nerede tutuluyordu, nasıl mobilize oluyorlardı? cycle1-q11\Participant-03
1.4.5.1.5 science and technology	
1.4.5.1.5.1 transportantion	Dini ritüeller nerede gerçekleşiyor, hayvanlar nerede tutuluyordu, nasıl mobilize oluyorlardı? cycle1-q11\Participant-03
1.4.5.1.5.2 communication	4500 yıl öncesinde sanatsal faaliyetlerin nasıl olduğunu merak ediyorum. Bir de etraftaki diğer yerleşimlerle olan ilişkilerini merak etmekteyim. İletişimleri ve haberleşmeleri nasıl gerçekleşiyordu? cycle1-q11\Participant-06
1.4.5.1.5.3 writing	Soyutlama seviyem biraz düşük olduğu için illüstrasyonlar iyi olabilirdi. Birazcık daha hayalimde canlandırabileceğim 3 boyutlu şeyler olmasını isterdim. Yazı var mıydı, hayvan kullanıyorlar mıydı, komşu ilişkileri var mı bildiğimiz anlamda aile ve cinsiyet kavramı var mı? Bunlar günümüzde başa bela şeyler. cycle1-q11\Participant-07
1.4.5.1.6 social structure	

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1.4.5.1.6.1 relations with other settlements	4500 yıl öncesinde sanatsal faaliyetlerin nasıl olduğunu merak ediyorum. Bir de etraftaki diğer yerleşimlerle olan ilişkilerini merak etmekteyim. İletişimleri ve haberleşmeleri nasıl gerçekleşiyordu? cycle1-q11\Participant-06
1.4.5.1.6.2 concept of family	Soyutlama seviyem biraz düşük olduğu için illüstrasyonlar iyi olabilirdi. Birazcık daha hayalimde canlandırabileceğim 3 boyutlu şeyler olmasını isterdim. Yazı var mıydı, hayvan kullanıyorlar mıydı, komşu ilişkileri var mı bildiğimiz anlamda aile ve cinsiyet kavramı var mı? Bunlar günümüzde başa bela şeyler. cycle1-q11\Participant-07
1.4.5.1.6.3 how private ownership became so decisive	Bu dönüşüm ne zaman nasıl oldu çok merak ederdim. Bu kadar mülkiyetin belirleyici bir hal aldığı insanların birbirinden ayrıldığı sömürgeciliğin savaşların ortaya çıkması nasıl oldu merak ederdim. Kim çiti çekmeyi akıl etti de biz bugün bu şekilde yaşıyoruz. Onlardan çok öğrenecek bir şey var gibi de hissetmiyorum. Kendimi daha ileride görüyorum. Toplumsal olarak inşa edilen bazı konuların o gün nasıl olduğunu merak ederdim. Birisine anne baba diyor musunuz? Kadın erkek diye bir kavram var mı? Çiftleşmek dışında Aşk veya cinsellik var mı? Hemcinsleriyle birlikte oluyorlar mı? Çocukları nasıl büyütüyorsunuz? cycle1-q10\Participant-07
1.4.5.1.6.4 social order	Bu dönüşüm ne zaman nasıl oldu çok merak ederdim. Bu kadar mülkiyetin belirleyici bir hal aldığı insanların birbirinden ayrıldığı sömürgeciliğin savaşların ortaya çıkması nasıl oldu merak ederdim. Kim çiti çekmeyi akıl etti de biz bugün bu şekilde yaşıyoruz. Onlardan çok öğrenecek bir şey var gibi de hissetmiyorum. Kendimi daha ileride görüyorum. Toplumsal olarak inşa edilen bazı konuların o gün nasıl olduğunu merak ederdim. Birisine anne baba diyor musunuz? Kadın erkek diye bir kavram var mı? Çiftleşmek dışında Aşk veya cinsellik var mı? Hemcinsleriyle birlikte oluyorlar mı? Çocukları nasıl büyütüyorsunuz? cycle1-q10\Participant-07
1.4.5.1.7 lifestyle	
1.4.5.1.7.1 holidays	Değişik bir soru. Acaba onlar da denize girmek için tatile geliyorlar mıydı? Tatil algıları var mıydı? Dinlenme, eğlenme, kendine vakit ayırdıkları bir izinleri var mı yoksa sürekli çalışmak zorundalar mı? cycle1-q10\Participant-06
1.4.5.1.7.2 daily life	Günlük yaşamlarını, bir günlerini nasıl geçirdiklerini sormak isterdim. Bir de şikâyet ettiği şey ne? O dönemin şartlarında neyin yoksunluğunu yaşadılar? Acaba o dönemde de aynı sorunlar var mıydı? Acaba orada bugünün probleminin bir kaynağını bulabilir miyiz? cycle1-q10\Participant-01
1.4.5.1.7.3 collective activities	Eğitim, müzik, toplu etkinlikler görmek isterdim. cycle1-q11\Participant-04
1.4.5.1.7.4 use of animals	Soyutlama seviyem biraz düşük olduğu için illüstrasyonlar iyi olabilirdi. Birazcık daha hayalimde canlandırabileceğim 3 boyutlu şeyler olmasını isterdim. Yazı var mıydı, hayvan kullanıyorlar mıydı, komşu ilişkileri var mı bildiğimiz anlamda aile ve cinsiyet kavramı var mı? Bunlar günümüzde başa bela şeyler. cycle1-q11\Participant-07
1.4.5.1.8 mindset	

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1.4.5.1.8.1 concerns	Günlük yaşamlarımı, bir günlerini nasıl geçirdiklerini sormak isterdim. Bir de şikâyet ettiği şey ne? O dönemin şartlarında neyin yoksunluğunu yaşadılar? Acaba o dönemde de aynı sorunlar var mıydı? Acaba orada bugünün probleminin bir kaynağını bulabilir miyiz? cycle1-q10\Participant-01
1.4.5.1.8.2 satisfaction	Hayatınızdan memnun musunuz? Nerede olmak isterdiniz? Gördüğüm paylaşımlardan yola çıkarak nasıl bir arayış içinde olduklarını bilmek isterdim. Geleceği nasıl hayal ediyorlar? cycle1-q10\Participant-02
1.4.5.1.8.3 happiness	Mutlu musunuz? cycle1-q10\Participant-04
1.4.5.1.8.4 thoughts about the future	Hayatınızdan memnun musunuz? Nerede olmak isterdiniz? Gördüğüm paylaşımlardan yola çıkarak nasıl bir arayış içinde olduklarını bilmek isterdim. Geleceği nasıl hayal ediyorlar? cycle1-q10\Participant-02
	Geleceği nasıl düşünüyorlar? Uçan at arabası düşünüyorlar mı? Bir de dünyanın geri kalanı hakkında ne düşünüyorlar? Başka diyarlara gittiklerinde değişik hayvanlar, ejderhalar göreceklerini düşünüyorlar mı? cycle1-q10\Participant-05
1.4.5.1.8.5 meaning of life	Hayatın manası ne? Hayattan ne öğrendiniz? cycle1-q10\Participant-03
1.4.5.1.8.6 thoughts about the life in outside the settlement	Geleceği nasıl düşünüyorlar? Uçan at arabası düşünüyorlar mı? Bir de dünyanın geri kalanı hakkında ne düşünüyorlar? Başka diyarlara gittiklerinde değişik hayvanlar, ejderhalar göreceklerini düşünüyorlar mı? cycle1-q10\Participant-05
1.4.5.1.9 art	
1.4.5.1.9.1 artistic activities	4500 yıl öncesinde sanatsal faaliyetlerin nasıl olduğunu merak ediyorum. Bir de etraftaki diğer yerleşimlerle olan ilişkilerini merak etmekteyim. İletişimleri ve haberleşmeleri nasıl gerçekleşiyordu? cycle1-q11\Participant-06
1.4.5.1.9.2 music	Eğitim, müzik, toplu etkinlikler görmek isterdim. cycle1-q11\Participant-04
1.4.5.2 belief	
1.4.5.2.1 where religious rituals were held	Dini ritüeller nerede gerçekleşiyor, hayvanlar nerede tutuluyordu, nasıl mobilize oluyorlardı? cycle1-q11\Participant-03
1.4.5.3 gender	
1.4.5.3.1 concept of gender	Soyutlama seviyem biraz düşük olduğu için illüstrasyonlar iyi olabilirdi. Birazcık daha hayalimde canlandırabileceğim 3 boyutlu şeyler olmasını isterdim. Yazı var mıydı, hayvan kullanıyorlar mıydı, komşu ilişkileri var mı bildiğimiz anlamda aile ve cinsiyet kavramı var mı? Bunlar günümüzde başa bela şeyler. cycle1-q11\Participant-07
1.4.5.4 ecology	
1.4.5.4.1 topography	Coğrafi yapısı, yemekleri ile ilgili şeyler görmek isterdim. cycle1-q11\Participant-02

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1.5 C-5: Participants' perception of the narratives	
1.5.1 message of the narrative	
1.5.1.1 change	
1.5.1.1.1 no need to show everything as in the present	O dönemdeki insanlar günlük rutinlerinin içinde bunları paylaşma ihtiyacı hissetmiyor ama biz çok basit şeyleri bile paylaşmak istiyoruz. O dönemdeki insanlarda böyle bir algı yoktu ama biz yapıyoruz. cycle1-q12\Participant-06
1.5.1.2 continuity	
1.5.1.2.1 the future is built on the past	Geçmişimizi bilmezsek geleceğimizi üstüne kuramayız. cycle1-q12\Participant-03
1.5.1.2.2 one of the oldest settlements is located in Ankara	Bana bi mesaj vermedi. En eski yerleşimlerden biri Ankarada. cycle1-q12\Participant-05
1.5.1.2.3 lot of things are still the same	4500 yılda hala aynı insanlarız. Hala benzer gelenekler, inanışlar var. Onlarda düğünlere gidiyor biz de. Hediyeler yine benzer şekilde devam ediyor. Biz de benzer hayallere sahibiz. Sadece kalabalıklaşmışız. cycle1-q12\Participant-02
1.5.1.2.4 ever existing need for assert oneself	Bence çok büyük bir mesajı var ama basit bir şey söylemek istemiyorum. Üstünde düşünmek gerek. İnsanlar 4500 sene öncesinde bile yaptıkları şeyleri gösterme çabası olabilirdi diye düşündüm. cycle1-q12\Participant-04
1.5.1.3 no message	
1.5.1.3.1 no idea but there is	Muhtemelen var ama ne olduğuna dair bir fikrim yok. cycle1-q12\Participant-01
1.5.1.3.2 no idea	O gözle bakmadım. Bana anlamlı bir örüntü gibi gelmedi. Müze, müzenin içindeki parçalar. Kendi içinde bir örgüsü olduğunu düşünmedim. cycle1-q12\Participant-07
1.5.2 attractive elements of the narrative	
1.5.2.1 cultural development	
1.5.2.1.1 economics	
1.5.2.1.1.1 precious metals like today	Çok ilgimi çekmedi. Altyazılarına çok dikkat etmedim, görsellerden çok merakımı cezbeden bir şeyle karşılaşmadım. Kalıntılar beni çok cezbetmiyor, üç boyutlu düşünmekle ilgili problem yaşıyorum. Eski hayatı tahayyül edemiyorum. Küçük şeyler, figürler çok dikkatimi çekiyor. Beni onlara yakın hissettiren bu tarz küçük şeyler. Değerli madenler de o günden bugüne kıymetli kalmaları ve gündelik hayatta kullanılan şeyler de ilgimi çekiyor. Gündelik hayatlarını tahmin etmeye başladıkça bir yakınlık kuruyorum.

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
	Aslında 4500 yıl öncesinin çok uzun olmadığına dair fikrim oldu. cycle1-q14\Participant-07
1.5.2.1.2 architecture	
1.5.2.1.2.1 house remains	Ev kalıntıları. cycle1-q13\Participant-05
1.5.2.1.3 lifestyle	
1.5.2.1.3.1 people gathered around fire	Cenaze töreni ve ateşin etrafında oturan insanlar ve geyikli fotoğraf. cycle1-q13\Participant-06
1.5.2.1.3.2 embroidered little objects	Küçük delikli nesnelere, mühürler. İşlemesi yüksek küçük şeyler, detaylı şeyler ilgimi çekiyor. cycle1-q13\Participant-03
	Küçük şeyler... Onlardan bir tanesinin benim olmasını isterdim. Daha çok ayrıntıları olduğu için hayal kurabiliyorum, onlara bakınca zihnimde birçok şey beliriyor. cycle1-q13\Participant-07
1.5.2.1.4 mindset	
1.5.2.1.4.1 the character like me that would like to go far away	Uzaklara gitmek isteyen kızdan etkilendim. Kendime benzettim. cycle1-q13\Participant-02
1.5.2.1.4.2 mutilated animal figurines	İdollerin kadın bedeni üzerinden şekillendirilmesi ve hayvanların kötürüm olarak sembolize edilmesi. Kadın ve hayvanlar günümüzde ötekileştiriliyor, o dönem böyle bir ötekileştirme yokmuş gibi geldi. Bununla ilişkilendirdiğim için ilgimi çekti. cycle1-q13\Participant-01
1.5.2.1.4.3 little figures that made me feel close to them	Çok ilgimi çekmedi. Altyazılarına çok dikkat etmedim, görsellerden çok merakımı cezbeden bir şeyle karşılaşmadım. Kalıntılar beni çok cezbetmiyor, üç boyutlu düşünmekle ilgili problem yaşıyorum. Eski hayatı tahayyül edemiyorum. Küçük şeyler, figürler çok dikkatimi çekiyor. Beni onlara yakın hissettiren bu tarz küçük şeyler. Değerli madenler de o günden bugüne kıymetli kalmaları ve gündelik hayatta kullanılan şeyler de ilgimi çekiyor. Gündelik hayatlarını tahmin etmeye başladıkça bir yakınlık kuruyorum. Aslında 4500 yıl öncesinin çok uzun olmadığına dair fikrim oldu. cycle1-q14\Participant-07
1.5.2.2 belief	
1.5.2.2.1 burial ceremony	Cenaze töreni ve ateşin etrafında oturan insanlar ve geyikli fotoğraf. cycle1-q13\Participant-06
1.5.2.3 gender	
1.5.2.3.1 idols shaped as female body	İdollerin kadın bedeni üzerinden şekillendirilmesi ve hayvanların kötürüm olarak sembolize edilmesi. Kadın ve hayvanlar günümüzde ötekileştiriliyor, o dönem böyle bir ötekileştirme yokmuş gibi geldi. Bununla ilişkilendirdiğim için ilgimi çekti. cycle1-q13\Participant-01

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1.5.2.4 nothing specific	Hepsi birbirine benzer, bütün olarak değerlendirdim. Bütün olarak hoştu. Spesifik olarak bir şey söyleyemeyeceğim. cycle1-q13\Participant-04
1.5.3 feelings about the narrative	
1.5.3.1 surprised by human relations	Ne kadar cahil olduğumu daha iyi anladım. Birbirlerine hediye vermelerine şaşırdım. Arkadaşlık, komşuluk ilişkileri şaşırttı. Normalde müzelere gittiğimde kafamda canlandıramıyor muydum? İnsanların orada neler yaşadığını görmek için, o duyguyu hissetmek için gidiyorum daha çok. cycle1-q14\Participant-02
1.5.3.2 strange	Garip buldum. Ben bu tarz farklı şeyleri severim. Çok kitap okuyan biriyim, bu tarz şeyleri severim. cycle1-q14\Participant-04
1.5.3.3 fun	Aslında değişik ve eğlenceliydi. Çok güzeldi. Müzelerin böyle sayfası olsa daha ilgi çekici olabilir. cycle1-q14\Participant-06
1.5.3.4 not surprised as the culture is similar	Tarihçi gözünden baktığım için hem şaşırdım hem şaşırmadım. Aynı coğrafya olduğu için aşağı yukarı aynı kültür. İnsanların sanat kaygısı olması şaşırttı. Estetik kaygıları var, yaşamak için yaşamıyorlar. Sanatla uğraştıklarından empati duygularının da gelişmiş olduğunu düşündüm. cycle1-q14\Participant-03
1.5.3.5 surprised by the sense of art	Tarihçi gözünden baktığım için hem şaşırdım hem şaşırmadım. Aynı coğrafya olduğu için aşağı yukarı aynı kültür. İnsanların sanat kaygısı olması şaşırttı. Estetik kaygıları var, yaşamak için yaşamıyorlar. Sanatla uğraştıklarından empati duygularının da gelişmiş olduğunu düşündüm. cycle1-q14\Participant-03
1.5.3.6 not interested in the artifacts	Çanak çömlek ilgimi çekmiyor. İlgimi çeken tek şey bildiğim bir yerde, kampüsümüzde olması. Müzelerde her yerde hep aynısını görüyoruz. cycle1-q14\Participant-05
	Çok ilgimi çekmedi. Altyazılarına çok dikkat etmedim, görsellerden çok merakımı cezbeden bir şeyle karşılaşmadım. Kalıntılar beni çok cezbetmiyor, üç boyutlu düşünmekle ilgili problem yaşıyorum. Eski hayatı tahayyül edemiyorum. Küçük şeyler, figürler çok dikkatimi çekiyor. Beni onlara yakın hissettiren bu tarz küçük şeyler. Değerli madenler de o günden bugüne kıymetli kalmaları ve gündelik hayatta kullanılan şeyler de ilgimi çekiyor. Gündelik hayatlarını tahmin etmeye başladıkça bir yakınlık kuruyorum. Aslında 4500 yıl öncesinin çok uzun olmadığına dair fikrim oldu. cycle1-q14\Participant-07
1.5.3.7 felt good by imagining the development	İyi hissettirdi. Çocukluğumdan beri böyle şeylere meraklıyım. Bir şeylerin gelişimini hayal etmek, geçmişe ve deneyime yönelik şeyleri düşünmek iyi hissettiriyor. Uzak ya da yakın tarih hiç fark etmez. Çocukken beni böyle şeyler çok heyecanlandırdığından şu anda da bunları düşününce çocukken yaşadığım heyecanı hissediyorum. cycle1-q14\Participant-01
1.6 C-6: Narrative Preferences	
1.6.1 preferred narrative	

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1.6.1.1 authentic	<p>Alternatif anlatı fazla romantik geldi. O dönemde insanların öyle çok uzaklara gitme gibi hayallerinin olduğunu düşünmüyorum. Ama yine de ikinciyi tercih ederdim. Çünkü birinci ağızdan anlatım var. İlk gönderide deki gibi görseller ama altına o anı kafamda daha iyi canlandırmama yardımcı olduğu için. Gerçekleri görmüş olmak, üstüne kafamda canlandırmama yardımcı olacak şeylerin olmasını isterdim. cycle1-q16\Participant-01</p> <p>İlk anlatı. Alternatif anlatıdaki bilgileri başka yerde de bulabilirim. İlk anlatı daha çok merak ediyordum. cycle1-q16\Participant-02</p> <p>İlkini tercih ederdim çünkü 2. sinden dilin didaktik olması çok sıkıcı. Birincisinde bir anlatıcının ve o dönemdeki bir insanın var oluşunu hissetmem eğlenceli. Çizgi roman tadında. cycle1-q16\Participant-06</p> <p>Özgün anlatı çok daha ilgi çekici geldi. İllüstrasyonlar bana daha yakın geliyor. Sosyal hayatlarına dair anlatılar görüyorum bunlar benim ilgimi çekiyor. Hiç böyle olduklarını düşünmemiştim. Beni daha doğru yönlendiren bir anlatı olduğunu düşünüyorum. Sonuçta bu denli kıyafetleri olduğunu düşünmemiştim. Biraz da çizgi roman gibi. Bu anlatım dili ve biçimini kendime daha yakın buluyorum. Bunu okumak incelemek isterim. cycle1-q16\Participant-07</p>
1.6.1.1.1 cannot be found elsewhere	<p>İlk anlatı. Alternatif anlatıdaki bilgileri başka yerde de bulabilirim. İlk anlatı daha çok merak ediyordum. cycle1-q16\Participant-02</p>
1.6.1.1.2 helps to picture the past	<p>Alternatif anlatı fazla romantik geldi. O dönemde insanların öyle çok uzaklara gitme gibi hayallerinin olduğunu düşünmüyorum. Ama yine de ikinciyi tercih ederdim. Çünkü birinci ağızdan anlatım var. İlk gönderide deki gibi görseller ama altına o anı kafamda daha iyi canlandırmama yardımcı olduğu için. Gerçekleri görmüş olmak, üstüne kafamda canlandırmama yardımcı olacak şeylerin olmasını isterdim. cycle1-q16\Participant-01</p> <p>Özgün anlatı çok daha ilgi çekici geldi. İllüstrasyonlar bana daha yakın geliyor. Sosyal hayatlarına dair anlatılar görüyorum bunlar benim ilgimi çekiyor. Hiç böyle olduklarını düşünmemiştim. Beni daha doğru yönlendiren bir anlatı olduğunu düşünüyorum. Sonuçta bu denli kıyafetleri olduğunu düşünmemiştim. Biraz da çizgi roman gibi. Bu anlatım dili ve biçimini kendime daha yakın buluyorum. Bunu okumak incelemek isterim. cycle1-q16\Participant-07</p>
1.6.1.1.3 plain language and expression	<p>İlkini tercih ederdim çünkü 2. sinden dilin didaktik olması çok sıkıcı. Birincisinde bir anlatıcının ve o dönemdeki bir insanın var oluşunu hissetmem eğlenceli. Çizgi roman tadında. cycle1-q16\Participant-06</p>
1.6.1.2 traditional	<p>Kişisel olarak 1. anlatıyı tercih ederdim. Ama akademik kimliğimden kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Sıradan bir insan olsam bunu ilk kez gören bir insan olsam 2. anlatıyı tercih ederdim. Hem görsel var hem de gerçekliği olan bilgi ve eğlence bir anlatım var. cycle1-q16\Participant-03</p> <p>Geleneksel anlatıyı tercih ederdim. Bunun sebebi ise; 4500 yıl önce instagram olsaydı insanların nasıl bir paylaşım yapacağı çok önemli bir şey değil benim için. Salt bilgiye yönelik paylaşımların olması daha güzel kılıyor. Ama ilk</p>

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
	<p>anlatıyı da beğenmişim tabii ki. cycle1-q16\Participant-04</p> <p>İlkini tercih ederim çünkü tarih işi bilimsel mevzu. Şakaya alınarak anlatılmamalı. İkinci anlatıda birinci anlatı kadar bilgi veremedi. Çok lakayit geldi. cycle1-q16\Participant-05</p>
1.6.1.2.1 informative	<p>Kişisel olarak 1. anlatıyı tercih ederdim. Ama akademik kimliğimden kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Sıradan bir insan olsam bunu ilk kez gören bir insan olsam 2. anlatıyı tercih ederdim. Hem görsel var hem de gerçekliği olan bilgi ve eğlence bir anlatım var. cycle1-q16\Participant-03</p> <p>Geleneksel anlatıyı tercih ederdim. Bunun sebebi ise; 4500 yıl önce instagram olsaydı insanların nasıl bir paylaşım yapacağı çok önemli bir şey değil benim için. Salt bilgiye yönelik paylaşımların olması daha güzel kılıyor. Ama ilk anlatıyı da beğenmişim tabii ki. cycle1-q16\Participant-04</p> <p>İlkini tercih ederim çünkü tarih işi bilimsel mevzu. Şakaya alınarak anlatılmamalı. İkinci anlatıda birinci anlatı kadar bilgi veremedi. Çok lakayit geldi. cycle1-q16\Participant-05</p>
1.6.2 design aspects	
1.6.2.1 instagram is not a suitable media	<p>Bana çok cazip gelmiyor. Buna benzer çok şey var zihnimi çabuk tüketiyor. Uzun süre bakmak isteyeceğim bir medya değil benim için instagram. cycle1-q15\Participant-07</p>
1.6.2.2 authentic	
1.6.2.2.1 language and expression	
1.6.2.2.1.1 prefer first hand narration	<p>Alternatif anlatı fazla romantik geldi. O dönemde insanların öyle çok uzaklara gitme gibi hayallerinin olduğunu düşünmüyorum. Ama yine de ikinciyi tercih ederdim. Çünkü birinci ağızdan anlatım var. İlk gönderide deki gibi görseller ama altına o anı kafamda daha iyi canlandırmama yardımcı olduğu için. Gerçekleri görmüş olmak, üstüne kafamda canlandırmama yardımcı olacak şeylerin olmasını isterdim. cycle1-q16\Participant-01</p>
1.6.2.2.1.2 an intriguing narrative	<p>İlk anlatı. Alternatif anlatıdaki bilgileri başka yerde de bulabilirim. İlk anlatı daha çok merak ediyordum. cycle1-q16\Participant-02</p>
1.6.2.2.1.3 prefer a narrator	<p>İlkini tercih ederdim çünkü 2. sinden dilin didaktik olması çok sıkıcı. Birincisinde bir anlatıcının ve o dönemdeki bir insanın var oluşunu hissetmem eğlenceli. Çizgi roman tadında. cycle1-q16\Participant-06</p>
1.6.2.2.1.4 narrative language is good	<p>Özgün anlatı çok daha ilgi çekici geldi. İllüstrasyonlar bana daha yakın geliyor. Sosyal hayatlarına dair anlatılar görüyorum bunlar benim ilgimi çekiyor. Hiç böyle olduklarını düşünmemişim. Beni daha doğru yönlendiren bir anlatı olduğunu düşünüyorum. Sonuçta bu denli kıyafetleri olduğunu düşünmemişim. Biraz da çizgi roman gibi. Bu anlatım dili ve biçimini kendime daha yakın buluyorum. Bunu okumak incelemek isterim. cycle1-q16\Participant-07</p>

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1.6.2.2.2 text	
1.6.2.2.2.1 more information	Hem görsel var hem de gerçekliği olan bilgi ve eğlence bir anlatım var. cycle1-q16\Participant-03
	Yazıya kıyasla resimlerin daha açıklayıcı olduğunu düşündüm. Tutarlıydı. cycle1-q15\Participant-04
1.6.2.2.3 visuals	
1.6.2.2.3.1 illustrations make the narrative clear	Yazıya kıyasla resimlerin daha açıklayıcı olduğunu düşündüm. Tutarlıydı. cycle1-q15\Participant-04
	Özgün anlatı çok daha ilgi çekici geldi. İllüstrasyonlar bana daha yakın geliyor. Sosyal hayatlarına dair anlatılar görüyorum bunlar benim ilgimi çekiyor. Hiç böyle olduklarını düşünmemiştim. Beni daha doğru yönlendiren bir anlatı olduğunu düşünüyorum. Sonuçta bu denli kıyafetleri olduğunu düşünmemiştim. Biraz da çizgi roman gibi. Bu anlatım dili ve biçimini kendime daha yakın buluyorum. Bunu okumak incelemek isterim. cycle1-q16\Participant-07
1.6.2.2.3.2 it is good to have characters	Gayet keyifli, çizimler çok güzeldi. O eserlerde günümüzdeki haliyle gösterilmesi de çok daha ilgili çekici ve akılda kalıcı olmuş. cycle1-q15\Participant-06
1.6.2.2.3.3 prefer more realistic visuals	Karanlık geldi biraz çizimler, daha gerçekçi olsa daha güzel olurdu. cycle1-q15\Participant-02
1.6.2.2.3.4 it is good to see the original artifacts	Gayet keyifli, çizimler çok güzeldi. O eserlerde günümüzdeki haliyle gösterilmesi de çok daha ilgili çekici ve akılda kalıcı olmuş. cycle1-q15\Participant-06
1.6.2.3 traditional	
1.6.2.3.1 needs illustrations	İllüstrasyon görmek isterdim. Kafamda hayal edemediğim halini görmeyi isterdim. Koçumbeli ile ilgili de yine kalıntı fotoğraflarının illüstrasyonunu görmek isterdim. cycle1-q11\Participant-01
	Soyutlama seviyem biraz düşük olduğu için illüstrasyonlar iyi olabilirdi. Birazcık daha hayalimde canlandırabileceğim 3 boyutlu şeyler olmasını isterdim. Yazı var mıydı, hayvan kullanıyorlar mıydı, komşu ilişkileri var mı bildiğimiz anlamda aile ve cinsiyet kavramı var mı? Bunlar günümüzde başa bela şeyler. cycle1-q11\Participant-07
1.6.2.3.2 needs numbering	Biraz az korunmuş, özensiz bir gösterim olduğunu düşünüyorum. Kafamdaki müzelerdeki gibi bir gösterim yoktu. Numaralandırma vs. gibi. cycle1-q15\Participant-01
1.6.2.3.3 needs more quality visuals	Daha net fotoğraflar olabilirdi, uzun yazılar okumak istemezdim. Modern topluma uygun olması için daha cheesy olmalıydı. cycle1-q15\Participant-03
1.6.2.3.4 prefer shorter text	Daha net fotoğraflar olabilirdi, uzun yazılar okumak istemezdim. Modern topluma uygun olması için daha cheesy olmalıydı. cycle1-q15\Participant-03

Codes	Coded segments (see Appendix H for the answers of participants)
1.6.2.3.5 it is good to have artifact measures	Eserin ölçülerinin yazılması hoşuma gitti. Diğer yerlerde çok göremiyorum çünkü. cycle1-q15\Participant-05
1.6.2.3.6 didactic language is boring	İlkini tercih ederdim çünkü 2. sinden dilin didaktik olması çok sıkıcı. Birincisinde bir anlatıcının ve o dönemdeki bir insanın var oluşunu hissetmem eğlenceli. Çizgi roman tadında. cycle1-q16\Participant-06
1.6.2.3.7 it is good to have mere information	Geleneksel anlatıyı tercih ederdim. Bunun sebebi ise; 4500 yıl önce instagram olsaydı insanların nasıl bir paylaşım yapacağı çok önemli bir şey değil benim için. Salt bilgiye yönelik paylaşımların olması daha güzel kılıyor. Ama ilk anlatıyı da beğenmişim tabii ki. cycle1-q16\Participant-04
	İlkini tercih ederim çünkü tarih işi bilimsel mevzu. Şakaya alınarak anlatılmamalı. İkinci anlatıda birinci anlatı kadar bilgi veremedi. Çok lakayit geldi. cycle1-q16\Participant-05

Table 72 Code System in Cycle-2

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2 Cycle-2	
2.1 C-1: General perception of the past	
2.1.1 general	
2.1.1.1 collective	
2.1.1.1.1 determinant of the future	Geçmiş, geleceğin tohumları olarak zihnimde canlandırıyorum. cycle2-q01\new participants\Participant-15
2.1.1.1.2 distant past with an effect on my life	Etkilerini bugün gördüğüm, yaşamadığım dönemler. cycle2-q01\old participants\Participant-07
2.1.1.1.3 unrecorded history	Kaydedilmemiş tarih cycle2-q01\new participants\Participant-10
2.1.1.1.4 time out of sight	Geriye dönüp gözlemleyemediğimiz zaman. cycle2-q01\old participants\Participant-03
2.1.1.1.5 bygone	Geçmişte kaldı cycle2-q01\old participants\Participant-05
2.1.1.1.6 past time	Bir kişinin, grubun, medeniyetin şu andan öncesine ait zaman olay ve olguları geliyor. cycle2-q01\new participants\Participant-19
	Geçmişte yaşanan dahil olduğumuz ya da olmadığımız belirli bir yer ve zamanda geçmiş olaylar bütünü cycle2-q01\new participants\Participant-12
2.1.1.1.7 struggle for survival	İnsanların hayatta kalmak için yaptığı şeyler cycle2-q01\new participants\Participant-18
	İnsanlığın hayatta kalma mücadelesi ve bu mücadele yolundaki yaşantıları, bulunan icatlar ve dünyayı elde etme çabaları. cycle2-q01\new participants\Participant-16
2.1.1.1.8 harder but happier life with less technology	Daha mutlu bir halk ama daha az teknoloji, zor bir yaşam cycle2-q01\new participants\Participant-20
2.1.1.1.9 happiness	Mutluluk ve huzur cycle2-q01\new participants\Participant-08
2.1.1.1.10 simplicity	Sadelik cycle2-q01\new participants\Participant-11
2.1.1.1.11 wars	Geçmiş denildiğinde ilk olarak aklıma savaşlar geliyor. cycle2-q01\new participants\Participant-17
2.1.1.1.12 prior societies	Geçmiş denilince aklıma bizden önce yaşayan toplumlar ve yaşanan olaylar aklıma geliyor. cycle2-q01\new participants\Participant-24
2.1.1.1.13 ancient period	Antik çağ ve antik çağda yaşam koşulları, inanışlar, medeniyetler cycle2-q01\new participants\Participant-14

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.1.1.1.14 accumulation of knowledge and experience	Yaşanmışlıklar ve aktarılan tecrübeler cycle2-q01\new participants\Participant-13
	Kültür ve bilgi birikimi, deneyimler cycle2-q01\new participants\Participant-09
2.1.1.2 individual	
2.1.1.2.1 memories	Kendi geçmişim çocukluk anılarım geliyor çoğunlukla. cycle2-q01\new participants\Participant-22
	Yaşanmışlıklar ve aktarılan tecrübeler cycle2-q01\new participants\Participant-13
	Geçmiş denildiğinde bir sürü seçeneğin aklıma geldiğini söyleyebilirim. Kendi ilk gençliğim, kendi çocukluğum, ailemin gençliği, ailemin çocukluğu, kendi çevrem ile yakından alakası olmayan yaşanmışlıklar, Cumhuriyet Dönemi, Endüstri Devrimi, Romantik Dönem, Rönesans diye listenin gidebileceğini söyleyebilirim. Soruyu çerçevelemek biraz zor olabilir. cycle2-q01\new participants\Participant-21
	Felsefi bir tanımlama olmakla birlikte, mekânsal düzlemde referans ettiğim ve duygusal yanılsamaları olan, nispeten benliğimizde iz bırakan kişi ya da olayların belleğimizde yer ettiği hatırlamalardır. cycle2-q01\new participants\Participant-23
	Özlem, hasret, anılar, kırgınlıklar, sevinçler, hüznler... cycle2-q01\old participants\Participant-04
2.1.1.2 individual	Kendi geçmişim çocukluk anılarım geliyor çoğunlukla. cycle2-q01\new participants\Participant-22
2.1.1.2.1 memories	
2.1.1.2.2 my own past	
	Geçmiş denildiğinde bir sürü seçeneğin aklıma geldiğini söyleyebilirim. Kendi ilk gençliğim, kendi çocukluğum, ailemin gençliği, ailemin çocukluğu, kendi çevrem ile yakından alakası olmayan yaşanmışlıklar, Cumhuriyet Dönemi, Endüstri Devrimi, Romantik Dönem, Rönesans diye listenin gidebileceğini söyleyebilirim. Soruyu çerçevelemek biraz zor olabilir. cycle2-q01\new participants\Participant-21
	Felsefi bir tanımlama olmakla birlikte, mekânsal düzlemde referans ettiğim ve duygusal yanılsamaları olan, nispeten benliğimizde iz bırakan kişi ya da olayların belleğimizde yer ettiği hatırlamalardır. cycle2-q01\new participants\Participant-23
2.1.2 feelings about the past	
2.1.2.1 curios	Yeni bilginin mevcut olan anlatıları değiştirip değiştirmeyeceğini merak ediyorum. cycle2-q02\old participants\Participant-07
2.1.2.2 enlightened	Her yeni bulguda bir aydınlanma hissediyorum cycle2-q02\new participants\Participant-13
2.1.2.3 sad	Öğrendiğim bilgiye bağlı olarak bu durum değişim gösteriyor ama genellikle şaşkınlık ve hüzün hissediyorum. Yıllar öncesinde yaşamış

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	insanların hayatta kalma şartları hüzün hissetmemi sağlıyor. cycle2-q02\new participants\Participant-17
	O döneme ait yaşanmış olabileceğini düşündüğüm anlar, resimler canlandırmak kafamda mutlu hissettirebilir. Eğer geçmiş ile ilgili öğrendiğim şey acı bir gerçek ise aynı şekilde mutsuz üzgün hissedebilirim cycle2-q02\new participants\Participant-22
	Duruma göre değişir. Eğer önemli bir şeye neden geç öğrendiğimi sorgular ve üzülürüm. Önemsiz ise umursamam. cycle2-q02\old participants\Participant-04
2.1.2.4 a lot to learn	Aslında öğrendiğim şeyle alakalı bilmediğim daha fazlası varmış gibi. cycle2-q02\new participants\Participant-10
	Geçmiş hakkında belki ömür boyunca tam anlamıyla-eksiksiz- bilgi sahibi olamayacağımızı hissediyorum. cycle2-q02\new participants\Participant-15
	Öğrendiğim bilginin hayatımdaki yerine göre değişiyor. Bazen şaşkınlık hissediyorum, bazen hayret ediyorum. Bilmediğim ne çok şey olduğunu fark ediyorum. Olaylara farklı açılardan bakabilme hususunda geliştiğimi hissediyorum. cycle2-q02\new participants\Participant-21
2.1.2.5 up to the past event	Öğrendiğim bilgiye bağlı olarak bu durum değişim gösteriyor ama genellikle şaşkınlık ve hüzün hissediyorum. Yıllar öncesinde yaşamış insanların hayatta kalma şartları hüzün hissetmemi sağlıyor. cycle2-q02\new participants\Participant-17
	Öğrendiğim bilgiye göre değişiklik gösteriyor. cycle2-q02\new participants\Participant-08
	O döneme ait yaşanmış olabileceğini düşündüğüm anlar, resimler canlandırmak kafamda mutlu hissettirebilir. Eğer geçmiş ile ilgili öğrendiğim şey acı bir gerçek ise aynı şekilde mutsuz üzgün hissedebilirim cycle2-q02\new participants\Participant-22
	Öğrendiğim şeye bağlı, mesela savaş stratejileriyle ilgili veya kullanılan aletlerin dönem şartlarına göre teknolojisinin yüksekliği ile ilgili ilgimi çok çekebiliyor, fakat kilden yapılmış vazolar, var olduğu tarihler yeni bir bilgi olsa dahi pek ilgimi çekmiyor. cycle2-q02\new participants\Participant-12
	Öğrendiğim şeyin ne'liğiyle alakalı bir konu... İlgi duyduğum bir konuda ise, o konuyla ilgili olabilecek diğer bilgileri de kontrol ediyorum. Gerektiğinde bilgileri güncelliyorum. Değilse çok ilgilenmiyorum. cycle2-q02\new participants\Participant-23
2.1.2.6 surprised	Şaşkınlıkla beraber tatmin cycle2-q02\new participants\Participant-11
	Genellikle şaşkınlık cycle2-q02\new participants\Participant-18
	Öğrendiğim bilgiye bağlı olarak bu durum değişim gösteriyor ama genellikle şaşkınlık ve hüzün hissediyorum. Yıllar öncesinde yaşamış insanların hayatta kalma şartları hüzün hissetmemi sağlıyor. cycle2-q02\new participants\Participant-17

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Şaşırıyorum. cycle2-q02\new participants\Participant-20
	Öğrendiğim bilginin hayatımdaki yerine göre değişiyor. Bazen şaşkınlık hissediyorum, bazen hayret ediyorum. Bilmediğim ne çok şey olduğunu fark ediyorum. Olaylara farklı açılardan bakabilme hususunda geliştiğimi hissediyorum. cycle2-q02\new participants\Participant-21
2.1.2.7 happy	Çok mutlu cycle2-q02\new participants\Participant-14
	Mutlu cycle2-q01\old participants\Participant-05
2.1.2.8 thoughtful	İnsanın odak noktasının nereye evirildiğini. cycle2-q02\old participants\Participant-03
	Duruma göre değişir. Eğer önemli bir şeyse neden geç öğrendiğimi sorgular ve üzülürüm. Önemsiz ise umursamam. cycle2-q02\old participants\Participant-04
2.1.2.9 interested for a moment	Öğrendiğim yeni şeyler o an için ilgimi çekiyor fakat daha sonra kalıcı olmuyor genellikle. Özellikle daha eski tarihli bilgiler. cycle2-q02\new participants\Participant-24
2.1.2.10 think about the future	Geleceğe dair düşünce ve hareketlerimi yeniden planlamama katkı sağlayan bilgiler elde etmemi sağladığında daha temkinli hissediyorum. Bazen de ilham verici oluyor. cycle2-q02\new participants\Participant-19
2.1.2.11 question the present	Şu an yaşadığımız dönemin basitliğini (tekdüzeliliğini) sorguluyorum. cycle2-q02\new participants\Participant-16
2.1.2.12 strong	Daha güçlü hissediyorum. Doğruluğunu ve güvenilirliğini araştırmaya başlıyorum. (İlgimi çeken bir konu ise) cycle2-q02\new participants\Participant-09
2.1.2.13 excited	Genelde geçmişle ilgili bir şeyler öğrenmek beni heyecanlandırır cycle2-q02\old participants\Participant-01
2.1.3 past events in chronological order	
2.1.3.1 no answer	Evet cycle2-q04\new participants\Participant-14
	Cevap alınamadı. cycle2-q04\new participants\Participant-15
	Boş cycle2-q04\new participants\Participant-17
	Evet ilgimi çeken konular için sıramalar aklımda kalır. cycle2-q04\new participants\Participant-22
	Bildiğim olaylar arasında sıralama yapabilirim cycle2-q04\new participants\Participant-13
	Evet, belirtebilirim. cycle2-q04\old participants\Participant-03

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.1.3.2 individual memories	- 4 5 yaşlarında merdivenden düşmüştüm. -Gene bu yaşlarda kaybolmuştum ve polisler beni bulup yemek yedirmişlerdi. -1. sınıfın ilk günü herkes sınıfta ağlıyordu ama ben 2 sene anaokulu okudugumdan ağlamamıştım. -İlk kez 4. sınıftayken okuldan kaçmıştım. -2012 de en yakın arkadaşım ile tanıştım. -İlk kez 2014 de akşam eve gitmedim. -2015 de doğup büyüdüğüm şehri terk ettik ve başka bir şehre taşındık. -2017 de üniversiteye başladım ve hayatımda çok şey değişti. Hâlâ da değişiyor. cycle2- q04\old participants\Participant-04
2.1.3.3 politics	
2.1.3.3.1 french revolution	Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet. cycle2-q04\new participants\Participant-16
	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2- q04\new participants\Participant-09
	(Birinci) Tarım Devrimi (MÖ 10000) Birinci Endüstri Devrimi (18. yy) Fransız İhtilali (1789-99) İkinci Endüstri Devrimi (19. yy) Üçüncü Endüstri Devrimi (20. yy) cycle2- q04\new participants\Participant-21
2.1.3.3.2 20th century world history	Mülkiyette özelleşme- feodalitenin kuruluşu Rönesans- Reform 20. yy dünya tarihi cycle2- q04\old participants\Participant-01
2.1.3.3.3 state formation	
2.1.3.3.3.1 formation of states	Avcılık toplayıcılık Ateşin bulunması Tarım ve yerleşik hayat Tekerleğin icadı Yazının icadı Devletlerin kuruluşu Felsefenin doğuşu Pozitif bilimlerin doğuşu Sanayi devrimi Günümüz cycle2- q04\old participants\Participant-05
2.1.3.3.3.2 roman empire	Afrika'dan kabileler halinde dünyaya yayılmış bir insanlık. Buzullar yüksekken Asya'dan Amerika kıtasına geçiş Anadolu'da Hititlilerin, Lidyalıların devletler kurup yıkılması Roma İmparatorluğu Anadolu'ya Türklerin Gelmesi Moğolların Anadolu Akınları Anadolu Selçuklu Devleti Yıkılışı Osmanlılar- Kuruluş Yıkılışı Kurtuluş Savaşı- Türkiye Cumhuriyeti Günümüz cycle2- q04\new participants\Participant-12
2.1.3.3.3.3 seljuks	Afrika'dan kabileler halinde dünyaya yayılmış bir insanlık. Buzullar yüksekken Asya'dan Amerika kıtasına geçiş Anadolu'da Hititlilerin, Lidyalıların devletler kurup yıkılması Roma İmparatorluğu Anadolu'ya Türklerin Gelmesi Moğolların Anadolu Akınları Anadolu Selçuklu Devleti Yıkılışı Osmanlılar- Kuruluş Yıkılışı Kurtuluş Savaşı- Türkiye Cumhuriyeti Günümüz cycle2- q04\new participants\Participant-12

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.1.3.3.3.4 ottomans	İsa'nın Doğumu - 0 Kavimler Göçü - M.S. 375 Hz. Muhammed'in Doğumu - M.S. 571 Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu - M.S. 1299 İstanbul'un Fethi - M.S. 1453 Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kuruluşu – 1923 cycle2- q04\new participants\Participant-11
	Afrika'dan kabileler halinde dünyaya yayılmış bir insanlık. Buzullar yüksekken Asya'dan Amerika kıtasına geçiş Anadolu'da Hititlilerin, Lidyalıların devletler kurup yıkılması Roma İmparatorluğu Anadolu'ya Türklerin Gelmesi Moğolların Anadolu Akınları Anadolu Selçuklu Devleti Yıkılışı Osmanlılar- Kuruluş Yıkılışı Kurtuluş Savaşı- Türkiye Cumhuriyeti Günümüz cycle2- q04\new participants\Participant-12
2.1.3.3.3.5 republic of turkey	İsa'nın Doğumu - 0 Kavimler Göçü - M.S. 375 Hz. Muhammed'in Doğumu - M.S. 571 Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu - M.S. 1299 İstanbul'un Fethi - M.S. 1453 Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kuruluşu – 1923 cycle2- q04\new participants\Participant-11
	1450 Matbaanın icadı 1453 İstanbulun Fethi 1632 Hazerfen Ahmet Çelebi Galatadan Atladı 1718 Lale devri başladı 1923 Cumhuriyet Kuruldu cycle2-q04\new participants\Participant-08
	Roma İmparatorluğu Anadolu'ya Türklerin Gelmesi Moğolların Anadolu Akınları Anadolu Selçuklu Devleti Yıkılışı Osmanlılar- Kuruluş Yıkılışı Kurtuluş Savaşı- Türkiye Cumhuriyeti Günümüz cycle2-q04\new participants\Participant-12
	Geçmiş denildiğinde bir sürü seçeneğin aklıma geldiğini söyleyebilirim. Kendi ilk gençliğim, kendi çocukluğum, ailemin gençliği, ailemin çocukluğu, kendi çevrem ile yakından alakası olmayan yaşanmışlıklar, Cumhuriyet Dönemi, Endüstri Devrimi, Romantik Dönem, Rönesans diye listenin gidebileceğini söyleyebilirim. Soruyu çerçevelemek biraz zor olabilir. cycle2-q01\new participants\Participant-21
2.1.3.3.3.6 arrival of turks in anatolia	Afrika'dan kabileler halinde dünyaya yayılmış bir insanlık. Buzullar yüksekken Asya'dan Amerika kıtasına geçiş Anadolu'da Hititlilerin, Lidyalıların devletler kurup yıkılması Roma İmparatorluğu Anadolu'ya Türklerin Gelmesi Moğolların Anadolu Akınları Anadolu Selçuklu Devleti Yıkılışı Osmanlılar- Kuruluş Yıkılışı Kurtuluş Savaşı- Türkiye Cumhuriyeti Günümüz cycle2-q04\new participants\Participant-12
2.1.3.3.3.7 first civilizations	İlk olarak insan tiplerinin Afrika'da ortaya çıkmasından söz edebiliriz. Sayısını tam bilemediğim ancak yüz binlerce yıl boyunca Kuzey'e kadar evrimleşen bir süreç olarak düşünebiliriz. İlk medeniyetlerin Kuzey Afrika ve Mezopotamya'da kurulduğu, buna binaen astronomi, takvim, sayılar ve yazının ilk buralarda ortaya çıktığından bahsedebilirim. Kaba bir kronolojiyi bu şekilde özetleyebilirim cycle2-q04\new participants\Participant-23
2.1.3.3.3.8 emergence of anatolian civilizations	Afrika'dan kabileler halinde dünyaya yayılmış bir insanlık. Buzullar yüksekken Asya'dan Amerika kıtasına geçiş Anadolu'da Hititlilerin, Lidyalıların devletler kurup yıkılması Roma İmparatorluğu Anadolu'ya Türklerin Gelmesi Moğolların Anadolu Akınları Anadolu Selçuklu Devleti Yıkılışı Osmanlılar- Kuruluş Yıkılışı Kurtuluş Savaşı- Türkiye

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Cumhuriyeti Günümüz cycle2-q04\new participants\Participant-12
2.1.3.3.4 wars	
2.1.3.3.4.1 conquest of istanbul	İsa'nın Doğumu - 0 Kavimler Göçü - M.S. 375 Hz. Muhammed'in Doğumu - M.S. 571 Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu - M.S. 1299 İstanbul'un Fethi - M.S. 1453 Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kuruluşu – 1923 cycle2-q04\new participants\Participant-11
	1450 Matbaanın icadı 1453 İstanbulun Fethi 1632 Hazerfen Ahmet Çelebi Galatadan Atladı 1718 Lale devri başladı 1923 Cumhuriyet Kuruldu cycle2-q04\new participants\Participant-08
	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
2.1.3.3.4.2 mongol invasions of anatolia	Afrika'dan kabileler halinde dünyaya yayılmış bir insanlık. Buzullar yüksekken Asya'dan Amerika kıtasına geçiş Anadolu'da Hititlilerin, Lidyalıların devletler kurup yıkılması Roma İmparatorluğu Anadolu'ya Türklerin Gelmesi Moğolların Anadolu Akınları Anadolu Selçuklu Devleti Yıkılışı Osmanlılar- Kuruluş Yıkılışı Kurtuluş Savaşı- Türkiye Cumhuriyeti Günümüz cycle2-q04\new participants\Participant-12
2.1.3.3.4.3 turkish war of independence	Afrika'dan kabileler halinde dünyaya yayılmış bir insanlık. Buzullar yüksekken Asya'dan Amerika kıtasına geçiş Anadolu'da Hititlilerin, Lidyalıların devletler kurup yıkılması Roma İmparatorluğu Anadolu'ya Türklerin Gelmesi Moğolların Anadolu Akınları Anadolu Selçuklu Devleti Yıkılışı Osmanlılar- Kuruluş Yıkılışı Kurtuluş Savaşı- Türkiye Cumhuriyeti Günümüz cycle2-q04\new participants\Participant-12
2.1.3.3.4.4 wars	Mağarada yaşıyordu. Hayvanlar avlanıyordu. Ateş bulundu. Aletler yapılmaya başlandı. Tarım ve yerleşik hayata geçildi. Savaşlar başladı. Köleci toplum. Derebeylik. Kapitalizme geçiş. cycle2-q04\old participants\Participant-07
2.1.3.3.4.5 world wars	Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet. cycle2-q04\new participants\Participant-16
2.1.3.3.5 tulip era	1450 Matbaanın icadı 1453 İstanbulun Fethi 1632 Hazerfen Ahmet Çelebi Galatadan Atladı 1718 Lale devri başladı 1923 Cumhuriyet Kuruldu cycle2-q04\new participants\Participant-08

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.1.3.3.6 political establishment of societies	Ateşin keşfi, tekerleğin icadı, toplayıcı kültürler yerleşik hayata geçiş, metallerin işleniminde becerinin gelişmesi, takas usulü ticarete geçiş, topluluklarda siyasi yapılaşmalarda artış, sanayi devrimi, teknoloji devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-19
2.1.3.3.7 renaissance - reform	Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, Fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet. cycle2-q04\new participants\Participant-16
	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
	Geçmiş denildiğinde bir sürü seçeneğin aklıma geldiğini söyleyebilirim. Kendi ilk gençliğim, kendi çocukluğum, ailemin gençliği, ailemin çocukluğu, kendi çevrem ile yakından alakası olmayan yaşamışlıklar, Cumhuriyet Dönemi, Endüstri Devrimi, Romantik Dönem, Rönesans diye listenin gidebileceğini söyleyebilirim. Soruyu çerçevelemek biraz zor olabilir. cycle2-q01\new participants\Participant-21
	Antik Yunan'da sosyal hayat ile eş zamanlı Eski Mısır Medeniyetindeki sosyal hayat(spesifik bir olaydan ziyade geçmiş denilince aklıma bu iki dönem geliyor) Mülkiyette özelleşme- feodalitenin kuruluşu Rönesans-Reform 20. yy dünya tarihi cycle2-q04\old participants\Participant-01
2.1.3.3.8 migration of tribes	İsa'nın Doğumu - 0 Kavimler Göçü - M.S. 375 Hz. Muhammed'in Doğumu - M.S. 571 Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu - M.S. 1299 İstanbul'un Fethi - M.S. 1453 Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kuruluşu – 1923 cycle2-q04\new participants\Participant-11
	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
2.1.3.4 belief	
2.1.3.4.1 spread of monotheistic religions	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
2.1.3.4.2 birth of prophet muhammad	İsa'nın Doğumu - 0 Kavimler Göçü - M.S. 375 Hz. Muhammed'in Doğumu - M.S. 571 Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu - M.S. 1299 İstanbul'un Fethi - M.S. 1453 Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kuruluşu – 1923 cycle2-q04\new participants\Participant-11
2.1.3.4.3 birth of christ	İsa'nın Doğumu - 0 Kavimler Göçü - M.S. 375 Hz. Muhammed'in Doğumu - M.S. 571 Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu - M.S. 1299 İstanbul'un Fethi - M.S. 1453 Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kuruluşu – 1923 cycle2-q04\new participants\Participant-11
2.1.3.5 cultural development	
2.1.3.5.1 lifestyle	
2.1.3.5.1.1 first humans	İnsan var oldu – ateşi buldu – tekerleği buldu – parayı buldu – yazıyı buldu. cycle2-q04\new participants\Participant-10
	Dünya oluşumu, ilk insanlar, ateş ve tekerleğin bulunuşu, sanayi devrimi... cycle2-q04\new participants\Participant-18
	İlk olarak insan tiplerinin Afrika'da ortaya çıkmasından söz edebiliriz. Sayısını tam bilemediğim ancak yüz binlerce yıl boyunca Kuzey'e kadar evrimleşen bir süreç olarak düşünebiliriz. İlk medeniyetlerin Kuzey Afrika ve Mezopotamya'da kurulduğu, buna binaen astronomi, takvim, sayılar ve yazının ilk buralarda ortaya çıktığından bahsedebilirim. Kaba bir kronolojiyi bu şekilde özetleyebilirim cycle2-q04\new participants\Participant-23
2.1.3.5.1.2 spread from africa	Afrika'dan kabileler halinde dünyaya yayılmış bir insanlık. Buzullar yüksekken Asya'dan Amerika kıtasına geçiş Anadolu'da Hititlilerin, Lidyalıların devletler kurup yıkılması Roma İmparatorluğu Anadolu'ya Türklerin Gelmesi Moğolların Anadolu Akınları Anadolu Selçuklu Devleti Yıkılışı Osmanlılar- Kuruluş Yıkılışı Kurtuluş Savaşı- Türkiye Cumhuriyeti Günümüz cycle2-q04\new participants\Participant-12
	İlk olarak insan tiplerinin Afrika'da ortaya çıkmasından söz edebiliriz. Sayısını tam bilemediğim ancak yüz binlerce yıl boyunca Kuzey'e kadar evrimleşen bir süreç olarak düşünebiliriz. İlk medeniyetlerin Kuzey Afrika ve Mezopotamya'da kurulduğu, buna binaen astronomi, takvim, sayılar ve yazının ilk buralarda ortaya çıktığından bahsedebilirim. Kaba bir kronolojiyi bu şekilde özetleyebilirim cycle2-q04\new participants\Participant-23
2.1.3.5.1.3 settled life	Genel hatlarıyla belki, avcı toplayıcı yaşam-> yerleşik yaşam-> sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-24
	Ateşin keşfi, tekerleğin icadı, toplayıcı kültürler yerleşik hayata geçiş, metallerin işleniminde becerinin gelişmesi, takas usulü ticarete geçiş,

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	topluluklarda siyasi yapılaşmalarda artış, sanayi devrimi, teknoloji devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-19
	Avlanmak, ateşin bulunması, evlerin inşası, medeni yaşam, televizyonun icadı, bilgisayar ve cep telefonunun icadı cycle2-q04\new participants\Participant-20
	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
	Avcılık toplayıcılık Ateşin bulunması Tarım ve yerleşik hayat Tekerleğin icadı Yazının icadı Devletlerin kuruluşu Felsefenin doğuşu Pozitif bilimlerin doğuşu Sanayi devrimi Günümüz cycle2-q04\old participants\Participant-05
2.1.3.5.1.4 hunter gatherer life	Mağarada yaşıyordu. Hayvanlar avlanıyordu. Ateş bulundu. Aletler yapılmaya başlandı. Tarım ve yerleşik hayata geçildi. Savaşlar başladı. Köleci toplum. Derebeylik. Kapitalizme geçiş. cycle2-q04\old participants\Participant-07
2.1.3.5.1.4 hunter gatherer life	Genel hatlarıyla belki, avcı toplayıcı yaşam-> yerleşik yaşam-> sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-24
	Ateşin keşfi, tekerleğin icadı, toplayıcı kültürler yerleşik hayata geçiş, metallerin işleniminde becerinin gelişmesi, takas usulü ticarete geçiş, topluluklarda siyasi yapılaşmalarda artış, sanayi devrimi, teknoloji devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-19
	Avlanmak, ateşin bulunması, evlerin inşası, medeni yaşam, televizyonun icadı, bilgisayar ve cep telefonunun icadı cycle2-q04\new participants\Participant-20
	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
	Avcılık toplayıcılık Ateşin bulunması Tarım ve yerleşik hayat Tekerleğin icadı Yazının icadı Devletlerin kuruluşu Felsefenin doğuşu Pozitif bilimlerin doğuşu Sanayi devrimi Günümüz cycle2-q04\old participants\Participant-05
	Mağarada yaşıyordu. Hayvanlar avlanıyordu. Ateş bulundu. Aletler yapılmaya başlandı. Tarım ve yerleşik hayata geçildi. Savaşlar başladı.

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Köleci toplum. Derebeylik. Kapitalizme geçiş. cycle2-q04\old participants\Participant-07
2.1.3.5.1.5 cave life	Mağarada yaşıyordu. Hayvanlar avlanıyordu. Ateş bulundu. Aletler yapılmaya başlandı. Tarım ve yerleşik hayata geçildi. Savaşlar başladı. Köleci toplum. Derebeylik. Kapitalizme geçiş. cycle2-q04\old participants\Participant-07
2.1.3.5.1.6 civilized life	Avlanmak, ateşin bulunması, evlerin inşası, medeni yaşam, televizyonun icadı, bilgisayar ve cep telefonunun icadı cycle2-q04\new participants\Participant-20
2.1.3.5.2 economics	
2.1.3.5.2.1 capitalism	Mağarada yaşıyordu. Hayvanlar avlanıyordu. Ateş bulundu. Aletler yapılmaya başlandı. Tarım ve yerleşik hayata geçildi. Savaşlar başladı. Köleci toplum. Derebeylik. Kapitalizme geçiş. cycle2-q04\old participants\Participant-07
2.1.3.5.2.2 private property	Antik Yunan'da sosyal hayat ile eş zamanlı Eski Mısır Medeniyetindeki sosyal hayat(spesifik bir olaydan ziyade geçmiş denilince aklıma bu iki dönem geliyor) Mülkiyette özelleşme- feodalitenin kuruluşu Rönesans-Reform 20. yy dünya tarihi cycle2-q04\old participants\Participant-01
2.1.3.5.2.3 trade	Ateşin keşfi, tekerleğin icadı, toplayıcı kültürler yerleşik hayata geçiş, metallerin işleniminde becerinin gelişmesi, takas usulü ticarete geçiş, topluluklarda siyasi yapılaşmalarda artış, sanayi devrimi, teknoloji devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-19
	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
2.1.3.5.2.4 domestication of animals	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
2.1.3.5.2.5 use of metals	Ateşin keşfi, tekerleğin icadı, toplayıcı kültürler yerleşik hayata geçiş, metallerin işleniminde becerinin gelişmesi, takas usulü ticarete geçiş, topluluklarda siyasi yapılaşmalarda artış, sanayi devrimi, teknoloji devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-19
	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
2.1.3.5.2.6 invention of money	İnsan var oldu – ateşi buldu – tekerleği buldu – parayı buldu – yazıyı buldu. cycle2-q04\new participants\Participant-10
	Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet. cycle2-q04\new participants\Participant-16
	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
2.1.3.5.2.7 agriculture	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
	(Birinci) Tarım Devrimi (MÖ 10000) Birinci Endüstri Devrimi (18. yy) Fransız İhtilali (1789-99) İkinci Endüstri Devrimi (19. yy) Üçüncü Endüstri Devrimi (20. yy) cycle2-q04\new participants\Participant-21
	Avcılık toplayıcılık Ateşin bulunması Tarım ve yerleşik hayat Tekerleğin icadı Yazının icadı Devletlerin kuruluşu Felsefenin doğuşu Pozitif bilimlerin doğuşu Sanayi devrimi Günümüz cycle2-q04\old participants\Participant-05
	Mağarada yaşıyordu. Hayvanlar avlanıyordu. Ateş bulundu. Aletler yapılmaya başlandı. Tarım ve yerleşik hayata geçildi. Savaşlar başladı. Köleci toplum. Derebeylik. Kapitalizme geçiş. cycle2-q04\old participants\Participant-07
2.1.3.5.3 science and technology	
2.1.3.5.3.1 exploration of continents	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
	Afrika'dan kabileler halinde dünyaya yayılmış bir insanlık. Buzullar yüksekken Asya'dan Amerika kıtasına geçiş Anadolu'da Hititlilerin, Lidyalıların devletler kurup yıkılması Roma İmparatorluğu Anadolu'ya Türklerin Gelmesi Moğolların Anadolu Akınları Anadolu Selçuklu Devleti Yıkılışı Osmanlılar- Kuruluş Yıkılışı Kurtuluş Savaşı- Türkiye Cumhuriyeti Günümüz cycle2-q04\new participants\Participant-12
2.1.3.5.3.2 formation of the world	Dünya oluşumu, ilk insanlar, ateş ve tekerleğin bulunuşu, sanayi devrimi... cycle2-q04\new participants\Participant-18
2.1.3.5.3.3 jump from galata	1450 Matbaanın icadı 1453 İstanbulun Fethi 1632 Hazerfen Ahmet Çelebi Galatadan Atladı 1718 Lale devri başladı 1923 Cumhuriyet Kuruldu cycle2-q04\new participants\Participant-08
2.1.3.5.3.4 invention of printing press	1450 Matbaanın icadı 1453 İstanbulun Fethi 1632 Hazerfen Ahmet Çelebi Galatadan Atladı 1718 Lale devri başladı 1923 Cumhuriyet Kuruldu cycle2-q04\new participants\Participant-08
2.1.3.5.3.5 landing on moon	Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, Fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet. cycle2-q04\new participants\Participant-16
2.1.3.5.3.6 internet	Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, Fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet. cycle2-q04\new participants\Participant-16
2.1.3.5.3.7 industrial revolution	Genel hatlarıyla belki, avcı toplayıcı yaşam-> yerleşik yaşam-> sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-24
	Ateşin keşfi, tekerleğin icadı, toplayıcı kültürler yerleşik hayata geçiş, metallerin işleniminde becerinin gelişmesi, takas usulü ticarete geçiş, topluluklarda siyasi yapılaşmalarda artış, sanayi devrimi, teknoloji devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-19
	Dünya oluşumu, ilk insanlar, ateş ve tekerleğin bulunuşu, sanayi devrimi... cycle2-q04\new participants\Participant-18
	Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, Fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet. cycle2-q04\new participants\Participant-16

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
	Geçmiş denildiğinde bir sürü seçeneğin aklıma geldiğini söyleyebilirim. Kendi ilk gençliğim, kendi çocukluğum, ailemin gençliği, ailemin çocukluğu, kendi çevrem ile yakından alakası olmayan yaşanmışlıklar, Cumhuriyet Dönemi, Endüstri Devrimi, Romantik Dönem, Rönesans diye listenin gidebileceğini söyleyebilirim. Soruyu çerçevelemek biraz zor olabilir. cycle2-q01\new participants\Participant-21 (Birinci) Tarım Devrimi (MÖ 10000) Birinci Endüstri Devrimi (18. yy) Fransız İhtilali (1789-99) İkinci Endüstri Devrimi (19. yy) Üçüncü Endüstri Devrimi (20. yy) cycle2-q01\new participants\Participant-21
	Avcılık toplayıcılık Ateşin bulunması Tarım ve yerleşik hayat Tekerleğin icadı Yazının icadı Devletlerin kuruluşu Felsefenin doğuşu Pozitif bilimlerin doğuşu Sanayi devrimi Günümüz cycle2-q04\old participants\Participant-05
2.1.3.5.3.8 emergence of positive sciences	Avcılık toplayıcılık Ateşin bulunması Tarım ve yerleşik hayat Tekerleğin icadı Yazının icadı Devletlerin kuruluşu Felsefenin doğuşu Pozitif bilimlerin doğuşu Sanayi devrimi Günümüz cycle2-q04\old participants\Participant-05
2.1.3.5.3.9 emergence of philosophy	Avcılık toplayıcılık Ateşin bulunması Tarım ve yerleşik hayat Tekerleğin icadı Yazının icadı Devletlerin kuruluşu Felsefenin doğuşu Pozitif bilimlerin doğuşu Sanayi devrimi Günümüz cycle2-q04\old participants\Participant-05
2.1.3.5.3.10 calender	İlk olarak insan tiplerinin Afrika'da ortaya çıkmasından söz edebiliriz. Sayısını tam bilemediğim ancak yüz binlerce yıl boyunca Kuzey'e kadar evrimleşen bir süreç olarak düşünebiliriz. İlk medeniyetlerin Kuzey Afrika ve Mezopotamya'da kurulduğu, buna binaen astronomi, takvim, sayılar ve yazının ilk buralarda ortaya çıktığından bahsedebilirim. Kaba bir kronolojiyi bu şekilde özetleyebilirim cycle2-q04\new participants\Participant-23
2.1.3.5.3.11 computer	Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet. cycle2-q04\new participants\Participant-16
	Avlanmak, ateşin bulunması, evlerin inşası, medeni yaşam, televizyonun icadı, bilgisayar ve cep telefonunun icadı cycle2-q04\new participants\Participant-20
2.1.3.5.3.12 telephone	Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	gitmesi, internet. cycle2-q04\new participants\Participant-16
	Avlanmak, ateşin bulunması, evlerin inşası, medeni yaşam, televizyonun icadı, bilgisayar ve cep telefonunun icadı cycle2-q04\new participants\Participant-20
2.1.3.5.3.13 television	Avlanmak, ateşin bulunması, evlerin inşası, medeni yaşam, televizyonun icadı, bilgisayar ve cep telefonunun icadı cycle2-q04\new participants\Participant-20
2.1.3.5.3.14 use of numbers	İlk olarak insan tiplerinin Afrika'da ortaya çıkmasından söz edebiliriz. Sayısını tam bilemediğim ancak yüz binlerce yıl boyunca Kuzey'e kadar evrimleşen bir süreç olarak düşünebiliriz. İlk medeniyetlerin Kuzey Afrika ve Mezopotamya'da kurulduğu, buna binaen astronomi, takvim, sayılar ve yazının ilk buralarda ortaya çıktığından bahsedebilirim. Kaba bir kronolojiyi bu şekilde özetleyebilirim cycle2-q04\new participants\Participant-23
2.1.3.5.3.15 tool making	Mağarada yaşıyordu. Hayvanlar avlanıyordu. Ateş bulundu. Aletler yapılmaya başlandı. Tarım ve yerleşik hayata geçildi. Savaşlar başladı. Köleci toplum. Derebeylik. Kapitalizme geçiş. cycle2-q04\old participants\Participant-07
2.1.3.5.3.16 fire	İnsan var oldu – ateşi buldu – tekerleği buldu – parayı buldu – yazıyı buldu. cycle2-q04\new participants\Participant-10
	Ateşin keşfi, tekerleğin icadı, toplayıcı kültürler yerleşik hayata geçiş, metallerin işleniminde becerinin gelişmesi, takas usulü ticarete geçiş, topluluklarda siyasi yapılaşmalarda artış, sanayi devrimi, teknoloji devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-19
	Dünya oluşumu, ilk insanlar, ateş ve tekerleğin bulunuşu, sanayi devrimi... cycle2-q04\new participants\Participant-18
	Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, Fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet. cycle2-q04\new participants\Participant-16
	Avlanmak, ateşin bulunması, evlerin inşası, medeni yaşam, televizyonun icadı, bilgisayar ve cep telefonunun icadı cycle2-q04\new participants\Participant-20
	Avcılık toplayıcılık Ateşin bulunması Tarım ve yerleşik hayat Tekerleğin icadı Yazının icadı Devletlerin kuruluşu Felsefenin doğuşu Pozitif bilimlerin doğuşu Sanayi devrimi Günümüz cycle2-q04\old participants\Participant-05
	Mağarada yaşıyordu. Hayvanlar avlanıyordu. Ateş bulundu. Aletler yapılmaya başlandı. Tarım ve yerleşik hayata geçildi. Savaşlar başladı. Köleci toplum. Derebeylik. Kapitalizme geçiş. cycle2-q04\old participants\Participant-07
2.1.3.5.3.17 astrthonomical studies	İlk olarak insan tiplerinin Afrika'da ortaya çıkmasından söz edebiliriz. Sayısını tam bilemediğim ancak yüz binlerce yıl boyunca Kuzey'e kadar evrimleşen bir süreç olarak düşünebiliriz. İlk medeniyetlerin Kuzey

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Afrika ve Mezopotamya'da kurulduğu, buna binaen astronomi, takvim, sayılar ve yazının ilk buralarda ortaya çıktığından bahsedebilirim. Kaba bir kronolojiyi bu şekilde özetleyebilirim cycle2-q04\new participants\Participant-23
2.1.3.5.3.18 invention of writing	İnsan var oldu – ateşi buldu – tekerleği buldu – parayı buldu – yazıyı buldu. cycle2-q04\new participants\Participant-10
	Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, Fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet. cycle2-q04\new participants\Participant-16
	Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-09
	İlk olarak insan tiplerinin Afrika'da ortaya çıkmasından söz edebiliriz. Sayısını tam bilemediğim ancak yüz binlerce yıl boyunca Kuzey'e kadar evrimleşen bir süreç olarak düşünebiliriz. İlk medeniyetlerin Kuzey Afrika ve Mezopotamya'da kurulduğu, buna binaen astronomi, takvim, sayılar ve yazının ilk buralarda ortaya çıktığından bahsedebilirim. Kaba bir kronolojiyi bu şekilde özetleyebilirim cycle2-q04\new participants\Participant-23
	Avcılık toplayıcılık Ateşin bulunması Tarım ve yerleşik hayat Tekerleğin icadı Yazının icadı Devletlerin kuruluşu Felsefenin doğuşu Pozitif bilimlerin doğuşu Sanayi devrimi Günümüz cycle2-q04\old participants\Participant-05
2.1.3.5.3.19 invention of wheel	İnsan var oldu – ateşi buldu – tekerleği buldu – parayı buldu – yazıyı buldu. cycle2-q04\new participants\Participant-10
	Ateşin keşfi, tekerleğin icadı, toplayıcı kültürler yerleşik hayata geçiş, metallerin işleniminde becerinin gelişmesi, takas usulü ticarete geçiş, topluluklarda siyasi yapılaşmalarda artış, sanayi devrimi, teknoloji devrimi cycle2-q04\new participants\Participant-19
	Dünya oluşumu, ilk insanlar, ateş ve tekerleğin bulunuşu, sanayi devrimi... cycle2-q04\new participants\Participant-18
	Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, Fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet. cycle2-q04\new participants\Participant-16
	Avcılık toplayıcılık Ateşin bulunması Tarım ve yerleşik hayat Tekerleğin icadı Yazının icadı Devletlerin kuruluşu Felsefenin doğuşu Pozitif

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	bilimlerin doğuşu Sanayi devrimi Günümüz cycle2-q04\old participants\Participant-05
2.1.3.5.4 social structure	
2.1.3.5.4.1 feudalism	Antik Yunan'da sosyal hayat ile eş zamanlı Eski Mısır Medeniyetindeki sosyal hayat(spesifik bir olaydan ziyade geçmiş denilince aklıma bu iki dönem geliyor) Mülkiyette özelleşme- feodalitenin kuruluşu Rönesans-Reform 20. yy dünya tarihi cycle2-q04\old participants\Participant-01
	Mağarada yaşıyordu. Hayvanlar avlanıyordu. Ateş bulundu. Aletler yapılmaya başlandı. Tarım ve yerleşik hayata geçildi. Savaşlar başladı. Köleci toplum. Derebeylik. Kapitalizme geçiş. cycle2-q04\old participants\Participant-07
2.1.3.5.4.2 slavery	Mağarada yaşıyordu. Hayvanlar avlanıyordu. Ateş bulundu. Aletler yapılmaya başlandı. Tarım ve yerleşik hayata geçildi. Savaşlar başladı. Köleci toplum. Derebeylik. Kapitalizme geçiş. cycle2-q04\old participants\Participant-07
2.1.4 beggining of settled life	
2.1.4.1 no answer	Cevap alınamadı. cycle2-q04\new participants\Participant-15
2.1.4.2 no idea	Tam bir tarih veremiyorum. cycle2-q05\new participants\Participant-24
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-22
2.1.4.3 reference to another event	
2.1.4.3.1 BC	Milattan önce cycle2-q05\old participants\Participant-04
2.1.4.3.2 agriculture	Tarım kültürü ile geçildi ancak tarih hatırlamıyorum. cycle2-q05\new participants\Participant-19
	Tarım Devrimi ile yerleşik hayata geçildiğini sanıyorum. cycle2-q05\new participants\Participant-21
	Milattan önce ancak spesifik bir tarih belirmiyor aklımda. Yalnızca tarımsal faaliyetlerin yapılabildiği bir dönem diyebilirim. cycle2-q05\old participants\Participant-01
2.1.4.3.3 agriculture and belief	Tarımın yapılmaya başlanmasıyla ve bazı inançların benimsenmesi nedeniyle cycle2-q05\new participants\Participant-09
2.1.4.3.4 neolithic with animal breeding	İlk hayvan evcilleştirildiği zaman yani cıvalı tas devri zamanında. cycle2-q05\new participants\Participant-10
2.1.4.3.5 after stone ages	Taş devirlerinden sonra geçilmiştir sanırım. cycle2-q05\new participants\Participant-20
2.1.4.4 date	

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.1.4.4.1 5000 BP	5000 yıl önce cycle2-q05\old participants\Participant-07
2.1.4.4.2 6000-4000 BC	MÖ 4000 - 6000 arasında olabilir. cycle2-q05\new participants\Participant-08
2.1.4.4.3 7000-5000 BC	M.Ö. 7000-5000 cycle2-q05\new participants\Participant-11
2.1.4.4.4 10000 BC	Net bir tarih veremesem de milattan önce 10.000 yılları olabilir. cycle2-q05\new participants\Participant-23
2.1.4.4.5 10000 BP	M.Ö. 8000-9000 civarında cycle2-q05\new participants\Participant-14
	Göbeklitepe ile öğrendiğimi düşündüğüm 10 bin yıl öncesi demek istiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-18
	10 bin yıl önce olabileceğini düşünüyorum. cycle2-q05\new participants\Participant-17
	10.000 yıl önce cycle2-q05\new participants\Participant-13
	10000 yıl önce cycle2-q05\new participants\Participant-12
	Günümüzden yaklaşık olarak 10-11 bin yıl öncesi. cycle2-q05\old participants\Participant-03
2.1.4.4.6 at most 10000 BP	10 bin yıldan daha eski değil. cycle2-q05\old participants\Participant-05
2.1.4.4.7 at most 10-14000 BP	10.000- 14.000 yıl önce geçildiğini düşünüyorum. cycle2-q05\new participants\Participant-16
2.2 C-2: Motivation to know about the past	
2.2.1 cultural development	
2.2.1.1 language	
2.2.1.1.1 how the objects were named	Bazı nesnelerin isimleri nasıl ve neye göre koyulmuş bunu bilmek isterdim. cycle2-q03\new participants\Participant-20
2.2.1.2 mindset	
2.2.1.2.1 how it feels to make a discovery	İnsanlar bir şeyi keşfederken ne hissediyordu bunu bilmek isterdim. Çünkü günümüzde bir keşif yerine var olan bir şeyi geliştirme var. cycle2-q03\new participants\Participant-17
2.2.1.2.2 mindset of past human	Bazı dönemlerde yaşayan insanların, özellikle insanlık tarihinde dönüm noktası sayılan dönemlerde, düşünce yapılarını, o anlarda bu değişimlere bakış açılarını bilmek isterdim. cycle2-q03\new participants\Participant-24
2.2.1.3 science and technology	

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.2.1.3.1 how the pyramids have built	Var. Piramitlerin nasıl yapıldığı. cycle2-q03\new participants\Participant-10
2.2.1.3.2 formation of the universe	Evren tarihine dair temel belirsizlikler hala sürüyor. Sanırım dünyanın yaşı, insanlığın bu bilgileri edinebileceği kadar olmayacak. Yine de evren -eğer bir inşa ise- tüm o inşa sürecini görmek isterdim. Evrendeki diğer medeniyetler, başka dünyaların var olup olmadığı, varsa oradaki yaşamın izleri... Medeniyetlerinin bugünkü durumu falan... İnsan dediğimiz canlının başka evrenlerdeki morfolojisi... Ahlaki değerleri... Nasıl bir toplumsal düzen oluşturdukları gibi temel meraklar içerisindeyim. cycle2-q03\new participants\Participant-23
	Büyük patlama cycle2-q03\old participants\Participant-03
2.2.1.4 lifestyle	
2.2.1.4.1 lifestyles in different eras	Antik kentlerdeki yaşam. cycle2-q03\new participants\Participant-08
	Bilmek istediğim özel bir şey yok; ama insanların farklı dönemlerdeki yaşayış biçimleri ilgimi çekiyor. cycle2-q03\new participants\Participant-21
	Antik Yunan'da yaşam nasıl çok merak ediyorum. Mümkünse o zamanda yaşayarak o dönemi tecrübe etmek isterdim cycle2-q03\old participants\Participant-01
2.2.1.4.2 communication	İnsanların iletişim şekilleri cycle2-q03\new participants\Participant-11
2.2.1.4.3 life of important people	Daha çok mimar sanatçı, ya da bilim adamı gibi günümüz için çok önemli buluşlar yapmış insanların yaşam koşullarını, motivasyonlarını, kültürel değerlerini daha çok bilmek isterdim. cycle2-q03\new participants\Participant-22
2.2.1.4.4 life of first humans	İlk insanların yaşamını, bir günlerini nasıl geçirdiklerini cycle2-q03\new participants\Participant-13
	Dinin insan olarak tanımladığı ilk homosapiens'in Dünya'ya gelişi ve yaşamı. cycle2-q03\old participants\Participant-05
2.2.1.4.5 how the daily practices emerged	Gündelik hayata dair pratiklerin nasıl oluştuğunu öğrenmek isterdim, mesela zeytin yağı kullanmak nasıl akıl edildi? cycle2-q03\old participants\Participant-07
2.2.1.5 social structure	
2.2.1.5.1 formation of first civilizations	İlk medeniyetlerin kuruluşunu cycle2-q03\new participants\Participant-18
2.2.1.5.2 why family matters cannot be solved	Aile yapılarının şekillenişinde geçmişten bugüne süren hatalara neden daha öncesinde müdahale edilemediği ya da yapılan müdahalelerin faydasız kaldığını bilmek isterdim. cycle2-q03\new participants\Participant-19
2.2.2 belief	
2.2.2.1 emergence of religion, belief and mythology	Din ve inanışın, mitolojilerin ortaya çıkması bu konuda çok kaynak olsa da her zaman ilgimi çeker. cycle2-q03\new participants\Participant-09

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.2.3 politics	
2.2.3.1 roots of races	Irkların kökenleri cycle2-q03\new participants\Participant-14
2.2.4 nothing	
2.2.4.1 nothing	Hayır yok. cycle2-q03\new participants\Participant-16
	Sanırım hiçbir şey yok. cycle2-q03\old participants\Participant-04
2.2.4.2 i dont know at the moment	Net bir cevabı yok. cycle2-q03\new participants\Participant-15
2.2.5 other	
2.2.5.1 the level of our knowledge about the past	İnsanlık tarihi acaba gerçekten anlatılardaki gibi mi yoksa kazılar biraz daha derinleşse yeni bilgiler bulunur mu? cycle2-q03\new participants\Participant-12
2.3 C-3: Initial perception of a specific time period, 4500 BP	
2.3.1 general	
2.3.1.1 cultural development	
2.3.1.1.1 accommodation	Çok tarihi bilgim yok ama oldukça ilkindir diye düşünüyorum. Evler çadır şeklindedir. cycle2-q06\new participants\Participant-20
	Taş evlerde yaşadıklarını ve ticaretle uğraştıklarını düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-13
	Kılıç- kalkan- yay ok gelişmiştir, Tarım yapıyordur, hala avcılık faaliyetleri vardır. Yerleşim yerleri olduğu için de sürekli bir tehdit altındadır. Ankara'da yasam bugünden farklı olarak yüksek binalar yoktur. Varılacak yerlere atlar sayesinde gidiliyordur uzak mesafe ise, daha küçük alanlarda birlikte iş yapılarak hayatta kalınıyordu. cycle2-q06\new participants\Participant-12
2.3.1.1.2 mindset	Şu an ile kıyaslamam gerekecek. Birçok açıdan sıkıcı, belki daha huzurlu ya da sakin olabilir bilmiyorum ama insanlığın öğreneceği çok şey var. Bu kısım ürkütücü. cycle2-q06\old participants\Participant-04
2.3.1.1.3 economics	Kısmen kaos ve hayatın tarım ve hayvancılık ve asker olma üzerine kurulu. Gelişmiş bir uygarlıksa sanat da eklenebilir. cycle2-q06\new participants\Participant-10
	Tarih olarak emin değilim fakat insanların belli bölgelerde avlanarak belli bölgelerde yerleşik ve tarımla uğraşarak yaşadıklarını düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-24
	İlk aklıma gelen Mısır kralları ve Piramitlerin inşasında çalışan binlerce insan. cycle2-q06\new participants\Participant-16

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Bir topluluk olgusu olmadan, daha çok avlanmaya dayalı yaşam biçimi olabileceğini düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-22
	Kılıç- kalkan- yay ok gelişmiştir, Tarım yapıyordur, hala avcılık faaliyetleri vardır. Yerleşim yerleri olduğu için de sürekli bir tehdit altındadır. Ankara'da yaşam bugünden farklı olarak yüksek binalar yoktur. Varılacak yerlere atlar sayesinde gidiliyordu uzak mesafe ise, daha küçük alanlarda birlikte iş yapılarak hayatta kalınıyordu. cycle2-q06\new participants\Participant-12
	4500 yıl öncesinde yaşayan toplulukların avcı-toplayıcı ve tarım yapan topluluklardan oluştuğunu tahmin ediyorum. Tahminimin bununla sınırlı olduğunu, dolayısıyla da aşağıdaki sorulara verebilecek herhangi bir cevabımın olmadığını da belirtmek durumundayım. cycle2-q06\new participants\Participant-21
	Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilkel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-23
	Yerleşik yaşam, tarımsal ve ticari faaliyetlerin olduğu, sosyal düzenin olduğu ve toplumsal olguların oluşmaya başladığı bir yaşam düşünüyorum. cycle2-q06\old participants\Participant-01
	Tarıma geçilmiş ve ona endekslenmiş bir yaşam tarzı düşünüyorum. cycle2-q06\old participants\Participant-03
2.3.1.1.4 social structure	Dünyanın farklı bölgelerinden birbirinden çok farklı olarak, bazı yerlerde yerleşik hayata geçilmiş, belli toplum kuralları belirlenmiş, bazı yerlerde ise daha ilkel bir yaşam olduğunu düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-14
	Kaynaklara erişimin daha riskli olduğu, hastalık ve yaralanma gibi durumların daha ölümcül olduğu, insan ömrü süresinin oldukça kısa olduğu, sosyal ilişki bağlarının kuvvetli olmadığı, ihtiyaç bağlamında bir araya gelinen bir zaman gibi geliyor. cycle2-q06\new participants\Participant-19
	Yerleşik hayata geçilmiş olduğunu düşünüyorum. Topluluklar oluşmaya başlanmıştır. cycle2-q06\new participants\Participant-17
	Bir topluluk olgusu olmadan, daha çok avlanmaya dayalı yaşam biçimi olabileceğini düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-22
	Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilkel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-23
	Yerleşik yaşam, tarımsal ve ticari faaliyetlerin olduğu, sosyal düzenin olduğu ve toplumsal olguların oluşmaya başladığı bir yaşam düşünüyorum. cycle2-q06\old participants\Participant-01
	Farklı alanlarda farklı güç ilişkilerinin olduğu; kimi yerlerde erkek egemen, kimi yerlerde daha eşitlikçi. Komünal. Komün içi ve dışı arasında net ayrımların olduğu bir yaşam. cycle2-q06\old participants\Participant-07
2.3.1.1.5 lifestyle	Dünyanın farklı bölgelerinden birbirinden çok farklı olarak, bazı yerlerde yerleşik hayata geçilmiş, belli toplum kuralları belirlenmiş, bazı yerlerde ise daha ilkel bir yaşam olduğunu düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-14
	Yerleşik yaşamın olduğunu biliyorum ve muhtemelen ilk yerleşim yerleri kurulmuştur. cycle2-q06\new participants\Participant-11
	Kısmen kaos ve hayatın tarım ve hayvancılık ve asker olma üzerine kurulu. Gelişmiş bir uygarlıksa sanat da eklenebilir. cycle2-q06\new participants\Participant-10
	Kaynaklara erişimin daha riskli olduğu, hastalık ve yaralanma gibi durumların daha ölümcül olduğu, insan ömrü süresinin oldukça kısa olduğu, sosyal ilişki bağlarının kuvvetli olmadığı, ihtiyaç bağlamında bir araya gelinen bir zaman gibi geliyor. cycle2-q06\new participants\Participant-19
	Doğaya karşı savaşın (hayvanlara ve doğal afetlere karşı) ve yemek bulma cabasının yaşamı yönlendirmiş olabileceğini düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-18
	Yerleşik hayata geçilmiş olduğunu düşünüyorum. Topluluklar oluşmaya başlanmıştır. cycle2-q06\new participants\Participant-17
	Çok tarihi bilgim yok ama oldukça ilkeldir diye düşünüyorum. Evler çadır şeklindedir. cycle2-q06\new participants\Participant-20
	4500 yıl önce yaşamın ülkeden ülkeye farklılık gösterdiğini düşünüyorum. Anadolu topraklarında daha kolay bir yaşam olduğunu düşünüyorum. Mısır topraklarında daha modern bir toplumun daha refah içinde yaşadığını düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-08
	Şimdikinden daha sade, belki fiziksel olarak daha yıpratıcı ve yorucu, insanların yaşamı boyunca belki hiç bilemeyeceğimiz, anlayamayacağımız değerler amaçlar için mücadele verdiklerini düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-09
	Yerleşik yaşam, tarımsal ve ticari faaliyetlerin olduğu, sosyal düzenin olduğu ve toplumsal olguların oluşmaya başladığı bir yaşam düşünüyorum. cycle2-q06\old participants\Participant-01

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	<p>Şu an ile kıyaslamam gerekecek. Birçok açıdan sıkıcı, belki daha huzurlu ya da sakin olabilir bilmiyorum ama insanlığın öğreneceği çok şey var. Bu kısım ürkütücü.</p> <p>cycle2-q06\old participants\Participant-04</p>
2.3.1.1.6 science and technology	<p>Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilksel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum.</p> <p>cycle2-q06\new participants\Participant-23</p>
	<p>Elektriği saymazsak şu anki günümüz Türkiye'sinin herhangi bir köyünde olandan farklı değil.</p> <p>cycle2-q06\old participants\Participant-05</p>
2.3.1.2 belief	<p>Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilksel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum.</p> <p>cycle2-q06\new participants\Participant-23</p>
2.3.1.3 gender	<p>Farklı alanlarda farklı güç ilişkilerinin olduğu; kimi yerlerde erkek egemen, kimi yerlerde daha eşitlikçi. Komünal. Komün içi ve dışı arasında net ayrımların olduğu bir yaşam.</p> <p>cycle2-q06\old participants\Participant-07</p>
2.3.1.4 politics	<p>Kısmen kaos ve hayatın tarım ve hayvancılık ve asker olma üzerine kurulu. Gelişmiş bir uygarlıksa sanat da eklenebilir.</p> <p>cycle2-q06\new participants\Participant-10</p>
	<p>İlk aklıma gelen Mısır kralları ve Piramitlerin inşasında çalışan binlerce insan.</p> <p>cycle2-q06\new participants\Participant-16</p>
	<p>Kılıç- kalkan- yay ok gelişmiştir, Tarım yapıyordur, hala avcılık faaliyetleri vardır. Yerleşim yerleri olduğu için de sürekli bir tehdit altındadır. Ankara'da yaşam bugünden farklı olarak yüksek binalar yoktur. Varılacak yerlere atlar sayesinde gidiliyordur uzak mesafe ise, daha küçük alanlarda birlikte iş yapılarak hayatta kalınıyordur.</p> <p>cycle2-q06\new participants\Participant-12</p>
	<p>Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilksel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum.</p> <p>cycle2-q06\new participants\Participant-23</p>
	<p>Farklı alanlarda farklı güç ilişkilerinin olduğu; kimi yerlerde erkek egemen, kimi yerlerde daha eşitlikçi. Komünal. Komün içi ve dışı arasında net ayrımların olduğu bir yaşam.</p> <p>cycle2-q06\old participants\Participant-07</p>

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.3.2 time	
2.3.2.1 closer	<p>Hititçe</p> <p>Çok eşlilik vardı büyük ihtimalle</p> <p>Çok tanrılı bir dine sahiplerdi</p> <p>Çok yaşlı olduğunu zannetmiyorum varsa da varlıklı biri olma ihtimali yüksek. Bağı, tarlası vardır.</p> <p>Çocukları büyük ihtimalle tarlada çalıştırıyorlardı veya hayvan gütmeye çalıştırıyorlardı. Cüzi bir kesim okuma yazma biliyordur.</p> <p>Kerpiçden yapıma evlerde uyuyolardır.</p> <p>Sabah erken gidip gece geç geliyorlardı büyük ihtimal. 2 öğün yemek yiyorlardı.</p> <p>cycle2-q07\new participants\Participant-10</p>
	<p>Bence Frigce olabilir.</p> <p>Günümüzdeki gibidir. Üreme birinci sırada tutulmuş olabilir.</p> <p>Doğa anaya inanıyor olabilirler çünkü Ankara 4 mevsim yaşayan bir coğrafya.</p> <p>Saygı duyulan ve bilge konumunda tutuluyor olabilirler.</p> <p>Tarım ağırlıklı bir eğitim olabilir.</p> <p>Birçok tarihi alanı gezdiğimizde özellikle kullandıkları günlük araç gereçler şimdikiye çok benzemekte idi özellikle Kayseri şehir müzesinde yüzyıllar önce kullanılan mutfak gereçlerinin günümüzdeki benzerliği oldukça dikkatimi çekmişti. Yine eski ankaralılar da saman yataklar yün yataklarda yatıyor olabilirler.</p> <p>Çalışma koşulları zaten avcılık veya tarım veya zanaatkarlık olsa gerek. Günümüzden bir farkının olmadığını düşünüyorum.</p> <p>cycle2-q07\new participants\Participant-08</p>
	<p>İsim olarak bilmiyorum, muhtemelen soyu tükenmiştir Anaerkil toplum yapısı olduğunu varsayarsak daha düzeyli olduğuna eminim.</p> <p>Anadolu'da Hitit ve Mezopotamya dinleri hüküm sürmüş olabilir (öldükten sonra yaşamın devamlılığına inanmaları bu nedenle öldüklerinde diğer hayatları için kullanabilecekleri eşyaların günümüze kadar gelebilmesiyle bunu görebilmekteyiz. Çeşitli mezar yapıları. Tıbbın da gelişmesine önemli ölçüde katkı sağlayan Mumyalama işlemleri bunlara örnek.</p> <p>Yaşlılar her zaman topluma yön veren konumundaydılar bence Toplumdaki hiyerarşik yapıya göre olabilir. Bir çocuk bulunduğu sınıfa göre aristokrat , asker çiftçi köle durumuna göre yetiştiriliyor olabilir Geçmişteki izlere baktığımızda, daha işlevsel, inanca yönelik, belki daha korunaklı yerleşkeler olabilir.</p> <p>Yine kast sistemine göre bir hiyerarşik yapıya göredir muhtemelen. Yapılan işler daha fiziksel ve yorucudur</p> <p>cycle2-q07\new participants\Participant-09</p>

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	<p>O zaman Hititliler vardır diye düşünüyorum Hitit dili neyse onu kullanıyorlardır</p> <p>Fiziksel farklılıklara göre iş dağılımı vardır diye düşünüyorum, daha ince motor becerisi gereken işler kadınların daha güç gerektiren işler erkeklerindir</p> <p>Hitit güneşini düşününce güneşe inanıyor olabilirler</p> <p>Toplumu bir arada tutan kültürdür, muhtemelen yaşlıların deneyimlerinden ve onlardan öncekilerden gelen bilgiyi sözlü olarak aktardıklarından dolayı yerleri önemlidir. Önceleri onlar yaşlılara bakıyorken yaşlandıklarında da gençler onlara bakıyordur diye düşünüyorum.</p> <p>Çocuklar genel toplum kurallarını büyüklerden görüyorlardır. Sonrasında da mesleki açıdan yapacakları iş için sözlü olarak ilgili kişilerle birlikte çalışıp öğreniyorlardır.</p> <p>Otlardan yapılmış yatakların üzerine hayvan derilerinden yataklar yapıyor olabilirler</p> <p>Güneşin doğmasıyla işe başlayıp batmasıyla işleri bitiyor olabilir pek bir yorumum yok</p> <p>cycle2-q07\new participants\Participant-12</p>
	<p>Hangi medeniyet vardı tam olarak anımsayamıyorum. Yunan medeniyetinin varlığı ya da Roma döneminin yayılımcı dönemine denk düşüyor mu bilemiyorum. Ama sanıyorum Avrupa-Asya dil grubuna ait bir dili konuşuyor olabilirler.</p> <p>Günümüz biçimiyle olmasa da bir aile kavramı olduğunu düşünüyorum. Poligamik bir evlilik biçimi olması daha muhtemel. Kadının biyolojik özellikleri itibarıyla çocukla ilgilenmesi, erkeğin de aileyi geçindirmek için çabalaması, sanıyorum dışarı-ıçeri ikiliğinin ilk örneklerindendi.</p> <p>Daha folklorik bir inanış biçimini benimsediklerini düşünüyorum. Paganizm de diyebiliriz. Ancak ne tür bir pagan inancı içerisinde olabilirler bunu tam kestiremiyorum.</p> <p>Yerel inanış formları yaşlıların konumları açısından oldukça belirleyici. Bazı topluluklarda üretimden çekildiği, bakıma ihtiyaç duyduğu, kaynakların sınırlı olması gerekçesiyle belli yaştakilerin öldürülmesi geleneği vardı. Ters durumların olduğu da bilinir. En yaşlı olanın topluluğun önderi olması, topluluğun devamı için hayati bir meseledir. Ankara'daki durum hakkında net bir tahminim olmamakla birlikte, sanıyorum yaşlıların varlığı toplumun devamı için önemli bir detaydır.</p> <p>Eğitimde de topluluk önderinin (ki genelde bilge kişi olduğuna inanılır) etkin bir rol oynadığını düşünüyorum. Kutsal öğretiler ışığında geleneklerin ve topluluk içindeki rolleriyle alakalı eğitimlerden geçirildiğini düşünüyorum.</p> <p>Ankara koşulları itibarıyla hayvancılığın yapılmasına imkan tanıyan bir coğrafya. Besi hayvanlarının yünlerinden kilim vb üretimlerin olduğunu düşünüyorum. Kapalı bir zeminde (taş malzemenen yapılmış) işledikleri malzemelerin üzerinde uyduklarını düşünüyorum</p> <p>Doğrudan bir üretim biçiminin varlığını düşünmüyorum. Bu sebeple toplumsal bir iş bölümünden bahsetmek yersiz olabilir. Ancak kendi topluluklarının geçimlerini sağlamak amacıyla tahıllı tarım ürünlerinin üretimini yapabilmişlerdir diye tahmin ediyorum. Benzer şekilde hayvancılığın da belli bir oranda var olduğunu düşünüyorum. Elbette</p>

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	bugünkü bağlamından çok daha ayrı düşünmek gerek. cycle2-q07\new participants\Participant-23
2.3.2.2 as it is	Dünyanın farklı bölgelerinden birbirinden çok farklı olarak, bazı yerlerde yerleşik hayata geçilmiş, belli toplum kuralları belirlenmiş, bazı yerlerde ise daha ilkel bir yaşam olduğunu düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-14
	Taş evlerde yaşadıklarını ve ticaretle uğraştıklarını düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-13
	Bu konuyla ilgili bir fikrim yok Kadın erkek arasında bir eşitlik durumu ya da toplumsal cinsiyet rolleri var mıydı bilemiyorum ancak kadının ya da erkeğin daha değersiz bir konumda olduğunu düşünmüyorum. Tanrı inançları olduğunu düşünüyorum. Tanrı'nın doğa ile özdeş bir varlık olarak düşünüldüğünü sanıyorum. Bilgi birikimlerinden doğru yaşlılara kıymet veriliyor olabilir. Özel bir çabadan ziyade doğada olan izleyerek öğrenme yöntemiyle çocukların eğitildiklerini düşünüyorum. Yuvarlak biçimli taş duvarlı evlerde, oda şeklinde bölümlendirilmiş yerlerde uyduklarını düşünüyorum. Çalışma- özel mülkiyet gibi kavramların olduğunu düşünmüyorum. Üretim yalnızca kişisel tüketim için olabilir, dolayısıyla çalışma ilişkileri ya da koşulları yoktur. cycle2-q07\old participants\Participant-01
	Tarım geçilmiş ve ona endekslenmiş bir yaşam tarzı düşünüyorum. cycle2-q06\old participants\Participant-03
	Bilmiyorum Erkek egemen toplum Bir dine inandıklarına eminim. Şamanizm ya da merkezinde güneşi alan bir din olduğunu düşünüyorum Yönetici ve yol gösterici. Çocukları aileleri eğitiyordu. Gündelik işler, tarım, avcılık, el aleti yapımı gibi konularda eğitiliyorlardı. Kerpiçten yapılmış evler Herkes kendi işini yapıyordu. Kendi tarlasını ekip biçiyordu ya da ürettiği el aleti, kıyafet, v.b. şeyleri takas ederek geçiniyordu. Birilerinin yanında işçi olarak çalışmak sanırım henüz icad edilmemişti. cycle2-q07\old participants\Participant-05
	Farklı alanlarda farklı güç ilişkilerinin olduğu; kimi yerlerde erkek egemen, kimi yerlerde daha eşitlikçi. Komünal. Komün içi ve dışı arasında net ayrımların olduğu bir yaşam. cycle2-q06\old participants\Participant-07

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.3.2.3 earlier	<p>Tarih olarak emin değilim fakat insanların belli bölgelerde avlanarak belli bölgelerde yerleşik ve tarımla uğraşarak yaşadıklarını düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-24</p> <p>Özel bir dil vardır ama ismini bilemeyeceğim.</p> <p>Aşk her zaman vardır ama daha çok üremeye dayalı bir ilişki olduğunu tahmin ediyorum Doğa tanrılarına inanıyor olabilirler.</p> <p>Toplulukların saygın kişilikleridir ve çalışmazlar. Hayatta kalma becerileri öğretiliyordur. Çadırda bulunan el yapımı bir yatak Kendi işlerinin patronu olabilirler :) Sadece gerektiği zaman çalışıp, yeterince yemek ve barınma ihtiyacı karşılandığında çalışmıyorlardır. cycle2-q07\new participants\Participant-20</p>
2.3.2.4 very early	<p>Bilmiyorum</p> <p>Anaerkil</p> <p>Gök Tanrı</p> <p>Bilmiyorum</p> <p>Bilmiyorum</p> <p>Yerin altında inşa edilen yerleşim alanlarında</p> <p>İlkel çalışma koşullarının olduğu güce dayalı işler cycle2-q07\new participants\Participant-11</p> <p>Bilmiyorum.</p> <p>Bence eşittir. Yani ikisi de avlanmalı, ikisi de toplayıcılık yapmalı vb.</p> <p>Bilmiyorum.</p> <p>Bilge, yönetici, danışman konumunda olabilirler.</p> <p>Uygulamalı olarak avcılık, toplayıcılık ve tarım eğitimi.</p> <p>Ağaçtan basit yapılar olabilir.</p> <p>Uyanık geçirdikleri zamanın çoğunda çalışmak zorunda kalmış olabilirler. cycle2-q07\new participants\Participant-18</p> <p>Bir fikrim yok. Erkek egemen, erkeklerin daha güçlü konumda görüldüğü bir ilişkidir. Bir fikrim yok. Yaşlılar saygı duyulan kişilerdir. Her aile kendi çocuğuna eğitim veriyordur. Mağara tarzı bir yer olabilir çünkü geçmişten çok mağara ya da taşın evler vardı. Erkekler avcılık kadınlar ev işi yapıyordur. cycle2-q07\new participants\Participant-17</p>

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	<p>Herhangi bir bilgim yok. Herhangi bir bilgim yok. Herhangi bir bilgim yok. Herhangi bir bilgim yok. Herhangi bir bilgim yok. Taştan oyma alanlarda uyuyor olabilirler. Herhangi bir bilgim yok. cycle2-q07\new participants\Participant-16</p>
	<p>Bilmiyorum</p> <p>Erkekler avcı toplayıcı, kadınlar çocukları ve yaşanan ortamı yöneten bireyler olabilir. Anlayamadıkları herhangi duruma inanıyor olabilirler. Güneş örneğin Bilge kişiler rolünde olabilirler. Bilgiye ulaşabilmenin tek yolu tecrübelileri dinlemektir belki de. Erkek çocuklar babadan, kız çocukları anneden yaşama dair temel eğitimler alıyor olabilirler Avlanan hayvanların derisinden elde ettikleriyle belki... Sadece ihtiyaç kadar karın doyurmaya yeterli olan miktarda çalıştıklarını düşünüyorum. cycle2-q07\new participants\Participant-22</p>
	<p>Cümlelerin sonunda "la" olmayan herhangi bir dil :)</p> <p>Kadınların birçok açıdan geri planda tutulduğu tahmin ediyorum. Ataerkil bir toplum olarak görüyorum.</p> <p>Tek tanrı inancı olabilir.</p> <p>Yaşlılara o zamanlarda da saygı duyulduğunu düşünüyorum.</p> <p>Düzenli bir sistemin olduğunu düşünmüyorum. O zamana kadar "eğitim" olarak ne görmüşlerse onu devam ettiriyor olabilirler. Bunu nasıl yapıyorlardı hiçbir fikrim yok.</p> <p>Mağaralar olabilir. Soğuk olmayan her yeri bu amaçta kullanmış olabilirler.</p> <p>"yol+yemek+sigorta" vermiyor olsalar da çalışana yüzyıllar öncesinde de yemek verildiğini düşünüyorum. Daha fazla çalışıyorlardır. cycle2-q07\old participants\Participant-04</p>
2.3.2.5 no idea	<p>Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum cycle2-q07\new participants\Participant-19</p>
	<p>4500 yıl öncesinde yaşayan toplulukların avcı-toplayıcı ve tarım yapan topluluklardan oluştuğunu tahmin ediyorum. Tahminimin bununla sınırlı olduğunu, dolayısıyla da aşağıdaki sorulara verebilecek herhangi bir cevabımın olmadığını da belirtmek durumundayım. cycle2-q06\new participants\Participant-21</p>

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.3.2.6 no answer	Cevap alınamadı cycle2-q04\new participants\Participant-15
2.3.3 language	
2.3.3.1 european-Asian	Hangi medeniyet vardı tam olarak anımsayamıyorum. Yunan medeniyetinin varlığı ya da Roma döneminin yayılımcı dönemine denk düşüyor mu bilemiyorum. Ama sanıyorum Avrupa-Asya dil grubuna ait bir dili konuşuyor olabilirler. cycle2-q07\new participants\Participant-23
2.3.3.2 hittite	Hititçe cycle2-q07\new participants\Participant-10
	O zaman Hititliler vardır diye düşünüyorum Hitit dili neyse onu kullanıyorlardır cycle2-q07\new participants\Participant-12
2.3.3.3 no idea	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-14
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-11
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-24
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-19
	Bilmiyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-18
	Bir fikrim yok. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Herhangi bir bilgim yok. cycle2-q07\new participants\Participant-16
	Özel bir dil vardır ama ismini bilemeyeceğim. cycle2-q07\new participants\Participant-20
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-22
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-13
	İsim olarak bilmiyorum, muhtemelen soyu tükenmiştir cycle2-q07\new participants\Participant-09
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-21
	Bu konuyla ilgili bir fikrim yok cycle2-q07\old participants\Participant-01
	Bilmiyorum. cycle2-q09\old participants\Participant-03
	Cümlelerin sonunda "la" olmayan herhangi bir dil :) cycle2-q07\old participants\Participant-04

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Bilmiyorum cycle2-q05\old participants\Participant-05
	Hiçbir fikrim yok. cycle2-q07\old participants\Participant-07
2.3.3.4 phrygian	Bence Frigce olabilir. cycle2-q07\new participants\Participant-08
2.3.4 gender	
2.3.4.1 labor	
2.3.4.1.1 works differ based on gender	Kadın daha çok çocuk ve ev ile ilgilenirken, erkeklerin daha dışarıdadır. cycle2-q07\new participants\Participant-24
	Erkekler avcılık kadınlar ev işi yapıyordur. cycle2-q07\new participants\Participant-17
	Erkekler avcı toplayıcı, kadınlar çocukları ve yaşanan ortamı yöneten bireyler olabilir. cycle2-q07\new participants\Participant-22
	Fiziksel farklılıklara göre iş dağılımı vardır diye düşünüyorum, daha ince motor becerisi gereken işler kadınların daha güç gerektiren işler erkeklerindir cycle2-q07\new participants\Participant-12
	Günümüz biçimiyle olmasa da bir aile kavramı olduğunu düşünüyorum. Poligamik bir evlilik biçimi olması daha muhtemel. Kadının biyolojik özellikleri itibarıyla çocukla ilgilenmesi, erkeğin de aileyi geçindirmek için çabalaması, sanıyorum dışarı-içeri ikiliğinin ilk örneklerindendi. cycle2-q07\new participants\Participant-23
2.3.4.2 relationship	
2.3.4.2.1 polygamy	Çok eşlilik vardı büyük ihtimalle cycle2-q07\new participants\Participant-10
	Günümüz biçimiyle olmasa da bir aile kavramı olduğunu düşünüyorum. Poligamik bir evlilik biçimi olması daha muhtemel. Kadının biyolojik özellikleri itibarıyla çocukla ilgilenmesi, erkeğin de aileyi geçindirmek için çabalaması, sanıyorum dışarı-içeri ikiliğinin ilk örneklerindendi. cycle2-q07\new participants\Participant-23
2.3.4.2.2 monogamy	Tek eşlilik var mıydı emin değilim cycle2-q07\new participants\Participant-13
	Tek eşli bir ilişki cycle2-q07\old participants\Participant-03
2.3.4.2.3 based on reproduction	Aşk her zaman vardır ama daha çok üremeye dayalı bir ilişki olduğunu tahmin ediyorum cycle2-q07\new participants\Participant-20
	Günümüzdeki gibidir. Üreme birinci sırada tutulmuş olabilir. cycle2-q07\new participants\Participant-08
2.3.4.3 equality	
2.3.4.3.1 female-dominant	Anaerkil cycle2-q07\new participants\Participant-11

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Anaerkil toplum yapısı olduğunu varsayarsak daha düzeyli olduğuna eminim. cycle2-q07\new participants\Participant-09
2.3.4.3.2 male-dominant	Erkek egemen, erkeklerin daha güçlü konumda görüldüğü bir ilişkidir. cycle2-q07\new participants\Participant-17
	Kadınların birçok açıdan geri planda tutulduğu tahmin ediyorum. Ataerkil bir toplum olarak görüyorum. cycle2-q07\old participants\Participant-04
	Erkek egemen toplum cycle2-q07\old participants\Participant-05
	Farklı alanlarda farklı güç ilişkilerinin olduğu; kimi yerlerde erkek egemen, kimi yerlerde daha eşitlikçi. Komünal. Komün içi ve dışı arasında net ayrımların olduğu bir yaşam. cycle2-q06\old participants\Participant-07
2.3.4.3.3 equal than the present	Daha eşitlikçi cycle2-q07\old participants\Participant-07
2.3.4.3.4 equal	Eşit haklara sahiptiler cycle2-q07\new participants\Participant-14
	Bence eşittir. Yani ikisi de avlanmalı, ikisi de toplayıcılık yapmalı vb. cycle2-q07\new participants\Participant-18
	Kadın erkek arasında bir eşitlik durumu ya da toplumsal cinsiyet rolleri var mıydı bilemiyorum ancak kadının ya da erkeğin daha değersiz bir konumda olduğunu düşünmüyorum. cycle2-q07\old participants\Participant-01
2.3.4.4 no idea	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-19
	Herhangi bir bilgim yok. cycle2-q07\new participants\Participant-16
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-21
2.3.5 belief	
2.3.5.1 tengri	Gök Tanrı cycle2-q07\new participants\Participant-11
2.3.5.2 god related to nature	Doğa tanrılarına inanıyor olabilirler. cycle2-q07\new participants\Participant-20
	Doğa anaya inanıyor olabilirler çünkü Ankara 4 mevsim yaşayan bir coğrafya. cycle2-q07\new participants\Participant-08
	Anlayamadıkları herhangi duruma inanıyor olabilirler. Güneş örneğin cycle2-q07\new participants\Participant-22
	Hitit güneşini düşününce güneşe inanıyor olabilirler cycle2-q07\new participants\Participant-12

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Tanrı inançları olduğunu düşünüyorum. Tanrı'nın doğa ile özdeşik bir varlık olarak düşünüldüğünü sanıyorum. cycle2-q09\old participants\Participant-01
	Doğa referansı birden fazla tanrı cycle2-q07\old participants\Participant-07
2.3.5.3 life after death	Anadolu'da Hitit ve Mezopotamya dinleri hüküm sürmüş olabilir (öldükten sonra yaşamın devamlılığına inanmaları bu nedenle öldüklerinde diğer hayatları için kullanabilecekleri eşyaların günümüze kadar gelebilmesiyle bunu görebilmekteyiz. Çeşitli mezar yapıları. Tıbbın da gelişmesine önemli ölçüde katkı sağlayan Mumyalama işlemleri bunlara örnek. cycle2-q07\new participants\Participant-09
2.3.5.4 polytheistic	Çok tanrılı dinlerden herhangi biri cycle2-q07\new participants\Participant-14
	Çok tanrılı bir dine sahiplerdi cycle2-q07\new participants\Participant-10
	Çok tanrılı dinlere inanıyor olabilirler. cycle2-q07\old participants\Participant-03
	Doğa referansı birden fazla tanrı cycle2-q07\old participants\Participant-07
2.3.5.5 monotheistic	Tek tanrı inancı olabilir. cycle2-q07\old participants\Participant-04
2.3.5.6 phaganism	Daha folklorik bir inanış biçimini benimsediklerini düşünüyorum. Paganizm de diyebiliriz. Ancak ne tür bir pagan inancı içerisinde olabilirler bunu tam kestiremiyorum. cycle2-q07\new participants\Participant-23
2.3.5.7 shamanism	Bir dine inandıklarına eminim. Şamanizm ya da merkezinde güneşi alan bir din olduğunu düşünüyorum cycle2-q07\old participants\Participant-05
2.3.5.8 superior powers	Kendilerinden üstün bir gücün olduğuna inanıyor olabilirler. cycle2-q07\new participants\Participant-24
2.3.5.9 hitite/mesopotomian religions	Anadolu'da Hitit ve Mezopotamya dinleri hüküm sürmüş olabilir (öldükten sonra yaşamın devamlılığına inanmaları bu nedenle öldüklerinde diğer hayatları için kullanabilecekleri eşyaların günümüze kadar gelebilmesiyle bunu görebilmekteyiz. Çeşitli mezar yapıları. Tıbbın da gelişmesine önemli ölçüde katkı sağlayan Mumyalama işlemleri bunlara örnek. cycle2-q07\new participants\Participant-09
2.3.5.10 no idea	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-19
	Bilmiyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-18
	Bir fikrim yok. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Herhangi bir bilgim yok. cycle2-q07\new participants\Participant-16

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-13
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-21
2.3.6 elderly people	
2.3.6.1 wise	
2.3.6.1.1 wise/knowledgeable-experienced	Yaşlılar bilge, deneyimli ve saygı duyulan kişilerdir. cycle2-q07\new participants\Participant-24
	Bilge, yönetici, danışman konumunda olabilirler. cycle2-q07\new participants\Participant-18
	Bilge kişiler rolünde olabilirler. Bilgiye ulaşabilmenin tek yolu tecrübelileri dinlemektir belki de. cycle2-q07\new participants\Participant-22
	Toplumun bir arada tutan kültürüdür, muhtemelen yaşlıların deneyimlerinden ve onlardan öncekilerden gelen bilgiyi sözlü olarak aktardıklarından dolayı yerleri önemlidir. Önceleri onlar yaşlılara bakıyorken yaşlandıklarında da gençler onlara bakıyordur diye düşünüyorum. cycle2-q07\new participants\Participant-12
	Bilgi birikimlerinden doğru yaşlılara kıymet veriliyor olabilir. cycle2-q07\old participants\Participant-01
	Saygı duyulan bilge. cycle2-q07\old participants\Participant-07
2.3.6.2 respected	
2.3.6.2.1 respected	Saygı duyulan sözü dinlenen bilge kişileri cycle2-q07\new participants\Participant-14
	Yaşlılar bilge, deneyimli ve saygı duyulan kişilerdir. cycle2-q07\new participants\Participant-24
	Yaşlılar saygı duyulan kişilerdir. cycle2-q07\new participants\Participant-17
	Toplulukların saygı kişilikleridir ve çalışmazlar. cycle2-q07\new participants\Participant-20
	Toplumda saygı gören bireyler olabilirler cycle2-q07\new participants\Participant-13
	Saygıdeğer otoriter kişiler olabilirler. cycle2-q07\old participants\Participant-03
	Yaşlılara o zamanlarda da saygı duyulduğunu düşünüyorum. cycle2-q07\old participants\Participant-04
	Saygı duyulan bilge. cycle2-q07\old participants\Participant-07
2.3.6.3 leader	

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.3.6.3.1 managers	Bilge, yönetici, danışman konumunda olabilirler. cycle2-q07\new participants\Participant-18
	Yönetici ve yol gösterici. cycle2-q07\old participants\Participant-05
2.3.6.3.2 authority	Saygıdeğer otoriter kişiler olabilirler. cycle2-q07\old participants\Participant-03
2.3.6.3.3 leadership	Yaşlılar her zaman topluma yön veren konumundaydılar bence cycle2-q07\new participants\Participant-09
	Yerel inanış formları yaşlıların konumları açısından oldukça belirleyici. Bazı topluluklarda üretimden çekildiği, bakıma ihtiyaç duyduğu, kaynakların sınırlı olması gerekçesiyle belli yaştakilerin öldürülmesi geleneği vardı. Ters durumların olduğu da bilinir. En yaşlı olanın topluluğun önderi olması, topluluğun devamı için hayati bir meseledir. Ankara'daki durum hakkında net bir tahminim olmamakla birlikte, sanıyorum yaşlıların varlığı toplumun devamı için önemli bir detaydır. cycle2-q07\new participants\Participant-23
2.3.6.4 guide	
2.3.6.4.1 advisor	Saygı duyulan sözü dinlenen bilge kişilerdi cycle2-q07\new participants\Participant-14
	Bilge, yönetici, danışman konumunda olabilirler. cycle2-q07\new participants\Participant-18
	Bilge kişiler rolünde olabilirler. Bilgiye ulaşabilmenin tek yolu tecrübelerini dinlemektir belki de. cycle2-q07\new participants\Participant-22
	Toplumu bir arada tutan kültürdür, muhtemelen yaşlıların deneyimlerinden ve onlardan öncekilerden gelen bilgiyi sözlü olarak aktardıklarından dolayı yerleri önemlidir. Önceleri onlar yaşlılara bakıyorken yaşlandıklarında da gençler onlara bakıyordur diye düşünüyorum. cycle2-q07\new participants\Participant-12
	Yönetici ve yol gösterici. cycle2-q07\old participants\Participant-05
2.3.6.5 not working	Toplulukların saygın kişilikleridir ve çalışmazlar. cycle2-q07\new participants\Participant-20
2.3.6.6 no idea	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-11
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-19
	Herhangi bir bilgim yok. cycle2-q07\new participants\Participant-16
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-21
2.3.7 cultural development	
2.3.7.1 accommodation	

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.3.7.1.1 negative	
2.3.7.1.1.1 settlements under the ground	Yerin altında inşa edilen yerleşim alanlarında cycle2-q07\new participants\Participant-11
2.3.7.1.1.2 simple wooden structures	Ağaçtan basit yapılar olabilir. cycle2-q07\new participants\Participant-18
2.3.7.1.1.3 stone holes	Taştan oyma alanlarda uyuyor olabilirler. cycle2-q07\new participants\Participant-16
	Taştan yontulmuş evlerde hazırladıkları yükseltileri ot vs ile kaplayarak olabilir cycle2-q07\new participants\Participant-13
2.3.7.1.1.4 caves	Mağara tarzı bir yer olabilir çünkü geçmişten çok mağara ya da taştan evler vardı. cycle2-q07\new participants\Participant-17
	Mağaralar olabilir. Soğuk olmayan her yeri bu amaçta kullanmış olabilirler. cycle2-q07\old participants\Participant-04
2.3.7.1.1.5 a safe place	Geçmişteki izlere baktığımızda, daha işlevsel, inanca yönelik, belki daha korunaklı yerleşmeler olabilir. cycle2-q07\new participants\Participant-09
	Korunaklı bir yerde uyuyor olabilirler. cycle2-q07\old participants\Participant-03
2.3.7.1.1.6 on animal wool	Hayvancılık yapıyorsa belki elde edilen yün tüylerin üzerinde cycle2-q07\new participants\Participant-24
2.3.7.1.1.7 on hay bed	Birçok tarihi alanı gezdiğimizde özellikle kullandıkları günlük araç gereçler şimdikilere çok benzemekte idi özellikle Kayseri şehir müzesinde yüzyıllar önce kullanılan mutfak gereçlerinin günümüzdeki benzerliği oldukça dikkatimi çekmişti. Yine eski ankaralılar da saman yataklar yün yataklarda yatıyor olabilirler. cycle2-q07\new participants\Participant-08
	Otlardan yapılmış yatakların üzerine hayvan derilerinden yataklar yapıyor olabilirler cycle2-q07\new participants\Participant-12
2.3.7.1.1.8 on animal fur	Avlanan hayvanların derisinden elde ettikleriyle belki... cycle2-q07\new participants\Participant-22
	Otlardan yapılmış yatakların üzerine hayvan derilerinden yataklar yapıyor olabilirler cycle2-q07\new participants\Participant-12
2.3.7.1.2 neutral	
2.3.7.1.2.1 products made by animal fur	Ankara koşulları itibarıyla hayvancılığın yapılmasına imkan tanıyan bir coğrafya. Besi hayvanlarının yünlerinden kilim vb üretimlerin olduğunu düşünüyorum. Kapalı bir zeminde (taş malzemeden yapılmış) işledikleri malzemelerin üzerinde uyuduklarını düşünüyorum cycle2-q07\new participants\Participant-23
2.3.7.1.2.2 handmade bed	Çadırdaki bulunan el yapımı bir yatak cycle2-q07\new participants\Participant-20

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.3.7.1.2.3 large places for sleeping together	Büyük alanlarda birlikte cycle2-q07\old participants\Participant-07
2.3.7.1.2.4 tent houses	Çok tarihi bilgim yok ama oldukça ilkindir diye düşünüyorum. Evler çadır şeklindedir. cycle2-q06\new participants\Participant-20 Çadırda bulunan el yapımı bir yatak cycle2-q06\new participants\Participant-20
2.3.7.1.2.5 houses	Evlerinde cycle2-q07\new participants\Participant-14
2.3.7.1.2.6 stone houses	Mağara tarzı bir yer olabilir çünkü geçmişten çok mağara ya da taştan evler vardı. cycle2-q07\new participants\Participant-17 Taş evlerde yaşadıklarını ve ticaretle uğraştıklarını düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-13 Ankara koşulları itibarıyla hayvancılığın yapılmasına imkan tanıyan bir coğrafya. Besi hayvanlarının yünlerinden kilim vb üretimlerin olduğunu düşünüyorum. Kapalı bir zeminde (taş malzemeden yapılmış) işledikleri malzemelerin üzerinde uyduklarını düşünüyorum cycle2-q07\new participants\Participant-23 Yuvarlak biçimli taş duvarlı evlerde, oda şeklinde bölümlendirilmiş yerlerde uyduklarını düşünüyorum. cycle2-q07\old participants\Participant-01
2.3.7.1.2.7 mud-brick houses	Kerpiçten yapıma evlerde uyuyolardır. cycle2-q07\new participants\Participant-10 Kerpiçten yapıma evler cycle2-q07\old participants\Participant-05
2.3.7.1.3 no idea	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-19 Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-21
2.3.7.2 working condition	
2.3.7.2.1 negative	
2.3.7.2.1.1 tough	Zor bir hayat olabilir. cycle2-q07\old participants\Participant-03 Doğa ile mücadele içinde zaman zaman sert. cycle2-q07\old participants\Participant-07
2.3.7.2.1.2 physically tiring	Yorucu ama tatmin edici cycle2-q07\new participants\Participant-14 İlkel çalışma koşullarının olduğu güce dayalı işler cycle2-q07\new participants\Participant-11 Fiziksel olarak yoğun çalışılıyordur. cycle2-q07\new participants\Participant-24

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Yine kast sistemine göre bir hiyerarşik yapıya göredir muhtemelen. Yapılan işler daha fiziksel ve yorucudur cycle2-q07\new participants\Participant-09
2.3.7.2.1.3 more workload	"yol+yemek+sigorta" vermiyor olsalar da çalışana yüzyıllar öncesinde de yemek verildiğini düşünüyorum. Daha fazla çalışıyorlardır. cycle2-q07\old participants\Participant-04
2.3.7.2.1.4 long work hours	Sabah erken gidip gece geç geliyorlardı büyük ihtimal. 2 öğün yemek yiyorlardır. cycle2-q07\new participants\Participant-10
	Uyanık geçirdikleri zamanın çoğunda çalışmak zorunda kalmış olabilirler. cycle2-q07\new participants\Participant-18
	Güneşin doğmasıyla işe başlayıp batmasıyla isleri bitiyor olabilir pek bir yorumum yok cycle2-q07\new participants\Participant-12
2.3.7.2.2 neutral	
2.3.7.2.2.1 work close to their houses	Evlerine yakın mesafede olacak şekilde ticaret / tarımda kadın erkek çalışıyor olabilirler cycle2-q07\new participants\Participant-13
2.3.7.2.2.2 no labor division	Doğrudan bir üretim biçiminin varlığını düşünmüyorum. Bu sebeple toplumsal bir iş bölümünden bahsetmek yersiz olabilir. Ancak kendi topluluklarının geçimlerini sağlamak amacıyla tahıllı tarım ürünlerinin üretimini yapabilmişlerdir diye tahmin ediyorum. Benzer şekilde hayvancılığın da belli bir oranda var olduğunu düşünüyorum. Elbette bugünkü bağlamından çok daha ayrı düşünmek gerek. cycle2-q07\new participants\Participant-23
2.3.7.2.2.3 work for individual consumption	Kendi işlerinin patronu olabilirler :) Sadece gerektiği zaman çalışıp, yeterince yemek ve barınma ihtiyacı karşılandığında çalışmıyorlardır. cycle2-q07\new participants\Participant-20
	Sadece ihtiyaç kadar karın doyurmaya yeterli olan miktarda çalıştıklarını düşünüyorum. cycle2-q07\new participants\Participant-22
	Çalışma- özel mülkiyet gibi kavramların olduğunu düşünmüyorum. Üretim yalnızca kişisel tüketim için olabilir, dolayısıyla çalışma ilişkileri ya da koşulları yoktur. cycle2-q07\old participants\Participant-01
	Herkes kendi işini yapıyordu. Kendi tarlasını ekip biçiyordu ya da ürettiği el aleti, kıyafet, v.b. şeyleri takas ederek geçiniyordu. Birilerinin yanında işçi olarak çalışmak sanırım henüz icad edilmemişti. cycle2-q07\old participants\Participant-05
2.3.7.2.2.4 sexual division of labour	Erkekler avcılık kadınlar ev işi yapıyordu. cycle2-q07\new participants\Participant-17
2.3.7.2.2.5 collaborative work	Kılıç- kalkan- yay ok gelişmiştir, Tarım yapıyordu, hala avcılık faaliyetleri vardır. Yerleşim yerleri olduğu için de sürekli bir tehdit altındadır. Ankara'da yaşam bugünden farklı olarak yüksek binalar yoktur. Varılacak yerlere atlar sayesinde gidiliyordu uzak mesafe ise, daha küçük alanlarda birlikte iş yapılarak hayatta kalınıyordu. cycle2-q06\new participants\Participant-12

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.3.7.2.2.6 provide food for employee	"yol+yemek+sigorta" vermiyor olsalar da çalışana yüzyıllar öncesinde de yemek verildiğini düşünüyorum. Daha fazla çalışıyorlardır. cycle2-q07\old participants\Participant-04
2.3.7.2.2.7 no different than today	Çalışma koşulları zaten avcılık veya tarım veya zanaatkarlık olsa gerek. Günümüzden bir farkının olmadığını düşünüyorum. cycle2-q07\new participants\Participant-08
2.3.7.2.3 no idea	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-19
	Herhangi bir bilgim yok. cycle2-q07\new participants\Participant-16
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-21
2.3.7.3 economics	
2.3.7.3.1 negative	
2.3.7.3.1.1 hunting	Tarih olarak emin değilim fakat insanların belli bölgelerde avlanarak belli bölgelerde yerleşik ve tarımla uğraşarak yaşadıklarını düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-24
	Erkekler avcılık kadınlar ev işi yapıyordur. cycle2-q07\new participants\Participant-17
	Çalışma koşulları zaten avcılık veya tarım veya zanaatkarlık olsa gerek. Günümüzden bir farkının olmadığını düşünüyorum. cycle2-q07\new participants\Participant-08
	Bir topluluk olgusu olmadan, daha çok avlanmaya dayalı yaşam biçimi olabileceğini düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-22
	4500 yıl öncesinde yaşayan toplulukların avcı-toplayıcı ve tarım yapan topluluklardan oluştuğunu tahmin ediyorum. Tahminimin bununla sınırlı olduğunu, dolayısıyla da aşağıdaki sorulara verebilecek herhangi bir cevabımın olmadığını da belirtmek durumundayım. cycle2-q06\new participants\Participant-21
2.3.7.3.1.2 no money	Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilkel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-23
2.3.7.3.2 neutral	Çalışma- özel mülkiyet gibi kavramların olduğunu düşünmüyorum. Üretim yalnızca kişisel tüketim için olabilir, dolayısıyla çalışma ilişkileri ya da koşulları yoktur. cycle2-q07\old participants\Participant-01
2.3.7.3.2.1 no private property	Çalışma koşulları zaten avcılık veya tarım veya zanaatkarlık olsa gerek. Günümüzden bir farkının olmadığını düşünüyorum. cycle2-q07\new participants\Participant-08

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.3.7.3.2.2 trick work	Kısmen kaos ve hayatın tarım ve hayvancılık ve asker olma üzerine kurulu. Gelişmiş bir uygarlıksa sanat da eklenebilir. cycle2-q06\new participants\Participant-10
	Tarih olarak emin değilim fakat insanların belli bölgelerde avlanarak belli bölgelerde yerleşik ve tarımla uğraşarak yaşadıklarını düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-24
	Çalışma koşulları zaten avcılık veya tarım veya zanaatkarlık olsa gerek. Günümüzden bir farkının olmadığını düşünüyorum. cycle2-q07\new participants\Participant-08
	Evlerine yakın mesafede olacak şekilde ticaret / tarımda kadın erkek çalışıyor olabilirler cycle2-q07\new participants\Participant-13
	Kılıç- kalkan- yay ok gelişmiştir, Tarım yapıyordur, hala avcılık faaliyetleri vardır. Yerleşim yerleri olduğu için de sürekli bir tehdit altındadır. Ankara'da yaşam bugünden farklı olarak yüksek binalar yoktur. Varılacak yerlere atlar sayesinde gidiliyordu uzak mesafe ise, daha küçük alanlarda birlikte iş yapılarak hayatta kalınıyordu. cycle2-q06\new participants\Participant-12
	4500 yıl öncesinde yaşayan toplulukların avcı-toplayıcı ve tarım yapan topluluklardan oluştuğunu tahmin ediyorum. Tahminimin bununla sınırlı olduğunu, dolayısıyla da aşağıdaki sorulara verebilecek herhangi bir cevabımın olmadığını da belirtmek durumundayım. cycle2-q06\new participants\Participant-21
	Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilksel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-23
	Yerleşik yaşam, tarımsal ve ticari faaliyetlerin olduğu, sosyal düzenin olduğu ve toplumsal olguların oluşmaya başladığı bir yaşam düşünüyorum. cycle2-q06\old participants\Participant-01
	Tarıma geçilmiş ve ona endekslenmiş bir yaşam tarzı düşünüyorum. cycle2-q06\old participants\Participant-03
2.3.7.3.2.4 trade	Taş evlerde yaşadıklarını ve ticaretle uğraştıklarını düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-13
	Evlerine yakın mesafede olacak şekilde ticaret / tarımda kadın erkek çalışıyor olabilirler cycle2-q06\new participants\Participant-13
	Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilksel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-23
	Yerleşik yaşam, tarımsal ve ticari faaliyetlerin olduğu, sosyal düzenin olduğu ve toplumsal olguların oluşmaya başladığı bir yaşam düşünüyorum. cycle2-q06\old participants\Participant-01
2.3.7.3.2.5 animal husbandry	Kısmen kaos ve hayatın tarım ve hayvancılık ve asker olma üzerine kurulu. Gelişmiş bir uygarlıkta sanat da eklenebilir. cycle2-q06\new participants\Participant-10
	Doğaya karşı savaşın (hayvanlara ve doğal afetlere karşı) ve yemek bulma cabasının yaşamı yönlendirmiş olabileceğini düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-18
	Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilksel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-23
	Doğrudan bir üretim biçiminin varlığını düşünmüyorum. Bu sebeple toplumsal bir iş bölümünden bahsetmek yersiz olabilir. Ancak kendi topluluklarının geçimlerini sağlamak amacıyla tahıllı tarım ürünlerinin üretimini yapabilmişlerdir diye tahmin ediyorum. Benzer şekilde hayvancılığın da belli bir oranda var olduğunu düşünüyorum. Elbette bugünkü bağlamından çok daha ayrı düşünmek gerek. cycle2-q06\new participants\Participant-23
2.3.7.4 mindset	
2.3.7.4.1 negative	
2.3.7.4.1.1 have a lot of to learn	Şu an ile kıyaslamam gerekecek. Birçok açıdan sıkıcı, belki daha huzurlu ya da sakin olabilir bilmiyorum ama insanlığın öğreneceği çok şey var. Bu kısım ürkütücü. cycle2-q06\old participants\Participant-04
2.3.7.5 social structure	
2.3.7.5.1 negative	
2.3.7.5.1.1 more primitive in some places	Dünyanın farklı bölgelerinden birbirinden çok farklı olarak, bazı yerlerde yerleşik hayata geçilmiş, belli toplum kuralları belirlenmiş, bazı yerlerde ise daha ilkel bir yaşam olduğunu düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-14
2.3.7.5.1.2 no sense of community	Bir topluluk olgusu olmadan, daha çok avlanmaya dayalı yaşam biçimi olabileceğini düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-22
2.3.7.5.1.3 chaos	Kısmen kaos ve hayatın tarım ve hayvancılık ve asker olma üzerine kurulu. Gelişmiş bir uygarlıkta sanat da eklenebilir. cycle2-q06\new participants\Participant-10
2.3.7.5.1.4 weak social relations	Kaynaklara erişimin daha riskli olduğu, hastalık ve yaralanma gibi durumların daha ölümcül olduğu, insan ömrü süresinin oldukça kısa

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	olduğu, sosyal ilişki bağlarının kuvvetli olmadığı, ihtiyaç bağlamında bir araya gelinen bir zaman gibi geliyor. cycle2-q06\new participants\Participant-19
2.3.7.5.2 neutral	
2.3.7.5.2.1 existence of social order	Yerleşik yaşam, tarımsal ve ticari faaliyetlerin olduğu, sosyal düzenin olduğu ve toplumsal olguların oluşmaya başladığı bir yaşam düşünüyorum. cycle2-q06\old participants\Participant-01
2.3.7.5.2.2 organisation	Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilkel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-23
2.3.7.5.2.3 concept of family	Günümüz biçimiyle olmasa da bir aile kavramı olduğunu düşünüyorum. Poligamik bir evlilik biçimi olması daha muhtemel. Kadının biyolojik özellikleri itibarıyla çocukla ilgilenmesi, erkeğin de aileyi geçindirmek için çabalaması, sanyorum dışarı-içeri ikiliğinin ilk örneklerindendi. cycle2-q07\new participants\Participant-23
2.3.7.5.2.4 certain social rules	Dünyanın farklı bölgelerinden birbirinden çok farklı olarak, bazı yerlerde yerleşik hayata geçilmiş, belli toplum kuralları belirlenmiş, bazı yerlerde ise daha ilkel bir yaşam olduğunu düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-14
2.3.7.5.2.5 first communities	Yerleşik yaşamın olduğunu biliyorum ve muhtemelen ilk yerleşim yerleri kurulmuştur. cycle2-q06\new participants\Participant-11
	Yerleşik hayata geçilmiş olduğunu düşünüyorum. Topluluklar oluşmaya başlanmıştır. cycle2-q06\new participants\Participant-17
2.3.7.5.2.6 existence of caste system	Yine kast sistemine göre bir hiyerarşik yapıya göredir muhtemelen. Yapılan işler daha fiziksel ve yorucudur cycle2-q07\new participants\Participant-09
2.3.7.5.2.7 social relations based on religion	Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilkel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-23
2.3.7.5.2.8 patriarchal	Kadınların birçok açıdan geri planda tutulduğu tahmin ediyorum. Ataerkil bir toplum olarak görüyorum. cycle2-q07\old participants\Participant-04
2.3.7.5.2.9 matriarchal	Anaerkil cycle2-q07\new participants\Participant-11

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Anaerkil toplum yapısı olduğunu varsayarsak daha düzeyli olduğuna eminim. cycle2-q07\new participants\Participant-09
2.3.7.5.2.10 commune	Farklı alanlarda farklı güç ilişkilerinin olduğu; kimi yerlerde erkek egemen, kimi yerlerde daha eşitlikçi. Komünal. Komün içi ve dışı arasında net ayrımların olduğu bir yaşam. cycle2-q06\old participants\Participant-07
2.3.7.6 lifestyle	
2.3.7.6.1 negative	
2.3.7.6.1.1 boring life	Şu an ile kıyaslamam gerekecek. Birçok açıdan sıkıcı, belki daha huzurlu ya da sakin olabilir bilmiyorum ama insanlığın öğreneceği çok şey var. Bu kısım ürkütücü. cycle2-q06\old participants\Participant-04
2.3.7.6.1.2 primitive	Çok tarihi bilgim yok ama oldukça ilkeldir diye düşünüyorum. Evler çadır şeklindedir. cycle2-q06\new participants\Participant-20
2.3.7.6.1.3 shorter lifetime	Kaynaklara erişimin daha riskli olduğu, hastalık ve yaralanma gibi durumların daha ölümcül olduğu, insan ömrü süresinin oldukça kısa olduğu, sosyal ilişki bağlarının kuvvetli olmadığı, ihtiyaç bağlamında bir araya gelinen bir zaman gibi geliyor. cycle2-q06\new participants\Participant-19
2.3.7.6.1.4 tough life	Şimdikinden daha sade, belki fiziksel olarak daha yıpratıcı ve yorucu, insanların yaşamı boyunca belki hiç bilemeyeceğimiz, anlayamayacağımız değerler amaçlar için mücadele verdiklerini düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-09
2.3.7.6.1.5 struggle for survival	Doğaya karşı savaşın (hayvanlara ve doğal afetlere karşı) ve yemek bulma cabasının yaşamı yönlendirmiş olabileceğini düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-18
2.3.7.6.1.6 limited access to sources	Kaynaklara erişimin daha riskli olduğu, hastalık ve yaralanma gibi durumların daha ölümcül olduğu, insan ömrü süresinin oldukça kısa olduğu, sosyal ilişki bağlarının kuvvetli olmadığı, ihtiyaç bağlamında bir araya gelinen bir zaman gibi geliyor. cycle2-q06\new participants\Participant-19
2.3.7.6.2 neutral	
2.3.7.6.2.1 transportation by horses	Kılıç- kalkan- yay ok gelişmiştir, Tarım yapılıyordur, hala avcılık faaliyetleri vardır. Yerleşim yerleri olduğu için de sürekli bir tehdit altındadır. Ankara'da yaşam bugünden farklı olarak yüksek binalar yoktur. Varılacak yerlere atlar sayesinde gidiliyordur uzak mesafe ise, daha küçük alanlarda birlikte iş yapılarak hayatta kalınıyordur. cycle2-q06\new participants\Participant-12
2.3.7.6.2.2 settled life	Dünyanın farklı bölgelerinden birbirinden çok farklı olarak, bazı yerlerde yerleşik hayata geçilmiş, belli toplum kuralları belirlenmiş, bazı yerlerde ise daha ilkel bir yaşam olduğunu düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-14
	Yerleşik yaşamın olduğunu biliyorum ve muhtemelen ilk yerleşim yerleri kurulmuştur. cycle2-q06\new participants\Participant-11

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Tarih olarak emin değilim fakat insanların belli bölgelerde avlanarak belli bölgelerde yerleşik ve tarımla uğraşarak yaşadıklarını düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-24
	Yerleşik hayata geçilmiş olduğunu düşünüyorum. Topluluklar oluşmaya başlamıştır. cycle2-q06\new participants\Participant-17
	Kılıç- kalkan- yay ok gelişmiştir, Tarım yapıyordur, hala avcılık faaliyetleri vardır. Yerleşim yerleri olduğu için de sürekli bir tehdit altındadır. Ankara'da yaşam bugünden farklı olarak yüksek binalar yoktur. Varılacak yerlere atlar sayesinde gidiliyordur uzak mesafe ise, daha küçük alanlarda birlikte iş yapılarak hayatta kalınıyordu. cycle2-q06\new participants\Participant-12
	Yerleşik yaşam, tarımsal ve ticari faaliyetlerin olduğu, sosyal düzenin olduğu ve toplumsal olguların oluşmaya başladığı bir yaşam düşünüyorum. cycle2-q06\old participants\Participant-01
2.3.7.6.2.3 same as the present	Elektriği saymazsak şu anki günümüz Türkiye'sinin herhangi bir köyünde olandan farklı değil. cycle2-q06\old participants\Participant-05
2.3.7.6.2.4 simple life in anatolia	4500 yıl önce yaşamın ülkeden ülkeye farklılık gösterdiğini düşünüyorum. Anadolu topraklarında daha kolay bir yaşam olduğunu düşünüyorum. Mısır topraklarında daha modern bir toplumun daha refah içinde yaşadığını düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-08
2.3.7.6.2.5 simple life	Şimdikinden daha sade, belki fiziksel olarak daha yıpratıcı ve yorucu, insanların yaşamı boyunca belki hiç bilemeyeceğimiz, anlayamayacağımız değerler amaçlar için mücadele verdiklerini düşünüyorum cycle2-q06\new participants\Participant-09
2.3.7.6.2.6 calm life	Şu an ile kıyaslamam gerekecek. Birçok açıdan sıkıcı, belki daha huzurlu ya da sakin olabilir bilmiyorum ama insanlığın öğreneceği çok şey var. Bu kısım ürkütücü. cycle2-q06\old participants\Participant-04
2.3.7.7 arts	
2.3.7.7.1 neutral	
2.3.7.7.1.1 artistic activities	Kısmen kaos ve hayatın tarım ve hayvancılık ve asker olma üzerine kurulu. Gelişmiş bir uygarlıksa sanat da eklenebilir. cycle2-q06\new participants\Participant-10
2.3.7.8 science and technology	
2.3.7.8.1 negative	
2.3.7.8.1.1 no electricity	Elektriği saymazsak şu anki günümüz Türkiye'sinin herhangi bir köyünde olandan farklı değil. cycle2-q06\old participants\Participant-05
2.3.8 education	
2.3.8.1 method	

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.3.8.1.1 seeing by elders	Erkek çocukları babalarının yanında, kızlar ise annelerinin yanında görerek yaparak öğreniyorlardır. cycle2-q07\new participants\Participant-24
	Erkek çocuklar babadan, kız çocukları anneden yaşama dair temel eğitimler alıyor olabilirler cycle2-q07\new participants\Participant-22
	Özel bir çabadan ziyade doğada olan izleyerek öğrenme yöntemiyle çocukların eğitildiklerini düşünüyorum. cycle2-q07\old participants\Participant-01
2.3.8.1.2 apprenticeship	Çocuklar genel toplum kurallarını büyüklerden görüyorlardır. Sonrasında da mesleki açıdan yapacakları iş için sözlü olarak ilgili kişilerle birlikte çalışıp öğreniyorlardır. cycle2-q07\new participants\Participant-12
2.3.8.1.3 hands-on	Çocukları büyük ihtimalle tarlada çalıştırıyorlardı veya hayvan gütmeye çalıştırıyorlardı. Cüzi bir kesim okuma yazma biliyordur. cycle2-q07\new participants\Participant-10
	Uygulamalı olarak avcılık, toplayıcılık ve tarım eğitimi. cycle2-q07\new participants\Participant-18
	Uygulama ile eğitim veriliyordu. cycle2-q07\old participants\Participant-03
2.3.8.1.4 within family	Erkek çocukları babalarının yanında, kızlar ise annelerinin yanında görerek yaparak öğreniyorlardır. cycle2-q07\new participants\Participant-24
	Her aile kendi çocuğuna eğitim veriyordur. cycle2-q07\new participants\Participant-17
	Erkek çocuklar babadan, kız çocukları anneden yaşama dair temel eğitimler alıyor olabilirler cycle2-q07\new participants\Participant-22
	Özel bir çabadan ziyade doğada olan izleyerek öğrenme yöntemiyle çocukların eğitildiklerini düşünüyorum. cycle2-q07\old participants\Participant-01
2.3.8.1.5 by the community leader	Eğitimde de topluluk önderinin (ki genelde bilge kişi olduğuna inanılır) etkin bir rol oynadığını düşünüyorum. Kutsal öğretiler ışığında geleneklerin ve topluluk içindeki rolleriyle alakalı eğitimlerden geçirildiğini düşünüyorum. cycle2-q07\new participants\Participant-23
2.3.8.1.6 in a collective manner	Toplu cycle2-q06\old participants\Participant-07
2.3.8.2 scope	
2.3.8.2.1 economic activities	Uygulamalı olarak avcılık, toplayıcılık ve tarım eğitimi. cycle2-q07\new participants\Participant-18
	Hayatta kalma becerileri öğretiliyordur. cycle2-q07\new participants\Participant-20
	Tarım ağırlıklı bir eğitim olabilir. cycle2-q07\new participants\Participant-08

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Çocukları aileleri eğitiyordu. Gündelik işler, tarım, avcılık, el aleti yapımı gibi konularda eğitiliyorlardı. cycle2-q07\old participants\Participant-05
2.3.8.2.2 traditions and roles within the community	Eğitimde de topluluk önderinin (ki genelde bilge kişi olduğuna inanılır) etkin bir rol oynadığını düşünüyorum. Kutsal öğretiler ışığında geleneklerin ve topluluk içindeki rolleriyle alakalı eğitimlerden geçirildiğini düşünüyorum. cycle2-q07\new participants\Participant-23
2.3.8.2.3 based on the hierachical classification	İleri gelen ailelerin çocuklarına, ailelerin isteğine uygun cycle2-q07\new participants\Participant-14
	Toplumdaki hiyerarşik yapıya göre olabilir. Bir çocuk bulunduğu sınıfa göre aristokrat , asker çiftçi köle durumuna göre yetiştiriliyor olabilir cycle2-q07\new participants\Participant-09
2.3.8.3 no idea	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-11
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-19
	Herhangi bir bilğim yok. cycle2-q07\new participants\Participant-16
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-13
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-21
	Düzenli bir sistemin olduğunu düşünmüyorum. O zamana kadar "eğitim" olarak ne görmüşlerse onu devam ettiriyor olabilirler. Bunu nasıl yapıyorlardı hiçbir fikrim yok. cycle2-q07\old participants\Participant-04
2.3.9 politics	
2.3.9.1 power relations	Farklı alanlarda farklı güç ilişkilerinin olduğu; kimi yerlerde erkek egemen, kimi yerlerde daha eşitlikçi. Komünal. Komün içi ve dışı arasında net ayrımların olduğu bir yaşam. cycle2-q06\old participants\Participant-07
2.3.9.2 beginning of bureaucracy	Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilksel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum. cycle2-q06\new participants\Participant-23
2.3.9.3 wars	Kılıç- kalkan- yay ok gelişmiştir, Tarım yapıyordu, hala avcılık faaliyetleri vardır. Yerleşim yerleri olduğu için de sürekli bir tehdit altındadır. Ankara'da yaşam bugünden farklı olarak yüksek binalar yoktur. Varılacak yerlere atlar sayesinde gidiliyordu uzak mesafe ise, daha küçük alanlarda birlikte iş yapılarak hayatta kalınıyordu. cycle2-q06\new participants\Participant-12

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.3.9.4 military service	Kısmen kaos ve hayatın tarım ve hayvancılık ve asker olma üzerine kurulu. Gelişmiş bir uygarlıksa sanat da eklenebilir. cycle2-q06\new participants\Participant-10
2.4 C-4: Perception of a specific period, the case of EBA A	
2.4.1 general	
2.4.1.1 thoughts about 4500 BP	
2.4.1.1.1 the past was beautiful	
2.4.1.1.1.1 today is ruined	Geleceğin mahvedildiği söyleyebilirdim. cycle2-q11\new participants\Participant-11
2.4.1.1.1.2 people give harm to the nature in the future	İnsanlık milyonlar halinde yaşayan, doğayı kirleten, dünyaya zarar veren ve her şeyin hazırını tüketmeye alışan birer varlık haline dönüştüler. cycle2-q11\new participants\Participant-16
	Gelecekte onlara dair bulduğumuz izlerin ne kadar değerli olduğunu söyledim. Dünyanın artık çok kirlendiğini, havanın suyun tadını çıkartmaları gerektiğini söyledim. cycle2-q11\new participants\Participant-09
2.4.1.1.1.3 they had a beautiful life	Yaşamlarının her anlamda çok güzel olduğunu belirtmek isterdim. cycle2-q11\new participants\Participant-24
	Günümüze kıyasla daha iyi bir yaşamları olduğunu, ancak ticaret ve iktidar ilişkileri sebebiyle toplumsal yapıda bozulmaların başladığını düşündüm. cycle2-q08\old participants\Participant-07
2.4.1.1.1.4 they are lucky	"Bizden daha şanslı olabilirsiniz" cycle2-q11\new participants\Participant-14
2.4.1.1.1.5 I long for the past life	Keşke sizlerin yerinde olsaydık sevgili Koçumbelililer. Daha Koçumbelili olduğunuzdan bile haberleriniz yokken binlerce yıl sonrasında bir medeniyet tarafından tarihlenmek size nasıl hissettirir bilmiyorum. Belki bu tez çalışması sizi anlamamıza daha fazla sebep olacak. Ama biliyoruz ki sizlerin bizlere bıraktığınız kadar ileriye güzel şeyler bırakamayacağız. Masumiyetini kaybetmiş ileri bir medeniyetten, ilksel yaşamın tüm içtenliğine duyduğumuz hasretle, sizlere selam olsun. cycle2-q11\new participants\Participant-23
2.4.1.1.1.6 the advantage of living as a community in the past	Geçmişte üretim, ticaret, özel günler her şey daha anlamlı, daha zahmetli ve daha kıymetli olduğunu düşünüyor. Günümüzde topluluk olmanın getirdiklerinin azaldığını ve bireyselleşmenin arttığını düşünüyorum. cycle2-q08\new participants\Participant-15
	Geçmişte yaşam birliktelik demekmiş. "Birlikten kuvvet doğar" sözü bu zamanlarda ortaya çıkmış olabilir. cycle2-q08\new participants\Participant-17
2.4.1.1.2 continuity	
2.4.1.1.2.1 the role of the past communities in dev. anatolian identity	Bu anlatı Anadolu'da var olan binlerce küçük topluluğun, bugün üzerine kurulu olduğu binlerce yıllık kazanımın kimlik inşasında çok önemli yeri olduğunu anımsattı. Dokumadan, el sanatlarına, ölü gömme

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	geleneklerinden diğer ritüellere kadar toplumsal ihtiyaçların bin yıllar sonrasında bile mesaj verebiliyor olmasını anlamlı buluyorum. cycle2-q08\new participants\Participant-23
2.4.1.1.2.2 the past is no different than today	Geçmişin de bugünden hiç farklı olmadığını düşündürdü. cycle2-q08\old participants\Participant-05
2.4.1.1.2.3 culture of collaboration still exists in the lands	Yerleşkenizde dayanışma kültürü devam ediyor demek isterdim. cycle2-q11\new participants\Participant-15
2.4.1.1.2.4 the same needs and activities exist in the future	Geçmişte de benzer ihtiyaç ve ilişkiler mevcutmuş. cycle2-q08\new participants\Participant-19
	Bundan 4500 yıl öncesinde bile insanların kapalı bir toplumda yaşayamadığı, başka toplumlarla etkileşim kurma ihtiyacının olduğunu düşündürdü. cycle2-q08\new participants\Participant-20
	Ticari faaliyet ve bazı inanışların günümüzle ne kadar benzerlik gösterdiğini düşündürdü. cycle2-q08\new participants\Participant-08
	4500 yıl önce de insanlar bir düzen, bir gelişme ve güçlü olmak gibi amaçlar içinde yaşıyormuş cycle2-q08\new participants\Participant-22
	Zaman içerisinde şekli değişse de her zaman hayatta kalma ve para kazanma, ticaret vs gibi kavramların olduğunu düşündürdü. cycle2-q08\new participants\Participant-13
	Ticaretin her zaman önemli olduğunu cycle2-q08\new participants\Participant-09
	Temel ihtiyaç olarak insanın hala aynı motivasyonla hareket ettiğini gösterdi. cycle2-q08\old participants\Participant-03
	Bazı şeylerin geçmişte de aynı olduğunu düşündüm. Örnek verecek olursam altın, gümüş gibi madenler için toplulukların yarış haline girmesi günümüz için pek yabancı değil. cycle2-q08\old participants\Participant-04
2.4.1.1.3 progress	
2.4.1.1.3.1 we had the life thanks for them	Teşekkür ederdim. Zor şartlara rağmen gösterdikleri gelişimin şu an bizim hayatımızı şekillendiğini söylemek isterdim. cycle2-q11\new participants\Participant-22
	O dönemde yaptıkları geliştirdikleri pek çok kavram ve icat için teşekkür ederdim. Çünkü tarım ticaret yerleşik yaşam hepsi günümüze çoğalarak belki biraz şekil değiştirerek gelen kavramlar. cycle2-q11\new participants\Participant-13
2.4.1.1.3.2 where the humanity headed	Bu mesaj gelecekte geldi, insanlığın nerelere geldiğini görün istedim. cycle2-q11\new participants\Participant-12
2.4.1.1.3.3 life was tough in the past	Geçmişte yaşamın zor olduğunu. cycle2-q08\new participants\Participant-16

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.1.1.4 possibility of a different life	Acaba daha küçük topluluklar halinde yaşamaya devam etseydik ne olurdu? Bu kadar gelişebilir miydi teknoloji? sorularını sordurttu. cycle2-q08\new participants\Participant-12
2.4.1.1.5 an unknown past	
2.4.1.1.5.1 our knowledge about the past is limited	Bildiklerimizin yanında bilmediklerimiz çok çok daha fazla cycle2-q08\new participants\Participant-14
	Günümüz şartlarına uyum sağlayan birisi olduğumdan 4500 yıl önce 1 yıl boyunca yaşamayı Kabul etmezdim. Çünkü yapılan ritüeller ve o yıllarda yaşamın tam olarak tahmin edilebildiğini düşünmüyorum. cycle2-q10\new participants\Participant-08
2.4.1.1.5.2 thought about the past in detail	Geçmişteki yaşam koşullarıyla ilgili daha ayrıntılı düşünmeme sebep oldu. anlatıda bahsedilen detayları zihnimde canlandırmaya çalıştım. cycle2-q08\old participants\Participant-01
2.4.1.1.5.3 wanted to know more about the past	Geçmiş bilmek istediğimi fark ettim. İnsanların o dönem şu an çok önemsiz gibi düşünülen bir şeyi bulmaları/keşfetmeleri çok önemliymiş. cycle2-q08\new participants\Participant-11
2.4.1.1.5.4 the past is not as thought (+)	Ben biraz daha kaos ve düzensiz bir yaşam olmasını bekliyordum. Fakat zamanına göre gayet medeni olduğunu gördüm. cycle2-q08\new participants\Participant-10
	O dönemlerde insanlar sanata, motife önem veriyormuş. Bunu anlamakta güçlük çekiyorum. Hayatın baya zor olması ve bunlara fırsat kalmaması gerektiğini düşünüyorum ve bunun böyle olmaması beni 'bu nasıl mümkün olabilir' şeklinde düşündürüyor. cycle2-q08\new participants\Participant-18
2.4.1.1.5.5 recognized that i did not know about 4500 BP	Metni okumadan evvel cevaplamam gereken sorulara bakarken, günümüzden 4500 yıl evvel yaşayan topluluklara dair pek de bir fikrim olmadığını fark etmiştim. Her ne kadar Arkeoloji Müzeleri'nde bulunmuş ve çıkartılan bir takım nesnelere tanıklık etmişsem de bunları yaşanan dönemlerle ilişkilendirmemişim ve gördüğüm nesnelere bilgisi havada kalmıştı. Gerek görsellerle gerek metnin içerdiği bilgilerle, milattan önce 2500'lü yıllarda, Ankara dolaylarında, nasıl bir yaşayış olduğu konusunda bilgi edinebildim. Otoritenin etkisi olmadan evvel, topluluğun insanların birbirleriyle ilişkileniş biçimlerini oldukça barışçıl olduğunu düşündüm. Tabii, bu benim yorumum da olabilir; ama anlatıdan böyle bir çıkarımda bulundum. cycle2-q08\new participants\Participant-21
2.4.1.2 advice for the past	
2.4.1.2.1 gender equality	
2.4.1.2.1.1 treat equal to women and men	Kadın erkek eşitliği genlerle ve toplumsal yaşam hikayeleriyle de aktarılabilen bir mevzu. Lütfen kadınlara ve erkeklere eşit davranın. cycle2-q11\new participants\Participant-20
2.4.1.2.2 power relations	

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.1.2.2.1 live without fighting	İnsan doğar, büyür ve ölür. Bu hep böyleydi ve hep böyle kalacak. 100 yıl sonra hiç birinizin adı, yaptıkları, kavgaları ve aşkları bir şey ifade etmeyecek. Yaşayın, sadece yaşayın. Dünya malı için kavga etmeden, savaşmadan yaşayın. cycle2-q11\old participants\Participant-05
2.4.1.2.2.2 do not compete	"Rekabet etmeden ayakta kalmanın bir yolunu bulun" demek isterdim. cycle2-q11\new participants\Participant-17
2.4.1.2.2.3 balance power relations	Zayıfı destekleyin, güçlüyü kontrol edin. cycle2-q11\old participants\Participant-07
2.4.1.2.2.4 do not submit to authority	Otoritenin gücünün etkisi altında kalmadan evvel oldukça barışçıl ve insancıl bir topluluk olduğunuzu tahmin ediyorum. Dolayısıyla bu topluluğu korumanızı ve otoritenin gücü altında ezilmemenizi isterdim. cycle2-q11\new participants\Participant-21
	Hayallerinizin peşinden gidin. Farklı şeylere açık olun. Boyun eğmeyin. Özgür hissedin... cycle2-q11\old participants\Participant-04
2.4.1.2.3 mindset	
2.4.1.2.3.1 do not be selfish for a better future	Karşılıksız sevin. Dürüst, tutarlı ve samimi olun. Her yaptığımız işte bencilliğinizden arının çünkü gelecekte bu erdemler kayboluyor. Sizler atalarımız bunları yapmış olursanız daha iyi bir gelecek kurulacak. cycle2-q11\old participants\Participant-03
2.4.1.2.4 economics	
2.4.1.2.4.1 prevent private property	Bu da çeşitli durumlara göre değişebilir. Hangi konumdan(lokyasyon) ve hangi konumda(sınıf- statü) olarak mesaj gönderdiğim iletinin içeriğini muhakkak değiştirdi. Ancak şu anki lokasyonum ve konumumla özel mülkiyetin oluşmasının- gelişmesinin önünde olmalarını söyledim. cycle2-q11\old participants\Participant-01
2.4.1.2.4.2 information related to economic activities	Sadece çömlek değil ve metal işlerle de uğraşmalarını ve yazı yazma üzerine düşmelerini söylemek isterdim. cycle2-q11\new participants\Participant-10
	Tarım ve hayvancılık ile ilgili onlar için faydalı olabilecek bilgileri götürmek isterdim. cycle2-q11\new participants\Participant-08
2.4.1.2.5 lifestyle	
2.4.1.2.5.1 enjoy the nature you have	Gelecekte onlara dair bulduğumuz izlerin ne kadar değerli olduğunu söyledim. Dünyanın artık çok kirlendiğini, havanın suyun tadını çıkartmaları gerektiğini söyledim. cycle2-q11\new participants\Participant-09
2.4.1.2.5.2 go to the mediterranean	Adana tarafında yaşam koşullarının kendileri için daha iyi olacağını söyledim. cycle2-q11\new participants\Participant-19
	Akdeniz'e inin derdim :) Açıkçası bir şey bulamadım. cycle2-q11\new participants\Participant-18
2.4.2 time	
2.4.2.1 as it is	Bilmiyorum Eşitti

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	<p>Klasik tarih öncesi dönem inançlarından biriydi Herkes eşitti Çocuklara alet yapımı ve kendi kendine yetebilmek için gerekli bilgiler öğretiliyordu Üstü ve etrafı kapalı ev veya odacıklarda Hem bireysel hem toplumsal işleri yapmakla yükümlüydüler cycle2-q07\new participants\Participant-14</p>
	<p>Ben biraz daha kaos ve düzensiz bir yaşam olmasını bekliyordum. Fakat zamanına göre gayet medeni olduğunu gördüm. cycle2-q08\new participants\Participant-10</p>
	<p>Geçmişte üretim, ticaret, özel günler her şey daha anlamlı, daha zahmetli ve daha kıymetli olduğunu düşündürüyor. Günümüzde topluluk olmanın getirdiklerinin azaldığını ve bireyselleşmenin arttığını düşünüyorum. cycle2-q08\new participants\Participant-15</p>
	<p>Şu anki yaşamla karşılaştığımda karmaşık olmayan bir hayat. cycle2-q08\new participants\Participant-24</p>
	<p>Geçmişte de benzer ihtiyaç ve ilişkiler mevcutmuş. cycle2-q08\new participants\Participant-19</p>
	<p>O dönemlerde insanlar sanata, motife önem veriyormuş. Bunu anlamakta güçlük çekiyorum. Hayatın baya zor olması ve bunlara fırsat kalmaması gerektiğini düşünüyorum ve bunun böyle olmaması beni 'bu nasıl mümkün olabilir' şeklinde düşündürüyor. cycle2-q08\new participants\Participant-18</p>
	<p>Ankara gibi sevdiğim bir şehirde bulunduğum konumun yakınlarında böyle kişilerin yaşamış olduğu, birliktelikleri, güçleri oldukça güzelmiş fakat onlarda bizler gibi rekabet hayatına girmişler. Mutlu ve hüzünlü hissettirdi. cycle2-q16\new participants\Participant-17</p>
	<p>Geçmişte yaşam birliktelik demekmiş. "Birlikten kuvvet doğar" sözü bu zamanlarda ortaya çıkmış olabilir. cycle2-q16\new participants\Participant-17</p>
	<p>Anlatıda böyle bir bilgiye ulaşamadım. Her birey eşit fırsatlara şahit olduğu için medeni bir ilişkileri olabilir. Evlilik için ritüeller yapılmış. Hayvan figürleri ve yaptıkları ritüeller inançlarının temellerini oluşturuyor olabilir. Herkesin eşit haklara sahip olduğu bir düşünce yapsında yaşlılarında saygı duyulan, bilgi ve görüşlerine başvurulmuş bireyler olduğunu düşünüyorum. Yaşamsal faaliyetler için kullanılan çanak çömlek ve tekstil üretimine yönelik eğitiliyor olabilirler. Tipik köy görünümünde olan taşlarla çevrili yerleşkelerde uyuyorlardı. Herkes kendi ihtiyacı için çalışıyormuş. Fakat ticaret ve otorite kavramlarının hayatlarına girmesiyle düzenin bir parçası olabilmek için çalışmaya başlamışlar. cycle2-q09\new participants\Participant-16</p>
	<p>Bundan 4500 yıl öncesinde bile insanların kapalı bir toplumda yaşayamadığı, başka toplumlarla etkileşim kurma ihtiyacının olduğunu düşündürdü. cycle2-q08\new participants\Participant-20</p>

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Ticari faaliyet ve bazı inanışların günümüzle ne kadar benzerlik gösterdiğini düşündürdü. cycle2-q08\new participants\Participant-08
	4500 yıl önce de insanlar bir düzen, bir gelişme ve güçlü olmak gibi amaçlar içinde yaşıyormuş cycle2-q08\new participants\Participant-22
	Zaman içerisinde şekli değişse de her zaman hayatta kalma ve para kazanma, ticaret vs gibi kavramların olduğunu düşündürdü. cycle2-q08\new participants\Participant-13
	Ticaretin her zaman önemli olduğunu cycle2-q08\new participants\Participant-09
	Acaba daha küçük topluluklar halinde yaşamaya devam etseydik ne olurdu? Bu kadar gelişebilir miydi teknoloji? sorularını sordurttu. cycle2-q08\new participants\Participant-12
	Metni okumadan evvel cevaplamam gereken sorulara bakarken, günümüzden 4500 yıl evvel yaşayan topluluklara dair pek de bir fikrim olmadığını fark etmiştim. Her ne kadar Arkeoloji Müzeleri'nde bulunmuş ve çıkartılan bir takım nesnelere tanıklık etmişsem de bunları yaşanan dönemlerle ilişkilendirmemişim ve gördüğüm nesnelere bilgisi havada kalmıştı. Gerek görsellerle gerek metnin içerdiği bilgilerle, milattan önce 2500lü yıllarda, Ankara dolaylarında, nasıl bir yaşayış olduğu konusunda bilgi edinebildim. Otoritenin etkisi olmadan evvel, topluluğun insanların birbirleriyle ilişkileniş biçimlerini oldukça barışçıl olduğunu düşündüm. Tabii, bu benim yorumum da olabilir; ama anlatıdan böyle bir çıkarımda buldum. cycle2-q08\new participants\Participant-21
	Bu anlatı Anadolu'da var olan binlerce küçük topluluğun, bugün üzerine kurulu olduğu binlerce yıllık kazanımın kimlik inşasında çok önemli yeri olduğunu anımsattı. Dokumadan, el sanatlarına, ölü gömme geleneklerinden diğer ritüellere kadar toplumsal ihtiyaçların bin yıllar sonrasında bile mesaj verebiliyor olmasını anlamlı buluyorum. cycle2-q08\new participants\Participant-23
	<p>Bir fikrim yok.</p> <p>Bir tahakküm ilişkisi dışında eşit olduklarını düşünüyorum</p> <p>Tanrı inançları olduğunu düşünüyorum. Tanrı'nın doğa ile özdeş bir varlık olarak düşünüldüğünü sanıyorum.</p> <p>Tecrübeleri ve bilgi birikimleri sebebiyle yaşlılara önem verildiğini düşünüyorum.</p> <p>Eğitim sisteminin oluşmadığını ve eğitimin deneyimle, izleyerek öğrenme şeklinde olduğunu düşünüyorum</p> <p>Yuvarlak yapılı taş evlerde, oda şeklinde bölümlendirilmiş alanlarda, yatak- yorgan- yastık gibi materyalleri kullanarak uyduklarını düşünüyorum.</p> <p>Özel mülkiyet şekillenmiş olmasına rağmen bu durum henüz çalışma koşullarına sirayet etmemiş ve bireyler organik ve mekanik dayanışma ile</p>

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	hem bireysel hem de toplumsal faydaları için üretim yapıyorlar. cycle2-q09\old participants\Participant-01
	Temel ihtiyaç olarak insanın hala aynı motivasyonla hareket ettiğini gösterdi. cycle2-q08\old participants\Participant-03
	Bazı şeylerin geçmişte de aynı olduğunu düşündüm. Örnek verecek olursam altın, gümüş gibi madenler için toplulukların yarış haline girmesi günümüz için pek yabancı değil. cycle2-q08\old participants\Participant-04
	Geçmişin de bugünden hiç farklı olmadığını düşündürdü. cycle2-q08\old participants\Participant-05
	Günümüze kıyasla daha iyi bir yaşamları olduğunu, ancak ticaret ve iktidar ilişkileri sebebiyle toplumsal yapıda bozulmaların başladığını düşündüm. cycle2-q08\old participants\Participant-07
2.4.3 language	
2.4.3.1 hittite/akkadian/assyrian	Hitit -Asur dilleri, Akadca cycle2-q09\new participants\Participant-09
2.4.3.2 local anatolian languages	Dönem itibarıyla kıyıdaki uygarlıklara ve Mezopotamya'ya uzak olduğundan Anadolu'daki yerel dillerden birisi olabilir. cycle2-q09\new participants\Participant-23
2.4.3.3 sumerian	Sümer cycle2-q09\old participants\Participant-07
2.4.3.4 turkish	Türkçe cycle2-q09\new participants\Participant-20
2.4.3.5 no information given	Dil ile bir bilgi verildiğini hatırlamıyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-11
	Bu bilgi verilmedi cycle2-q09\new participants\Participant-24
	Anlatıda böyle bir bilgiye ulaşamadım. cycle2-q09\new participants\Participant-16
	Çalışmada detayına rastlamadım. cycle2-q09\new participants\Participant-08
	Böyle bir bilgi yoktu cycle2-q09\new participants\Participant-12
	Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. cycle2-q09\new participants\Participant-21
	Bunla ilgili bir yazı okumadım diye anımsıyorum. cycle2-q09\old participants\Participant-04
2.4.3.6 no idea	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-14
	Bilmiyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-10

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Bilmiyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-15
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-19
	Bilmiyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-18
	Bir fikrim yok. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-22
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-13
	Bir fikrim yok. cycle2-q09\old participants\Participant-01
	Bilmiyorum. cycle2-q09\old participants\Participant-03
	Bilmiyorum. cycle2-q09\old participants\Participant-05
2.4.4 gender	
2.4.4.1 labor	
2.4.4.1.1 work differs based on gender	Görsellerden anladığım kadarı ile tarla, çömlek yapma gibi işleri erkekler, dokuma gibi ince işleri kadınlar yapıyordu. cycle2-q09\new participants\Participant-20
	Ticaretin değişim ilişkileri üzerinden olduğu bu toplulukta, kadının da üretimde aktif rol oynadığı, ürünlerin ticari merkezlere taşınmasında ve avlanma da ise erkeğin etkin rol oynadığını düşünüyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-23
	Toplumda kadın ve erkeğe yüklenmiş bir iş bölümü olduğunu ve yine tüm sistemin aslında erkeklerin kontrolünde olduğunu düşünüyorum. cycle2-q09\old participants\Participant-05
2.4.4.1.2 equal workload	Erkekler daha üstün ve değerli görülüyormuş. Ama her işi kadınlar değil erkeklerde yapıyormuş. cycle2-q09\new participants\Participant-17
2.4.4.2 relationship	
2.4.4.2.1 based on trust/blood relationship	Kan bağına önem verildiği ve güven temelli bir ilişkiden söz edilebilir. cycle2-q09\old participants\Participant-03
2.4.4.2.2 civilized	Her birey eşit fırsatlara şahit olduğu için medeni bir ilişkileri olabilir. Evlilik için ritüeller yapılmış. cycle2-q09\new participants\Participant-16
	Medeni cycle2-q03\new participants\Participant-09
2.4.4.2.3 socializing with each other	Ölümlerde düğünlerde ortak bir yerlerde toplanıp sosyalleşirmiş öyle tanışır evlenirlermiş. cycle2-q09\new participants\Participant-12

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.4.3 equality	
2.4.4.3.1 female-dominant	Belli kutlamaların ve ritüellerin olması kadınların toplumda önemli olduğunu düşündürebilir belki. Dokumacılık ve el işçiliği gibi alanlarda kadınların ön planda olduğunu düşündüm. cycle2-q09\new participants\Participant-22
2.4.4.3.2 male-dominant	Erkekler itibar ve ilişkilerini daha iyi tutarak daha iyi evlilikler yapmayı amaçlıyordu. cycle2-q09\new participants\Participant-19
	Erkekler daha üstün ve değerli görülüyormuş. Ama her işi kadınlar değil erkeklerde yapıyormuş. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Toplumda kadın ve erkeğe yüklenmiş bir iş bölümü olduğunu ve yine tüm sistemin aslında erkeklerin kontrolünde olduğunu düşünüyorum. cycle2-q09\old participants\Participant-05
2.4.4.3.3 close to equal	Eşite yakın cycle2-q09\old participants\Participant-07
2.4.4.3.4 equal	Eşitti cycle2-q09\new participants\Participant-14
	Herkesin eşit olduğu ve buna dikkat edilen bir ilişki var. cycle2-q09\new participants\Participant-10
	Hiyerarşi olmayan, bireysel sorumlulukların belirgin olduğu bir ilişki olabilir. cycle2-q09\new participants\Participant-15
	Kadın erkek eşit ve aynı şartlara sahip cycle2-q09\new participants\Participant-24
	Her birey eşit imkanlara sahip. cycle2-q09\new participants\Participant-18
	Her birey eşit fırsatlara sahip olduğu için medeni bir ilişkileri olabilir. Evlilik için ritüeller yapılmış. cycle2-q09\new participants\Participant-16
	Kadın ve erkeklerin eşit olduğu yönünde bir düşünce uyandırdı. cycle2-q09\new participants\Participant-08
	Toplumda kadın erkek eşit olduğunu düşünüyorum çünkü her birey eşit fırsatlara sahip olmalı şeklinde düşünceleri var. cycle2-q09\new participants\Participant-13
	Aile kavramının var olduğu, kadın ve erkeğe yönelik bir eşitsizliğin doğrudan varlığına dair bir ibarenin olmadığını düşünmekteyim. cycle2-q09\new participants\Participant-23
	Bir tahakküm ilişkisi dışında eşit olduklarını düşünüyorum cycle2-q09\old participants\Participant-01
	Her bireyin eşit fırsatlara sahip olması beni şaşırttı ve sevindirdi. cycle2-q09\old participants\Participant-04
2.4.4.4 no information given	Bilgi yok cycle2-q09\new participants\Participant-11

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. Ancak Koçumbeli yerleşkesinde bulunan pithos ve iskelet gömüsü ile ilgili yapılan yorumda "erkeğin" Koçumbeli halkı için önemli bir yere sahip olduğu ifade ediliyor. Bu yorumdan yola çıkarak, Koçumbeli yerleşkesindeki topluluğun ataerkil olduğunu tahmin ediyorum. Tabii, bu tahmin de yine kadın erkek ilişkisi hususunda bir bilgi içermiyor. cycle2-q09\new participants\Participant-21
2.4.5 belief	
2.4.5.1 tengri	Gök tanrı inancı olabilir. cycle2-q09\new participants\Participant-15
2.4.5.2 god related to nature	Doğa tanrılarına inanılıyordu, çok tanrılı bir din. cycle2-q09\new participants\Participant-20
	Tanrı inançları olduğunu düşünüyorum. Tanrı'nın doğa ile özdeşik bir varlık olarak düşünüldüğünü sanıyorum. cycle2-q09\old participants\Participant-01
2.4.5.3 life after death	Ölülerini birkaç eşya ile gömüyorlar. Ahiret inancı var sanırım. cycle2-q09\new participants\Participant-10
	Detaylı belirtilmedi fakat ölülerini değerli eşyaları ile gömüyorlar. Belki bu durum ölümden sonra yaşam olduğuna inandıklarını gösterebilir. cycle2-q09\new participants\Participant-24
	Bir fikrim yok ama ölülerini yakmadan, toprağın altına değerli eşyalarla gömüyorlarmış bu da diğer hayata inandıklarını gösterebilir. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Ölülere ritüeller düzenlemeleri, belki ölümden sonra yaşama inanmış olabileceklerini düşündürdü. cycle2-q09\new participants\Participant-22
	Ölümden sonraki yaşama inandıkları için ölü gömme törenleri olan büyüklere saygılı vs bir toplum cycle2-q09\new participants\Participant-13
	Çok tanrılı- ölümden sonra hayatın devam ettiğine dair inançlar cycle2-q09\new participants\Participant-09
	Ölümden sonraki yaşama inandıklarına dair net ibarelerin olduğunu düşünüyorum. Eşyalarıyla birlikte gömülmesi bunun bir göstergesi olabilir. Bu da yerel inanış formlarından etkilendiklerini, belli bir inanç sisteminin varlığını gösteriyor. cycle2-q09\new participants\Participant-23
	Ölüler için törenlerin yapılmış olması ölümden sonraki yaşama inandıklarının bir gösteriyor. cycle2-q09\old participants\Participant-04
	Ölümden sonra yaşamın olduğuna inandıklarını, bu yüzden de ölülerine saygı duyduklarını düşünüyorum. cycle2-q09\old participants\Participant-05
2.4.5.4 polytheistic	Doğa tanrılarına inanılıyordu, çok tanrılı bir din. cycle2-q09\new participants\Participant-20
	Çok tanrılı- ölümden sonra hayatın devam ettiğine dair inançlar cycle2-q09\new participants\Participant-09

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.5.5 religion related to customs	Hayvan figürleri ve yaptıkları ritüeller inançlarının temellerini oluşturuyor olabilir. cycle2-q09\new participants\Participant-16
	Ölü gömmekle ilgili bir ritüel vardı ama tam olarak bu ritüele sebep olan inancı hatırlamıyorum cycle2-q09\old participants\Participant-07
2.4.5.6 similar to the present	Ticari faaliyet ve bazı inanışların günümüzle ne kadar benzerlik gösterdiğini düşündürdü. cycle2-q08\new participants\Participant-08
2.4.5.7 belief in god	Tanrılı bir dine inanma olasılıkları yüksek. (Kavramsal olarak bir tanrıya.) cycle2-q09\old participants\Participant-03
2.4.5.8 prehistoric religion	Klasik tarih öncesi dönem inançlarından biriydi cycle2-q09\new participants\Participant-14
2.4.5.9 reincarnation	Gömülenlerin yanında değerli eşyaları gömdüklerine göre Reankarne olacaklarını düşünüyorlar cycle2-q09\new participants\Participant-12
2.4.5.10 no idea	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-19
	Bilmiyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-18
2.4.5.11 no information given	Bilgi yok cycle2-q09\new participants\Participant-11
	Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. cycle2-q09\new participants\Participant-21
2.4.6 elderly people	
2.4.6.1 wise	
2.4.6.1.1 wise/knowledgeable-experienced	Bilgi deneyimi gereken işlerdeki bilgileri aktarma görevini üstlenmiş olabilirler. cycle2-q09\new participants\Participant-18
	Herkesin eşit haklara sahip olduğu bir düşünce yapısında yaşlılarında saygı duyulan, bilgi ve görüşlerine başvuru olan bireyler olduğunu düşünüyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-16
	Yaşlıların topluluğun ileri gelen bilge kişiler olduğunu düşünüyorum. Kültürel aktarımda, ritüellerin icra edilmesinde, kanaat belirlemede yaşlıların önemli bir yeri olduğunu düşünüyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-23
	Tecrübeleri ve bilgi birikimleri sebebiyle yaşlılara önem verildiğini düşünüyorum. cycle2-q09\old participants\Participant-01
	Bilge ve otorite sahibi olabilesi yüksek. cycle2-q09\old participants\Participant-03
2.4.6.2 respected	

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.6.2.1 valued	Ölü gömme törenlerinde yapılanlar anlatılırken yaşlarına göre belli eşyalarla gömülür yazdığı için yaşlılara toplumda önem gösterildiğini düşündüm. cycle2-q09\new participants\Participant-13
	Önemli cycle2-q15\new participants\Participant-09
	Törenlerde yaş durumuna bakılması yaşlılara değer verildiğini düşündürdü. cycle2-q09\old participants\Participant-04
2.4.6.2.2 respected	Yaşlılara saygı duyuluyormuş. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Herkesin eşit haklara sahip olduğu bir düşünce kapsamında yaşlılarında saygı duyulan, bilgi ve görüşlerine başvuru bireyler olduğunu düşünüyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-16
2.4.6.3 leader	
2.4.6.3.1 authoritative	Toplumda daha otorite bir figür konumunda olabilirler. cycle2-q09\new participants\Participant-15
	Bilge ve otorite sahibi olabilesi yüksek. cycle2-q09\old participants\Participant-03
2.4.6.3.2 leadership	Yaşlıların topluluğun ileri gelen bilge kişiler olduğunu düşünüyorum. Kültürel aktarımda, ritüellerin icra edilmesinde, kanaat belirlemede yaşlıların önemli bir yeri olduğunu düşünüyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-23
2.4.6.4 guide	
2.4.6.4.1 advisor	Bilgi deneyimi gereken işlerdeki bilgileri aktarma görevini üstlenmiş olabilirler. cycle2-q09\new participants\Participant-18
	Herkesin eşit haklara sahip olduğu bir düşünce kapsamında yaşlılarında saygı duyulan, bilgi ve görüşlerine başvuru bireyler olduğunu düşünüyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-16
	Yaşlıların topluluğun ileri gelen bilge kişiler olduğunu düşünüyorum. Kültürel aktarımda, ritüellerin icra edilmesinde, kanaat belirlemede yaşlıların önemli bir yeri olduğunu düşünüyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-23
2.4.6.5 equal with others	Herkes eşitti cycle2-q09\new participants\Participant-14
	Tüm bireyler eşit gibi duruyor. cycle2-q09\new participants\Participant-08
	Herkes eşit şartlarda yaşıyormuş cycle2-q09\new participants\Participant-12
	Diğer bireylerden farklı değildi. Herkes kendi işini yapıyor, hayatta kalmaya çalışıyordu. cycle2-q09\old participants\Participant-05

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.6.6 no idea	Bilgi yok cycle2-q09\new participants\Participant-11
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-19
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-22
	Bir fikrim yok cycle2-q09\old participants\Participant-07
2.4.6.7 no information given	Anlatıda yazmıyor. cycle2-q09\new participants\Participant-10
	Bu bilgi verilmedi cycle2-q09\new participants\Participant-24
	Bu konuyla ilgili bir bilgi yoktu. cycle2-q09\new participants\Participant-20
	Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. cycle2-q09\new participants\Participant-21
2.4.7 education	
2.4.7.1 method	
2.4.7.1.1 seeing by elders	Ailelerinden öğrendikleri şeyleri eğitim olarak görebiliriz. Çömlek yapımı, ticaret, hayvancılık, halı dokuma gibi. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Eğitim sisteminin oluşmadığını ve eğitimin deneyimle, izleyerek öğrenme şeklinde olduğunu düşünüyorum cycle2-q09\old participants\Participant-01
	Bununla da ilgili net bir şey hatırlayamasam da çalışma koşulları ve yaşantılarını düşündüğümde orada doğan çocukların küçük yaştan bu hayata alıştıklarını ve onlara bu yaşayışın öğretildiğini düşünüyorum. Onların eğitimi bu olabilir. cycle2-q09\old participants\Participant-04
	Özel olarak eğitildikleri okul gibi bir düzen yoktu. Tüm bireyler büyük ir aile gibi yaşıyordu ve çocuklar da bu sistem içinde öğreniyordu. cycle2-q09\old participants\Participant-05
2.4.7.1.2 apprenticeship	Usta çırak ilişkisi cycle2-q09\new participants\Participant-10
	Usta Çırak ilişkisi olarak eğitim veriliyor olabilir. cycle2-q09\new participants\Participant-15
	Mesleki eğitim cycle2-q09\new participants\Participant-09
2.4.7.1.3 hands-on	Uygulamalı olarak hayvancılık, el işleri (dokuma, taşımacılık vb) ve ticaret öğretilmiş olabilir. cycle2-q09\new participants\Participant-18
	Uygulamalı eğitim veriyorlardı. cycle2-q09\old participants\Participant-03

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Bununla da ilgili net bir şey hatırlayamasam da çalışma koşulları ve yaşantılarımı düşündüğümde orada doğan çocukların küçük yaştan bu hayata alıştıklarını ve onlara bu yaşayışın öğretildiğini düşünüyorum. Onların eğitimi bu olabilir. cycle2-q09\old participants\Participant-04
2.4.7.1.4 through rituals	Eğitim süreci de tıpkı diğer rollerin öğretildiği gibi toplumsal ritüeller içinde geliyor. Topluluk için belirli süreçlerin (doğum, öğrenme, gelişme, evlenme, defin vb.) sürekliliği için ritüeller önemli bir yer tutuyor. cycle2-q09\new participants\Participant-23
2.4.7.2 scope	
2.4.7.2.1 economic activities	Çocuklara alet yapımı ve kendi kendine yetebilmek için gerekli bilgiler öğretiliyordu cycle2-q09\new participants\Participant-14
	Uygulamalı olarak hayvancılık, el işleri (dokuma, taşımıcılık vb) ve ticaret öğretilmiş olabilir. cycle2-q09\new participants\Participant-18
	Ailelerinden öğrendikleri şeyleri eğitim olarak görebiliriz. Çömlek yapımı, ticaret, hayvancılık, halı dokuma gibi. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Yaşamsal faaliyetler için kullanılan çanak çömlek ve tekstil üretimine yönelik eğitiliyor olabilirler. cycle2-q09\new participants\Participant-16
	El sanatları, ticaret ve tarım konularında eğitimler veriliyordur diye tahmin ediyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-20
2.4.7.2.2 traditions and roles within the community	Eğitim süreci de tıpkı diğer rollerin öğretildiği gibi toplumsal ritüeller içinde geliyor. Topluluk için belirli süreçlerin (doğum, öğrenme, gelişme, evlenme, defin vb.) sürekliliği için ritüeller önemli bir yer tutuyor. cycle2-q09\new participants\Participant-23
2.4.7.3 no idea	Bilgi yok cycle2-q09\new participants\Participant-11
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-19
	Ayrıntılı bir detay veremem ama yine tüm bireyler derken sanırım çocuklara da eşit haklar tanınıyordu. cycle2-q09\new participants\Participant-08
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-22
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-13
	Bir fikrim yok cycle2-q09\old participants\Participant-07
2.4.7.4 no information given	Bu bilgi verilmedi cycle2-q09\new participants\Participant-24

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Böyle bir bilgi yoktu cycle2-q09\new participants\Participant-12
	Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. cycle2-q09\new participants\Participant-21
2.4.8 cultural development	
2.4.8.1 accommodation	
2.4.8.1.1 neutral	
2.4.8.1.1.1 a safe place	Güvenli kontrollü cycle2-q09\new participants\Participant-09
2.4.8.1.1.2 closed house or rooms	Üstü ve etrafı kapalı ev veya odacıklarda cycle2-q09\new participants\Participant-14
	Köy evlerinde toplu halde cycle2-q09\new participants\Participant-13
	Kendi güvenli evlerinde temel ihtiyaçlarını karşılamış bir şekilde uyuyorlardı. cycle2-q09\old participants\Participant-03
2.4.8.1.1.3 stone houses	Taş evlerde. cycle2-q09\new participants\Participant-10
	erpiç veya taş evlerde uyuyor olabilirler. cycle2-q09\new participants\Participant-15
	Daire biçimdeki yerleşim alanında her aile kendine ayrılmış taş evlerde uyuyormuş. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Etrafı taştan duvarlarla kaplı üstü yine taş tavanlı evlerde uyuyorlardı. cycle2-q09\new participants\Participant-20
	Yerleşke planları da göstermektedir ki, Koçumbeli'de günümüz evlerine benzer, sağlam maddelerden yapılmış evler kullanılıyordu. Dokumacılık kültürünün geliştiğinden hareketle bu evlerin içlerinde dokudukları malzemeleri kullandıklarını düşünüyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-23
	Yuvarlak yapılı taş evlerde, oda şeklinde bölümlendirilmiş alanlarda, yatak- yorgan- yastık gibi materyalleri kullanarak uyuduklarımı düşünüyorum. cycle2-q09\old participants\Participant-01
	Taştan, kerpiçten yaptıkları ortada bir avluya bakan evlerde. cycle2-q09\old participants\Participant-05
2.4.8.1.1.4 stone structures	Taştan yapılar içerisinde. cycle2-q09\new participants\Participant-18
2.4.8.1.1.5 enclosed area	Tipik köy görünümünde olan taşlarla çevrili yerleşkelerde uyuyorlardı. cycle2-q09\new participants\Participant-16
	Etrafı çevrili küçük alanlarda uyumuş olabilirler. cycle2-q09\new participants\Participant-22

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Örmüş oldukları duvarların içinde sanırım. cycle2-q09\old participants\Participant-04
2.4.8.1.1.6 vovnen bed	Dokuma yataklar olduğunu düşünüyorum. Detay verilirse de dokumacılık ön planda duruyor. cycle2-q09\new participants\Participant-08
2.4.8.1.2 no idea	Bilgi yok cycle2-q09\new participants\Participant-11
	Bilmiyorum cycle2-q05\new participants\Participant-19
	Bir fikrim yok cycle2-q09\old participants\Participant-07
2.4.8.1.3 no information given	Bu bilgi verilmedi cycle2-q09\new participants\Participant-24
	Böyle bir bilgi yoktu cycle2-q09\new participants\Participant-12
	Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. cycle2-q09\new participants\Participant-21
2.4.8.2 working conditions	
2.4.8.2.1 negative	
2.4.8.2.1.1 tough working conditions	Çalışma koşulları ticaret ile ilgilenen tacirler olması sebebiyle ağır olabilir çünkü transferleri gerçekleştiren tacirlerden bahsediliyor. cycle2-q09\new participants\Participant-08
	Ticaret, el işçiliği tarım gibi birçok alanda gelişmiş veya gelişmekte olmaları çalışkan olduklarını düşündürdü. Şartlar belki o dönem için çok zor olabilir. cycle2-q09\new participants\Participant-22
	Ağır olması muhtemel çünkü madencilikle ve ticaretle uğraşıyorlardı. cycle2-q09\old participants\Participant-03
2.4.8.2.2 neutral	
2.4.8.2.2.1 collaboration	Herkesin katkı sağladığı ortak bir yaşam sürülüyor. cycle2-q09\new participants\Participant-24
	Kadınlar ve erkekler için ayrı çalışma alanları olsa da toplulukların rekabeti için herkes birlik oluyor otorite altına giriyormuş. cycle2-q09\new participants\Participant-17
2.4.8.2.2.2 work based on physical strength	Fiziksel güce dayalı, ticaret ve üretim ağırlıklı bir çalışma yaşamı denilebilir. cycle2-q09\new participants\Participant-15
2.4.8.2.2.3 work for their own consumption	Hem bireysel hem toplumsal işleri yapmakla yükümlüydüler cycle2-q09\new participants\Participant-14
	Herkes kendi ihtiyacı için çalışıyormuş. Fakat ticaret ve otorite kavramlarının hayatlarına girmesiyle düzenin bir parçası olabilmek için çalışmaya başlamışlar. cycle2-q09\new participants\Participant-16

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	<p>Metinde, bireylerin günde ne kadar süre ve hangi koşullarda çalıştıklarına dair bir bilgi yoktu. Ama, her bireyin kendi hanesi için gerekli olan çanak, çömlek, tekstil gibi ihtiyaçlarını karşıladığını, kalan işleri de bireylerin toplu olarak yaptığı anlaşılıyor. Ekonominin değiş tokuş üzerinden gitmesi, bireylerin farklı alanlarda uzmanlaştığı ihtimalini gösteriyor. Dolayısıyla tek bir işveren ve altında çalışan insanlar olduğunu değil de herkesin kendi işinden sorumlu olduğunu tahmin ediyorum.</p> <p>cycle2-q09\new participants\Participant-21</p>
	<p>Herkes kendi işini yapıyor ve bunu düzen içinde gerçekleştiriyorlar. Bu bakımdan hoş bir çalışma şekilleri var.</p> <p>cycle2-q09\old participants\Participant-04</p>
2.4.8.2.2.4 collective work	<p>Hem bireysel hem toplumsal işleri yapmakla yükümlüydüler</p> <p>cycle2-q09\new participants\Participant-14</p>
	<p>Metinde, bireylerin günde ne kadar süre ve hangi koşullarda çalıştıklarına dair bir bilgi yoktu. Ama, her bireyin kendi hanesi için gerekli olan çanak, çömlek, tekstil gibi ihtiyaçlarını karşıladığını, kalan işleri de bireylerin toplu olarak yaptığı anlaşılıyor. Ekonominin değiş tokuş üzerinden gitmesi, bireylerin farklı alanlarda uzmanlaştığı ihtimalini gösteriyor. Dolayısıyla tek bir işveren ve altında çalışan insanlar olduğunu değil de herkesin kendi işinden sorumlu olduğunu tahmin ediyorum.</p> <p>cycle2-q09\new participants\Participant-21</p>
2.4.8.2.2.5 existence of certain organization	<p>Herkes kendi ihtiyacı için çalışıyormuş. Fakat ticaret ve otorite kavramlarının hayatlarına girmesiyle düzenin bir parçası olabilmek için çalışmaya başlamışlar.</p> <p>cycle2-q09\new participants\Participant-16</p>
	<p>Herkes kendi işini yapıyor ve bunu düzen içinde gerçekleştiriyorlar. Bu bakımdan hoş bir çalışma şekilleri var.</p> <p>cycle2-q09\old participants\Participant-04</p>
2.4.8.2.2.6 works requiring specialization	<p>Zorunluluktan ziyade biraz daha özgür ve rahat bir ortam olabileceğini düşünüyorum. Ticaret, el işi, dokuma vb seçenekler mevcutmuş.</p> <p>cycle2-q09\new participants\Participant-18</p>
	<p>Ticaret için yakın yerleşkelere seyahat ediliyor, ince işçilik gerektiren işler yapılıyordu. Her bireye kendini göstermek için eşit fırsat veriliyordu.</p> <p>cycle2-q09\new participants\Participant-20</p>
	<p>Ticaret, el işçiliği tarım gibi birçok alanda gelişmiş veya gelişmekte olmaları çalışkan olduklarını düşündürdü. Şartlar belki o dönem için çok zor olabilir.</p> <p>cycle2-q09\new participants\Participant-22</p>
	<p>Metinde, bireylerin günde ne kadar süre ve hangi koşullarda çalıştıklarına dair bir bilgi yoktu. Ama, her bireyin kendi hanesi için gerekli olan çanak, çömlek, tekstil gibi ihtiyaçlarını karşıladığını, kalan işleri de bireylerin toplu olarak yaptığı anlaşılıyor. Ekonominin değiş tokuş üzerinden gitmesi, bireylerin farklı alanlarda uzmanlaştığı ihtimalini gösteriyor. Dolayısıyla tek bir işveren ve altında çalışan insanlar olduğunu değil de herkesin kendi işinden sorumlu olduğunu tahmin ediyorum.</p> <p>cycle2-q09\new participants\Participant-21</p>

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.8.2.2.7 competitive environment	Bireysel ve grup halinde yaptıkları ticaret rekabet ortamı oluşmasına neden oluyordu bunun dışında kendi ihtiyaçları için çanak çömlek vs yapıyorlardı. cycle2-q09\new participants\Participant-13
2.4.8.2.2.8 based on production	Fiziksel güce dayalı, ticaret ve üretim ağırlıklı bir çalışma yaşamı denilebilir. cycle2-q09\new participants\Participant-15
2.4.8.2.3 positive	
2.4.8.2.3.1 individuals with equal opportunities	Ticaret için yakın yerleşkelere seyahat ediliyor, ince işçilik gerektiren işler yapılıyordu. Her bireye kendini göstermek için eşit fırsat veriliyordu. cycle2-q09\new participants\Participant-20
	Eşit cycle2-q09\new participants\Participant-09
2.4.8.2.3.2 free working environment	Zorunluluktan ziyade biraz daha özgür ve rahat bir ortam olabileceğini düşünüyorum. Ticaret, el işi, dokuma vb seçenekler mevcutmuş. cycle2-q09\new participants\Participant-18
2.4.8.2.3.3 balance between individual and social benefits	Özel mülkiyet şekillenmiş olmasına rağmen bu durum henüz çalışma koşullarına sirayet etmemiş ve bireyler organik ve mekanik dayanışma ile hem bireysel hem de toplumsal faydaları için üretim yapıyorlar. cycle2-q09\old participants\Participant-01
2.4.8.2.4 no information given	Bilgi yok cycle2-q09\new participants\Participant-11
2.4.8.3 economics	
2.4.8.3.1 negative	
2.4.8.3.1.1 private property	Bu da çeşitli durumlara göre değişebilir. Hangi konumdan(lokyasyon) ve hangi konumda(sınıf- statü) olarak mesaj gönderdiğim iletinin içeriğini muhakkak değiştirirdi. Ancak şu anki lokasyonum ve konumumla özel mülkiyetin oluşmasının- gelişmesinin önünde olmalarını söyledim. cycle2-q11\old participants\Participant-01
2.4.8.3.2 neutral	
2.4.8.3.2.1 mining	Ağır olması muhtemel çünkü madencilikle ve ticaretle uğraşıyorlardı. cycle2-q09\old participants\Participant-03
2.4.8.3.2.2 pottery production	Hayvancılık ve tarımın yanında ticaret ve çömlekçilik de yapılmış. cycle2-q09\new participants\Participant-10
	Ailelerinden öğrendikleri şeyleri eğitim olarak görebiliriz. Çömlek yapımı, ticaret, hayvancılık, halı dokuma gibi. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Görsellerden anladığım kadarı ile tarla, çömlek yapma gibi işleri erkekler, dokuma gibi ince işleri kadınlar yapıyordu. cycle2-q09\new participants\Participant-20
	Metinde, bireylerin günde ne kadar süre ve hangi koşullarda çalıştıklarına dair bir bilgi yoktu. Ama, her bireyin kendi hanesi için gerekli olan çanak, çömlek, tekstil gibi ihtiyaçlarını karşıladığını, kalan işleri de bireylerin toplu olarak yaptığı anlaşılıyor. Ekonominin değiş tokuş üzerinden gitmesi, bireylerin farklı alanlarda uzmanlaştığı ihtimalini gösteriyor. Dolayısıyla tek bir işveren ve altında çalışan insanlar

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	olduğunu değil de herkesin kendi işinden sorumlu olduğunu tahmin ediyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-21
2.4.8.3.2.3 animal husbandry	Hayvancılık ve tarımın yanında ticaret ve çömlekçilik de yapıyorumuş. cycle2-q09\new participants\Participant-10
	Tarım ve hayvancılık yapıyordu. Dokumacılık da mevcuttu. Ticari ilişkileri geliştirme adına adımlar atıyorlardı. cycle2-q09\new participants\Participant-19
	Uygulamalı olarak hayvancılık, el işleri (dokuma, taşımacılık vb) ve ticaret öğretilmiş olabilir. cycle2-q09\new participants\Participant-18
	Ailelerinden öğrendikleri şeyleri eğitim olarak görebiliriz. Çömlek yapımı, ticaret, hayvancılık, halı dokuma gibi. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Dokuma tarım ve hayvancılık yapıyorumuş ama çalışma şartları ile ilgili bilgi yoktu cycle2-q09\new participants\Participant-12
2.4.8.3.2.4 production of metals	Çoğunlukla değerli metal üretiminde çalışıp, bunların ticaretini yapmaktaydılar. cycle2-q09\old participants\Participant-05
2.4.8.3.2.5 textile production	Tarım ve hayvancılık yapıyordu. Dokumacılık da mevcuttu. Ticari ilişkileri geliştirme adına adımlar atıyorlardı. cycle2-q09\new participants\Participant-19
	Zorunluluktan ziyade biraz daha özgür ve rahat bir ortam olabileceğini düşünüyorum. Ticaret, el işi, dokuma vb seçenekler mevcutmuş. cycle2-q09\new participants\Participant-18
	Ailelerinden öğrendikleri şeyleri eğitim olarak görebiliriz. Çömlek yapımı, ticaret, hayvancılık, halı dokuma gibi. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Görsellerden anladığım kadarı ile tarla, çömlek yapma gibi işleri erkekler, dokuma gibi ince işleri kadınlar yapıyordu. cycle2-q09\new participants\Participant-20
	Belli kutlamaların ve ritüellerin olması kadınların toplumda önemli olduğunu düşündürebilir belki. Dokumacılık ve el işçiliği gibi alanlarda kadınların ön planda olduğunu düşündüm. cycle2-q09\new participants\Participant-22
	Dokuma tarım ve hayvancılık yapıyorumuş ama çalışma şartları ile ilgili bilgi yoktu cycle2-q09\new participants\Participant-12
	Metinde, bireylerin günde ne kadar süre ve hangi koşullarda çalıştıklarına dair bir bilgi yoktu. Ama, her bireyin kendi hanesi için gerekli olan çanak, çömlek, tekstil gibi ihtiyaçlarını karşıladığını, kalan işleri de bireylerin toplu olarak yaptığı anlaşılıyor. Ekonominin değiş tokuş üzerinden gitmesi, bireylerin farklı alanlarda uzmanlaştığı ihtimalini gösteriyor. Dolayısıyla tek bir işveren ve altında çalışan insanlar olduğunu değil de herkesin kendi işinden sorumlu olduğunu tahmin ediyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-21

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	<p>Bu anlatı Anadolu'da var olan binlerce küçük topluluğun, bugün üzerine kurulu olduğu binlerce yıllık kazanımın kimlik inşasında çok önemli yeri olduğunu anımsattı. Dokumadan, el sanatlarına, ölü gömme geleneklerinden diğer ritüellere kadar toplumsal ihtiyaçların bin yıllar sonrasında bile mesaj verebiliyor olmasını anlamlı buluyorum. cycle2-q08\new participants\Participant-23</p> <p>Yerleşke planları da göstermektedir ki, Koçumbeli'de günümüz evlerine benzer, sağlam maddelerden yapılmış evler kullanılıyordu. Dokumacılık kültürünün geliştiğinden hareketle bu evlerin içlerinde dokudukları malzemeleri kullandıklarını düşünüyorum. cycle2-q08\new participants\Participant-23</p>
2.4.8.3.2.6 agriculture	<p>Hayvancılık ve tarımın yanında ticaret ve çömlekçilik de yapıyormuş. cycle2-q09\new participants\Participant-10</p> <p>Tarım ve hayvancılık yapılıyordu. Dokumacılık da mevcuttu. Ticari ilişkileri geliştirme adına adımlar atıyorlardı. cycle2-q09\new participants\Participant-19</p> <p>El sanatları, ticaret ve tarım konularında eğitimler veriliyordu diye tahmin ediyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-20</p> <p>Ticaret, el işçiliği tarım gibi birçok alanda gelişmiş veya gelişmekte olmaları çalışkan olduklarını düşündürdü. Şartlar belki o dönem için çok zor olabilir. cycle2-q09\new participants\Participant-22</p> <p>Dokuma tarım ve hayvancılık yapıyormuş ama çalışma şartları ile ilgili bilgi yoktu cycle2-q09\new participants\Participant-12</p>
2.4.8.3.2.7 trade	<p>Hayvancılık ve tarımın yanında ticaret ve çömlekçilik de yapıyormuş. cycle2-q09\new participants\Participant-10</p> <p>Fiziksel güce dayalı, ticaret ve üretim ağırlıklı bir çalışma yaşamı denilebilir. cycle2-q09\new participants\Participant-15</p> <p>Tarım ve hayvancılık yapılıyordu. Dokumacılık da mevcuttu. Ticari ilişkileri geliştirme adına adımlar atıyorlardı. cycle2-q09\new participants\Participant-19</p> <p>Zorunluluktan ziyade biraz daha özgür ve rahat bir ortam olabileceğini düşünüyorum. Ticaret, el işi, dokuma vb seçenekler mevcutmuş. cycle2-q09\new participants\Participant-18</p> <p>Ailelerinden öğrendikleri şeyleri eğitim olarak görebiliriz. Çömlek yapımı, ticaret, hayvancılık, halı dokuma gibi. cycle2-q09\new participants\Participant-17</p> <p>Herkes kendi ihtiyacı için çalışıyormuş. Fakat ticaret ve otorite kavramlarının hayatlarına girmesiyle düzenin bir parçası olabilmek için çalışmaya başlamışlar. cycle2-q09\new participants\Participant-16</p> <p>Ticaret için yakın yerleşkelere seyahat ediliyor, ince işçilik gerektiren işler yapılıyordu. Her bireye kendini göstermek için eşit fırsat veriliyordu. cycle2-q09\new participants\Participant-20</p>

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	<p>Ticari faaliyet ve bazı inanışların günümüzle ne kadar benzerlik gösterdiğini düşündürdü. cycle2-q08\new participants\Participant-08</p> <p>Çalışma koşulları ticaret ile ilgilenen tacirler olması sebebiyle ağır olabilir çünkü transferleri gerçekleştiren tacirlerden bahsediliyor. cycle2-q08\new participants\Participant-08</p>
	<p>Ticaret, el işçiliği tarım gibi birçok alanda gelişmiş veya gelişmekte olmaları çalışkan olduklarını düşündürdü. Şartlar belki o dönem için çok zor olabilir. cycle2-q09\new participants\Participant-22</p>
	<p>Zaman içerisinde şekli değişse de her zaman hayatta kalma ve para kazanma, ticaret vs gibi kavramların olduğunu düşündürdü. cycle2-q08\new participants\Participant-13</p> <p>Bireysel ve grup halinde yaptıkları ticaret rekabet ortamı oluşmasına neden oluyordu bunun dışında kendi ihtiyaçları için çanak çömlek vs yapıyorlardı. cycle2-q08\new participants\Participant-13</p>
	<p>Ticaretin her zaman önemli olduğunu cycle2-q08\new participants\Participant-09</p>
	<p>Metinde, bireylerin günde ne kadar süre ve hangi koşullarda çalıştıklarına dair bir bilgi yoktu. Ama, her bireyin kendi hanesi için gerekli olan çanak, çömlek, tekstil gibi ihtiyaçlarını karşıladığını, kalan işleri de bireylerin toplu olarak yaptığı anlaşılıyor. Ekonominin değiş tokuş üzerinden gitmesi, bireylerin farklı alanlarda uzmanlaştığı ihtimalini gösteriyor. Dolayısıyla tek bir işveren ve altında çalışan insanlar olduğunu değil de herkesin kendi işinden sorumlu olduğunu tahmin ediyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-21</p>
	<p>Ticaretin değişim ilişkileri üzerinden olduğu bu toplulukta, kadının da üretimde aktif rol oynadığı, ürünlerin ticari merkezlere taşınmasında ve avlanma da ise erkeğin etkin rol oynadığını düşünüyorum. cycle2-q09\new participants\Participant-23</p>
	<p>Ağır olması muhtemel çünkü madencilikle ve ticaretle uğraşıyorlardı. cycle2-q09\old participants\Participant-03</p>
	<p>Çoğunlukla değerli metal üretiminde çalışıp, bunların ticaretini yapmaktaydılar. cycle2-q09\old participants\Participant-05</p>
	<p>Ticaretle ilgileniyorlar. cycle2-q09\old participants\Participant-07</p>
2.4.8.4 mindset	
2.4.8.4.1 negative	
2.4.8.4.1.1 have lots of things to learn	<p>En fazla 24 saat yaşamak isterdim. 4500 yıl öncesi... İnsanların öğreneceği çok şey var. Bir sürü şey eksik. Dünyanın en iyi kitapları yazılamamış bile. İnanılmaz canım sıkılırdı. Ama 1 gün rahatlıkla yaşayabilirdim diye düşünüyorum. cycle2-q10\old participants\Participant-04</p>
2.4.8.4.2 neutral	

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.8.4.2.1 the same need for interaction as today	Bundan 4500 yıl öncesinde bile insanların kapalı bir toplumda yaşayamadığı, başka toplumlarla etkileşim kurma ihtiyacının olduğunu düşündürdü. cycle2-q08\new participants\Participant-20
2.4.8.4.2.2 similar aims with today	4500 yıl önce de insanlar bir düzen, bir gelişme ve güçlü olmak gibi amaçlar içinde yaşıyormuş cycle2-q08\new participants\Participant-22
	Zaman içerisinde şekli değişse de her zaman hayatta kalma ve para kazanma, ticaret vs gibi kavramların olduğunu düşündürdü. cycle2-q08\new participants\Participant-13
2.4.8.4.3 positive	
2.4.8.4.3.1 peaceful community	Otoritenin gücünün etkisi altında kalmadan evvel oldukça barışçıl ve insancıl bir topluluk olduğunuzu tahmin ediyorum. Dolayısıyla bu topluluğu korumanızı ve otoritenin gücü altında ezilmemenizi isterdim. cycle2-q11\new participants\Participant-21
2.4.8.4.3.2 colloboration culture	Yerleşkenizde dayanışma kültürü devam ediyor demek isterdim. cycle2-q11\new participants\Participant-15
	Geçmişte yaşam birliktelik demekmiş. "Birlikten kuvvet doğar" sözü bu zamanlarda ortaya çıkmış olabilir. cycle2-q08\new participants\Participant-17
2.4.8.5 social structure	
2.4.8.5.1 neutral	
2.4.8.5.1.1 concept of family	Aile kavramının var olduğu, kadın ve erkeğe yönelik bir eşitsizliğin doğrudan varlığına dair bir ibarenin olmadığını düşünmekteyim. cycle2-q09\new participants\Participant-23
2.4.8.5.1.2 similar needs and relations with today	Geçmişte de benzer ihtiyaç ve ilişkiler mevcutmuş. cycle2-q08\new participants\Participant-19
2.4.8.5.1.3 patriarchal	Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. Ancak Koçumbeli yerleşkesinde bulunan pithos ve iskelet gömüsü ile ilgili yapılan yorumda "erkeğin" Koçumbeli halkı için önemli bir yere sahip olduğu ifade ediliyor. Bu yorumdan yola çıkarak, Koçumbeli yerleşkesindeki topluluğun ataerkil olduğunu tahmin ediyorum. Tabii, bu tahmin de yine kadın erkek ilişkisi hususunda bir bilgi içermiyor. cycle2-q09\new participants\Participant-21
2.4.8.5.1.4 no hiearchy	Hiyerarşi olmayan, bireysel sorumlulukların belirgin olduğu bir ilişki olabilir. cycle2-q09\new participants\Participant-15
2.4.8.5.2 positive	
2.4.8.5.2.1 individuals feel special within the community	Geçmişte üretim, ticaret, özel günler her şey daha anlamlı, daha zahmetli ve daha kıymetli olduğunu düşündürüyor. Günümüzde topluluk olmanın getirdiklerinin azaldığını ve bireyselleşmenin arttığını düşünüyorum. cycle2-q08\new participants\Participant-15
	Yerleşkede yaşayanların gücün hakimiyetine girmeden önceki zamanlarında toplulukla yaşamayı isterdim. Çünkü hem bireylerin kendilerini biricik hissedebilecekleri hem de bir topluluğun parçası olduğunu hissetmelerinin günümüz insanların da ihtiyacı olan önemli bir özellik olduğunu düşünüyorum. Bunun eksikliğini yaşıyoruz. Ya

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	bireyciliğimizden dem vurarak müthiş bencil oluyoruz ya da topluluklarının içindeki herhangi bir parça olarak kendi düşüncelerimizi, davranışlarımızı oluşturamıyoruz. Bunun her ikisinin de dengeli bir biçimde olduğu bir toplulukta yaşamak oldukça kıymetli olsa gerek. cycle2-q10\new participants\Participant-21
2.4.8.5.2.2 individuals with equal opportunities	Her birey eşit imkanlara sahip. cycle2-q09\new participants\Participant-18
	Toplumda kadın erkek eşit olduğunu düşünüyorum çünkü her birey eşit fırsatlara sahip olmalı şeklinde düşünceleri var. cycle2-q09\new participants\Participant-13
2.4.8.6 lifestyle	
2.4.8.6.1 negative	
2.4.8.6.1.1 tough life	Geçmişte yaşamın zor olduğunu. cycle2-q08\new participants\Participant-16
	Teşekkür ederdim. Zor şartlara rağmen gösterdikleri gelişimin şu an bizim hayatımızı şekillendiğini söylemek isterdim. cycle2-q11\new participants\Participant-22
2.4.8.6.1.2 boring life	En fazla 24 saat yaşamak isterdim. 4500 yıl öncesi... İnsanların öğreneceği çok şey var. Bir sürü şey eksik. Dünyanın en iyi kitapları yazılamamış bile. İnanılmaz canım sıkılırdı. Ama 1 gün rahatlıkla yaşayabilirdim diye düşünüyorum. cycle2-q10\old participants\Participant-04
2.4.8.6.1.3 lacks many things	En fazla 24 saat yaşamak isterdim. 4500 yıl öncesi... İnsanların öğreneceği çok şey var. Bir sürü şey eksik. Dünyanın en iyi kitapları yazılamamış bile. İnanılmaz canım sıkılırdı. Ama 1 gün rahatlıkla yaşayabilirdim diye düşünüyorum. cycle2-q10\old participants\Participant-04
2.4.8.6.1.4 far behind today	Şu anki bilgi birikimimle gideceksem bu durum o zamanda bazı karışıklıklara sebep olabilir :) bunun dışında o dönemde insanların yaşayış biçimlerini gözümde canlandırmak hep hoşuma gitti için yanlarına gidebilme şansım olsa giderdim. o dönem koşullarını insanlığın dünya tarihine göre oldukça kısa bir süre sayılan 4500 yılda neler başarabildiğini görmek isterdim. cycle2-q10\new participants\Participant-13
2.4.8.6.1.5 no comfort as today	İstemezdim. Şu anki yaşam standartımı kısıtlayarak ve iklim şartlarına karşı mücadele ederek yaşamak istemiyorum. cycle2-q10\new participants\Participant-19
	Bu günleri gördükten sonra yaşamak istemezdim. Alıştığımız hiçbir şey orada olmayacak ve böyle bir yaşam mutsuz bir yaşam olur. cycle2-q10\new participants\Participant-20
	İstemezdim. Günümüz rahatına fazlasıyla alıştığımı düşünüyorum. cycle2-q10\old participants\Participant-05
2.4.8.6.1.6 struggle against climate conditions	İstemezdim. Şu anki yaşam standartımı kısıtlayarak ve iklim şartlarına karşı mücadele ederek yaşamak istemiyorum. cycle2-q10\new participants\Participant-19
2.4.8.6.2 neutral	

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.8.6.2.1 not though as i think	O dönemlerde insanlar sanata, motife önem veriyormuş. Bunu anlamakta güçlük çekiyorum. Hayatın baya zor olması ve bunlara fırsat kalmaması gerektiğini düşünüyorum ve bunun böyle olmaması beni 'bu nasıl mümkün olabilir' şeklinde düşündürüyor. cycle2-q08\new participants\Participant-18
2.4.8.6.2.2 more civilized than i think	Ben biraz daha kaos ve düzensiz bir yaşam olmasını bekliyordum. Fakat zamanına göre gayet medeni olduğunu gördüm. cycle2-q08\new participants\Participant-10
2.4.8.6.2.3 noncomplex life	Şu anki yaşamla karşılaştığımda karmaşık olmayan bir hayat. cycle2-q08\new participants\Participant-24
2.4.8.6.2.4 village life	Yaşamak isterdim. Hem küçük bir köy olması hem de gelişmek için bireysel ve toplumsal çaba gösterdiklerini hissettiğim için. cycle2-q10\new participants\Participant-15
2.4.8.6.2.5 same basic needs as today	Geçmişte de benzer ihtiyaç ve ilişkiler mevcutmuş. cycle2-q08\new participants\Participant-19
	Temel ihtiyaç olarak insanın hala aynı motivasyonla hareket ettiğini gösterdi. cycle2-q08\old participants\Participant-03
2.4.8.6.3 positive	
2.4.8.6.3.1 beautiful life	Yaşamlarının her anlamda çok güzel olduğunu belirtmek isterdim. cycle2-q11\new participants\Participant-24
2.4.8.6.3.2 better life than today	"Bizden daha şanslı olabilirsiniz" cycle2-q11\new participants\Participant-14
	Keşke sizlerin yerinde olsaydık sevgili Koçumbelililer. Daha Koçumbelili olduğunuzdan bile haberleriniz yokken binlerce yıl sonrasında bir medeniyet tarafından tarihlenmek size nasıl hissettirir bilmiyorum. Belki bu tez çalışması sizi anlamamıza daha fazla sebep olacak. Ama biliyoruz ki sizlerin bizlere bıraktığınız kadar ileriye güzel şeyler bırakamayacağız. Masumiyetini kaybetmiş ileri bir medeniyetten, ilksel yaşamın tüm içtenliğine duyduğumuz hasretle, sizlere selam olsun. cycle2-q11\new participants\Participant-23
	Günümüze kıyasla daha iyi bir yaşamları olduğunu, ancak ticaret ve iktidar ilişkileri sebebiyle toplumsal yapıda bozulmaların başladığını düşündüm. cycle2-q08\old participants\Participant-07
2.4.8.7 arts	
2.4.8.7.1 neutral	
2.4.8.7.1.1 artistic activities	O dönemlerde insanlar sanata, motife önem veriyormuş. Bunu anlamakta güçlük çekiyorum. Hayatın baya zor olması ve bunlara fırsat kalmaması gerektiğini düşünüyorum ve bunun böyle olmaması beni 'bu nasıl mümkün olabilir' şeklinde düşündürüyor. cycle2-q08\new participants\Participant-18
2.4.8.7.1.2 craft	Bu anlatı Anadolu'da var olan binlerce küçük topluluğun, bugün üzerine kurulu olduğu binlerce yıllık kazanımın kimlik inşasında çok önemli yeri olduğunu anımsattı. Dokumadan, el sanatlarına, ölü gömme geleneklerinden diğer ritüellere kadar toplumsal ihtiyaçların bin yıllar

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	sonrasında bile mesaj verebiliyor olmasını anlamlı buluyorum. cycle2-q08\new participants\Participant-23
2.4.9 politics	
2.4.9.1 power relations	Kadınlar ve erkekler için ayrı çalışma alanları olsa da toplulukların rekabeti için herkes birlik oluyor otorite altına giriyormuş. cycle2-q09\new participants\Participant-17
	Metni okumadan evvel cevaplama gereken sorulara bakarken, günümüzden 4500 yıl evvel yaşayan topluluklara dair pek de bir fikrim olmadığını fark etmişim. Her ne kadar Arkeoloji Müzeleri'nde bulunmuş ve çıkartılan bir takım nesnelere tanıklık etmişsem de bunları yaşanan dönemlerle ilişkilendirmemişim ve gördüğüm nesnelere bilgisi havada kalmıştı. Gerek görsellerle gerek metnin içerdiği bilgilerle, milattan önce 2500'li yıllarda, Ankara dolaylarında, nasıl bir yaşayış olduğu konusunda bilgi edinebildim. Otoritenin etkisi olmadan evvel, topluluğun insanların birbirleriyle ilişkileri biçimlerini oldukça barışçıl olduğunu düşündüm. Tabii, bu benim yorumum da olabilir; ama anlatıdan böyle bir çıkarımda buldum. cycle2-q08\new participants\Participant-21
	Bazı şeylerin geçmişte de aynı olduğunu düşündüm. Örnek verecek olursam altın, gümüş gibi madenler için toplulukların yarış haline girmesi günümüz için pek yabancı değil. cycle2-q08\old participants\Participant-04
	Günümüze kıyasla daha iyi bir yaşamları olduğunu, ancak ticaret ve iktidar ilişkileri sebebiyle toplumsal yapıda bozulmaların başladığını düşündüm. cycle2-q08\old participants\Participant-07
2.4.10 questions	
2.4.10.1 beliefs	
2.4.10.1.1 the reason for breaking the head of figurines	Yarattığınız figürinlerin baş kısımlarını koparmaktaki amacınız neydi? (Aslında bu sorunun cevabı hususunda tahmin yürütüyorum. Figürinlerin baş kısımlarının bağımsız bireyi sembolize ettiğini, figürinlerin başlarını kopartılmasının da bir anlamda özgür düşünen, kendini gerçekleştiren, bağımsız hareket eden bireye son verdiğini tahmin ediyorum. Tabii, bu tahminin gerçeğe ne kadar ilintili olduğu konusunda pek bir fikrim yok. cycle2-q12\new participants\Participant-21
2.4.10.1.2 the function of the figurines	Figürinlerin ne amaçla kullanıldığını tam olarak anlayamadığım için onlarla ilgili detaylı soru sordum. cycle2-q12\new participants\Participant-24
2.4.10.1.3 how they met death	Küp mezar illüstrasyonu beni etkiledi. Ölü bedenleri nasıl küpün içerisine sığdırdıklarına dair düşündüm. Ayrıca ölü bedeninin ne ifade ettiğini, ölümün nasıl bir olgu olarak karşılandığını merak ettim. cycle2-q15\old participants\Participant-01
2.4.10.1.4 rituals	Ritüelleri ile ilgili kaynaklar olabilir. cycle2-q13\new participants\Participant-15
	Evlilik, doğum gibi ritüellerin nasıl gerçekleştiğini bilmek isterdim. cycle2-q13\new participants\Participant-20
2.4.10.1.5 burial ceremonies	İsterdim. Ölü gömme törenleri, etkinlikleri görüp geri gelmek isterdim. cycle2-q10\new participants\Participant-10

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.10.1.6 moral doctrines	Kesinlikle isterdim. Gündelik yaşam biçimleri, kıyafetlerindeki figürler, konuşma biçimleri, aile ilişkileri, ritüeller, beslenme pratikleri nasıldır tecrübe etmek isterdim. Sevinçleri nelerdi, neye hüznlenirdiler. Ağlamak nasıl karşılanırdı. Ahlaki öğretiler neyi yasaklamıştı, neleri ayıp karşılarılardı cycle2-q10\new participants\Participant-23
2.4.10.2 cultural development	
2.4.10.2.1 mindset	
2.4.10.2.1.1 about the future	
2.4.10.2.1.1.1 hayal kırıklıkları ve taşımak istedikleri değerler	Geçmişten günümüze baktığında nelerin değişmesinden ötürü üzgünsünüz? Hangi değişen toplumsal değeri muhafaza etmek isterdiniz? cycle2-q12\old participants\Participant-07
2.4.10.2.1.1.2 if they want to live in the present	Onlar bu günde, bu zamanda yaşamak isterler miydi? cycle2-q12\new participants\Participant-15
	4500 yıl sonraki hayatı görme şansınız olsaydı orada yaşamak ister miydiniz? cycle2-q12\new participants\Participant-16
	4500 yıl sonrasını anlatıp, 4500 yıl sonrasına gitmek isterler miydi, bunu sormak isterdim. cycle2-q12\old participants\Participant-04
	Günümüzü anlatır ve günümüzde yaşamayı tercih edip etmeyeceklerini sorardım. cycle2-q12\old participants\Participant-05
2.4.10.2.1.2 if they are happy	Yaşadıkları hayattan mutlu olup olmadıklarını sorardım. cycle2-q12\new participants\Participant-11
	"Mutlu musunuz?" diye sormak isterdim. cycle2-q12\new participants\Participant-17
2.4.10.2.1.3 how it feels to do things for the first time	İlk defa yapmaya başladıkları bazı şeyleri (mesela daha önce kimse yapmıyorken farklı şekilde bir çanak çömlek yapmak gibi) yaparken nasıl bir motivasyona sahip olduklarını sormak isterdim. cycle2-q12\new participants\Participant-13
2.4.10.2.1.4 their fears, concerns and excitement	Yaşam ile ilgili endişeleri korkuları merak ettikleri var mıydı acaba? Günlük streslerinin dışında ölümü, büyük bir kaybı veya ümitsizliği nasıl karşılıyorlardı. cycle2-q12\new participants\Participant-22
2.4.10.2.1.5 what they think about their life conditions	Yaşam koşullarına dair fikirlerini ve onlar için ideal düzenin ne olduğunu sormak isterdim. cycle2-q12\old participants\Participant-01
2.4.10.2.1.6 what they think about as the reason for human existence	Var oluş amacımız sizce ne? cycle2-q12\old participants\Participant-03

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.10.2.1.7 what the ideal order is for them	Yaşam koşullarına dair fikirlerini ve onlar için ideal düzenin ne olduğunu sormak isterdim. cycle2-q12\old participants\Participant-01
2.4.10.2.1.8 what they aimed and what they could not achieve	Yaşarken neyi amaçladınız? Neyi başaramadınız? cycle2-q12\new participants\Participant-23
2.4.10.2.1.9 how they define themselves	"Siz kimsiniz? Nereden geldiniz?" cycle2-q12\new participants\Participant-14
2.4.10.2.2 architecture	
2.4.10.2.2.1 3d model of the settlement	3 boyutlu bir günümüz tahminini görmek isterdim. Günümüz haritasında yerini görmek isterdim. cycle2-q13\new participants\Participant-08
2.4.10.2.2.2 cist grave	Kutu mezar örnekleri, görselleri. cycle2-q13\new participants\Participant-10
2.4.10.2.2.3 the places where trade activities held	O dönem yapılan ticaret ortamını betimleyen çizimlere de yer verilebilir. cycle2-q13\new participants\Participant-16
	Ticaret ve değiş tokuşun yapıldığı alanlar belki. cycle2-q13\new participants\Participant-22
2.4.10.2.2.4 living accomodations	Yaşadıkları yaşam alanını daha net görebilmek isterdim. cycle2-q13\new participants\Participant-17
2.4.10.2.2.5 common areas	Varsa ortak kullanım alanlarını cycle2-q13\new participants\Participant-14
2.4.10.2.2.6 inside the houses and burial site	Mezarlık bölgesini ve yaşadıkları evlerin iç tasarımını. cycle2-q13\old participants\Participant-03
2.4.10.2.3 social structure	
2.4.10.2.3.1 collective activities	İsterdim. Ölü gömme törenleri, etkinlikleri görüp geri gelmek isterdim. cycle2-q10\new participants\Participant-10
2.4.10.2.3.2 rituals	Kesinlikle isterdim. Gündelik yaşam biçimleri, kıyafetlerindeki figürler, konuşma biçimleri, aile ilişkileri, ritüeller, beslenme pratikleri nasıldır tecrübe etmek isterdim. Sevinçleri nelerdi, neye hüznlenirdiler. Ağlamak nasıl karşılanırdı. Ahlaki öğretiler neyi yasaklamıştı, neleri ayıp karşılardı cycle2-q10\new participants\Participant-23
2.4.10.2.3.3 human relations	Evet isterdim. Yaşamlarını sürdürebilmek için yaptıkları çanak çömlekleri dokumaları kendim deneyimlemek isterdim. Bir de mesafelerin çok uzak olduğu ve 40-50 kişilik gruplar halinde yaşanan dönemin içinde olmak isterdim. İnsanlar arasındaki iletişime ve günlük yaşam konuşmalarına şahitlik etmek isterdim. cycle2-q10\new participants\Participant-16
	Koçumbeli'de yaşayan herhangi bir bireyin bir gününü nasıl geçirdiği, hangi gündelik alışkanlıkları olduğu, ne tür yiyeceklerle beslendiği, hane halkındaki anne-baba-çocuk ilişkilerinin dinamiklerini, çocukların topluluğun diğer bireyleri ile olan ilişkileri gibi çok çeşitli bilgileri görmeyi isteyebilirdim. Tabii bütün bu bilgiler çalışmanın sınırları dışında kalıyor olabilir yahut bu bilgilere ulaşmak mümkün olmayabilir.

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Böyle bir durumda çalışmanın sınırlarının net bir biçimde çizilmesi araştırmacı için de faydalı olacaktır. :) cycle2-q13\new participants\Participant-21
	Bir yıl benim için uzun bir süre ama daha kısa yaşayıp yaşamlarını gözlemleyip biçim değiştiren toplumsal ilişkilerin izlerini sürmek isterdim. cycle2-q10\old participants\Participant-07
2.4.10.2.3.4 family relations	Aile yaşantısı ile ilgili görseller. Evde günlük hayatta kullandıkları temel eşyalar. cycle2-q13\new participants\Participant-19
	Koçumbeli'de yaşayan herhangi bir bireyin bir gününü nasıl geçirdiği, hangi gündelik alışkanlıkları olduğu, ne tür yiyeceklerle beslendiği, hane halkındaki anne-baba-çocuk ilişkilerinin dinamiklerini, çocukların topluluğun diğer bireyleri ile olan ilişkileri gibi çok çeşitli bilgileri görmeyi isteyebilirdim. Tabii bütün bu bilgiler çalışmanın sınırları dışında kalıyor olabilir yahut bu bilgilere ulaşmak mümkün olmayabilir. Böyle bir durumda çalışmanın sınırlarının net bir biçimde çizilmesi araştırmacı için de faydalı olacaktır. :) cycle2-q13\new participants\Participant-21
	Kesinlikle isterdim. Gündelik yaşam biçimleri, kıyafetlerindeki figürler, konuşma biçimleri, aile ilişkileri, ritüeller, beslenme pratikleri nasıldır tecrübe etmek isterdim. Sevinçleri nelerdi, neye hüznlenirdiler. Ağlamak nasıl karşılanırdı. Ahlaki öğretiler neyi yasaklamıştı, neleri ayıp karşılardı cycle2-q10\new participants\Participant-23
2.4.10.2.4 arts	
2.4.10.2.4.1 cultural-artistic activities	Yemek pratikleri ve eğer varsa kültür-sanat pratikleri ile ilgili daha fazla bilgi alabilmek isterdim. cycle2-q13\old participants\Participant-01
2.4.10.2.5 food	
2.4.10.2.5.1 diet	Kesinlikle isterdim. Gündelik yaşam biçimleri, kıyafetlerindeki figürler, konuşma biçimleri, aile ilişkileri, ritüeller, beslenme pratikleri nasıldır tecrübe etmek isterdim. Sevinçleri nelerdi, neye hüznlenirdiler. Ağlamak nasıl karşılanırdı. Ahlaki öğretiler neyi yasaklamıştı, neleri ayıp karşılardı cycle2-q10\new participants\Participant-23
2.4.10.2.5.2 meals	Koçumbeli'de yaşayan herhangi bir bireyin bir gününü nasıl geçirdiği, hangi gündelik alışkanlıkları olduğu, ne tür yiyeceklerle beslendiği, hane halkındaki anne-baba-çocuk ilişkilerinin dinamiklerini, çocukların topluluğun diğer bireyleri ile olan ilişkileri gibi çok çeşitli bilgileri görmeyi isteyebilirdim. Tabii bütün bu bilgiler çalışmanın sınırları dışında kalıyor olabilir yahut bu bilgilere ulaşmak mümkün olmayabilir. Böyle bir durumda çalışmanın sınırlarının net bir biçimde çizilmesi araştırmacı için de faydalı olacaktır. :) cycle2-q13\new participants\Participant-21
	Yemek pratikleri ve eğer varsa kültür-sanat pratikleri ile ilgili daha fazla bilgi alabilmek isterdim. cycle2-q13\old participants\Participant-01
2.4.10.2.6 economics	

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.10.2.6.1 how the yarn was colorized	Kumaşları ve dokumaları nasıl renklendirdiklerini sorarım. cycle2-q12\new participants\Participant-19
2.4.10.2.6.2 how the metals were processed	Söz konusu değerli metalleri nasıl işledikleri ile ilgili bilgiyi. cycle2-q13\old participants\Participant-05
2.4.10.2.7 lifestyle	
2.4.10.2.7.1 social life	Sosyal hayatlarında ne yaptıklarını görmek isterdim. cycle2-q13\old participants\Participant-04
2.4.10.2.7.2 leisure time activities	Boş zamanlarınızda ne yapıyorsunuz? cycle2-q12\new participants\Participant-20
2.4.10.2.7.3 communication	Kesinlikle isterdim. Dönemin yaşam koşullarını, iletişim biçimlerini görmeyi çok isterdim. cycle2-q10\new participants\Participant-11
	Kesinlikle isterdim. Gündelik yaşam biçimleri, kıyafetlerindeki figürler, konuşma biçimleri, aile ilişkileri, ritüeller, beslenme pratikleri nasıldır tecrübe etmek isterdim. Sevinçleri nelerdi, neye hüzünlenirdiler. Ağlamak nasıl karşılanırdı. Ahlaki öğretiler neyi yasaklamıştı, neleri ayıp karşılardı cycle2-q10\new participants\Participant-23
2.4.10.2.7.4 basic needs	Basit hayatta kalma güdüsünü ve temel yaşam gerekliliklerini onlardan öğrenmek isterdim. cycle2-q10\new participants\Participant-18
2.4.10.2.7.5 daily life	Evet isterdim. Yaşamlarını sürdürebilmek için yaptıkları çanak çömlekleri dokumaları kendim deneyimlemek isterdim. Bir de mesafelerin çok uzak olduğu ve 40-50 kişilik gruplar halinde yaşanan dönemin içinde olmak isterdim. İnsanlar arasındaki iletişime ve günlük yaşam konuşmalarına şahitlik etmek isterdim. cycle2-q10\new participants\Participant-16
	Kesinlikle isterdim. Gündelik yaşam biçimleri, kıyafetlerindeki figürler, konuşma biçimleri, aile ilişkileri, ritüeller, beslenme pratikleri nasıldır tecrübe etmek isterdim. Sevinçleri nelerdi, neye hüzünlenirdiler. Ağlamak nasıl karşılanırdı. Ahlaki öğretiler neyi yasaklamıştı, neleri ayıp karşılardı cycle2-q10\new participants\Participant-23
2.4.10.2.7.6 a day in their life	Koçumbeli'de yaşayan herhangi bir bireyin bir gününü nasıl geçirdiği, hangi gündelik alışkanlıkları olduğu, ne tür yiyeceklerle beslendiği, hane halkındaki anne-baba-çocuk ilişkilerinin dinamiklerini, çocukların topluluğun diğer bireyleri ile olan ilişkileri gibi çok çeşitli bilgileri görmeyi isteyebilirdim. Tabii bütün bu bilgiler çalışmanın sınırları dışında kalıyor olabilir yahut bu bilgilere ulaşmak mümkün olmayabilir. Böyle bir durumda çalışmanın sınırlarının net bir biçimde çizilmesi araştırmacı için de faydalı olacaktır. :) cycle2-q13\new participants\Participant-21
2.4.10.2.7.7 life conditions	Kesinlikle isterdim. Dönemin yaşam koşullarını, iletişim biçimlerini görmeyi çok isterdim. cycle2-q10\new participants\Participant-11
2.4.10.2.7.8 daily tools	Aile yaşantısı ile ilgili görseller. Evde günlük hayatta kullandıkları temel eşyalar. cycle2-q13\new participants\Participant-19

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.4.10.3 actual settlement	
2.4.10.3.1 location of the settlement in a modern map	3 boyutlu bir günümüz tahminini görmek isterdim. Günümüz haritasında yerini görmek isterdim. cycle2-q13\new participants\Participant-08
	Günümüz haritasında konumunu görmek isterdim. Buluntuların o harita üzerinde nerede bulunduğunu görmek isterdim. Varsayılan şehirleşme o haritada nasıl konumlanıyordu onu görmek isterdim cycle2-q13\new participants\Participant-12
2.4.10.3.2 the actual settlement	Koçumbeli yerleşkesini bizzat görmek isterdim. cycle2-q13\new participants\Participant-11
	Yerleşkenin restorasyona sokulup ziyarete açılması hoşuma giderdi. cycle2-q13\new participants\Participant-18
	Yerinde olan kalıntıları canlı görmek isterdim cycle2-q13\new participants\Participant-13
	Yerleşkeyi ziyaret ederek ne kadar bir alanda yaşadıklarını görmek isterdim. Günümüze gelen planlı bir yapı biçimi var mı merak ediyorum. cycle2-q13\new participants\Participant-23
2.4.10.4 no question	Fikir edinmek için yeterli oldu gibi bu kadarı cycle2-q13\new participants\Participant-09
2.5 C-5: Participants' perception of the narratives	
2.5.1 message of the narrative	
2.5.1.1 informing about the past	Bilgi aktarıcı cycle2-q14\new participants\Participant-14
	Koçumbeli'de yaşayan insanların yaşamları hakkında genel bilgilerin paylaşılması cycle2-q14\new participants\Participant-24
	İnsanları bilgilendirmek dışında bir amaç düşünmedim. cycle2-q14\new participants\Participant-18
	Koçumbeli yerleşkesindeki 4500 yıl önceki yaşam şeklini, insanların gündelik hayatlarında neler yaptıklarını anlatan bir yazı olduğunu düşünüyorum. cycle2-q14\old participants\Participant-05
2.5.1.2 creating awareness about the past in the neighborhood	Bir mesajı olduğunu düşünüyorum. Koçumbeli köyü/yerleşkesinin ODTÜ sınırlarında olması da ODTÜ'nün kendi içinde kendine has sakinleri ile farklı bir yapı/topluluk olduğu hissini uyandırıyor. cycle2-q14\new participants\Participant-15
	Her gün hayatın rutinine kapılıp düşünmeden yaşadığım topraklar üzerinde binlerce yıl önce de toplumların yaşadığını öğrendim. Farkındalık belki mesajı cycle2-q14\new participants\Participant-22
	Yanı başımızda kanlı canlı bir tarihin durduğunu hatırlatıyor cycle2-q14\new participants\Participant-09

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Yani bulunduğumuz bölgedeki buluntuların burada eskiden bir yaşantının olduğunu ve günümüzden farklı bir biçimde yaşanıldığını göstermeye çalışıyor. cycle2-q14\new participants\Participant-12
2.5.1.3 roots of present life	
2.5.1.3.1 emergence of competition between communities	Günümüzde de devam eden topluluklar veya insanlar arasındaki rekabetin nasıl ortaya çıktığı gözler önüne seriliyor. cycle2-q14\new participants\Participant-17
2.5.1.3.2 emergence of trade and authority	Grup olarak yaşamaya başlamak her toplumda ticareti ve otoriteyi doğurmuştur. cycle2-q14\new participants\Participant-16
2.5.1.3.3 creation of social structure	Bu anlatının doğrudan bir mesajı var mı bilemiyorum ancak şunu fark ettim ki, ticari faaliyetler içerisinde olmak, toplumsal düzenin oluşumunda, kültürel sermaye için de önemli bir yere sahip. cycle2-q14\new participants\Participant-23
2.5.1.4 it has no message	
2.5.1.4.1 no message	Belli bir mesajı olduğunu düşünmüyorum. Sadece şu an yaşadığım yere çok yakın bir bölgenin geçmişi daha da merak uyandırdı. cycle2-q14\new participants\Participant-11
	Hayır düşünmüyorum. cycle2-q14\new participants\Participant-10
	Anlatının bilgi verici olduğunu düşünüyorum mesaj verdiğini düşünmüyorum. cycle2-q14\new participants\Participant-19
	Bir mesajı olduğunu düşünmüyorum. cycle2-q14\new participants\Participant-20
	Bir mesajı olduğunu düşünmüyorum. cycle2-q14\new participants\Participant-08
	Bir mesajı olduğunu düşünmüyorum ama genel anlamda o döneme ışık tutan bir anlatı olmuş cycle2-q14\new participants\Participant-13
	Bu metnin bir mesajı olduğunu düşünmüyorum. cycle2-q14\new participants\Participant-21
	Anlatı objektif bilgilerden oluşuyor, dolayısıyla bir mesaj taşıdığını düşünmüyorum. cycle2-q14\old participants\Participant-01
	Anlatının bir mesajı yok. cycle2-q14\old participants\Participant-03
	Anlatının bir mesaj için oluşturulduğunu düşünmüyorum. cycle2-q14\old participants\Participant-07
2.5.1.5 no idea	Anlatının mesajı olduğunu düşünüyorum ama anlatının tam olarak ne mesajı vermek istediğini kestiremiyorum. cycle2-q14\old participants\Participant-04

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.5.2 attractive elements of the narrative	
2.5.2.1 gender	
2.5.2.1.1 male-dominance	Hayvan figürlerini ve mühürleri çok beğendim. Mühürlerin belirli bir amaca hizmet ediyor olarak tasarlanması çok akıllıca. Ayrıca gömüde bulunan altın kulaç tıkaçlarının bir erkek için kullanılmış olması ataerkil bir düzene ya da erkeklerin önemli rollerde olduğunu göstermesi bakımından önemli bir detay olduğunu düşünüyorum. cycle2-q15\new participants\Participant-23
2.5.2.2 belief	
2.5.2.2.1 animal figurines	Hayvan figürlerini ve mühürleri çok beğendim. Mühürlerin belirli bir amaca hizmet ediyor olarak tasarlanması çok akıllıca. Ayrıca gömüde bulunan altın kulaç tıkaçlarının bir erkek için kullanılmış olması ataerkil bir düzene ya da erkeklerin önemli rollerde olduğunu göstermesi bakımından önemli bir detay olduğunu düşünüyorum. cycle2-q15\new participants\Participant-23
2.5.2.2.2 golden ear plugs	Hayvan figürlerini ve mühürleri çok beğendim. Mühürlerin belirli bir amaca hizmet ediyor olarak tasarlanması çok akıllıca. Ayrıca gömüde bulunan altın kulaç tıkaçlarının bir erkek için kullanılmış olması ataerkil bir düzene ya da erkeklerin önemli rollerde olduğunu göstermesi bakımından önemli bir detay olduğunu düşünüyorum. cycle2-q15\new participants\Participant-23
	Kulak tıkacı çünkü arkasındaki hikaye beni meraklandırıyor. Ayrıca ilginç gelmişti. cycle2-q15\old participants\Participant-03
2.5.2.2.3 rituals	Önemli olayla için yapılan ritüeller ve bunlara hep birlikte katılıp sosyalleşmeleri özenmeleri beni etkiledi. cycle2-q15\new participants\Participant-22
2.5.2.2.4 burial customs	Ölüm seremonisinin görselinden ve ODTÜ yerleşkesindeki kalıntıların olduğu görsellerden etkilendim. Biri ölümü geçmişte nasıl karşıladıklarını bana yansıttı. Diğerleri şu an kampüste görebileceğim yapılar olduğunu düşünmek heyecanlandırdı. cycle2-q15\new participants\Participant-15
	Ölümler için düzenlenen seremoni görseli etkileyiciydi cycle2-q15\new participants\Participant-24
	Gömülme töreni. Ölü için bir seremoni hazırlanması ve ona değer verilerek gömüldüğünü açıkça görebiliyorduk. cycle2-q15\new participants\Participant-19
2.5.2.3 cultural development	
2.5.2.3.1 mindset	
2.5.2.3.1.1 sense of community	Önemli olayla için yapılan ritüeller ve bunlara hep birlikte katılıp sosyalleşmeleri özenmeleri beni etkiledi. cycle2-q15\new participants\Participant-22
	Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan topluluğun bireylerine eşit fırsatlar tanınması, bireylerin kendilerini ifade edebiliyor ve gerçekleştirebiliyor olmaları ve bununla birlikte de topluluk bilincini de hissedebiliyor

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	<p>olmalarından etkilendiğimi söyleyebilirim. Bu durumdan, ne kolektif bilincin ne de bireyciliğin ağır bastığı çıkarımını yapıyorum. (Günümüzle oldukça çelişen bir durum olduğu için bu durum beni etkiledi.) Tabii, anlatının ilerleyen kısımlarından anladığım kadarıyla bu durum değişmiş ve bireyler kendilerini ifade etmek yerine gücün hakimiyeti altında olmayı tercih etmişler. Bu durum günümüzden yahut birkaç yüzyıl öncesinden pek de farklı sayılmaz.</p> <p>cycle2-q15\new participants\Participant-21</p>
2.5.2.3.2 social structure	
2.5.2.3.2.1 relations between settlements	<p>Yerleşimler arası ticaretin ve bağların anlatıldığı bölümlerden etkilendim. Bu kadar eski dönemlerde grupların diğer gruplarla iletişiminin oldukça sınırlı olacağını düşünüyordum.</p> <p>cycle2-q15\new participants\Participant-18</p>
2.5.2.3.2.2 equality between individuals	<p>Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan topluluğun bireylerine eşit fırsatlar tanınması, bireylerin kendilerini ifade edebiliyor ve gerçekleştirebiliyor olmaları ve bununla birlikte de topluluk bilincini de hissedebiliyor olmalarından etkilendiğimi söyleyebilirim. Bu durumdan, ne kolektif bilincin ne de bireyciliğin ağır bastığı çıkarımını yapıyorum. (Günümüzle oldukça çelişen bir durum olduğu için bu durum beni etkiledi.) Tabii, anlatının ilerleyen kısımlarından anladığım kadarıyla bu durum değişmiş ve bireyler kendilerini ifade etmek yerine gücün hakimiyeti altında olmayı tercih etmişler. Bu durum günümüzden yahut birkaç yüzyıl öncesinden pek de farklı sayılmaz.</p> <p>cycle2-q15\new participants\Participant-21</p>
2.5.2.3.3 architecture	
2.5.2.3.3.1 existence of building complexes as today	<p>Demircihöyük Yerleşkesinin Çizimi beni şaşırttı. 4500 yıl önce şimdiki site mantığında yaşam alanları tasarlanmış. Evler birbirine benziyor ortak bir avluya açılıyor. Ortak alanlar var.</p> <p>cycle2-q15\new participants\Participant-20</p>
2.5.2.3.3.2 grave remain in Koçumbeli	<p>Koçumbeli'ye ait mezar buluntusu kısmı etkiledi. Çünkü o dönem mezarı bulunan kişinin kim olduğunu, neden öldüğünü çok merak ettim.</p> <p>cycle2-q15\new participants\Participant-11</p>
2.5.2.3.3.3 connected houses	<p>Demircihöyük yerleşimin tasvir edildiği çizimde. Bu şekilde, adeta bir aile gibi bir birine bağlı ve bağımlı evler yaptıklarını düşünmemiştim. Şu anki köylerdeki gibi daha bireysel bir yaşam şekli düşünüyordum.</p> <p>cycle2-q15\old participants\Participant-05</p>
2.5.2.3.3.4 architecture remains	<p>Ölüm seremonisinin görselinden ve ODTÜ yerleşkesindeki kalıntıların olduğu görsellerden etkilendim. Biri ölümü geçmişte nasıl karşıladıklarını bana yansıttı. Diğerleri şu an kampüste görebileceğim yapılar olduğunu düşünmek heyecanlandırdı.</p> <p>cycle2-q15\new participants\Participant-15</p>
2.5.2.3.4 arts	
2.5.2.3.4.1 stamps for aesthetic purposes	<p>Mühürlerden etkilendim çünkü tanınmak amacından ziyade estetik amaçla yapılması ilginç geldi.</p> <p>cycle2-q15\new participants\Participant-10</p>
2.5.2.3.5 economics	
2.5.2.3.5.1 textil production process	<p>Dokuma tezgahlarıyla ilgili görsel. Tekstil ürünü için üretimin en temelinden son aşamasına kadar tüm adımlarını görmemi sağladığı için. O dönem şartlarında da ne kadar zor ama ne kadar değerli olduğunu</p>

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	hissetmeme sebep oldu. cycle2-q15\new participants\Participant-13
2.5.2.3.5.2 trade related text and stamps	Ticaret ağının yakın ve uzak mesafeye göre değişim göstermesi. Çok küçük bir topluluk da olsa ticarete ihtiyaç duyulması beni şaşırttı cycle2-q15\new participants\Participant-14
	Yerleşimler arası ticaretin ve bağların anlatıldığı bölümlerden etkilendim. Bu kadar eski dönemlerde grupların diğer gruplarla iletişiminin oldukça sınırlı olacağını düşünüyordum. cycle2-q15\new participants\Participant-18
	Hayvan figürlerini ve mühürleri çok beğendim. Mühürlerin belirli bir amaca hizmet ediyor olarak tasarlanması çok akıllıca. Ayrıca gömüde bulunan altın kulaç tıkaçlarının bir erkek için kullanılmış olması ataerkil bir düzene ya da erkeklerin önemli rollerde olduğunu göstermesi bakımından önemli bir detay olduğunu düşünüyorum. cycle2-q15\new participants\Participant-23
2.5.2.3.6 science and technology	
2.5.2.3.6.1 handmade pottery	Çömleklerin elle yapıldığı bilgi, dönen aletin 1000 yıl önce keşfedilmesi cycle2-q15\new participants\Participant-12
2.5.2.4 politics	
2.5.2.4.1 figurine breakage	Figürinlerin yok edilmeye başlandığı görselden etkilendim. Bir şeyi öldürürken nasıl ilk kafasını keserlerse cansız figürlerinde kafasını kesmişler. cycle2-q15\new participants\Participant-17
	Figürinlerin yok edilirken baş kısımlarının kesilmesi dikkatimi çekti ve o görseller hoşuma gitti. cycle2-q15\old participants\Participant-04
	Tahrip edilen figürinler cycle2-q15\old participants\Participant-07
2.5.2.4.2 choosing to submit to authority	Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan topluluğun bireylerine eşit fırsatlar tanınması, bireylerin kendilerini ifade edebiliyor ve gerçekleştirebiliyor olmaları ve bununla birlikte de topluluk bilincini de hissedebiliyor olmalarından etkilendiğimi söyleyebilirim. Bu durumdan, ne kolektif bilincin ne de bireyciliğin ağır bastığı çıkarımını yapıyorum. (Günümüzde oldukça çelişen bir durum olduğu için bu durum beni etkiledi.) Tabii, anlatının ilerleyen kısımlarından anladığım kadarıyla bu durum değişmiş ve bireyler kendilerini ifade etmek yerine gücün hakimiyeti altında olmayı tercih etmişler. Bu durum günümüzden yahut birkaç yüzyıl öncesinden pek de farklı sayılmaz. cycle2-q15\new participants\Participant-21
2.5.3 feelings about the narrative	
2.5.3.1 suprised	4500 yıl öncesinde dahi ticaret yollarının olması, sınıf ayrımının olması beni şaşırttı. cycle2-q16\old participants\Participant-05
2.5.3.2 excited	O döneme gidip yaşananlara şahit olma isteği uyandırdı. cycle2-q16\new participants\Participant-16

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Uzun süredir içinde bulunduğum ODTÜ kampüsünde böyle bir yerleşke olduğunu öğrendiğim için heyecanlandırdı ve gidip yerinde görme isteği uyandırdı. cycle2-q16\new participants\Participant-13
2.5.3.3 attracted	İlgimi çekti ve merak uyandırdı. cycle2-q16\new participants\Participant-08
	Gidip ziyaret etme isteği uyandırdı cycle2-q16\new participants\Participant-09
2.5.3.4 enjoyed	Eski uygarlıklar hakkında bilgiler öğrenmek tatmin edici ve hayranlık uyandırıcıydı. cycle2-q16\new participants\Participant-10
	Görseller ve hikâye tarzı anlatım keyif vericiydi. cycle2-q16\new participants\Participant-19
	Farklı şeyler, farklı kültürler, yeni bilgiler öğrenmeyi görmeyi severim. Sıkılmadım ve zevk aldım. cycle2-q16\old participants\Participant-04
	Hoşuma gitti zevkli takip ettim. cycle2-q16\old participants\Participant-07
2.5.3.5 good	İyi cycle2-q16\new participants\Participant-14
	Şimdiki ana o kadar dalmışım ki geçmişle ilgili bir konuyu inceleyince aynı dertler, aynı heyecanları farklı bir şekilde de olsa yaşamış eski bir topluluğu görünce iyi hissettirdi. cycle2-q16\old participants\Participant-03
2.5.3.6.1 felt happy and sad for the people who lived in the same lands	Ankara gibi sevdiğim bir şehirde bulunduğum konumun yakınlarında böyle kişilerin yaşamış olduğu, birliktelikleri, güçleri oldukça güzelmiş fakat onlarda bizler gibi rekabet hayatına girmişler. Mutlu ve hüzünlü hissettirdi. cycle2-q16\new participants\Participant-17
2.5.3.6.2 felt good to live in the same lands with the old communities	Hem iyi hissettirdi hem de kötü. İyi hissettim çünkü Anadolu'ya karakterini kazandıran birçok küçük topluluğun yanı başımızda olduğunu öğrendim. Kötü hissettiren şey ise bundan haberimin olmayıştıydı. Diğer yandan da üzülmüş hissettim. Bizden 6500 yıl önce yaşamış bir insan topluluğu, bıraktıkları kadarıyla onları bilebiliyoruz. cycle2-q16\new participants\Participant-23
2.5.3.6.3 felt happy to live in the same lands with such a community	Ankara gibi sevdiğim bir şehirde bulunduğum konumun yakınlarında böyle kişilerin yaşamış olduğu, birliktelikleri, güçleri oldukça güzelmiş fakat onlarda bizler gibi rekabet hayatına girmişler. Mutlu ve hüzünlü hissettirdi. cycle2-q16\new participants\Participant-17
2.5.3.6.4 felt excited to live in the lands with such a community	Uzun süredir içinde bulunduğum ODTÜ kampüsünde böyle bir yerleşke olduğunu öğrendiğim için heyecanlandırdı ve gidip yerinde görme isteği uyandırdı. cycle2-q16\new participants\Participant-13
2.5.3.6.5 felt good for reading about the past life in the lands i live	Çok keyif alarak okudum. Yaşadığım yerde eskiden nasıl bir yaşamın olduğunu okumak çok güzeldi. cycle2-q16\new participants\Participant-11

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
2.5.3.6.6 felt good to look different to the lands	Günümüz yerleşkelerinin öncesinde yaşayan toplulukları görsel destekleri ile incelemek bölgeye daha farklı bakmam gerektirdiğini hissettirdi. cycle2-q16\new participants\Participant-15
2.5.3.6.7 felt surprised to live in the same lands with an old community	Benzer yaşam şekillerini ve ritüelleri daha önce Alacahöyük'te ve Çorum'daki arkeoloji müzesinde görmüştüm. Ancak bu kadar yakınımızda böyle bir topluluğun yaşadığını bilmek beni şaşırttı. Neden hiç haberimiz yok diye düşündürdü. cycle2-q16\new participants\Participant-20
2.5.3.7 informed	
2.5.3.7.1 sad about knowing little about the past	Kendi tarihimiz ile ilgili ne kadar az bilgiye sahip olduğumu düşündüm. cycle2-q16\new participants\Participant-22
2.5.3.7.2 felt bad about not knowing before	Hem iyi hissettirdi hem de kötü. İyi hissettim çünkü Anadolu'ya karakterini kazandıran birçok küçük topluluğun yanı başımızda olduğunu öğrendim. Kötü hissettiren şey ise bundan haberimin olmayışydı. Diğer yandan da üzülmüş hissettim. Bizden 6500 yıl önce yaşamış bir insan topluluğu, bıraktıkları kadarıyla onları bilebiliyoruz. cycle2-q16\new participants\Participant-23
2.5.3.7.3 recognized that i was limited to iconic information	Geçmişe dair çok fazla bilgi sahibi olmadığım ve kafamda yer alan ikonik bilgilerle sınırlı kaldığımı farkettim. cycle2-q16\old participants\Participant-01
2.5.3.7.4 got informed	Çok bilgilendiriciydi cycle2-q16\new participants\Participant-24
	Bu anlatıyı incelemek bende bir his uyandırmadı; ama Koçumbeli'nde yaşayan topluluk ile ilgili bilgi sahibi oldum. cycle2-q16\new participants\Participant-21
2.5.3.7.5 questioned my knowledge about the past	Geçmiş yıllara ait zaman bilgimi sorgulattı. cycle2-q16\new participants\Participant-18
	Kitap okuyormuşçasına okudum önceki doldurduğum formla okuduklarımız arasındaki farkları düşündüm çoğunlukla. Farklı bir şeyler çıkar mı tahminlerim doğru mu diye düşündüm. cycle2-q16\new participants\Participant-12
2.6 C-6: Narrative Preferences	
2.6.1 museum perspective	
2.6.1.1 ordinary	Buluntuların gösterimi bende herhangi bir olumlu- olumsuz düşünce yaratmadı. Arkeolojik buluntularla ilgili yazılı metinlerde genelde bu şekilde bir gösterim söz konusu. cycle2-q17\old participants\Participant-01
2.6.1.2 as it is needed to be	Eserlerin daha farklı bir şekilde gösterilebileceğini düşünmüyorum. cycle2-q17\old participants\Participant-05
2.6.1.3 needed to be accessible by the public	Bu sorudan sergilenme biçimini anlıyorum. Gösterimin ODTÜ ile sınırlı olması, bu topluluğa dair bilgimizin az olmasıyla da paralel olduğunu düşünüyorum. Özellikle ODTÜ'ye ODTÜ'lülerden başkalarının girmekte yaşadığı zorlukları da düşünürsek, bu gibi tarihsel öğelerin herkesin

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	rahatlıkla ulaşabileceği alanlarda olmasını daha makul buluyorum. cycle2-q17\new participants\Participant-23
2.6.1.4 artefacts are in good condition	Gayet modern korunaklı ve zarar verilmeden sergilenmiş. cycle2-q17\new participants\Participant-10
2.6.2 improvement feedbacks	
2.6.2.1 text alignment could be better	Eser başlıkları sağ üst köşede olduklarından önce göremedim sonra fark edince basa donup yeniden okudum. Buluntuların isimleri verilmiş ama nasıl kullanıldıkları ile ilgili bilgi göremedim. cycle2-q17\new participants\Participant-12
2.6.2.2 more information could be given	Eserlerin gösterimi iyi fakat daha fazla bilgi ile sunulabilirdi. cycle2-q17\new participants\Participant-17
2.6.2.3 showing the relation between text and visuals	Eserlerin/buluntuların gösterim biçimi oldukça yerinde olmuş. Buluntuların ölçüleri ile ilgili bilgi verilmesi de uygun olmuş. Belki müzelerde belirtildiği gibi hangi dönem yapıldığına dair bir bilgi mevcut ise o da eklenebilir. Toplulukla ilgili yapılmış çizimleri de çok beğendim. Bu çizimlerin altında çizimle ilgili bilginin ve çizimlerin alındığı kaynağın yazılacağını tahmin ediyorum. Bir de çizimlerin ve pek tabii eserlerle ilgili görsellerin metin ile ilişkilendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Aynı görseli birden fazla kullanmak (sayfa 4te yer alan çizimler sayfa 5te ve sayfa 13te de yer alıyor.) doğru mudur ondan pek emin değilim. cycle2-q17\new participants\Participant-21
2.6.2.4 showing how the artefacts were used	Tarihleri ve buldukları bölge belirtildiği için güzel ancak dönem koşullarında nasıl kullanıldıklarına dair görsellerle ya da animasyonlarla sunulmaları daha etkili olur. cycle2-q17\new participants\Participant-13
	Eser başlıkları sağ üst köşede olduklarından önce göremedim sonra fark edince basa donup yeniden okudum. Buluntuların isimleri verilmiş ama nasıl kullanıldıkları ile ilgili bilgi göremedim. cycle2-q17\new participants\Participant-12
2.6.3 positive feedbacks	
2.6.3.1 having maps and dates were good	Tarihleri ve buldukları bölge belirtildiği için güzel ancak dönem koşullarında nasıl kullanıldıklarına dair görsellerle ya da animasyonlarla sunulmaları daha etkili olur. cycle2-q17\new participants\Participant-13
2.6.3.2 helped to picture the past	Çanak, çömlek, dokuma ve ritüeller için yapılan çizimler çok hoş. Bize o dönemdeki yaşantıları betimliyorlar. cycle2-q15\new participants\Participant-16
	Siyah zemin üzerine eklenen temsili el çizimlerini dönemi yansıtmak adına yararlı buldum. cycle2-q17\new participants\Participant-20
	Hayal etmek için oldukça yararlı. cycle2-q17\new participants\Participant-22
2.6.3.3 illustrations were good	Çanak, çömlek, dokuma ve ritüeller için yapılan çizimler çok hoş. Bize o dönemdeki yaşantıları betimliyorlar. cycle2-q15\new participants\Participant-16

Codes	Coded segments (see Appendix I for the answers of participants)
	Çanak çömlek görselleri ve illüstrasyonları gayet başarılı ve metinlerle uyumluydu. cycle2-q15\new participants\Participant-08
	Dokuma tezgahlarıyla ilgili görsel. Tekstil ürünü için üretimin en temelinden son aşamasına kadar tüm adımlarını görmemi sağladığı için. O dönem şartlarında da ne kadar zor ama ne kadar değerli olduğunu hissetmeme sebep oldu. cycle2-q15\new participants\Participant-13
	Çizimler çok güzel etkileyici cycle2-q15\new participants\Participant-09
	Küp mezar illüstrasyonu beni etkiledi. Ölü bedenleri nasıl küpün içerisine sığdırdıklarına dair düşündüm. Ayrıca ölü beden ne ifade ettiğini, ölümün nasıl bir olgu olarak karşılandığını merak ettim. cycle2-q15\old participants\Participant-01
2.6.3.4 clear and precise	Gayet net, anlaşılır ve ilgi çekici bir biçimde gösterilmiş. cycle2-q17\new participants\Participant-11
	Açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum. cycle2-q17\new participants\Participant-15
	Açıklayıcı ve net cycle2-q17\new participants\Participant-19
	Müzeye gitmedim fakat dokümandakiler net bir şekilde sergilenmiş. cycle2-q17\new participants\Participant-18
	Anlaşılır ve detaylı. cycle2-q17\new participants\Participant-16
	Gayet açıklayıcı metinlere destek olmuş. cycle2-q17\new participants\Participant-08
	Açıklayıcı, anlaşılır cycle2-q17\new participants\Participant-09
	Çok netlerdi. Yanlarında gerekli bilgilerin olması da gösterim açısından iyiydi. cycle2-q17\old participants\Participant-04
2.6.3.5 nice	Çok güzel ve yararlı cycle2-q17\new participants\Participant-14
	Eserin fotoğrafı netti. İsmi ve gerekli özelliklerin verilmesi güzeldi. cycle2-q17\new participants\Participant-24
2.6.3.6 attractive	Gayet net, anlaşılır ve ilgi çekici bir biçimde gösterilmiş. cycle2-q17\new participants\Participant-11
	Etkileyiciydi ilgimi dağıtmıyordu. cycle2-q17\old participants\Participant-03

H. ANSWERS OF PARTICIPANTS TO QUESTIONS IN CYCLE-1

Note that the participant nickname is not given because of the privacy reasons.

Participant ID: P-01

İncelenen Anlatı:

Geleneksel

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Kadın

Çalışma Durumunuz:

Tam Zamanlı Çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

cycle1-q01: Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Geçmiş denildiğinde aklıma gelen 2 görüntü var. İlki Antik Mısır ve piramit görseli. Diğeri ise Antik Yunan'da bir toplum

cycle1-q02: Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Genelde geçmişle ilgili bir şeyler öğrenmek beni heyecanlandırır.

cycle1-q03: Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Antik Yunan'da yaşam nasıl çok merak ediyorum. Mümkünse o zamanda yaşayarak o dönemi tecrübe etmek isterdim

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 2 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

cycle1-q04: 4500 yıl öncesinde yaşam ile ilgili aklınıza ne geliyor?

Pek bir şey düşünmüyorum. Çok eski, çok daha ilkel olduğunu düşündüğüm bir durum. İlk insanlar, çok basit ve güdüleriyle yaşayan insanlar.

cycle1-q05: 4500 yıl öncesinde yaşamak ister miydiniz? Neden?

Herhangi bir ilişkiler bütünü, düzen olmadığı için istemezdim. Şaşırarak, sorgulayacak bir şey olmadığı için istemezdim.

cycle1-q06: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Çok farklı şeyler düşündürmedi. Bu tarz şeylerle ilgili çocukken okudum. Sadece beni şaşırttığı nokta, Ankara da böyle bir yerin olması ve 4500 yıl öncesinin o kadar da ilk olmadığını düşündürdü.

cycle1-q07: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamın nasıl olduğunu hayal ediyorsunuz? (Evler, günlük yaşam, insanların kullandıkları araçlar, üretim, iş yükü vs.)

Bir toplumsal düzenin olduğunu fark ettim, insanlar arası kurallar, normlar var. Gelişen bir toplumsal düzen var. Özel mülkiyetin olduğu, yönetimin, devlet kavramının olduğu bir toplumsal düzenleri var. Ev düzeni ilginç geldi. Dini figürlerin kadın bedenleri üzerinden yansıtılması toplumsal cinsiyet gibi bir ayrımın olmadığını düşündüm. Öyle bir ayrım varsa da kadının daha pozitif durumda olduğunu düşündüm. İkel düşünce tamamen kafamdan çıktı, Türkiye'de herhangi bir köyde sadece teknolojiden çok çok geri olduğu, toplumsal cinsiyet rollerinin çok şekillenmediği bir hali geldi. Üretimi pamuktan vs. yaptıkları için çok fazla dokuma işleri de olduğu için kadın ve erkeğin üretimde eşitlik içinde olduğu bir sistem düşündüm. Özel mülkiyet var ama çok sınıfsal fark olduğunu düşünmüyorum.

Cycle1-q08: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamış olan insanlarla birlikte yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Eğer şu anki bilgi- görgüm ile yaşama şansım varsa yaşamak isterdim. Çünkü bana Koçumbeli'yi cazip kılan şey daha önce deneyimlemediğim ve günlük pratiklerimden çok farklı yaşam, insan ilişkileri, çeşitli aletlerin kullanımı ve buna bakış açıları ve düşünme şekillerini görme fırsatı. Ancak eğer oradaki her birey gibi Koçumbeli'de doğsam- büyüsem- yaşasam bu şu an yaşadığım hayattan farksız olurdu çünkü bir başka olan bilmeden, kendi rutinlerimde yaşadım. Dolayısıyla istemezdim.

Cycle1-q09: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne sormak isterdiniz?

Günlük yaşamlarını, bir günlerini nasıl geçirdiklerini sormak isterdim. Bir de şikâyet ettiği şey ne? O dönemin şartlarında neyin yoksunluğunu yaşadılar? Acaba o dönemde de aynı sorunlar var mıydı? Acaba orada bugünün probleminin bir kaynağını bulabilir miyiz?

Cycle1-q10: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne söylemek isterdiniz?

Şanslı olduklarını söylemek isterdim. Daha özgür bir ortamda keşfedecek çok daha fazla şey olduğu için böyle düşünüyorum.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Muhtemelen var ama ne olduğuna dair bir fikrim yok.

Cycle1-q12: Böyle bir anlatıyı ziyaret etmek size ne hissettirdi?

İyi hissettirdi. Çocukluğumdan beri böyle şeylere meraklıyım. Bir şeylerin gelişimini hayal etmek, geçmişe ve deneyime yönelik şeyleri düşünmek iyi hissettiriyor. Uzak ya da yakın tarih hiç fark etmez. Çocukken beni böyle şeyler çok heyecanlandırdığından şu anda da bunları düşününce çocukken yaşadığım heyecanı hissediyorum.

Cycle1-q13: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

İdollerin kadın bedeni üzerinden şekillendirilmesi ve hayvanların kötürüm olarak sembolize edilmesi. Kadın ve hayvanlar günümüzde ötekileştiriliyor, o dönem böyle bir ötekileştirme yokmuş gibi geldi. Bununla ilişkilendirdiğim için ilgimi çekti.

Cycle1-q14: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

İllüstrasyon görmek isterdim. Kafamda hayal edemediğim halini görmeyi isterdim. Koçumbeli ile ilgili de yine kalıntı fotoğraflarının illüstrasyonunu görmek isterdim.

Cycle1-q15: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Biraz az korunmuş, özensiz bir gösterim olduğunu düşünüyorum. Kafamdaki müzelerdeki gibi bir gösterim yoktu. Numaralandırma vs. gibi.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 3 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

Cycle1-q16: Hangi anlatıyı tercih ederdiniz, nedeniyle birlikte yazabilir misiniz? (İlk Anlatı ya da İkinci Anlatı olarak belirtmenizi rica ederim.)

Alternatif anlatı fazla romantik geldi. O dönemde insanların öyle çok uzaklara gitme gibi hayallerinin olduğunu düşünüyorum. Ama yine de ikinciyi tercih ederdim. Çünkü birinci ağızdan anlatım var. İlk gönderide deki gibi görseller ama altına o anı kafamda daha iyi canlandırmama yardımcı olduğu için. Gerçekleri görmüş olmak, üstüne kafamda canlandırmama yardımcı olacak şeylerin olmasını isterdim.

Table 73 Codification of the answers from P-01 in Cycle-1

Coded Segments	Codes
Geçmiş denildiğinde aklıma gelen 2 görüntü var. İlk Antik Mısır ve piramit görseli. Diğeri ise Antik Yunan'da bir toplum	cycle1-q01, ancient period
Genelde geçmişle ilgili bir şeyler öğrenmek beni heyecanlandırır.	cycle1-q02, excited
Antik Yunan'da yaşam nasıl çok merak ediyorum. Mümkünse o zamanda yaşayarak o dönemi tecrübe etmek isterdim	cycle1-q03, life in ancient times
Pek bir şey düşünmüyorum. Çok eski, çok daha ilkel olduğunu düşündüğüm bir durum. İlk insanlar, çok basit ve güdülerıyla yaşayan insanlar.	cycle1-q04, very early, primitive
Herhangi bir ilişkiler bütünü, düzen olmadığı için istemezdim. Şaşıracak, sorgulayacak bir şey olmadığı için istemezdim.	cycle1-q05, no complex relations, no social order
Çok farklı şeyler düşündürmedi. Bu tarz şeylerle ilgili çocukken okudum. Sadece beni şaşırttığı nokta, Ankara'da böyle bir yerin olması ve 4500 yıl öncesinin o kadar da ilk olmadığını düşündürdü.	cycle1-q06, as it is

<p>Bir toplumsal düzenin olduğunu fark ettim, insanlar arası kurallar, normlar var. Gelişen bir toplumsal düzen var. Özel mülkiyetin olduğu, yönetimin, devlet kavramının olduğu bir toplumsal düzenleri var. Ev düzeni ilginç geldi. Dini figürlerin kadın bedenleri üzerinden yansıtılması toplumsal cinsiyet gibi bir ayırım olmadığını düşündüm. Öyle bir ayırım varsa da kadının daha pozitif durumda olduğunu düşündüm. İlkel düşünce tamamen kafamdan çıktı, Türkiye'de herhangi bir köyde sadece teknolojiden çok çok geri olduğu, toplumsal cinsiyet rollerinin çok şekillenmediği bir hali geldi. Üretimi pamuktan vs. yaptıkları için çok fazla dokuma işleri de olduğu için kadın ve erkeğin üretimde eşitlik içinde olduğu bir sistem düşündüm. Özel mülkiyet var ama çok sınıfsal fark olduğunu düşünmüyorum.</p>	<p>cycle1-q07, less/no class difference than today, existence of social order, not a primitive society, private property, figurines as religious idols, women in a more positive position, unformed gender roles</p>
<p>Eğer şu anki bilgi ve görgüm ile yaşama şansım varsa yaşamak isterdim. Çünkü bana Koçumbeli'yi cazip kılan şey daha önce deneyimlemediğim ve günlük pratiklerimden çok farklı yaşam, insan ilişkileri, çeşitli aletlerin kullanımı ve buna bakış açıları ve düşünme şekillerini görme fırsatı. Ancak eğer oradaki her birey gibi Koçumbeli'de doğsam- büyüsem- yaşasam bu şu an yaşadığım hayattan farksız olurdu çünkü bir başka olan bilmeden, kendi rutinlerimde yaşadım. Dolayısıyla istemezdim.</p>	<p>isterdim, cycle1-q08, very different than the present</p>
<p>Şanslı olduklarını söylemek isterdim. Daha özgür bir ortamda keşfedecek çok daha fazla şey olduğu için böyle düşünüyorum.</p>	<p>you are lucky, cycle1-q09, more free environment than today</p>
<p>Günlük yaşamlarını, bir günlerini nasıl geçirdiklerini sormak isterdim. Bir de şikâyet ettiği şey ne? O dönemin şartlarında neyin yoksunluğunu yaşadılar? Acaba o dönemde de aynı sorunlar var mıydı? Acaba orada bugünün probleminin bir kaynağını bulabilir miyiz?</p>	<p>cycle1-q10, daily life, concerns</p>
<p>Muhtemelen var ama ne olduğuna dair bir fikrim yok.</p>	<p>cycle1-q12, no idea but there is</p>
<p>İyi hissettirdi. Çocukluğumdan beri böyle şeylere meraklıyım. Bir şeylerin gelişimini hayal etmek, geçmişe ve deneyime yönelik şeyleri düşünmek iyi hissettiriyor. Uzak ya da yakın tarih hiç fark etmez. Çocukken beni böyle şeyler çok heyecanlandırdığından şu anda da bunları düşününce çocukken yaşadığım heyecanı hissediyorum.</p>	<p>cycle1-q14, felt good by imagining the development</p>
<p>İdollerin kadın bedeni üzerinden şekillendirilmesi ve hayvanların kötürüm olarak sembolize edilmesi. Kadın ve hayvanlar günümüzde ötekileştiriliyor, o dönem böyle bir ötekileştirme yokmuş gibi geldi. Bununla ilişkilendirdiğim için ilgimi çekti.</p>	<p>cycle1-q13, no marginalization like today, mutilated animal figurines, idols shaped as female body</p>
<p>İllüstrasyon görmek isterdim. Kafamda hayal edemediğim halini görmeyi isterdim. Koçumbeli ile ilgili de yine kalıntı fotoğraflarının illüstrasyonunu görmek isterdim.</p>	<p>cycle1-q11, needs illustrations</p>
<p>Biraz az korunmuş, özensiz bir gösterim olduğunu düşünüyorum. Kafamdaki müzelerdeki gibi bir gösterim yoktu. Numaralandırma vs. gibi.</p>	<p>cycle1-q15, needs numbering</p>

Alternatif anlatı fazla romantik geldi. O dönemde insanların öyle çok uzaklara gitme gibi hayallerinin olduğunu düşünmüyorum. Ama yine de ikinciye tercih ederdim. Çünkü birinci ağızdan anlatım var. İlk gönderide deki gibi görseller ama altına o anı kafamda daha iyi canlandırmama yardımcı olduğu için. Gerçekleri görmüş olmak, üstüne kafamda canlandırmama yardımcı olacak şeylerin olmasını isterdim.

cycle1-q16, authentic, helps to picture the past, prefer first hand narration

Participant ID: P-02

İncelenen Anlatı:

Özgün

ANSWERS TO THE QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Kadın

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE-1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle1-q01: Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Savaşlar, mücadeleler

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Nostalji

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Spesifik olarak aklıma bir şey gelmiyor

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 2 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

cycle1-q04: 4500 yıl öncesinde yaşam ile ilgili aklınıza ne geliyor?

İnsanlar muhtemel mağaralarda yaşamaya geçmemişlerdir. Avcı toplayıcı şekilde yaşıyorlardır. Ama Koçumbeli 4500 yıl öncesine aitse bir yerleşke vardır. Kadınlar bir köşede yemek yapıyor, erkekler geyik falan avlıyorlar. Çocuklar da etrafta küçük işlerle uğraşıyorlar.

cycle1-q05: 4500 yıl öncesinde yaşamak ister miydiniz? Neden?

Yaşamak istemezdim. Uzaktan izlemek isterdim. Çünkü şimdiyi biliyorum, şimdinin imkanlarını biliyorum. Orada daha az insan var seyahat etme, dünyayı görme şansım olmazdı.

Cycle1-q06: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Daha yakın hissettim kendimi onlara. Orada birini alıp buraya koysak her şeyden ne kadar çok olduğunu gördüğüne şaşırırdı.

Cycle1-q07: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamın nasıl olduğunu hayal ediyorsunuz? (Evler, günlük yaşam, insanların kullandıkları araçlar, üretim, iş yükü vs.)

Köy hayatına benziyor. Gününe ekin ekip koyun güderek geçiriyor.

Cycle1-q08: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamış olan insanlarla birlikte yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Onlar burada yaşayacaksa olabilir ama ben gitmezdim. Onlar anlatırlardı kendi yaşamlarını. Ama ben oraya gitsem köy hayatından çok sıkılırdım.

Cycle1-q09: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne sormak isterdiniz?

Hayatınızdan memnun musunuz? Nerede olmak isterdiniz? Gördüğüm paylaşımlardan yola çıkarak nasıl bir arayış içinde olduklarını bilmek isterdim. Geleceği nasıl hayal ediyorlar?

Cycle1-q10: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne söylemek isterdiniz?

Güzel soru. Yeni şeyler öğrenmek için okumalarını, hayatın o kadar da sınırlı olmadığını araştırmaya ve öğrenmeye devam etmelerini söyledim.

Cycle1-q11: Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

4500 yılda hala aynı insanlarız. Hala benzer gelenekler, inanışlar var. Onlarda düğünlere gidiyor biz de. Hediyeler yine benzer şekilde devam ediyor. Biz de benzer hayallere sahibiz. Sadece kalabalıklaşmışız.

Cycle1-q12: Böyle bir anlatıyı ziyaret etmek size ne hissettirdi?

Ne kadar cahil olduğumu daha iyi anladım. Birbirlerine hediye vermelerine şaşırırdım. Arkadaşlık, komşuluk ilişkileri şaşırttı. Normalde müzelere gittiğimde kafamda canlandıramıyor muydum? İnsanların orada neler yaşadığını görmek için, o duyguyu hissetmek için gidiyorum daha çok.

Cycle1-q13: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Uzaklara gitmek isteyen kızdan etkilendim. Kendime benzettim.

Cycle1-q14: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Coğrafi yapısı, yemekleri ile ilgili şeyler görmek isterdim.

Cycle1-q15: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Karanlık geldi biraz çizimler, daha gerçekçi olsa daha güzel olurdu.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 3 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

Cycle1-q16: Hangi anlatıyı tercih ederdiniz, nedeniyle birlikte yazabilir misiniz? (İlk Anlatı ya da İkinci Anlatı olarak belirtmenizi rica ederim.)

İlk anlatı. Alternatif anlatıdaki bilgileri başka yerde de bulabilirim. İlk anlatı daha çok merak ediyordum.

Table 74 Codification of the answers from P-02 in Cycle-1

Coded Segments	Codes
Savaşlar, mücadeleler	cycle1-q01, past events
Nostalji	cycle1-q02, nostalgia
Spesifik olarak aklıma bir şey gelmiyor	cycle1-q03, nothing
İnsanlar muhtemel mağaralarda yaşamaya geçmemişlerdir. Avcı toplayıcı şekilde yaşıyorlardır. Ama Koçumbeli 4500 yıl öncesine aitse bir yerleşke vardır. Kadınlar bir köşede yemek yapıyor, erkekler geyik falan avlıyorlar. Çocuklar da etrafta küçük işlerle uğraşıyorlar.	cycle1-q04, very early, before cave life, hunter gatherer, men as hunters, women as housekeepers
Yaşamak istemezdim. Uzaktan izlemek isterdim. Çünkü şimdiki biliyorum, şimdinin imkanlarını biliyorum. Orada daha az insan var seyahat etme, dünyayı görme şansım olmazdı.	cycle1-q05, limited facilities
Daha yakın hissettim kendimi onlara. Düşündüğümünden çok daha gelişmişler. Orada birini alıp buraya koysak her şeyden ne kadar çok olduğunu gördüğüne şaşırırdı.	cycle1-q06, as it is, less abundance, closer to me
Köy hayatına benziyor. Gününe ekin ekip koyun güderek geçiyor.	cycle1-q07, village life
Onlar burada yaşayacaksa olabilir ama ben gitmezdim. Onlar anlatırlardı kendi yaşamlarını. Ama ben oraya gitsem köy hayatından çok sıkılırdım.	istemezdim, cycle1-q08, boring life
Güzel soru. Yeni şeyler öğrenmek için okumalarını, hayatın o kadar da sınırlı olmadığını araştırmaya ve öğrenmeye devam etmelerini söyledim.	cycle1-q09, have a lot of to learn
Hayatınızdan memnun musunuz? Nerede olmak isterdiniz? Gördüğüm paylaşımlardan yola çıkarak nasıl bir arayış içinde olduklarını bilmek isterdim. Geleceği nasıl hayal ediyorlar?	cycle1-q10, satisfaction, thoughts about the future
4500 yılda hala aynı insanlarız. Hala benzer gelenekler, inanışlar var. Onlarda düğünlere gidiyor biz de. Hediyeler yine benzer şekilde devam ediyor. Biz de benzer hayallere sahibiz. Sadece kalabalıklaşmışız.	cycle1-q12, lot of things are still the same

Ne kadar cahil olduğumu daha iyi anladım. Birbirlerine hediye vermelerine şaşırdım. Arkadaşlık, komşuluk ilişkileri şaşırttı. Normalde müzelere gittiğimde kafamda canlandıramıyor muydum? İnsanların orada neler yaşadığını görmek için, o duyguyu hissetmek için gidiyorum daha çok.	cycle1-q14, developed human relations, surprised by human relations
Uzaklara gitmek isteyen kızdaki etkilendim. Kendime benzettim.	cycle1-q13, the character like me that would like to go far away
Coğrafi yapısı, yemekleri ile ilgili şeyler görmek isterdim.	cycle1-q11, what they eat, topography
Karanlık geldi biraz çizimler, daha gerçekçi olsa daha güzel olurdu.	cycle1-q15, prefer more realistic visuals
İlk anlatı. Alternatif anlatıdaki bilgileri başka yerde de bulabilirim. İlk anlatı daha çok merak ediyordum.	cycle1-q16, authentic, cannot be found elsewhere, an intriguing narrative

Participant ID: P-03

İncelenen Anlatı:

Geleneksel

Yaşınız:

25-34

ANSWERS TO THE QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cinsiyetiniz:

Erkek

Çalışma Durumunuz:

Çalışmıyor

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Cycle1-q01: Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Geriye dönüp gözlemleyemediğimiz zaman.

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

İnsanın odak noktasının nereye evirildiğini.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Büyük patlama

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 2 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

cycle1-q04: 4500 yıl öncesinde yaşam ile ilgili aklınıza ne geliyor?

Tarım devrimi gerçekleşmiş, dinler var, daha fazla birlikte yaşadıklarını.

cycle1-q05: 4500 yıl öncesinde yaşamak ister miydiniz? Neden?

İstemezdim.

Cycle1-q06: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

İnsanlar her şekilde hayata kalması güdüsüyle bir şekilde uyum sağlayıp ellerindeki imkanlarla yapabileceklerini en üst limitini yapmışlar.

Cycle1-q07: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamın nasıl olduğunu hayal ediyorsunuz? (Evler, günlük yaşam, insanların kullandıkları araçlar, üretim, iş yükü vs.)

Antalya'nın köylerine çok benziyor. Yapılar, hayvancılık vs. Hem bir kaygın var hem de kaygısızlık. Hayatı güzel mutlu bir şekilde yaşadıklarını düşünüyorum.

Cycle1-q08: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamış olan insanlarla birlikte yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

İsterdim, güzel bir tecrübe olurdu.

Cycle1-q09: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne sormak isterdiniz?

Hayatın manası ne? Hayattan ne öğrendiniz?

Cycle1-q10: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne söylemek isterdiniz?

Birbirinizi sevin, empati kurun, bencil olmayın. Geçmişte olan bencillikler sonra bize yansıyor.

Cycle1-q11: Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Geçmişimizi bilmezsek geleceğimizi üstüne kuramayız.

Cycle1-q12: Böyle bir anlatıyı ziyaret etmek size ne hissettirdi?

Tarihçi gözünden baktığım için hem şaşırdım hem şaşırmadım. Aynı coğrafya olduğu için aşağı yukarı aynı kültür. İnsanların sanat kaygısı olması şaşırttı. Estetik kaygıları var, yaşamak için yaşamıyorlar. Sanatla uğraştıklarından empati duygularının da gelişmiş olduğunu düşündüm.

Cycle1-q13: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Küçük delikli nesnelere, mühürler. İşlemesi yüksek küçük şeyler, detaylı şeyler ilgimi çekiyor.

Cycle1-q14: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Dini ritüeller nerede gerçekleşiyor, hayvanlar nerede tutuluyordu, nasıl mobilize oluyorlardı?

Cycle1-q15: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Daha net fotoğraflar olabilirdi, uzun yazılar okumak istemezdim. Modern topluma uygun olması için daha cheesy olmalıydı.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 3 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

Cycle1-q16: Hangi anlatıyı tercih ederdiniz, nedeniyle birlikte yazabilir misiniz? (İlk Anlatı ya da İkinci Anlatı olarak belirtmenizi rica ederim.)

Kişisel olarak 1. anlatıyı tercih ederdim. Ama akademik kimliğimden kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Sıradan bir insan olsam bunu ilk kez gören bir insan olsam 2. anlatıyı tercih ederdim. Hem görsel var hem de gerçekliği olan bilgi ve eğlence bir anlatım var.

Table 75 Codification of the answers from P-03 in Cycle-1

Coded Segments	Codes
Geriye dönüp gözlemleyemediğimiz zaman.	cycle1-q01, time out of sight
İnsanın odak noktasının nereye evirildiğini.	cycle1-q02, thoughtful, to learn about the future
Büyük patlama	cycle1-q03, formation of universe
Tarım devrimi gerçekleşmiş, dinler var, daha fazla birlikte yaşadıklarını.	cycle1-q04, as it is, developing feeling of togetherness, agricultural activities, existence of religious beliefs
İstemezdim.	cycle1-q05
İnsanlar her şekilde hayata kalması güdüsüyle bir şekilde uyum sağlayıp ellerindeki imkanlarla yapabileceklerini en üst limitini yapmışlar.	cycle1-q06, ever existing survival instinct
Antalya'nın köylerine çok benziyor. Yapılar, hayvancılık vs. Hem bir kaygın var hem de kaygısızlık. Hayatı güzel mutlu bir şekilde yaşadıklarını düşünüyorum.	cycle1-q07, as it is, happy life, village life
İsterdim, güzel bir tecrübe olurdu.	isterdim, cycle1-q08
Birbirinizi sevin, empati kurun, bencil olmayın. Geçmişte olan bencillikler sonra bize yansıyor.	do not be selfish for the future, cycle1-q09, selfishness
Hayatın manası ne? Hayattan ne öğrendiniz?	cycle1-q10, meaning of life
Geçmişimizi bilmezsek geleceğimizi üstüne kuramayız.	cycle1-q12, the future is built on the past
Tarihçi gözünden baktığım için hem şaşırdım hem şaşırmadım. Aynı coğrafya olduğu için aşağı yukarı aynı kültür. İnsanların sanat kaygısı olması şaşırttı. Estetik kaygıları var, yaşamak için yaşamıyorlar. Sanatla uğraştıklarından empati duygularının da gelişmiş olduğunu düşündüm.	cycle1-q14, developed sense of empathy, existence of art, not surprised as the culture is similar, surprised by the sense of art

Küçük delikli nesnelere, mühürler. İşlemesi yüksek küçük şeyler, detaylı şeyler ilgimi çekiyor.	cycle1-q13, embroidered little objects
Dini ritüeller nerede gerçekleşiyor, hayvanlar nerede tutuluyordu, nasıl mobilize oluyorlardı?	cycle1-q11, where animals were kept, transportation, where religious rituals were held
Daha net fotoğraflar olabilirdi, uzun yazılar okumak istemezdim. Modern topluma uygun olması için daha cheesy olmalıydı.	cycle1-q15, needs more quality visuals, prefer shorter text
Kişisel olarak 1. anlatıyı tercih ederdim. Ama akademik kimliğimden kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Sıradan bir insan olsam bunu ilk kez gören bir insan olsam 2. anlatıyı tercih ederdim. Hem görsel var hem de gerçekliği olan bilgi ve eğlence bir anlatım var.	cycle1-q16, traditional, informative, more information

Participant ID: P-04

İncelenen Anlatı:

Özgün

Yaşınız:

18-24

Cinsiyetiniz:

Erkek

Çalışma Durumunuz:

Çalışmıyor

Ekonomik Durumunuz:

Giderlerimi karşılayamıyorum.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE-1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle1-q01: Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Özlem, hasret, anılar, kırgınlıklar, sevinçler, hüznler...

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Duruma göre değişir. Eğer önemli bir şeyse neden geç öğrendiğimi sorgular ve üzülürüm. Önemsiz ise umursamam.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Sanırım hiçbir şey yok.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 2 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

cycle1-q04: 4500 yıl öncesinde yaşam ile ilgili aklınıza ne geliyor?

İlkel toplumlar, savaşlar, kabileler, peygamberler, bilimin olmadığı bir toplum.

cycle1-q05: 4500 yıl öncesinde yaşamak ister miydiniz? Neden?

İstemezdim. Teknoloji bir yana insan hakları, hukukun bu kadar geliştiği şartların olduğu bir ortamda büyüdük. Filmlerde, kitaplarda üç yüz yıl öncesinde bile işkenceler var.

Cycle1-q06: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

O dönemlere gitmek istemezdim. O dönemin insanı olmadığımı bir kez daha gördüm. Bana göre değilmiş. Çok eksik var, bir şeyi yapan ilk insan olmak istemezdim.

Cycle1-q07: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamın nasıl olduğunu hayal ediyorsunuz? (Evler, günlük yaşam, insanların kullandıkları araçlar, üretim, iş yükü vs.)

Üretimin çok olduğunu gördüm, ama çok da eksikleri var. Hayat standartları düşük, iş yükü fazla. Zorlu şartlar.

Cycle1-q08: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamış olan insanlarla birlikte yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

İsterdim. Orada da yaşayabilirdik, burada da. Absürt olacağı için hoş olurdu. Buraya gelseler ben onlara bir şeyler öğretsem, ben oraya gitsem Arog'daki gibi güzel bir macera oldu. Ben çok büyük bir kültürel şok yaşamamam da onlar çok büyük bir kültürel şok yaşarlardı.

Cycle1-q09: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne sormak isterdiniz?

Mutlu musunuz?

Cycle1-q10: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne söylemek isterdiniz?

Gelecekte mesaj göndersem onların ne kadar umurunda olur. Çay severim. Herkese benden çay derdim.

Cycle1-q11: Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Bence çok büyük bir mesajı var ama basit bir şey söylemek istemiyorum. Üstünde düşünmek gerek. İnsanlar 4500 sene öncesinde bile yaptıkları şeyleri gösterme çabası olabiliyordu diye düşündüm.

Cycle1-q12: Böyle bir anlatıyı ziyaret etmek size ne hissettirdi?

Garip buldum. Ben bu tarz farklı şeyleri severim. Çok kitap okuyan biriyim, bu tarz şeyleri severim.

Cycle1-q13: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Hepsi birbirine benzer, bütün olarak değerlendirdim. Bütün olarak hoştu. Spesifik olarak bir şey söyleyemeyeceğim.

Cycle1-q14: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Eğitim, müzik, toplu etkinlikler görmek isterdim.

Cycle1-q15: Eserlerin/bulutuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Yazıya kıyasla resimlerin daha açıklayıcı olduğunu düşündüm. Tutarlıydı.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 3 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

Cycle1-q16: Hangi anlatıyı tercih ederdiniz, nedeniyle birlikte yazabilir misiniz? (İlk Anlatı ya da İkinci Anlatı olarak belirtmenizi rica ederim.)

Geleneksel anlatıyı tercih ederdim. Bunun sebebi ise; 4500 yıl önce instagram olsaydı insanların nasıl bir paylaşım yapacağı çok önemli bir şey değil benim için. Salt bilgiye yönelik paylaşımların olması daha güzel kılıyor. Ama ilk anlatıyı da beğenmişim tabii ki.

Table 76 Codification of the answers from P-04 in Cycle-1

Coded Segments	Codes
Özlem, hasret, anılar, kırgınlıklar, sevinçler, hüznler...	cycle1-q01, memories
Duruma göre değişir. Eğer önemli bir şeyse neden geç öğrendiğimi sorgular ve üzülürüm. Önemsiz ise umursamam.	cycle1-q02, thoughtful
Sanırım hiçbir şey yok.	cycle1-q03, nothing
İlkel toplumlar, savaşlar, kabileler, peygamberler, bilimin olmadığı bir toplum.	cycle1-q04, old period, primitive society, wars, primitive, no science, prophets
İstemezdim. Teknoloji bir yana insan hakları, hukukun bu kadar geliştiği şartların olduğu bir ortamda büyüdük. Filmlerde, kitaplarda üç yüz yıl öncesinde bile işkenceler var.	cycle1-q05, no human rights, undeveloped legal system, undeveloped technology
O dönemlere gitmek istemezdim. O dönemin insanı olmadığını bir kez daha gördüm. Bana göre değilmiş. Çok eksik var, bir şeyi yapan ilk insan olmak istemezdim.	cycle1-q06, old period
Üretimin çok olduğunu gördüm, ama çok da eksikleri var. Hayat standartları düşük, iş yükü fazla. Zorlu şartlar.	cycle1-q07, low life standards, tough living conditions, lack of many things, production, too much workload
İsterdim. Orada da yaşayabilirdik, burada da. Absürt olacağı için hoş olurdu. Buraya gelseler ben onlara bir şeyler öğretsem, ben oraya gitsem Arog'daki gibi güzel bir macera oldu. Ben çok büyük bir kültürel şok yaşamasam da onlar çok büyük bir kültürel şok yaşarlardı.	isterdim, cycle1-q08, very different than the present, have a lot of to learn
Mutlu musunuz?	cycle1-q10, happiness
Gelecekte mesaj göndersem onların ne kadar umurunda olur. Çay severim. Herkese benden çay derdim.	tea for everyone on me, cycle1-q09, do not care about the future
Bence çok büyük bir mesajı var ama basit bir şey söylemek istemiyorum. Üstünde düşünmek gerek. İnsanlar 4500 sene öncesinde bile yaptıkları şeyleri gösterme çabası olabilirdi diye düşündüm.	cycle1-q12, ever existing need for assert oneself
Garip buldum. Ben bu tarz farklı şeyleri severim. Çok kitap okuyan biriyim, bu tarz şeyleri severim.	cycle1-q14, strange

Hepsi birbirine benzer, bütün olarak değerlendirdim. Bütün olarak hoştu. Spesifik olarak bir şey söyleyemeyeceğim.	cycle1-q13, nothing specific
Eğitim, müzik, toplu etkinlikler görmek istedim.	cycle1-q11, how they educate, collective activities, music
Yazıya kıyasla resimlerin daha açıklayıcı olduğunu düşündüm. Tutarlıydı.	cycle1-q15, more information, illustrations make the narrative clear
Geleneksel anlatıyı tercih ederdim. Bunun sebebi ise; 4500 yıl önce instagram olsaydı insanların nasıl bir paylaşım yapacağı çok önemli bir şey değil benim için. Salt bilgiye yönelik paylaşımların olması daha güzel kılıyor. Ama ilk anlatıyı da beğenmişim tabii ki.	cycle1-q16, traditional, informative, it is good to have mere information

Participant ID: P-05

İncelenen Anlatı:

Geleneksel

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Erkek

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimden fazla.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE-1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle1-q01: Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Geçmişte kaldı

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Mutlu

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Dinin insan olarak tanımladığı ilk homosapiens'in Dünya'ya gelişi ve yaşamı.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 2 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

cycle1-q04: 4500 yıl öncesinde yaşam ile ilgili aklınıza ne geliyor?

10000, 5000, 4500, 2000 yıl ya da 1000 yıl öncesi aynı gibi geliyor bana. İnsanların küçük kabileler halinde yaşadığı bi kısmının hala tarıma geçmediği göçebe olduğu bi dönem diye düşünüyorum.

cycle1-q05: 4500 yıl öncesinde yaşamak ister miydiniz? Neden?
İstemezdim. Geçmişte yaşamak istesem o 4500 yıl önce olmazdı.

Cycle1-q06: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?
Farklı farklı dinsel ritüelleri varmış gibi. Köy yaşamını canlandırdı gözümde.

Cycle1-q07: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamın nasıl olduğunu hayal ediyorsunuz? (Evler, günlük yaşam, insanların kullandıkları araçlar, üretim, iş yükü vs.)

Bir köyden biraz daha büyük bir yapı var gibi, mühürler, süslemeler falan bir yönetimin altında yaşayan insanların organize olmuş bir toplum var gibi. Aksi halde bu kadar detaylı sanat eseri çıkmazdı diye düşünüyorum.

Cycle1-q08: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamış olan insanlarla birlikte yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?
İstemezdim. Şu anki insanlarla yaşamak da zor ama onlarla yaşamak daha zor olurdu.

Cycle1-q09: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne sormak isterdiniz?

Geleceği nasıl düşünüyorlar? Uçan at arabası düşünüyorlar mı? Bir de dünyanın geri kalanı hakkında ne düşünüyorlar? Başka diyaralar gittiklerinde değişik hayvanlar, ejderhalar görececeklerini düşünüyorlar mı?

Cycle1-q10: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne söylemek isterdiniz?

Şu anki konumunuzu çok bozmayın, demirle falan uğraşmayın. Rahat etmek için icat edilen herşey rahatımızı bozuyor aslında.

Cycle1-q11: Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Bana bi mesaj vermedi. En eski yerleşimlerden biri Ankarada.

Cycle1-q12: Böyle bir anlatıyı ziyaret etmek size ne hissettirdi?

Çanak çömlek ilgimi çekmiyor. İlgimi çeken tek şey bildiğim bir yerde, kampüsümüzde olması. Müzelerde her yerde hep aynısını görüyoruz.

Cycle1-q13: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Ev kalıntıları.

Cycle1-q14: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Kıyafetler yoktu. Ne giyiyorlardı o ilgimi çekebilir.

Cycle1-q15: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Eserin ölçülerinin yazılması hoşuma gitti. Diğer yerlerde çok göremiyorum çünkü.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 3 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

Cycle1-q16: Hangi anlatıyı tercih ederdimiz, nedeniyle birlikte yazabilir misiniz? (İlk Anlatı ya da İkinci Anlatı olarak belirtmenizi rica ederim.)

İlkini tercih ederim çünkü tarih işi bilimsel mevzu. Şakaya alınarak anlatılmamalı. İkinci anlatıda birinci anlatı kadar bilgi veremedi. Çok lakayit geldi.

Table 77 Codification of the answers from P-05 in Cycle-1

Coded Segments	Codes
Geçmişte kaldı	cycle1-q01, bygone
Mutlu	cycle1-q02, happy
Dinin insan olarak tanımladığı ilk homosapiens'in Dünya'ya gelişi ve yaşamı.	cycle1-q03, life of first human
10000, 5000, 4500, 2000 yıl ya da 1000 yıl öncesi aynı gibi geliyor bana. İnsanların küçük kabileler halinde yaşadığı bi kısmının hala tarıma geçmediği göçebe olduğu bi dönem diye düşünüyorum.	cycle1-q04, old period, tribes, nomadic life
İstemezdim. Geçmişte yaşamak istesem o 4500 yıl önce olmazdı.	cycle1-q05
Farklı farklı dinsel ritüelleri varmış gibi. Köy yaşamını canlandırdı gözümde.	cycle1-q06, village life, existence of religious rituals
Bir köyden biraz daha büyük bir yapı var gibi, mühürler, süslemeler falan bir yönetimin altında yaşayan insanların organize olmuş bir toplum var gibi. Aksi halde bu kadar detaylı sanat eseri çıkmazdı diye düşünüyorum.	cycle1-q07, existence of social order, existence of art
İstemezdim. Şu anki insanlarla yaşamak da zor ama onlarla yaşamak daha zor olurdu.	istemezdim, cycle1-q08, life is more though
Geleceği nasıl düşünüyorlar? Uçan at arabası düşünüyorlar mı? Bir de dünyanın geri kalanı hakkında ne düşünüyorlar? Başka diyarlara gittiklerinde değişik hayvanlar, ejderhalar görececeklerini düşünüyorlar mı?	cycle1-q10, thoughts about the future, thoughts about the life in outside the settlement
Şu anki konumunuzu çok bozmayın, demirle falan uğraşmayın. Rahat etmek için icat edilen herşey rahatımızı bozuyor aslında.	do not change the way you live, cycle1-q09, more comfy than present
Bana bi mesaj vermedi. En eski yerleşimlerden biri Ankarada.	cycle1-q12, one of the oldest settlements is located in Ankara
Çanak çömlek ilgimi çekmiyor. İlgimi çeken tek şey bildiğim bir yerde, kampüsümüzde olması. Müzelerde her yerde hep aynısını görüyoruz.	cycle1-q14, old period, not interested in the artifacts
Ev kalıntıları.	cycle1-q13, house remains
Kıyafetler yoktu. Ne giyiyorlardı o ilgimi çekebilir.	cycle1-q11, whay they wear
Eserin ölçülerinin yazılması hoşuma gitti. Diğer yerlerde çok göremiyorum çünkü.	cycle1-q15, it is good to have artifact measures
İlkini tercih ederim çünkü tarih işi bilimsel mevzu. Şakaya alınarak anlatılmamalı. İkinci anlatıda birinci anlatı kadar bilgi veremedi. Çok lakayit geldi.	cycle1-q16, traditional, informative, it is good to have mere information

Participant ID: P-06

İncelenen Anlatı:

Özgün

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Erkek

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimden fazla.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE-1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle1-q01: Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Müdahale edemediğimiz zaman dilimi

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Geçmişte yaşanan şeyler hakkında bilgi sahibi olduğumda genellikle şaşırıyorum.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Yazının icadından önce bilinen ve yazıya geçirilemeyen unutulmuş bilgileri öğrenmek isterdim.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 2 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

cycle1-q04: 4500 yıl öncesinde yaşam ile ilgili aklınıza ne geliyor?

4500 yıl öncesinin Ankara versiyonu çok daha küçük ve kurak gibi düşünüyorum. Ama okuduklarıma göre Anadolu toprakları çok yeşilmiş. Ankara'nın konumuna göre insanlar belki ticaretle uğraşıyorlardı, ticaret olması için çok erken bir dönem sanırım. Çok boş bir yerdir Ankara.

cycle1-q05: 4500 yıl öncesinde yaşamak ister miydiniz? Neden?

Hayır. Bilinçli bir devir olduğunu düşünmüyorum. Şu an insan algısının daha gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Daha medenice/modern yaşamayı tercih ettiğim için istemezdim.

Cycle1-q06: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Geçmişteki insanların hayatları biraz sıkıcı gibi. Onlar da eğleniyorlar, şölen var ama günümüzdeki şartları düşününce sıkıcı gibi geldi.

Cycle1-q07: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamın nasıl olduğunu hayal ediyorsunuz? (Evler, günlük yaşam, insanların kullandıkları araçlar, üretim, iş yükü vs.)

Evlerin tek katlı, taştan evler olduğunu düşünüyorum. Günlük hayatta tarım, hayvanlar, ticaret, dokumacılık var. Çok temel ihtiyaçlara yönelik bir düzen var ve o düzeni sağlamak zorundalar. Daha çok hayatta kalmak üzerine kurulu bir düzenleri var. 21. yüzyılda hayatta kalmaktan ziyade kendini gerçekleştirme gibi bir algısı var.

Cycle1-q08: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamış olan insanlarla birlikte yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Farklı bir deneyim olabilirdi ama kültürel olarak çok şey değiştiği için ben onların hayatına ayak uyduramazdım. Belki onlar benim hayatıma daha kolay ayak uydurur. Ateş yakmak, avlanmak, dokuma yapmayı biliyorlar ama ben yapamam bunları. Doğada başarılı olamam. Daha temel olduğu için onların hayatının daha zor olduğunu düşünüyorum.

Cycle1-q09: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne sormak isterdiniz?

Değişik bir soru. Acaba onlar da denize girmek için tatile geliyorlar mıydı? Tatil algıları var mıydı? Dinlenme, eğlenme, kendine vakit ayırdıkları bir izinleri var mı yoksa sürekli çalışmak zorundalar mı?

Cycle1-q10: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne söylemek isterdiniz?

21. yüzyıl çok zor. Yaptıkları her şey çok kıymetli ve çok daha sade bir yaşamak buradan bakıldığında çok daha keyifli ama zor görünüyor.

Cycle1-q11: Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

O dönemdeki insanlar günlük rutinlerinin içinde bunları paylaşma ihtiyacı hissetmiyor ama biz çok basit şeyleri bile paylaşmak istiyoruz. O dönemdeki insanlarda böyle bir algı yoktu ama biz yapıyoruz.

Cycle1-q12: Böyle bir anlatıyı ziyaret etmek size ne hissettirdi?

Aslında değişik ve eğlenceliydi. Çok güzeldi. Müzelerin böyle sayfası olsa daha ilgi çekici olabilir.

Cycle1-q13: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Cenaze töreni ve ateşin etrafında oturan insanlar ve geyikli fotoğraf.

Cycle1-q14: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

4500 yıl öncesinde sanatsal faaliyetlerin nasıl olduğunu merak ediyorum. Bir de etraftaki diğer yerleşimlerle olan ilişkilerini merak etmekteyim. İletişimleri ve haberleşmeleri nasıl gerçekleşiyordu?

Cycle1-q15: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Gayet keyifli, çizimler çok güzeldi. O eserlerde günümüzdeki haliyle gösterilmesi de çok daha ilgili çekici ve akılda kalıcı olmuş.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 3 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

Cycle1-q16: Hangi anlatıyı tercih ederdiniz, nedeniyle birlikte yazabilir misiniz? (İlk Anlatı ya da İkinci Anlatı olarak belirtmenizi rica ederim.)

İlkini tercih ederdim çünkü 2. sinden dilin didaktik olması çok sıkıcı. Birincisinde bir anlatıcının ve o dönemdeki bir insanın var oluşunu hissetmem eğlenceli. Çizgi roman tadında.

Table 78 Codification of the answers from P-06 in Cycle-1

Coded Segments	Codes
Müdahale edemediğimiz zaman dilimi	cycle1-q01, time that cannot be interfered
Geçmişte yaşanan şeyler hakkında bilgi sahibi olduğumda genellikle şaşırıyorum.	cycle1-q02, surprised
Yazının icadından önce bilinen ve yazıya geçirilemeyen unutulmuş bilgileri öğrenmek isterdim.	cycle1-q03, to learn forgotten information
4500 yıl öncesinin Ankara versiyonu çok daha küçük ve kurak gibi düşünüyorum. Ama okuduklarıma göre Anadolu toprakları çok yeşilmiş. Ankara'nın konumuna göre insanlar belki ticaretle uğraşıyorlardı, ticaret olması için çok erken bir dönem sanırım. Çok boş bir yerdir Ankara.	cycle1-q04, earlier than it is, no trade
Hayır. Bilinçli bir devir olduğunu düşünmüyorum. Şu an insan algısının daha gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Daha medenice/modern yaşamayı tercih ettiğim için istemezdim.	cycle1-q05, not civilized like today, unconscious
Geçmişteki insanların hayatları biraz sıkıcı gibi. Onlar da eğleniyorlar, şölen var ama günümüzdeki şartları düşününce sıkıcı gibi geldi.	cycle1-q06, as it is, boring life, sense of entertainment
Evlerin tek katlı, taştan evler olduğunu düşünüyorum. Günlük hayatta tarım, hayvanlar, ticaret, dokumacılık var. Çok temel ihtiyaçlara yönelik bir düzen var ve o düzeni sağlamak zorundalar. Daha çok hayatta kalmak üzerine kurulu bir düzenleri var. 21. yüzyılda hayatta kalmaktan ziyade kendini gerçekleştirme gibi bir algısı var.	cycle1-q07, life based on survival, no sense of self-actualization like today, agriculture, trade, animal husbandry, textile, single storey stone houses
Farklı bir deneyim olabilirdi ama kültürel olarak çok şey değiştiği için ben onların hayatına ayak uyduramazdım. Belki onlar benim hayatıma daha kolay ayak uydurur. Ateş yakmak, avlanmak, dokuma yapmayı biliyorlar ama ben yapamam bunları. Doğada başarılı olamam. Daha temel olduğu için onların hayatının daha zor olduğunu düşünüyorum.	istemezdim, cycle1-q08, very different than the present, tough living conditions
Değişik bir soru. Acaba onlar da denize girmek için tatile geliyorlar mıydı? Tatil algıları var mıydı? Dinlenme, eğlenme, kendine vakit ayırdıkları bir izinleri var mı yoksa sürekli çalışmak zorundalar mı?	cycle1-q10, holidays
21. yüzyıl çok zor. Yaptıkları her şey çok kıymetli ve çok daha sade bir yaşamak buradan bakıldığında çok daha keyifli ama zor görünüyor.	cycle1-q09, much more simple life, happy life

O dönemdeki insanlar günlük rutinlerinin içinde bunları paylaşma ihtiyacı hissetmiyor ama biz çok basit şeyleri bile paylaşmak istiyoruz. O dönemdeki insanlarda böyle bir ilgi yoktu ama biz yapıyoruz.	cycle1-q12, no need to show everything as in the present
Ashında değişik ve eğlenceliydi. Çok güzeldi. Müzelerin böyle sayfası olsa daha ilgi çekici olabilir.	cycle1-q14, fun
Cenaze töreni ve ateşin etrafında oturan insanlar ve geyikli fotoğraf.	cycle1-q13, people gathered around fire, burial ceremony
4500 yıl öncesinde sanatsal faaliyetlerin nasıl olduğunu merak ediyorum. Bir de etraftaki diğer yerleşimlerle olan ilişkilerini merak etmekteyim. İletişimleri ve haberleşmeleri nasıl gerçekleşiyordu?	cycle1-q11, communication, relations with other settlements, artistic activities
Gayet keyifli, çizimler çok güzeldi. O eserlerde günümüzdeki haliyle gösterilmesi de çok daha ilgili çekici ve akılda kalıcı olmuş.	cycle1-q15, it is good to have characters, it is good to see the original artifacts
İlkini tercih ederdim çünkü 2. sinden dilin didaktik olması çok sıkıcı. Birincisinde bir anlatıcının ve o dönemdeki bir insanın var oluşunu hissetmem eğlenceli. Çizgi roman tadında.	cycle1-q16, authentic, plain language and expression, prefer a narrator, didactic language is boring

Participant ID: P-07

İncelenen Anlatı:

Geleneksel

Yaşınız:

35-44

Cinsiyetiniz:

Kadın

Çalışma Durumunuz:

Çağrı üzerine çalışma

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimden fazla.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE-1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle1-q01: Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Etkilerini bugün gördüğüm, yaşamadığım dönemler.

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Yeni bilginin mevcut olan anlatıları değiştirip değiştirmeyeceğini merak ediyorum.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Gündelik hayata dair pratiklerin nasıl oluştuğunu öğrenmek isterdim, mesela zeytin yağı kullanmak nasıl akıl edildi?

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 2 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

cycle1-q04: 4500 yıl öncesinde yaşam ile ilgili aklınıza ne geliyor?

Bilgim yok. Henüz yeni yeni mağaradan çıkan, iki ayağının üstünde duran ufak tefek bir sosyal çevresi olan, bildiğimiz modern insandan çok uzakta kılık kıyafete olmayan ama hafif örtünme güdüsü olan bir cıvalı geliyor aklıma. Biliyor olmam gerektiğini ama bilmediğimin farkındayım.

cycle1-q05: 4500 yıl öncesinde yaşamak ister miydiniz? Neden?

İstemezdim. Çok zorlu koşullar olurdu ben konforuma düşkün bir insanım.

Cycle1-q06: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Sıra dışı olmayan pek çok küçük yerleşim biriminde karşılaşılabileceğim varoluşun kalıntıları. Ben de bunlardan bırakıyorum diye düşünüyorum.

Cycle1-q07: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamın nasıl olduğunu hayal ediyorsunuz? (Evler, günlük yaşam, insanların kullandıkları araçlar, üretim, iş yükü vs.)

Daha eşitlikçi özgür mülkiyetin bu kadar belirleyici olmadığı sınıfsal ayrımların ortaya çıkmadığı kadın ve erkeklerin daha eşit olduğu bir toplum olduğunu düşündüm ama sizin ticaret olduğunu söylemenizden dolayı ticaretin olduğu yerde eşitlik olmaz diye düşünüyorum.

Cycle1-q08: Koçumbeli yerleşkesinde yaşamış olan insanlarla birlikte yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Fantastik film gibi bir süre onlardan buraya gelen olmasını isterdim ama onları günümüz koşullarında korumak kollamak zor olurdu. Karşıdan karşıya geçirmek mesela. Ben oraya gidince de birkaç fotoğraf karesi zihnime koyup fazla oyalanmadan gitmek isterdim. Yaşadığım zaman dilimini tercih ederdim. Orada yaşamadık zor olurdu. Terlik yok mesela.

Cycle1-q09: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne sormak isterdiniz?

Bu dönüşüm ne zaman nasıl oldu çok merak ederdim. Bu kadar mülkiyetin belirleyici bir hal aldığı insanların birbirinden ayrıldığı sömürgeciliğin savaşların ortaya çıkması nasıl oldu merak ederdim. Kim çiti çekmeyi akıl etti de biz bugün bu şekilde yaşıyoruz. Onlardan çok öğrenecek bir şey var gibi de hissetmiyorum. Kendimi daha ileride görüyorum. Toplumsal olarak inşa edilen bazı konuların o gün nasıl olduğunu merak ederdim. Birisine anne baba diyor musunuz? Kadın erkek diye bir kavram var mı? Çiftleşmek dışında Aşk veya cinsellik var mı? Hemcinsleriyle birlikte oluyorlar mı? Çocukları nasıl büyütüyorsunuz?

Cycle1-q10: Orada yaşayan insanlarla tanışma şansınız olsa onlara ne söylemek isterdiniz?

Sakın gelmeyin.... Hayatlarını uzatabilecek minik şeyleri söylemek ve ömürlerini uzatacak tüyolar vermek isterdim. Sakın ha kafa derinizi delmeyin. Bugüne dair bir şey söylesem yine biri çiti yapacaktı. Bugüne gelmek kaçınılmazdı.

Cycle1-q11: Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

O gözle bakmadık. Bana anlamlı bir örüntü gibi gelmedi. Müze, müzenin içindeki parçalar. Kendi içinde bir örgüsü olduğunu düşünmedim.

Cycle1-q12: Böyle bir anlatıyı ziyaret etmek size ne hissettirdi?

Çok ilgimi çekmedi. Altyazılarına çok dikkat etmedim, görsellerden çok merakımı cezbeden bir şeyle karşılaşmadım. Kalıntılar beni çok cezbetmiyor, üç boyutlu düşünmekle ilgili problem yaşıyorum. Eski hayatı tahayyül edemiyorum. Küçük şeyler, figürler çok dikkatimi çekiyor. Beni onlara yakın hissettiren bu tarz küçük şeyler. Değerli madenler de o günden bugüne kıymetli kalmaları ve gündelik hayatta kullanılan şeyler de ilgimi çekiyor. Gündelik hayatlarını tahmin etmeye başladıkça bir yakınlık kuruyorum. Aslında 4500 yıl öncesinin çok uzun olmadığına dair fikrim oldu.

Cycle1-q13: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Küçük şeyler...Onlardan bir tanesinin benim olmasını isterdim. Daha çok ayrıntıları olduğu için hayal kurabiliyorum, onlara bakınca zihnimde birçok şey beliriyor.

Cycle1-q14: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Soyutlama seviyem biraz düşük olduğu için illüstrasyonlar iyi olabilirdi. Birazcık daha hayalimde canlandırabileceğim 3 boyutlu şeyler olmasını isterdim. Yazı var mıydı, hayvan kullanıyorlar mıydı, komşu ilişkileri var mı bildiğimiz anlamda aile ve cinsiyet kavramı var mı? Bunlar günümüzde başa bela şeyler.

Cycle1-q15: Eserlerin/bulutuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Bana çok cazip gelmiyor. Buna benzer çok şey var zihnimi çabuk tüketiyor. Uzun süre bakmak isteyeceğim bir medya değil benim için instagram.

ANSWERS TO CYCLE-1 STAGE 2 ORAL INTERVIEW QUESTIONS

Cycle1-q16: Hangi anlatıyı tercih ederdiniz, nedeniyle birlikte yazabilir misiniz? (İlk Anlatı ya da İkinci Anlatı olarak belirtmenizi rica ederim.)

Özgün anlatı çok daha ilgi çekici geldi. İllüstrasyonlar bana daha yakın geliyor. Sosyal hayatlarına dair anlatılar görüyorum bunlar benim ilgimi çekiyor. Hiç böyle olduklarını düşünmemiştim. Beni daha doğru yönlendiren bir anlatı olduğunu düşünüyorum. Sonuçta bu denli kıyafetleri olduğunu düşünmemiştim. Biraz da çizgi roman gibi. Bu anlatım dili ve biçimini kendime daha yakın buluyorum. Bunu okumak incelemek isterim.

Table 79 Codification of the answers from P-07 in Cycle-1

Coded Segments	Codes
Etkilerini bugün gördüğüm, yaşamadığım dönemler.	cycle1-q01, distant past with an effect on my life
Yeni bilginin mevcut olan anlatıları değiştirip değiştirmeyeceğini merak ediyorum.	cycle1-q02, curiosity
Gündelik hayata dair pratiklerin nasıl oluştuğunu öğrenmek isterdim, mesela zeytin yağı kullanmak nasıl akıl edildi?	cycle1-q03, emergence of present daily practices
Bilgim yok. Henüz yeni yeni mağaradan çıkan, iki ayağının üstünde duran ufak tefek bir sosyal çevresi olan, bildiğimiz modern insandan çok uzakta kılık kıyafeti olmayan ama hafif örtünme güdüsü olan bir canlı geliyor aklıma. Biliyor olmam gerektiğini ama bilmediğimin farkındayım.	cycle1-q04, very early, end of cave life, primitive
İstemezdim. Çok zorlu koşullar olurdu ben konforuma düşkün bir insanım.	cycle1-q05, harsh conditions
Sıra dışı olmayan pek çok küçük yerleşim biriminde karşılaşabileceğim varoluşun kalıntıları. Ben de bunlardan bırakıyorum diye düşünüyorum.	cycle1-q06, an ordinary life
Daha eşitlikçi özgür mülkiyetin bu kadar belirleyici olmadığı sınıfsal ayrımların ortaya çıkmadığı kadın ve erkeklerin daha eşit olduğu bir toplum olduğunu düşündüm ama sizin ticaret olduğunu söylemenizden dolayı ticaretin olduğu yerde eşitlik olmaz diye düşünüyorum.	cycle1-q07, less/no class difference than today, ownership is not so decisive as today, women and men are equal
Fantastik film gibi bir süre onlardan buraya gelen olmasını isterdim ama onları günümüz koşullarında korumak kollamak zor olurdu. Karşıdan karşıya geçirmek mesela. Ben oraya gidince de birkaç fotoğraf karesi zihnime koyup fazla oyalanmadan gitmek isterdim. Yaşadığım zaman dilimini tercih ederdim. Orada yaşamadık zor olurdu. Terlik yok mesela.	istemezdim, cycle1-q08, tough living conditions
Bu dönüşüm ne zaman nasıl oldu çok merak ederdim. Bu kadar mülkiyetin belirleyici bir hal aldığı insanların birbirinden ayrıldığı sömürgeciliğin savaşların ortaya çıkması nasıl oldu merak ederdim. Kim çiti çekmeyi akıl etti de biz bugün bu şekilde yaşıyoruz. Onlardan çok öğrenecek bir şey var gibi de hissetmiyorum. Kendimi daha ileride görüyorum. Toplumsal olarak inşa edilen bazı konuların o gün nasıl olduğunu merak ederdim. Birisine anne baba diyor musunuz? Kadın erkek diye bir kavram var mı? Çiftleşmek dışında Aşk veya cinsellik var mı? Hemcinsleriyle birlikte oluyorlar mı? Çocukları nasıl büyütüyorsunuz?	cycle1-q10, how private ownership became so decisive, social order
Sakın gelmeyin.... Hayatlarını uzatabilecek minik şeyleri söylemek ve ömürlerini uzatacak tüyolar vermek isterdim. Sakın ha kafa derinizi delmeyin. Bugüne dair bir şey söylesem yine biri çiti yapacaktı. Bugüne gelmek kaçınılmazdı.	tell things that will make their life better, cycle1-q09, no consciouss like today
O gözle bakmadım. Bana anlamlı bir örüntü gibi gelmedi. Müze, müzenin içindeki parçalar. Kendi içinde bir örgüsü olduğunu düşünmedim.	cycle1-q12, no idea

<p>Çok ilgimi çekmedi. Altyazılarına çok dikkat etmedim, görsellerden çok merakımı cezbeden bir şeyle karşılaşmadım. Kalıntılar beni çok cezbetmiyor, üç boyutlu düşünmekle ilgili problem yaşıyorum. Eski hayatı tahayyül edemiyorum. Küçük şeyler, figürler çok dikkatimi çekiyor. Beni onlara yakın hissettiren bu tarz küçük şeyler. Değerli madenler de o günden bugüne kıymetli kalmaları ve gündelik hayatta kullanılan şeyler de ilgimi çekiyor. Gündelik hayatlarımı tahmin etmeye başladıkça bir yakınlık kuruyorum. Aslında 4500 yıl öncesinin çok uzun olmadığına dair fikrim oldu.</p>	<p>cycle1-q14, as it is, precious metals like today, little figures that made me feel close to them, not interested in the artifacts</p>
<p>Küçük şeyler...Onlardan bir tanesinin benim olmasını isterdim. Daha çok ayrıntıları olduğu için hayal kurabiliyorum, onlara bakınca zihnimde birçok şey beliriyor.</p>	<p>cycle1-q13, embroidered little objects</p>
<p>Soyutlama seviyem biraz düşük olduğu için illüstrasyonlar iyi olabilirdi. Birazcık daha hayalimde canlandırabileceğim 3 boyutlu şeyler olmasını isterdim. Yazı var mıydı, hayvan kullanıyorlar mıydı, komşu ilişkileri var mı bildiğimiz anlamda aile ve cinsiyet kavramı var mı? Bunlar günümüzde başa bela şeyler.</p>	<p>cycle1-q11, writing, concept of family, use of animals, concept of gender, needs illustrations</p>
<p>Bana çok cazip gelmiyor. Buna benzer çok şey var zihnimi çabuk tüketiyor. Uzun süre bakmak isteyeceğim bir medya değil benim için instagram.</p>	<p>cycle1-q15, instagram is not a suitable media</p>
<p>Özgün anlatı çok daha ilgi çekici geldi. İllüstrasyonlar bana daha yakın geliyor. Sosyal hayatlarına dair anlatılar görüyorum bunlar benim ilgimi çekiyor. Hiç böyle olduklarını düşünmemiştim. Beni daha doğru yönlendiren bir anlatı olduğunu düşünüyorum. Sonuçta bu denli kıyafetleri olduğunu düşünmemiştim. Biraz da çizgi roman gibi. Bu anlatım dili ve biçimini kendime daha yakın buluyorum. Bunu okumak incelemek isterim.</p>	<p>cycle1-q16, authentic, helps to picture the past, narrative language is good, illustrations make the narrative clear</p>

I. ANSWERS OF PARTICIPANTS TO QUESTIONS IN CYCLE-2

Participant ID: P-01

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Antik Yunan'da sosyal hayat ile eş zamanlı Eski Mısır Medeniyetindeki sosyal hayat (spesifik bir olaydan ziyade geçmiş denilince aklıma bu iki dönem geliyor)

Mülkiyette özelleşme- feodalitenin kuruluşu

Rönesans- Reform

20. yy dünya tarihi

cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

Milattan önce ancak spesifik bir tarih belirmiyor aklımda. Yalnızca tarımsal faaliyetlerin yapılabildiği bir dönem diyebilirim.

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Yerleşik yaşam, tarımsal ve ticari faaliyetlerin olduğu, sosyal düzenin olduğu ve toplumsal olguların oluşmaya başladığı bir yaşam düşünüyorum.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bu konuyla ilgili bir fikrim yok

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Kadın erkek arasında bir eşitlik durumu ya da toplumsal cinsiyet rolleri var mıydı bilemiyorum ancak kadının ya da erkeğin daha değersiz bir konumda olduğunu düşünmüyorum.

İnançları neydi?

Tanrı inançları olduğunu düşünüyorum. Tanrı'nın doğa ile özdeş bir varlık olarak düşünüldüğünü sanıyorum.

Yaşlıların konumu neydi?

Bilgi birikimlerinden doğru yaşlılara kıymet veriliyor olabilir.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Özel bir çabadan ziyade doğada olan izleyerek öğrenme yöntemiyle çocukların eğitildiklerini düşünüyorum.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Yuvarlak biçimli taş duvarlı evlerde, oda şeklinde bölümlendirilmiş yerlerde uyuduklarını düşünüyorum.

Çalışma koşulları nasıldı?

Çalışma- özel mülkiyet gibi kavramların olduğunu düşünmüyorum. Üretim yalnızca kişisel tüketim için olabilir, dolayısıyla çalışma ilişkileri ya da koşulları yoktur.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Geçmişe dair çok fazla bilgi sahibi olmadığım ve kafamda yer alan ikonik bilgilerle sınırlı kaldığımı farkettim.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Anlatı objektif bilgilerden oluşuyor, dolayısıyla bir mesaj taşıdığını düşünmüyorum.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Geçmişteki yaşam koşullarıyla ilgili daha ayrıntılı düşünmeme sebep oldu. anlatıda bahsedilen detayları zihnimde canlandırmaya çalıştım.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bir fikrim yok.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Bir tahakküm ilişkisi dışında eşit olduklarını düşünüyorum

İnançları neydi?

Tanrı inançları olduğunu düşünüyorum. Tanrı'nın doğa ile özdeşik bir varlık olarak düşünüldüğünü sanıyorum.

Yaşlıların konumu neydi?

Tecrübeleri ve bilgi birikimleri sebebiyle yaşlılara önem verildiğini düşünüyorum.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Eğitim sisteminin oluşmadığını ve eğitimin deneyimle, izleyerek öğrenme şeklinde olduğunu düşünüyorum

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Yuvarlak yapılı taş evlerde, oda şeklinde bölümlendirilmiş alanlarda, yatak- yorgan-yastık gibi materyalleri kullanarak uyduklarını düşünüyorum.

Çalışma koşulları nasıldı?

Özel mülkiyet şekillenmiş olmasına rağmen bu durum henüz çalışma koşullarına sirayet etmemiş ve bireyler organik ve mekanik dayanışma ile hem birysel hem de toplumsal faydaları için üretim yapıyorlar.

Cycle2-q17: Eserlerin/bulutuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Buluntuların gösterimi bende herhangi bir olumlu- olumsuz düşünce yaratmadı. Arkeolojik buluntularla ilgili yazılı metinlerde genelde bu şekilde bir gösterim söz konusu.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Küp mezar illüstrasyonu beni etkiledi. Ölü bedenleri nasıl küpün içerisine sığdırdıklarına dair düşündüm. Ayrıca ölü bedeninin ne ifade ettiğini, ölümün nasıl bir olgu olarak karşılandığını merak ettim.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?
Yemek pratikleri ve eğer varsa kültür-sanat pratikleri ile ilgili daha fazla bilgi alabilmek isterdim.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Bu çeşitli koşullara göre değişebilecek bir şey. Sürekli bir yaşamdan bahsediyorsak şu anki düşüncelerimle buna evet diyemem. Ancak bir süreliğine gidip oradaki hayatı deneyimlemiş olmak gibi bir şeyden bahsediyorsak kesinlikle evet derdim. Ancak bu durumda da yine şu anki düşüncelerim ve bilgilerimle orada bulunmak isterdim.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Yaşam koşullarına dair fikirlerini ve onlar için ideal düzenin ne olduğunu sormak isterdim.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Bu da çeşitli durumlara göre değişebilir. Hangi konumdan(lokalasyon) ve hangi konumda(sınıf- statü) olarak mesaj gönderdiğim iletinin içeriğini muhakkak değiştirirdi. Ancak şu anki lokalasyonum ve konumumla özel mülkiyetin oluşmasının- gelişmesinin önünde olmalarını söyledim.

Table 80 Codification of the answers from P-01 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Geçmiş denildiğinde aklıma gelen 2 görüntü var. İlki Antik Mısır ve piramit görseli. Diğeri ise Antik Yunan'da bir toplum	cycle2-q01
Genelde geçmişle ilgili bir şeyler öğrenmek beni heyecanlandırır	cycle2-q02, excited
Antik Yunan'da yaşam nasıl çok merak ediyorum. Mümkünse o zamanda yaşayarak o dönemi tecrübe etmek isterdim	cycle2-q03, lifestyles in different eras
Antik Yunan'da sosyal hayat ile eş zamanlı Eski Mısır Medeniyetindeki sosyal hayat(spesifik bir olaydan ziyade geçmiş denilince aklıma bu iki dönem geliyor) ^[SEP] Mülkiyette özelleşme-feodalitenin kuruluşu ^[SEP] Rönesans- Reform ^[SEP] 20. yy dünya tarihi	cycle2-q04, 20th century world history, renaissance - reform, private property, feudalism

Milattan önce ancak spesifik bir tarih belirmiyor aklımda. Yalnızca tarımsal faaliyetlerin yapılabildiği bir dönem diyebilirim.	cycle2-q05, agriculture
Yerleşik yaşam, tarımsal ve ticari faaliyetlerin olduğu, sosyal düzenin olduğu ve toplumsal olguların oluşmaya başladığı bir yaşam düşünüyorum.	cycle2-q06, economics, social structure, lifestyle, agriculture, trade, existence of social order, settled life
Bu konuyla ilgili bir fikrim yok. Kadın erkek arasında bir eşitlik durumu ya da toplumsal cinsiyet rolleri var mıydı bilemiyorum ancak kadının ya da erkeğin daha değersiz bir konumda olduğunu düşünmüyorum. Tanrı inançları olduğunu düşünüyorum. Tanrı'nın doğa ile özdeşlik bir varlık olarak düşünüldüğünü sanıyorum. Bilgi birikimlerinden doğru yaşlılara kıymet veriliyor olabilir. Özel bir çabadan ziyade doğada olan izleyerek öğrenme yöntemiyle çocukların eğitildiklerini düşünüyorum. Yuvarlak biçimli taş duvarlı evlerde, oda şeklinde bölümlendirilmiş yerlerde uyuduklarını düşünüyorum. Çalışma- özel mülkiyet gibi kavramların olduğunu düşünmüyorum. Üretim yalnızca kişisel tüketim için olabilir, dolayısıyla çalışma ilişkileri ya da koşulları yoktur.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, as it is, no idea, equal, god related to nature, wise/knowledgeable-experienced, stone houses, work for individual consumption, no private property, seeing by elders, within family
Geçmişe dair çok fazla bilgi sahibi olmadığım ve kafamda yer alan ikonik bilgilerle sınırlı kaldığımı farkettim.	cycle2-q16, recognized that i was limited to iconic information
Anlatı objektif bilgilerden oluşuyor, dolayısıyla bir mesaj taşıdığını düşünmüyorum.	cycle2-q14, no message
Geçmişteki yaşam koşullarıyla ilgili daha ayrıntılı düşünmeme sebep oldu. anlatıda bahsedilen detayları zihnimde canlandırmaya çalıştım.	cycle2-q08, thought about the past in detail
Bir fikrim yok. Bir tahakküm ilişkisi dışında eşit olduklarını düşünüyorum. Tanrı inançları olduğunu düşünüyorum. Tanrı'nın doğa ile özdeşlik bir varlık olarak düşünüldüğünü sanıyorum. Tecrübeleri ve bilgi birikimleri sebebiyle yaşlılara önem verildiğini düşünüyorum. Eğitim sisteminin oluşmadığını ve eğitimin deneyimle, izleyerek öğrenme şeklinde olduğunu düşünüyorum. Yuvarlak yapılı taş evlerde, oda şeklinde bölümlendirilmiş alanlarda, yatak- yorgan- yastık gibi materyalleri kullanarak uyuduklarını düşünüyorum. Özel mülkiyet şekillenmiş olmasına rağmen bu durum henüz çalışma koşullarına sirayet etmemiş ve bireyler organik ve mekanik dayanışma ile hem bireysel hem de toplumsal faydaları için üretim yapıyorlar.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, as it is, no idea, equal, god related to nature, wise/knowledgeable-experienced, seeing by elders, stone houses, balance between individual and social benefits
Buluntuların gösterimi bende herhangi bir olumlu- olumsuz düşünce yaratmadı. Arkeolojik buluntularla ilgili yazılı metinlerde genelde bu şekilde bir gösterim söz konusu.	cycle2-q17, ordinary
Küp mezar illüstrasyonu beni etkiledi. Ölü bedenleri nasıl küpün içerisine sığdırdıklarına dair düşündüm. Ayrıca ölü bedeninin ne ifade ettiğini, ölümün nasıl bir olgu olarak karşılandığını merak ettim.	cycle2-q15, how they met death, illustrations were good
Yemek pratikleri ve eğer varsa kültür-sanat pratikleri ile ilgili daha fazla bilgi alabilmek isterdim.	cycle2-q13, cultural-artistic activities, meals

Bu çeşitli koşullara göre değişebilecek bir şey. Sürekli bir yaşamdan bahsediyorsak şu anki düşüncelerimle buna evet diyemem. Ancak bir süreliğine gidip oradaki hayatı deneyimlemiş olmak gibi bir şeyden bahsediyorsak kesinlikle evet derdim. Ancak bu durumda da yine şu anki düşüncelerim ve bilgilerimle orada bulunmak isterdim.	isterdim, cycle2-q10
Yaşam koşullarına dair fikirlerini ve onlar için ideal düzenin ne olduğunu sormak isterdim.	cycle2-q12, what they think about their life conditions, what the ideal order is for them
Bu da çeşitli durumlara göre değişebilir. Hangi konumdan(lokasyon) ve hangi konumda (sınıf- statü) olarak mesaj gönderdiğim iletinin içeriğini muhakkak değiştirirdi. Ancak şu anki lokasyonum ve konumumla özel mülkiyetin oluşmasının- gelişmesinin önünde olmalarını söyledim.	prevent private property, cycle2-q11, prevent private property, private property

Participant ID: P-03

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Evet, belirtebilirim.

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

Günümüzden yaklaşık olarak 10-11 bin yıl öncesi.

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Tarıma geçilmiş ve ona endekslenmiş bir yaşam tarzı düşünüyorum.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Tek eşli bir ilişki

İnançları neydi?

Çok tanrılı dinlere inanıyor olabilirler.

Yaşlıların konumu neydi?

Saygıdeğer otoriter kişiler olabilirler.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Uygulama ile eğitim veriliyordu.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Korunaklı bir yerde uyuyor olabilirler.

Çalışma koşulları nasıldı?
Zor bir hayat olabilir.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Şimdiki ana o kadar dalmışım ki geçmişle ilgili bir konuyu inceleyince aynı dertler, aynı heyecanları farklı bir şekilde de olsa yaşamış eski bir topluluğu görünce iyi hissettirdi.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Anlatının bir mesajı yok.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Temel ihtiyaç olarak insanın hala aynı motivasyonla hareket ettiğini gösterdi.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Kan bağına önem verildiği ve güven temelli bir ilişkiden söz edilebilir.

İnançları neydi?

Tanrılı bir dine inanma olasılıkları yüksek. (Kavramsal olarak bir tanrıya.)

Yaşlıların konumu neydi?

Bilge ve otorite sahibi olabilitesi yüksek.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Uygulamalı eğitim veriyorlardı.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Kendi güvenli evlerinde temel ihtiyaçlarını karşılamış bir şekilde uyuyorlardı.

Çalışma koşulları nasıldı?

Ağır olması muhtemel çünkü madencilikle ve ticaretle uğraşıyorlardı.

Cycle2-q17: Eserlerin/bulutuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Etkileyiciydi ilgimi dağıtmıyordu.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Kulak tıkacı çünkü arkasındaki hikaye beni meraklandırıyor. Ayrıca ilginç gelmişti.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Mezarlık bölgesini ve yaşadıkları evlerin iç tasarımını.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Hayır yaşamak istemezdim çünkü şimdiki yaşadığım döneme göre adapte edildim.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Var oluş amacımız sizce ne?

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Karşılıksız sevin. Dürüst, tutarlı ve samimi olun. Her yaptığınız işte bencilliğinizden arının çünkü gelecekte bu erdemler kayboluyor. Sizler atalarımız bunları yapmış olursanız daha iyi bir gelecek kurulacak.

Table 81 Codification of the answers from P-03 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Geriye dönüp gözlemleyemediğimiz zaman.	cycle2-q01, time out of sight
İnsanın odak noktasının nereye evirildiğini.	cycle2-q02, thoughtful
Büyük patlama	cycle2-q03, formation of the universe
Evet, belirtebilirim.	cycle2-q04, no answer
Günümüzden yaklaşık olarak 10-11 bin yıl öncesi.	cycle2-q05, 10000 BP
Tarıma geçilmiş ve ona endekslenmiş bir yaşam tarzı düşünüyorum.	cycle2-q06, economics, as it is, agriculture
Bilmiyorum. Tek eşli bir ilişki Çok tanrılı dinlere inanıyor olabilirler. Saygıdeğer otoriter kişiler olabilirler. Uygulama ile eğitim veriliyordu. Korunaklı bir yerde uyuyor olabilirler. Zor bir hayat olabilir.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, no idea, monogamy, polytheistic, respected, authority, a safe place, tough, hands-on
Şimdiki ana o kadar dalmışım ki geçmişle ilgili bir konuyu inceleyince aynı dertler, aynı heyecanları farklı bir şekilde de olsa yaşamış eski bir topluluğu görünce iyi hissettirdi.	cycle2-q16, good
Anlatının bir mesajı yok.	cycle2-q14, no message
Temel ihtiyaç olarak insanın hala aynı motivasyonla hareket ettiğini gösterdi.	cycle2-q08, the same needs and activities exist in the future, as it is, same basic needs as today

Bilmiyorum. Kan bağına önem verildiği ve güven temelli bir ilişkiden söz edilebilir. Tanrılı bir dine inanma olasılıkları yüksek. (Kavramsal olarak bir tanrıya.) Bilge ve otorite sahibi olabilitesi yüksek. Uygulamalı eğitim veriyorlardı. Kendi güvenli evlerinde temel ihtiyaçlarını karşılamış bir şekilde uyuyorlardı. Ağır olması muhtemel çünkü madencilikle ve ticaretle uğraşıyorlardı.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no idea, based on trust/blood relationship, belief in god, wise/knowledgeable-experienced, authoritative, hands-on, closed house or rooms, tough working conditions, mining, trade
Etkileyiciydi ilgimi dağıtmıyordu.	cycle2-q17, attractive
Kulak tıkacı çünkü arkasındaki hikaye beni meraklandırıyordu. Ayrıca ilginç gelmişti.	cycle2-q15, golden ear plugs
Mezarlık bölgesini ve yaşadıkları evlerin iç tasarımını.	cycle2-q13, inside the houses and burial site
Hayır yaşamak istemezdim çünkü şimdiki yaşadığım döneme göre adapte edildim.	istemezdim, cycle2-q10
Var oluş amacımız sizce ne?	cycle2-q12, what they think about as the reason for human existence
Karşılıksız sevin. Dürüst, tutarlı ve samimi olun. Her yaptığımız işte bencilliğinizden arının çünkü gelecekte bu erdemler kayboluyor. Sizler atalarımız bunları yapmış olursanız daha iyi bir gelecek kurulacak.	do not be selfish for a better future, cycle2-q11, do not be selfish for a better future

Participant ID: P-04

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

- 4 5 yaşlarında merdivenden düşmüştüm.
- Gene bu yaşlarda kaybolmuştum ve polisler beni bulup yemek yedirmişlerdi.
- 1. sınıfın ilk günü herkes sınıfta ağlıyordu ama ben 2 sene anaokulu okudumdan ağlamamıştım.
- İlk kez 4. sınıftayken okuldan kaçmıştım.
- 2012 de en yakın arkadaşım ile tanıştım.
- İlk kez 2014 de akşam eve gitmedim.
- 2015 de doğup büyüdüğüm şehri terk ettik ve başka bir şehre taşındık.
- 2017 de üniversiteye başladım ve hayatımda çok şey değişti. Hâlâ da değişiyor.

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz? Milattan önce

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Şu an ile kıyaslamam gerekecek. Birçok açıdan sıkıcı, belki daha huzurlu ya da sakin olabilir bilmiyorum ama insanlığın öğreneceği çok şey var. Bu kısım ürkütücü.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Cümlelerin sonunda "la" olmayan herhangi bir dil :)

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Kadınların birçok açıdan geri planda tutulduğu tahmin ediyorum. Ataerkil bir toplum olarak görüyorum.

İnançları neydi?

Tek tanrı inancı olabilir.

Yaşlıların konumu neydi?

Yaşlılara o zamanlarda da saygı duyulduğunu düşünüyorum.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Düzenli bir sistemin olduğunu düşünmüyorum. O zamana kadar "eğitim" olarak ne görmüşlerse onu devam ettiriyor olabilirler. Bunu nasıl yapıyorlardı hiçbir fikrim yok.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Mağaralar olabilir. Soğuk olmayan her yeri bu amaçta kullanmış olabilirler.

Çalışma koşulları nasıldı?

"yol+yemek+sigorta" vermiyor olsalar da çalışana yüzyıllar öncesinde de yemek verildiğini düşünüyorum. Daha fazla çalışıyorlardır.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Farklı şeyler, farklı kültürler, yeni bilgiler öğrenmeyi görmeyi severim. Sıkılmadım ve zevk aldım.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Anlatının mesajı olduğunu düşünüyorum ama anlatının tam olarak ne mesajı vermek istediğini kestiremiyorum.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Bazı şeylerin geçmişte de aynı olduğunu düşündüm. Örnek verecek olursam altın, gümüş gibi madenler için toplulukların yarış haline girmesi günümüz için pek yabancı değil.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bunla ilgili bir yazı okumadım diye anımsıyorum.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Her bireyin eşit fırsatlara sahip olması beni şaşırttı ve sevindirdi.

İnançları neydi?

Ölümler için törenlerin yapılmış olması ölümden sonraki yaşama inandıklarının bir gösteriyor.

Yaşlıların konumu neydi?

Törenlerde yaş durumuna bakılması yaşlılara değer verildiğini düşündürdü.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Bununla da ilgili net bir şey hatırlayamasam da çalışma koşulları ve yaşantılarını düşündüğümde orada doğan çocukların küçük yaştan bu hayata alıştıklarını ve onlara bu yaşayışın öğretildiğini düşünüyorum. Onların eğitimi bu olabilir.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Örmüş oldukları duvarların içinde sanırım.

Çalışma koşulları nasıldı?

Herkes kendi işini yapıyor ve bunu düzen içinde gerçekleştiriyorlar. Bu bakımdan hoş bir çalışma şekilleri var.

Cycle2-q17: Eserlerin/bulutuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Çok netlerdi. Yanlarında gerekli bilgilerin olması da gösterim açısından iyiydi.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Figürinlerin yok edilirken baş kısımlarının kesilmesi dikkatimi çekti ve o görseller hoşuma gitti.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Sosyal hayatlarında ne yaptıklarını görmek isterdim.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

En fazla 24 saat yaşamak isterdim. 4500 yıl öncesi... İnsanların öğreneceği çok şey var. Bir sürü şey eksik. Dünyanın en iyi kitapları yazılamamış bile. İnanılmaz canım sıkılırdı. Ama 1 gün rahatlıkla yaşayabilirdim diye düşünüyorum.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

4500 yıl sonrasını anlatıp, 4500 yıl sonrasına gitmek isterler miydi, bunu sormak isterdim.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Hayallerinizin peşinden gidin. Farklı şeylere açık olun. Boyun eğmeyin. Özgür hissedin...

Table 82 Codification of the answers from P-04 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Özlem, hasret, anılar, kırgınlıklar, sevinçler, hüznler...	cycle2-q01, memories
Duruma göre değişir. Eğer önemli bir şeyse neden geç öğrendiğimi sorgular ve üzülürüm. Önemsiz ise umursamam.	cycle2-q02, sad, thoughtful
Sanırım hiçbir şey yok.	cycle2-q03, nothing
- 4 5 yaşlarında merdivenden düşmüştüm. Gene bu yaşlarda kaybolmuşum ve polisler beni bulup yemek yedirmişlerdi. 1. sınıfın ilk günü herkes sınıfta ağlıyordu ama ben 2 sene anaokulu okudugumdan ağlamamıştım. İlk kez 4. sınıftayken okuldan kaçıyordum. 2012 de en yakın arkadaşım ile tanıştım. İlk kez 2014 de akşam eve gitmedim. 2015 de doğup büyüdüğüm şehri terk ettik ve başka bir şehre taşındık. 2017 de üniversiteye başladım ve hayatımda çok şey değişti. Hâlâ da değişiyor.	cycle2-q04, individual memories
Milattan önce	cycle2-q05, BC
Şu an ile kıyaslamam gerekecek. Birçok açıdan sıkıcı, belki daha huzurlu ya da sakin olabilir bilmiyorum ama insanlığın öğreneceği çok şey var. Bu kısım ürkütücü.	cycle2-q06, mindset, lifestyle, have a lot of to learn, boring life, calm life
Cümlenin sonunda "la" olmayan herhangi bir dil :) Kadınların birçok açıdan geri planda tutulduğu tahmin ediyorum. Ataerkil bir toplum olarak görüyorum. Tek tanrı inancı olabilir. Yaşlılara o zamanlarda da saygı duyulduğunu düşünüyorum. Düzenli bir sistemin olduğunu düşünmüyorum. O zamana kadar "eğitim" olarak ne görmüşlerse onu devam ettiriyor olabilirler. Bunu nasıl yapıyorlardı hiçbir fikrim yok. Mağaralar olabilir. Soğuk olmayan her yeri bu amaçta kullanmış olabilirler. "yol+yemek+sigorta" vermiyor olsalar da çalışana yüzyıllar öncesinde de yemek verildiğini düşünüyorum. Daha fazla çalışıyorlardı.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, very early, no idea, male-dominant, monotheistic, respected, caves, more workload, provide food for employee, patriarchal, no idea
Farklı şeyler, farklı kültürler, yeni bilgiler öğrenmeyi görmeyi severim. Sıkılmadım ve zevk aldım.	cycle2-q16, enjoyed
Anlatının mesajı olduğunu düşünüyorum ama anlatının tam olarak ne mesajı vermek istediğini kestiremiyorum.	cycle2-q14, no idea
Bazı şeylerin geçmişte de aynı olduğunu düşündüm. Örnek verecek olursam altın, gümüş gibi madenler için toplulukların yarış haline girmesi günümüz için pek yabancı değil.	cycle2-q08, the same needs and activities exist in the future, as it is, power relations
Bunla ilgili bir yazı okumadım diye anımsıyorum. Her bireyin eşit fırsatlara sahip olması beni şaşırttı ve sevindirdi. Ölüler için törenlerin yapılmış olması ölümden sonraki yaşama inandıklarının bir göstereyor. Törenlerde yaş durumuna bakılması yaşlılara değer verildiğini düşündürdü. Bununla da ilgili net bir şey hatırlayamasam da çalışma koşulları ve yaşantılarını düşündüğümde orada doğan çocukların küçük yaşta bu hayata alıştıklarını ve onlara bu yaşayışın öğretildiğini düşünüyorum. Onların eğitimi bu olabilir. Örmüş oldukları duvarların içinde sanırım. Herkes kendi işini yapıyor ve bunu düzen içinde gerçekleştiriyorlar. Bu bakımdan hoş bir çalışma şekilleri var.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no information given, equal, life after death, valued, seeing by elders, hands-on, enclosed area, work for their own consumption, existence of certain organization

Çok netlerdi. Yanlarında gerekli bilgilerin olması da gösterim açısından iyiydi.	cycle2-q17, clear and precise
Figürinlerin yok edilirken baş kısımlarının kesilmesi dikkatimi çekti ve o görseller hoşuma gitti.	cycle2-q15, figurine breakage
Sosyal hayatlarında ne yaptıklarını görmek isterdim.	cycle2-q13, social life
En fazla 24 saat yaşamak isterdim. 4500 yıl öncesi... İnsanların öğreneceği çok şey var. Bir sürü şey eksik. Dünyanın en iyi kitapları yazılmamış bile. İnanılmaz canım sıkılırdı. Ama 1 gün rahatlıkla yaşayabilirdim diye düşünüyorum.	istemezdim, cycle2-q10, have lots of things to learn, boring life, lacks many things
4500 yıl sonrasını anlatıp, 4500 yıl sonrasına gitmek isterler miydi, bunu sormak isterdim.	cycle2-q12, if they want to live in the present
Hayallerinizin peşinden gidin. Farklı şeylere açık olun. Boyun eğmeyin. Özgür hissedin...	do not submit to authority, cycle2-q11, do not submit to authority

Participant ID: P-05

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Avcılık toplayıcılık

Ateşin bulunması

Tarım ve yerleşik hayat

Tekerleğin icadı

Yazının icadı

Devletlerin kuruluşu

Felsefenin doğuşu

Pozitif bilimlerin doğuşu

Sanayi devrimi

Günümüz

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

10 bin yıldan daha eski değil.

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Elektriği saymazsak şu anki günümüz Türkiye'sinin herhangi bir köyünde olandan farklı değil.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Erkek egemen toplum

İnançları neydi?

Bir dine inandıklarına eminim. Şamanizm ya da merkezinde güneşi alan bir din olduğunu düşünüyorum

Yaşlıların konumu neydi?

Yönetici ve yol gösterici.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Çocukları aileleri eğitiyordu. Gündelik işler, tarım, avcılık, el aleti yapımı gibi konularda eğitiliyorlardı.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Kerpiçten yapılmış evler

Çalışma koşulları nasıldı?

Herkes kendi işini yapıyordu. Kendi tarlasını ekip biçiyordu ya da ürettiği el aleti, kıyafet, v.b. şeyleri takas ederek geçiniyordu. Birilerinin yanında işçi olarak çalışmak sanırım henüz icad edilmemişti.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

4500 yıl öncesinde dahi ticaret yollarının olması, sınıf ayrımının olması beni şaşırttı.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Koçumbeli yerleşkesindeki 4500 yıl önceki yaşam şeklini, insanların gündelik hayatlarında neler yaptıklarını anlatan bir yazı olduğunu düşünüyorum.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Geçmişin de bugünden hiç farklı olmadığını düşündürdü.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Toplumda kadın ve erkeğe yüklenmiş bir iş bölümü olduğunu ve yine tüm sistemin aslında erkeklerin kontrolünde olduğunu düşünüyorum.

İnançları neydi?

Ölümden sonra yaşamın olduğuna inandıklarını, bu yüzden de ölümlerine saygı duyduklarını düşünüyorum.

Yaşlıların konumu neydi?

Diğer bireylerden farklı değildi. Herkes kendi işini yapıyor, hayatta kalmaya çalışıyordu.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Özel olarak eğitildikleri okul gibi bir düzen yoktu. Tüm bireyler büyük ir aile gibi yaşıyordu ve çocuklar da bu sistem içinde öğreniyordu.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Taştan, kerpiçten yaptıkları ortada bir avluya bakan evlerde.

Çalışma koşulları nasıldı?

Çoğunlukla değerli metal üretiminde çalışıp, bunların ticaretini yapmaktaydılar.

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Eserlerin daha farklı bir şekilde gösterilebileceğini düşünmüyorum.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Demircihöyük yerleşimin tasvir edildiği çizimde. Bu şekilde, adeta bir aile gibi bir birine bağlı ve bağımlı evler yaptıklarını düşünmemiştim. Şu anki köylerdeki gibi daha bireysel bir yaşam şekli düşünüyordum.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Söz konusu değerli metalleri nasıl işledikleri ile ilgili bilgiyi.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

İstemezdim. Günümüz rahatına fazlasıyla alıştığımı düşünüyorum.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Günümüzü anlatır ve günümüzde yaşamayı tercih edip etmeyeceklerini sorardım.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

İnsan doğar, büyür ve ölür. Bu hep böyleydi ve hep böyle kalacak. 100 yıl sonra hiç birinizin adı, yaptıkları, kavgaları ve aşkları bir şey ifade etmeyecek. Yaşayın, sadece yaşayın. Dünya malı için kavga etmeden, savaşımadan yaşayın.

Table 83 Codification of the answers from P-05 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Geçmişte kaldı	cycle2-q01, bygone
Mutlu	cycle2-q02, happy
Dinin insan olarak tanımladığı ilk homosapiens'in Dünya'ya gelişi ve yaşamı.	cycle2-q03, life of first humans

Avcılık toplayıcılık ^[1] Ateşin bulunması ^[2] Tarım ve yerleşik hayat ^[3] Tekerleğin icadı ^[4] Yazının icadı ^[5] Devletlerin kuruluşu ^[6] Felsefenin doğuşu ^[7] Pozitif bilimlerin doğuşu ^[8] Sanayi devrimi ^[9] Günümüz	cycle2-q04, formation of states, settled life, hunter gatherer life, agriculture, industrial revolution, emergence of positive sciences, emergence of philosophy, fire, invention of writing, invention of wheel
10 bin yıldan daha eski değil.	cycle2-q05, at most 10000 BP
Elektriği saymazsak şu anki günümüz Türkiye'sinin herhangi bir köyünde olandan farklı değil.	cycle2-q06, science and technology, same as the present, no electricity
Bilmiyorum Erkek egemen toplum Bir dine inandıklarına eminim. Şamanizm ya da merkezinde güneşi alan bir din olduğunu düşünüyorum Yönetici ve yol gösterici. Çocukları aileleri eğitiyordu. Gündelik işler, tarım, avcılık, el aleti yapımı gibi konularda eğitiliyorlardı. Kerpiçten yapılmış evler Herkes kendi işini yapıyordu. Kendi tarlasını ekip biçiyordu ya da ürettiği el aleti, kıyafet, v.b. şeyleri takas ederek geçiniyordu. Birilerinin yanında işçi olarak çalışmak sanırım henüz icad edilmemişti.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, as it is, no idea, male-dominant, shamanism, managers, advisor, mud-brick houses, work for individual consumption, economic activities
4500 yıl öncesinde dahi ticaret yollarının olması, sınıf ayrımının olması beni şaşırttı.	cycle2-q16, suprised
Koçumbeli yerleşkesindeki 4500 yıl önceki yaşam şeklini, insanların gündelik hayatlarında neler yaptıklarını anlatan bir yazı olduğunu düşünüyorum.	cycle2-q14, informing about the past
Geçmişin de bugünden hiç farklı olmadığını düşündürdü.	cycle2-q08, the past is no different than today, as it is
Bilmiyorum. Toplumda kadın ve erkeğe yüklenmiş bir iş bölümü olduğunu ve yine tüm sistemin aslında erkeklerin kontrolünde olduğunu düşünüyorum. Ölümden sonra yaşamın olduğuna inandıklarını, bu yüzden de ölümlerine saygı duyduklarını düşünüyorum. Diğer bireylerden farklı değildi. Herkes kendi işini yapıyor, hayatta kalmaya çalışıyordu. Özel olarak eğitildikleri okul gibi bir düzen yoktu. Tüm bireyler büyük ir aile gibi yaşıyordu ve çocuklar da bu sistem içinde öğreniyordu. Taştan, kerpiçten yaptıkları ortada bir avluya bakan evlerde. Çoğunlukla değerli metal üretiminde çalışıp, bunların ticaretini yapmaktaydılar.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no idea, work differs based on gender, male-dominant, life after death, equal with others, seeing by elders, stone houses, production of metals, trade
Eserlerin daha farklı bir şekilde gösterilebileceğini düşünmüyorum.	cycle2-q17, as it is needed to be
Demircihöyük yerleşimin tasvir edildiği çizimde. Bu şekilde, adeta bir aile gibi bir birine bağlı ve bağımlı evler yaptıklarını düşünmemiştim. Şu anki köylerdeki gibi daha bireysel bir yaşam şekli düşünüyordum.	cycle2-q15, connected houses
Söz konusu değerli metalleri nasıl işledikleri ile ilgili bilgiyi.	cycle2-q13, how the metals were processed
İstemezdim. Günümüz rahatına fazlasıyla alıştığımı düşünüyorum.	istemezdim, cycle2-q10, no comfort as today
Günümüzü anlatır ve günümüzde yaşamayı tercih edip etmeyeceklerini sorardım.	cycle2-q12, if they want to live in the present

İnsan doğar, büyür ve ölür. Bu hep böyleydi ve hep böyle kalacak. 100 yıl sonra hiç birinizin adı, yaptıkları, kavgaları ve aşkları bir şey ifade etmeyecek. Yaşayın, sadece yaşayın. Dünya malı için kavga etmeden, savaşmadan yaşayın.

live without fighting,
cycle2-q11, live without
fighting

Participant ID: P-07

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Mağarada yaşıyordu. Hayvanlar avlanıyordu. Ateş bulundu. Aletler yapılmaya başlandı. Tarım ve yerleşik hayata geçildi. Savaşlar başladı. Köleciler toplandı. Derebeylik. Kapitalizme geçiş.

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

5000 yıl önce

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Farklı alanlarda farklı güç ilişkilerinin olduğu; kimi yerlerde erkek egemen, kimi yerlerde daha eşitlikçi. Komünal. Komün içi ve dışı arasında net ayrımların olduğu bir yaşam.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Hiçbir fikrim yok.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Daha eşitlikçi

İnançları neydi?

Doğa referansı birden fazla tanrı

Yaşlıların konumu neydi?

Saygı duyulan bilge.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Toplu

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Büyük alanlarda birlikte

Çalışma koşulları nasıldı?

Doğa ile mücadele içinde zaman zaman sert.

ANSWERS TO THE CYCLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Hoşuma gitti zevkli takip ettim.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Anlatının bir mesaj için oluşturulduğunu düşünmüyorum.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Günümüze kıyasla daha iyi bir yaşamları olduğunu, ancak ticaret ve iktidar ilişkileri sebebiyle toplumsal yapıda bozulmaların başladığını düşündüm.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Sümer

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Eşite yakın

İnançları neydi?

Ölü gömmekle ilgili bir ritüel vardı ama tam olarak bu ritüele sebep olan inancı hatırlamıyorum

Yaşlıların konumu neydi?

Bir fikrim yok

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Bir fikrim yok

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Bir fikrim yok

Çalışma koşulları nasıldı?

Ticaretle ilgileniyorlar.

Cycle2-q17: Eserlerin/bulutuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Altın ticareti ile ilişkiyi kurdum.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımından etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Tahrip edilen figürinler

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

-

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Bir yıl benim için uzun bir süre ama daha kısa yaşayıp yaşamlarını gözlemleyip biçim değiştiren toplumsal ilişkilerin izlerini sürmek isterdim.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Geçmişten günümüze baktığında nelerin değişmesinden ötürü üzgünsünüz? Hangi değişen toplumsal değeri muhafaza etmek isterdiniz?

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Zayıfı destekleyin, güçlüyü kontrol edin.

Table 84 Codification of the answers from P-07 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Etkilerini bugün gördüğüm, yaşamadığım dönemler.	cycle2-q01, distant past with an effect on my life
Yeni bilginin mevcut olan anlatıları değiştirip değiştirmeyeceğini merak ediyorum.	cycle2-q02, curios
Gündelik hayata dair pratiklerin nasıl oluştuğunu öğrenmek isterdim, mesela zeytin yağı kullanmak nasıl akıl edildi?	cycle2-q03, how the daily practices emerged
Mağarada yaşıyorduk. Hayvanlar avlanıyordu. Ateş bulundu. Aletler yapılmaya başlandı. Tarım ve yerleşik hayata geçildi. Savaşlar başladı. Köleci toplum. Derebeylik. Kapitalizme geçiş.	cycle2-q04, wars, settled life, hunter gatherer life, cave life, capitalism, agriculture, tool making, fire, feudalism, slavery
5000 yıl önce	cycle2-q05, 5000 BP
Farklı alanlarda farklı güç ilişkilerinin olduğu; kimi yerlerde erkek egemen, kimi yerlerde daha eşitlikçi. Komünal. Komün içi ve dışı arasında net ayrımların olduğu bir yaşam.	cycle2-q06, social structure, gender, politics, as it is, male-dominant, commune, power relations
Hiçbir fikrim yok. Daha eşitlikçi Doğa referansı birden fazla tanrı Saygı duyulan bilge. Toplu Büyük alanlarda birlikte Doğa ile mücadele içinde zaman zaman sert.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, no idea, equal than the present, god related to nature, polytheistic, wise/knowledgeable-experienced, respected, large places for sleeping together, tough, in a collective manner
Hoşuma gitti zevkli takip ettim.	cycle2-q16, enjoyed
Anlatının bir mesaj için oluşturulduğunu düşünmüyorum.	cycle2-q14, no message
Günümüze kıyasla daha iyi bir yaşamları olduğunu, ancak ticaret ve iktidar ilişkileri sebebiyle toplumsal yapıda bozulmaların başladığını düşündüm.	cycle2-q08, they had a beautiful life, as it is, better life than today, power relations

Sümer Eşite yakın Ölü gömmekle ilgili bir ritüel vardı ama tam olarak bu ritüele sebep olan inancı hatırlamıyorum Bir fikrim yok Bir fikrim yok Bir fikrim yok Ticaretle ilgileniyorlar.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, sumerian, close to equal, religion related to customs, no idea, no idea, no idea, trade
Altın ticareti ile ilişkiyi kurdum.	cycle2-q17
Tahrip edilen figürinler	cycle2-q15, figurine breakage
-	cycle2-q13
Bir yıl benim için uzun bir süre ama daha kısa yaşayıp yaşamlarını gözlemleyip biçim değiştiren toplumsal ilişkilerin izlerini sürmek isterdim.	istemezdim, cycle2-q10, human relations
Geçmişten günümüze baktığında nelerin değişmesinden ötürü üzgünsünüz? Hangi değişen toplumsal değeri muhafaza etmek isterdiniz?	cycle2-q12, hayal kırıklıkları ve taşımak istedikleri değerler
Zayıfı destekleyin, güçlüyü kontrol edin.	balance power relations, cycle2-q11, balance power relations

Participant ID: P-08

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Erkek

Çalışma Durumunuz:

Kendi işini yapıyor

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Mutluluk ve huzur

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Öğrendiğim bilgiye göre değişiklik gösteriyor.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Antik kentlerdeki yaşam.

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

1450 Matbaanın icadı

1453 İstanbulun Fethi

1632 Hazerfen Ahmet Çelebi Galatadan Atladı
1718 Lale devri başladı
1923 Cumhuriyet Kuruldu

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?
MÖ 4000 - 6000 arasında olabilir.

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?
4500 yıl önce yaşamın ülkeden ülkeye farklılık gösterdiğini düşünüyorum. Anadolu topraklarında daha kolay bir yaşam olduğunu düşünüyorum. Mısır topraklarında daha modern bir toplumun daha refah içinde yaşadığını düşünüyorum.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?
Hangi dili konuşuyorlardı?
Bence Frigce olabilir.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?
Günümüzdeki gibidir. Üreme birinci sırada tutulmuş olabilir.

İnançları neydi?
Doğa anaya inanıyor olabilirler çünkü Ankara 4 mevsim yaşayan bir coğrafya.

Yaşlıların konumu neydi?
Saygı duyulan ve bilge konumunda tutuluyor olabilirler.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Tarım ağırlıklı bir eğitim olabilir.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Birçok tarihi alanı gezdiğimizde özellikle kullandıkları günlük araç gereçler şimdikilere çok benzemekte idi özellikle Kayseri şehir müzesinde yüzyıllar önce kullanılan mutfak gereçlerinin günümüzdeki benzerliği oldukça dikkatimi çekmişti. Yine eski ankaralıları da saman yataklar yün yataklarda yatıyor olabilirler.

Çalışma koşulları nasıldı?

Çalışma koşulları zaten avcılık veya tarım veya zanaatkarlık olsa gerek. Günümüzden bir farkının olmadığını düşünüyorum.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?
İlgimi çekti ve merak uyandırdı.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Bir mesajı olduğunu düşünmüyorum.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Ticari faaliyet ve bazı inanışların günümüzle ne kadar benzerlik gösterdiğini düşündürdü.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Çalışmada detayına rastlamadım.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Kadın ve erkeklerin eşit olduğu yönünde bir düşünce uyandırdı.

İnançları neydi?

Çalışma içerisinde inanç ile ilgili bir detaya rastladığımı hatırlamıyorum.

Yaşlıların konumu neydi?

Tüm bireyler eşit gibi duruyor.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Ayrıntılı bir detay veremem ama yine tüm bireyler derken sanırım çocuklara da eşit haklar tanınıyordu.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Dokuma yataklar olduğunu düşünüyorum. Detay verilirse de dokumacılık ön planda duruyor.

Çalışma koşulları nasıldı?

Çalışma koşulları ticaret ile ilgilenen tacirler olması sebebiyle ağır olabilir çünkü transferleri gerçekleştiren tacirlerden bahsediliyor.

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Gayet açıklayıcı metinlere destek olmuş.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Çanak çömlek görselleri ve illüstrasyonları gayet başarılı ve metinlerle uyumluydu.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

3 boyutlu bir günümüz tahminini görmek isterdim. Günümüz haritasında yerini görmek isterdim.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte

yazabilir

misiniz?

Günümüz şartlarına uyum sağlayan birisi olduğumdan 4500 yıl önce 1 yıl boyunca yaşamayı Kabul etmezdim. Çünkü yapılan ritüeller ve o yıllarda yaşamın tam olarak tahmin edilebildiğini düşünüyorum.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Bir soru yöneltmezdim.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Tarım ve hayvancılık ile ilgili onlar için faydalı olabilecek bilgileri götürmek isterdim.

Table 85 Codification of the answers from P-08 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Mutluluk ve huzur	cycle2-q01, happiness
Öğrendiğim bilgiye göre değişiklik gösteriyor.	cycle2-q02, up to the past event
Antik kentlerdeki yaşam.	cycle2-q03, lifestyles in different eras
1450 Matbaanın icadı ^[SEP] 1453 İstanbulun Fethi ^[SEP] 1632 Hazerfen Ahmet Çelebi Galatadan Atladı ^[SEP] 1718 Lale devri başladı ^[SEP] 1923 Cumhuriyet Kuruldu	cycle2-q04, republic of turkey, conquest of istanbul, tulip era, jump from galata, invention of printing press
MÖ 4000 - 6000 arasında olabilir.	cycle2-q05, 6000-4000 BC
4500 yıl önce yaşamın ülkeden ülkeye farklılık gösterdiğini düşünüyorum. Anadolu topraklarında daha kolay bir yaşam olduğunu düşünüyorum. Mısır topraklarında daha modern bir toplumun daha refah içinde yaşadığını düşünüyorum.	cycle2-q06, lifestyle, simple life in anatolia
Bence Frigce olabilir. Günümüzdeki gibidir. Üreme birinci sırada tutulmuş olabilir. Doğa anaya inanıyor olabilirler çünkü Ankara 4 mevsim yaşayan bir coğrafya. Saygı duyulan ve bilge konumunda tutuluyor olabilirler. Tarım ağırlıklı bir eğitim olabilir. Birçok tarihi alanı gezdiğimizde özellikle kullandıkları günlük araç gereçler şimdikiyle çok benzemekte idi özellikle Kayseri şehir müzesinde yüzyıllar önce kullanılan mutfak gereçlerinin günümüzdeki benzerliği oldukça dikkatimi çekmişti. Yine eski ankaralılar da saman yataklar yün yataklarda yatıyor olabilirler. Çalışma koşulları zaten avcılık veya tarım veya zanaatkarlık olsa gerek. Günümüzden bir farkının olmadığını düşünüyorum.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, closer, phrygian, based on reproduction, god related to nature, on hay bed, no different than today, hunting, trick work, agriculture, economic activities
İlgimi çekti ve merak uyandırdı.	cycle2-q16, attracted
Bir mesajı olduğunu düşünmüyorum.	cycle2-q14, no message
Ticari faaliyet ve bazı inanışların günümüzle ne kadar benzerlik gösterdiğini düşündürdü.	cycle2-q08, the same needs and activities iexist in the future, as it is, similar to the present, trade

Çalışmada detayına rastlamadım. Kadın ve erkeklerin eşit olduğu yönünde bir düşünce uyandırdı. Çalışma içerisinde inanç ile ilgili bir detaya rastladığımı hatırlamıyorum. Tüm bireyler eşit gibi duruyor. Ayrıntılı bir detay veremem ama yine tüm bireyler derken sanırım çocuklara da eşit haklar tanınıyordu. Dokuma yataklar olduğunu düşünüyorum. Detay verilmesi de dokumacılık ön planda duruyor. Çalışma koşulları ticaret ile ilgilenen tacirler olması sebebiyle ağır olabilir çünkü transferleri gerçekleştiren tacirlerden bahsediliyor.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no information given, equal, equal with others, no idea, vovnen bed, tough working conditions, trade
Gayet açıklayıcı metinlere destek olmuş.	cycle2-q17, clear and precise
Çanak çömlek görselleri ve illüstrasyonları gayet başarılı ve metinlerle uyumluydu.	cycle2-q15, illustrations were good
3 boyutlu bir günümüz tahminini görmek isterdim. Günümüz haritasında yerini görmek isterdim.	cycle2-q13, 3d model of the settlement, location of the settlement in a modern map
Günümüz şartlarına uyum sağlayan birisi olduğumdan 4500 yıl önce 1 yıl boyunca yaşamayı Kabul etmezdim. Çünkü yapılan ritüeller ve o yıllarda yaşamın tam olarak tahmin edilebildiğini düşünmüyorum.	istemezdim, cycle2-q10, our knowledge about the past is limited
Bir soru yöneltmezdim.	cycle2-q12
Tarım ve hayvancılık ile ilgili onlar için faydalı olabilecek bilgileri götürmek isterdim.	cycle2-q11, information related to economic activities

Participant ID: P-09

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

35-44

Cinsiyetiniz:

Kadın

Çalışma Durumunuz:

Diğer

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Kültür ve bilgi birikimi, deneyimler

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Daha güçlü hissediyorum. Doğruluğunu ve güvenilirliğini araştırmaya başlıyorum. (İlgimi çeken bir konu ise)

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Din ve inanın, mitolojilerin ortaya çıkması bu konuda çok kaynak olsa da her zaman ilgimi çeker.

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum)

Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

Tarımın yapılmaya başlanmasıyla ve bazı inançların benimsenmesi nedeniyle

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Şimdikinden daha sade, belki fiziksel olarak daha yıpratıcı ve yorucu, insanların yaşamı boyunca belki hiç bilemeyeceğimiz, anlayamayacağımız değerler amaçlar için mücadele verdiklerini düşünüyorum

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

İsim olarak bilmiyorum, muhtemelen soyu tükenmiştir

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Anaerkil toplum yapısı olduğunu varsayarsak daha düzeyli olduğuna eminim.

İnançları neydi?

Anadolu'da Hitit ve Mezopotamya dinleri hüküm sürmüş olabilir (öldükten sonra yaşamın devamlılığına inanmaları bu nedenle öldüklerinde diğer hayatları için kullanabilecekleri eşyaların günümüze kadar gelebilmesiyle bunu görebilmekteyiz. Çeşitli mezar yapıları. Tıbbın da gelişmesine önemli ölçüde katkı sağlayan Mumyalama işlemleri bunlara örnek.

Yaşlıların konumu neydi?

Yaşlılar her zaman topluma yön veren konumundaydılar bence

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Toplumdaki hiyerarşik yapıya göre olabilir. Bir çocuk bulunduğu sınıfa göre aristokrat , asker çiftçi köle durumuna göre yetiştiriliyor olabilir

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Geçmişteki izlere baktığımızda, daha işlevsel, inanca yönelik, belki daha korunaklı yerleşkeler olabilir.

Çalışma koşulları nasıldı?

Yine kast sistemine göre bir hiyerarşik yapıya göredir muhtemelen. Yapılan işler daha fiziksel ve yorucudur

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Gidip ziyaret etme isteği uyandırdı

Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesajı olduğunu düşünüyorsunuz?

Yanı başımızda kanlı canlı bir tarihin durduğunu hatırlatıyor

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Ticaretin her zaman önemli olduğunu

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Hitit -Asur dilleri, Akadca

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Medeni

İnançları neydi?

Çok tanrılı- ölümden sonra hayatın devam ettiğine dair inançlar

Yaşlıların konumu neydi?

Önemli

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Mesleki eğitim

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Güvenli kontrollü

Çalışma koşulları nasıldı?

Eşit

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Açıklayıcı, anlaşılır

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Çizimler çok güzel etkileyici

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Fikir edinmek için yeterli oldu gibi bu kadarı

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

İsterdim. Bir yıl belki fazlası. Bir seramik işçisi olarak ya da dokumacı olarak bir şeyler üretmek isterdim oradan günümüze mesaj gönderirdim.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Belki onları bir süre izleme şansım olsaydı, bir soru düşünebilirdim.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Gelecekte onlara dair bulduğumuz izlerin ne kadar değerli olduğunu söyledim. Dünyanın artık çok kirlendiğini, havanın suyun tadını çıkartmaları gerektiğini söyledim.

Table 86 Codification of the answers from P-09 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Kültür ve bilgi birikimi, deneyimler	cycle2-q01, accumulation of knowledge and experience
Daha güçlü hissediyorum. Doğruluğunu ve güvenilirliğini araştırmaya başlıyorum. (İlgimi çeken bir konu ise)	cycle2-q02, strong
Din ve inanışın, mitolojilerin ortaya çıkması bu konuda çok kaynak olsa da her zaman ilgimi çeker.	cycle2-q03, emergence of religion, belief and mythology
Avcı toplayıcı halimizden bugüne, göçerlikten yerleşik hayata geçiş (tarım yapılması, Hayvanların evcilleştirilmesi) her toplulukta farklı olmuştur diye düşünüyorum. Metallerin hayata dahil edilmesi Yazının paranın icadı, ticaretin gelişmesi ipek yolu ve baharat yolu ki bildiğim çoğu savaşın sebebi. (Sanat felsefe ve estetiğin var oluş kadar eski olduklarını düşünüyorum) Belirleyici olaylar şeklinde gidecek olursak; Kavimler göçü, Semavi dinlerin yayılması, yeni kıtaların keşfi, Reform Rönesans hareketleri. İstanbul'un fethi, Fransız ihtilali, sanayi devrimi	cycle2-q04, french revolution, conquest of istanbul, renaissance - reform, migration of tribes, spread of monotheistic religions, settled life, hunter gatherer life, trade, domestication of animals, use of metals, invention of money, agriculture, exploration of continents, industrial revolution, invention of writing
Tarımın yapılmaya başlanmasıyla ve bazı inançların benimsenmesi nedeniyle	cycle2-q05, agriculture and belief
Şimdikinden daha sade, belki fiziksel olarak daha yıpratıcı ve yorucu, insanların yaşamı boyunca belki hiç bilemeyeceğimiz, anlayamayacağımız değerler amaçlar için mücadele verdiklerini düşünüyorum	cycle2-q06, lifestyle, tough life, simple life
İsim olarak bilmiyorum, muhtemelen soyu tükenmiştir Anaerkil toplum yapısı olduğunu varsayarsak daha düzeyli olduğuna eminim. Anadolu'da Hitit ve Mezopotamya dinleri hüküm sürmüş olabilir (öldükten sonra yaşamın devamlılığına inanmaları bu nedenle öldüklerinde diğer hayatları için kullanabilecekleri eşyaların günümüze kadar gelebilmesiyle bunu görebilmekteyiz. Çeşitli mezar yapıları. Tıbbın da gelişmesine önemli ölçüde katkı sağlayan Mumyalama işlemleri bunlara örnek. Yaşlılar her zaman topluma yön veren konumundaydılar bence Toplumdaki hiyerarşik yapıya göre olabilir. Bir çocuk bulunduğu sınıfa göre aristokrat , asker çiftçi köle durumuna göre yetiştiriliyor olabilir Geçmişteki izlere baktığımızda, daha işlevsel, inanca yönelik, belki daha korunaklı yerleşkeler olabilir. Yine kast sistemine göre bir hiyerarşik yapıya göredir muhtemelen. Yapılan işler daha fiziksel ve yorucudur	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, closer, no idea, female-dominant, life after death, hitite/mesopotomian religions, leadership, a safe place, physically tiring, existence of caste system, matriarchal, based on the hierachical classification

Gidip ziyaret etme isteği uyandırdı	cycle2-q16, attracted
Yanı başımızda kanlı canlı bir tarihin durduğunu hatırlatıyor	cycle2-q14, creating awareness about the past in the neighborhood
Ticaretin her zaman önemli olduğunu	cycle2-q08, the same needs and activities iexist in the future, as it is, trade
Hitit -Asur dilleri, Akadca Medeni Çok tanrılı- ölümden sonra hayatın devam ettiğine dair inançlar Önemli Mesleki eğitim Güvenli kontrollü Eşit	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, hittite/akkadian/assyrian, civilized, life after death, polytheistic, valued, apprenticeship, a safe place, individuals with equal opportunities
Açıklayıcı, anlaşılır	cycle2-q17, clear and precise
Çizimler çok güzel etkileyici	cycle2-q15, illustrations were good
Fikir edinmek için yeterli oldu gibi bu kadarı	cycle2-q13, no question
İsterdim. Bir yıl belki fazlası. Bir seramik işçisi olarak ya da dokumacı olarak bir şeyler üretmek isterdim oradan günümüze mesaj gönderirdim.	isterdim, cycle2-q10
Belki onları bir süre izleme şansım olsaydı, bir soru düşünebilirdim.	cycle2-q12
Gelecekte onlara dair bulduğumuz izlerin ne kadar değerli olduğunu söyledim. Dünyanın artık çok kirlendiğini, havanın suyun tadını çıkartmaları gerektiğini söyledim.	cycle2-q11, people give harm to the nature in the future, enjoy the nature you have

Participant ID: P-10

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

18-24

Cinsiyetiniz:

Erkek

Çalışma Durumunuz:

Diğer

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Kaydedilmemiş tarih

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Aslında öğrendiğim şeyle alakalı bilmediğim daha fazlası varmış gibi.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Var. Piramitlerin nasıl yapıldığı.

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

İnsan var oldu – ateşi buldu – tekerleği buldu – parayı buldu – yazıyı buldu.

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

İlk hayvan evcilleştirildiği zaman yani cilalı tas devri zamanında.

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Kısmen kaos ve hayatın tarım ve hayvancılık ve asker olma üzerine kurulu. Gelişmiş bir uygarlıksa sanat da eklenebilir.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara’da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Hititçe

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Çok eşlilik vardı büyük ihtimalle

İnançları neydi?

Çok tanrılı bir dine sahiplerdi

Yaşlıların konumu neydi?

Çok yaşlı olduğunu zannetmiyorum varsa da varlıklı biri olma ihtimali yüksek. Bağı, tarlası vardır.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Çocukları büyük ihtimalle tarlada çalıştırıyorlardı veya hayvan gütmeye çalıştırıyorlardı. Cüzi bir kesim okuma yazma biliyordur.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Kerpiçten yapılmış evlerde uyuyorlardı.

Çalışma koşulları nasıldı?

Sabah erken gidip gece geç geliyorlardı büyük ihtimal. 2 öğün yemek yiyorlardı.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Eski uygarlıklar hakkında bilgiler öğrenmek tatmin edici ve hayranlık uyandırıcıydı.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Hayır düşünmüyorum.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Ben biraz daha kaos ve düzensiz bir yaşam olmasını bekliyordum. Fakat zamanına göre gayet medeni olduğunu gördüm.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Herkesin eşit olduğu ve buna dikkat edilen bir ilişki var.

İnançları neydi?

Ölülerini birkaç eşya ile gömüyorlar. Ahiret inancı var sanırım.

Yaşlıların konumu neydi?

Anlatıda yazmıyor.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Usta çırak ilişkisi

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Taş evlerde.

Çalışma koşulları nasıldı?

Hayvancılık ve tarımın yanında ticaret ve çömlekçilik de yapıyorlmuş.

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Gayet modern korunaklı ve zarar verilmeden sergilenmiş.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımдан etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Mühürlerden etkilendim çünkü tanınmak amacından ziyade estetik amaçla yapılması ilginç geldi.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Kutu mezar örnekleri, görselleri.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

İsterdim. Ölü gömme törenleri, etkinlikleri görüp geri gelmek isterdim.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Aklıma gelmiyor.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Sadece çömlek değil ve metal işlerle de uğraşmalarını ve yazı yazma üzerine düşmelerini söylemek isterdim.

Table 87 Codification of the answers from P-10 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Kaydedilmemiş tarih	cycle2-q01, unrecorded history
Aslında öğrendiğim şeyle alakalı bilmediğim daha fazlası varmış gibi.	cycle2-q02, a lot to learn
Var. Piramitlerin nasıl yapıldığı.	cycle2-q03, how the pyramids have built
İnsan var oldu – ateşi buldu – tekerleği buldu – parayı buldu – yazıyı buldu.	cycle2-q04, first humans, invention of money, fire, invention of writing, invention of wheel
İlk hayvan evcilleştirildiği zaman yani cilalı tas devri zamanında.	cycle2-q05, neolithic with animal breeding
Kısmen kaos ve hayatın tarım ve hayvancılık ve asker olma üzerine kurulu. Gelişmiş bir uygarlıksa sanat da eklenebilir.	cycle2-q06, economics, lifestyle, politics, agriculture, animal husbandry, chaos, artistic activities, military service
Hititçe Çok eşlilik vardı büyük ihtimalle Çok tanrılı bir dine sahiplerdi Çok yaşlı olduğunu zannetmiyorum varsa da varlıklı biri olma ihtimali yüksek. Bağı, tarlası vardır. Çocukları büyük ihtimalle tarlada çalıştırıyorlardı veya hayvan gütmeye çalıştırıyorlardı. Cüzi bir kesim okuma yazma biliyordur. Kerpiçten yapılma evlerde uyuyolardır. Sabah erken gidip gece geç geliyorlardı büyük ihtimal. 2 öğün yemek yiyorlardır.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, closer, hittite, polygamy, polytheistic, mud-brick houses, long work hours, hands-on
Eski uygarlıklar hakkında bilgiler öğrenmek tatmin edici ve hayranlık uyandırıcıydı.	cycle2-q16, enjoyed
Hayır düşünmüyorum.	cycle2-q14, no message
Ben biraz daha kaos ve düzensiz bir yaşam olmasını bekliyordum. Fakat zamanına göre gayet medeni olduğunu gördüm.	cycle2-q08, the past is not as thought (+), as it is, more civilized than i think
Bilmiyorum. Herkesin eşit olduğu ve buna dikkat edilen bir ilişki var. Ölülerini birkaç eşya ile gömüyorlar. Ahiret inancı var sanırım. Anlatıda yazmıyor. Usta çırak ilişkisi Taş evlerde. Hayvancılık ve tarımın yanında ticaret ve çömlekçilik de yapılmış.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no idea, equal, life after death, no information given, apprenticeship, stone houses, pottery production, animal husbandry, agriculture, trade
Gayet modern korunaklı ve zarar verilmeden sergilenmiş.	cycle2-q17, artefacts are in good condition
Mühürlerden etkilendim çünkü tanınmak amacından ziyade estetik amaçla yapılması ilginç geldi.	cycle2-q15, stamps for aesthetic purposes

Kutu mezar örnekleri, görselleri.	cycle2-q13, cist grave
İsterdim. Ölü gömme törenleri, etkinlikleri görüp geri gelmek isterdim.	isterdim, cycle2-q10, burial ceremonies, collective activities
Aklıma gelmiyor.	cycle2-q12
Sadece çömlek değil ve metal işlerle de uğraşmalarını ve yazı yazma üzerine düşmelerini söylemek isterdim.	cycle2-q11, information related to economic activities

Participant ID: P-11

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Kadın

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Sadelik

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Şaşkınlıkla beraber tatmin

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

İnsanların iletişim şekilleri

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

İsa'nın Doğumu - 0

Kavimler Göçü - M.S. 375

Hız. Muhammed'in Doğumu - M.S. 571

Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu - M.S. 1299

İstanbul'un Fethi - M.S. 1453

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kuruluşu – 1923

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

M.Ö. 7000-5000

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Yerleşik yaşamın olduğunu biliyorum ve muhtemelen ilk yerleşim yerleri kurulmuştur.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Anaerkil

İnançları neydi?

Gök Tanrı

Yaşlıların konumu neydi?

Bilmiyorum

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Bilmiyorum

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Yerin altında inşa edilen yerleşim alanlarında

Çalışma koşulları nasıldı?

İlkel çalışma koşullarının olduğu güce dayalı işler

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Çok keyif alarak okudum. Yaşadığım yerde eskiden nasıl bir yaşamın olduğunu okumak çok güzeldi.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Belli bir mesajı olduğunu düşünmüyorum. Sadece şu an yaşadığım yere çok yakın bir bölgenin geçmişi daha da merak uyandırdı.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Geçmişini bilmek istediğimi fark ettim. İnsanların o dönem şu an çok önemsiz gibi düşünülen bir şeyi bulmaları/keşfetmeleri çok önemliymiş.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Dil ile bir bilgi verildiğini hatırlamıyorum.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Bilgi yok

İnançları neydi?

Bilgi yok

Yaşlıların konumu neydi?

Bilgi yok

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Bilgi yok

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Bilgi yok

Çalışma koşulları nasıldı?

Bilgi yok

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Gayet net, anlaşılır ve ilgi çekici bir biçimde gösterilmiş.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Koçumbeli'ye ait mezar buluntusu kısmı etkiledi. Çünkü o dönem mezarı bulunan kişinin kim olduğunu, neden öldüğünü çok merak ettim.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Koçumbeli yerleşkesini bizzat görmek isterdim.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Kesinlikle isterdim. Dönemin yaşam koşullarını, iletişim biçimlerini görmeyi çok isterdim.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Yaşadıkları hayattan mutlu olup olmadıklarını sorardım.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Geleceğin mahvedildiği söyleyebilirdim.

Table 88 Codification of the answers from P-11 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Sadelik	cycle2-q01, simplicity
Şaşkınlıkla beraber tatmin	cycle2-q02, surprised
İnsanların iletişim şekilleri	cycle2-q03, communication

İsa'nın Doğumu - 0 ^[SEP] Kavimler Göçü - M.S. 375 ^[SEP] Hz. Muhammed'in Doğumu - M.S. 571 ^[SEP] Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu - M.S. 1299 ^[SEP] İstanbul'un Fethi - M.S. 1453 ^[SEP] Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kuruluşu – 1923	cycle2-q04, ottomans, republic of turkey, conquest of istanbul, migration of tribes, birth of prophet muhammad, birth of christ
M.Ö. 7000-5000	cycle2-q05, 7000-5000 BC
Yerleşik yaşamın olduğunu biliyorum ve muhtemelen ilk yerleşim yerleri kurulmuştur.	cycle2-q06, lifestyle, first communities, settled life
Bilmiyorum Anaerkil Gök Tanrı Bilmiyorum Bilmiyorum Yerin altında inşa edilen yerleşim alanlarında İlkel çalışma koşullarının olduğu güce dayalı işler	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, very early, no idea, female-dominant, tengri, no idea, settlements under the ground, physically tiring, matriarchal, no idea
Çok keyif alarak okudum. Yaşadığım yerde eskiden nasıl bir yaşamın olduğunu okumak çok güzeldi.	cycle2-q16, felt good for reading about the past life in the lands i live
Belli bir mesajı olduğunu düşünmüyorum. Sadece şu an yaşadığım yere çok yakın bir bölgenin geçmişi daha da merak uyandırdı.	cycle2-q14, no message
Geçmişi bilmek istediğimi fark ettim. İnsanların o dönem şu an çok önemsiz gibi düşünülen bir şeyi bulmaları/keşfetmeleri çok önemliymiş.	cycle2-q08, wanted to know more about the past
Dil ile bir bilgi verildiğini hatırlamıyorum. Bilgi yok Bilgi yok Bilgi yok Bilgi yok Bilgi yok Bilgi yok	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no information given, no information given, no information given, no idea, no idea, no idea, no information given
Gayet net, anlaşılır ve ilgi çekici bir biçimde gösterilmiş.	cycle2-q17, clear and precise, attractive
Koçumbeli'ye ait mezar buluntusu kısmı etkiledi. Çünkü o dönem mezarı bulunan kişinin kim olduğunu, neden öldüğünü çok merak ettim.	cycle2-q15, grave remain in Koçumbeli
Koçumbeli yerleşkesini bizzat görmek isterdim.	cycle2-q13, the actual settlement
Kesinlikle isterdim. Dönemin yaşam koşullarını, iletişim biçimlerini görmeyi çok isterdim.	isterdim, cycle2-q10, communication, life conditions
Yaşadıkları hayattan mutlu olup olmadıklarını sorardım.	cycle2-q12, if they are happy
Geleceğin mahvedildiği söyleyebilirdim.	cycle2-q11, today is ruined

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Erkek

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Geçmişte yaşanan dahil olduğumuz ya da olmadığımız belirli bir yer ve zamanda geçmiş olaylar bütünü

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Öğrendiğim şeye bağlı, mesela savaş stratejileriyle ilgili veya kullanılan aletlerin dönem şartlarına göre teknolojisinin yüksekliği ile ilgili ilgimi çok çekebiliyor, fakat kilden yapılmış vazolar, var olduğu tarihler yeni bir bilgi olsa dahi pek ilgimi çekmiyor.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

İnsanlık tarihi acaba gerçekten anlatılardaki gibi mi yoksa kazılar biraz daha derinleşse yeni bilgiler bulunur mu?

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Afrika'dan kabileler halinde dünyaya yayılmış bir insanlık. Buzullar yüksekken Asya'dan Amerika kıtasına geçiş Anadolu'da Hititlilerin, Lidyalıların devletler kurup yıkılması

Roma İmparatorluğu

Anadolu'ya Türklerin Gelmesi

Moğolların Anadolu Akınları

Anadolu Selçuklu Devleti Yıkılışı

Osmanlılar- Kuruluş Yıkılışı

Kurtuluş Savaşı- Türkiye Cumhuriyeti

Günümüz

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

10000 yıl önce

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Kılıç- kalkan- yay ok gelişmiştir, Tarım yapılıyordu, hala avcılık faaliyetleri vardır. Yerleşim yerleri olduğu için de sürekli bir tehdit altındadır. Ankara'da yaşam bugünden farklı olarak yüksek binalar yoktur. Varılacak yerlere atlar sayesinde gidiliyordu uzak mesafe ise, daha küçük alanlarda birlikte iş yapılarak hayatta kalınıyordu.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

O zaman Hititliler vardır diye düşünüyorum Hitit dili neyse onu kullanıyorlardı

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Fiziksel farklılıklara göre iş dağılımı vardır diye düşünüyorum, daha ince motor becerisi gereken işler kadınların daha güç gerektiren işler erkeklerindir

İnançları neydi?

Hitit güneşini düşününce güneşe inanıyor olabilirler

Yaşlıların konumu neydi?

Toplumu bir arada tutan kültürdür, muhtemelen yaşlıların deneyimlerinden ve onlardan öncekilerden gelen bilgiyi sözlü olarak aktardıklarından dolayı yerleri önemlidir. Önceleri onlar yaşlılara bakıyorken yaşlandıklarında da gençler onlara bakıyordu diye düşünüyorum.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Çocuklar genel toplum kurallarını büyüklerden görüyorlardır. Sonrasında da mesleki açıdan yapacakları iş için sözlü olarak ilgili kişilerle birlikte çalışıp öğreniyorlardı.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Otlardan yapılmış yatakların üzerine hayvan derilerinden yataklar yapıyor olabilirler

Çalışma koşulları nasıldı?

Güneşin doğmasıyla işe başlayıp batmasıyla işleri bitiyor olabilir pek bir yorumum yok

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Kitap okuyormuşçasına okudum önceki doldurduğum formla okuduklarım arasındaki farkları düşündüm çoğunlukla. Farklı bir şeyler çıkar mı tahminlerim doğru mu diye düşündüm.

Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesajı olduğunu düşünüyorsunuz?

Yani bulunduğumuz bölgedeki buluntuların burada eskiden bir yaşantının olduğunu ve günümüzden farklı bir biçimde yaşandığını göstermeye çalışıyor.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Acaba daha küçük topluluklar halinde yaşamaya devam etseydik ne olurdu? Bu kadar gelişebilir miydi teknoloji? sorularımı sordurttu.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Böyle bir bilgi yoktu

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Ölümlerde düğünlerde ortak bir yerlerde toplanıp sosyalleşirlermiş öyle tanışır evlenirlermiş.

İnançları neydi?

Gömülenlerin yanında değerli eşyaları gömdüklerine göre Reankarne olacaklarını düşünüyorlar

Yaşlıların konumu neydi?

Herkes eşit şartlarda yaşıyormuş

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Böyle bir bilgi yoktu

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Böyle bir bilgi yoktu

Çalışma koşulları nasıldı?

Dokuma tarım ve hayvancılık yapıyormuş ama çalışma şartları ile ilgili bilgi yoktu

Cycle2-q17: Eserlerin/bulutuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Eser başlıkları sağ üst köşede olduklarından önce göremedim sonra fark edince basa donup yeniden okudum. Buluntuların isimleri verilmiş ama nasıl kullanıldıkları ile ilgili bilgi göremedim.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımından etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Çömleklerin elle yapıldığı bilgi, dönen aletin 1000 yıl önce keşfedilmesi

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Günümüz haritasında konumunu görmek isterdim. Buluntuların o harita üzerinde nerede bulunduğunu görmek isterdim. Varsayılan şehirleşme o haritada nasıl konumlanıyordu onu görmek isterdim

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Neden olmasın, beni uzaylı sanıp öldürmeyeceklerse neden olmasın :D

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Kendi şartlarında yaşamışlar benim soracağım herhangi bir soru onları buldukları konundan ileri ya da geriye götürebilir bizim varlığımızı etkileyebilir ben soru sormak istemezdim izler geri gelirdim. Çok bir soru gerekiyorsa onların da sorabilecekleri gökyüzüyle ilgili soru sorardım güneş neden sıcak, ay güneş neden yuvarlak, gökyüzünde kaç tane yıldız var gibi

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Bu mesaj gelecekte geldi, insanlığın nerelere geldiğini görün istedim.

Table 89 Codification of the answers from P-12 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Geçmişte yaşanan dahil olduğumuz ya da olmadığımız belirli bir yer ve zamanda geçmiş olaylar bütünü	cycle2-q01, past time
Öğrendiğim şeye bağlı, mesela savaş stratejileriyle ilgili veya kullanılan aletlerin dönem şartlarına göre teknolojisinin yüksekliği ile ilgili ilgimi çok çekebiliyor, fakat kilden yapılmış vazolar, var olduğu tarihler yeni bir bilgi olsa dahi pek ilgimi çekmiyor.	cycle2-q02, up to the past event
İnsanlık tarihi acaba gerçekten anlatılardaki gibi mi yoksa kazılar biraz daha derinleşse yeni bilgiler bulunur mu?	cycle2-q03, the level of our knowledge about the past
Afrika'dan kabileler halinde dünyaya yayılmış bir insanlık. Buzullar yüksekken Asya'dan Amerika kıtasına geçiş Anadolu'da Hititlilerin, Lidyalıların devletler kurup yıkılması Roma İmparatorluğu Anadolu'ya Türklerin Gelmesi Moğolların Anadolu Akınları Anadolu Selçuklu Devleti Yıkılışı Osmanlılar- Kuruluş Yıkılışı Kurtuluş Savaşı- Türkiye Cumhuriyeti Günümüz	cycle2-q04, roman empire, seljuks , ottomans, republic of turkey, arrival of turks in anatolia, emergence of anatolian civilizations, mongol invasions of anatolia, turkish war of independence, spread from africa, exploration of continents
10000 yıl önce	cycle2-q05, 10000 BP
Kılıç- kalkan- yay ok gelişmiştir, Tarım yapılıyordur, hala avcılık faaliyetleri vardır. Yerleşim yerleri oluştuğu için de sürekli bir tehdit altındadır. Ankara'da yaşam bugünden farklı olarak yüksek binalar yoktur. Varılacak yerlere atlar sayesinde gidiliyordur uzak mesafe ise, daha küçük alanlarda birlikte iş yapılarak hayatta kalınıyordur.	cycle2-q06, accommodation, economics, politics, collaborative work, agriculture, transportation by horses, settled life, wars
O zaman Hititliler vardır diye düşünüyorum Hitit dili neyse onu kullanıyorlardı Fiziksel farklılıklara göre iş dağılımı vardır diye düşünüyorum, daha ince motor becerisi gereken işler kadınların daha güç gerektiren işler erkeklerindir Hitit güneşini düşününce güneşe inanıyor olabilirler Toplumu bir arada tutan kültürdür, muhtemelen yaşlıların deneyimlerinden ve onlardan öncekilerden gelen bilgiyi sözlü olarak aktardıklarından dolayı yerleri önemlidir. Önceleri onlar yaşlılara bakıyorken yaşlandıklarında da gençler onlara bakıyordur diye düşünüyorum. Çocuklar genel toplum kurallarını büyüklerden görüyorlardı. Sonrasında da mesleki açıdan yapacakları iş için sözlü olarak ilgili kişilerle birlikte çalışıp öğreniyorlardı. Otlardan yapılmış yatakların üzerine hayvan derilerinden yataklar yapıyor olabilirler Güneşin doğmasıyla işe başlayıp batmasıyla işleri bitiyor olabilir pek bir yorumum yok	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, closer, hittite, works differ based on gender, god related to nature, wise/knowledgeable-experienced, advisor, on hay bed, on animal fur, long work hours, apprenticeship
Kitap okuyormuşçasına okudum önceki doldurduğum formla okuduklarımız arasındaki farkları düşündüm çoğunlukla. Farklı bir şeyler çıkar mı tahminlerim doğru mu diye düşündüm.	cycle2-q16, questioned my knowledge about the past
Yani bulunduğumuz bölgedeki buluntuların burada eskiden bir yaşantının olduğunu ve günümüzden farklı bir biçimde yaşandığını göstermeye çalışıyor.	cycle2-q14, creating awareness about the past in the neighborhood

Acaba daha küçük topluluklar halinde yaşamaya devam etseydik ne olurdu? Bu kadar gelişebilir miydi teknoloji? sorularını sordurttu.	cycle2-q08, possibility of a different life, as it is
Böyle bir bilgi yoktu Ölümlerde düğünlerde ortak bir yerlerde toplanıp sosyalleşirmiş öyle tanışır evlenirlermiş. Gömülenlerin yanında değerli eşyaları gömdüklerine göre Reankarne olacaklarını düşünüyorlar Herkes eşit şartlarda yaşıyormuş Böyle bir bilgi yoktu Böyle bir bilgi yoktu Dokuma tarım ve hayvancılık yapıyormuş ama çalışma şartları ile ilgili bilgi yoktu	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no information given, socializing with each other, reincarnation, equal with others, no information given, no information given, animal husbandry, textile production, agriculture
Eser başlıkları sağ üst köşede olduklarından önce göremedim sonra fark edince basa donup yeniden okudum. Buluntuların isimleri verilmiş ama nasıl kullanıldıkları ile ilgili bilgi göremedim.	cycle2-q17, text alignment could be better, showing how the artefacts were used
Çömleklerin elle yapıldığı bilgi, dönen aletin 1000 yıl önce keşfedilmesi	cycle2-q15, çömleklerin elle yapılması
Günümüz haritasında konumunu görmek isterdim. Buluntuların o harita üzerinde nerede bulunduğunu görmek isterdim. Varsayılan şehirleşme o haritada nasıl konumlanıyordu onu görmek isterdim	cycle2-q13, location of the settlement in a modern map
Neden olmasın, beni uzaylı sanıp öldürmeyeceklerse neden olmasın :D	isterdim, cycle2-q10
Kendi şartlarında yaşamışlar benim soracağım herhangi bir soru onları buldukları konundan ileri ya da geriye götürebilir bizim varlığımızı etkileyebilir ben soru sormak istemezdim izler geri gelirdim. Çok bir soru gerekiyorsa onların da sorabilecekleri gökyüzüyle ilgili soru sorardım güneş neden sıcak, ay güneş neden yuvarlak, gökyüzünde kaç tane yıldız var gibi	cycle2-q12
Bu mesaj gelecekte geldi, insanlığın nerelere geldiğini görün istedim.	cycle2-q11, where the humanity headed

Participant ID: P-13

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Kadın

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Yaşanmışlıklar ve aktarılan tecrübeler

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Her yeni bulguda bir aydınlanma hissediyorum

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

İlk insanların yaşamını, bir günlerini nasıl geçirdiklerini

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Bildiğim olaylar arasında sıralama yapabiliyorum

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

10.000 yıl önce

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Taş evlerde yaşadıklarını ve ticaretle uğraştıklarını düşünüyorum

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Tek eşlilik var mıydı emin değilim

İnançları neydi?

Bilmiyorum

Yaşlıların konumu neydi?

Toplumda saygı gören bireyler olabilirler

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Bilmiyorum

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Taştan yontulmuş evlerde hazırladıkları yükselteleri ot vs ile kaplayarak olabilir

Çalışma koşulları nasıldı?

Evlerine yakın mesafede olacak şekilde ticaret / tarımda kadın erkek çalışıyor olabilirler

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Uzun süredir içinde bulunduğum ODTÜ kampüsünde böyle bir yerleşke olduğunu öğrendiğim için heyecanlandırdı ve gidip yerinde görme isteği uyandırdı.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Bir mesajı olduğunu düşünmüyorum ama genel anlamda o döneme ışık tutan bir anlatı olmuş

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Zaman içerisinde şekli değişse de her zaman hayatta kalma ve para kazanma, ticaret vs gibi kavramların olduğunu düşündürdü.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Toplumda kadın erkek eşit olduğunu düşünüyorum çünkü her birey eşit fırsatlara sahip olmalı şeklinde düşünceleri var.

İnançları neydi?

Ölümden sonraki yaşama inandıkları için ölü gömme törenleri olan büyüklere saygılı vs bir toplum

Yaşlıların konumu neydi?

Ölü gömme törenlerinde yapılanlar anlatılırken yaşlarına göre belli eşyalarla gömülür yazdığı için yaşlılara toplumda önem gösterildiğini düşündüm.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Bilmiyorum

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Köy evlerinde toplu halde

Çalışma koşulları nasıldı?

Bireysel ve grup halinde yaptıkları ticaret rekabet ortamı oluşmasına neden oluyordu bunun dışında kendi ihtiyaçları için çanak çömlek vs yapıyorlardı.

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Tarihleri ve buldukları bölge belirtildiği için güzel ancak dönem koşullarında nasıl kullanıldıklarına dair görsellerle ya da animasyonlarla sunulmaları daha etkili olur.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Dokuma tezgahlarıyla ilgili görsel. Tekstil ürünü için üretimin en temelinden son aşamasına kadar tüm adımlarını görmemi sağladığı için. O dönem şartlarında da ne kadar zor ama ne kadar değerli olduğunu hissetmeme sebep oldu.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Yerinde olan kalıntıları canlı görmek isterdim

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Şu anki bilgi birikimimle gideceksem bu durum o zamanda bazı karışıklıklara sebep olabilir :) bunun dışında o dönemde insanların yaşayış biçimlerini gözümde canlandırmak hep hoşuma gitti için yanlarına gidebilme şansım olsa giderdim. o dönem koşullarını insanlığın dünya tarihine göre oldukça kısa bir süre sayılan 4500 yılda neler başarabildiğini görmek isterdim.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

İlk defa yapmaya başladıkları bazı şeyleri (mesela daha önce kimse yapmıyorken farklı şekilde bir çanak çömlek yapmak gibi) yaparken nasıl bir motivasyona sahip olduklarını sormak isterdim.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

O dönemde yaptıkları geliştirdikleri pek çok kavram ve icat için teşekkür ederdim. Çünkü tarım ticaret yerleşik yaşam hepsi günümüze çoğalarak belki biraz şekil değiştirerek gelen kavramlar.

Table 90 Codification of the answers from P-13 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Yaşanmışlıklar ve aktarılan tecrübeler	cycle2-q01, accumulation of knowledge and experience, memories
Her yeni bulguda bir aydınlanma hissediyorum	cycle2-q02, enlightened
İlk insanların yaşamını, bir günlerini nasıl geçirdiklerini	cycle2-q03, life of first humans
Bildiğim olaylar arasında sıralama yapabilirim	cycle2-q04, no answer
10.000 yıl önce	cycle2-q05, 10000 BP
Taş evlerde yaşadıklarını ve ticaretle uğraştıklarını düşünüyorum	cycle2-q06, accommodation, as it is, stone houses, trade
Bilmiyorum Tek eşlilik var mıydı emin değilim Bilmiyorum Toplumda saygı gören bireyler olabilirler Bilmiyorum Taştan yontulmuş evlerde hazırladıkları yükseltileri ot vs ile kaplayarak olabilir Evlerine yakın mesafede olacak şekilde ticaret / tarımda kadın erkek çalışıyor olabilirler	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, no idea, monogamy, no idea, respected, stone holes, work close to their houses, agriculture, trade, no idea
Uzun süredir içinde bulunduğum ODTÜ kampüsünde böyle bir yerleşke olduğunu öğrendiğim için heyecanlandırdı ve gidip yerinde görme isteği uyandırdı.	cycle2-q16, excited, felt excited to live in the lands with such a community
Bir mesajı olduğunu düşünmüyorum ama genel anlamda o döneme ışık tutan bir anlatı olmuş	cycle2-q14, no message

Zaman içerisinde şekli değişse de her zaman hayatta kalma ve para kazanma, ticaret vs gibi kavramların olduğunu düşündürdü.	cycle2-q08, the same needs and activities exist in the future, as it is, trade, similar aims with today
Bilmiyorum Toplumda kadın erkek eşit olduğunu düşünüyorum çünkü her birey eşit fırsatlara sahip olmalı şeklinde düşünceleri var. Ölümden sonraki yaşama inandıkları için ölü gömme törenleri olan büyüklere saygılı vs bir toplum Ölü gömme törenlerinde yapılanlar anlatılırken yaşlarına göre belli eşyalarla gömülür yazdığı için yaşlılara toplumda önem gösterildiğini düşündüm. Bilmiyorum Köy evlerinde toplu halde Bireysel ve grup halinde yaptıkları ticaret rekabet ortamı oluşmasına neden oluyordu bunun dışında kendi ihtiyaçları için çanak çömlek vs yapıyorlardı.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no idea, equal, life after death, valued, no idea, closed house or rooms, competitive environment, trade, individuals with equal opportunities
Tarihleri ve buldukları bölge belirtildiği için güzel ancak dönem koşullarında nasıl kullanıldıklarına dair görsellerle ya da animasyonlarla sunulmaları daha etkili olur.	cycle2-q17, showing how the artefacts were used, having maps and dates were good
Doküman tezgahlarıyla ilgili görsel. Tekstil ürünü için üretimin en temelinden son aşamasına kadar tüm adımlarını görmemi sağladığı için. O dönem şartlarında da ne kadar zor ama ne kadar değerli olduğunu hissetmeme sebep oldu.	cycle2-q15, textil production process, illustrations were good
Yerinde olan kalıntıları canlı görmek isterdim	cycle2-q13, the actual settlement
Şu anki bilgi birikimimle gideceksem bu durum o zamanda bazı karışıklıklara sebep olabilir :) bunun dışında o dönemde insanların yaşayış biçimlerini gözümde canlandırmak hep hoşuma gitti için yanlarına gidebilme şansım olsa giderdim. o dönem koşullarını insanlığın dünya tarihine göre oldukça kısa bir süre sayılan 4500 yılda neler başarabildiğini görmek isterdim.	isterdim, cycle2-q10, far behind today
İlk defa yapmaya başladıkları bazı şeyleri (mesela daha önce kimse yapmıyorken farklı şekilde bir çanak çömlek yapmak gibi) yaparken nasıl bir motivasyona sahip olduklarını sormak isterdim.	cycle2-q12, how it feels to do things for the first time
O dönemde yaptıkları geliştirdikleri pek çok kavram ve icat için teşekkür ederdim. Çünkü tarım ticaret yerleşik yaşam hepsi günümüze çoğalarak belki biraz şekil değiştirerek gelen kavramlar.	cycle2-q11, we had the life thanks for them

Participant ID: P-14

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

35-44

Cinsiyetiniz:

Erkek

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamaya yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Antik çağ ve antik çağda yaşam koşulları, inanışlar, medeniyetler

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Çok mutlu

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Irkların kökenleri

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Evet

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

M.Ö. 8000-9000 civarında

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Dünyanın farklı bölgelerinden birbirinden çok farklı olarak, bazı yerlerde yerleşik hayata geçilmiş, belli toplum kuralları belirlenmiş, bazı yerlerde ise daha ilkel bir yaşam olduğunu düşünüyorum

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Eşit haklara sahiptiler

İnançları neydi?

Çok tanrılı dinlerden herhangi biri

Yaşlıların konumu neydi?

Saygı duyulan sözü dinlenen bilge kişilerdi

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

İleri gelen ailelerin çocuklarına, ailelerin isteğine uygun

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Evlerinde

Çalışma koşulları nasıldı?

Yorucu ama tatmin edici

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

İyi

Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesajı olduğunu düşünüyorsunuz?

Bilgi aktarıcı

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Bildiklerimizin yanında bilmediklerimiz çok çok daha fazla

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Eşitti

İnançları neydi?

Klasik tarih öncesi dönem inançlarından biriydi

Yaşlıların konumu neydi?

Herkes eşitti

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Çocuklara alet yapımı ve kendi kendine yetebilmek için gerekli bilgiler öğretiliyordu

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Üstü ve etrafı kapalı ev veya odacıklarda

Çalışma koşulları nasıldı?

Hem bireysel hem toplumsal işleri yapmakla yükümlüydüler

Cycle2-q17: Eserlerin/bulutuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Çok güzel ve yararlı

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Ticaret ağının yakın ve uzak mesafeye göre değişim göstermesi. Çok küçük bir topluluk da olsa ticarete ihtiyaç duyulması beni şaşırttı

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Varsa ortak kullanım alanlarını

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

İstemezdim, yaşam koşullarıyla ilgili kısıtlı bilgiye sahibiz

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

"Siz kimsiniz? Nereden geldiniz?"

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

"Bizden daha şanslı olabilirsiniz"

Table 91 Codification of the answers from P-14 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Antik çağ ve antik çağda yaşam koşulları, inanışlar, medeniyetler	cycle2-q01, ancient period
Çok mutlu	cycle2-q02, happy
Irkların kökenleri	cycle2-q03, roots of races
Evet	cycle2-q04, no answer
M.Ö. 8000-9000 civarında	cycle2-q05, 10000 BP
Dünyanın farklı bölgelerinden birbirinden çok farklı olarak, bazı yerlerde yerleşik hayata geçilmiş, belli toplum kuralları belirlenmiş, bazı yerlerde ise daha ilkel bir yaşam olduğunu düşünüyorum	cycle2-q06, social structure, lifestyle, as it is, more primitive in some places, certain social rules, settled life
Bilmiyorum Eşit haklara sahiptiler Çok tanrılı dinlerden herhangi biri Saygı duyulan sözü dinlenen bilge kişilerdi İleri gelen ailelerin çocuklarına, ailelerin isteğine uygun Evlerinde Yorucu ama tatmin edici	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, no idea, equal, polytheistic, respected, advisor, houses, physically tiring, based on the hierachical classification
İyi	cycle2-q16, good
Bilgi aktarıcı	cycle2-q14, informing about the past
Bildiklerimizin yanında bilmediklerimiz çok çok daha fazla	cycle2-q08, our knowledge about the past is limited
Bilmiyorum Eşitti Klasik tarih öncesi dönem inançlarından biriydi Herkes eşitti Çocuklara alet yapımı ve kendi kendine yetebilmek için gerekli bilgiler öğretiliyordu Üstü ve etrafı kapalı ev veya odacıklarda Hem bireysel hem toplumsal işleri yapmakla yükümlüydüler	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, as it is, no idea, equal, prehistoric religion, equal with others, economic activities, closed house or rooms, work for their own consumption, collective work
Çok güzel ve yararlı	cycle2-q17, nice
Ticaret ağının yakın ve uzak mesafeye göre değişim göstermesi. Çok küçük bir topluluk da olsa ticarete ihtiyaç duyulması beni şaşırttı	cycle2-q15, trade related text and stamps
Varsa ortak kullanım alanlarını	cycle2-q13, common areas
İstemezdim, yaşam koşullarıyla ilgili kısıtlı bilgiye sahibiz	istemezdim, cycle2-q10
"Siz kimsiniz? Nereden geldiniz?"	cycle2-q12, how they define themselves
"Bizden daha şanslı olabilirsiniz"	cycle2-q11, they are lucky, better life than today

Participant ID: P-15

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Kadın

Çalışma Durumunuz:

Tam Zamanlı Çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Geçmiş, geleceğin tohumları olarak zihnimde canlandırıyorum.

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Geçmiş hakkında belki ömür boyunca tam anlamıyla-eksiksiz- bilgi sahibi olamayacağımızı hissediyorum.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Net bir cevabı yok.

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

-

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

-

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

-

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

-

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

-

İnançları neydi?

-

Yaşlıların konumu neydi?

-

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

-

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

-

Çalışma koşulları nasıldı?

-

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Günümüz yerleşkelerinin öncesinde yaşayan toplulukları görsel destekleri ile incelemek bölgeye daha farklı bakmam gerektirdiğini hissettirdi.

Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesajı olduğunu düşünüyorsunuz?

Bir mesajı olduğunu düşünüyorum. Koçumbeli köyü/yerleşkesinin ODTÜ sınırlarında olması da ODTÜ'nün kendi içinde kendine has sakinleri ile farklı bir yapı/topluluk olduğu hissini uyandırıyor.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Geçmişte üretim, ticaret, özel günler her şey daha anlamlı, daha zahmetli ve daha kıymetli olduğunu düşündürüyor. Günümüzde topluluk olmanın getirdiklerinin azaldığını ve bireyselleşmenin arttığını düşünüyorum.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Hiyerarşi olmayan, bireysel sorumlulukların belirsiz olduğu bir ilişki olabilir.

İnançları neydi?

Gök tanrı inancı olabilir.

Yaşlıların konumu neydi?

Toplumda daha otorite bir figür konumunda olabilirler.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Usta Çırak ilişkisi olarak eğitim veriliyor olabilir.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

kerpiç veya taş evlerde uyuyor olabilirler.

Çalışma koşulları nasıldı?

Fiziksel güce dayalı, ticaret ve üretim ağırlıklı bir çalışma yaşamı denilebilir.

Cycle2-q17: Eserlerin/bulutuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Ölüm seremonisinin görselinden ve ODTÜ yerleşkesindeki kalıntıların olduğu görsellerden etkilendim. Biri ölümü geçmişte nasıl karşıladıklarını bana yansıttı. Diğeri şu an kampüste görebileceğim yapılar olduğunu düşünmek heyecanlandırdı.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Ritüelleri ile ilgili kaynaklar olabilir.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Yaşamak isterdim. Hem küçük bir köy olması hem de gelişmek için bireysel ve toplumsal çaba gösterdiklerini hissettiğim için.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Onlar bu günde, bu zamanda yaşamak isterler miydi?

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Yerleşkenizde dayanışma kültürü devam ediyor demek isterdim.

Table 92 Codification of the answers from P-15 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Geçmiş, geleceğin tohumları olarak zihnimde canlandırıyorum.	cycle2-q01, determinant of the future
Geçmiş hakkında belki ömür boyunca tam anlamıyla-eksiksiz- bilgi sahibi olamayacağımızı hissediyorum.	cycle2-q02, a lot to learn
Net bir cevabı yok.	cycle2-q03, i dont know at the moment
Cevap alınamadı.	cycle2-q04, no answer
Cevap alınamadı.	cycle2-q05, no answer
Cevap alınamadı	cycle2-q06, no answer
Cevap alınamadı Cevap alınamadı Cevap alınamadı Cevap alınamadı Cevap alınamadı Cevap alınamadı Cevap alınamadı	cycle2-q07
Günümüz yerleşkelerinin öncesinde yaşayan toplulukları görsel destekleri ile incelemek bölgeye daha farklı bakmam gerektirdiğini hissettirdi.	cycle2-q16, felt good to look different to the lands
Bir mesajı olduğunu düşünüyorum. Koçumbeli köyü/yerleşkesinin ODTÜ sınırlarında olması da ODTÜ nün kendi içinde kendine has sakinleri ile farklı bir yapı/topluluk olduğu hissini uyandırıyor.	cycle2-q14, creating awareness about the past in the neighborhood
Geçmişte üretim, ticaret, özel günler her şey daha anlamlı, daha zahmetli ve daha kıymetli olduğunu düşündürüyor. Günümüzde topluluk olmanın getirdiklerinin azaldığını ve bireyselleşmenin arttığını düşünüyorum.	cycle2-q08, the advantage of living as a community in the past, as it is, individuals feel special within the community

Bilmiyorum. Hiyerarşi olmayan, bireysel sorumlulukların belirgin olduğu bir ilişki olabilir. Gök tanrı inancı olabilir. Toplumda daha otorite bir figür konumunda olabilirler. Usta Çırak ilişkisi olarak eğitim veriliyor olabilir. Kerpiç veya taş evlerde uyuyor olabilirler. Fiziksel güce dayalı, ticaret ve üretim ağırlıklı bir çalışma yaşamı denilebilir.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no idea, equal, tengri, authoritative, apprenticeship, stone houses, work based on physical strength, based on production, trade, no hierarchy
Açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	cycle2-q17, clear and precise
Ölüm seremonisinin görselinden ve ODTÜ yerleşkesindeki kalıntıların olduğu görsellerden etkilendim. Biri ölümü geçmişte nasıl karşıladıklarını bana yansıttı. Diğeri şu an kampüste görebileceğim yapılar olduğunu düşünmek heyecanlandırdı.	cycle2-q15, burial customs, architecture remains
Ritüelleri ile ilgili kaynaklar olabilir.	cycle2-q13, rituals
Yaşamak isterdim. Hem küçük bir köy olması hem de gelişmek için bireysel ve toplumsal çaba gösterdiklerini hissettiğim için.	isterdim, cycle2-q10, village life
Onlar bu günde, bu zamanda yaşamak isterler miydi?	cycle2-q12, if they want to live in the present
Yerleşkenizde dayanışma kültürü devam ediyor demek isterdim.	cycle2-q11, culture of collaboration still exists in the lands, colloboration culture

Participant ID: P-16

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Erkek

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

İnsanlığın hayatta kalma mücadelesi ve bu mücadele yolundaki yaşantıları, bulunan icatlar ve dünyayı elde etme çabaları.

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Şu an yaşadığımız dönemin basitliğini(tekdüzeliğini) sorguluyorum.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Hayır yok.

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, Fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet.

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

10.000- 14.000 yıl önce geçildiğini düşünüyorum.

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

İlk aklıma gelen Mısır kralları ve Piramitlerin inşasında çalışan binlerce insan.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Herhangi bir bilgim yok.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Herhangi bir bilgim yok.

İnançları neydi?

Herhangi bir bilgim yok.

Yaşlıların konumu neydi?

Herhangi bir bilgim yok.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Herhangi bir bilgim yok.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Taştan oyma alanlarda uyuyor olabilirler.

Çalışma koşulları nasıldı?

Herhangi bir bilgim yok.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

O döneme gidip yaşananlara şahit olma isteği uyandırdı.

Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesajı olduğunu düşünüyorsunuz?

Grup olarak yaşamaya başlamak her toplumda ticareti ve otoriteyi doğurmuştur.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Geçmişte yaşamın zor olduğunu.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Anlatıda böyle bir bilgiye ulaşamadım.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Her birey eşit fırsatlara şahit olduğu için medeni bir ilişkileri olabilir. Evlilik için ritüeller yapılmış.

İnançları neydi?

Hayvan figürleri ve yaptıkları ritüeller inançlarının temellerini oluşturuyor olabilir.

Yaşlıların konumu neydi?

Herkesin eşit haklara sahip olduğu bir düşünce yapısında yaşlılarında saygı duyulan, bilgi ve görüşlerine başvurulmuş bireyler olduğunu düşünüyorum.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Yaşamsal faaliyetler için kullanılan çanak çömlek ve tekstil üretimine yönelik eğitiliyor olabilirler.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Tipik köy görünümünde olan taşlarla çevrili yerleşkelerde uyuyorlardı.

Çalışma koşulları nasıldı?

Herkes kendi ihtiyacı için çalışıyormuş. Fakat ticaret ve otorite kavramlarının hayatlarına girmesiyle düzenin bir parçası olabilmek için çalışmaya başlamışlar.

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Anlaşılır ve detaylı.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Çanak, çömlek, dokuma ve ritüeller için yapılan çizimler çok hoş. Bize o dönemdeki yaşantıları betimliyorlar.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

O dönem yapılan ticaret ortamını betimleyen çizimlere de yer verilebilir.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Evet isterdim. Yaşamlarını sürdürebilmek için yaptıkları çanak çömlekleri dokumaları kendim deneyimlemek isterdim. Bir de mesafelerin çok uzak olduğu ve 40-50 kişilik gruplar halinde yaşanan dönemin içinde olmak isterdim. İnsanlar arasındaki iletişime ve günlük yaşam konuşmalarına şahitlik etmek isterdim.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

4500 yıl sonraki hayatı görme şansınız olsaydı orada yaşamak ister miydiniz?

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

İnsanlık milyonlar halinde yaşayan, doğayı kirleten, dünyaya zarar veren ve her şeyin hazırını tüketmeye alışan birer varlık haline dönüştüler.

Table 93 Codification of the answers from P-16 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
İnsanlığın hayatta kalma mücadelesi ve bu mücadele yolundaki yaşantıları, bulunan icatlar ve dünyayı elde etme çabaları.	cycle2-q01, struggle for survival
Şu an yaşadığımız dönemin basitliğini(tekdüzeliğini) sorguluyorum.	cycle2-q02, question the present
Hayır yok.	cycle2-q03, nothing
Ateşin bulunması, tekerleğin icadı, yazının bulunması, paranın icadı, rönesans ve reform, Fransız ihtilali, sanayi devrimi, telefonun icadı, elektriğin icadı, dünya savaşları, bilgisayarın icadı, insanlığın aya gitmesi, internet.	cycle2-q04, french revolution, world wars, renaissance - reform, invention of money, landing on moon, internet, industrial revolution, computer, telephone, fire, invention of writing, invention of wheel
10.000- 14.000 yıl önce geçildiğini düşünüyorum.	cycle2-q05, at most 10-14000 BP
İlk aklıma gelen Mısır kralları ve Piramitlerin inşasında çalışan binlerce insan.	cycle2-q06, economics, politics
Herhangi bir bilgim yok. Herhangi bir bilgim yok. Herhangi bir bilgim yok. Herhangi bir bilgim yok. Herhangi bir bilgim yok. Taştan oyma alanlarda uyuyor olabilirler. Herhangi bir bilgim yok.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, very early, no idea, no idea, no idea, no idea, stone holes, no idea, no idea
O döneme gidip yaşananlara şahit olma isteği uyandırdı.	cycle2-q16, excited
Grup olarak yaşamaya başlamak her toplumda ticareti ve otoriteyi doğurmuştur.	cycle2-q14, emergence of trade and authority
Geçmişte yaşamın zor olduğunu.	cycle2-q08, life was tough in the past, tough life
Anlatıda böyle bir bilgiye ulaşamadım. Her birey eşit fırsatlara şahit olduğu için medeni bir ilişkileri olabilir. Evlilik için ritüeller yapılmış. Hayvan figürleri ve yaptıkları ritüeller inançlarının temellerini oluşturuyor olabilir. Herkesin eşit haklara sahip olduğu bir düşünce yapısında yaşlılarında saygı duyulan, bilgi ve görüşlerine başvuru bireyler olduğunu düşünüyorum. Yaşamsal faaliyetler için kullanılan çanak çömlek ve tekstil üretimine yönelik eğitiliyor olabilirler. Tipik köy görünümünde olan taşlarla çevrili yerleşkelerde uyuyorlardı. Herkes kendi ihtiyacı için çalışıyormuş. Fakat ticaret ve otorite kavramlarının hayatlarına girmesiyle düzenin bir parçası olabilmek için çalışmaya başlamışlar.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, as it is, no information given, civilized, equal, religion related to customs, wise/knowledgeable-experienced, respected, advisor, economic activities, enclosed area, work for their own consumption, existence of certain organization, trade
Anlaşılır ve detaylı.	cycle2-q17, clear and precise
Çanak, çömlek, dokuma ve ritüeller için yapılan çizimler çok hoş. Bize o dönemdeki yaşantıları betimliyorlar.	cycle2-q15, helped to picture the past, illustrations were good
O dönem yapılan ticaret ortamını betimleyen çizimlere de yer verilebilir.	cycle2-q13, the places where trade activities held

Evet isterdim. Yaşamlarını sürdürebilmek için yaptıkları çanak çömlekleri dokumaları kendim deneyimlemek isterdim. Bir de mesafelerin çok uzak olduğu ve 40-50 kişilik gruplar halinde yaşanan dönemin içinde olmak isterdim. İnsanlar arasındaki iletişime ve günlük yaşam konuşmalarına şahitlik etmek isterdim.	isterdim, cycle2-q10, human relations, daily life
4500 yıl sonraki hayatı görme şansınız olsaydı orada yaşamak ister miydiniz?	cycle2-q12, if they want to live in the present
İnsanlık milyonlar halinde yaşayan, doğayı kirleten, dünyaya zarar veren ve her şeyin hazırını tüketmeye alışan birer varlık haline dönüştüler.	cycle2-q11, people give harm to the nature in the future

Participant ID: P-17

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Rumuz/Ad Soyad:

Nazlıhan Aldemir

Yaşınız:

18-24

Cinsiyetiniz:

Kadın

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamaya yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Geçmiş denildiğinde ilk olarak aklıma savaşlar geliyor.

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Öğrendiğim bilgiye bağlı olarak bu durum değişim gösteriyor ama genellikle şaşkınlık ve hüznü hissediyorum. Yıllar öncesinde yaşamış insanların hayatta kalma şartları hüznü hissetmemi sağlıyor.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

İnsanlar bir şeyi keşfederken ne hissediyordu bunu bilmek isterdim. Çünkü günümüzde bir keşif yerine var olan bir şeyi geliştirme var.

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Boş

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

10 bin yıl önce olabileceğini düşünüyorum.

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Yerleşik hayata geçilmiş olduğunu düşünüyorum. Topluluklar oluşmaya başlanmıştır.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bir fikrim yok.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Erkek egemen, erkeklerin daha güçlü konumda görüldüğü bir ilişkidir.

İnançları neydi?

Bir fikrim yok.

Yaşlıların konumu neydi?

Yaşlılar saygı duyulan kişilerdir.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Her aile kendi çocuğuna eğitim veriyordu.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Mağara tarzı bir yer olabilir çünkü geçmişten çok mağara ya da taştan evler vardı.

Çalışma koşulları nasıldı?

Erkekler avcılık kadınlar ev işi yapıyordu.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Ankara gibi sevdiğim bir şehirde bulunduğum konumun yakınlarında böyle kişilerin yaşamış olduğu, birliktelikleri, güçleri oldukça güzelmiş fakat onlarda bizler gibi rekabet hayatına girmişler. Mutlu ve hüzünlü hissettirdi.

Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesajı olduğunu düşünüyorsunuz?

Günümüzde de devam eden topluluklar veya insanlar arasındaki rekabetin nasıl ortaya çıktığı gözler önüne seriliyor.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Geçmişte yaşam birliktelik demekmiş. "Birlikten kuvvet doğar" sözü bu zamanlarda ortaya çıkmış olabilir.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bir fikrim yok.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Erkekler daha üstün ve değerli görülüyormuş. Ama her işi kadınlar değil erkeklerde yapıyormuş.

İnançları neydi?

Bir fikrim yok ama ölülerini yakmadan, toprağın altına değerli eşyalarla gömüyorlarmış bu da diğer hayata inandıklarını gösterebilir.

Yaşlıların konumu neydi?

Yaşlılara saygı duyuluyormuş.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Ailelerinden öğrendikleri şeyleri eğitim olarak görebiliriz. Çömlek yapımı, ticaret, hayvancılık, halı dokuma gibi.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Daire biçimindeki yerleşim alanında her aile kendine ayrılmış taş evlerde uyuyormuş.

Çalışma koşulları nasıldı?

Kadınlar ve erkekler için ayrı çalışma alanları olsa da toplulukların rekabeti için herkes birlik oluyor otorite altına giriyormuş.

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Eserlerin gösterimi iyi fakat daha fazla bilgi ile sunulabilirdi.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Figürinlerin yok edilmeye başlandığı görselden etkilendim. Bir şeyi öldürürken nasıl ilk kafasını keserlerse cansız figürlerinde kafasını kesmişler.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Yaşadıkları yaşam alanını daha net görebilmek isterdim.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Yaşamak istemezdim.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

"Mutlu musunuz?" diye sormak isterdim.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

"Rekabet etmeden ayakta kalmanın bir yolunu bulun" demek isterdim.

Table 94 Codification of the answers from P-17 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Geçmiş denildiğinde ilk olarak aklıma savaşlar geliyor.	cycle2-q01, wars
Öğrendiğim bilgiye bağlı olarak bu durum değişim gösteriyor ama genellikle şaşkınlık ve hüznü hissediyorum. Yıllar öncesinde yaşamış insanların hayatta kalma şartları hüznü hissetmemi sağlıyor.	cycle2-q02, sad, up to the past event, surprised
İnsanlar bir şeyi keşfederken ne hissediyordu bunu bilmek isterdim. Çünkü günümüzde bir keşif yerine var olan bir şeyi geliştirme var.	cycle2-q03, how it feels to make a discovery
Boş	cycle2-q04, no answer

10 bin yıl önce olabileceğini düşünüyorum.	cycle2-q05, 10000 BP
Yerleşik hayata geçilmiş olduğunu düşünüyorum. Topluluklar oluşmaya başlamıştır.	cycle2-q06, social structure, lifestyle, first communities, settled life
Bir fikrim yok. Erkek egemen, erkeklerin daha güçlü konumda görüldüğü bir ilişkidir. Bir fikrim yok. Yaşlılar saygı duyulan kişilerdir. Her aile kendi çocuğuna eğitim veriyordur. Mağara tarzı bir yer olabilir çünkü geçmişten çok mağara ya da taşan evler vardı. Erkekler avcılık kadınlar ev işi yapıyordur.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, very early, no idea, works differ based on gender, male-dominant, no idea, respected, caves, stone houses, sexual division of labour, hunting, within family
Ankara gibi sevdiğim bir şehirde bulunduğum konumun yakınlarında böyle kişilerin yaşamış olduğu, birliktelikleri, güçleri oldukça güzelmiş fakat onlarda bizler gibi rekabet hayatına girmişler. Mutlu ve hüzünlü hissettirdi.	cycle2-q16, as it is, felt happy and sad for the people who lived in the same lands, felt happy to live in the same lands with such a community
Günümüzde de devam eden topluluklar veya insanlar arasındaki rekabetin nasıl ortaya çıktığı gözler önüne seriliyor.	cycle2-q14, emergence of competition between communities
Geçmişte yaşam birliktelik demekmiş. "Birlikten kuvvet doğar" sözü bu zamanlarda ortaya çıkmış olabilir.	cycle2-q08, the advantage of living as a community in the past, as it is, collaboration culture
Bir fikrim yok. Erkekler daha üstün ve değerli görülüyormuş. Ama her işi kadınlar değil erkeklerde yapıyormuş. Bir fikrim yok ama ölülerini yakmadan, toprağın altına değerli eşyalarla gömüyorlarmış bu da diğer hayata inandıklarını gösterebilir. Yaşlılara saygı duyuluyormuş. Ailelerinden öğrendikleri şeyleri eğitim olarak görebiliriz. Çömlek yapımı, ticaret, hayvancılık, halı dokuma gibi. Daire biçimdeki yerleşim alanında her aile kendine ayrılmış taş evlerde uyuyormuş. Kadınlar ve erkekler için ayrı çalışma alanları olsa da toplulukların rekabeti için herkes birlik oluyor otorite altına giriyormuş.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no idea, equal workload, male-dominant, life after death, respected, seeing by elders, economic activities, stone houses, collaboration, pottery production, animal husbandry, textile production, trade, power relations
Eserlerin gösterimi iyi fakat daha fazla bilgi ile sunulabilirdi.	cycle2-q17, more information could be given
Figürinlerin yok edilmeye başlandığı görselden etkilendim. Bir şeyi öldürürken nasıl ilk kafasını keserlerse cansız figürlerinde kafasını kesmişler.	cycle2-q15, figurine breakage
Yaşadıkları yaşam alanını daha net görebilmek isterdim.	cycle2-q13, living accommodations
Yaşamak istemezdim.	istemezdim, cycle2-q10
"Mutlu musunuz?" diye sormak isterdim.	cycle2-q12, if they are happy
"Rekabet etmeden ayakta kalmanın bir yolunu bulun" demek isterdim.	cycle2-q11, do not compete
İnsanların hayatta kalmak için yaptığı şeyler	cycle2-q01, struggle for survival

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Erkek

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimden fazla.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

İnsanların hayatta kalmak için yaptığı şeyler

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Genellikle şaşkınlık

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

İlk medeniyetlerin kuruluşunu

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Dünya oluşumu, ilk insanlar, ateş ve tekerleğin bulunuşu, sanayi devrimi...

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

Göbeklitepe ile öğrendiğimi düşündüğüm 10 bin yıl öncesi demek istiyorum

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Doğaya karşı savaşın (hayvanlara ve doğal afetlere karşı) ve yemek bulma cabasının yaşamı yönlendirmiş olabileceğini düşünüyorum.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Bence eşittir. Yani ikisi de avlanmalı, ikisi de toplayıcılık yapmalı vb.

İnançları neydi?

Bilmiyorum.

Yaşlıların konumu neydi?

Bilge, yönetici, danışman konumunda olabilirler.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Uygulamalı olarak avcılık, toplayıcılık ve tarım eğitimi.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Ağaçtan basit yapılar olabilir.

Çalışma koşulları nasıldı?

Uyanık geçirdikleri zamanın çoğunda çalışmak zorunda kalmış olabilirler.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Geçmiş yıllara ait zaman bilgimi sorgulattı.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

İnsanları bilgilendirmek dışında bir amaç düşünmedim.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

O dönemlerde insanlar sanata, motife önem veriyormuş. Bunu anlamakta güçlük çekiyorum. Hayatın baya zor olması ve bunlara fırsat kalmaması gerektiğini düşünüyorum ve bunun böyle olmaması beni 'bu nasıl mümkün olabilir' şeklinde düşündürüyor.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Her birey eşit imkanlara sahip.

İnançları neydi?

Bilmiyorum.

Yaşlıların konumu neydi?

Bilgi deneyimi gereken işlerdeki bilgileri aktarma görevini üstlenmiş olabilirler.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Uygulamalı olarak hayvancılık, el işleri (dokuma, taşımıcılık vb) ve ticaret öğretilmiş olabilir.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Taştan yapılar içerisinde.

Çalışma koşulları nasıldı?

Zorunluluktan ziyade biraz daha özgür ve rahat bir ortam olabileceğini düşünüyorum. Ticaret, el işi, dokuma vb seçenekler mevcutmuş.

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Müzeye gitmedim fakat dokümandakiler net bir şekilde sergilenmiş.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Yerleşimler arası ticaretin ve bağların anlatıldığı bölümlerden etkilendim. Bu kadar eski dönemlerde grupların diğer gruplarla iletişiminin oldukça sınırlı olacağını düşünüyordum.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Yerleşkenin restorasyona sokulup ziyarete açılması hoşuma giderdi.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Basit hayatta kalma güdüsünü ve temel yaşam gerekliliklerini onlardan öğrenmek isterdim.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Hayattan beklentilerini sorardım. Acaba çoğumuz gibi zenginlik mi yoksa çok az insan gibi az ve öz insanlarla mutlu bir yaşam mı isterlerdi merak ediyorum.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Akdeniz'e inin derdim :) Açıkçası bir şey bulamadım.

Table 95 Codification of the answers from P-18 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Genellikle şaşkınlık	cycle2-q02, surprised
İlk medeniyetlerin kuruluşunu	cycle2-q03, formation of first civilizations
Dünya oluşumu, ilk insanlar, ateş ve tekerleğin bulunuşu, sanayi devrimi...	cycle2-q04, first humans, formation of the world, industrial revolution, fire, invention of wheel
Göbeklitepe ile öğrendiğimi düşündüğüm 10 bin yıl öncesi demek istiyorum	cycle2-q05, 10000 BP
Doğaya karşı savaşın (hayvanlara ve doğal afetlere karşı) ve yemek bulma cabasının yaşamı yönlendirmiş olabileceğini düşünüyorum.	cycle2-q06, lifestyle, animal husbandry, struggle for survival

Bilmiyorum. Bence eşittir. Yani ikisi de avlanmalı, ikisi de toplayıcılık yapmalı vb. Bilmiyorum. Bilge, yönetici, danışman konumunda olabilirler. Uygulamalı olarak avcılık, toplayıcılık ve tarım eğitimi. Ağaçtan basit yapılar olabilir. Uyanık geçirdikleri zamanın çoğunda çalışmak zorunda kalmış olabilirler.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, very early, no idea, equal, no idea, wise/knowledgeable-experienced, managers, advisor, simple wooden structures, long work hours, hands-on, economic activities
Geçmiş yıllara ait zaman bilgimi sorgulattı.	cycle2-q16, questioned my knowledge about the past
İnsanları bilgilendirmek dışında bir amaç düşünmedim.	cycle2-q14, informing about the past
O dönemlerde insanlar sanata, motife önem veriyormuş. Bunu anlamakta güçlük çekiyorum. Hayatın baya zor olması ve bunlara fırsat kalmaması gerektiğini düşünüyorum ve bunun böyle olmaması beni 'bu nasıl mümkün olabilir' şeklinde düşündürüyor.	cycle2-q08, the past is not as thought (+), as it is, not though as i think, artistic activities
Bilmiyorum. Her birey eşit imkanlara sahip. Bilmiyorum. Bilgi deneyimi gereken işlerdeki bilgileri aktarma görevini üstlenmiş olabilirler. Uygulamalı olarak hayvancılık, el işleri (dokuma, taşımacılık vb) ve ticaret öğretilmiş olabilir. Taştan yapılar içerisinde. Zorunluluktan ziyade biraz daha özgür ve rahat bir ortam olabileceğini düşünüyorum. Ticaret, el işi, dokuma vb seçenekler mevcutmuş.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no idea, equal, no idea, wise/knowledgeable-experienced, advisor, hands-on, economic activities, stone structures, works requiring specialization, free working environment, animal husbandry, textile production, trade, individuals with equal opportunities
Müze gitmedim fakat dokümandakiler net bir şekilde sergilenmiş.	cycle2-q17, clear and precise
Yerleşimler arası ticaretin ve bağların anlatıldığı bölümlerden etkilendim. Bu kadar eski dönemlerde grupların diğer gruplarla iletişiminin oldukça sınırlı olacağını düşünüyordum.	cycle2-q15, relations between settlements, trade related text and stamps
Yerleşkenin restorasyona sokulup ziyarete açılması hoşuma giderdi.	cycle2-q13, the actual settlement
Basit hayatta kalma güdüsünü ve temel yaşam gerekliliklerini onlardan öğrenmek isterdim.	isterdim, cycle2-q10, basic needs
Hayattan beklentilerini sorardım. Acaba çoğumuz gibi zenginlik mi yoksa çok az insan gibi az ve öz insanlarla mutlu bir yaşam mı isterlerdi merak ediyorum.	cycle2-q12
Akdeniz'e inin derdim :) Açıkçası bir şey bulamadım.	cycle2-q11, go to the mediterranean

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:
25-34

Cinsiyetiniz:
Kadın

Çalışma Durumunuz:
Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:
Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?
Bir kişinin, grubun, medeniyetin şu andan öncesine ait zaman olay ve olguları geliyor.

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?
Geleceğe dair düşünce ve hareketlerimi yeniden planlamama katkı sağlayan bilgiler elde etmemi sağladığında daha temkinli hissediyorum. Bazen de ilham verici oluyor.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?
Aile yapılarının şekillenişinde geçmişten bugüne süren hatalara neden daha öncesinde müdahale edilemediği ya da yapılan müdahalelerin faydasız kaldığını bilmek isterdim.

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?
Ateşin keşfi, tekerleğin icadı, toplayıcı kültürler yerleşik hayata geçiş, metallerin işleniminde becerinin gelişmesi, takas usulü ticarete geçiş, topluluklarda siyasi yapılaşmalarda artış, sanayi devrimi, teknoloji devrimi

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?
Tarım kültürü ile geçildi ancak tarih hatırlamıyorum.

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?
Kaynaklara erişimin daha riskli olduğu, hastalık ve yaralanma gibi durumların daha ölümcül olduğu, insan ömrü süresinin oldukça kısa olduğu, sosyal ilişki bağlarının kuvvetli olmadığı, ihtiyaç bağlamında bir araya gelinen bir zaman gibi geliyor.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?
Bilmiyorum

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?
Bilmiyorum

İnançları neydi?
Bilmiyorum

Yaşlıların konumu neydi?

Bilmiyorum

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Bilmiyorum

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Bilmiyorum

Çalışma koşulları nasıldı?

Bilmiyorum

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Görseller ve hikâye tarzı anlatım keyif vericiydi.

Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesajı olduğunu düşünüyorsunuz?

Anlatının bilgi verici olduğunu düşünüyorum mesaj verdiğini düşünmüyorum.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Geçmişte de benzer ihtiyaç ve ilişkiler mevcutmuş.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Erkekler itibar ve ilişkilerini daha iyi tutarak daha iyi evlilikler yapmayı amaçlıyordu.

İnançları neydi?

Bilmiyorum

Yaşlıların konumu neydi?

Bilmiyorum

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Bilmiyorum

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Bilmiyorum

Çalışma koşulları nasıldı?

Tarım ve hayvancılık yapılıyordu. Dokumacılık da mevcuttu. Ticari ilişkileri geliştirme adına adımlar atıyorlardı.

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Açıklayıcı ve net

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Gömülme töreni. Ölü için bir seremoni hazırlanması ve ona değer verilerek gömüldüğünü açıkça görebiliyorduk.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Aile yaşantısı ile ilgili görseller. Evde günlük hayatta kullandıkları temel eşyalar.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

İstemezdim. Şu anki yaşam standartımı kısıtlayarak ve iklim şartlarına karşı mücadele ederek yaşamak istemiyorum.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Kumaşları ve dokumaları nasıl renklendirdiklerini sorarım.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Adana tarafında yaşam koşullarının kendileri için daha iyi olacağını söyledim.

Table 96 Codification of the answers from P-19 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Bir kişinin, grubun, medeniyetin şu andan öncesine ait zaman olay ve olguları geliyor.	cycle2-q01, past time
Geleceğe dair düşünce ve hareketlerimi yeniden planlamama katkı sağlayan bilgiler elde etmemi sağladığında daha temkinli hissediyorum. Bazen de ilham verici oluyor.	cycle2-q02, think about the future
Aile yapılarının şekillenişinde geçmişten bugüne süren hatalara neden daha öncesinde müdahale edilemediği ya da yapılan müdahalelerin faydasız kaldığını bilmek isterdim.	cycle2-q03, why family matters cannot be solved
Ateşin keşfi, tekerleğin icadı, toplayıcı kültürler yerleşik hayata geçiş, metallerin işleniminde becerinin gelişmesi, takas usulü ticarete geçiş, topluluklarda siyasi yapılaşmalarda artış, sanayi devrimi, teknoloji devrimi	cycle2-q04, political establishment of societies, settled life, hunter gatherer life, trade, use of metals, industrial revolution, fire, invention of wheel
Tarım kültürü ile geçildi ancak tarih hatırlamıyorum.	cycle2-q05, agriculture
Kaynaklara erişimin daha riskli olduğu, hastalık ve yaralanma gibi durumların daha ölümcül olduğu, insan ömrü süresinin oldukça kısa olduğu, sosyal ilişki bağlarının kuvvetli olmadığı, ihtiyaç bağlamında bir araya gelinen bir zaman gibi geliyor.	cycle2-q06, social structure, lifestyle, weak social relations, shorter lifetime, limited acces to sources
Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, no idea, no idea, no idea, no idea, no idea, no idea, no idea
Görseller ve hikâye tarzı anlatım keyif vericiydi.	cycle2-q16, enjoyed
Anlatının bilgi verici olduğunu düşünüyorum mesaj verdiğini düşünmüyorum.	cycle2-q14, no message

Geçmişte de benzer ihtiyaç ve ilişkiler mevcutmuş.	cycle2-q08, the same needs and activities exist in the future, as it is, similar needs and relations with today, same basic needs as today
Bilmiyorum Erkekler itibar ve ilişkilerini daha iyi tutarak daha iyi evlilikler yapmayı amaçlıyordu. Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Tarım ve hayvancılık yapıyordu. Dokumacılık da mevcuttu. Ticari ilişkileri geliştirme adına adımlar atıyorlardı.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no idea, male-dominant, no idea, no idea, no idea, animal husbandry, textile production, agriculture, trade
Açıklayıcı ve net	cycle2-q17, clear and precise
Gömülme töreni. Ölü için bir seremoni hazırlanması ve ona değer verilerek gömüldüğünü açıkça görebiliyorduk.	cycle2-q15, burial customs
Aile yaşantısı ile ilgili görseller. Evde günlük hayatta kullandıkları temel eşyalar.	cycle2-q13, family relations, daily tools
İstemezdim. Şu anki yaşam standartımı kısıtlayarak ve iklim şartlarına karşı mücadele ederek yaşamak istemiyorum.	istemezdim, cycle2-q10, no comfort as today, struggle against climate conditions
Kumaşları ve dokumaları nasıl renklendirdiklerini sorarım.	cycle2-q12, how the yarn was colorized
Adana tarafında yaşam koşullarının kendileri için daha iyi olacağını söyledim.	cycle2-q11, go to the mediterranean

Participant ID: P-20

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:
25-34

Cinsiyetiniz:
Kadın

Çalışma Durumunuz:
Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:
Gelirim giderimden fazla

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?
Daha mutlu bir halk ama daha az teknoloji, zor bir yaşam

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?
Şaşıyorum.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Bazı nesnelere isimleri nasıl ve neye göre koyulmuş bunu bilmek isterdim.

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Avlanmak, ateşin bulunması, evlerin inşası, medeni yaşam, televizyonun icadı, bilgisayar ve cep telefonunun icadı

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

Taş devirlerinden sonra geçilmiştir sanırım.

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Çok tarihi bilgim yok ama oldukça ilkel diye düşünüyorum. Evler çadır şeklindedir.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Özel bir dil vardır ama ismini bilemeyeceğim.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Aşk her zaman vardır ama daha çok üremeye dayalı bir ilişki olduğunu tahmin ediyorum

İnançları neydi?

Doğa tanrılarına inanıyor olabilirler.

Yaşlıların konumu neydi?

Toplulukların saygın kişilikleridir ve çalışmazlar.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Hayatta kalma becerileri öğretiliyordur.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Çadırda bulunan el yapımı bir yatak

Çalışma koşulları nasıldı?

Kendi işlerinin patronu olabilirler :) Sadece gerektiği zaman çalışıp, yeterince yemek ve barınma ihtiyacı karşılandığında çalışmıyorlardır.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Benzer yaşam şekillerini ve ritüelleri daha önce Alacahöyük'te ve Çorum'daki arkeoloji müzesinde görmüştüm. Ancak bu kadar yakınımızda böyle bir topluluğun yaşadığını bilmek beni şaşırttı. Neden hiç haberimiz yok diye düşündürdü.

Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesajı olduğunu düşünüyorsunuz?

Bir mesajı olduğunu düşünmüyorum.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Bundan 4500 yıl öncesinde bile insanların kapalı bir toplumda yaşayamadığı, başka toplumlarla etkileşim kurma ihtiyacının olduğunu düşündürdü.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Türkçe

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Görsellerden anladığım kadarı ile tarla, çömlek yapma gibi işleri erkekler, dokuma gibi ince işleri kadınlar yapıyordu.

İnançları neydi?

Doğa tanrılarına inanılıyordu, çok tanrılı bir din.

Yaşlıların konumu neydi?

Bu konuyla ilgili bir bilgi yoktu.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

El sanatları, ticaret ve tarım konularında eğitimler veriliyordur diye tahmin ediyorum.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Etrafı taştan duvarlarla kaplı üstü yine taş tavanlı evlerde uyuyorlardı.

Çalışma koşulları nasıldı?

Ticaret için yakın yerleşkelere seyahat ediliyor, ince işçilik gerektiren işler yapılıyordu. Her bireye kendini göstermek için eşit fırsat veriliyordu.

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Siyah zemin üzerine eklenen temsili el çizimlerini dönemi yansıtmak adına yararlı buldum.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Demircihöyük Yerleşkesinin Çizimi beni şaşırttı. 4500 yıl önce şimdiki site mantığında yaşam alanları tasarlanmış. Evler birbirine benziyor ortak bir avluya açılıyor. Ortak alanlar var.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Evlilik, doğum gibi ritüellerin nasıl gerçekleştiğini bilmek isterdim.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Bu günleri gördükten sonra yaşamak istemezdim. Alıştığımız hiçbir şey orada olmayacak ve böyle bir yaşam mutsuz bir yaşam olur.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Boş zamanlarınızda ne yapıyorsunuz?

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Kadın erkek eşitliği genlerle ve toplumsal yaşam hikayeleriyle de aktarılabilen bir mevzu. Lütfen kadınlara ve erkeklere eşit davranın.

Table 97 Codification of the answers from P-20 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Daha mutlu bir halk ama daha az teknoloji, zor bir yaşam	cycle2-q01, harder but happier life with less technology
Şaşıyorum.	cycle2-q02, surprised
Bazı nesnelerin isimleri nasıl ve neye göre koyulmuş bunu bilmek isterdim.	cycle2-q03, how the objects were named
Avlanmak, ateşin bulunması, evlerin inşası, medeni yaşam, televizyonun icadı, bilgisayar ve cep telefonunun icadı	cycle2-q04, settled life, hunter gatherer life, civilized life, computer, telephone, television, fire
Taş devirlerinden sonra geçilmiştir sanırım.	cycle2-q05, after stone ages
Çok tarihi bilgim yok ama oldukça ilkeldir diye düşünüyorum. Evler çadır şeklindedir.	cycle2-q06, accommodation, lifestyle, tent houses, primitive
Özel bir dil vardır ama ismini bilemeyeceğim. Aşk her zaman vardır ama daha çok üremeye dayalı bir ilişki olduğunu tahmin ediyorum Doğa tanrılarına inanıyor olabilirler. Toplulukların saygın kişilikleridir ve çalışmazlar. Hayatta kalma becerileri öğretiliyordur. Çadırda bulunan el yapımı bir yatak Kendi işlerinin patronu olabilirler :) Sadece gerektiği zaman çalışıp, yeterince yemek ve barınma ihtiyacı karşılandığında çalışmıyorlardır.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, earlier, no idea, based on reproduction, god related to nature, respected, not working, handmade bed, tent houses, work for individual consumption, economic activities
Benzer yaşam şekillerini ve ritüelleri daha önce Alacahöyük'te ve Çorum'daki arkeoloji müzesinde görmüştüm. Ancak bu kadar yakınımızda böyle bir topluluğun yaşadığını bilmek beni şaşırttı. Neden hiç haberimiz yok diye düşündürdü.	cycle2-q16, felt surprised to live in the same lands with an old community
Bir mesajı olduğunu düşünmüyorum.	cycle2-q14, no message
Bundan 4500 yıl öncesinde bile insanların kapalı bir toplumda yaşayamadığı, başka toplumlarla etkileşim kurma ihtiyacının olduğunu düşündürdü.	cycle2-q08, the same needs and activities exist in the future, as it is, the same need for interaction as today
Türkçe Görsellerden anladığım kadarı ile tarla, çömlek yapma gibi işleri erkekler, dokuma gibi ince işleri kadınlar yapıyordu. Doğa tanrılarına inanılıyordu, çok tanrılı bir din. Bu konuyla ilgili bir bilgi yoktu. El sanatları, ticaret ve tarım konularında eğitimler veriliyordu diye tahmin ediyorum. Etrafı taştan duvarlarla kaplı üstü yine taş tavanlı evlerde uyuyorlardı. Ticaret için yakın yerleşkelere seyahat ediliyor, ince işçilik gerektiren işler yapılıyordu. Her bireye kendini göstermek için eşit fırsat veriliyordu.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, turkish, work differs based on gender, god related to nature, polytheistic, no information given, economic activities, stone houses, works requiring specialization, individuals with equal opportunities, pottery production, textile production, agriculture, trade

Siyah zemin üzerine eklenen temsili el çizimlerini dönemi yansıtmak adına yararlı buldum.	cycle2-q17, helped to picture the past
Demircihöyük Yerleşkesinin Çizimi beni şaşırttı. 4500 yıl önce şimdiki site mantığında yaşam alanları tasarlanmış. Evler birbirine benziyor ortak bir avluya açılıyor. Ortak alanlar var.	cycle2-q15, existence of building complexes as today
Evlilik, doğum gibi ritüellerin nasıl gerçekleştiğini bilmek isterdim.	cycle2-q13, rituals
Bu günleri gördükten sonra yaşamak istemezdim. Alıştığımız hiçbir şey orada olmayacak ve böyle bir yaşam mutsuz bir yaşam olur.	istemezdim, cycle2-q10, no comfort as today
Boş zamanlarınızda ne yapıyorsunuz?	cycle2-q12, leisure time activities
Kadın erkek eşitliği genlerle ve toplumsal yaşam hikayeleriyle de aktarılabilen bir mevzu. Lütfen kadınlara ve erkeklere eşit davranın.	cycle2-q11, treat equal to women and men

Participant ID: P-21

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Kadın

Çalışma Durumunuz:

Çalışmıyor

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Geçmiş denildiğinde bir sürü seçeneğin aklıma geldiğini söyleyebilirim. Kendi ilk gençliğim, kendi çocukluğum, ailemin gençliği, ailemin çocukluğu, kendi çevrem ile yakından alakası olmayan yaşanmışlıklar, Cumhuriyet Dönemi, Endüstri Devrimi, Romantik Dönem, Rönesans diye listenin gidebileceğini söyleyebilirim. Soruyu çerçeveselendirmek biraz zor olabilir.

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Öğrendiğim bilginin hayatımdaki yerine göre değişiyor. Bazen şaşkınlık hissediyorum, bazen hayret ediyorum. Bilmediğim ne çok şey olduğunu fark ediyorum. Olaylara farklı açılardan bakabilme hususunda geliştiğimi hissediyorum.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Bilmek istediğim özel bir şey yok; ama insanların farklı dönemlerdeki yaşayış biçimleri ilgimi çekiyor.

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

- (Birinci) Tarım Devrimi (MÖ 10000)
- Birinci Endüstri Devrimi (18. yy)
- Fransız İhtilali (1789-99)
- İkinci Endüstri Devrimi (19. yy)
- Üçüncü Endüstri Devrimi (20. yy)

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

Tarım Devrimi ile yerleşik hayata geçildiğini sanıyorum.

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

4500 yıl öncesinde yaşayan toplulukların avcı-toplayıcı ve tarım yapan topluluklardan oluştuğunu tahmin ediyorum. Tahminimin bununla sınırlı olduğunu, dolayısıyla da aşağıdaki sorulara verebilecek herhangi bir cevabımın olmadığını da belirtmek durumundayım.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

-

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

-

İnançları neydi?

-

Yaşlıların konumu neydi?

-

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

-

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

-

Çalışma koşulları nasıldı?

-

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Bu anlatıyı incelemek bende bir his uyandırmadı; ama Koçumbeli'nde yaşayan topluluk ile ilgili bilgi sahibi oldum.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Bu metnin bir mesajı olduğunu düşünmüyorum.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Metni okumadan evvel cevaplamam gereken sorulara bakarken, günümüzden 4500 yıl evvel yaşayan topluluklara dair pek de bir fikrim olmadığını fark etmiştim. Her ne kadar Arkeoloji Müzeleri'nde bulunmuş ve çıkartılan bir takım nesnelere tanıklık etmişsem de bunları yaşanan dönemlerle ilişkilendirmemiştim ve gördüğüm nesnelere bilgisi havada kalmıştı. Gerek görsellerle gerek metnin içerdiği bilgilerle, milattan önce 2500'li yıllarda, Ankara dolaylarında, nasıl bir yaşayış olduğu konusunda bilgi edinebildim. Otoritenin etkisi olmadan evvel, topluluğun insanların birbirleriyle ilişkileri biçimlerini oldukça barışçıl olduğunu düşündüm. Tabii, bu benim yorumum da olabilir; ama anlatıdan böyle bir çıkarımda bulundum.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?**Hangi dili konuşuyorlardı?**

Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. Ancak Koçumbeli yerleşkesinde bulunan pithos ve iskelet gömüsü ile ilgili yapılan yorumda "erkeğin" Koçumbeli halkı için önemli bir yere sahip olduğu ifade ediliyor. Bu yorumdan yola çıkarak, Koçumbeli yerleşkesindeki topluluğun ataerkil olduğunu tahmin ediyorum. Tabii, bu tahmin de yine kadın erkek ilişkisi hususunda bir bilgi içermiyor.

İnançları neydi?

Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır.

Yaşlıların konumu neydi?

Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır.

Çalışma koşulları nasıldı?

Metinde, bireylerin günde ne kadar süre ve hangi koşullarda çalıştıklarına dair bir bilgi yoktu. Ama, her bireyin kendi hanesi için gerekli olan çanak, çömlek, tekstil gibi ihtiyaçlarını karşıladığını, kalan işleri de bireylerin toplu olarak yaptığı anlaşılıyor. Ekonominin değiş tokuş üzerinden gitmesi, bireylerin farklı alanlarda uzmanlaştığı ihtimalini gösteriyor. Dolayısıyla tek bir işveren ve altında çalışan insanlar olduğunu değil de herkesin kendi işinden sorumlu olduğunu tahmin ediyorum.

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Eserlerin/buluntuların gösterim biçimi oldukça yerinde olmuş. Buluntuların ölçüleri ile ilgili bilgi verilmesi de uygun olmuş. Belki müzelerde belirtildiği gibi hangi dönem yapıldığına dair bir bilgi mevcut ise o da eklenebilir.

Toplulukla ilgili yapılmış çizimleri de çok beğendim. Bu çizimlerin altında çizimle ilgili bilginin ve çizimlerin alındığı kaynağın yazılacağını tahmin ediyorum. Bir de çizimlerin ve pek tabii eserlerle ilgili görsellerin metin ile ilişkilendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Aynı görseli birden fazla kullanmak (sayfa 4te yer alan çizimler sayfa 5te ve sayfa 13te de yer alıyor.) doğru mudur ondan pek emin değilim.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilirsiniz?

Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan topluluğun bireyelerine eşit fırsatlar tanınması, bireyelerin kendilerini ifade edebiliyor ve gerçekleştirebiliyor olmaları ve bununla birlikte de topluluk bilincini de hissedebiliyor olmalarından etkilendiğimi söyleyebilirim. Bu durumdan, ne kolektif bilincin ne de bireyciliğin ağır bastığı çıkarımını yapıyorum. (Günümüzle oldukça çelişen bir durum olduğu için bu durum beni etkiledi.) Tabii, anlatının ilerleyen kısımlarından anladığım kadarıyla bu durum değişmiş ve bireyeler kendilerini ifade etmek yerine gücün hakimiyeti altında olmayı tercih etmişler. Bu durum günümüzden yahut birkaç yüzyıl öncesinden pek de farklı sayılmaz.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Koçumbeli'de yaşayan herhangi bir bireyin bir gününü nasıl geçirdiği, hangi gündelik alışkanlıkları olduğu, ne tür yiyeceklerle beslendiği, hane halkındaki anne-baba-çocuk ilişkilerinin dinamiklerini, çocukların topluluğun diğer bireyleri ile olan ilişkileri gibi çok çeşitli bilgileri görmeyi isteyebilirdim. Tabii bütün bu bilgiler çalışmanın sınırları dışında kalıyor olabilir yahut bu bilgilere ulaşmak mümkün olmayabilir. Böyle bir durumda çalışmanın sınırlarının net bir biçimde çizilmesi araştırmacı için de faydalı olacaktır. :)

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Yerleşkede yaşayanların gücün hakimiyetine girmeden önceki zamanlarında toplulukla yaşamayı isterdim. Çünkü hem bireyelerin kendilerini biricik hissedebilecekleri hem de bir topluluğun parçası olduğunu hissetmelerinin günümüz insanların da ihtiyacı olan önemli bir özellik olduğunu düşünüyorum. Bunun eksikliğini yaşıyoruz. Ya bireyciliğimizden dem vurarak müthiş bencil oluyoruz ya da topluluklarının içindeki herhangi bir parça olarak kendi düşüncelerimizi, davranışlarımızı oluşturamıyoruz. Bunun her ikisinin de dengeli bir biçimde olduğu bir toplulukta yaşamak oldukça kıymetli olsa gerek.

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Yarattığımız figürinlerin baş kısımlarını koparmaktaki amacınız neydi? (Aslında bu sorunun cevabı hususunda tahmin yürütüyorum. Figürinlerin baş kısımlarının bağımsız bireyi sembolize ettiğini, figürinlerin başlarının kopartılmasının da bir anlamda özgür düşünen, kendini gerçekleştiren, bağımsız hareket eden bireye son verdiğini tahmin ediyorum. Tabii, bu tahminin gerçekle ne kadar ilintili olduğu konusunda pek bir fikrim yok.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Otoritenin gücünün etkisi altında kalmadan evvel oldukça barışçıl ve insancıl bir topluluk olduğunuzu tahmin ediyorum. Dolayısıyla bu topluluğu korumanızı ve otoritenin gücü altında ezilmemenizi isterdim.

Table 98 Codification of the answers from P-21 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Geçmiş denildiğinde bir sürü seçeneğin aklıma geldiğini söyleyebilirim. Kendi ilk gençliğim, kendi çocukluğum, ailemin gençliği, ailemin çocukluğu, kendi çevrem ile yakından alakası olmayan yaşanmışlıklar, Cumhuriyet Dönemi, Endüstri Devrimi, Romantik Dönem, Rönesans diye listenin gidebileceğini söyleyebilirim. Soruyu çerçevlendirmek biraz zor olabilir.	cycle2-q01, memories, my own past, republic of turkey, renaissance - reform, industrial revolution
Öğrendiğim bilginin hayatımdaki yerine göre değişiyor. Bazen şaşkınlık hissediyorum, bazen hayret ediyorum. Bilmediğim ne çok şey olduğunu fark ediyorum. Olaylara farklı açılardan bakabilme hususunda geliştiğimi hissediyorum.	cycle2-q02, a lot to learn, surprised
Bilmek istediğim özel bir şey yok; ama insanların farklı dönemlerdeki yaşayış biçimleri ilgimi çekiyor.	cycle2-q03, lifestyles in different eras
(Birinci) Tarım Devrimi (MÖ 10000) Birinci Endüstri Devrimi (18. yy) Fransız İhtilali (1789-99) İkinci Endüstri Devrimi (19. yy) Üçüncü Endüstri Devrimi (20. yy)	cycle2-q04, french revolution, agriculture, industrial revolution
Tarım Devrimi ile yerleşik hayata geçildiğini sanıyorum.	cycle2-q05, agriculture
4500 yıl öncesinde yaşayan toplulukların avcı-toplayıcı ve tarım yapan topluluklardan oluştuğunu tahmin ediyorum. Tahminimin bununla sınırlı olduğunu, dolayısıyla da aşağıdaki sorulara verebilecek herhangi bir cevabımın olmadığını da belirtmek durumundayım.	cycle2-q06, economics, no idea, hunting, agriculture
Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum Bilmiyorum	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, no idea, no idea, no idea, no idea, no idea, no idea, no idea
Bu anlatıyı incelemek bende bir his uyandırmadı; ama Koçumbeli'nde yaşayan topluluk ile ilgili bilgi sahibi oldum.	cycle2-q16, got informed
Bu metnin bir mesajı olduğunu düşünmüyorum.	cycle2-q14, no message

Metni okumadan evvel cevaplamam gereken sorulara bakarken, günümüzden 4500 yıl evvel yaşayan topluluklara dair pek de bir fikrim olmadığını fark etmiştim. Her ne kadar Arkeoloji Müzeleri'nde bulunmuş ve çıkartılan bir takım nesnelere tanıklık etmişsem de bunları yaşanan dönemlerle ilişkilendirmemişim ve gördüğüm nesnelere bilgisi havada kalmıştı. Gerek görsellerle gerek metnin içerdiği bilgilerle, milattan önce 2500'lü yıllarda, Ankara dolaylarında, nasıl bir yaşamış olduğu konusunda bilgi edinebildim. Otoritenin etkisi olmadan evvel, topluluğun insanların birbirleriyle ilişkileniş biçimlerini oldukça barışçıl olduğunu düşündüm. Tabii, bu benim yorumum da olabilir; ama anlatıdan böyle bir çıkarımda buldum.

cycle2-q08, recognized that i did not know about 4500 BP, as it is, power relations

Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. Ancak Koçumbeli yerleşkesinde bulunan pithos ve iskelet gömüsü ile ilgili yapılan yorumda "erkeğin" Koçumbeli halkı için önemli bir yere sahip olduğu ifade ediliyor. Bu yorumdan yola çıkarak, Koçumbeli yerleşkesindeki topluluğun ataerkil olduğunu tahmin ediyorum. Tabii, bu tahmin de yine kadın erkek ilişkisi hususunda bir bilgi içermiyor. Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. Anlatıda bu konuyla ilgili olarak bilgi yer almamaktadır. Metinde, bireylerin günde ne kadar süre ve hangi koşullarda çalıştıklarına dair bir bilgi yoktu. Ama, her bireyin kendi hanesi için gerekli olan çanak, çömlek, tekstil gibi ihtiyaçlarını karşıladığını, kalan işleri de bireylerin toplu olarak yaptığı anlaşılıyor. Ekonominin değiş tokuş üzerinden gitmesi, bireylerin farklı alanlarda uzmanlaştığı ihtimalini gösteriyor. Dolayısıyla tek bir işveren ve altında çalışan insanlar olduğunu değil de herkesin kendi işinden sorumlu olduğunu tahmin ediyorum.

language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no information given, no information given, no information given, no information given, no information given, work for their own consumption, collective work, works requiring specialization, pottery production, textile production, trade, patriarchal

Eserlerin/buluntuların gösterim biçimi oldukça yerinde olmuş. Buluntuların ölçüleri ile ilgili bilgi verilmesi de uygun olmuş. Belki müzelerde belirtildiği gibi hangi dönem yapıldığına dair bir bilgi mevcut ise o da eklenebilir. Toplulukla ilgili yapılmış çizimleri de çok beğendim. Bu çizimlerin altında çizimle ilgili bilginin ve çizimlerin alındığı kaynağın yazılacağını tahmin ediyorum. Bir de çizimlerin ve pek tabii eserlerle ilgili görsellerin metin ile ilişkilendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Aynı görseli birden fazla kullanmak (sayfa 4te yer alan çizimler sayfa 5te ve sayfa 13te de yer alıyor.) doğru mudur ondan pek emin değilim.

cycle2-q17, showing the relation between text and visuals

<p>Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan topluluğun bireyelerine eşit fırsatlar tanınması, bireyelerin kendilerini ifade edebiliyor ve gerçekleştirebiliyor olmaları ve bununla birlikte de topluluk bilincini de hissedebiliyor olmalarından etkilendiğimi söyleyebilirim. Bu durumdan, ne kolektif bilincin ne de bireyciliğin ağır bastığı çıkarımını yapıyorum. (Günümüzle oldukça çelişen bir durum olduğu için bu durum beni etkiledi.) Tabii, anlatının ilerleyen kısımlarından anladığım kadarıyla bu durum değişmiş ve bireyeler kendilerini ifade etmek yerine gücün hakimiyeti altında olmayı tercih etmişler. Bu durum günümüzden yahut birkaç yüzyıl öncesinden pek de farklı sayılmaz.</p>	<p>cycle2-q15, sense of community, equality between individuals, choosing to submit to authority</p>
<p>Koçumbeli'de yaşayan herhangi bir bireyin bir gününü nasıl geçirdiği, hangi gündelik alışkanlıkları olduğu, ne tür yiyeceklerle beslendiği, hane halkındaki anne-baba-çocuk ilişkilerinin dinamiklerini, çocukların topluluğun diğer bireyleri ile olan ilişkileri gibi çok çeşitli bilgileri görmeyi isteyebilirdim. Tabii bütün bu bilgiler çalışmanın sınırları dışında kalıyor olabilir yahut bu bilgilere ulaşmak mümkün olmayabilir. Böyle bir durumda çalışmanın sınırlarının net bir biçimde çizilmesi araştırmacı için de faydalı olacaktır. :)</p>	<p>cycle2-q13, human relations, family relations, meals, a day in their life</p>
<p>Yerleşkede yaşayanların gücün hakimiyetine girmeden önceki zamanlarında toplulukla yaşamayı isterdim. Çünkü hem bireyelerin kendilerini biricik hissedebilecekleri hem de bir topluluğun parçası olduğunu hissetmelerinin günümüz insanlarının da ihtiyacı olan önemli bir özellik olduğunu düşünüyorum. Bunun eksikliğini yaşıyoruz. Ya bireyciliğimizden dem vurarak müthiş bencil oluyoruz ya da topluluklarının içindeki herhangi bir parça olarak kendi düşüncelerimizi, davranışlarımızı oluşturamıyoruz. Bunun her ikisinin de dengeli bir biçimde olduğu bir toplulukta yaşamak oldukça kıymetli olsa gerek.</p>	<p>isterdim, cycle2-q10, individuals feel special within the community</p>
<p>Yarattığınız figürinlerin baş kısımlarını koparmaktaki amacınız neydi? (Aslında bu sorunun cevabı hususunda tahmin yürütüyorum. Figürinlerin baş kısımlarının bağımsız bireyi sembolize ettiğini, figürinlerin başlarının kopartılmasının da bir anlamda özgür düşünen, kendini gerçekleştiren, bağımsız hareket eden bireye son verdiğini tahmin ediyorum. Tabii, bu tahminin gerçekle ne kadar ilintili olduğu konusunda pek bir fikrim yok.</p>	<p>cycle2-q12, the reason for breaking the head of figurines</p>
<p>Otoritenin gücünün etkisi altında kalmadan evvel oldukça barışçıl ve insancıl bir topluluk olduğunuzu tahmin ediyorum. Dolayısıyla bu topluluğu korumanızı ve otoritenin gücü altında ezilmemenizi isterdim.</p>	<p>cycle2-q11, do not submit to authority, peaceful community</p>

Participant ID: P-22

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Kadın

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Kendi geçmişim çocukluk anılarım geliyor çoğunlukla.

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

O döneme ait yaşanmış olabileceğini düşündüğüm anlar, resimler canlandırmak kafamda mutlu hissettirebilir. Eğer geçmiş ile ilgili öğrendiğim şey acı bir gerçek ise aynı şekilde mutsuz üzgün hissedebilirim

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Daha çok mimar sanatçı, ya da bilim adamı gibi günümüz için çok önemli buluşlar yapmış insanların yaşam koşullarını, motivasyonlarını, kültürel değerlerini daha çok bilmek isterdim.

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Evet ilgimi çeken konular için sıramalar aklımda kalır.

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

Bilmiyorum

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Bir topluluk olgusu olmadan, daha çok avlanmaya dayalı yaşam biçimi olabileceğini düşünüyorum

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?**Hangi dili konuşuyorlardı?**

Bilmiyorum

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Erkekler avcı toplayıcı, kadınlar çocukları ve yaşanan ortamı yöneten bireyler olabilir.

İnançları neydi?

Anlayamadıkları herhangi duruma inanıyor olabilirler. Güneş örneğin

Yaşlıların konumu neydi?

Bilge kişiler rolünde olabilirler. Bilgiye ulaşabilmenin tek yolu tecrübelerini dinlemektir belki de.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Erkek çocuklar babadan, kız çocukları anneden yaşama dair temel eğitimler alıyor olabilirler

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Avlanan hayvanların derisinden elde ettikleriyle belki...

Çalışma koşulları nasıldı?

Sadece ihtiyaç kadar karın doyurmaya yeterli olan miktarda çalıştıklarını düşünüyorum.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Kendi tarihimiz ile ilgili ne kadar az bilgiye sahip olduğumu düşündüm.

Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesajı olduğunu düşünüyorsunuz?

Her gün hayatın rutinine kapılıp düşünmeden yaşadığım topraklar üzerinde binlerce yıl önce de toplumların yaşadığını öğrendim. Farkındalık belki mesajı

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

4500 yıl önce de insanlar bir düzen, bir gelişme ve güçlü olmak gibi amaçlar içinde yaşıyormuş

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Belli kutlamaların ve ritüellerin olması kadınların toplumda önemli olduğunu düşündürebilir belki. Dokumacılık ve el işçiliği gibi alanlarda kadınların ön planda olduğunu düşündüm.

İnançları neydi?

Ölümlere ritüeller düzenlemeleri, belki ölümden sonra yaşama inanmış olabileceklerini düşündürdü.

Yaşlıların konumu neydi?

Bilmiyorum

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Bilmiyorum

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Etrafı çevrili küçük alanlarda uyumuş olabilirler.

Çalışma koşulları nasıldı?

Ticaret, el işçiliği tarım gibi birçok alanda gelişmiş veya gelişmekte olmaları çalışkan olduklarını düşündürdü. Şartlar belki o dönem için çok zor olabilir.

Cycle2-q17: Eserlerin/bulutuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Hayal etmek için oldukça yararlı.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Önemli olayla için yapılan ritüeller ve bunlara hep birlikte katılıp sosyalleşmeleri özenmeleri beni etkiledi.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Ticaret ve değiş tokuşun yapıldığı alanlar belki.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Bir yıl çok uzun bir süre. Birkaç hafta belki onlarla iletişim kurabilecek ve sorumluluklarını yerine getirebilecek bir birey olarak yaşamak isterdim. Mesela dokuma yapabilmek...

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Yaşam ile ilgili endişeleri korkuları merak ettikleri var mıydı acaba? Günlük streslerinin dışında ölümü, büyük bir kaybı veya ümitsizliği nasıl karşılıyorlardı.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Teşekkür ederdim. Zor şartlara rağmen gösterdikleri gelişimin şu an bizim hayatımızı şekillendiğini söylemek isterdim.

Table 99 Codification of the answers from P-22 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Kendi geçmişim çocukluk anılarım geliyor çoğunlukla.	cycle2-q01, memories, my own past
O döneme ait yaşanmış olabileceğini düşündüğüm anlar, resimler canlandırmak kafamda mutlu hissettirebilir. Eğer geçmiş ile ilgili öğrendiğim şey acı bir gerçek ise aynı şekilde mutsuz üzgün hissedebilirim	cycle2-q02, sad, up to the past event
Daha çok mimar sanatçı, ya da bilim adamı gibi günümüz için çok önemli buluşlar yapmış insanların yaşam koşullarını, motivasyonlarını, kültürel değerlerini daha çok bilmek isterdim.	cycle2-q03, life of important people
Evet ilgimi çeken konular için sıramalar aklımda kalır.	cycle2-q04, no answer
Bilmiyorum	cycle2-q05, no idea
Bir topluluk olgusu olmadan, daha çok avlanmaya dayalı yaşam biçimi olabileceğini düşünüyorum	cycle2-q06, economics, social structure, hunting, no sense of community
Bilmiyorum Erkekler avcı toplayıcı, kadınlar çocukları ve yaşanan ortamı yöneten bireyler olabilir. Anlayamadıkları herhangi duruma inanıyor olabilirler. Güneş örneğin Bilge kişiler rolünde olabilirler. Bilgiye ulaşabilmenin tek yolu tecrübelerini dinlemektir belki de. Erkek çocuklar babadan, kız çocukları anneden yaşama dair temel eğitimler alıyor olabilirler Avlanan hayvanların derisinden elde ettikleriyle belki... Sadece ihtiyaç kadar karın doyurmaya yeterli olan miktarda çalıştıklarını düşünüyorum.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, very early, no idea, works differ based on gender, god related to nature, wise/knowledgeable-experienced, advisor, on animal fur, work for individual consumption, seeing by elders, within family
Kendi tarihimiz ile ilgili ne kadar az bilgiye sahip olduğumu düşündüm.	cycle2-q16, sad about knowing little about the past

Her gün hayatın rutinine kapılıp düşünmeden yaşadığım topraklar üzerinde binlerce yıl önce de toplumların yaşadığını öğrendim. Farkındalık belki mesajı	cycle2-q14, creating awareness about the past in the neighborhood
4500 yıl önce de insanlar bir düzen, bir gelişme ve güçlü olmak gibi amaçlar içinde yaşıyormuş	cycle2-q08, the same needs and activities exist in the future, as it is, similar aims with today
Bilmiyorum Belli kutlamaların ve ritüellerin olması kadınların toplumda önemli olduğunu düşündürebilir belki. Dokumacılık ve el işçiliği gibi alanlarda kadınların ön planda olduğunu düşündüm. Ölülere ritüeller düzenlemeleri, belki ölümden sonra yaşama inanmış olabileceklerini düşündürdü. Bilmiyorum Etrafı çevrili küçük alanlarda uyumuş olabilirler. Ticaret, el işçiliği tarım gibi birçok alanda gelişmiş veya gelişmekte olmaları çalışkan olduklarını düşündürdü. Şartlar belki o dönem için çok zor olabilir.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no idea, female-dominant, life after death, no idea, no idea, enclosed area, tough working conditions, works requiring specialization, textile production, agriculture, trade
Hayal etmek için oldukça yararlı.	cycle2-q17, helped to picture the past
Önemli olayla için yapılan ritüeller ve bunlara hep birlikte katılıp sosyalleşmeleri özenmeleri beni etkiledi.	cycle2-q15, rituals, sense of community
Ticaret ve değiş tokuşun yapıldığı alanlar belki.	cycle2-q13, the places where trade activities held
Bir yıl çok uzun bir süre. Birkaç hafta belki onlarla iletişim kurabilecek ve sorumluluklarını yerine getirebilecek bir birey olarak yaşamak isterdim. Mesela dokuma yapabilmek...	istemezdim, cycle2-q10
Yaşam ile ilgili endişeleri korkuları merak ettikleri var mıydı acaba? Günlük streslerinin dışında ölümü, büyük bir kaybı veya ümitsizliği nasıl karşılıyorlardı.	cycle2-q12, their fears, concerns and excitement
Teşekkür ederdim. Zor şartlara rağmen gösterdikleri gelişimin şu an bizim hayatımızı şekillendiğini söylemek isterdim.	cycle2-q11, we had the life thanks for them, tough life

Participant ID: P-23

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Erkek

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Felsefi bir tanımlama olmakla birlikte, mekânsal düzlemde referans ettiğim ve duygusal yanılsamaları olan, nispeten benliğimizde iz bırakan kişi ya da olayların belleğimizde yer ettiği hatırlamalardır.

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Öğrendiğim şeyin ne'liğiyle alakalı bir konu... İlgi duyduğum bir konuda ise, o konuyla ilgili olabilecek diğer bilgileri de kontrol ediyorum. Gerektiğinde bilgileri güncelliyorum. Değilse çok ilgilenmiyorum.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Evren tarihine dair temel belirsizlikler hala sürüyor. Sanırım dünyanın yaşı, insanlığın bu bilgileri edinebileceği kadar olmayacak. Yine de evren -eğer bir inşa ise- tüm o inşa sürecini görmek isterdim. Evrendeki diğer medeniyetler, başka dünyaların var olup olmadığı, varsa oradaki yaşamın izleri... Medeniyetlerinin bugünkü durumu falan... İnsan dediğimiz canlının başka evrenlerdeki morfolojisi... Ahlaki değerleri... Nasıl bir toplumsal düzen oluşturdıkları gibi temel meraklar içerisindeyim.

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

İlk olarak insan tiplerinin Afrika'da ortaya çıkmasından söz edebiliriz. Sayısını tam bilemediğim ancak yüz binlerce yıl boyunca Kuzey'e kadar evrimleşen bir süreç olarak düşünebiliriz. İlk medeniyetlerin Kuzey Afrika ve Mezopotamya'da kurulduğu, buna binaen astronomi, takvim, sayılar ve yazının ilk buralarda ortaya çıktığından bahsedebilirim. Kaba bir kronolojiyi bu şekilde özetleyebilirim

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

Net bir tarih veremesem de milattan önce 10.000 yılları olabilir.

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilksel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?**Hangi dili konuşuyorlardı?**

Hangi medeniyet vardı tam olarak anımsayamıyorum. Yunan medeniyetinin varlığı ya da Roma döneminin yayılımcı dönemine denk düşüyor mu bilemiyorum. Ama sanıyorum Avrupa-Asya dil grubuna ait bir dili konuşuyor olabilirler.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Günümüz biçimiyle olmasa da bir aile kavramı olduğunu düşünüyorum. Poligamik bir evlilik biçimi olması daha muhtemel. Kadının biyolojik özellikleri itibarıyla çocukla

ilgilenmesi, erkeğin de aileyi geçindirmek için çabalaması, sanıyorum dışarı-içeri ikiliğinin ilk örneklerindendi.

İnançları neydi?

Daha folklorik bir inanış biçimini benimsediklerini düşünüyorum. Paganizm de diyebiliriz. Ancak ne tür bir pagan inancı içerisinde olabilirler bunu tam kestiremiyorum.

Yaşlıların konumu neydi?

Yerel inanış formları yaşlıların konumları açısından oldukça belirleyici. Bazı topluluklarda üretimden çekildiği, bakıma ihtiyaç duyduğu, kaynakların sınırlı olması gerekçesiyle belli yaştakilerin öldürülmesi geleneği vardı. Ters durumların olduğu da bilinir. En yaşlı olanın topluluğun önderi olması, topluluğun devamı için hayati bir meseledir. Ankara'daki durum hakkında net bir tahminim olmamakla birlikte, sanıyorum yaşlıların varlığı toplumun devamı için önemli bir detaydır.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Eğitimde de topluluk önderinin (ki genelde bilge kişi olduğuna inanılır) etkin bir rol oynadığını düşünüyorum. Kutsal öğretiler ışığında geleneklerin ve topluluk içindeki rolleriyle alakalı eğitimlerden geçirildiğini düşünüyorum.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Ankara koşulları itibarıyla hayvancılığın yapılmasına imkan tanıyan bir coğrafya. Besi hayvanlarının yünlerinden kilim vb üretimlerin olduğunu düşünüyorum. Kapalı bir zeminde (taş malzemeden yapılmış) işledikleri malzemelerin üzerinde uyduklarını düşünüyorum

Çalışma koşulları nasıldı?

Doğrudan bir üretim biçiminin varlığını düşünmüyorum. Bu sebeple toplumsal bir iş bölümünden bahsetmek yersiz olabilir. Ancak kendi topluluklarının geçimlerini sağlamak amacıyla tahıllı tarım ürünlerinin üretimini yapabilmişlerdir diye tahmin ediyorum. Benzer şekilde hayvancılığın da belli bir oranda var olduğunu düşünüyorum. Elbette bugünkü bağlamından çok daha ayrı düşünmek gerek.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Hem iyi hissettirdi hem de kötü. İyi hissettim çünkü Anadolu'ya karakterini kazandıran birçok küçük topluluğun yanı başımızda olduğunu öğrendim. Kötü hissettiren şey ise bundan haberimin olmayışydı. Diğer yandan da üzülmüş hissettim. Bizden 6500 yıl önce yaşamış bir insan topluluğu, bıraktıkları kadarıyla onları bilebiliyoruz.

Cycle2-q14: Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesaj çıkarıyorsunuz?

Bu anlatının doğrudan bir mesajı var mı bilemiyorum ancak şunu fark ettim ki, ticari faaliyetler içerisinde olmak, toplumsal düzenin oluşumunda, kültürel sermaye için de önemli bir yere sahip.

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Bu anlatı Anadolu'da var olan binlerce küçük topluluğun, bugün üzerine kurulu olduğu binlerce yıllık kazanımın kimlik inşasında çok önemli yeri olduğunu anımsattı. Dokumadan, el sanatlarına, ölü gömme geleneklerinden diğer ritüellere kadar toplumsal ihtiyaçların bin yıllar sonrasında bile mesaj verebiliyor olmasını anlamlı buluyorum.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Dönem itibarıyla kıyıdaki uygarlıklara ve Mezopotamya'ya uzak olduğundan Anadolu'daki yerel dillerden birisi olabilir.

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Aile kavramının var olduğu, kadın ve erkeğe yönelik bir eşitsizliğin doğrudan varlığına dair bir ibarenin olmadığını düşünmekteyim.

İnançları neydi?

Ölümden sonraki yaşama inandıklarına dair net ibarelerin olduğunu düşünüyorum. Eşyalarıyla birlikte gömülmesi bunun bir göstergesi olabilir. Bu da yerel inanış formlarından etkilendiklerini, belli bir inanç sisteminin varlığını gösteriyor.

Yaşlıların konumu neydi?

Yaşlıların topluluğun ileri gelen bilge kişiler olduğunu düşünüyorum. Kültürel aktarımda, ritüellerin icra edilmesinde, kanaat belirlemede yaşlıların önemli bir yeri olduğunu düşünüyorum.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Eğitim süreci de tıpkı diğer rollerin öğretildiği gibi toplumsal ritüeller içinde geliyor. Topluluk için belirli süreçlerin (doğum, öğrenme, gelişme, evlenme, defin vb.) sürekliliği için ritüeller önemli bir yer tutuyor.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Yerleşke planları da göstermektedir ki, Koçumbeli'de günümüz evlerine benzer, sağlam maddelerden yapılmış evler kullanılıyordu. Dokumacılık kültürünün geliştiğinden hareketle bu evlerin içlerinde dokudukları malzemeleri kullandıklarını düşünüyorum.

Çalışma koşulları nasıldı?

Ticaretin değişim ilişkileri üzerinden olduğu bu toplulukta, kadının da üretimde aktif rol oynadığı, ürünlerin ticari merkezlere taşınmasında ve avlanma da ise erkeğin etkin rol oynadığını düşünüyorum.

Cycle2-q17: Eserlerin/bulutuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Bu sorudan sergilenme biçimini anlıyorum. Gösterimin ODTÜ ile sınırlı olması, bu topluluğa dair bilgimizin az olmasıyla da paralel olduğunu düşünüyorum. Özellikle ODTÜ'ye ODTÜ'lülerden başkalarının girmekte yaşadığı zorlukları da düşünürsek, bu gibi tarihsel öğelerin herkesin rahatlıkla ulaşabileceği alanlarda olmasını daha makul buluyorum.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Hayvan figürlerini ve mühürleri çok beğendim. Mühürlerin belirli bir amaca hizmet ediyor olarak tasarlanması çok akıllıca. Ayrıca gömüde bulunan altın kulaç tıkaçlarının bir erkek için kullanılmış olması ataerkil bir düzene ya da erkeklerin önemli rollerde olduğunu göstermesi bakımından önemli bir detay olduğunu düşünüyorum.

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Yerleşkeyi ziyaret ederek ne kadar bir alanda yaşadıklarını görmek isterdim. Günümüze gelen planlı bir yapı biçimi var mı merak ediyorum.

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Kesinlikle isterdim. Gündelik yaşam biçimleri, kıyafetlerindeki figürler, konuşma biçimleri, aile ilişkileri, ritüeller, beslenme pratikleri nasıldır tecrübe etmek isterdim. Sevinçleri nelerdi, neye hüznlenirdiler. Ağlamak nasıl karşılanırdı. Ahlaki öğretiler neyi yasaklamıştı, neleri ayıp karşılarıydı

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Yaşarken neyi amaçladınız? Neyi başaramadınız?

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Keşke sizlerin yerinde olsaydık sevgili Koçumbelililer. Daha Koçumbelili olduğunuzdan bile haberleriniz yokken binlerce yıl sonrasında bir medeniyet tarafından tarihlenmek size nasıl hissettirir bilmiyorum. Belki bu tez çalışması sizi anlamamıza daha fazla sebep olacak. Ama biliyoruz ki sizlerin bizlere bıraktığınız kadar ileriye güzel şeyler bırakamayacağız. Masumiyetini kaybetmiş ileri bir medeniyetten, ilksel yaşamın tüm içtenliğine duyduğumuz hasretle, sizlere selam olsun.

Table 100 Codification of the answers from P-23 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Felsefi bir tanımlama olmakla birlikte, mekânsal düzlemde referans ettiğim ve duygusal yanılsamaları olan, nispeten benliğimizde iz bırakan kişi ya da olayların belleğimizde yer ettiği hatırlamalardır.	cycle2-q01, memories, my own past
Öğrendiğim şeyin ne'liğiyle alakalı bir konu... İlgi duyduğum bir konuda ise, o konuyla ilgili olabilecek diğer bilgileri de kontrol ediyorum. Gerektiğinde bilgileri güncelliyorum. Değilse çok ilgilenmiyorum.	cycle2-q02, up to the past event

<p>Evren tarihine dair temel belirsizlikler hala sürüyor. Sanırım dünyanın yaşı, insanlığın bu bilgileri edinebileceği kadar olmayacak. Yine de evren -eğer bir inşa ise- tüm o inşa sürecini görmek isterdim. Evrendeki diğer medeniyetler, başka dünyaların var olup olmadığı, varsa oradaki yaşamın izleri... Medeniyetlerinin bugünkü durumu falan... İnsan dediğimiz canlının başka evrenlerdeki morfolojisi... Ahlaki değerleri... Nasıl bir toplumsal düzen oluşturdukları gibi temel meraklar içerisindeyim.</p>	<p>cycle2-q03, formation of the universe</p>
<p>İlk olarak insan tiplerinin Afrika'da ortaya çıkmasından söz edebiliriz. Sayısını tam bilemediğim ancak yüz binlerce yıl boyunca Kuzey'e kadar evrimleşen bir süreç olarak düşünebiliriz. İlk medeniyetlerin Kuzey Afrika ve Mezopotamya'da kurulduğu, buna binaen astronomi, takvim, sayılar ve yazının ilk buralarda ortaya çıktığından bahsedebilirim. Kaba bir kronolojiyi bu şekilde özetleyebilirim</p>	<p>cycle2-q04, first civilizations, first humans, spread from africa, calender, use of numbers, astrthonomical studies, invention of writing</p>
<p>Net bir tarih veremesem de milattan önce 10.000 yılları olabilir.</p>	<p>cycle2-q05, 10000 BC</p>
<p>Kurumsal anlamda örgütlendiklerini düşünüyorum. Güvenlik, sağlık, bürokrasi gibi alanların şimdiki gibi olmasa da ilksel biçimleriyle var olduklarını ya da bu örgütlenmelerin bir arada bir önder tarafından kullanıldığını düşünüyorum. Tarımın ya da hayvancılığın yapıldığı, para olmasa bile mübadele ilişkilerinin gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Dinsel ritüellerin, kutsalın (farklı bir biçimde de olsa) toplumsal ilişkilerde düzenleyici bir unsur olduğunu düşünüyorum.</p>	<p>cycle2-q06, economics, social structure, science and technology, belief, politics, no money, agriculture, trade, animal husbandry, organisation, social relations based on religion, beginning of bureaucracy</p>
<p>Hangi medeniyet vardı tam olarak anımsayamıyorum. Yunan medeniyetinin varlığı ya da Roma döneminin yayılımcı dönemine denk düşüyor mu bilemiyorum. Ama sanıyorum Avrupa-Asya dil grubuna ait bir dili konuşuyor olabilirler. Günümüz biçimiyle olmasa da bir aile kavramı olduğunu düşünüyorum. Poligamik bir evlilik biçimi olması daha muhtemel. Kadının biyolojik özellikleri itibarıyla çocukla ilgilenmesi, erkeğin de aileyi geçindirmek için çabalaması, sanıyorum dışarı-çeri ikiliğinin ilk örneklerindendi. Daha folklorik bir inanış biçimini benimsediklerini düşünüyorum. Paganizm de diyebiliriz. Ancak ne tür bir pagan inancı içerisinde olabilirler bunu tam kestiremiyorum. Yerel inanış formları yaşlıların konumları açısından oldukça belirleyici. Bazı topluluklarda üretimden çekildiği, bakıma ihtiyaç duyduğu, kaynakların sınırlı olması gerekçesiyle belli yaştakilerin öldürülmesi geleneği vardı. Ters durumların olduğu da bilinir. En yaşlı olanın topluluğun önderi olması, topluluğun devamı için hayati bir meseledir. Ankara'daki durum hakkında net bir tahminim olmamakla birlikte, sanıyorum yaşlıların varlığı toplumun devamı için önemli bir detaydır. Eğitimde de topluluk önderinin (ki genelde bilge kişi olduğuna inanılır) etkin bir rol oynadığını düşünüyorum. Kutsal öğretiler ışığında geleneklerin ve topluluk içindeki rolleriyle alakalı eğitimlerden geçirildiğini düşünüyorum. Ankara koşulları itibarıyla hayvancılığın yapılmasına imkan tanıyan bir coğrafya. Besi hayvanlarının yünlerinden kilim vb üretimlerin olduğunu düşünüyorum. Kapalı bir zeminde (taş malzemeden yapılmış) işledikleri malzemelerin üzerinde uyduklarını düşünüyorum Doğrudan bir üretim biçiminin varlığını düşünmüyorum. Bu sebeple toplumsal bir iş bölümünden bahsetmek yersiz olabilir. Ancak kendi topluluklarının geçimlerini sağlamak amacıyla tahıllı tarım ürünlerinin üretimini yapabilmişlerdir diye tahmin ediyorum. Benzer şekilde hayvancılığın da belli bir oranda var olduğunu düşünüyorum. Elbette bugünkü bağlamından çok daha ayrı düşünmek gerek.</p>	<p>language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, closer, european-Asian, works differ based on gender, polygamy, phaganism, leadership, products made by animal fur, stone houses, no labor division, animal husbandry, concept of family, by the community leader, traditions and roles withing the community</p>

Hem iyi hissettirdi hem de kötü. İyi hissettim çünkü Anadolu'ya karakterini kazandıran birçok küçük topluluğun yanı başımızda olduğunu öğrendim. Kötü hissettiren şey ise bundan haberimin olmayıştı. Diğer yandan da üzülmüş hissettim. Bizden 6500 yıl önce yaşamış bir insan topluluğu, bıraktıkları kadarıyla onları bilebiliyoruz.	cycle2-q16, felt good to live in the same lands with the old communities, felt bad about not knowing before
Bu anlatının doğrudan bir mesajı var mı bilemiyorum ancak şunu fark ettim ki, ticari faaliyetler içerisinde olmak, toplumsal düzenin oluşumunda, kültürel sermaye için de önemli bir yere sahip.	cycle2-q14, creation of social structure
Bu anlatı Anadolu'da var olan binlerce küçük topluluğun, bugün üzerine kurulu olduğu binlerce yıllık kazanımın kimlik inşasında çok önemli yeri olduğunu anımsattı. Dokumadan, el sanatlarına, ölü gömme geleneklerinden diğer ritüellere kadar toplumsal ihtiyaçların bin yıllar sonrasında bile mesaj verebiliyor olmasını anlamlı buluyorum.	cycle2-q08, the role of the past communities in dev. anatolian identity, as it is, textile production, craft
Dönem itibarıyla kıyıdağı uygarlıklara ve Mezopotamya'ya uzak olduğundan Anadolu'daki yerel dillerden birisi olabilir. Aile kavramının var olduğu, kadın ve erkeğe yönelik bir eşitsizliğin doğrudan varlığına dair bir ibarenin olmadığını düşünmekteyim. Ölümden sonraki yaşama inandıklarına dair net ibarelerin olduğunu düşünüyorum. Eşyalarıyla birlikte gömülmesi bunun bir göstergesi olabilir. Bu da yerel inanış formlarından etkilendiklerini, belli bir inanç sisteminin varlığını gösteriyor. Yaşlıların topluluğun ileri gelen bilge kişiler olduğunu düşünüyorum. Kültürel aktarımda, ritüellerin icra edilmesinde, kanaat belirlemede yaşlıların önemli bir yeri olduğunu düşünüyorum. Eğitim süreci de tıpkı diğer rollerin öğretildiği gibi toplumsal ritüeller içinde geliyor. Topluluk için belirli süreçlerin (doğum, öğrenme, gelişme, evlenme, defin vb.) sürekliliği için ritüeller önemli bir yer tutuyor. Yerleşke planları da göstermektedir ki, Koçumbeli'de günümüz evlerine benzer, sağlam maddelerden yapılmış evler kullanılıyordu. Dokumacılık kültürünün geliştiğinden hareketle bu evlerin içlerinde dokudukları malzemeleri kullandıklarını düşünüyorum. Ticaretin değişim ilişkileri üzerinden olduğu bu toplulukta, kadının da üretimde aktif rol oynadığı, ürünlerin ticari merkezlere taşınmasında ve avlanma da ise erkeğin etkin rol oynadığını düşünüyorum.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, local anatolian languages, work differs based on gender, equal, life after death, wise/knowledgeable-experienced, leadership, advisor, through rituals, traditions and roles withing the community, stone houses, textile production, trade, concept of family
Bu sorudan sergilenme biçimini anlıyorum. Gösterimin ODTÜ ile sınırlı olması, bu topluluğa dair bilgimizin az olmasıyla da paralel olduğunu düşünüyorum. Özellikle ODTÜ'ye ODTÜ'lülerden başkalarının girmekte yaşadığı zorlukları da düşünürsek, bu gibi tarihsel öğelerin herkesin rahatlıkla ulaşabileceği alanlarda olmasını daha makul buluyorum.	cycle2-q17, needed to be accessible by the public
Hayvan figürlerini ve mühürleri çok beğendim. Mühürlerin belirli bir amaca hizmet ediyor olarak tasarlanması çok akıllıca. Ayrıca gömüde bulunan altın kulaç tıkaçlarının bir erkek için kullanılmış olması ataerkil bir düzene ya da erkeklerin önemli rollerde olduğunu göstermesi bakımından önemli bir detay olduğunu düşünüyorum.	cycle2-q15, male-dominance, animal figurines, golden ear plugs, trade related text and stamps
Yerleşkeyi ziyaret ederek ne kadar bir alanda yaşadıklarını görmek isterdim. Günümüze gelen planlı bir yapı biçimi var mı merak ediyorum.	cycle2-q13, the actual settlement

Keşinlikle isterdim. Gündelik yaşam biçimleri, kıyafetlerindeki figürler, konuşma biçimleri, aile ilişkileri, ritüeller, beslenme pratikleri nasıldır tecrübe etmek isterdim. Sevinçleri nelerdi, neye hüzünlenirdiler. Ağlamak nasıl karşılanırdı. Ahlaki öğretiler neyi yasaklamıştı, neleri ayıp karşılarırdı	isterdim, cycle2-q10, moral doctrines, rituals, family relations, diet, communication, daily life
Yaşarken neyi amaçladınız? Neyi başaramadınız?	cycle2-q12, what they aimed and what they could not achieve
Keşke sizlerin yerinde olsaydık sevgili Koçumbelililer. Daha Koçumbelili olduğunuzdan bile haberleriniz yokken binlerce yıl sonrasında bir medeniyet tarafından tarihlenmek size nasıl hissettirir bilmiyorum. Belki bu tez çalışması sizi anlamamıza daha fazla sebep olacak. Ama biliyoruz ki sizlerin bizlere bıraktığınız kadar ileriye güzel şeyler bırakamayacağız. Masumiyetini kaybetmiş ileri bir medeniyetten, ilksel yaşamın tüm içtenliğine duyduğumuz hasretle, sizlere selam olsun.	cycle2-q11, I long for the past life, better life than today

Participant ID: P-24

ANSWERS TO CYCLE 1 STAGE 1 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Yaşınız:

25-34

Cinsiyetiniz:

Kadın

Çalışma Durumunuz:

Tam zamanlı çalışan

Ekonomik Durumunuz:

Gelirim giderlerimi karşılamama yetiyor.

Geçmiş denildiğinde aklınıza ne geliyor?

Geçmiş denilince aklıma bizden önce yaşayan toplumlar ve yaşanan olaylar aklıma geliyor.

Geçmişle ilgili yeni bir şey öğrendiğinizde ne hissediyorsunuz?

Öğrendiğim yeni şeyler o an için ilgimi çekiyor fakat daha sonra kalıcı olmuyor genellikle. Özellikle daha eski tarihli bilgiler.

Geçmişe dair bilmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa en çok neyi bilmek isterdiniz?

Bazı dönemlerde yaşayan insanların, özellikle insanlık tarihinde dönüm noktası sayılan dönemlerde, düşünce yapılarını, o anlarda bu değişimlere bakış açılarını bilmek isterdim.

Cycle2-q04: Geçmişe dair aklınıza gelen olayları kronolojik bir sırayla belirtebilir misiniz?

Genel hatlarıyla belki, avcı toplayıcı yaşam-> yerleşik yaşam-> sanayi devrimi

Cycle2-q05: Yerleşik hayata ne zaman geçildiğini düşünüyorsunuz?

Tam bir tarih veremiyorum.

cycle2-q06: 4500 yıl öncesinde yaşamın nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Tarih olarak emin değilim fakat insanların belli bölgelerde avlanarak belli bölgelerde yerleşik ve tarımla uğraşarak yaşadıklarını düşünüyorum.

Cycle2-q07: 4500 yıl öncesinde Ankara'da yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bilmiyorum

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Kadın daha çok çocuk ve ev ile ilgilenirken, erkeklerin daha dışarıdadır.

İnançları neydi?

Kendilerinden üstün bir gücün olduğuna inanıyor olabilirler.

Yaşlıların konumu neydi?

Yaşlılar bilge, deneyimli ve saygı duyulan kişilerdir.

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Erkek çocukları babalarının yanında, kızlar ise annelerinin yanında görerek yaparak öğreniyorlardır.

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Hayvancılık yapıyorsa belki elde edilen yün tüylerin üzerinde

Çalışma koşulları nasıldı?

Fiziksel olarak yoğun çalışılıyordu.

ANSWERS TO THE CYLE-2 STAGE 2 QUESTIONNAIRE QUESTIONS

Cycle2-q16: Böyle bir anlatıyı incelemek size ne hissettirdi?

Çok bilgilendiriciydi

Bu anlatının bir mesajı olduğunu düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse nasıl bir mesajı olduğunu düşünüyorsunuz?

Koçumbeli'de yaşayan insanların yaşamları hakkında genel bilgilerin paylaşılması

Cycle2-q08: Bu anlatı size geçmişe dair ne düşündürdü?

Şu anki yaşamla karşılaştırdığımda karmaşık olmayan bir hayat.

Cycle2-q09: Koçumbeli yerleşkesinde yaşam ile ilgili olarak aşağıdaki sorularla ilgili düşüncelerinizi yazabilir misiniz?

Hangi dili konuşuyorlardı?

Bu bilgi verilmedi

Kadın erkek ilişkisi nasıldı?

Kadın erkek eşit ve aynı şartlara sahip

İnançları neydi?

Detaylı belirtilmedi fakat ölülerini değerli eşyaları ile gömüyorlar. Belki bu durum ölümden sonra yaşam olduğuna inandıklarını gösterebilir.

Yaşlıların konumu neydi?

Bu bilgi verilmedi

Çocuklara nasıl eğitim veriliyordu?

Bu bilgi verilmedi

Nasıl bir yerde uyuyorlardı?

Bu bilgi verilmedi

Çalışma koşulları nasıldı?

Herkesin katkı sağladığı ortak bir yaşam sürülüyor.

Cycle2-q17: Eserlerin/buluntuların gösterim biçimleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Eserin fotoğrafı netti. İsminin ve gerekli özelliklerin verilmesi güzeldi.

Cycle2-q15: En çok hangi paylaşımdan etkilendiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

Ölüler için düzenlenen seremoni görseli etkileyiciydi

Cycle2-q13: Koçumbeli ile ilgili başka neler görmek isterdiniz?

Boş

cycle2-q10: 4500 yıl öncesine gidip Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlarla bir yıl yaşama şansınız olsa onlarla yaşamak ister miydiniz? Nedeniyle birlikte yazabilir misiniz?

İsterdim, daha yakından tanık olmak için yaşam şartlarına

Cycle2-q12: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara bir soru sorma şansınız olsa ne sormak isterdiniz?

Figürinlerin ne amaçla kullanıldığını tam olarak anlayamadığım için onlarla ilgili detaylı soru sorardım.

Cycle2-q11: Koçumbeli yerleşkesinde yaşayan insanlara gelecekte bir mesaj gönderme şansınız olsa ne söylemek isterdiniz?

Yaşamlarının her anlamda çok güzel olduğunu belirtmek isterdim.

Table 101 Codification of the answers from P-24 in Cycle-2

Coded Segments	Codes
Geçmiş denilince aklıma bizden önce yaşayan toplumlar ve yaşanan olaylar aklıma geliyor.	cycle2-q01, prior societies
Öğrendiğim yeni şeyler o an için ilgimi çekiyor fakat daha sonra kalıcı olmuyor genellikle. Özellikle daha eski tarihli bilgiler.	cycle2-q02, interested for a moment

Bazı dönemlerde yaşayan insanların, özellikle insanlık tarihinde dönüm noktası sayılan dönemlerde, düşünce yapılarını, o anlarda bu değişimlere bakış açılarını bilmek isterdim.	cycle2-q03, mindset of past human
Genel hatlarıyla belki, avcı toplayıcı yaşam-> yerleşik yaşam-> sanayi devrimi	cycle2-q04, settled life, hunter gatherer life, industrial revolution
Tam bir tarih veremiyorum.	cycle2-q05, no idea
Tarih olarak emin değilim fakat insanların belli bölgelerde avlanarak belli bölgelerde yerleşik ve tarımla uğraşarak yaşadıklarını düşünüyorum.	cycle2-q06, economics, earlier, hunting, agriculture, settled life
Bilmiyorum Kadın daha çok çocuk ve ev ile ilgilenirken, erkeklerin daha dışarıdadır. Kendilerinden üstün bir gücün olduğuna inanıyor olabilirler. Yaşlılar bilge, deneyimli ve saygı duyulan kişilerdir. Erkek çocukları babalarının yanında, kızlar ise annelerinin yanında görerek yaparak öğreniyorlardır. Hayvancılık yapıyorsa belki elde edilen yün tüylerin üzerinde Fiziksel olarak yoğun çalışılıyordur.	language, gender relations, elderly people, beliefs, education, accommodation, working conditions, cycle2-q07, no idea, works differ based on gender, superior powers, wise/knowledgeable-experienced, respected, on animal wool, physically tiring, seeing by elders, within family
Çok bilgilendiriciydi	cycle2-q16, got informed
Koçumbeli'de yaşayan insanların yaşamları hakkında genel bilgilerin paylaşılması	cycle2-q14, informing about the past
Şu anki yaşamla karşılaştırdığımda karmaşık olmayan bir hayat.	cycle2-q08, as it is, noncomplex life
Bu bilgi verilmedi Kadın erkek eşit ve aynı şartlara sahip Detaylı belirtilmedi fakat ölümlerini değerli eşyaları ile gömüyorlar. Belki bu durum ölümden sonra yaşam olduğuna inandıklarını gösterebilir. Bu bilgi verilmedi Bu bilgi verilmedi Herkesin katkı sağladığı ortak bir yaşam sürülüyor.	language, gender relations, belief, elderly people, education, accommodation, working conditions, cycle2-q09, no information given, equal, life after death, no information given, no information given, no information given, collaboration
Eserin fotoğrafı netti. İsminin ve gerekli özelliklerin verilmesi güzeldi.	cycle2-q17, nice
Ölümler için düzenlenen seremoni görseli etkileyiciydi	cycle2-q15, burial customs
-	cycle2-q13
İsterdim, daha yakından tanık olmak için yaşam şartlarına	isterdim, cycle2-q10
Figürinlerin ne amaçla kullanıldığını tam olarak anlayamadığım için onlarla ilgili detaylı soru sorardım.	cycle2-q12, the function of the figurines
Yaşamlarının her anlamda çok güzel olduğunu belirtmek isterdim.	cycle2-q11, they had a beautiful life, beautiful life

J. TURKISH SUMMARY / TÜRKÇE ÖZET

Geçmişe ilişkin bilgi içinde bulunduğumuz dünyaya yönelik uzun süreli bir bakış açısı sağladığından (Cooney, Gonzales-Ruibal, Hamilakis, Holtorf, Johnson, Lujan, & Renfrew, 2015), insanlar her zaman için geçmişe yönelik bir ilgi duymuşlardır. Johnson'ın (2010) belirttiği gibi, geçmiş bize kimliğimiz, kim olduğumuz hakkında bilgi verir. Geçmişe dair söylenenler veya arkeolojik anlatılar; bireyleri ve grupları bugün içinde bulunduğumuz düzenin nasıl oluştuğu ile ilgili bilgilendirir. Böylece arkeolojik anlatılar, insanlara kim olduklarına ve dünyayı nasıl algıladıklarına dair yeni anlayışlar sağlar ve kimliklerinin inşasında önemli bir rol oynar. Günümüzde, küreselleşme ve gelişen teknolojinin dayattığı değişim hızı, bizi yakın geçmişimize bile yabancılaştırmaktadır (Lowenthal, 2015, s. 28). Bu nedenle, insanlar sosyal kimlik ve aidiyet sorunlarına yönelik çözüm bulabilmek amacıyla (Smith, 2021) geçmişin bilgisine her zamankinden daha fazla ihtiyaç duymaktadır.

Bu çalışma, arkeologların ve diğer insanların geçmişle nasıl bir etkileşim içinde olduklarına odaklanmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada, arkeologların geçmiş anlatılarını nasıl oluşturdukları ve insanların anlatılardan nasıl yararlandıklarına dair iki yönlü bir odak söz konusudur. Çalışmanın odak noktasının ilk kısmı, arkeolojik bilginin nasıl üretildiği ile ilgilidir. Arkeolojik bilginin elde edilmesi, maddi kalıntıların yorumlanması ve yorumlanmanın ifade edilmesini gerektirdiğinden bunu bir çeviri çalışması olarak düşünebiliriz (Lucas, 2019, s.10). Dolayısıyla arkeolojik anlatılar, bu çevirilerin ürünleri olarak çeviriyi yapan kişilerin yorumlama ve ifade etmedeki düşünce sürecinden etkilenirler. Trigger (2009), 150 yıldan fazla bir süredir, geçmişle ilgili farklı konuları anlamaya çalışan kişilerin, Christian Thomsen, Oscar Montelius, Gordon Childe ve Lewis Binford gibi, geçmişin incelenmesindeki farklı sorunları fark etmesiyle arkeolojik yorumların yönünün nasıl değiştiğini vurgulamaktadır. Arkeolojik bilginin üretimine yönelik kültür-tarihsel, süreçsel ve post-süreçsel olmak üzere çeşitli yaklaşımlar vardır. Arkeolojik bilginin üretimine yönelik bu farklı yaklaşımlar, arkeolojik veriye sorulan soruların ve soruların cevaplanma şeklinin farklı olmasından kaynaklanırlar (Clarke, 1993; Renfrew & Bahn, 2012; Trigger, 2009). Her yaklaşım, temel değerler ve fikirler etrafında çeşitli

düşünceleri içerir (Johnson, 2010). Bu sebeple, arkeolojik anlatıların, çeşitli sorunlara ya da konulara farklı açılardan yaklaşan kişilerin düşünce süreçlerinin ürünleri olduğu sonucuna varılabilir.

Çalışmanın diğer bir odağı ise insanların arkeolojik anlatılardan nasıl yararlandıkları ile ilgilidir. Geçmiş insanlara aşinalık, rehberlik etme, birlik olma, olumlama, kimlik, sahip olma, geliştirme ve kaçış gibi çok farklı fayda sunar (Lowenthal, 2015). Öte yandan, insanlar geçmişle ilişkilerini kendi bildikleri, hissettikleri ve inandıkları doğrultusunda kurduklarından, kişilerin geçmişle etkileşimleri önceki bilgi ve deneyimlerine bağlı olarak değişkenlik gösterir (Smith, 2021). Böylece insanlar anlatılardan kişisel anlamlar yaratırlar ve kendi geçmiş anlayışlarını üretirler (Merriman, 2004). Bu durumda, insanların geçmişe ilişkin anlayışları, onların dünyaya ve kendilerine ilişkin algılarını yansıtır. İnsanların geçmişle ilişki kurmadaki aktif rolü, değişen toplum anlayışıyla birlikte fark edilmiştir. Merriman (2004) arkeoloji bağlamında toplumun profesyonel arkeolog olmayan diğer kişiler olarak düşünülebileceğini belirtmektedir.

Toplumun geçmişle etkileşimdeki aktif rolünün anlaşılması, arkeologların toplum ile yakından çalışmasına yol açmıştır. Merriman (2004), geçmişin topluma aktarılış biçimlerinin nasıl değiştiğini göstermek için arkeologların toplumla iletişim biçimlerini ikiye ayırır: Anlatıcı Model (Deficit Model) ve Çoklu Bakış Açılı Modeli (Multiple Perspective Model). Anlatıcı Modelde toplum eğitime ihtiyacı olan kişiler olarak görülür. Amaç, topluma doğru bilgi vererek ve kültürel mirası toplum adına koruyarak toplumun desteğini kazanmaktır. Merriman'ın (2004) öne sürdüğü ikinci model, Çoklu Bakış Açılı Modeli ise, toplumun pasif öğrenen olarak görülmesine karşı çıkan ve anlam oluşturma sürecinde insanların aktif rolünü tanıyan bir modeldir. Bu modelde amaç “kendini gerçekleştirme teşvik etmek, insanların hayatlarını zenginleştirmek, yansıma ve yaratıcılığı teşvik etmektir”. Arkeolojinin toplumla iletişim biçimlerine ilişkin benzer bir tanım da Holtorf (2007) tarafından yapılmıştır. Bunlar, geçmişle ilgili akademik bilgileri öğretmeyi amaçlayan Eğitim Modeli (Education Model), disiplinin sürdürülmesine destek sağlamayı ve arkeologların işlerini güvende tutmayı amaçlayan Halkla İlişkiler Modeli (Public Relations Model) ve son olarak da geçmişle ilgili farkındalık yaratarak günümüzdeki topluluklara fayda sağlamayı amaçlayan Demokratik Modeldir (Democratic Model).

Bahsedildiği gibi arkeolojik anlatılar, geçmişin kalıntlarına dayalı olarak üretilmiş olsa da belirli dünya görüşlerinin ürünleridir. Öte yandan, insanlar da anlatıları kendi bakış açılarından okurlar. Sonuç olarak, geçmişe dair belirli bilgileri dikte etme amacı taşıyan egemen anlatılar bile bazen anlatının amaçlarına zıt olarak algılanmaktadır (Gür, 2007).

Problem ve Araştırma Soruları

Türkiye'de arkeoloji pratiği halen çoğunlukla toplumu arkeolojik bilginin pasif bir alıcısı olarak gören anlatıcı modellere dayanmaktadır. Literatürde, en yeni projelerde bile kültürel mirasın toplum adına korunmasına odaklanıldığı ve arkeoloji ile toplum arasındaki ilişkinin egemen miras söylemi kapsamında anlaşılmaya çalışıldığı görülmektedir (Atakuman, 2021; Gürsu, 2013; SARAT, 2018). Ayrıca okullarda ve müzelerdeki arkeolojik anlatılar, medeniyetlerin başarıları ve Anadolu'nun buradaki yerini vurgulamaktadır (Gür, 2007; Güler-Bıyıklı, 2013). Bu nedenle, kültürel miras alanlarında ve okullardaki bu anlatılar, dünyadaki güncel gündeminden uzak görünmektedir. Atakuman (2021), arkeoloji pratiğinin daha çok geçmiş insanlara aktarmanın anlatıcı modellerine dayalı olmasının iki temel soruna yol açtığını öne sürer:

İnsanların geçmişle farklı şekillerde etkileşime girmelerinin önüne geçmek: Atakuman (2020), geçmiş anılamının benliği anlamakla derinden ilişkili olmasından dolayı insanların geçmişle farklı şekillerde ilişki kurduklarını vurgulamaktadır. Bu nedenle, egemen miras söyleminin sınırları içinde yürütülen araştırmalar, geçmişe ilişkin belli bir anlayışa öncelik vererek, insanların geçmişle olan etkileşimlerinin sınırlı bir şekilde anlaşılmasına neden olur.

Etnik ve dini çatışmaların yanı sıra küresel olarak derinleşen sınıf, ırk ve cinsiyet eşitsizliklerini normalleştirmek: Geçmişin kalıntılarının ulus-devletin çıkarları doğrultusunda incelenmesinin ortak bir kimlik yaratma vurgusuna sebep olmasından dolayı bu tür çalışmalar azınlıkların ihtiyaç ve endişelerini dışlar (Atakuman, 2010; Atakuman 2021). Bunun yanı sıra Atakuman (2021), güçlü kurumlar tarafından yürütülen miras yönetimi projelerindeki miras uygulamalarına yönelik eleştirel

yaklaşımın da farklı kitleleri kapsama konusunda başarısız olduğunu da belirtmektedir.

Türkiye'deki mevcut durum düşünüldüğünde, dünyadaki toplum ve arkeoloji ilişkisine yönelik yaklaşımın çok gerisinde olduğu görülmektedir. Bu soruna yönelik olarak bu çalışma aşağıdaki araştırma sorularına cevap vermeyi amaçlamaktadır:

- Arkeolojik anlatılarla etkileşim nasıl artırılabilir?
- Farklı arkeolojik anlatılar insanların zaman ve kimlik algılarını nasıl etkiler?

Bu iki soruyu yanıtlamak için, aşağıdaki dört soruya yönelik cevaplar aranmıştır:

1. Geçmişle mevcut etkileşim biçimi nedir?
2. Farklı anlatılar katılımcıların belirli bir döneme ilişkin algılarını nasıl etkiler?
3. Farklı anlatılar katılımcıların geçmişle etkileşim biçimini nasıl etkiler?
4. Arkeolojik anlatılarla etkileşimi artırmak için ne yapılması gerekiyor?

Bu çalışmada, insanların zaman algısına dair analiz, bahsettikleri olaylar ve zaman arasında kurdukları ilişkiler üzerinden yapılmıştır. Örneğin, bir katılımcının 4500 yıl öncesi ile ilgili bir şeyin eksikliğine yönelik verdiği cevap, zamana yönelik progresif bir algı olduğu şeklinde düşünülmüştür. Diğer yandan kimlik algısına yönelik analiz ise kimliğe dair cinsiyet, dil, din gibi birçok farklı konuda cevaplar üzerinden yapılmıştır. Örneğin bir katılımcının 4500 yıl öncesinde insanların Türkçe konuştuğunu düşünmesi, katılımcının geçmiş ve günümüz insanları ile arasında doğrudan bir ilişki kurduğu yönünde düşünülmüştür.

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Geçmişe yönelik anlatıların, farklı bakış açılarından oluşturulması ile farklı kitlelerin ihtiyaç ve endişelerini nasıl dışladığına veya dahil ettiğine dair süregelen bir söylem vardır (Atakuman, 2016; Atakuman, 2021; Hamilakis, 2011; Harvey, 2001; Holtorf, 2005; Holtorf), 2007; Merriman, 2004; Smith, 2006; Symond, 2004; Watson ve Waterton, 2010). Bunun yanı sıra, insanların arkeolojik anlatılardan nasıl

yararlandıklarına dair çalışmalar da mevcuttur (Lowenthal, 2015; Merriman, 2004; Smith, 2021). Mevcut araştırmalar temel olarak insanların kültürel miras alanlarında neyle karşılaştıklarını ve insanların mevcut anlatılara verdikleri tepkileri analiz ederek geçmişle nasıl ilişki kurduklarını keşfetmeye odaklanmıştır. Bu araştırmalar insanların geçmişle etkileşimini mevcut anlatılar aracılığıyla araştırdığından konuyla ilgili sınırlı bir anlayış sunmaktadır.

Bu alışma, insanların geçmişle nasıl ilişki kurduğunu anlamak için nitel bir araştırma yaparak ve arkeolojik anlatılarla etkileşimin nasıl artırılabilieceğine dair i görüler sağlayarak literatüre iki Şekilde katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu nedenle anlatılardaki değişimlerin insanların geçmişle olan ilişkisini nasıl etkilediğini ve arkeolojik anlatılarla etkileşimin nasıl artırılabilieceğini anlamak için aynı döneme ait farklı anlatılar tasarlanmıştır. Bu çalışmanın, etkileşimi artıracak anlatıların tasarlanması (eylem) ve insanların anlatılarla nasıl ilişki kurduğunu anlamak (araştırma) Şeklinde iki yönlü amacı olmasından dolayı eylem araştırması yapılmıştır (Dick, 2007). Çalışma, geçmişle etkileşim konusuna deneysel bir yaklaşım sunması açısından önemlidir. Bu alışma kapsamında farklı anlatıları denemek amacıyla Ankara'daki bir İlk Tunç ağı yerleşimiyle ilgili  anlatı tasarlanmış ve anlatıların insanların zaman ve kimlik algılarını nasıl etkilediğini anlamak için nitel araştırma yapılmıştır. Çalışma için seçilen yöntem, eylem araştırması, anlatılarda yapılan değişikliklerin sonuçlarını tespit ederek arkeolojik anlatılarda iyileştirmeler yapmak açısından önemlidir.

Çalışmanın Sınırlılıkları

Araştırma, Ankara'da bir Erken Tunç ağı (ET) yerleşkesi ile ilgili anlatılar tasarlanması nedeniyle belli bir yerleşkeye yönelik olması ile sınırlandırılmıştır. Başlangıçta, araştırmanın düşük ve yüksek gelirli insanlar gibi çeşitli grupları mensup insanlarla ve müze ortamında geçekleştirilmesi planlanmıştı. Ancak Covid-19 pandemisi nedeniyle çalışmanın evrimii olarak yapılması gerekmiştir. Kişilere erişim konusundaki kısıtlamalar nedeniyle belirli grupları mensup insanlarla çalışmak mümkün olmadı. Araştırmadaki katılımcılar Ankara'da yaşamakta olan veya eğitim amacıyla bir süre yaşamış kişilerden oluşmaktadır. Çalışma, yüksek lisans çalışmalarının tamamlanması için verilen sınırlı bir sürede tamamlanması gereken bir

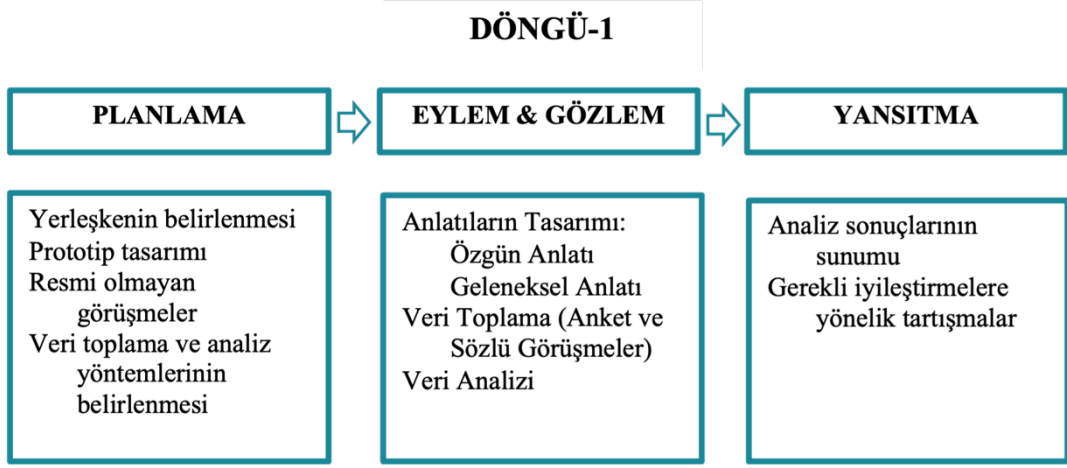
eylem araştırması olduğundan, planlama, tasarım ve analiz için ayrılan süre ayrıntılı analiz yapmak için yeterli olmamıştır.

Bahsedilen kısıtlamalara rağmen, katılımcıların geçmişle etkileşimini anlamaya yönelik uygulanan metodoloji ve arkeolojik anlatılarla etkileşimin nasıl artırılacağı ile ilgili öngörülerin diğer çalışmalarda da uygulanabileceği düşünülmektedir.

Yöntem ve Uygulama Süreci

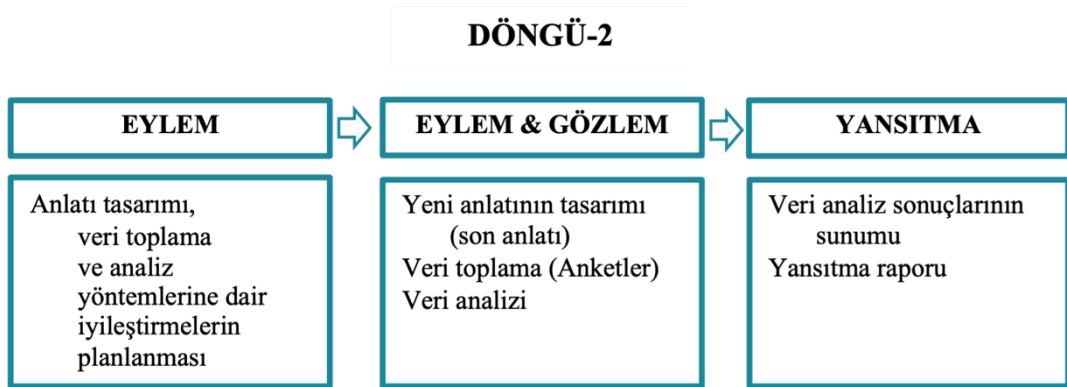
Bu çalışmada eylem araştırması metodolojisi uygulanmıştır. Eylem araştırması, insanların karşılaştığı problemlere dair daha iyi bir anlayış ve çözüme yönelik genellikle sosyal bilimlerde uygulanan bir metodolojidir (Stoecker & Miller, 2013). Bu metodoloji, sorunların belirlenmesi, sorunlara yönelik alternatif çözümlerin geliştirilerek test edilmesi ve yeni yaklaşımların denenmesine olanak sağlar (Kumar, 2011). Eylem araştırması “planlama”, “eylem ve gözlem”, ve “yansıtma” adımlarından oluşan döngüsel bir süreçtir.

Bu araştırma, Şekil 1 ve Şekil 2’de gösterildiği gibi iki döngüden oluşmaktadır. Her iki döngü de eylem araştırmasının temel adımları olan “planlama”, “eylem ve gözlem” ve “yansıtma” adımlarından oluşmaktadır. İlk döngüde planlama aşamasında, anlatının hangi yerleşke ile ilgili olacağı belirlenmiş ve nasıl bir anlatı tasarlanacağına ve veri toplama yöntemlerine dair hazırlık çalışmaları yapılmıştır. Bu sebeple prototip bir anlatı oluşturulmuş ve resmi olmayan görüşmelerle on bir kişi ve tez yöneticisi ile bu prototip çalışma paylaşarak geri bildim alınmıştır. Eylem adımında, toplanan geri bildirimlere dayalı olarak iki anlatı (bir geleneksel ve bir özgün anlatı) oluşturulmuştur. Daha sonra, bu anlatılara dair veri toplamak amacıyla çalışma sosyal medyada duyurularak araştırmaya katkıda bulunmak isteyenlerin bir anket doldurmaları istenmiştir. Anketi dolduran kişilerden yedi katılımcı ile sözlü görüşmeler yapılmıştır. Döngü-1 sonunda katılımcılarla yapılan görüşmeler analiz edilerek tez yöneticisi ile paylaşılmış ve sonraki döngü için yapılabilecek iyileştirmeler tartışılmıştır.

Şekil 1 Döngü-1 adımları ve her adımda yapılan çalışmalar

İkinci döngünün planlama aşamasında, anlatı tasarımı ve veri toplama yöntemleri ile ilgili iyileştirmeler planlanmıştır. Eylem aşamasında, birinci döngüden elde edilen veriler ışığında yeni bir anlatı (son anlatı) tasarlanmış ve veri toplama yöntemleri ile ilgili gerekli güncellemeler yapılmıştır. Daha sonra, yirmi iki kişi (on yedi yeni katılımcı, beş eski katılımcı) ile yeni anlatı, ve anlatının incelenmesinden önce ve sonra tamamlanması beklenen iki anket paylaşılmıştır. İkinci döngünün sonunda, anketlere verilen cevaplar analiz edilmiş ve çalışma ile ilgili yansıtma raporları oluşturulmuştur.

Şekil 2 Döngü-2 adımları ve her adımda yapılan çalışmalar

Bağlam

Bu çalışmada, Anadolu'da bir Erken Tunç Çağı yerleşkesi olan ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Yerleşkesi sınırları içinde yer alan Koçumbeli yerleşkesi ile ilgili anlatılar tasarlanmıştır.

Koçumbeli kazıları, 1964-1966 yılları arasında Burhan Tezcan başkanlığında yapılmıştır (Tuna, Buluç & Tezcan, 2012). Koçumbeli, 45 x 40 m bir alanı kaplayan (Bertram & İlgezdi Bertram, 2012) ve MÖ 2500-2400 yıllarına tarihlenen (İlgezdi Bertram ve Bertram, 2017) oldukça küçük bir yerleşim yeridir. Alanın etrafı 1,8 metre yüksekliğe kadar çıkan bir çevre duvarı ile çevrilidir (Bertram, 2008). Alan, yaklaşık 600 metre mesafede bulunan Ahlatlıbel mevkiinin uydu yerleşimi olarak değerlendirilmektedir (Atakuman, 2017). Koçumbeli buluntuları arasında çanak çömlek, figürinler, ağırşaklar, kil mühürler, taş, kemik ve bronz aletler yer almaktadır (Tuna, Buluç ve Tezcan, 2012). Buluntular ODTÜ Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmektedir.

Anadolu'da Erken Tunç Çağı dönemi, MÖ 4. binyılın sonlarından MÖ 2. binyılın başlarına kadar uzanan ve seçkinlerin yükselişinin tabakalı bir topluma, metalürjideki gelişmeler ve uzun mesafeli ticaret ağlarının yeni sosyal etkileşimlere yol açtığı yerleşim büyüklerinde ve nüfusta artışın gözlemlendiği bir geçiş dönemi olarak düşünülmektedir (Düring, 2011; Massa, 2016; Çevik & Sağır, 2016, Atakuman, 2017).

Bu çalışma kapsamında Koçumbeli yerleşkesi ile ilgili maddi kültüre odaklı bir geleneksel anlatı, gündelik yaşama odaklı bir özgün anlatı ve insanların geçmişteki olaylardaki etkinliğine odaklı son anlatı tasarlanmıştır.

Katılımcılar

Çalışmanın normal şartlarda farklı gelir gruplarından kişilerle yapılması planlanmış ancak Covid-19 pandemisi sebebiyle planlanan şekilde gerçekleştirilememiştir. Katılımcılar yerleşimin bulunduğu şehir olan Ankara'da yaşamakta olan veya eğitim amacıyla yaşamış olan, yaşları 18 ile 44 arasında değişen kişilerden oluşmaktadır. Cinsiyete dayalı farklılıkların analiz edilebilmesi için kadın ve erkek katılımcıların eşit veya yakın sayıda olmasına özellikle dikkat edilmiştir.

İlk döngüde, üç kadın ve dört erkek katılımcı ile çalışılmıştır. Dört katılımcı lisans, iki katılımcı yüksek lisans ve sadece bir katılımcı lise diplomasına sahiptir. İkinci döngüde ise on iki kadın ve on erkek katılımcı ile çalışılmıştır. Katılımcılardan onu lisans derecesine, dokuzu ise yüksek lisans derecesine sahipken üçü lise diplomasına sahipti.

Veri Toplama ve Analizi

Eylem araştırmasında veri toplama yöntemleri çeşitlidir ve “araştırma günlüğü tutma, belge toplama ve analiz etme, katılımcı gözlem kayıtları, anket, yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşmeler ve vaka çalışmalarını” içerir. (O'Brien, 2001). Bu çalışmada, veri toplamak için anketler ve sözlü görüşmeler kullanılmıştır.

Veriler açık uçlu sorularla toplandığından, verilerin analizinde nitel veri analiz yöntemlerinden tematik analiz yöntemi kullanılmıştır. Tematik analiz, “verilerdeki örüntüleri(temaları) belirleme, analiz etme ve raporlama yöntemi” olarak tanımlanır.

Bulgular

Çalışma, arkeolojik anlatılarla etkileşimi nasıl artırabileceğimizi ve farklı anlatıların insanların zaman ve kimlik algılarını nasıl etkilediğini anlamayı amaçlamıştır. Bu bölümde araştırmanın bulguları göz önüne alınarak araştırma soruları yanıtlanmıştır.

Arkeolojik anlatılarla etkileşim nasıl artırılabilir?

İnsanlar geçmişle kendi deneyimleri aracılığıyla ilişki kurar ve kendi geçmiş anlayışlarını oluştururlar (Atakuman, 2021; Smith, 2020; Merriman, 2004). Araştırmanın bulguları, insanların geçmişi hayal etmelerine yardımcı olarak ve insanlar ile anlatılar arasında bir diyalog oluşturarak arkeolojik anlatılarla etkileşimin artırılabilirliğini göstermiştir.

Anlatıların, katılımcıların geçmişle etkileşim şeklini nasıl değiştirdiğini anlamak için katılımcıların geçmişle ilk etkileşimine yönelik veri toplanmıştır. Katılımcıların geçmişle ilk etkileşimi, geçmişle ilgili yeni şeyler öğrendiklerinde hissettikleri, geçmişi bilme motivasyonu ve geçmişe atfedilen anlam hakkındaki sorulara verdikleri yanıtlara dayalı olarak analiz edilmiştir. Katılımcıların geçmişle ilgili yeni şeyler

öğrenmeye yönelik duyguları, geçmişi gizemli bir yer olarak düşündüklerini göstermiştir. Bu bulgu, insanların geçmişe yönelik hislerinin, popüler kültürde arkeolojik buluntuların geçmişle ilgili “yeni, dramatik veya ilgi çekici” buluntular olarak gösterilmesinin bir sonucu olarak düşünülmektedir (Cherry & Rojas, 2015). Katılımcıların geçmişle ilgili duygularını anlatırken en sık kullandıkları kelime “öğrenmek” olmuştur. Smith (2021), insanlar geçmişle etkileşimlerini bir öğrenme deneyimi olarak tanımlasalar da deneyimlerinin duygusal bir etkileşim ile ilgili olduğunu vurgulamaktadır. Katılımcıların geçmişi öğrenmeye yönelik motivasyonları analiz edildiğinde ise farklı yaşam biçimlerini öğrenmeye odaklanıldığı ortaya çıkmıştır. Bu durumun, günümüzdeki zamanda olup bitenleri anlamlandırmak, ilerlemeyi görmek için geçmişten faydalanmakla ilişkili olduğu düşünülmektedir (Lowenthal, 2015).

Özgün ve geleneksel anlatıları inceleyen katılımcıların cevapları karşılaştırıldığında, katılımcıların geçmişe dair hissettikleri, düşündükleri veya sordukları sorular arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bu anlatıları inceleyen katılımcıların geçmişle ilk etkileşimi ve anlatı sonrasındaki etkileşimleri arasında belirgin bir farklılık gözlemlenmemiştir. Öte yandan, son anlatıyı inceleyen katılımcıların sordukları sorular anlatılardaki olaylarla ilgili olduğundan ve kendilerini geçmiş insanlarla bağlantılı hissetmeye başladıklarından son anlatının katılımcıların geçmişle etkileşimlerinde bir farklılık yarattığı gözlemlenmiştir. Bu durum katılımcıların geçmişe yönelik soruları cevaplarırken anlatıya atıfta bulunmalarından da anlaşılabilir.

Son anlatıda geçmişle etkileşimdeki bu değişimin nedenlerine bakıldığında ise bu durumun anlatıda kullanılan illüstrasyonlar, anlatı dili ve anlatının içeriğinden kaynaklandığı görülmüştür. İnsanların geçmişi daha iyi, doğru bir şekilde hayal edebilmeleri için anlatıya döneme dair illüstrasyonlar eklenmişti. Anlatı, insanların sıkıcı ve anlaşılması zor olduğunu düşündüğü didaktik bir dil kullanmak yerine, hikayelere benzer bir formatta yazılmıştır. Ancak yine de dil ve illüstrasyonların kullanımı açısından özgün anlatı ile son anlatı benzerlik gösterdiği için, etkileşimdeki asıl değişimin son anlatıda verilen bilgilerin niteliğinden kaynaklandığı söylenebilir. Son anlatı geçmişteki olayların neden ve nasıl gerçekleşmiş olabileceklerine dair arkeolojik verilere dayalı bilgiler içermekteydi. Bu bilgilerin eklenmesi ile insanların

“ne” ve “neden” sorularına verilen cevapları kendilerinin de cevaplamaya çalışmaları ile katılımcılar ve anlatı arasında bir diyalog kurulması başarılmıştır. Sonuç olarak bu çalışma, arkeologların eldeki verilerle dayanarak geçmişte ne olduğu ve neden olduğu hakkında düşündüklerini paylaşmaları ile bir diyalog başlatabileceklerini göstermiştir.

Sonuç olarak, anlatıda verilen bilginin niteliğinin arkeolojik anlatılarla etkileşimde en önemli faktör olduğu görülmüştür. Anlatılarda verilen bilginin neden bu kadar etkili olduğu Praetzellis & Praetzellis (2015) tarafından öne sürülen netlik (clarity), güç (power) ve kullanım (use) kavramları ile açıklanabilir. Anlatının netliği, dönemle ilgili anlatılmak istenenleri en iyi gösteren olayların seçimiyle ilgilidir. Son anlatıda, Anadolu’da Erken Tunç Çağındaki ticaret ağları, figürinlerin kırılması ile ilgili olaylar verilerle anlatıya netlik kazandırılmıştır. Güç kavramı anlatının kişilerde duygu uyandırması ile ilgilidir. Son anlatıda, geçmişteki olaylar anlatılırken insanların bu olaylardaki etkinliğinden bahsetmesi yani insanlara yer verilmesi anlatıyı daha güçlü kılmıştır. Son kavram olan kullanım ise insanların bu anlatıdan nasıl fayda sağladığı ile ilgilidir. Son anlatıda geçmişte yaşayan insanların neyi, neden yapmış olabileceği ile ilgili verilen bilgiler sayesinde katılımcıların kendi yaşamlarına dair düşünceleri sağlanmıştı.

Sonuç olarak arkeolojik anlatılarla etkileşimin artırılması için öğretme amaçlı didaktik anlatılar yerine insanların etkileşime girebilecekleri anlatıların paylaşılması gerektiği anlaşılmıştır. Bu çalışmada, anlatının vermek istediği mesaja yönelik doğru olayların seçimi, bu olaylarda geçmişte yaşayan insanların rolü ve olayların neden bu şekilde gelişmiş olabileceğine dair açıklamalara yer verilmesi ile arkeolojik anlatılarla etkileşimin artırılacağı görülmüştür.

Farklı arkeolojik anlatılar insanların zaman ve kimlik algılarını nasıl etkiler?

İnsanların anlatıları anlama biçimleri ve anlatıların insanları nasıl etkilediği arasında döngüsel bir ilişki vardır. Bu durum insanların geçmişi anlama biçimleri, ve kendilerini ve dünyayı anlama biçimleri arasındaki döngüsel ilişkiden kaynaklanmaktadır (Atakuman, 2021; Smith, 2020; Merriman, 2004).

Katılımcıların geçmişle mevcut etkileşimleri incelediğinde, verilen cevapların zaman içerisindeki gelişimlere odaklı olmasından dolayı zamanı progresif bir şey olarak

algıladıkları çıkarılmıştır. Bu durum özellikle katılımcıların geçmişle ilgili akıllarına gelen olayları kronolojik bir sırayla söylemeleri istendiğinde verilen cevaplardaki teknolojik ve bilimsel gelişmelere yönelik odaklarında net bir şekilde görülmüştür. Bunun yanı sıra geçmişi tarif ederken, bugünle karşılaştırma yapılması, değişen ve devam eden olayların vurgulanması da yine benzer bir algıyı ortaya koymaktadır. Bu durumun insanların bugüne değin yapılan ilerlemeleri görmek amacıyla geçmişe bakmaları (Lowenthal, 2015) ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların 4500 yıl öncesine yönelik cevaplarından özellikle kadın katılımcıların bu dönemi mağara yaşamı ile ilişkilendirdikleri görülmüştür. Bu durum zaman derinliği ile ilgili algının kısıtlı olması ile ilişkilendirilmiştir. Katılımcıların 4500 yıl öncesi ile ilgili algıları ve üç farklı anlatı sonrasında o dönemle ilgili algıları karşılaştırılarak, anlatıların katılımcıların zaman algısına etkisi anlaşılmasına çalışılmıştır. Özgün ve geleneksel anlatıları inceleyen katılımcıların günümüzün geçmişten daha ileride olduğu ile ilgili düşünceleri devam ederken, son anlatıyı inceleyen katılımcıların bu düşüncesinde değişimlerin olduğu gözlemlenmiştir. Son anlatıyı inceleyen katılımcılarda geçmişte bazı şeylerin bu dönemden daha iyi olabileceğine yönelik bir algı olduğu gözlemlenmiştir. Sonuç olarak son anlatı ile katılımcıların zamanın progresif bir şey olduğuna yönelik algısının değiştiği düşünülmektedir.

Diğer yandan katılımcıların cinsiyet, dil, din gibi konulardaki cevapları analiz edilerek anlatıların kimlik algısı ile ilgili etkisi anlaşılmasına çalışılmıştır. Ancak, katılımcıların bu konularla ilgili mevcut algılarına yönelik sınırlı bir veri toplanabilmiştir. Yine de tüm çalışma boyunca özellikle cinsiyet algısına dair bir soru sorulmadığı halde bu konuya değinen katılımcıların tamamının kadın katılımcılar olduğu görülmüştür. Özgün ve geleneksel anlatıyı inceleyen iki kadın katılımcı, anlatı ile ilgili soruları cevaplarırken kadının o dönemde daha iyi bir konumda olduğuna yönelik cevaplar vermişlerdir. Öte yandan, son anlatıyı inceleyen katılımcılarda geçmişte birey olmak ve eşitlik konularına odaklandığı görülmüştür. Bu durumun katılımcıların bugüne yönelik hayal kırıklıklarına yönelik olduğu düşünülmektedir. Son anlatıyı inceleyen katılımcılar arasında Koçumbeli yerleşkesinde yaşamış olan insanlarla bir bağ kurdukları görülmüştür. Bu durumun yerleşkenin ODTÜ sınırları içinde olması ve katılımcıların buralarda yaşamış ya da yaşıyor olması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Geçmişte yaşayan insanlarla aynı topraklarda yaşanılmasından

kaynaklı bu şekilde bir bağ kurulması Gür (2007) tarafından teritoryal yakınlık kurulması şeklinde açıklanmıştır.

Bu çalışmada farklı anlatıların insanların zaman ve kimlik algısını ne şekilde etkilediği anlaşılmaya çalışılmış ancak anlatıların kimlik algısına yönelik sınırlı bulguya ulaşılmıştır. Bu durum temelde kimlik algısına yönelik cevapların çok az olmasından kaynaklanmaktaydı. Kimlik algısına yönelik daha fazla veri elde etmek için nelerin yapılabileceğine yönelik öneriler, gelecekte yapılacak araştırmalar için verilen öneriler arasında yer almaktadır.

Uygulamaya Yönelik Öneriler

Bu çalışma, arkeolojik anlatılarla etkileşimin nasıl artırılabilceğini ve farklı anlatıların insanların geçmişle etkileşimini nasıl etkilediğini anlamayı amaçlamıştır. Bu sebeple, aynı döneme ait üç anlatı tasarlanarak insanların bu anlatılarla etkileşimleri analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları, farklı odaklara sahip arkeolojik anlatıların, insanların kendilerini ve zamanı algılama biçimlerini farklı şekillerde etkilediğini göstermiştir.

Eylem araştırmasının insanların geçmişle etkileşimlerindeki parametrelerin neler olduğunun anlaşılması ve arkeolojik anlatılarla ilgili iyileştirmelerin yapılması için etkili bir yöntem olduğu görülmüştür. Bu çalışmanın, okul, müze gibi çeşitli ortamlarda toplumun geçmişle etkileşimi üzerine yapılacak araştırmalarda özellikle kullanılan metodoloji açısından bir örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

Bu çalışma, çeşitli ortamlarda geçmişle etkileşimin nasıl artırılabilceğine dair bazı öneriler de getirmektedir. Bu çalışmanın bulguları ışığında, anlatılarda belli konulara odaklanmanın özellikle de günümüz pratiklerinin ortaya çıkışı, farklı dönemlerde yaşam biçimleri gibi insanların kendileri ile ilişkilendirebilecekleri konuların ele alınması önerilmektedir. Bu çalışmada, anlatılarda kullanılan illüstrasyonların ve dilin insanların geçmişi hayal edebilmesinde önemli bir yeri olduğu görülmüştür. Bunlar her ne kadar geçmişi anlamada yardımcı olsa da geçmişle etkileşimde en önemli etkenin anlatıda verilen bilginin niteliği olduğu görülmüştür. Bu sebeple, geleneksel anlatılara bağlı kalınmasındansa arkeologlara danışılarak farklı anlatıların oluşturulması önerilmektedir.

Gelecekteki Araştırmalara Yönelik Öneriler

Bu bölümde arkeolojik anlatılarla etkileşimin artırılmasına ve insanların arkeolojik anlatılarla etkileşimine yönelik yapılacak olan araştırmalara dair önerilere yer verilmiştir.

Araştırma sorularından biri insanların zaman ve kimlik algılarının anlatılardan nasıl etkilendiğini anlamaya yönelik olsa da kimlikle ilgili bulgular sınırlı kalmıştır. Kimlik ile ilgili cinsiyet, din, dil gibi spesifik konular hakkında ayrıntılı bir analiz yapmak için, bu konulara odaklanan ayrı araştırmalara ihtiyaç vardır. Bu araştırmalarda analiz edilmesi hedeflenen konulara odaklanan anlatıların tasarlanması ve katılımcılara sorulan soruların da buna göre belirlenmesi önerilir.

Bu çalışma aslında arkeolojik anlatıların farklı gruplara mensup insanlar üzerindeki etkisini anlamayı hedefliyordu ancak Covid-19 pandemisi ile gelen sınırlamalar sebebiyle planlanan şekilde gerçekleştirilemedi. Bu çalışmanın bulguları çalışmanın katılımcılarına bağlı olduğundan ileride yapılacak araştırmalarda farklı gruplara mensup insanlarla çalışmaların yapılması da önerilmektedir.

Bu çalışmada, arkeolojik anlatılarla etkileşimin nasıl artırılabilceğine dair daha iyi bir anlayış kazanmak amacıyla katılımcılara iki farklı anlatı sunulmuş ve anlatıların geçmişle olan ilişkilerindeki etkileri analiz edilmiştir. Gelecekte yapılacak olan çalışmalarda, katılımcıların arkeolojik anlatılarla etkileşimin artırılması ile ilgili problemin tanımlanması aşamasında da dahil edilmesi önerilir. Bu bakımdan, insanlara mevcut arkeolojik anlatılardaki sorunun ne olduğunu düşündüklerine yönelik doğrudan sorular sorulabilir.

Sonuç olarak, çalışmanın bulgularının ve önerilerinin, insanların geçmişle olan etkileşimlerinin parametrelerinin belirlenmesi ve arkeolojik anlatıların insanların belirli konulara ilişkin algıları üzerindeki etkilerinin daha iyi anlaşılmasının önüne açması beklenmektedir.

K. THESIS PERMISSION FORM / TEZ İZİN FORMU

(Please fill out this form on computer. Double click on the boxes to fill them)

ENSTİTÜ / INSTITUTE

- Fen Bilimleri Enstitüsü** / Graduate School of Natural and Applied Sciences
- Sosyal Bilimler Enstitüsü** / Graduate School of Social Sciences
- Uygulamalı Matematik Enstitüsü** / Graduate School of Applied Mathematics
- Enformatik Enstitüsü** / Graduate School of Informatics
- Deniz Bilimleri Enstitüsü** / Graduate School of Marine Sciences

YAZARIN / AUTHOR

Soyadı / Surname : SARIOĞLU
Adı / Name : SENEM
Bölümü / Department : Yerleşim Arkeolojisi / Settlement Archeology

TEZİN ADI / TITLE OF THE THESIS (İngilizce / English): ENGAGING WITH THE PAST IN TURKEY: AN ACTION RESEARCH

TEZİN TÜRÜ / DEGREE: Yüksek Lisans / Master Doktora / PhD

1. **Tezin tamamı dünya çapında erişime açılacaktır.** / Release the entire work immediately for access worldwide.
2. **Tez iki yıl süreyle erişime kapalı olacaktır.** / Secure the entire work for patent and/or proprietary purposes for a period of **two years**. *
3. **Tez altı ay süreyle erişime kapalı olacaktır.** / Secure the entire work for period of **six months**. *

* Enstitü Yönetim Kurulu kararının basılı kopyası tezle birlikte kütüphaneye teslim edilecektir. / A copy of the decision of the Institute Administrative Committee will be delivered to the library together with the printed thesis.

Yazarın imzası / Signature

Tarih / Date

(Kütüphaneye teslim ettiğiniz tarih. Elle doldurulacaktır.)
(Library submission date. Please fill out by hand.)

Tezin son sayfasıdır. / This is the last page of the thesis/dissertation.